φ ILOSOPHSIGOE

Biblioteca „Runivers”

RUSĂ

ILUMINATORII

(DE LA RADISHCHEV LA DECABRISTI)

UM 1

MZDATELIEST VO

SOCIO-ECONOMICE

ȘOOLAI A și T E

"M bí cab"

Moscova - ig 6 6

1F(S)

R89

EDIȚIA PRINCIPALA

LITERATURA SOCIO-ECONOMICĂ

EDITAT DE

SI CU ARTICOL INTRODUCTOR

II. Y. SCHIPANOVL

1—5—1 ■“11 i.

Biblioteca „Runiverse”

DOCTRINE ILUMINATE ÎN RUSIA LA sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea

În gândirea filozofică și socio-politică a Europei, inclusiv a Rusiei, în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea - începutul secolului al XIX-lea. se dezvoltă o tendință educațională puternică. Iluminatorii au adus noi idei în societate, au proclamat triumful rațiunii, au criticat iobăgie feudală, au luptat împotriva ignoranței și superstiției, pentru răspândirea educației, pentru transformări sociale care, în opinia lor, trebuiau să asigure bunăstarea întregului. oameni.

Descriind iluminismul vest-european și rus, Lenin a scris: „Nu trebuie să uităm că în vremea în care scriau iluminatorii din secolul al XVIII-lea (care sunt în general considerați lideri ai burgheziei), când iluminiştii noștri scriau din anii '40 până în anii '60, toate întrebările publice au fost reduse la lupta împotriva dreptului iobagului și a rămășițelor sale.., Atât în Occident, cât și în Rusia, au crezut cu totul sincer în bunăstarea generală și au dorit-o sincer, sincer nu au văzut (parțial încă nu au putut vedea) contradicții în sistemul care au apărut din iobagi ”*.

Această afirmație leninistă poate fi extinsă la iluminatorii ruși de la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea.

♦ V. I. Lenin. Poly, col. cit., vol. 2, p. 520.

Gândirea iluministă în Rusia de atunci, dezvoltată în curentul general al iluminismului european, a pus, în raport cu realitatea rusă, practic aceleași întrebări ca și iluminatorii din Occident.

Gândirea iluminismului în Franța în secolul al XVIII-lea. a fost reprezentat de Montesquieu, Voltaire, Diderot, Holbach, Helvetius, La Mettrie, Rousseau și alți scriitori și gânditori importanți. În Germania, iluminismul a fost condus de Lessing, Herder, Schiller, Goethe. În Italia, în același timp, lucrau Beccarius și Filangiere, iar în Anglia, I. Bentham, J. Priestley, în Polonia - G. Kollontai, S. Staszic, în SUA - B. Franklin, I. Allen, T. Jefferson, T. Pan, T. Cooper.

În Rusia în anii 40 - prima jumătate a anilor 60 a secolului XVIII. a lucrat remarcabilul om de știință și gânditor-materialist Lomonosov, iar în anii 60-80 principalii reprezentanți ai iluminismului rus au fost N. Popovsky, A. Polenov, Ya. alții care, propovăduind ideile iluministe, au început să critice ordinea feudală și reacționarul. ideologia religioasa si mistica a feudalilor.

În anii 80-90 ai secolului al XVIII-lea. Pe arena publică au apărut iluminatorul revoluționar, autorul celebrei „Călătorii de la Sankt Petersburg la Moscova” și al odei „Libertate”, precum și al tratatului filozofic „Despre om, moartea și nemurirea lui”, A. N. Radishchev. Guvernul țarist a tratat cu brutalitate revoluționarul, dar lucrările sale au jucat un rol remarcabil în dezvoltarea gândirii revoluționare în Rusia. În primul rând, au avut un impact asupra următoarei generații de iluminatori ruși. Printre ei, precum I. Pnin, considerat pe autorul „Călătorii” profesorul și prietenul lor, l-au declarat cetățean, care era „un fiu credincios patriei”, care „a condus, din fericire, calea libertății” și a cărui gură. „a spus adevărul” (I, 178)*.

* În continuare, referirile la această ediție sunt date în text, cifra romană ® (Paranteze înseamnă volum, arabă înseamnă pagină.

În anii 90 ai secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, între Radișciov și decembriști, iluminismul rus a fost reprezentat de F. Krechetov, P. Chelishchev, I. Pnin, A. Bestuzhev, V. Popugaev, A. Kaisarov, V. Malinovsky , A. Kunitsyn, A. Lubkin, T. Osipovsky și o serie de alți scriitori și gânditori, dintre care unii au continuat să dezvolte idei împotriva iobăgiei în condițiile realității iobăgiei autocratice, alții - pentru a apăra principii avansate în filosofie și sociologie *.

Deși în această perioadă iobăgie feudală încă domina în Rusia, procesul de descompunere treptată a economiei iobagilor a început la începutul secolului al XIX-lea. caracter mai profund. Acest proces a fost însoțit de maturizarea treptată în adâncul vechiului sistem a rudimentelor unui nou mod de viață, capitalist. Acesta din urmă s-a făcut simțit în fiecare an din ce în ce mai puternic în creșterea relațiilor marfă-bani, în care erau implicați atât proprietarii de pământ, cât și fermele țărănești; în creșterea producției din fabrică cu utilizarea forței de muncă civile; în creșterea orașelor (inclusiv a celor industriale) și a oamenilor urbani angajați în industriile fabrici și artizanale, precum și în comerț; în cele din urmă, în creșterea tulburărilor și a revoltelor iobagilor și muncitorilor împotriva exploatării proprietarilor de pământ și a fabricilor. Mișcarea împotriva iobăgiei a țăranilor, muncitorilor și soldaților care se desfășoară la sfârșitul secolului al XVIII-lea și primii ani ai secolului al XIX-lea. intensificată mai ales după Războiul Patriotic din 1812.

Protestul spontan al maselor a ajuns în conștiința tinerilor avansati din nobilime și plebei, i-a făcut să se gândească la situația poporului, la soarta Patriei, a trezit în ei idei iubitoare de libertate și luminatoare, un protest împotriva ordinul feudal-servist.

Revoluția Franceză a avut un impact puternic asupra întregii Europe, inclusiv asupra Rusiei.

* Informațiile biografice despre fiecare gânditor sunt date în note.

1789-1794; „Declarația drepturilor omului și cetățeanului” proclamată de ea, precum și instituirea ordinelor republicane, distrugerea privilegiilor moșiale, au stârnit admirație evidentă sau ascunsă în rândul gânditorilor ruși progresiști.

Înspăimântat de evenimentele revoluționare din Franța, de tulburările țărănești tot mai mari din țară, precum și de răspândirea literaturii liber-cugetătoare, guvernul țarist ia o serie de măsuri crude împotriva dizidenților.

După ce a avut de-a face cu A. N. Radishchev în 1790, N. I. Novikov în 1792 și F. V. Krechetov și alți oameni progresist în 1793, guvernul țarist a interzis tipografiile gratuite în țară, a întărit cenzura,

precum și a spionat pe oricine inspiră suspiciuni. Alexandru I, care a urcat pe tron în 1801, pentru a atenua lupta de clasă care se declanșase în țară și a calma opinia publică, a returnat persoanele exilate sub Paul I, a introdus o nouă carte de cenzură, a creat un Comitet neoficial (unde M. M. Speransky a muncit) să dezvolte și să discute proiecte de reforme administrative. Aceste proiecte trebuiau să răspundă intereselor claselor conducătoare și, în același timp, să facă concesii spiritului vremurilor, prevăzând crearea unor instituții reprezentative în cadrul unei monarhii constituționale, dar cu păstrarea iobăgiei, a diviziunii de clasă . şi alte atribute feudal-monarhice.

Aceste măsuri ale lui Alexandru I i-au creat faima nemeritată de iubitor de oameni și de iubitor de libertate, au semănat iluzii dăunătoare în societate că țarismul se preocupă de bunăstarea poporului, caută modalități de a le atenua situația, de a introduce ordinele constituționale din țară. Acest lucru a afectat și dezvoltarea gândirii sociale în țară, i-a imprimat pecetea speranțelor pentru un monarh luminat și nobili luminați, care erau impregnați de idealuri educaționale pretins avansate și doreau să le pună în practică. A. S. Pușkin în celebrul „Mesaj către cenzor” a caracterizat primii ani ai domniei nepotului Ecaterinei drept „un început minunat al zilelor lui Alexandru”.

Cu toate acestea, ascunzându-se în spatele măștii „liberalismului”, Alexandru a indus în eroare opinia publică, a încercat să dezarmeze ideologic forțele avansate ale țării, să le cucerească de partea lui, să le subordoneze unor obiective egoiste de anvergură.

Între timp, în rândul păturilor educate ale societății, interesul pentru literatura artistică, filozofică și de științe naturale din Europa de Vest este în creștere. Poporul progresist al Rusiei era conștient de toate ideile noi apărute în Franța, Anglia, Germania, Italia. Aceste idei au devenit proprietatea unei game largi de cititori din nobilime și raznochintsy.

Una dintre sursele importante ale noilor tendințe ideologice au fost numeroase reviste publicate în Rusia.

Este suficient să numim „Sf. Petersburg Mercur” (1793) de I. Krylov, „Biblioteca academică” (1793-1794) de P. Sumarokov, „Jurnalul Sankt Petersburg” (1798) de A. Bestuzhev și I. Pnin, „Morning Dawn” (1800-1808) și „Buletinul Europei” (1802-1830) N. Karamzin, V. Jukovsky, M. Kachenovsky, „Northern Herald” (1804-1805) și „Liceul” (1806) I. Martynov, „Ediția periodică a societății libere a iubitorilor de literatură, științe și arte” (1804) V. Popugaev, „Mesager rus” (1808-1824) S. Glinka, „Steaua polară” (1823-1825) K. Ryleeva , A. Bestuzhev, „Mnemozina” V. Kuchelbeker, V. Odoevsky și mulți alții. În direcția lor ideologică, acestea și alte reviste nu erau la fel. Unele reviste propovăduiau idei avansate, altele conservatoare şi reacţionare. Au fost dezbateri aprinse între reviste pe multe probleme. În același timp, au publicat nu numai lucrările originale ale gânditorilor ruși,

ci și numeroase articole și extrase din lucrările unor oameni de știință și scriitori din Europa de Vest, printre care Bacon, Smith, Montesquieu, Helvetius, Holbach, Rousseau, Reynal, Mably, Bentham. , Beckaria, Gibbon și etc.

Sub Alexandru I, masonii au devenit din nou activi, care, de regulă, au fost o fortăreață a reacției, deși oameni care erau în opoziție au intrat uneori în lojile masonice.

înclinat spre țarism. Francmasonii au publicat reviste (The Zion Herald de A. Labzin, The Friend of Youth de M. Nevzorov), ale căror pagini erau pline de articole religioase și mistice care cereau obscurantismul direct.

„Societatea Biblică” desfășoară o activitate specială, care a avut ca scop lupta împotriva răspândirii învățăturilor materialiste și ateiste în țară, pentru a contracara pătrunderea ideilor anti-iobăgie și republicane în Rusia. Ideile de smerenie, umilință și răzbunare cerească au fost prezentate de membrii acestei societăți ca un panaceu pentru toate bolile sociale la care Rusia se putea aștepta în viitorul apropiat.

La începutul secolului al XIX-lea. au apărut diverse feluri de cercuri literare, care erau centrele în care se concentra lupta ideologică. Dintre cele mai cunoscute cercuri care au lăsat o amprentă asupra dezvoltării culturii ruse, trebuie remarcată „Societatea literară prietenoasă”, în care au lucrat V. A. Jukovsky, frații A. S. și M. S. Kaisarov, Andrei și Alexander Turgheniev.

O altă asociație literară a fost Societatea Liberă a Iubitorilor de Literatură, Științe și Arte, în care V. V. Popugaev, I. P. Pnin, A. Kh. Vostokov și I. M. Born au jucat rolul principal.

Prin 1815-1818. include activitățile Societății Arzamas a Oamenilor Necunoscuți, în care au vorbit Jukovski, Vyazemsky, Batyushkov, Denis Davydov și alții, mai târziu A. S. Pușkin, decembriștii N. I. Turgheniev, H. M. Muravyov, M. F. Orlov. Această societate a polemizat cu Conversația iubitorilor de cuvânt rusesc, unde scriitorii reacționari A. S. Shishkov, S. A. Pirininsky-Shikhmatov, P. I. Golenishchev-Kutuzov au dat tonul.

Aspirațiile ideologice și politice ale membrilor societăților nu erau omogene. Astfel, Conversația iubitorilor de cuvânt rus a inclus nu numai scriitori reacționari, ci și progresiste, precum Krylov, Griboedov, Gn'dich, Kapnist. Societatea Arzamas, alături de oameni progresiști, l-a inclus pe reacționarul S. S. Uvarov. Un model similar a fost observat și în altele

asociațiile literare din Rusia. Demarcarea dintre susținătorii iobăgiei și adversarii lor nu s-a manifestat întotdeauna în măsura și cu atâta forță, așa cum vedem mai târziu.

Războiul Patriotic din 1812 a jucat un rol uriaș în dezvoltarea gândirii sociale în Rusia. eroismul de masă manifestat de soldați, partizani, milițiii în lupta împotriva hoardelor napoleoniene; eliberarea țărilor vest-europene de către armata rusă de sub tirania lui Napoleon - toate acestea au trezit în societatea rusă un interes deosebit pentru soarta poporului și a țării.

Sub influența acestor evenimente, iluminatorii au pus problema soartei viitoare a Patriei, a stării de sclavie a poporului și a atenuării sortimentului lor, a necesității unor reforme legislative rezonabile și a stabilirii unor statute constituționale, a democratizării ordinii publice. si respectarea cea mai stricta a legilor si normelor. Din această parte, „Experiența asupra Iluminismului cu privire la Rusia" (1804), „Omul" (1805), „Oda justiției" (1805) de I. Pnin, „Planul juridic" (1782) de F. Krechetov, „Detaliat". jurnalul călătoriei mele" (1791) de P. Chelishchev, „Despre bunăstarea societăților oamenilor" (1807) și „Despre bunăstarea trupurilor oamenilor" (1801–1802) de V. Popugaev, „Despre emanciparea iobagi în Rusia" (1806) de A. Kaisarova, „Legea naturală" (4818-4820) A. Kunitsyn. În aceste lucrări, autorii pun și, în felul lor, rezolvă și probleme importante de sociologie, de etică și de dezvoltare economică a țării.

Activități iluministe la începutul secolului al XIX-lea a creat premisele pentru o nouă etapă a gândirii revoluționare în Rusia - etapa decembriștilor. În acest sens, trebuie remarcat în special A. P. Kunitsyn, care, după cum se știe, a fost profesor la Liceul Tsarskoye Selo, Universitatea din Sankt Petersburg și alte instituții de învățământ. A. S. Pușkin, decembriștii I. I. Pușchin, V. Kuchelbecker și viitorul diplomat major A. Gorceakov au studiat sub el. Mulți dintre cei care mai târziu au participat activ la revoltă i-au ascultat prelegerile publice.

institutul de cercetare al decembriștilor, inclusiv N. Bestuzhev, A. Poggio, E. Obolensky, I. Burtsov și alții. Kunitsyn a fost prieten cu decembristul N. I. Turgheniev, cu care a elaborat un plan „Cu privire la componența societății", în care încercările au fost condamnați aristocrația nobilă să găsească hrană spirituală „în masonerie, în misticism, în alchimie". În general, cu prelegerile sale și Legea naturală, Kunitsyn a avut o influență puternică asupra formării ideologiei nobililor revoluționari. Nu degeaba mulți decembriști s-au referit la lucrările și prelegerile sale drept una dintre sursele liberei gândiri în timpul interogatoriilor. Cât de mare a fost influența lui Kunitsyn asupra tinerilor poate fi judecat după amintirea lui Pușkin:

Kunitsyn tribut al inimii și vinului!

El ne-a creat, ne-a hrănit flacăra, El a pus piatra de temelie, El a aprins o lampă curată...

Dintre iluminatorii pe care i-am numit, Kunitsyn a stat cel mai aproape de decembriști, fiind, parcă, o legătură între iluminatori și nobilii revoluționari.

Teoria progresului social

Teoria progresului social a iluminatorilor ruși s-a bazat pe teoria dreptului natural și a contractului social, care era larg răspândită la acea vreme.

Atât gânditorii progresiști, cât și cei reacționari au recurs la această teorie, trăgând din aceasta concluzii direct opuse. Referindu-se la ea, gânditorii reacționari au justificat necesitatea și oportunitatea unei monarhii absolute, iobăgie, sistem de clasă și privilegii aristocratice.

Gânditorii progresiști, dimpotrivă, au folosit această teorie pentru a justifica limitarea sau chiar distrugerea completă a autocrației, iobăgiei și a sistemului moșier și instaurarea unei monarhii constituționale sau a unui sistem republican-democrat în țară.

skoy formă de guvernare, protecția proprietății private, libertatea individului, vorbire, presă, religie. Această teorie, în forma în care a apărut printre iluminişti, avea un caracter burghez.

Principiile de bază ale teoriei dreptului natural și ale contractului social, la care au aderat iluminații ruși, au fost expuse în lucrările „Despre bunăstarea trupurilor populare” și „Despre bunăstarea societăților populare” de Popugaev, în „ Enciclopedia drepturilor” * și „Legea naturală” de Kunitsyn, „Despre guvernarea statului” Krechetov, acestea au fost, de asemenea, atinse în lucrările lui Pnin și Kaisarov.

Punând problema omului, căutând să-și determine locul în natură și scopul în societate, iluminatorii l-au considerat pe om ca parte a naturii, ca creația sa cea mai înaltă, ca o ființă înzestrată de natură cu sentimente, emoții și, cel mai important, cu rațiune. În oda filozofică „Omul”, Pnin vorbește cu o admirație deosebită despre constructorul de om, despre activitatea sa rațională, declarându-l cuceritorul naturii, regele pământului, a cărui măreție constă în mintea sa infinită în dezvoltare, în munca creatoare.

Iluminatorii credeau că „munca și experiența” ar asigura progresul rasei umane, iar rațiunea ar face posibilă folosirea legilor elementare ale naturii în interesul omenirii. Cu toate acestea, gândurile lor nu s-au oprit aici. Ei au fost poate și mai îngrijorați de ideea că oamenii, fiind cea mai înaltă creație a naturii, sunt încă supuși inegalității sociale, când unii acționează ca sclavi, în timp ce alții sunt stăpâni. Fiind dușmani ai asupririi omului de către om, ei au

ridicat problema perniciozității „sclaviei”, adică natura nedreaptă a relațiilor feudal-iobagi din Rusia și necesitatea abolirii lor.

Considerând o persoană ca un individ abstract, ca membru al societății sau ca un grup social în general,

* „Enciclopedia Drepturilor” a lui Kunitsyn a fost publicată ca anexă la primul volum din „Operele socio-politice și filosofice ale decembriștilor”, vol. I. M., 1951.

iluminatorii au distins în ea principiile senzuale și raționale, care, pe de o parte, ar trebui să fie într-o unitate armonioasă, iar pe de altă parte, să se completeze și să se controleze reciproc, duc la integritatea și păstrarea personalității și nu la decăderea acesteia. si degradare. Pentru ca o personalitate să se dezvolte normal, ea trebuie să se păstreze ca purtătoare a principiilor senzuale și raționale, să-și satisfacă nevoile vitale și să se protejeze de invadarea altor indivizi. În același timp, conform părerii educatorilor, o persoană se caracterizează printr-o dorință constantă de ce este mai bun, de a satisface nevoi din ce în ce mai mari. Dar toate acestea pot fi realizate numai în măsura în care omul are o natură rațională și își armonizează sentimentele și nevoile senzuale cu rațiunea. Rațiunea este principiul suprem în toate situațiile de viață.

O persoană este liberă să acționeze la propria discreție, liberă să aleagă anumite acțiuni. Dar dacă se predă cu nesăbuință sentimentelor și neglijează argumentele rațiunii, atunci devine sclavul pasiunilor sale, o jucărie a dorințelor senzuale, ca un animal.

Astfel, gânditorii au ajuns la concluzia despre marea importanță a „filozofiei morale”, menită să formuleze principiile de bază ale eticii, comportamentul moral al oamenilor în societate sau „libertatea internă” (învățătura morală), pe de o parte, iar „libertatea exterioară” (învățătura morală), pe de altă parte. „Moralitatea”, a scris Kunitsyn, „prescrie scopuri pe care o persoană ar trebui să le aibă în vedere; legea determină numai actele exterioare, lăsând o persoană să aleagă scopuri după bunul plac; moralizarea înclină oamenii spre virtute, legea către dreptate” (II, 210).

Pe scurt, esența acestor principii s-a rezumat la faptul că nicio persoană nu trebuie să folosească alte persoane ca mijloc pentru propriile scopuri, ținând cont de faptul că „o persoană are dreptul la toate actele și stările în care libertatea altor oameni, conform legii generale a rațiunii, poate fi păstrat.” (II, 222).

Referindu-se la aceeași teorie a dreptului natural, iluminatorii s-au opus înrobirii omului

om. Ei au arătat inconsecvența teoriei conform căreia oamenii sunt prin natura lor inegali: unii ar fi fost creați de sclavi, în timp ce alții au fost stăpâni. „Drepturile inițiale aparțin tuturor oamenilor, pentru că se bazează direct pe natura însăși, care este aceeași în toți oamenii. Deficiențele puterii spirituale și corporale nu pot servi drept bază pentru privarea cuiva de drepturile sale originale... Pretențiile popoarelor europene la libertatea și proprietatea triburilor nomade din diferite părți ale lumii sunt complet contrare acestui început ”(II, 240-241).

Iluminatorii credeau că, așa cum un individ își poate apăra libertatea și viața de atacurile tiranilor, tot așa și poporul are dreptul de a-și apăra independența de atacurile inamicilor externi. În același timp, au pornit de la faptul că păstrarea libertății este scopul comun tuturor popoarelor, mari și mici, indiferent de culoarea pielii.

Iluminatorii au pus problema motivelor ascensiunii societății de la formele inițiale primitive la cele mai complexe până la cea modernă. În rezolvarea acestei întrebări importante, ei au rămas pe poziții idealiste și metafizice, deși au exprimat o serie de presupuneri istorice.

Conform opiniilor iluminatorilor, progresul societății umane a fost determinat de acțiunea minții, de natura și nivelul de dezvoltare a ideilor la care oamenii aderă în viața de zi cu zi.

Odinioară, în vremuri imemoriale, omul a ieșit din lumea animală. Dar spre deosebire de animale, înzestrate cu sentimente și instincte grosolane, omul, datorită nevoii sale, și-a dezvoltat în sine rațiunea, aptitudinile sociale.

„Natura”, scria Kunitsyn, „distingea clar omul de alte animale. Abilitățile sale dovedesc clar că este destinat să trăiască în societate. Știința, artele, religia, atingerea unor scopuri înalte și nobile sunt roadele vieții comunitare. Formarea rasei umane are loc treptat, o generație deschide calea pentru o altă informație suplimentară. Dimpotrivă, alte animale numai în total

generația și generația sunt interconectate. Rareori, și apoi dintr-un instinct uniform, sunt unul folositor altuia” (II, 294-295).

Pentru ca umanitatea să se dezvolte și să se perfecționeze, oamenii, conform teoriei iluminismului, trebuiau să permită un acord privind crearea unei societăți pe bază voluntară pe baza concesiunilor reciproce, respectului reciproc și asistenței reciproce.

Iluminatorii erau departe de a idealiza sistemul tribal primitiv sau, în terminologia lor, o stare „solitară”, sălbatică, când oamenii trăiau într-o mare nevoie, trăiau foamete constantă, sufereau de frig, căldură și alte fenomene naturale, erau într-o stare de duşmănie veşnică cu alte triburi . În plus, nu exista egalitate în hoarda primitivă în sine, cei puternici îi asupreau pe cei slabi, totul era decis de forța

fizică brută, nimeni nu lua în considerare drepturile naturale ale oamenilor la libertate și nu se putea vorbi despre drepturile în sine în acelea. conditii.

Potrivit lui Popugaev, rasa umană este un „întreg complex”. Iar pentru ca o societate să devină armonioasă, în ea „binele trebuie să depășească în mod incomparabil răul”, căci „când neamul omenesc se apropie de punctul de perfecțiune, cantitatea de bine crește, răul scade, se întoarce” (I, 332).

Dacă da, atunci cei care idealizează starea „naturală” sau „sălbatică” a rasei umane greșesc, când găsesc în ea ceva care nu există. „De aceea, în starea sălbatică, la cel mai scăzut nivel de publicitate, răul întrece binele și este nedrept să invidiezi sau să lăudăm această stare. Dovada că un om în stare sălbatică nu este fericit este educația publicului” (I, 332). Legea, dimpotrivă, „își trage învățătura din principiile pure ale rațiunii” (II, 210). Fiind înconjurați de diverse tipuri de pericole, oamenii care luptă pentru o viață fericită încep să se gândească la cum să prevină aceste pericole, cum să-i protejeze pe cei slabi de cei puternici, cum să-i protejeze pe cei slabi de cei puternici, cum să-i protejeze pe cei slabi de cei puternici, cum să-i protejeze pe cei slabi de cei puternici, cum să-i protejeze pe cei slabi de cei puternici. „În timpul vieții, el (om. - II. Sh.) a fost convins de experiență că securitatea poate fi

realizat doar prin conectarea lui cu altele pentru a preveni atacurile care au loc prin forțe combinate ”(II, 296).

În consecință, trecerea oamenilor de la „starea de natură” la societatea civilă și mai departe la sistemul statal este dictată de dorința oamenilor de securitate reciprocă, de conservare și întărire a proprietății private. Pornind de la aceasta, Kunitsyn se opune „senzualiștilor”, care au susținut că scopul statului este bunăstarea cetățenilor, în timp ce statul folosește dreptul de constrângere, care nu este în concordanță cu bunăstarea. De asemenea, nu este de acord cu „raționaliștii” care au susținut că scopul statului este „îmbunătățirea rasei umane”, puterile cognitive și moralitatea acesteia.

„Ambele opinii”, a scris Kunitsyn, „sunt la fel de nedrepte, pentru că îmbunătățirea puterilor cognitive și a moralității depinde de libertatea unei persoane... Îmbunătățirea puterilor cognitive și a moralității este posibilă numai atunci când o persoană se bucură de libertate” (II, 297).), când (apare proprietatea privată, care trebuie protejată de cei care o invadează.

Apariția proprietății private, potrivit lui Kunitsyn, are loc în stadiul „statului păstorului”, când relațiile de familie încep să se dezvolte, „iubirea morală” se naște între soț și soție, părinți și copii, apar inegalitatea proprietății și sclavia. Cu toate acestea, în această etapă nu există încă proprietate privată asupra terenului. Apare doar într-un stadiu superior de dezvoltare a rasei umane - în stadiul agriculturii. „Poporele pastorale”, a argumentat Kunitsyn,

„nici măcar nu au un concept de proprietate funciară. Nu se naște înainte ca oamenii să înceapă să lucreze pământul. Forța de muncă și dependența folosite la cultivarea solului îi fac pe oameni să se gândească la însușirea pământului ca proprietate permanentă.

* A. II. Kunitsyn. Enciclopedia drepturilor. Fav. social-politic. și filozof, lucrări ale Decembriștilor, vol. I. M., 1951, p. 605.

Trecerea de la starea pastorală la agricultură este însoțită, potrivit iluminatorilor, de apariția statului. Statul nu este impus oamenilor de o forță supranaturală din exterior, ci apare ca urmare a unui acord între membrii societății și conducător. În același timp, ambele părți își asumă anumite obligații și sunt de acord să le îndeplinească cu strictețe.

Dacă în statul pastoral puterea supremă trebuie să asigure securitatea societății față de dușmanii externi, atunci în statul agricol „statul, ca uniune defensivă a poporului agricol, se deosebește de societatea pastorală în principal prin aceea că este capabil să protejeze toate drepturile aparținând oamenilor” *, adică să protejeze proprietatea deja privată nu numai în turmele de animale, ci și pe pământ.

Dezvoltarea cresterii vitelor si a agriculturii conduce la necesitatea unor relatii de schimb. Apar comerțul, banii, „arta” (producția industrială). O nouă bogăţie apare în stat, iar statul însuși are obligații de a proteja interesele membrilor săi. „Așadar”, a declarat Kunitsyn, „statul este o societate înființată pentru protejarea constantă a tuturor drepturilor omului în spațiul cunoscut al pământului împotriva tot felul de pericole. Scopul statului ca uniune defensivă este securitatea drepturilor perfecte externe ale membrilor săi.

Deși teoria lui Kunitsyn despre originea statului este de natură idealistă, ea conține presupuneri importante că statul a apărut istoric, că este chemat să protejeze nu numai cetățenii, ci și proprietatea privată a claselor proprietare. În statul însuși, potrivit lui Kunitsyn, nu există egalitate de proprietate, națiunea este formată din două clase diferite - „proprietari ai pământului și rezidenți”, primii ocupă o poziție dominantă, cei din urmă - una subordonată.

Întrucât statul este chemat să protejeze interesele concetăţenilor săi, atunci „cel mai mare beneficiu pentru

* A. P. Kunitsyn. Enciclopedia drepturilor. Fav. social-politic. și Filosof, Opere ale Decembriștilor, vol. I, p. 605.

** Ibid.

statele este dreptatea, iar cel mai mare rău este nedreptatea. Prin urmare, legile trebuie să fie universale, adică aceleași pentru toți cetățenii, oferindu-le „drepturi și obligații egale”. În acest sens, iluminatorii au pus problema naturii autorităților legislative, executive și de supraveghere, au enumerat drepturile și obligațiile acestora și au determinat natura relației dintre ele. Au apreciat foarte mult ideile lui J.-J. Rousseau despre suveranitatea populară și despre ei înșiși pretutindeni a subliniat suveranitatea drepturilor oamenilor, amintind adesea că pentru a atinge unul sau altul scop statal, puterea supremă trebuie limitată prin mijloace legale. În cazul încălcării drepturilor suverane ale poporului de către conducători, poporul își păstrează dreptul de a rezilia contractul social și de a elimina conducătorii.

Conducătorii nu pot schimba în mod arbitrar forma de guvernare a statului și nu pot stabili despotismul fără a încălca drepturile suverane ale poporului. „Dar dacă voința supremă este astfel constituită încât din ea rezultă în mod necesar o încălcare a drepturilor, atunci nimeni nu are slujba să i se supună” (II, 319). Poporul își păstrează dreptul de „rezistență la violență” al conducătorului. O astfel de rezistență se realizează fie conform „legilor stabilite”, fie „după principiile generale ale rațiunii”.

„Subiectii au dreptul de a cere domnitorului ca acesta să nu încalce legile fundamentale ale statului, deoarece prin fiecare acord bilateral ambele părți dobândesc dreptul de constrângere împotriva celeilalte” (II, 327). În consecință, „doar oamenii au libertatea de a o stabili, corecta și modifica”, adică guvernul de stat.

Iluminatorii - adversari ai despotismului și iobăgiei

Iluminatorii au dedicat multe pagini în lucrările lor caracteristicilor formelor de guvernare. Distingând cu strictețe o formă de alta, ei au cerut să nu confunde formele constituționale, sau limitate,

o parhie cu o monarhie absolută sau nelimitată, o republică democratică cu o republică aristocratică. Formele monarhice de guvernare le-au împărțit în ereditare, elective și mixte, în altă privință - în limitate, nelimitate și despotice. Republicile democratice, la rândul lor, în opinia lor, sunt împărțite în nelimitate și limitate. Într-o republică democratică, a declarat Kunitsyn, „poporul în ansamblu are toate drepturile care aparțin unui individ într-o monarhie și clasei superioare într-o aristocrație” (II, 332).

Iluminatorii erau oponenți hotărâți ai tiraniei și despotismului. „Când un monarh folosește forțele statului împotriva statului, sau nu în scopul societății, atunci când își tratează supușii ca pe niște sclavi, privându-i de drepturile lor originale și derivate, atunci o astfel de formă de guvernare este numită despotică” (II, 334), a scris Kunitsyn, condamnând clar această formă. .

Iluminatorii au condamnat tirania ca pe o formă de guvernare care nu corespunde rațiunii umane și contractului social, întrucât oamenii nu sunt niciodată propriul lor dușman. Conducătorul nu trebuie să încalce acordul deschis sau tacit cu membrii societății, el poate cere de la aceștia din urmă performanță în cadrul legii stabilite și apoi numai pentru a atinge scopuri nu personale, ci generale. Conducătorii nu pot schimba în mod arbitrar forma de guvernare a statului și nu pot stabili despotismul fără a încălca drepturile suverane ale poporului.

Conceptul iluminist al gânditorilor nu putea suporta tirania, indiferent de la cine provine - de la monarh sau oligarhia aristocratică.

Bestuzhev, Pnin, Kaisarov s-au înclinat spre o monarhie constituțională. Papagalii a fost un susținător al unei monarhii parlamentare. Parlamentul are o poziție mai înaltă decât monarhul (vezi I, 311).

Deși Krechetov a făcut apel la persoanele domnitoare și la clasa conducătoare a proprietarilor de pământ din paginile revistei „Nu totul și nimic”, încercând să-i împingă pe calea activității educaționale, acest lucru nu dă dreptul de a-l considera un adept al regalului. putere.

După cum se vede din materialele care au ajuns la noi, Krechetov a plănuit să limiteze monarhia, crezând că legea ar trebui pusă în fruntea statului. Această Lege trebuie să se supună în mod egal atât celor conduși, cât și conducătorilor. Potrivit mărturiei lui Malevinski, Okulov și alți dușmani ai lui Krechetov, acesta din urmă intenționa, „după ce a răsturnat puterea autocrației, să facă fie o republică, fie altceva, astfel încât toți să fie egali”. Krechetov a propus să redenumească monarhii din persoane încoronate în gardieni ai legilor. „Dacă monarhul nu observă acest lucru, atunci să fie supus acestei privari de morva lui; în mod similar, fiecare judecător și fiecare proprietar de pământ ar trebui să fie supus acestui lucru.* Pentru o astfel de gândire liberă, guvernul țarist a reprimat cu brutalitate pe Krechetov, condamnându-l la închisoare pe perioadă nedeterminată într-o cetate.

Judecăți ascuțite despre monarhia absolută au fost, de asemenea, exprimate de Kunitsyn. Pentru el, monarhia absolută și tirania sunt sinonime. „Folosirea puterii publice fără nicio restricție este tiranie, iar cine o produce este un tiran. Nimeni nu are dreptul de a fi tiran, căci nimeni nu poate fi fără limite legale în folosirea puterii” (IÍ, 284). El însuși a înclinat spre o formă de guvernământ burghezo-democratică republicană, a susținut crearea unor organisme reprezentative care să aibă putere legislativă în țară.

Reacționarul și obscurantistul Runich a mâzgălit un denunț asupra lui Kunitsyn, în care a descris „Legea naturală” ca pe o lucrare antimorală, nelegiuită, supusă retragerii și distrugerii imediate și a

recomandat ca autorul acesteia să fie îndepărtat din predarea în instituțiile de învățământ**.

Represalia brutală împotriva lui Kunitsyn a entuziasmat și revoltat opinia publică progresistă din Rusia. Reflectând aceste sentimente, A. S. Pușkin a scris în „Mesajul către cenzor”:

* M. Korolkov. locotenentul Fiodor Krechetov. „Trecutul”, aprilie 1906, p. 49.

** Vezi A. M. Skabichevsky. Eseuri despre istoria pretului rusesc surt. SPb., 1892, p. 131.

Numiți alb dintr-un capriciu negru; Satira cu calomnie, poezia cu depravare, Glasul adevărului cu rebeliune, Kugnitsyn cu Marat.

Represaliile fără milă ale guvernului țarist împotriva dizidenților au mărturisit clar caracterul reacționar al autocrației, că aceasta, fiind o dictatură a clasei feudale, nu s-a gândit deloc la nicio concesiune nici măcar la cererile foarte modeste ale iluminaților. Le-a spulberat iluziile. În Rusia, premisele istorice se maturizau pentru ca o galaxie de revoluționari nobili să apară pe arena publică.

Întrebarea despre soarta viitoare a iobăgiei în Rusia a devenit mai acută în fiecare an. Desigur, în arsenalul ideologic al iluminatorilor, care au fost purtătorii ideologiei antifeudale, în cele din urmă burgheze, această problemă ocupă unul dintre locurile centrale. Ei au considerat iobăgia ca pe un rău social uriaș, ca pe o nedreptate socială și adesea au protestat deschis împotriva sistemului iobagilor, susținând noi relații sociale, în esență burgheze. Adevărat, subiectiv, iluminatorii înșiși au experimentat adesea o ostilitate acută față de puterea marelui capital și mai ales față de exploatarea sa a maselor. Cu toate acestea, ei adăposteau idei de relații mai umane decât cele aduse cu ei de capitalismul victorios.

Iluminatorii au remarcat patru moșii principale în Rusia: agricolă (țărănească), mic-burgheză, nobilă și spirituală. Toate simpatiile lor erau de partea clasei agricole. Deci, Pnin, ridicând problema clasei agricole din Rusia, a scris indignat: „Cum este posibil ca soarta unei clase atât de folositoare de cetățeni, de care depinde puterea și bogăția statului, să fi constat în puterea nelimitată. a unui anumit număr de oameni care, uitând în ei de oamenii lor buni, oameni care îi hrănesc și chiar le satisfac capricii, sunt uneori tratați mai rău decât cu vitele care le aparțin. Teribil mtsltl Kyak sunt de acord trbya cu cetățenii tsrliyu

societăților, cum puteți fi de acord cu justiția, care ar trebui să servească drept bază? (I, 193).

Iluminatorii erau convinși că iobăgia, pe care o numeau adesea sclavie, era incompatibilă cu bunăstarea și iluminarea publică, îngăduia puterea spirituală a oamenilor, dădea naștere suferinței și dezastrelor în societate și chiar ucidea dragostea oamenilor pentru patria lor. „Acolo unde există sclavie”, a scris Popugaev, „nu există patriotism, diferența de interese va da naștere doar interesului propriu. Acolo un filozof nu are voie să fie prieten cu omenirea, dar poate fi și un filosof acolo? Semințele virtuții cad acolo pe piatră, spinii viciului nu găsesc decât pământ decent!” (I, 288).

Kunitsyn, în prelegerile sale, a susținut cu insistență că „când oamenii intră în societate, vor libertate și prosperitate, și nu sclavie și sărăcie”*. El a propovăduit idei iubitoare de libertate că „nimeni nu poate extinde dreptul de posesie atât de departe încât drepturile altor oameni să fie încălcate prin aceasta; căci încălcarea justiţiei nu poate servi drept temei. De aici, a concluzionat Kunitsyn, rezultă: 1) nimeni nu poate dobândi drepturi de proprietate asupra altei persoane nici împotriva voinței sale, fie cu consimțământul său, căci dreptul individului constă în libertatea de a dispune de sine. În consecință, luarea arbitrară a unei persoane este contrară legii, în timp ce consimțământul unei persoane nu poate servi drept pretext pentru luarea în posesie, căci dreptul unei persoane este inalienabil; 2) nimeni nu poate intra în posesia proprietății altuia, căci o astfel de luare ar fi o încălcare a dreptului” (II, 246-247).

Iluminatorii credeau că bunăstarea întregii societăți și a fiecărui cetățean depinde nu numai de gradul de educație și de libertatea individuală, ci și de respectarea cea mai strictă a dreptului la proprietate privată. În rezolvarea acestei probleme, aceștia au dat dovadă de o unanimitate extraordinară. „Proprie! a scris Pnin, „dreptul sacru!” sufletul hostelului! izvorul legii! mama abundentei si a placerii! Unde ești respectat, unde ești

* A. P. Kunitsyn. Enciclopedia drepturilor. Selectat R. social-politic. și filozof, lucrări ale Decembriștilor, vol. I. M., 1951, p. 634.

inviolabil - acolo doar țara este binecuvântată, acolo doar în-ochi la ea și cetățeanul este prosper. Dar tu fugi de sunetul lanțurilor! Eviți sclavii. Drepturile tale nu pot exista nici în sclavie, nici în anarhie, pentru că locuiești doar în tărâmul legilor. Apropie! Unde nu ești tu, nu poate fi dreptate” (I, 191).

Iluminații considerau că principiul burghez al sacralității și inviolabilității proprietății private este cea mai importantă realizare a minții umane. Scopul acestei cerințe în rândul iluminaților era îndreptat împotriva proprietarilor de pământ, care dispuneau în mod arbitrar de proprietatea iobagilor și, prin urmare, subminau dezvoltarea economică a țării.

Iluminatorii au cerut ca țarismul să emită legi adecvate și să protejeze proprietatea țăranilor. „... Cel mai important subiect care

ar trebui să-l ocupe acum pe legiuitor este acela de a prescrie legi care pot determina proprietatea statului agricol, care să-l protejeze de violență – într-un cuvânt, să-l facă inviolabil” (1.194).

Alături de aceasta, iluminatorii s-au pronunțat împotriva atașamentului țăranilor de pământ, au susținut dreptul la liberă circulație, care, în opinia lor, ar putea contribui, pe de o parte, la dezvoltarea industriei în țară, care avea nevoie de forță de muncă. , pe de altă parte, la dezvoltarea terenurilor libere la periferia Rusiei. Munca oamenilor liberi, susțineau iluminatorii, este mai productivă atât în agricultură, cât și în industrie. Acest lucru a fost subliniat în special de Kaisarov. Deci, vorbind în favoarea dezvoltării industriei în Rusia, urmând exemplul țărilor avansate din Europa de Vest, el a scris că, „desigur, dacă un iobag, și nu o persoană liberă, este angajat în orice fel de muncă în o fabrică, deci, din moment ce o face împotriva voinței lui, este posibil de la asta să te aștepți la rezultate bune? Toată lumea va fi ușor de acord cu mine dacă spun că în acele state în care oamenii sunt atașați de pământ sunt multe obstacole în calea dezvoltării fabricilor ”(1, 378). Și dacă da, atunci „iobăgia în Rusia trebuie să fie complet desființată” (I, 382).

Continuând să dezvolte ideile anti-iobăgie ale predecesorilor lor, iluminatorii din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, Pnin, Bestuzhev, Popugaev, Passek, Kaisarov, Kunitsyn, au stat totuși în principal pe pozițiile unei transformări pașnice a relațiilor sociale, asupra poziţiilor de răspândire a iluminismului şi a principiilor umane între toate segmentele populaţiei.

Cerințele iluminatorilor nu se distingeau prin consistență strictă și intenție. Condamnând iobăgia ca pe o relicvă a barbariei, ca principală frână a dezvoltării socio-economice și spirituale a țării, iluminații, spre deosebire de Radișciov, nu au pus problema transformărilor revoluționare din țară, nu au atras poporul.

Iluminatorii ruși și-au asociat de obicei visele de eliberare a iobagilor și transformări sociale cu activitățile așa-numitului monarh pro-sovietic. Acest punct de vedere a fost poate cel mai viu exprimat de Pnin în scrierile sale (vezi I, 201).

În același timp, iluminații și-au pus mari speranțe în prudența și umanismul înșiși proprietarii de pământ, care fuseseră crescuți pe ideile filozofice raționaliste ale secolului al XVIII-lea. „Proprietari!” a scris Pnin. „Permiteți-mi să vă întreb: este corect să trădăm ostenelile, grijile, soarta țăranilor către o incertitudine teribilă, către teama generală de privare de achizițiile lor? Spune-mi, nu pentru asta trăim în societate pentru a ne oferi reciproc asistență, securitate reciprocă, pace și fericire reciprocă? Uită-te la tine – vei vedea că sunt aceiași oameni ca și tine; iar când mormăi împotriva nedreptății care ți-au fost făcute, când ești gata să te răzbuni pe cineva care îți încalcă proprietatea și când consideri că roadele muncii tale sunt câștigul tău inalienabil, atunci țăranii, care au aceleași sentimente. din fire ca și voi din fire, sunteți vrednici de

osândă, când se plâng de cruzimea unor proprietari inumani, strigă împotriva nedreptății care le răpește roadele muncii și meseriilor lor cele mai grele, pe lângă impozitul care le este impus. ? (I, 202).

Iluminatorii credeau că forța principală a societății sunt oamenii, nu iobagii. Kaisarov a afirmat răspicat că „puterea și culoarea națiunii sunt întregul popor”, că „dintre oameni înșiși, cel care aduce beneficii societății, și nu cei care, precum dronele, trăiesc din munca altora, ar trebui apreciat cel mai mult. dintre toate." În același timp, Kaisarov a înaintat moșia țărănească, care „livează mâncare tuturor”, în primul rând.

Problema educației și a educației publice

Pe baza faptului că mintea determină natura relațiilor sociale și este chemată să deschidă calea către un viitor mai luminos, iluminatorii și-au concentrat atenția principală asupra dezvoltării principiilor raționale care ar trebui să ghideze oamenii în viața publică. Conform învățăturilor iluminatorilor, păturile avansate ale societății ar trebui să aducă iluminarea oamenilor și să educe oamenii prin ideile filozofiei raționale, să modeleze o persoană într-un adevărat cetățean și patriot, să-i insufle înalte principii civile și morale, umanism și abnegație, inspiră-l la tot ceea ce contribuie la bunăstarea publică, fericirea și progresul. În acest sens, sunt în special tratatul „Despre educație” al lui A. Bestuzhev, elegiile și odele filozofice ale lui I. Pnin, lucrarea „Despre educația politică în general”, odele și elegiile lui V. Popugaev și „Mesajul către ruși” a lui A. Kunitsyn. de remarcat.

Aceste idei au fost dezvoltate cel mai complet și sistematic de Bestuzhev în tratatul său Despre educație. Bestuzhev însuși a crescut cinci fii, dintre care patru au participat activ la revolta decembriștilor și au fost condamnați, iar al cincilea a fost exilat în Caucaz pentru apartenența la o familie de „răzvrătiți”.

În tratatul său, Bestuzhev pornește de la principiile materialiștilor francezi din secolul al XVIII-lea. „Totul ne dovedește”, a declarat Bestuzhev, „că o persoană la nașterea sa nu este dispusă nici la bine, nici la rău, ci că aduce doar capacitatea de a percepe acele nevoi, dintre care

nu este capabil să-și satisfacă singur, pasiuni mai mult sau mai puțin impetuoase, în funcție de modul în care fizicul și proprietatea îi sunt situate de natură ”(1, 83).

În spiritul filozofiei iluminismului, Bestuzhev a considerat „sufletul” unei persoane născute ca un fel de tabula rasa (tabulatură goală), crezând că acest „suflet” va fi expus influențelor exterioare și ar putea fi crescut după cum doriți. Totul depinde de circumstanțele și

condițiile de viață în care se află copilul, de influența educatorilor și a mediului în general, unde șansa poate juca un rol important.

Bestuzhev se referă direct la „Emil sau despre educație” de J.-J. Rousseau, făcând astfel clar cititorului pe cine ar trebui să se bazeze în materie de educație.

Într-un alt caz, Bestuzhev, în spiritul filozofiei iluminismului din secolul al XVI-lea. declară: „Omul se naşte în ignoranţă, dar în eroare. Când este capabil să înțeleagă greșeala, el este capabil să înțeleagă adevărul. Dar la fel cum nu toate erorile, tot așa nu toate adevărurile pot fi înțelese de copii; în consecință, trebuie să începem cu cele mai simple și să evoluăm în grade până la cele mai complexe; altfel le vor spune copiilor cuvinte în loc de concepte. Gura va spune adevărul, când înțelegerea va înțelege greșeala. Acesta este inconvenientul care trebuie evitat mai ales atunci când se instruiește copiii” (I, 127).

Aceste principii ale filozofiei iluministe a materialiștilor francezi din secolul al XVIII-lea. au fost puse de Bestuzhev ca piatra de temelie a tratatului „Despre educație”.

Potrivit lui Bestuzhev, „subiectul educației morale în general este de a pregăti o confluență de circumstanțe care sunt cele mai convenabile pentru descoperirea acestor abilități (inerente unei persoane - I. Shch.), în conformitate cu scopul fiecărei persoane și beneficiile societății din care este membru” (I, 124).

Ca și alți educatori, Bestuzhev îndeamnă să protejeze o persoană de concepte false și pasiuni fatale, de sentimente nestăpânite și pompozitate și lux de clasă. În creșterea generațiilor tinere, este esențial să se dezvolte corect

un sistem secret bazat pe principiile filozofiei raționale, un exemplu personal de părinți, bătrâni, educatori, ale căror cuvinte nu trebuie să diverge de fapte, care ar trebui, nu numai în cuvânt, ci și în faptă, să pregătească tinerii pentru „virtuțile civice” , pentru „măreție spirituală și patriotism” .

Educația publică, ale cărei scopuri și obiective sunt determinate de interesele statului, este concepută, potrivit lui Bestuzhev, să învețe oamenii să trăiască în societate, respectând interesele comune și regulile virtuții, punând interesele publice mai presus de beneficiile personale, obișnuind oamenii să-și ofere reciproc serviciile necesare, să manifeste respect față de individ, să deschidă drumul către talente și talente, indiferent de originea clasei. Dezvoltarea cuprinzătoare a personalității depinde de mediul social, de dezvoltarea minții și de educația simțurilor. Cu toate acestea, preocuparea pentru bunăstarea publică și fericirea oamenilor nu înlătură problema bunăstării și fericirii personale. „Fericirea oamenilor privați”, a argumentat gânditorul, „este un mare subiect al societății civile, căci cum poate, să le spunem, societatea să fie fericită când membrii săi, în special

cei luați, sunt nefericiți?” Din aceasta, Bestuzhev trage o concluzie lămuritoare: „Un stat este fericit numai atunci când este iubit de compatrioții săi” (I, 135).

Bestuzhev vorbește în detaliu despre educația militară a copiilor nobili, unde limitările de clasă ale sistemului său moral și filozofic sunt deosebit de evidente . Când a publicat tratatul ca o carte separată, Bestuzhev a făcut abateri serioase spre dreapta.

V. P. Kolychev a acordat o mare importanță educației și creșterii, așa cum o evidențiază în mod clar poemul său „Scrisoare despre beneficiile predării” (1781), pătruns cu un apel arzător la puterile care sunt de a da libertate minții, de a promova îmbunătățirea științe și artă, pentru a încuraja dezvoltarea mecanicii, opticii, fizicii, chimiei și a altor științe. În știința însăși, Kolychev i-a declarat principalii mentori pe Gassendi, Leibniz, Newton, Maupertupe, Locke, Epicur, Socrate, Voltaire și alți gânditori, care, după ce „au alungat tot întunericul ignoranței”, cu faimoșii lor

munca „ne-a adus mare folos”, a deschis „ușa templului înțelepciunii”, a învățat să deosebească minciuna de adevăr. Kolychev a plasat deosebit de sus realizările științifice ale lui Lomonosov, numindu-l „un mare soț”.

Bestuzhev, Pnin, Papagali, Krechetov și alți educatori credeau cu sinceritate că nobilimea și monarhii luminați, la a căror minte și inimă apelau, ar putea aduce beneficii omenirii dacă vor adopta principiile de mai sus.

Filosofia rațională și sentimentele educate corespunzător ar trebui, potrivit iluminatorilor, să conducă la descoperirea adevărului, care poate servi drept torță pe drumul spre bunăstarea rasei umane. Un astfel de adevăr este mai presus de toate interesele private și de clasă. Un astfel de adevăr este descoperit de filozofi, dar nu este vina filosofilor, ci vina conducătorilor – nu a fost pus în practică. „Deci, nu ar trebui să dăm vina pe filozofi”, a scris Popugaev, „. că nu au dezvăluit clar adevărul și despre domnitorii cărora nu le pasă de luminarea poporului și consideră că iluminarea este dăunătoare pentru binele poporului ”(I, 285).

Pnin a considerat activitatea lui Radishchev drept ideal de ispravă civilă, căreia i-a dedicat tragicii morți o poezie (vezi I, 177). Ilo, pentru a atinge adevărata bunăstare a societății și a permite fiecărei persoane să-și îndeplinească datoria civică, este necesar să se răspândească educația, să reeduca oamenii moral, să le insufle bunătatea, filantropia. În acest sens, Popugaev, Kunitsyn și Kaisarov au conturat un singur program educațional pentru toate moșiile, în timp ce Pnin și Bestuzhev, la prima etapă, au păstrat programul de pregătire pentru fiecare moșie separat. Caracteristic este faptul că Popugaev a scris lucrarea „Despre educația politică în general” (1804), însemnând prin aceasta din urmă educația tineretului pe exemplele istorice demne de imitat ale modului în care oamenii mari și-au dedicat viața pentru

stabilirea bunăstării publice. Din aceasta, Popugaev a concluzionat că istoria nu poate fi redusă la „genealogie magnifică", tiranii rasei umane ar trebui excluși din istorie, deoarece

exemplu poate fi contagios pentru alții. Istoria, în opinia sa, ar trebui să fie prezentată într-un „spirit filozofic", să educe principii morale pozitive și să inspire fapte înalte. În același timp, „ar trebui să arate cum și de ce au înflorit regiunile, cum au acționat guvernul și legile pentru binele public, ce legi și ce fel de guvern a aranjat pentru bunăstarea oamenilor, cum s-a răspândit iluminismul în state, ce a fost cursul, ce direcție a dat oamenilor și a primit de la sine" (I, 324).

Problema iluminării și reeducarii morale a oamenilor, după cum se vede din cele de mai sus, a ocupat un loc important în sistemul general al învățăturilor iluminismului. Iluminatorii au crezut naiv că autocrația și nobilii educați vor răspunde imediat propunerilor lor, vor accepta principiile de bază ale învățăturilor lor, vor reorganiza societatea, vor desființa iobăgie și vor adopta o legislație rezonabilă. Aceasta a fost o amăgire sinceră a iluminatorilor care credeau în puterea rațiunii și a filozofiei raționale.

Idei materialiste în operele iluminatorilor

Odată cu răspândirea ideilor materialiștilor francezi și englezi în Rusia la începutul secolului al XIX-lea. vederile idealiste ale lui Kant, Fichte, Schelling, precum și filozofii mistici reacționari precum Stilling și Eckartshausen încep să pătrundă. Profesorii Vellansky și Davydov au fost predicatori ai filozofiei schellingiene pe pământ rusesc, Schad ai Fichteismului, Sreznevski, Ruban și alții ai filosofiei kantiene. A fost un fel de reflectare a luptei generale care s-a desfășurat în Rusia între ideologii reacției feudal-serviste, pe de o parte, și ideologii forțelor antifeudale, educaționale, pe de altă parte.

Dintre lucrările filozofice apărute în Rusia la sfârșitul secolului al XVIII-lea, de mare interes este tratatul anonim „Despre lume, începutul și antichitatea ei", publicat în 1784-1785. în jurnalul lui Novikov „Odihnitor muncitor" *. Acest tratat este scris în spiritul filozofilor materialişti din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Adevărat, autorul se grăbește să se asigure împotriva posibilelor persecuții din partea bisericii, declarând că nu are „o altă intenție decât să arate istoric doar ceea ce au gândit ei înaintea noastră despre crearea lumii și originea rasei umane" (II, 414). Dar, expunând punctele de vedere ale gânditorilor antici, autorul își exprimă voluntar sau involuntar atitudinea față de aceștia.

Este de remarcat în special faptul că autorul apreciază foarte mult opiniile cosmogonice ale materialiştilor greci antici Thales, Anaximenes şi Anaximandru, Heraclit şi Anaxagoras, precum şi opiniile atomiştilor antici Leucip, Democrit, Epicur, Lucretius şi alţii. simpatie pentru acele locuri din învățăturile materialiștilor din Grecia antică în care ei spun că lumea nu a fost creată de nimeni și există pentru totdeauna, că este infinită în spațiu și că există nenumărate lumi în spațiu. Autorul subliniază că lumile și planetele individuale, conform învățăturilor atomiștilor antici, au apărut din cele mai mici particule materiale în mod natural, fără nicio intervenție a providenței. Odată apărute, lumile nu rămân în repaus, ci sunt supuse unor schimbări constante sau „persecuții constante", unele apar, altele sunt distruse. Autorul numește teoria atomiștilor antici „sublimă", provenind din „succesele uimitoare dobândite de greci în viziunea lumii". În ceea ce privește punctul de vedere al preoților care au vorbit împotriva atomiștilor, autorul îl caracterizează drept o „vedere slabă", pornind „de la noțiuni false, preconcepute.

* Judecând după stil, natura argumentării, abundența referințelor la scriitori antici și în special la lucrarea lui Lucretius „Despre natura lucrurilor", autorul acesteia ar putea fi profesor de filozofie și logică la Universitatea din Moscova D. S. Anichkov. Potrivit L. B. Svetlov, autorul tratatului este Andrey Bolotov. (Vezi nota la al doilea volum).

ty", din „prejudecățile antice întărite" (II, 425), cu care au fost infectate masele ignorante și obscure. Autorul compară teoria lui Anaxagora despre vârtejuri cu învățăturile lui Descartes și condamnă clar pe acei contemporani ai acestor gânditori remarcabili care s-au opus teoriei lor despre originea lumilor, au negat rotația Pământului și posibilitatea vieții pe alte planete.

Autorul tratatului a folosit cu pricepere paginile Lucrătorul în odihnă pentru a propaga învățăturile materialiste ale filosofilor antici despre indestructibilitatea materiei și a lumii materiale în ansamblu și posibilitatea morții numai a lumilor individuale. Aceasta este marea semnificație a tratatului.

Când ideile kantiene subiectiv-idealiste au început să se răspândească în Occident și în Rusia, Lubkin și Osipovski au fost printre primii care le-au criticat din stânga. În acest sens, merită atenție „Scrisorile despre filosofia critică" (1805) și „Inscripția logicii" (1807) ale lui Lubkin, „Despre spațiu și timp" (1807) și „Discurs despre sistemul dinamic al lui Kant" (1813) de Osipovsky.

În Scrisorile lui Lubka, π demonstrează că apriorismul lui Kant suferă de arbitrar și lipsă de dovezi și duce la „negarea de sine filozofică".

Lubkin se opune cu hotărâre împărțirii de către Kant a obiectelor existente în mod obiectiv în „lucruri în sine" care se presupune că sunt inaccesibile cunoașterii umane și în fenomene cu care se presupune că omul se ocupă doar (vezi II, 7-8).

Potrivit lui Lubkin, dacă suntem de acord cu Kant că conceptele de timp și spațiu există doar în imaginația noastră, că ele sunt „întemeiate în sufletul nostru” și nu sunt o distragere a atenției de la obiectele reale, atunci „nu vom mai avea cunoștințe despre obiecte. , cât de mult limitează (modificeren) vulturul sufletului conceptului nostru de timp și spațiu; cu alte cuvinte, simțim și cunoaștem nu lucruri, ci schimbări în conceptele de timp și spațiu care sunt în noi” (II, 8).

Lubkin și Osipovsky au considerat că timpul și spațiul, împreună cu materia, există în mod obiectiv, demonstrând că nu pot fi considerate izolat de ma

obiecte materiale, căci nu sunt forme de contemplare, ci „accesorii necesare ale fiinţei lucrurilor”.

„În ceea ce privește timpul și spațiul”, scria Lubkin, „atât de strâns legate de reprezentarea fiecărui lucru, nu sunt ele accesorii mai necesare ale existenței lucrurilor decât proprietatea sau imaginea reprezentărilor noastre despre lucruri?... Și în ce vor fi ființa unui lucru constă atunci când nu este în sine nicăieri, niciodată? (II, 12).

Obiecțiile lui Osipovsky la doctrina kantiană a timpului și spațiului nu sunt mai puțin decisive.

Citând exemple convingătoare care infirmă apriorismul lui Kant referitor la timp și spațiu, Lubkin și Osipovsky își rezumă concluziile insistând că existența lucrurilor este de neconceput în afara spațiului și timpului, că lumea obiectivă poate exista doar în timp și spațiu, că timpul și spațiul. sunt „o imagine” (formă) a ființei.

În legătură cu problema timpului și spațiului, Lubkin pune întrebarea: de unde obține o persoană conceptele de finit și infinit în natură? Potrivit lui Kant, „lucrurile finite nu ne pot oferi conceptul de mărime infinită, de divizibilitate infinită. Dar conceptul de spațiu conține conceptul de extindere infinită, divizibilitate infinită. În consecință, conceptul de spațiu nu este derivat din lucrurile finite, care sunt esența tuturor obiectelor sensibile, ci are la bază sufletul însuși” (II, 13).

După ce a citat această propoziție subiectiv-idealistă a lui Kite, Lubkin se opune acesteia, opunând apriorismului lui Kant cu o interpretare materialistă:

„Este foarte adevărat că lucrurile finite în sine și direct nu ne pot oferi conceptul de infinit. Cu toate acestea, însăși caracterul lor finit arată că limitele lor pot fi extinse sau reduse. Iar când, fără contradicție în concepte, nu putem opri extinderea sau reducerea limitelor, atunci, în mod necesar, dobândim concepte de o creștere sau descreștere infinit. Deci, oare însăși finitatea lucrurilor nu conține baza?

concepția de infinit, baza pe care, afirmându-ne, ne formăm imediat aceste concepte în noi înșine? Și fără conceptul de limită, cum am putea ajunge la conceptul de infinit? (II, 13).

Deja în formularea însăși a întrebării inconsecvenței (antinomiei) finitului și infinitului, Lubkin a simțit o gândire dialectică vie, care era caracteristică filozofiei lui Kant în doctrina antinomiilor. În același timp, Lubkin a făcut apel la așa-numita lege a imaginației.

„Conform legii imaginației”, a scris el, „conceptele întotdeauna opuse unul altuia se excită unul pe altul. De ce în mod direct conceptul de finitudine excită sau dă naștere conceptului de infinit. Dar de unde și-a luat începutul această lege a imaginației, dacă nu din sentimentul diversității și opoziției în obiecte? (II, 13-14).

Cu toate acestea, criticându-l pe Kant, Lubkin nu a putut descrie în mod corespunzător natura dialectică a antinomiilor lui Kant, el nu a înțeles semnificația lor profund progresivă în istoria filozofiei.

Lubkin și Osipovsky s-au opus să considere mișcarea, odihna, forma (figura), toate părțile matematicii aplicate doar ca ceva mental, care nu are legătură cu obiectele. Ei credeau că mișcarea, odihna, forma există în obiectele în sine, că conceptele matematice sunt o distragere a atenției de la realitatea înconjurătoare.

În Discurs despre sistemul dinamic al lui Kant, Osipovsky apără știința naturală experimentală, se opune apriorismului în știință și se pronunță în favoarea nu impunerii legi a priori naturii, ci derivării lor din natura însăși pe baza unui studiu cuprinzător și profund al realității.

Cu ajutorul metodei matematice, conform lui Osipovsky, se verifică cât de fiabil sau nesigur înțeleg oamenii legile naturii. „Dacă auziți sau citiți că un filosof al naturii stabilește a priori vreo lege a naturii, atunci, dacă nu o dovedește cu rigoare matematică, nu vă bazați pe cuvintele acestui filozof cu încredere sinceră în el,

oricât de vrăjește această lege imaginația, dar mai întâi testați-o pe piatra de copt a rigoarei matematice și abia apoi considerați-o probabilă când trece acest test ”(II, 161).

Osipovski a fost un susținător al teoriei atomiste a structurii materiei. Cu toate acestea, el credea că atomii (substanțele elementare), din care sunt compuse toate corpurile, nu sunt limita divizibilității materiei. El nu a exclus că, pe măsură ce chimia s-a dezvoltat, ar putea fi posibil să se descopere divizibilitatea atomilor înșiși (vezi 11,163-164).

Atitudinea lui Osipovsky față de „sistemul dinamic” al lui Kant a fost unilaterală;

Un alt educator, Pnin, a considerat în esență timpul în felul lui Pyoton, ca pe ceva care există independent de natură și corpurile lumii. Timpul a fost înfățișat de gânditor ca un fel de „abis de neînțeles al veacurilor”, care este supus naturii înconjurătoare și tuturor corpurilor lumii, regnurilor vegetale și animale, precum și omului. Pnin a subliniat că lumile individuale apar, se dezvoltă și piere, în timp ce timpul rămâne nedistrus, nu are nici început, nici sfârșit, există și atunci „când nimic altceva nu s-a născut”.

Viața planetelor, popoarelor și regatelor individuale, și cu atât mai mult a unei persoane individuale, în comparație cu eternitatea timpului, reprezintă, potrivit lui Pnin, doar „un singur moment al vieții”. Timpul este obiectiv, „ineradicabil”, nu poate fi încetinit sau accelerat o clipă. În ceea ce privește spațiul mondial, acesta, potrivit lui Pihun, este umplut cu cea mai fină materie, așa-numitul eter, în care se rotește „mulțimea eterică de lumi”.

În oda filozofică „Soarele este nemișcat între planete”, Pnin propagă în formă artistică teoria heliocentrică a cerului, infinitatea universului, nenumărabilitatea lumilor.

Natura, susținea Pnin, este „mama comună a ființei tuturor celor vizibile” (I, 232), adică natura este mama tuturor lucrurilor, a tuturor viețuitoarelor, inclusiv a omului.

Vederi materialiste ale lui Osipovsky, Pnin. Lubkin și alți iluminatori nu erau lipsiți de inconsecvențele deiste. Acest lucru se remarcă mai ales în „Discursul lui Lubkin despre dacă este posibil să se dea moralității o bază solidă indiferent de religie” (1815) și în „Inscripțiile metafizicii” (1818-1819), în Pnin în elegiile sale filozofice.

Cu toate acestea, Pnin îl atrage pe Dumnezeu nu din punctul de vedere al unui creștin ortodox, ci din punctul de vedere al unui liber gânditor. El nu tremură în fața lui Dumnezeu, nu experimentează smerenia și smerenia în fața lui, ci ridică întrebări otrăvitoare despre de ce îngăduie Dumnezeu asuprirea omului de către om, de ce dezastrele și suferința domnesc în societate, lacrimile și sângele celor nevinovați sunt vărsate. În același timp, poetul-filosoful spune că nu poate nici să vadă, nici să înțeleagă esența lui Dumnezeu, ci doar să-l ia pe credință. Pentru a înțelege esența lui Dumnezeu, o persoană însuși trebuie să devină un zeu, dar până când nu este cazul, „popoarele mormăie împotriva creatorului”.

Întrebări de logică și teoria cunoașterii

În 1807, Lubkin a publicat Inscripția logicii. El considera subiectul logicii „căutarea adevărului”. Logica, spunea gânditorul, este „știința de a judeca în mod rațional și temeinic lucrurile, și nu arta toikoum-

ului învățat, pentru care foarte puțini au timp” (IÍ, 26). În același timp, Lubkin nu a negat complet „speculațiile științifice”, care sunt uneori utile, dar credea că nu este necesar ca toată lumea să se ocupe de ele. Mintea filozofatoare „trebuie să aibă în vedere nu numai necesitatea logică de a urmări un adevăr de la altul, ci și corelația universală și armonia universală între toți” (II, 28).

Lubkin a susținut că cunoașterea se realizează în trei moduri: istoric, matematic și filozofic. Prin istoric, el a înțeles cunoștințele obținute din obiectele din jur prin impactul lor asupra simțurilor. El a considerat acest tip de cunoaștere „prima și cea mai de jos”, care le precede pe altele.

tipuri de cunoștințe. Cunoștințele matematice sunt mai complexe și, prin urmare, superioare cunoștințelor istorice. Aici sunt deja cunoscute cantitatea, întinderea, compoziția obiectelor, precum și „forțele motrice” ale acestora. Cunoașterea filozofică este cel mai înalt tip de cunoaștere. Cu ajutorul lui sunt cunoscute „cauzele unui lucru”, precum și legătura, unirea și relațiile lucrurilor. Un loc decisiv în Lubkin este acordat minții, care se bazează pe aceste sentimente ca puncte de plecare.

„Așadar, filozofarea constă în a explica ființa, starea și calitățile lucrurilor sau în compararea între ele informații generale despre lucruri deja dobândite, astfel încât prin intermediul ei să fie posibil să deducem un adevăr nou, care ne era până acum necunoscut. sau nemulțumit cunoscut și obscur” (P, 31).

Întrebat cine ar putea fi considerat un filosof, Lubkin a răspuns că doar cineva care dă explicații pentru „motivele care se înmulțesc”, și nu doar lucruri individuale, care „a dobândit priceperea și ușurința de a judeca lucrurile care ni se par corect și suficient și cine poate vedea convenabil că în ce lucru poate fi onorat ca adevărat și astfel de argumente pot fi dovedite cu fermitate” (II, 32).

Cu toate acestea, o astfel de definiție a filozofiei încă nu l-a satisfăcut pe Lubkin. El caută o definiție mai specifică, bazată pe faptul că fizica, medicina și o serie de alte științe s-au separat de filozofie.

„... Judecând după starea actuală și conținutul științelor filozofice”, a scris Lubkin, „putem numi filozofie un sistem al acelor informații pe care o persoană, ca persoană, trebuie să le cunoască pentru a atinge bunăstarea” (II, 32). În același timp, el se referă la filosofii greci antici, care considerau filozofia ca fiind dragostea de înțelepciune, iar înțelepciunea însăși era interpretată de ei ca „capacitatea de a atinge bunăstarea”. Dar pentru a atinge bunăstarea, o persoană trebuie să cunoască bine „natura sa” și natura acelor lucruri care o înconjoară.

Înainte de filozofie, Lubkin își stabilește sarcina de a afla, înțelege și explica ceea ce o persoană și

lucrurile din jurul lui, de unde provin, care este scopul lor. Prin urmare, Lubkin împarte filosofia în teoretică, sau speculativă, care învață despre proprietățile lucrurilor, și practică, sau activă, care dă reguli morale și instrucțiuni pentru comportamentul de zi cu zi, pentru viața în societate.

Lubkin era conștient de faptul că și teologia pune în învățătura sa „aproape” aceleași întrebări ca și filosofia, dar abordează soluția lor din poziții diametral opuse, din pozițiile revelației luate asupra credinței, și nu din rațiunea și experiența umană despre „ natura lucrurilor”. Pentru a nu provoca atacuri din partea clerului, Lubkin face o distincție foarte prudentă între filozofie și teologie.

Într-o dispută între materialiști și idealiști despre relația dintre suflet și corp, Lubkin tinde spre materialism. El credea că sufletul este un produs al substratului material și este direct dependent de acesta din urmă. „Ne simțim prin noi înșine și lucrurile exterioare prin organele de simț ale corpului nostru. Și de aceea nu putem permite o unire foarte strânsă între suflet și trup, după puterea căreia sufletul nostru depinde într-un fel de trup” (II, 38).

Cu toate acestea, Lubkin nu a redus activitatea spirituală la o percepție pasivă a realității sau la reflectarea pasivă a acesteia. Oricât de mare ar fi dependența sufletului de corp, acesta, înarmat cu prudență și rațiune și având acumulat „o cantitate suficientă de idei”, trebuie să controleze corpul uman, înclinațiile sale.

Unul dintre semnele activității sufletului, Lubkin a considerat atenția, care nu este altceva decât „înclinația și dispoziția sufletului de a cunoaște un lucru în mod preferențial față de alții”. Atenția, ca atare, nu este nici necauzată, nici arbitrară. Analizând problema abilităților umane, imaginației și memoriei, Lubkin credea că acestea se bazează pe asocierea ideilor sau pe conjugarea lor.

Manifestarea abilităţilor mentale este de neconceput fără anumite idei sau concepte, care, deşi

apar în cap, dar sunt determinate în cele din urmă de obiecte externe.

„Prin cuvântul idee în general”, a argumentat Lubkin, „este necesar să înțelegem orice conștiință din suflet sau senzație a ceea ce este diferit de suflet. Dar în măsura în care obiectele despre care există conștiință în suflet sunt multiple, de acolo provin și diferite feluri de idei” (I, 45).

La rândul său, Lubkin a împărțit ideile în senzuale și rezonabile, simple și complexe, speciale și abstracte. Deoarece sufletul nu-și

poate aminti toate ideile care au apărut cândva, el combină ideile care au trăsături similare sau „semne comune”, le distribuie în anumite clase sau categorii. Conceptele generale se formează prin abstracția de la specific.

În raport cu subiectul gânditor, ideile, spunea el, sunt adevărate și false, clare și întunecate, separate și îmbinate, suficiente (complete) și insuficiente (incomplete), proporționale și disproporționate, superficiale și detaliate, negative și afirmative.

Perfecțiunea sau „bunătatea” ideilor este determinată de cât de clare și complete sau suficiente și detaliate sunt acestea. Pentru a dobândi o concepție clară și suficientă a lucrurilor, este necesar să existe o „înclinație sinceră a sufletului către cunoaștere” și o atenție suficientă, precum și o „perfecțiune a simțurilor” (dacă este vorba de obiecte senzuale) sau o minte destul de educată și pregătită (dacă ceva care este inaccesibil simțurilor este supus cunoașterii).).

Într-o secțiune specială a cărții sale, Lubkin a susținut că ideile sunt desemnate prin anumite cuvinte sau termeni. Atunci când se utilizează termeni, el recomandă evitarea termenilor „reciproci”, „nedeterminați” și „gol” și folosirea termenilor „permanenți” și „definit”.

Lubkin se oprește în detaliu asupra caracteristicilor judecăților, propozițiilor, silogismelor, vorbește despre proprietățile și trăsăturile lor. El este convins că judecățile negative ne oferă concepte incomplete și insuficiente despre lucruri, de aceea „un iubitor de adevăr ar trebui să

dar încearcă mai mult să dobândești judecăți afirmative decât negative” (II, 59).

Conceptul de adevăr și realitate a ceva, conform lui Lubkin, ne bazăm: „1) prin sentimentul nostru interior, sau conștiința; 2) prin simțurile exterioare; 3) prin fragmentarea ideilor și considerentelor acestora; 4) prin absurditatea evidentă a poziției opuse și, în final, 5) prin mărturia altor oameni, pe care trebuie să-i credem” (II, 76).

• Prin „sentiment interior” Lubkin însemna mintea noastră, sau „propria conștiință a sufletului”, care ne satisface atât în propria ființă, cât și în ceea ce se întâmplă în noi și cu noi.

El credea că acest „sentiment interior” este sursa cea mai de încredere a tot ceea ce se întâmplă cu o persoană și într-o persoană însăși. Dar o persoană este supusă diferitelor pasiuni, boli, care duc la idei incorecte, distorsionate. Prin urmare, nu se poate baza orbește pe „sentimentul interior”, dar este necesar să-l verifici cu mărturia altor oameni, să nu arăți grabă și predilecție. Lubkin a stat pe pozițiile senzaționalismului materialist, declarând că, dacă „sentimentul interior”, adică rațiunea, ne certifică ceea ce ni se întâmplă cu noi și în noi, atunci „sentimentele exterioare certifică

existența lucrurilor care sunt în afara noastră și arată ne calitățile acestuia. Simțurile externe sunt localizate în anumite organe ale corpului nostru, modificări în care, survenite din acțiunea obiectelor externe și resimțite de un simț intern, ne oferă informații despre aceste obiecte ”(II, 78).

Lubkin critică fundamental punctul de vedere al scepticilor (sau, în terminologia sa, „scepticilor”) care se îndoiesc de existența lumii exterioare și „suțin că simțurile noastre exterioare nu ne pot asigura de existența obiectelor exterioare, cu atât mai puțin de adevărata lor. calități” (II, 79).

Lubkin credea că simțurile, dacă sunt într-o stare normală, ne oferă o imagine adevărată a obiectelor externe, deoarece „simțurile noastre sunt atribuite

pentru ca prin intermediul lor să primim informații despre lucruri exterioare” (II, 80).

Lubkin s-a opus cu hotărâre celor care, ca și Locke, au susținut că calitățile secundare - „tonurile, gustul, mirosul, gradul de moliciune sau duritatea corpului etc., sunt doar în raționamentul stării sentimentelor noastre ca atare” (II, 9), adică ca și cum ar exista nu în mod obiectiv, ci doar în sentimentele noastre.

„Din aceasta însă, este încă imposibil de concluzionat că în raționamentul lucrurilor nu sunt nimic, sau că lucrurile nu au deloc acele calități cu care apar. Transformarea artificială a culorilor, de exemplu, de la albastru la verde, la roșu „sau galben, dovedește că lucrurile au și ceva în sine, de ce produc în noi un astfel de sentiment și nu un alt sentiment despre ele însele” (II, 10).

În același timp, Lubkin a adăugat că, vorbind despre cutare sau cutare calitate a unui lucru, nu știm exact în ce relație cantitativă se află conținutul obiectiv al obiectului cu reprezentarea subiectivă a acestuia în mintea noastră. Dar, în ciuda acestui fapt, calitățile secundare sunt obiective, sunt inerente obiectelor în sine, și nu numai reprezentărilor noastre senzoriale.

Lubkin pune problema „amăgirilor, prejudecăților și amăgirilor”, văzând cauzele iluziilor în persoana însăși sau în afara ei.

El s-a referit la iluzii drept „argumente înșelătoare și paralogisme”, când accidentalul este luat ca esențial, argumentele imaginare sunt permise, adevăratul termen mediu din silogism este înlocuit cu unul imaginar etc.

Dar în ceea ce privește criteriul adevărului, Lubkin se află încă în întregime pe pozițiile materialismului metafizic. Adevărat, el vorbește mult despre semnificația „cunoașterii experiențiale”, dar, ca și alți materialiști premarxieni, o reduce în esență la percepții senzoriale, experimente și observații.

Cu toate acestea, cunoașterea umană, potrivit lui Lubkin, nu poate fi mulțumită doar cu cunoașterea senzorială și observația, nu se poate opri aici. Oamenii vor să cunoască nu numai partea exterioară a obiectelor, ci și esența lor, natura lor interioară, precum și reciprocitatea lor.

relaţiile dintre „extern” şi „intern”, cauzele acestora. Și aici rațiunea, gândirea logică vine în ajutorul sentimentelor.

Lubkin a vorbit în favoarea unei combinații de cunoștințe practice și speculații, pe care, a susținut el, se bazează toate realizările științelor fizice, maturitatea lor, ca să spunem așa.

Lubkin a îndemnat să nu ne temem de dificultățile întâlnite în cunoașterea realității și să nu ne oprim în fața lor, „să nu ne orbim cu o mândrie deșartă că am ajuns deja la adevăr”, ci să ne amintim că cunoștințele noastre sunt nelimitate, că se apropie constant de adevăr.

Ca susținător al teoriei materialiste a cunoașterii și unul dintre primii critici ai scepticismului și agnosticismului epistemologic, A. S. Lubkin a jucat un rol pozitiv în istoria filozofiei ruse la începutul secolului al XIX-lea, în dezvoltarea și întărirea tradiției materialiste. in Rusia. Contribuția sa la dezvoltarea teoriei doctrinelor logice este, de asemenea, neîndoielnică.

* * *

Ideile filozofice, sociologice și socio-politice ale gânditorilor analizați de noi erau departe de a fi aceleași. Fiecare dintre ele are propriile sale caracteristici. Cu toate acestea, după cum am văzut, ele au și multe în comun. În primul rând, ei sunt uniți prin simpatia sinceră față de poporul asuprit, prin dorința, prin răspândirea iluminismului în țară și prin introducerea unor idealuri morale înalte, de a convinge moșiile conducătoare să renunțe la iobăgie și toate privilegiile de clasă, de a arată preocuparea pentru bunăstarea oamenilor. Conceptele sociologice ale Iluminismului s-au bazat pe teoria dreptului natural și a contractului social, din care au tras concluzii împotriva iobăgiei. În domeniul filosofiei, gânditorii au predicat idei practic materialiste, care, totuși, sufereau adesea de limitări deiste și inconsecvență.

Cu învățăturile lor filozofice, sociologice și socio-politice, iluminatorii de la sfârșitul XVIII-

începutul secolului al XIX-lea a pregătit terenul ideologic pentru decembriști.

Dezvoltarea gândirii filozofice și socio-politice în Rusia în perioada de după apariția „Călătoriei de la Sankt Petersburg la Moscova” a lui A. N. Radishchev și înainte de lucrările decembriștilor a fost puțin studiată în literatura noastră și chiar mai puțin cunoscută unui larg. cercul de cititori * Această publicație umple acest gol într-o anumită măsură și familiarizează cititorul cu totalitatea lucrărilor iluminatorilor ruși de la sfârșitul secolului al XVIII-lea - începutul secolului al XIX-lea.

Majoritatea lucrărilor incluse în acest set în două volume nu au fost publicate de la prima lor apariție și reprezintă o raritate bibliografică. Pentru prima dată, sunt publicate manuscrisele lui F. V. Krechetov „Planul juridic (volumul unu)” și V. V. Popugaev „Despre bunăstarea corpurilor oamenilor”; pentru prima dată, disertația lui A. S. Kaisarov „Despre eliberarea iobagilor din Rusia” va fi publicată și în limba rusă. Publicația nu a inclus lucrarea lui V. F. Malinovsky „Discurs despre război și pace”, deoarece în ultimii ani a fost publicată de două ori: în Lucrările socio-politice alese ale lui V. F. Malinovsky (Moscova, 1958) și în colecția „Tratate despre lumea eternă” (M., 1963). Unele lucrări legate cronologic de perioada anterioară, dar care au avut o mare influență asupra iluminatorilor de la sfârșitul secolului al XVIII-lea. și niciodată publicate sau retipărite, sunt plasate în anexa la al doilea volum.

* Din lucrări dedicate caracterizării iluminismului rus de la sfârșitul secolului al XVIII-lea - începutul secolului al XIX-lea. De remarcat marea opera a celebrului critic literar V.N. F. Osipovsky este un om de știință și gânditor rus remarcabil” (1955), propriul său articol „Letter on Critical Philosophy”, publicat în „Problems of Philosophy” în 1952.

L. B. Svetlov a publicat în cartea „Din istoria filozofiei ruse a secolelor XVIII-XIX”. (1952) și „Universitatea din Moscova și dezvoltarea gândirii filozofice și socio-politice în Rusia” (1957).

„Autorii numiți au făcut, fără îndoială, o mare muncă de cercetare, au contribuit în mod spumos la iluminarea lui λτοφο

Profităm de această ocazie pentru a ne exprima recunoștința personalului Departamentului de Istoria Filosofiei Popoarelor din URSS al Institutului de Filosofie al Academiei de Științe a URSS pentru sfaturile valoroase date în pregătirea acestei publicații pentru publicare.

Desigur, această publicație nu pretinde a fi completă, ci doar pune bazele publicării sistematice a lucrărilor legate de o perioadă interesantă și complexă din istoria gândirii filozofice și socio-politice avansate din Rusia.

I. Ya. Shchipanoe

Biblioteca „Runivers”

Petr Ivanovici

CHELISCHEV

Jurnalul detaliat al călătoriei mele din 1791

27 partea I. Din Sankt Petersburg

y la Schlushenburg

Marți, la ora 5 după-amiaza, am părăsit apartamentul cu domnul locotenent colonel Mihail Nikolaevici Aksakov (care m-a însoțit dincolo de Mănăstirea Nevski până la râul Neva) și, oprindu-mă la Mănăstirea Nevski, am ascultat vecernia și un slujba de rugăciune; apoi, după ce a închiriat o barcă cu cinci ruble și cincizeci de copeici de la debarcaderul râului Negru până în orașul Shlushenburg din acel oraș, un rezident al negustorului Alexei Ivanov Goryachiy și al fiului său Petru și la ora 8 și-a luat rămas bun de la Domnul Aksakov, într-o vreme complet calmă și favorabilă, împreună cu cei cinci oameni ai săi, a mers pe râul Neva. După ce a parcurs șase mile și fabrici de porțelan, la ora 11 a aterizat la cele patru șlepuri ale sale, care au venit la mine cu proviziile pentru un an; Aici, după ce am băut ceai și cină, am petrecut noaptea.

Pe 28, miercuri, la ora 3 dimineața, am părăsit acele șlepuri ale mele și, după ce am parcurs 14 verste, m-am oprit la ora 8 la ora 8 la ton, sau debarcader, Grishina (pentru această tonă, pescarii plătesc la vistierie un an și jumătate de mii de ruble). După ce am băut ceai aici și am luat masa, am pornit la ora 10.

La ora 1 după-amiaza, după ce am condus șase verste din mlaștina lui Grisha, am aterizat la cârciuma cârciumii, iar eu, după ce am luat masa lângă ea, am pornit la ora 2. Și la ora 8 după-amiaza, după ce s-a mutat la douăzeci de mile de acea cârciumă,

pentru cină au aterizat la cârciuma Peskami și, după ce au luat cina lângă ea, au plecat la ora 9. După ce am parcurs 14 verste de el și doar 60 de verste din Sankt Petersburg, pe 29 la ora 1 după-amiaza, joi, am ajuns în orașul Shlushenburg.

În acest oraș, primarul Fiodor Gavrilovici Panfilov; la canal, maiorul de artilerie Ivan Matveevici Muravyov și căpitanul german Hristofor Yakovlevich; ei nu au obiceiul să ajute călătorii împotriva lor dat ordinului și cu atât mai puțin să citească instrucțiunile pozițiilor lor, iar pentru aceasta s-a făcut obiceiul cel mai de încredere de a răspunde în tăcere la cererile drepte ale călătorilor cerșetori, și apoi, în prezența lor, mergeți să-i vizitați pe cei cărora li se cere pentru a nu numai să plece fără plăcere, ci chiar să enerveze și să jignească; iar pentru acest fel de bunăvoință le mai rămâne puțin timp

să se gândească la repararea și comanda canalului. Aici eu, după ce am ascultat Utrenia, Liturghia și slujba de rugăciune în catedrală și am luat cina în apartament, am stat până la ceasul al doisprezecelea pentru a închiria o barcă poștală...

3-9 partea a patra. De la Mănăstirea Svir

VJ la izvoarele râului Svir din Lacul Onega

... După ce a călătorit... de la mănăstirea Alexandru-Svirsky pe pământul 25, pe lângă râul Svir 144, un total de 169 verste, la ora 6 a aterizat la curtea bisericii Voznesensky, unde izvorul Svirului se află în lac. Onego... Trăind lângă acest cimitir, deci și pe ambele maluri ale râului Svir, palatul și țăranii economici 1 (și nu există moșieri) sunt foarte săraci, pentru că au atât de puțină agricultură arabilă din cauza incapacității pământului. pentru a face acest lucru, și, mai mult, din cauza eșecului recoltei, atât de puțin încât nici cei mai bogați nu își iau propria pâine pentru o jumătate de an, și cu atât mai puțin pentru cei săraci, dar cumpără pâine în Ladoga. De asemenea, au puține vite și mulți, cu excepția unui cal, nu au deloc; ei câștigă un trai foarte slab din fabricarea de noi galioți2, care, conform anunțului lui Andrei Mihailovici Kosyakov, sunt construite anual de diferite dimensiuni pe râurile Pașa, Sermaksy și Svir de la trei la patru sute, jumătate.

ceai pentru lucru cu un galiot de cinci și șase persoane, la 6 și 7 luni pe propria pâine, de la 3 la 4 sute de ruble, cu excepția echipamentului și a unei cutii de fier; conduc de la Petrozavodsk cu o încărcătură până la Sankt Petersburg, alți oameni cu gânduri de familie sunt angajați în Uslanka și în alte fabrici menționate mai sus, unde cineva este mai aproape de casă pentru un raid asupra muncitorilor și nu merg în orașe îndepărtate pentru a muncă; iar iarna toată lumea trăiește acasă pentru incapacitatea de a face vreo slujbă, fără câștiguri, inactiv, dar doar ocazional merge în pădurile din apropiere pentru urși și omoară un număr mic de păsări: cocoș surd, cocoș de câmp și alun; deși prind pește în râul Svir - știuci, plătici, bibani, gândaci, în fundul râului sunt negri, iar în partea de sus - pește alb, totuși, au un mic profit de pe urma acestuia, dar sunt doar mulțumiți. Cu toată sărăcia lor, sunt atât de cinstiți încât pe alocuri mi-am uitat, oprindu-mă, lucrurile mele, dar mi le-au returnat, ajungând din urmă pe drum, iar eu, curioasă să știu despre tot ce am făcut în călătoria mea de-a lungul Svirului, am făcut să nu audă de la nimeni pentru ca într-o zi să comită furturi sau alte lucruri dăunătoare de la trecători sau între ei. În această curtea bisericii, seara, a ascultat Vecernia, iar marți, pe 10, Liturghia și a luat masa în coliba diaconului.

10-13 partea a patra. De la izvorul râului Svir, la / Lacul Oneg până la debarcaderul Pigmatka

... (Conform legendelor verbale, originea următoarelor din această mănăstire este cunoscută. Când bătrânii credincioși de la Mănăstirea

Solovetsky, prin perseverența în bunul simț și legislație, au suferit pedepse severe de la țarul Alexei Mihailovici, atunci rămașii bigoți cu profesorii lor împrăștiați în direcții diferite, între care mii unu și jumătate s-au ascuns în această insulă Paliostrovsky și în mănăstire. După pedeapsa menționată mai sus de la Solovki, ținuta militară se întorcea deja înapoi la Moscova și, poate, nu avea nicio intenție sau ordine. să-i cheme pentru convertirea lor, dar mințile lor au fost corupte și imaginația le-a tulburat de frică, au respirat-o

deznădejde că s-au așezat într-o biserică de lemn cu un număr de până la o mie și jumătate, și cu stareții lor, și acolo, în teribila amăgire a suferinței lor închipuite, au fost arși fără milă.

De asemenea, este de amintit în această mănăstire că la ea au fost trimise persoane nobile din familii domnești pentru întemnițare și tonsura, dar care, din cauza răpirii cronicarilor, din cauza neștiinței celor care locuiesc acum în ea, este imposibil să obține. Mai arată o peșteră de piatră, în care călugărul Corneliu ar fi evadat; un pasaj către el de la o capelă de lemn; acest defileu înghesuit nu are suficient spațiu pentru ca o persoană să se culce și să se întindă, nu are nici fereastră, nici cuptor, nici cuptor, nici capac de protecție de ploaie, zăpadă și vânt; și pentru asta trebuie să te gândești că aceasta este o fabulă, inventată de o credință falsă și susținută de superstiții simple).

În această mănăstire, după ce am săvârșit templele și am ascultat liturghia în ziua de 13, vineri, scotocind prin hârtiile lor, luând prânzul, am pornit cu ajutorul unui vânt frumos la 2 și jumătate după-amiaza.

După ce au părăsit mănăstirea 15, și în total din gura Voznesensky și curtea bisericii de lângă Lacul Oneg 275 verste, la ora patru după-amiaza au aterizat la Suzemskaya, sau mănăstirea schismatică a lui Danilov, debarcaderul Pigmatka.

În dreapta, sau de-a lungul Vytegorskaya, pe malul lacului Onega, se află fabrica de sticlă a cuiva, dar lucrarea nu mi-a intrat în atenție. Iar partea stângă a lacului, parțial ocupată de Korels, se spune că are mulți locuitori, care, datorită abundenței minereurilor de fier, au multe fabrici private de fier; în unele dintre ele, spun ei, fac un mod deliberat 3 de un preț mic și o sumă decentă. Țăranii de palat și economici care trăiesc de ambele maluri ale Onegăi sunt aproape toți schismatici, trăiesc foarte prost, pentru că agricultura lor arabilă este chiar mai mică decât cea a țăranilor care trăiesc de-a lungul Svirului, iar recolta este mult mai proastă, iar ei aduc secară. , ovăz și orz cu apă, cumpărând fără e puțin pentru tot anul în orașul Ladoga și Vytegra, pentru care se câștigă bani, plecând bărbați la Sankt Petersburg și Petrozavodsk pentru diverse slujbe, alții pentru un întreg

un an, iar altele pentru vară, iar casele rămase sunt arse la Petrozavodsk pentru a fi vândute fabricilor de cărbune, conduc gudron și călătoresc cu mărfuri de la Petrozavodsk la Sankt Petersburg, dar nu au altă treabă...

... După ce am călătorit 13 verste de la Pigmatka, m-am oprit la o schismatică numită Peljeki, în care m-am dus să văd capela lor de lemn, în care sărbătoresc Înălțarea Domnului; aici, de când erau înhămați caii, am stat o jumătate de oră pe stradă. (Aici am reușit să văd seducția glorioasă a schismaticilor bogați sub numele de pomană de binefacere. Un negustor bogat din Petersburg, care vinde făină, un nobil în schismă, trimite anual saci cu o sută de făină pentru a le împărți săracilor. lungime de o sută de mile, 80 lat, unde toti cersetorii sunt aproape fara exceptie, cat de mare este pomana a o suta de saci si ca poate ajuta in aceasta saracie generala? groaznica.Totusi stiu ca doar unul trimite, si chiar aia poate fi de la stana. Da, chiar dacă s-ar trimite zece mii de pungi, atunci care ar fi beneficiul, poate la vicii și atrocități.În această distribuție, am văzut o mare predilecție la distribuitori: nu se uitau la bătrânețe, la slăbiciune și sărăcie dintre cei care au cerut, dar au dat mai repede și mai mult fetelor, care sunt mai tinere și mai frumoase, și țăranilor, care sunt mai sănătoși, mai capabili de muncă și mai bine îmbrăcați. Am văzut un țăran sărac care a venit la o sută cincizeci de mile depărtare pe un cal pentru această dacha; a crezut că calul său nu va accepta această pomană măgulitoare pentru el, dar, după ce a primit doar o jumătate de pud de făină subțire, a plecat cu mare murmur și neplăcere)...

În ambele mănăstiri, în fiecare zi în capele ei înșiși, fără preot, sărbătoresc utrenia, orele, liturghiile, vecernia, rugăciunile și panikhide, în zilele de sărbătoare și duminică - privegheri toată noaptea și, de asemenea, își îngroapă morții fără preot și nu au niciodată Liturghie, așa cum se spune că se întâmplă.

Conform ultimei topografii, această colecție de renegați4 a fost delimitată de la o sută de mile lungime și 80 de mile latitudine de pământ. În acest spațiu deliberat, sunt destui locuitori care nu sunt naturali, dar care au convergit din locuri diferite. Eu, conducând de la Pigmatka însuși până la schița satului Tainsky, care va fi de aproximativ optzeci sau zece mile, nu am găsit o singură biserică și fiecare sat sub numele de sketes are propria sa capelă și cu clopote în care se roagă, și, sperăm, propriile rituri, pentru că în timpul rugăciunii ei interzic intrarea necredincioșilor în paraclis propriu-zis și, deși le lasă să se uite într-o secțiune specială, mai dovedește că, în absența spectatorilor altora, cu siguranță au ceva fel de rituri anti-vizuini sau minciuni nepermise sau omisiuni ale pozițiilor chipurilor, de care fie le este frică, fie le este rușine. Fiecare

paraclis după aceste schițe și în aceste mănăstiri este împărțit în două părți, în care nu numai intrarea, ci chiar pridvorurile din diferite laturi. Potrivit acestora, o jumătate este pentru bărbați și cealaltă pentru femei, dar nu sper că această răceală imaginară față de sexul feminin a fost sinceră și cred că dacă se privează de convertire în capele, îi răsplătesc cu exces atunci când lăsându-le. Această regiune vastă este acoperită social și peste tot de o ceață groasă de credințe false și de furie, semne ale seducției lor insidioase sunt vizibile peste tot, care se întărește mai ușor asupra sufletelor, cu atât sărăcia mai adâncă își întinde ramurile peste gloata superstițioasă. Această rugăciune constă în citirea Utreniei, Ceaselor, Vecerniei și o slujbă de rugăciune, pe care un țăran aproape analfabet le citește fără nici un fel de aranjament sau concept, iar restul oamenilor își lasă jos pliantele, adică plecăciuni după rozariu, și cu cât pun mai multe, de asemenea că vor arde mai mult în fața imaginilor

lumânări sau mai mult fum cu tămâie, cu atât mai multe mototoli, mulțumit Atotputernicului...

partea a 6-a. Descrierea minei de aur Voitsky

... (Pomenitul ofițer de munte Tolstoi, lânceind de plictiseală și foame, cu câțiva ani înainte de aceasta, neștiind ce să facă în acest pământ pustiu, flămând și rece, pentru a trece timpul a strâns bucăți între minereurile aruncate de munți întregi. de minereu, iar când a strâns o cantitate intenționată din ele, s-a gândit să le topească cu eforturile sale și, săracul, a obținut, săracul, dintr-o liră sau mai mult din cel mai pur aur prin intermediul unei soluții chimice. este clar că chimiștii buni nu sunt întotdeauna buni miniștri și politicieni.atunci cu siguranță va fi răsplătit și făcut fericit.I-a mai rămas o singură dificultate: să găsească o scară prin care să urce pe tronul regal!La acest capăt, Manej Oloneț, guvernatorul general Tutolmin i s-a părut foarte capabil și pentru aceasta i-a trimis aurul găsit și o cerere pentru răsplătirea muncii sale.G. Tutolmin, ca un fiu zelos al patriei, a luat aurul și a ars cererea în şemineul.În prima sa călătorie la Sankt Petersburg, nu a uitat să ia cu el acel metal elegant şi, prezentându-l curţii, zelul că l-a prins pe Vladimir de gradul întâi şi bunăvoinţă excelentă. Sărmanul inițiator al acestei bogate revelații trebuie să fi devenit de nedespărțit în acel deșert și poate prin aceasta a devenit motivul pentru care guvernul, trezindu-se, frecându-și somnolența din ochi, a hotărât să reia lucrările miniere, care în măruntaiele pământului din stăpânirea somnoroasă a rămas închisă multă vreme. și, în ciuda veseliei imaginare care se spune acum, va cădea din nou în nepăsare când va vedea că nu numai elementele pământești, ci și cele umede protejează comorile depozitate în adâncul lor cu puternicele lor. obstacole).

19-22 partea a 7-a. Din mina de aur Voits

VI   până la izvorul râului Vyg din Marea Albă și satul de pe litoral Sorokina

... Sursa Vygoretsky din marea din apropierea satului lor este considerată în toată Pomerania cea mai abundentă pradă de hering, perioada lor cea mai bună și cea mai profitabilă este din august până în decembrie. Îi prind cu plase și îi iau în bărci întregi; cumpărând sare gishpan din orașul Arhangelsk, le sare în cantități mari, afumă cealaltă parte, iar o mică parte din ele și tot heringul de primăvară și vară sunt uscate și uscate la soare, pe care le mănâncă în cea mai mare parte tot anul. . Le vând, ca și somonul pe care îl prind, negustorilor care vin iarna la ei fie în orașul Arhangelsk, fie în Sankt Petersburg. Ce păcat că acest dar prețios și abundent al naturii, care nu este inferior în abundența și bunătatea lui olandezilor, nu poate fi încă adus la perfecțiune și la beneficiul potrivit de care se bucură acei republicani bogați; dar despre asta vom vorbi pe viitor. Pe lângă experimentele arătate, ei nu au altă treabă...

27   2113 partea. Descrierea provincialului

VII   VIII și orașul de pe litoral Arhangelsk

... Schismaticii bine consemnati sau, pe numele lor, Vechii Credincioși, alcătuiesc cea mai mică parte a societății urbane, deoarece, conform actualei, a patra revizuire, numărul lor este format din o sută șaptezeci și trei de suflete - bărbați 57, femei 116 - rangul localității și, în cea mai mare parte, nu cunosc limbajul natural. Dar chiar și această mică societate a ei este formată din trei feluri de oameni care urmează, cu lupte reciproce între ei, cele trei credințe principale despre credință, preoție și lipsă de preoți, care chinuie de mai bine de o sută de ani bisericile ortodoxe ruse. Toate aceste secte au ca bază regulile stabilite în cartea Catedralei Makariev din Moscova pentru corectarea și aprobarea riturilor bisericești. Stoglav numit. Intre scriere-

54

Biblioteca „Runivers”

Riturile date în acea carte pentru principalele inaplicabile și pentru dogmele de credință acceptabile de schismatici sunt venerate: 1) adăugarea cu cinci degete a unei cruci de mână; 2) o caracatiță din orice cruce a fost făcută; 3) pronunțarea dublă a graiului psalm Aliluia; 4) numărul de șapte pentru slujba liturghiei lui prosvir; 5) plimbare în timpul serviciului la soare; unele cuvinte și discursuri slave din cărțile bisericești, cu excepția Bibliei, sunt considerate eterne și neschimbabile. Mărturisitorii acestor dogme și-au vărsat sângele pentru păstrarea inviolabilă a credinței lor, dar moartea unui astfel de popor, vătămătoare intereselor statului, a fost transformată în pace și tăcere de legile înțeleptei Ecaterina a II-a.

Aceste trei motive sau opinii diferite ale adepților Catedralei Makariev din Moscova s-au împărțit de credința ortodoxă în trei părți care sunt controversate cu privire la credință, îngrijorate reciproc de tradițiile umane din rândurile bisericii; dar unii din acest gen de

oameni nu ezită să accepte și să păstreze pentru trimiterea conform cărților antice pentru săvârșirea slujbelor divine ale bisericilor ortodoxe ruse sfințite de actualii noștri ierarhi, preoți, în timp ce alții cu dispreț vor respinge această situație, de ce numele nemaiauzit în secolele anterioare de preoție și lipsă de preoți a avut loc, al treilea, danilovismul, de la faimoși zeloți ai tradițiilor lor paterne. (Locuințele schismatice din deșertul din districtul Arhangelsk al preoției și al preoției sunt în păduri, lângă Marea Albă, pe malul Țării Iernii, numite Onufrievsky și Igpatiev sketes, iar locuința principală, pustie, aglomerată și bogată a rebotezată Danilovschina se află în regiunea Oloneţ, între lacul Onega şi Marea Albă, la înălţimile râului Vyg, care se varsă în Marea Albă, şi de aceea această locuinţă schismatică este comunitatea Vygoretsky.curier trimis anual din aceste locuinţe ale călătorilor.

porecle primite). Toți fiii Bisericii Ortodoxe Ruse actuale sunt acuzați de eretici, care nu sunt luminați de adevăratul botez, iar zemștii uniți ai rușilor lor sunt apostați din biserică și, acceptându-i în societatea lor, ei rebotează, apoi fântâna. -patriarhii vechi ai Moscovei cunoscuți sunt venerați mai presus de orice excepție: „Botezul eretic este botez, dar mai mult profanare” (litera bisericii lui Iosif Patriarhul, tipărită la Moscova în 165, foaia 569). Și de aceea, pe vremuri, rușii tuturor europenilor străini, Biserica Apuseană a Creștinilor, înainte de domnia lui Petru cel Mare, au chemat și au scris nebotezați (Codul din 1648, capitolul 20, articolul 70).

... Târgul anual din orașul Arhangelsk începe cu deschiderea râului Dvina și se termină înainte de închidere; primăvara pe șlepuri, skiff-uri și plute din orașele de călărie aduc tot felul de pâine, cânepă, untură, rășină, fier și alte produse, atât pentru vacanțe de peste mări, cât și pentru vânzare gratuită în orașul Arhangelsk, iar acest oraș se mulțumește cu pâinea importată pe șlepuri și șlepuri și județul său, dar și alte orașe și sate din Pomerania, din cauza eșecului recoltei, se aprovizionează pe tot parcursul anului. Codul, halibutul și alți pești și animalele marine mari din piele și untură lăsate în urmă de hrana navelor străine, aduse de industriașii din Gruenland, Novaia Zemlya și alte locuri similare pe nave maritime în septembrie, sunt trimise de negustorii din Arhangelsk pe apă și drum de iarnă către orașele din interiorul Rusiei.

În acest oraș există un departament de stat din ordinul de caritate publică a fabricilor și fabricilor construite:

1. O fabrică de tors și lenjerie, în care, conform stabilimentului, ar fi trebuit să fie o mulțime de fete de diferite trepte care să le învețe să toarnă și să țese; dar de la bun început au început să strângă tot felul de ticăloși, mamele de o viață bună pentru fiicele lor nu au lăsat să meargă acolo; si mai ales cand observau ca muncitorii nu erau platiti cu nimic pentru munca lor si aveau voie sa faca tot felul de indecente, ba chiar si cei goali au auzit

zvonuri, transmise de la niște capete neprietenoase, și poate de la nemți, că cei care au fost instruiți la fabrică nu vor pleca deloc acasă, apoi frica care le insuflese mamelor, în loc de dezgust, a distrus complet dorința de a trimite pentru totdeauna. copiii lor la această pregătire și acest regulament util a fost oprit (Pe vremea mea, deja la sosirea mea la fabrică, am găsit doar de la 10 bețivi necuviincioși care nu aveau nimic rezolvat. Magazinul, mi s-a spus, era încuiat și acolo era nicio cheie, Ptalian auto-învârtire și mărfuri în spatele unei încuietori, comisarul este plecat, mi-au arătat cele mai proaste și mai improprii de folosire, două bucăți de pânză de pakol.nu, nu întreba lustruită; după asta, cititorule, întreabă ce este lăsat de căutat și voi răspunde: tamburinele glorioase sunt chiar după colț!) Dar iată părerea mea despre fabricile și fabricile de lenjerie:

Întreaga regiune din jurul orașului Arhangelsk până la Kholmogory, estul, sudul și cea mai mare parte a țărmurilor vestice ale Mării Albe - schismatice populate, insule locuite și sate districtuale sunt pline de o mulțime de rotiri de orice fel: toate re- învârte inul moale Shenkur foarte fin, uniform, lin și puternic, dar excesiv de încet din cauza roților lor simple și incapabile care se învârtesc cu o singură mână. În timpul iernii, ei străpung acest fir scump în cantități deliberate în cantități deliberate în lenjerie de diferite soiuri, cum ar fi: pânză, regeptukh, blană, partea superioară, pachasya, șervețel, față de masă, mediocru și cel mai subțire, dens și lat, inferior celui Lenjerie olandeză. Ținând cont de acest număr de mâini de tors și țesut, dacă s-ar învârti pe auto-filare italiană și ar avea locul potrivit unde munca lor ar fi plătită rapid fără muncă, atunci, după ce s-au îndrăgostit de ea, s-ar învârti de cel puțin șapte ori un an, iar primul beneficiu ar veni de aici, ca din acest district pe care l-am indicat, armata ar fi toata in toate randurile si echipamentul de panza navala ar fi lenjerie buna si ieftina. A obișnui cu mai înaltă *

Filătorii de care vorbesc, fără îndoială, au nevoie de fabricile menționate mai sus, dar pentru asta au nevoie de bani, inteligență, sârguință, dezinteres și mai ales onestitatea șefului; si sa inceapa aceste fabrici nu in numar mare, ci in numar mare, adica in volosturi, pentru a impresiona si a raspandi cunostinte si dorinta de a se invarti astfel in randul familiilor. Dar lucrul important în acest caz este albirea și lustruirea - la asta trebuie să-și îndrepte atenția guvernul.

Cel mai potrivit loc pentru albire este orașul Arhangelsk, pentru că este complet asemănător cu Olanda: există aer de litoral, la fel și aici; acolo apa dulce se amesteca cu apa de mare, la fel si aici; sunt locuri mlastinoase, joase si tundra, la fel si aici; există un flux și reflux de apă, la fel și aici; există un port cu numeroase nave, la fel și aici; acolo se albesc la frig, dar aici, deși clima este caldă și nu este inferioară Italiei, este suficient de răcoare pentru albire; este necesar doar să începem aceeași râvnă și aceleași osteneli și să

folosim aceeași sârguință, atunci de ce să nu ne așteptăm la aceleași pânze ca olandezii? Se știe deja că englezii și olandezii ne iau pânzele acasă și, după ce le-au albit și lustruit, ne vinde din nou înapoi la un preț foarte bun.

Să încercăm să ne exprimăm gândurile despre această parte utilă a economiei de stat; dacă părerea mea pare ciudată în știrile ei, atunci cel puțin zelul meu va face ca fiecare fiu bun al patriei să scuze acest punct slab. Nu mi-a plăcut niciodată când un soldat vorbea despre minister, un Cernorizet despre operațiuni militare, un judecător despre navigație, un ministru despre astronomie, un fermier despre fabrici și femei despre filozofie; Am aderat mereu la proverbul: „Cunoaște-ți greierul”. Urmând această regulă, să vedem cui trebuie să i se încredințeze uzinele sau fabricile indicate.

Am considerat felurite feluri de oameni după grade, temperamente, carahteri, după înclinații și după cunoștințe; dar nu găsesc pe nimeni care ar fi perfect capabil să realizeze îmbunătățirea necesară în această instituție. Deci, se îndreaptă către tine, cea mai prețioasă jumătate

pământeni! Tu, fără de care nimic în societățile omenești nu poate ajunge la perfecțiune, dacă nu cu ajutorul tău, atunci măcar cu aprobarea, tu, împovărat de legăturile sclaviei stăpânului stăpânilor tăi, aprinzând cu o privire focul răzbunării, al urii. și bătălii sângeroase între asupritorii voștri nedrepți , întoarceți cu aceeași privire roadele dulci ale lumii binecuvântate și binelui public; din lacrimile tale curg curenți sângeros, iar dintr-un zâmbet curg râuri pretutindeni, spre orice, mereu fericire dătătoare de viață; Dacă pătrundeți adânc în virtute, atunci Kartush-ul răutății se va rușina, iar dacă aluneci pe calea vicioasă a viciilor, atunci rasa umană va deveni instantaneu înfundată în nelegiuire! Demnează-te să-ți lași pentru o oră înclinația către ținută și spre decorațiuni inutile ale farmecelor tale exterioare; crede-mă: ai nevoie de ele pentru o vreme! Ce este mai perisabil decât frumusețea ta? Priviți, creaturi drăguțe, la trandafirul vostru soră parfumat, regina grădinilor! Cât de aproape este dimineața ei de seară: de îndată ce are timp să înflorească, tulpina ei a mâncat deja viermele dărăpădării! Decorați-vă sufletele, angajați-vă într-o minte utilă și temeinică, rușinați-i pe condamnatorii vântului vostru, pe care au lăsat-o doar pentru soarta voastră!

(... Dacă acest semn i se pare cuiva un vis, atunci mărturisește, cititorule, că visarea asta te distrează! Dar de ce să considerăm totul bun, plăcut și virtuos ca fiind o înțelepciune goală? Nu tot ceea ce nu a fost este încă imposibil. Răsfăţată, natura omului ne dă cu adevărat dreptul de a respinge orice îmbunătăţire a rasei muritorilor. Calea pe care mergem în scurta noastră viaţă este la fel de mult în dreptul virtuţii, cât şi spre viciul. tandrețea sentimentelor sale, copleșirea patimilor și rapiditatea nevoilor și dorințelor sale iese din calea adevărului și îl ademenesc la viciu, apoi conștiința, inocența și vocea

secretă a virtuții nu vor tăcea până când nu va pune din nou piciorul pe cale dreaptă.dar nu opuse posibilităţilor.

fara fictiune? Ce ați spune, dragi compatrioți, dacă spiritul liber al vreunui visător ca mine, sub țarul nostru Alexei Mihailovici, s-ar lua în cap să profețească faptele mărețe ale cuceritorului nordului Alexandru - Carol al XII-lea? Desigur, ai spune: „Nebunul ăsta delirează, vrea să scrie despre un om, dar vorbește despre Dumnezeu”. Nu este aceeași situație acum?

Să începem să construim! Economia, asistența persoanelor private și aceste colecții mici, care par atât de mici în fragmentare, ne vor oferi o sumă destul de mare pentru această clădire magnifică, utilă și încântătoare pentru o inimă înflăcărată de binele public. O piață vastă de pe malul Dvinei, în centrul orașului însuși sau la capetele acestuia, în funcție de cuviință, este decorată pe o latură cu un volum uriaș, de-a lungul căreia arhitectura mândră întinde eleganța proporțiilor sale, este primul punct al subiectului nostru. Interiorul său spațios este înconjurat de diverse clădiri și clădiri, dintre care unele sunt pentru locuit, altele pentru muncă)...

27-29 partea a 15-a. Descrierea Arhangelskului

provincia Vili din orașul Kholmogor

Orașul antic Kholmogor se află sub 64 de grade și 23 de minute de latitudine nordică și sub 56 de grade și 2 minute de longitudine pe malul vestic al Dvinei și cu strâmtori speciale care curg din aceeași Dvina, sau mâneci, și se varsă din nou în câine. râurile Kuropalka și Kholmogorka care înconjoară orașul; de-a lungul lor navighează corăbii mari Dvina, se prind pești albi, știuci, okupi, pârjoli, gândaci, plătici, erniy și pești dace. Poziția locului în care structura urbană, plăcută și în cea mai mare parte chiar...

Negustorii și filistenii acestui oraș trăiesc în sărăcie; târguiala lor principală constă în cumpărarea șlepuri întregi, ambarcațiuni și plute, încărcate cu tot felul de pâine măcinată în făină și transformată în cereale; pe care corăbiile Dvina vin la Kholmogory la scurt timp după deschiderea apelor,

navigând la Arhangelsk din diferite orașe inferioare și mai ales din Vyatka, Ustyug, Vologda și Shenkursk și pentru vânzare mai întâi locuitorilor din Kholmogory, se opresc pentru o lună întreagă, pe care o numesc târgul anual; și, după ce au cumpărat barci, skiff și plute cu pâine, merg, în măsura în care capitalul disponibil îi permite, spre revânzare pe corăbii străine și către negustorii care fac comerț acolo, pe aceleași corăbii sunt transportați în orașul Arhangelsk și în alte orașe unde pâinea nu se va naște; în plus, ei mai au o sumă destul de

mare de capital pe navele lor marin, staționate în orașul Arhangelsk pentru comerț cu animale marine și pescuit, merg pe țărmurile Okiyanului de Nord la Kildyuin și cumpără diverși pești de mare și animale de mare piele și untură de la laponii care locuiesc acolo și vând untură în Arhangelsk pentru vacanțele de peste mări, iar peștele proaspăt, sărat și uscat, împreună cu somonul cumpărat de la țăranii din județul lor, sunt transportați în capitalele Moscova și St. Ei bine, filistenii, care, din cauza sărăciei lor, nu au capital bănesc și creditori pentru aceste meserii cu cifre de afaceri, sunt angajați de la suficienți muncitori, călătoresc pe nave maritime ca piloți și muncitori, lucrează la amiral, la bursă și la fabrici. . Cu toate acestea, deși vând bunuri care sunt comune orașului, primite de la Arhangelsk și Moscova, din lipsa nobilimii, acestea nu sunt scumpe, dar în cea mai mare parte necesare țărănimii.

Nu există fabrici și uzine, ci doar patru mori de vânt.

În orașul Kholmogory: 70 bărbați negustori, 65 femei ska; filistinism masculin - 514, soție - 575; marinari bărbați - 69, femei - 55; grefieri de biserică bărbați - 36 de ani, femei - 45 de ani; raznochintsev bărbat - 85, femeie - 112; departamentul de trezorerie al orășenilor - 25 bărbați, femei - 34; în diverse posturi, bărbați - 79, femei - 77; în comerț, comerț și în diverse locuri de muncă pentru bărbați - 28, pentru femei - 83; total masculin - 906, feminin - 1046, și atât bărbați, cât și femei - 1952 suflete; printre stapanul lor

sunt 8 cioplitori grosolani din os, și sunt foarte puțini călămari, croitori, cizmari, dulgheri și pictori și nu există deloc alte meșteșuguri artizanale. Femeile practică țesut grosier din dantelă, fire de in și țesut de in...

Acest gsirod Kholmogor este memorabil prin trecerea prin el de trei ori la nord de Petru cel Mare, în 1693, 1694 și 1702, de ce pe malul râului Kuropalka, vizavi de catedrală, unde s-a demnat să coboare la țărm, l-am întrebat pe mai sus amintit domnul primar să-mi pună o cruce de lemn cu următoarea inscripție: Cercetează-ți bocancul, căci locul unde stai, s-a atins piciorul lui Petru cel Mare, părintele patriei, și de aceea este sfânt. Acest oraș este, de asemenea, renumit pentru munca sa din 1711 împotriva orașului însuși pe Dvina, încercuind Dvina pe de o parte, iar pe de altă parte din oraș - râul Kuropalka, insula Kur, în curtea bisericii și satul aceleiași. nume, în lumea unui soț glorios în lumea învățată, un consilier civil, Academia Imperială de Științe din Sankt Petersburg, profesor, Stockholm și membru Bonon Mihail Vasilyevich Lomonosov.

M-am dus cu primarul și șeful de poștă la locul în care s-a născut amintitul Mihail Vasilevici Lomonosov și m-am întrebat dacă pot vedea semne excelente asupra lui, dar nu am găsit nimic. Acest loc devastat, trist culcat, cu o lățime de paisprezece sazhens, o lungime de până la patruzeci de sazhens cu grădini de legume, aparține țăranului viu Andrei Mikhailov Shubnov, pus în salariul de capitație al departamentului de stat, stă pe un mal abrupt, peste un strâmtoare mică

de la Dvina până la Kuropalka, printre clădirile satului insulelor Kur orientate spre sud-vest. Un puieț mic a fost săpat printre grădina care era cu el și nu mai sunt alte proprietăți ale lui și nu au mai rămas semne, cu excepția locului. Situația în jurul acestui sat este vastă și maiestuoasă; cercurile sale înalte reprezintă câmpuri arabile, plăcute și spațioase, pajiști presărate mereu cu turme și turme, iar baldachinele joase din jurul lor au aspect de stepe nisipoase, care anual de la inundațiile Dvinei și Kuropal-

spor de schi; latura sa de nord-vest este înconjurată în depărtare de un mare brad, care, împodobind satul, îl ferește parțial [de] ferocitatea vântului nordic. Natura și munca omului au încercat să acopere acest loc cu cel mai grațios orizont. Cele mai abundente ape înconjoară pretutindeni pământuri arabile și fânețe, întrerupte de mai multe păduri și de numeroase dealuri, cărora viețuitoarele din apropierea orașului mincinos, foarte multe cimitire și numeroase feluri de sate trădează cea mai mare cantitate. Harnicia sătenilor populați, marea navigație a navelor în sus și în josul Dvinei, de-a lungul Kuropalka și peste inundații, zgomotul și zgomotul orașului și al satelor, pe lângă abundența de pești, păsări și toate nevoile vieții. ar trebui să alcătuiască cea mai fermecătoare imagine când natura se îmbracă în haine vesele de primăvară plăcută. Aceste ore fericite ne-au dat, poate, acest mare scriitor și au aprins această flacără în el spre glorie. În acest loc i-am cerut primarului să ridice un monument pe care l-am făcut cu un cartonaș desenat și cu inscripții atașate. Acest monument a fost ridicat vizavi de orașul Kholmogor, dincolo de râul Kuropalka, care, la 70 de verste deasupra orașului Arhangelsk, curge ca un pudas, sau mânecă, din Dvina de Nord, pe insula Kur-insula, în curtea bisericii din acelasi nume, in satul cu acelasi nume. Este pur și simplu făcut din scânduri și fixat de pământ cu grămezi mici pe o anumită cotă; claritatea sa scăzută și pătrangulară este susținută de un ku * b de cinci sferturi; inaltimea intregului monument este de 4 arshins. Este vopsit în alb; pe cele 8 laturi ale sale, prin numere, se semnează și se desenează cu vopsea neagră următoarele:

1) Pe montantul din vârf:

O carte pictată alegoric înfățișând o coroană de curmal și dafin, un caduceu cu aripi, două trâmbițe, lira lui Apollo, globuri, un cadran, baloane, un telescop, o hartă și cărți. Pe ascuțimea obeliscului se află un șarpe, adică eternitatea.

2) În partea de sus a stâlpului:

Mihailo Vasilievici Lomonosov, consilier de stat, profesor al Academiei Imperiale de Științe din Sankt Petersburg, membru al Academiilor din Stockholm și Bonon, s-a născut în acest loc în 1711 și a murit la Sankt Petersburg în a treia zi. Trupul său a fost înmormântat în Mănăstirea

Alexandru Nevski, sufletul său a zburat spre satele cerești, iar mormântul său a fost împodobit cu o piatră funerară puternică din marmură albă, realizată în Italia, cu dragostea și respectul față de el de marele cancelar rus, conte Mihail. Larionovici Vorontsov.

3) Pe montantul de sus:

Acest monument cel mai slab și lipsit de importanță, în semn al înaltei sale stime, a fost ridicat de maiorul Pyotr Chelishchev, trecând din Sankt Petersburg și întorcându-se acolo, neavând nici timp, nici mijloace pentru a reda o clădire demnă și mai bună acestui mare soț. 17yȚȚj91.

4) Pe montantul de sus:

Parnasul Moscovei a reprezentat aici un vortex,

Ce stil pur de poezie și proză a introdus în Rusia. Ce a fost Cicero la Roma, și ce a fost Vergiliu, Că numai el a cuprins în conceptul său;

Rossov a deschis templul naturii cu cuvântul bogat, Un exemplu al clarității lor în științe este Lomonosov 6.

5) Pe tunba, sub primul montant, este un cartuș:

Pe dealul reprezentând mormântul său, sunt două scuturi: pe unul - stema lui M.V. Lomonosov, pe celălalt - monograma lui; pe laterale sunt doi palmieri, alcătuind cu frunzișul lor un baldachin și o coroană; pe o parte soarele care apune, pe cealaltă luna și câteva stele în nori de grăsime și mohorât; bufnița de noapte stă pe scuturi, acoperindu-le cu aripile sale.

Tăcut de multă vreme, Atena și romanii, darul cuvintelor grăitoare de a stăpâni peste inimi, Chemat din datoria somnului, acest Pindar de nord Cu trâmbiță lirică și coarde sonore.

Acest Kholmogor rural este doar o întuneric eteric din ochi, ¡S-a întins, a crescut, a zburat, a îmbrățișat natura, A aprins o lumânare de secole cu istoria sa Și a deschis cartea lui Ross străvechi pentru rasa pământească. Cu iNeuton a calculat încărcătura de algebră într-un marinar, În părul vârtejului era rivalul lui Cartesia, A apucat cu mâna lanțul de planete și stelele de soia, A ținut acel Ptolemeu și Tychobrach, Copernic. După ce am măsurat și descoperit din secretul măruntaielor pământului, m-am plictisit de experiența târârii în cercetare, Deodată, spiritul meu mândru aspirând la creație, am depășit chimia zgârcită în demersurile mele Și cu o mână puternică de la Perseu am i-a furat frumoasa ei fiică, tânărul ei mozaic; Și, nemulțumit de asta, era atât de lacom de slavă, A ridicat un gând groaznic și mare asupra ramenului, Că până și Petru, părintele patriei, să cânte, Laudă universului, cununa triburilor slave. Dar atunci s-a ridicat rangul strict al naturii pentru a lupta Și râurile: „Vino la el! Pe câmpuri el este elizeanul. Aici fericirea i-a lăsat încă pe el și moștenirea lui

Darul ei, care este cel mai important pentru glorie, în ceasul vremurilor nefaste: Lumea învățată a plâns în sus, și lumea în declin a văzut că prin moarte a scos lacrima Ecaterinei. Cititor! Respiră, deoarece ești fiul credincios al lui Ross. Și când îți amintești, înfiorare, cum era Lomonosov!

Petr Chelishchev

În această curtea bisericii Kur-Ostrovsky există două biserici: una este de piatră, cealaltă de lemn. Piatra cu două etaje: în partea de sus - templul Maicii Domnului din Kazan, în partea de jos - Marea Muceniță Ecaterina. Cu o poveste de lemn - marele martir Dimitrie din Selun. Aici, de cealaltă parte a locului gol Mihail Vasilievici Lomonosov, locuiește țăranul mai sus menționat Shubnoy, fratele lui Fedot Ivanovici Shubin, profesor de sculptură.

La două verste de oraș, pe aceeași parte a Dvinei și Kuropalyka, unde se află orașul, curtea bisericii și satul Bolșoi Superior Nikolsky Mategor; există o biserică de piatră cu trei altare: al 1-lea - învierea lui Hristos, al 2-lea - Marea Muceniță Paraskeva, al 3-lea - Nicolae Făcătorul de Minuni. Aici locuiesc țăranul de stat Yevsey Fedorov Golovin, care primește un salariu de șef, și soția sa Marya Vasilyeva, sora lui Mihail Vasilyevich Lomonosov, mama profesorului Mihail Evseev Golovin.

În districtul Kholmogory al departamentului de stat al țăranilor: bărbați economici - 3665, femei - 3688; bărbat cu părul negru - 10.950, femeie - 11.720; kre-chatih7 bărbat - 66, femeie - 88; total bărbați - 14.681, femei - 15.496 și atât bărbați, cât și femeile în general - 30.177 suflete ...

29_____6   partea a 16-a. Din orașul județului Kholmogor

Vili IX până la începutul districtului Shenkur de lângă râu și Dvina

... (Să nu i se pară surprinzător cititorului că observ cu atâta atenție toate capelele; dar asta are o motivație importantă și dă motive să concluzioneze multe. Unde sunt multe capele, bisericile sunt aproape peste tot neglijate, preoții. nu sunt învățați, nu sunt zeloși, ignoranți și beți și de aceea moravurile în sine sunt mult mai predispuse la schisme; de aici rezultă că schismele, după nota mea, nu sunt importante în raționamentul legii, ci merită cea mai importantă atenție a șefii politici, pentru ce este potrivită o astfel de sectă, care consideră străină folosul public, înstrăinează, fuge, urăște și se ascunde de drepturile și legile publice, respectându-le doar din interes propriu și frică de pedeapsă; în rugăciunile lor, care onorează prima îndatorire a unei zeități, ei nu menționează numele suveranului, prin urmare, în interior nu-l recunosc ca eretic, aparent având în vedere concetățenii săi nu sunt numiți compatrioți, ci murdari și dușmani, detestă să mănânce, bea, cunoaște, gestionează și te descurcă cu ei. La ce folosește, spun eu. Acest nemernic numeros, condus de zece înșelători peste mii de înșelați, trimițând anual în toată Rusia

predicatorii lor falși pentru convertirea plebeilor și leneșilor în plasa lor insidioasă ? Peste tot auzi: preoți, nobili și negustori se plâng de evadarea oamenilor la ei; da, nu ar fi nevoie de asta, se pare, nu contează dacă acești oameni sunt în acel loc sau în altul, ar fi doar în Rusia; dar iată diferența: îi convinge pe oameni harnici din cele mai fertile și abundente pământuri și îi așează în

mlaștinile lor impenetrabile, unde nu crește nimic, de aceea, mâinile muncitorilor din stat sunt reduse, iar gurile paraziților se înmulțesc. Ce va veni din asta? Ce va aduce, în timp, patriei noastre aceste migrații dezastruoase ca urmare? Între numeroasele motive care sunt dezvăluite minții despre prețul actual ridicat al pâinii de pretutindeni, nu este timpul să punem în primul rând aceste mașinațiuni răutăcioase și fără lege ale acestor vicleni lingușitori? Dar toate acestea sunt încă vizibile, în timp ce sunt în frică, în timp ce încă nu își cunosc puterea și numărul lor, în timp ce nu există unanimitate, în timp ce nu există încă un cap vast complicat - într-un cuvânt, în timp ce nu există Silla, Maria, Iulius Cezar, Cromwell. Cititor! Priviți în istorie și vedeți dacă în fiecare corp politic veți găsi semințele căderii lor: în Egipt mândria și splendoarea despoților, în Persia luxul liniștitor al regilor, în Grecia ceartă și confruntare în corpurile mentale, la Roma discordia între cei doi. nobilimea și gloata; și astfel, coborând în vremurile noastre, mă văd simțind acești germeni perniciosi, clocindu-se deja în aceste vizuini mohorâte, în cuiburile ignoranței și în aceste adunări distrugătoare de suflet. Dar să coborâm perdeaua acestui tablou dezastruos, din care tremură inima și să nu o ridice Atotputernicul!)...

22-25 partea 27. Descrierea eparhiei Novgorod a Mănăstirii de primă clasă a XI-a Beloezersky Kirillov și a guvernatului județului Novgorod al orașului Kirillov

... (N-am mai văzut în nicio mănăstire o masă atât de săracă ca ei. La arhimandrit cu egumenii mai sus amintiți, masa este mereu în chilie și extrem de proastă, de exemplu, iarba de ceai care se aruncă din ceainic. ,foloseste botvinia de iarna si laude cu putere.El, ca sa spun adevar, este venerat printre calugarii nostri cei mai invatati si printre cei mai buni predicatori, ba mai mult, este un om extrem de sobru si un mare iute;dar la ce bun aceste calitati bune, când

Îngăduința, spiritul decrepit și neglijența lui i-au supărat pe toți public? Nu există moravuri, nici protopopiat, nici râvnă în nimic și nimeni: arhimandritul nu vine niciodată la masă, guvernatorul bea beat timp de două luni, vistiernicul fără vistierie și fără lumină, iar frații, venind cu stavchak-urile lor și linguri pentru o masă nu pe o masă acoperită, după ce au semănat cumva, și-au împărțit cu forța mâncarea cea mai săracă și lipsită de gust cu zgomot; și dacă nu s-au băut până la moarte în fața mea, atunci asta se datorează faptului că

nu numai că nu aveau vin și bere, dar chiar și kvasul s-a îmbolnăvit până la refuz) ...

10-12 partea 31. Descrierea mănăstirii și districtului Bolshoi Tikhvin X / y

orașul Tikhvin

... În seminarul Tikhvin, care se află în mănăstire, în pasajul meu au studiat până la treizeci și cinci de copii ai bisericii, în mica școală publică de negustori și copii mic-burghezi - până la cincizeci. Conceptul de bine și dorința lor pentru știință, precum și comportamentul și cunoștințele profesorilor pentru scurt timp, îmi sunt necunoscute. Nu este de mirare că doar elevii din școala publică, pentru că locuitorii sunt cu toții schismatici.

12-21 Partea a 32-a. De la Mănăstirea Tikhvin

JY77 și orașe spre Sankt Petersburg

... (Acest schit este memorabil prin faptul că demonstrează cât de nepăsător se îngrijesc căpeteniile de unitățile care le-au fost încredințate; căci în acest orășel bietul preot, din faptul că nimeni nu a mers vreodată acolo, a fost adus, poate La acest gând am ajuns aici: acest punct îndepărtat al Rusiei este înconjurat din toate părțile timp de patruzeci de mile de păduri dese și mlaștini de nepătruns, cartierele sale rare, mici și sărace, se află la cel puțin zece mile de toate. laturi.

capabil pentru un debarcader de hoți; si se poate cu probabilitate") sa spunem ca acest schit de la bun inceput a fost pastrat de operele fugarului si vinovati de severitatea legilor.

...După desființarea mănăstirilor în noul stat, acest pământ uitat a rămas fără chiriași și curatori; a fost repartizat într-o curtea bisericii din apropiere. Trifoiul analfabet, temându-se să nu fie prins printre soldați, fiind fără adăpost și știind că există o bună parte de pământ arabil și fân, a dat un decret de la diacon și s-a stabilit în el. Dar pentru a divorța cu pâine și clădire era nevoie de muncitori, și pentru acei bani, și pentru bani pelerini și pentru slujba pelerini; dar nu era preot pentru slujbă, în vânătoarea de pelerini, iar în scrisorile lui, s-a hotărât fără necazuri de mare distanță să primească trecători trecători, pe care, ca să nu se plictisească, le-a lăsat să-și aprovizioneze. pe o tânără bună pentru binele comun. Treaba a fost și a continuat ca de obicei, dar gândul a luat stăpânire, nu voiau să ceară răspuns. Și pentru aceasta, din verdictul general, a decis să renunțe la zvonul că hoții au venit la el și l-au chinuit, l-au chinuit și l-au ars cu mături. După aceasta, se pare că ar fi trebuit să ceară să părăsească acest loc, dar, fiind diacon de numai șase ani, a plecat la Petersburg și a fost cinstit cu preoția și a rămas în preoție patru ani. Gloriciosul răufăcător Ataman Repka și Gulieev, căpitanul său, trăiau o viață decentă sub acoperirea lui și se simțeau adesea

proprietari de pământ, țărani bogați și orășeni trecători în apropiere, ceea ce făcea drumurile de la Ladoga la Svir și la Tikhvin aproape impracticabile. În drum spre Solovki, eu însumi, nu fără motiv, mi-a fost frică de acești vagabonzi. Dar în curând cuibul lor cald a ajuns la urechile ambilor șefi de provincie: ordinele stricte au căzut asupra ofițerilor de poliție, comenzile militare s-au intensificat, soții și locuitorii au fost amenințați, iar acest ticălos pernicios, interceptat parțial chiar în debarcader, a fost trimis. la judecata instantelor. Preotul, care avea bunurile hoților, ascunse chiar și sub tron, a fost trimis la locul potrivit. Și în călătoria mea de întoarcere din Arhangelsk, cercul lui Tikhvin îl aștepta deja în curțile bisericii pentru pedeapsă.

Spuneți-i acestui nefericit, șefilor, care este cauza nenorocirii lui? Poate că nu este singurul ca el în Rusia. Lideri spirituali! Dacă ai avea școli decente, acest om ar fi forțat să se refugieze în aceste locuințe groaznice de lup și urși? Dacă tu, examinându-i ignoranța cu mai multă sârguință, nu ai permite o jertfă atât de aproape de o jertfă fără sânge, atunci tronul Celui Prea Înalt nu ar deveni un depozit al prăzii sângeroase; un profesor de moravuri și un interpret al Evangheliei nu ar lâncezi jalnic sub loviturile grele ale unei execuții publice, în ispita și reproșul tuturor slujitorilor bisericii. Explicând vinovăția pastorilor supremi ai bisericii, fac un apel către voi, arbitri fără lege, care v-au dat puterea de către monarhii noștri. Spuneți-mi, animale de companie bine hrănite, cu lux și lenevie, cum puteți să vă decorați monarhii cu semne magnifice de onoare, să-i împovărați cu cererile neîncetate și intense fie ale gradelor, fie ale semnelor, fie ale banilor, fie ale fiefurilor, când sunt sub jug. a neglijenței tale, adevărul mânat tăce, inocența geme, totul suferă grade, nimeni nu-și găsește dreptul, iar tu, mărindu-te, degeaba trezești o vârstă inutilă în belșug care dăunează tuturor. Înțelegeți, paraziți nepăsători, de ce vi s-a spus că guvernanții nu sunt judecători, că pentru ca într-un oraș de provincie să nu fiți siliți să fiți nedespărțiți, ci, lăsând dreptatea pe seama judecătorilor, îngrijindu-i strict după declarații. , te-ai dus neîncetat, după departamentele provinciei tale, a îndrepta vicii, a abate dorința de rău, ai înclina direct spre binele public și, găsind darurile secrete ale naturii generoase, conducându-le la iluminare, ai revărsa sârguință, belșug. și fericire popoarelor care ți-au fost încredințate. Dar, în loc să-i ajuți pe cei abătuți, trimiți doar decret după decret pentru a fi impus, incapabil să faci față care sunt circumstanțele, care sunt anii și care este soarta lor. Crud, când arde sate întregi și chiar orașe întregi, atunci cine te-a văzut, așa că ai sărit în grabă în această aventură dezastruoasă și, sub forma unui tată mângâietor, ai încerca să gusti din cele mai ruinate, și dacă ei

deloc pentru a remedia pierderea lor, apoi măcar să le uşureze soarta cu un salut afectuos? Și aici tu, cu avocatul tău însetat de sânge, le

trimiți ordinele tale ruinoase, apoi ei solicită de la ei taxele cele mai strict prescrise, apoi se vor naște revizuirile tale pernicioase, apoi instrucțiunile de construire conform planului vor fi întărite...

Dacă nu ar exista nefericiți, cu siguranță n-ar fi cei răi. Cât timp veți începe voi, domnii vicari ai popoarelor, cu neglijența, ignoranța și egoismul voastră să cufundați neamul muritorilor în nenorocire și nenorocire? Cât timp vor fi proorocite legile sacre ale îmbunătățirii statului numai prin voința de sine a celor ce conduc, nenorocirea celor subordonați și executarea celor care suferă sub jugul tău? De ce nu cauți sursa diferitelor vicii, calamități și ticăloșii? Ștergeți întunericul ochilor voștri, pătrundeți în detaliu în colibele coloniștilor de toate gradele - le veți găsi sursa, boala, medicina, fericirea lor și a voastră. Uite: sărăcia, lenevia, plictiseala sunt peste tot; peste tot există puțin profit, dar cea mai mare muncă. Cu cât mai mult trebuie să încline un om spre rău decât spre bine? Climatul însuși cheamă poporul nostru la lenevire, iar lenea, după cum știți, este mama viciilor. Pe meleagurile străine, natura generoasă îi dă țăranului nouă luni de muncă și trei de odihnă; avem patru luni pentru muncă și opt pentru o lenevă împovărătoare. În același loc, din cauza numărului mare de oameni, un plugar trebuie să hrănească cinci suflete, iar noi avem, probabil, mai mult de opt, adică o soție, un bătrân, mic, nobili, angajați, spirituali, soldați, civili, comercianți, orășeni, lucrători cu aci - întreaga regiune de nord, după severitatea climei nu este arătă - și trimit pâine pe țări străine! De aceea țăranul nostru, aparent, este epuizat! Patru luni, zi si noapte, transpira vigilent, iar opt se coace pe aragaz. Pentru a îndepărta lenevia iernii, de ce nu începi fabrici în toată sălbăticia? Economiile vistieriei provinciale și pomana spontană a agricultorilor fiscali și a contractorilor vă vor da suficient pentru asta. Și dacă tot te oprești pentru o vreme înclinația ta iubitoare de bani și spectacol

o înclinație sinceră spre binele public și câștigă o procură, atunci vei fi bombardat cu bani de nobili, negustori și toate gradele. Cum se poate crede că provinciile, care aprovizionează întreaga Europă cu in și cânepă, nu au încă funcții publice care ar putea îmblânzi rapacitatea ruinantă a străinilor iubitori de bani! Cum poți să crezi, spun eu, că plătim atât de mult pentru materialele noastre, dar pentru prelucrarea lor, invenția și mâna maestrului? Vai, străini aroganți în birourile voastre! De ce te trezești în ei viața, aprovizionată în atâtea feluri pentru slava patriei, spre folosul suveranului și spre fericirea poporului, ca după aceea fie să fii nevrednic de promovat, fie să fii dezonorat redenumit în alt loc, sau scufundă-te în adâncul eternității în trup și suflet, fără a lăsa nici cel mai mic semn despre numele urmașilor tăi! De ce nu lucrezi la comorile ascunse în adâncurile pământului, avem atâtea dintre ele, și plătim pe Aglichap milioanele lor, Niriberienii9 chiar mii pentru ace; că plătim olandezii pentru hering, dar noi înșine aveam sterlet, pește alb, sturioni, beluga, somon și alte comori ale apelor. Astrahanul și Crimeea, nu ne pot furniza vin, mătase și lână? Pot Uralii și vastele provincii ale patriei noastre dragi să fie vreodată epuizate în venele lor de minereu? Mintea fermă, pătrunzătoare și creativă a rușilor nu necesită

decât încurajare pentru a eclipsa toate popoarele europene în științe, arte și aci. O, dacă ai avea fabrici și fabrici de diferite feluri în acest deșert, de exemplu, fabrici de cherestea și mori de cereale, tăbăcării, fabrici de sticlă și lut, atunci poate că acești deținători de voro și tâlhari ar fi cei mai evlavioși, utili și uimitori oameni cu talente! O, dacă slava mea deșartă ajunge vreodată la urechile tale, atunci nu-mi certa insolența! Sensibilitatea mea nu tolerează aceste omisiuni, iar sângele acestor criminali nefericiți mi-a stropit până și în inima)...

Vasili Vasilievici

PASSEC

Biblioteca „Runivers”

[CATHERINE II]

E - a mâncat mintea pentru noi natura

Pentru binele comun pe care l-a dat, de ce o rasă a preluat-o pe cealaltă?

Să obligi să fii sclavul tău, Să faci orbește ceea ce poruncește, Respirând răutate ticăloasă, Promite moartea nevinovăției!

Pentru – sângele vecinilor tăi, sătulă, Ea s-a urcat pe tronul răutății. După ce a îndepărtat drepturile naturii, a urmat barbaria. El consideră un bun comun un capriciu de a-și îndeplini pe al său. Ce o umple? Moartea oamenilor. Eu cant.

Λ–X, aproape că mi-am pierdut simțurile, am cântat cu vocea greșită.

Adâncit în gânduri, Foarte atins.

De ce-mi trebuie ca să cresc Puternic, domnesc, țăran.

Aceștia sunt ultimii proști și puterea aceia este mare.

T–o, putere, pixul e prost Să-i pot arăta la lumină, Dar măcar slab, grosolan, prostesc, Trebuie să-mi spună ceva. „Primul cap al tronului Puterii, puterii și răutății Ea a hotărât, ridicându-se din vale, Să culeagă roade de la toți.

E-aici s-a răspândit peste tot, De parcă Dumnezeu a trimis-o, Să-i șteargă capul, Care s-a răzvrătit împotriva ei. Oameni, onorând orbește statutele, Minciuni acceptate pentru lege. Și, după ce a băut această otravă, Viermele li se pare un dragon.

R-minte, voință și libertate Gemete în legături, strigând:

Cât timp îl cinstim pe nebun, Sug sânge ca un șarpe? „Soarele a luminat adevărul

Acum orbirea noastră, Ni s-a deschis vălul minciunii, Vedem limpede golul.

Și-du-te, povara și cătușele Sclaviei pe care încerci să le pui, Fii liber și gata Să slujești binelui comun. Zidurile mândri distrug Autocrația regelui, Trâmbița cântecul raiului, Ridicând cu inima ta spre sus.

N-Iad, creatorul tuturor și al tuturor, Secretele conducând inimile, Generosul dăruitor de binecuvântări Tu ești regele, liderul și tatăl nostru. Ne sacrificăm

Sentimentele sunt pure și dragoste.

În onoarea ta și a noastră, nemuritoare curge Sânge în vene...

Iar distrugătorul păcii, Monstrul drepturilor naturale Adevărat, ajuns în persoana unui erou, El a răsturnat, puterea i-a călcat în picioare. Cine era el? Pentru a-l face public Numele acestui barbar, După ce a adăugat primele litere, este clar Veți vedea aro.

[Libertate]

Libertate, dragă libertate, Mulți oameni continuă să repetă despre ea. — Care este partea bună a ei, Ei nu își vor întoarce ochii spre ea.

A-stronomer creierul se rotește, urmând natura întunericului. Costă mult să afirmi, Este adevărat sau o fantomă.

R—pentru a sufoca toate limitele puterii, Pentru a da naturii o plimbare liberă, Imediat mințile devin mature, Înotând, nu se vor plimba.

Vor merge cu îndrăzneală să rupă lanțurile răutății, Care au încercat să-și țină sufletul și trupul în robie.

Și da, autoritățile vor fi zguduite.

Văzând adevărul în triumf, - Semizeii vor fi cu toții confuzi, În zadar ei înșiși în nesemnificație.

P-da, paradis, proclamând adevărul, acum îți deschid. Fii ferm, nu îndrăznește să gândești ca niște zei.

A-personalitate, potolește-ți setea Cu ceea ce întărește natura. Dă-ți o datorie de pace pentru a-ți păstra aproapele.

[RESPING, O LIBERTATE!]

Bucură-te, libertate, fiică a naturii! Poporul, distrugând puterea regelui, a ridicat un templu nepieritor al libertății în locul răutății altarului.

În el victima lingușirii nu va arde, Dumnezeul slăvit al pământului nu va fi idolatrat în el prin înșelăciune.

Adevărul sacru este conducătorul acolo, patronul puternic inocent.

Asta au spus oamenii. Asculta.

<Grăbiți-vă, copii, aleși de mine, Execută-ți chinuitorii, Merită să fie popranpy>.

Iată, calea ta este în fața ochilor tăi, ducând direct din paradis în grădină.

Lăsați tristețea și plânsul cu lacrimi lui Tom, care a intervenit cu otravă alimentară.

Grăbește-te, dublează etichetele, strigă urât și cântă o melodie.

[Respinge, o, LIBERTATE! (opțiune)]

Bucură-te, libertate, fiică a naturii! Oamenii au luat puterea nemuritoare!

La moartea rasei regale,

Kurilppk a strălucit adevărul.

Popoarele îți restaurează templul, puritatea inimii este pregătită ca jertfă. Au răsturnat popoarele idolilor.

Mergi, cuceritor al regilor,

Înaintea cădelniței din templul înțelept. Grăbește-te, glorios [a] minciună câștigătoare, Extermină răul mituirii de acolo. Şterge credinţa sfinţilor pentru nebuni. Luați exemple din franceză.

Răspândește-ți toate succesele, Gloria perfectă este scopul tău:

Transformă întunericul vălurilor în bucurii, Înnoiește legătura prieteniei, liniștii.

Europa vede cu un ochi invidios

La navigarea către tine [fii] bun cu un pârâu.

O, libertate, miriște, cossos, ești liderul francezilor;

Apărător să fie oamenii lui Ross,

Drepturile sfinte ale întemeietorului său, înființă templul tău [fie] dedicat,

Frânt de jugul regilor.

Munți, câmpuri, mări, râuri

Și stepele sunt irigate.

Sub stindardul pleoapelor tale

Umplut cu ochii tăi.

Ferice de poporul triumfător; Legea naturii există.

Mulțumit de munca oamenilor de știință, Păstori și fermieri, Comerț pe uscat și pe mare;

Tu ești exilul Tuniyadelor, Pedepsitorul luptei, trucurile Morții fără milă de cerere.

Regi, cu un popor liber, îndrăznești să te războiești. Cu gloata umilită a sclavilor. Pregătește-te să bei otravă.

O, libertate, zeu al dreptății, luminează acest neam arogant.

Distruge această generație arogantă.

4 -464

Alexandru Feodosievici BESTUZHEV

DESPRE EDUCAȚIE

1798

Despre creșterea privată

Educația în general este știința cum să educeți și să învățați copiii în așa fel încât să devină utili și plăcuti pentru familia lor, pentru patria lor și să fie capabili să-și aducă prosperitate.

„Este mai ușor”, a spus Theognis, „să dai viață decât un suflet bun”. Aceasta este ceea ce educația ar trebui să devină o regulă pentru sine. Totul ne demonstrează că o persoană la naștere nu este dispusă nici la bine, nici la rău[1], ci că nu aduce decât capacitatea de a percepe acele nevoi pe care el însuși nu este în stare să le satisfacă, pasiuni mai mult sau mai puțin impetuoase, în funcție de modul în care fizicul său. și proprietate situată de natură. A educa un copil înseamnă a-i folosi dispoziţia naturală, calitatea, sensibilitatea, nevoile, pasiunile lui pentru perfecţionarea lui sau pentru a-l face ceea ce vrei tu să fie; aceasta înseamnă să-i arăți ceea ce iubește și ce trebuie să fugă și să-i oferi toate mijloacele prin care poate fie să dobândească ceea ce își dorește, fie să evite ceea ce i se pare odios; aceasta este să-i trezească dorințele pentru anumite obiecte și să se abțină de la altele. Patimile, dirijate cu succes, adică folositoare atât lui, cât și celorlalți aspiranți, îl însoțesc spre virtute, dar lăsate în furie sau prost dirijate îl fac rău și rău.

Un glorios profesor de morală[2] și-a imaginat că educația poate face orice pentru oameni și că toți sunt la fel de convenabile pentru perceperea educației pe care vrei să o dai, în măsura în care se știe cum trebuie să dispună de beneficiile lor; dar experiența ne învață că există astfel de copii în a căror minte nu se poate aprinde nicio impresie puternică, există aceia care nu sunt parțiali la nimic, sunt timizi și curajoși, sunt iarăși leneși care au nevoie să fie forțați în mod constant și există cei care muncesc din greu pot fi sustinuti. Sunt cei care au talente naturale, alții sunt proști, alții au articulație slabă, alții au puternice, există moravuri liniștite sau revoltătoare care nu-și permit nicio restricție; vedem suflete superficiale și slabe, pe care este imposibil să aspirăm la orice obiect, așa cum este, între timp, a căror minte este atât de constrânsă încât nici un mijloc nu este incomod pentru a-l induce la ceva. În consecință, sunt înșelați cei care cred că educația în orice persoană poate produce tot ceea ce îți dorești; educația răspândește numai abilitățile primite de la natură; nu poate semăna cu succes decât atunci când natura a pregătit pământul în așa fel încât să corespundă acelor griji care îi vor fi folosite.

Educația cea mai elementară se ocupă mai întâi de educația, regenerarea, întărirea corpului, învață cum să-și convertească membrii în folosul propriu, să stabilească nevoi, să înfrâneze entuziasmul pasiunilor, dacă acestea sunt contrare bunăstării; Această educație inițială predetermina în cel care este crescut acele abilități esențiale care au impact asupra întregii continuări a vieții. Dar părinții nu acordă suficientă atenție acestei prime părți a educației, își încredințează copiii în grija asistentelor, apoi îngrijitorilor, care umplu mintea elevilor cu fricile, conceptele false, vicii și prostiile lor, cu care ei înșiși sunt. infectat; și din mâinile lor veți vedea copii care au ieșit, obișnuiți cu minciuna, înșelăciunile, cu lașitatea, lăcomia, cu beatitudine. Acum corupt de linguşiri şi linguşiri, acum nu

corectate temporar, sunt deja pline de patimi opuse, multe amăgiri și prejudecăți care le cuprind, care îi chinuiesc până la ultimul capăt al vieții și pe care educația ulterioară, oricât de prudentă, nu le mai poate extermina. Primele minute de viață, în general, sunt neglijate, dar merită să fie gândite cu cea mai bună atenție; ele determină aproape întotdeauna dispoziția umană, Platon atribuie căderea tronului Kirov 3 faptului că, după moarte, copiilor săi li s-a încredințat educația unor femei care, slujind pasiunilor renaște, nu le-au indus la virtuți care ar fi demne. dintre ei.

„Ești un om”, a spus Menander, „adică un animal, cel mai dispus la schimbările fericirii”. Luând asta ca bază, educația nu trebuie încredințată femeilor, care, în loc să întărească copilul, îl vor slăbi chiar mai mult decât a fost creată de natură. Impermanența vieții umane îi obligă pe bogați să o accepte ca pe o lege indispensabilă, astfel încât să nu-și obișnuiască copiii cu luxul, vanitatea, neglijența și nepăsarea, ci să-și întărească corpul dinainte cu exerciții și osteneli, să anticipeze mintea împotriva înfrângeri accidentale ale sorţii. Nu este nimic mai nefericit decât să vezi copii crescuți de părinți deșerți, atașați de plăcerile senzuale, de tandrețe, pentru că o astfel de educație îi va face să simtă tot felul de necazuri pe care cineva le poate imagina în viață. Le fură oamenilor acea bunătate, acea acțiune, acea constituție puternică, care se potrivește sexului lor. Relaxarea, lenea și luxul produc membri inutili ai societății și împovărătoare pentru ei înșiși. Copiii care s-au obișnuit cu fastul și tandrețea, văzându-se mereu slujiți, pot fi foarte nefericiți în cursul vieții când se văd lipsiți de acele beneficii și pace pe care obiceiul le-a făcut necesare. În ceea ce privește femeile, acestea ar trebui să aibă o educație mai curajoasă: aceasta, având-le putere, le va face capabile să aibă copii cu mai multe

putere, îi va îndepărta de multe slăbiciuni, boli, cărora sunt de obicei sclavi. Dar din cea mai tandră tinerețe, educația pare să fi făcut din el un obiect de a slăbi trupul, mintea și inima copiilor cu concepte false, pasiuni dezastruoase și mai ales cu vanitate, pe care ei mai ales încearcă să le promoveze; după educație, în loc să distrugă impresiile nocive primite de la asistente, îngrijitori și uneori de la servitorii, cărora le sunt devotați copiii, ele sunt de obicei afirmate și făcute indispensabile. Și cum se pot gândi părinții sau mentorii, care ei înșiși erau plini de iluzii, prejudecăți, pasiuni, deșertăciuni la corectarea deficiențelor educației inițiale? Cum pot tații și mamele, umflați de felul lor, stimulați de mândrie și atașament față de bogăție, îmbrățișați de lux, îmbrăcăminte, modă, pentru a-i distra, să distrugă în copii ideile false despre aceste lucruri, din cei mai tandri ani în care au? insuflat? Educația nu este de obicei decât inspirația pasiunilor și a acelor obiceiuri cu care oamenii înșiși sunt indignați; trebuie să aibă el însuși o educație demonstrativă pentru a putea însoți copiii pe calea care duce la virtute.

Exemplul părinților, așa cum am spus deja, îi face pe copii fie virtuoși, fie vicioși. Acest exemplu este pentru ei o știință greșită continuă, care are un efect mai puternic asupra lor decât lecțiile repetate frecvent. Tatăl în ochii copiilor săi este cea mai excelentă, cea mai puternică ființă, cea pe care ei încearcă cel mai mult să se imite.

Ce se poate întâmpla aici când părinții sunt volubili și lipsiți de morală. Copilul dobândește imediat dorința de a-i imita pe acei oameni care îl controlează, deoarece îi consideră cunoscători despre mijloacele care le fac plăcere, căci imitarea nu înseamnă altceva decât testarea mijloacelor de care se bucură alții sau fericirea prin folosire. Degeaba tații pervertiți le spun copiilor lor: „Fă doar asta

ceea ce îți spun ei și să nu faci nimic din ceea ce ne vezi că facem.” Educatorul îi va obiecta în secret: „Deși ești liber în acțiunile tale, totuși, ai proceda diferit dacă ți s-ar întâmpla o plăcere pe care trebuie să o ascunzi de mine, dar eu, în ciuda instrucțiunilor tale, te voi urma.”

La învățământul privat și la exemplele domestice constante, aproape dezastruoase, se adaugă de obicei prejudecăți comune dăunătoare, căci un tânăr, plecând din mâinile părinților și mentorilor săi, este lovit în primul rând de exemple depravate, nu aude, ca de îndată ce învățăturile sunt false, constată că totul în jurul lui constă în contradicție eternă cu acele reguli în care ar putea fi instruit; de aici ajunge să se comporte ca alții; concepte sonore, care, dacă întâmplător și sunt imprimate în imaginația lui, vor fi imediat distruse; se complace în străduință și renunță la reguli care par să servească doar pentru a le considera ridicole și ciudate pentru el, blocând doar calea care îl duce către bunăstare.

Fără îndoială, sunt mulți astfel de părinți care simt importanța unei bune educații, care știu să o predea ei înșiși, dar câți sunt care au foarte puțină idee în ce constă educația și cu atât mai puțin cei care ar avea capacitatea să-l învețe ei înșiși și să-l vegheze cu atenție. Uneori, un tată ocupat cu propriile treburi, altul devotat propriilor plăceri, uită că au copii. Acolo, mama, cufundată în distragere, se gândește doar la hainele ei, la distracțiile ei, la trucurile ei de dragoste și consideră că o poziție este una foarte joasă pentru copii. Aproape în acest fel, copiii din diferite stări de oameni sunt de obicei trădați în mâinile supravegherii domestice, care nu îi învață nimic util; copiii își petrec timpul în acest gen de comportament, aici învață să se prezinte cu vanitate și, nefiind reproșați de nimeni, învață să stăpânească slujitorii lor. Nimic nu este adoptat cu atâta succes ca cunoașterea acelor avantaje pe care rasa și

averea le-a fost împrumutată pentru a avea în posesie; chiar primele lecții pe care le primesc sunt lecțiile de aroganță și vicii, pe care nimic nu le poate șterge mai târziu.

Ieșit de sub supravegherea servitorilor și a gardienilor, copilul este trădat în mâinile unui mentor, care de multe ori nu are deloc acele calități care ar putea contribui la educarea minții și a inimii elevului său; dar când o șansă fericită îi prezintă pe cineva care are chiar și cele mai rare calități, totuși, va fi în zadar să le comunici pentru mult timp unui student neascultător și pervertit. Blândețea este incompatibilă cu un elev arogant; severitatea îl revoltă din nou și îi înfurie pe părinții, care vor ca sângele lor să fie respectat chiar și în prostiile săvârșite de copiii lor. În felul acesta, profesorul, mereu înviat 4, își lasă elevul ostil sorții, nu ocupă câtuși de puțin progresul cunoștințelor sale.

În cea mai mare parte, părinții nu încearcă deloc să găsească mentori luminați, deoarece virtuțile altora le sunt străine sau sunt obiectul disprețului lor. Nobilul nu este preocupat de nimic mai mult decât de propriul soi, bogatul respectă doar propria lui bogăție; și amândoi își imaginează doar că cum poate un sărac de știință să fie demn de atenția unor astfel de oameni ca ei. Cel pe care l-au numit administrator pentru copiii lor nu este altfel văzut de ei ca un angajat, ca un slujitor, care merită singura umilință din partea lor. Un tată luminat nu poate simți decât cu toată puterea importanța de a încredința un angajament supravegherii unei alte persoane de încredere, un astfel de om vede în mentorul fiului său un prieten respectat care acceptă povara educației, atât asupra bunăstării sale, cât și a celor ereditare. cel care ajută. Prostul, care disprețuiește grija fiului său, nu înțelege că atât fericirea, cât și onoarea întregii sale familii pot depinde de el. Ți-ai încredințat fiul unui sclav pentru educație, înțeleptul străvechi i-a spus 5 unui tată bogat și avar: bine faci! Căci în loc de unul, vei avea doi sclavi.

Deci, atunci când educația masculină este aproape universal neglijată, atunci educația femeilor ar trebui

care vor să fie soții, mame, par a fi complet uitate. Muzică, dans, cusut - aceasta este de obicei aproape întreaga știință predată fetelor tinere care odată trebuie să gestioneze familii. Acestea sunt perfecțiunile, acele calități care se cer de la acel sex, de care „depinde bunăstarea noastră! O mamă crede că face multe atunci când își chinuie fiica cu fleacuri, care ar trebui să fie un obiect de neglijare pentru ea însăși și să o inspire pe fiica ei cu același concept despre ele. Dar aceste lucruri mici par atât de importante pentru o mare parte a mamelor încât sunt angajate în fiecare zi ca o sursă inepuizabilă de indignare, furie și pentru fiice - o sursă de lacrimi și disperare. În loc să-și întoarcă inimile spre virtute, în loc să-i facă să cunoască pozițiile pe care nu au timp să le îndeplinească, în loc să împodobească mintea cu cunoaștere, convenabil să-i elibereze de plictiseală, în cursul vieții mai mult decât chinul care împovărează. educație par să le pese doar să le dea o idee perfectă despre

îmbrăcăminte, vanitate, modă, întâlniri, baluri și teatre, fără să se gândească deloc la ornamentele interne ale minții. Ei predau lecțiile birocrației, îi obișnuiesc cu stăpânirea, pe care o răspândesc de obicei în ani perfecți, instruiesc regulile despre cum pot fi trezite pasiunile, în loc să fie complet dezgustați de ele.

Nu ar trebui să fie surprinzător dacă vedeți femei care uneori cresc în astfel de reguli încât nu au calitățile necesare care contribuie la bunăstarea generală și privată și nu știu cum să-și aducă fericirea constantă.

Nu trebuie să fii surprins să-i vezi căzând apoi în plasele furnizate de birocrație, găsindu-i neputincioși pentru a-și opri admiratorii prin calitățile lor spirituale, pe care frumusețea lor i-a sedus pentru câteva minute. Fata, căreia educația nu i-a prezentat nimic mai bun decât arta seducției, nu va ezita să arate acest lucru prin experiență atunci când va simți că este liberă; acesta este rezultatul vicleniei și dezordinea dintre soți, acesta este rezultatul corupției feminine,

al căror exces duce de obicei la distracții ruinătoare și plăceri criminale; din aceasta se naște golul acela al minții care, dacă frumusețea lor s-a stins deja, îi face inutili, insuportabili în societate, neliniștiți și îi face fie în viclenie, fie în evlavie mohorâtă să-și caute mângâierea din plictiseala care-i devorează.

Este evident că educația jalnică predată femeilor le produce slăbiciunile, imprudența, frivolitatea și dezordinea în societate, care, făcându-le intolerabile pentru ele însele și enervante, se termină în pedepse aduse de propriile slăbiciuni. Părinții, fiind fără nicio dispoziție, nu se gândesc să învețe în mod corespunzător aceste ființe sensibile, nu încearcă să le înarmeze împotriva pericolelor propriei inimi, nu se gândesc să le sufle fermitate și virtute; plăceri ale corpului. Ei nu văd asta, că o minte luminată dă frumuseții mai multă maiestate și că virtutea face această frumusețe mai amabilă și îi ia locul atunci când nu mai există. Asemenea florilor care se estompează, femeile sunt făcute doar să mulțumească pentru puțin timp. Prin urmare, nu ar trebui să încercăm să punem asupra eternului această reverență, care li se arată în raționamentul frumuseții lor? Câte farmece are frumusețea când este însoțită de modestie, daruri, prudență, virtuți! O femeie frumoasă și virtuoasă este cea mai încântătoare priveliște pe care natura o poate prezenta ochilor noștri.

Cel mai frumos sex, sexul creat pentru a răspândi dulceața și plăcerea în viață, să nu se îndepărteze de la luminarea minții lor, căci cunoștințele necesare nu le vor dăuna plăcerilor. Lăsați-i să profite la maximum de toate pregătirile pentru inimile lor, care prin fire sunt dispuse la toate virtuțile civice. Fie ca acesta să fie singurul mijloc prin care vor fi stăpâniți pentru totdeauna; prin aceasta vor primi o stăpânire cea mai măgulitoare, decât aceea care, născută din farmecele lor, dispare instantaneu; își vor opri atunci sentimentele și îi vor emoționa? Când

oricine cere aceasta, reverența cea mai sinceră, cea mai fermă, cea mai dezirabilă se va întoarce către ei înșiși, și nu cea pe care înșelătorii împrăștie, căutând doar să profite de slăbiciunea și credulitatea lor; vor fi onorați, distinși pe tot parcursul vieții, la bătrânețe și în singurătate își vor găsi mângâiere în îmbunătățirile lor; se vor bucura de respect comun, de sinceritate, preferabil distracțiilor zgomotoase și de aceste distracții fără sens, care nu produc altceva decât plăcere de moment și plictiseală neîntreruptă.

Oricine demn să raționeze despre acest subiect admite că exemplele prezentate de soțiile romane și lacedemoniene ne pot convinge să admitem că femeile, conduse de o educație mai curajoasă, sunt ușor capabile să-și perceapă măreția sufletului, patriotismul, răpirile faimei, fermitatea. , vigoare - într-un cuvânt , pasiuni mărinimoase, forțând să se rușineze de acești bărbați slăbiți devotați beatitudinii și luxului.

Nu poate exista nicio îndoială că comportamentul femeilor are cea mai sensibilă influență asupra moralității bărbaților. Prin urmare, totul ne obligă să recunoaștem că o bună educație dată celei mai amabile jumătate a rasei umane va produce o schimbare minunată în cealaltă. Și cum pot fi atinse aceasta și alte virtuți civice, dacă nu prin educație stabilită? * Așadar, când vedem că și în adâncul celor mai bune familii, educația perfectă este rară, necesitând mulți auxiliari din natură, din cunoștințe și împrejurări de acțiune.

* Această fericită transformare a inimilor, așteptată de la învățământul public, dă cea mai dulce speranță cel mai înalt patronaj, cu care Majestatea Sa Imperială, cea mai milostivă împărăteasă Maria Feodorovna se demnează să cinstească educația nobilelor fecioare, demnindu-se să încredințeze atât de prețioasă îngrijire. persoana ei sacră; un astfel de patronaj este însoțit de favoarea și zelul uniform pentru răspândirea educației, înființarea de școli goale și corectarea educației de către soțul din august al împăratului ei atotmilostiv Pavel Petrovici: școlile sunt prospere, prosperă sub umbra unor astfel de școli. patroni și administratori!

acțiune; când o persoană înzestrată cu toate virtuțile, calitățile rare, un caracter plăcut și blând, fermitatea neobosită, cunoașterea profundă despre o persoană și despre deschiderea minții sale, este singura angajată în a-și ghida elevul, fără a-l lăsa să simtă că el îl ghidează; când, zic eu, această persoană, în ciuda atâtor mijloace care contribuie la el, mai are nevoie ca elevul său să fie de o fire fericită, astfel încât părinții săi și cei din jur să aibă un caracter moral; când un pastor rău sau prost, la o clipă, poate respinge grijile multor ani; când, pe toată durata de timp, el, ca să spunem așa, nu trebuie să facă nimic care să nu fie nici pregătit, nici folosit în folosul în acțiune pentru îmbunătățirea educatorului; când fapte, nu

vorbe; când exemplul este mai mult decât instruire, experiența în loc de regulă ar trebui să fie educația omului; cand pozitia si comportamentul mentorului ar trebui sa fie atat de ascunse de ochii elevului incat acesta sa nu observe ca este invatat, ci ca mentorul ii este alaturi ca insotitor, ca avocat, ca prieten; când un copil ar trebui să fie condus de curiozitate către cunoaștere, de libertatea de a munci, de distracția de a exercita; când chiar și într-o societate mare sunt atât de puțini oameni care ar putea, în starea lor actuală, să ofere copiilor o educație decentă și când, într-un cuvânt, aceasta este îngreunată de distragerea și înclinația către distracții, distrageri, izvorâte din vanitate și mândrie, poziții civile, prejudecăți și iluzii, care s-au răspândit aproape peste tot și sunt esențial antagonice educației, dragostea excesivă a părinților pentru copiii lor, economisirea nepotrivită în discuția despre sănătate, îngăduința meschină de a le oferi tot felul de servicii. , chiar și într-un moment în care nu au deloc nevoie, griji excesive care produc în copii, oarecare lașitate, o anumită slăbiciune spirituală, convenabilă pentru a distruge orice fel de veselie, sentimente ale propriilor forțe, distincții neimportante, beneficii mici și fără sens. , implicând mentorul în cele mai dificile îndatoriri, care, pentru a face bine

pentru a-l îndeplini, sunt necesare cunoștințe extinse, iluminare și perfecțiune a caracterului și, în sfârșit, corupția moravurilor, împotriva căreia legile se luptă constant - toate aceste obstacole, neajunsuri nu anunță clar cât de puține beneficii pot fi obținute din ridicarea unei case. şi câte neplăceri vor rămâne din frica lui. Așa învățământul privat contribuie puțin la producerea membrilor desființați ai societății!

Și în cele din urmă, trecând la toate condițiile, veți vedea cum în oamenii de rând diverse motive se opun direcției corecte a moravurilor. Sărăcia și ignoranța, moartea părinților, neglijarea părinților, nevoia de a-și corecta munca, multe alte exerciții ale acestor categorii de cetățeni, care au hrană doar din osteneli și care, fiind lipsiți, ca să spunem așa, de raționament. , nu au nici cea mai mică idee nici despre virtute, nici despre patrie, nici despre moravuri, uneori corupte de exemplele stăpânilor lor, adesea chinuiți de epuizare, devin răi și nu sunt deloc în stare să-și inspire copiii cu sinceritate. sentimente.

Dacă aceste argumente sunt suficient de concludente cu privire la slăbiciunea învățământului privat, atunci cât de mult se poate spune în favoarea învățământului public și cât de mult este într-adevăr preferabil primului, în ciuda imperfecțiunilor inevitabile și a însoțitorilor acestuia!

Despre educația publică

„Legile educației”, spune Montesky, „sunt primele impresii acceptabile; și în măsura în care ne pregătesc pentru viața civilă, atunci fiecare familie trebuie să fie guvernată după regulile marii familii, care conține totul în sine. În consecință, este necesar ca în fiecare stat

educația tinerilor să fie în armonie cu natura, cu destinul și cu regulile guvernului.

Fiecare fel de guvernare are proprietățile sale, obiectul său și fundamentul său special. Proprietatea lui

Constă într-un statut decretat, care are scopul unui obiect cunoscut; obiectul său este punctul în care este esențial atras; iar baza sa este un arc activ, obiectul acestui performant. Din acest concept general de guvernare, se înțeleg clar că temelia sa este partea cea mai esențială, care, ca să spunem așa, poate fi numită sufletul ei și este chiar începutul care pune în mișcare mașina, îi dă viață și putere. Din care trebuie să se concluzioneze direct și să se stabilească ca regulă indispensabilă că acest principiu, care instituie, animă și întărește organismul de stat, este motivul cel mai important, motivul de care ar trebui să se preocupe cel mai mult fondatorii educației, care ar trebui să fie cel mai mult. puternic impresionat în mintea fiecărui membru al societății.

Toate guvernele, după Montesquius, pot fi înțelese sub trei feluri, care sunt republicane, despotice și monarhice. Republican - în care statul este condus de mulți, unde nobilii și poporul guvernează împreună, așa cum a fost la Roma și cum este acum în Olanda; despotism - unde suveranul este un conducător infinit, având dreptul la viață π moartea supușilor săi în așa fel încât voința sa unică să constituie toate legile, ca în Turcia; monarhie sau conducere unică - în care o persoană se bucură de o putere nelimitată, dar guvernează conform legilor stabilite și definite, ca în Rusia, în Gishpappi și așa mai departe.

Dintre toate aceste guverne, cea monarhică este, fără nicio îndoială, cea mai bună și mai desăvârșită, mai puțin supusă diverselor inconveniente; despotul este cel nedrept și chinuitor; republicanul este întotdeauna aproape de distrugerea sa, unde o persoană ambițioasă este suficientă pentru a o respinge. Romanii servesc ca un exemplu destul de suficient în acest sens în persoana lui Iulius Cezar. Și de aceea, monarhia rămâne cea mai bună, unde suveranul, moștenind statul, este mereu ocupat să păstreze măreția pe care a avut-o cu predecesorii săi; și deși are puterea de a schimba legile, totuși face asta pentru ca atunci când

sunt insuficiente, pentru a le face cele mai bune și desăvârșite, și deloc pentru a, prin distrugerea legilor, să le coboare și, profitând de aceasta, să instaureze o putere nelimitată. Dar orice fel de guvernare am avea, trebuie să recunoaștem că, dacă vrem să fie puternică și nezdruncinată, este necesar să fie în concordanță cu natura și spiritul poporului și care ar fi cel mai puțin aservit de vicisitudinile lui. inconstanţa umană. Nimeni nu poate înțelege mai

bine toate aceste avantaje, cu excepția monarhiei, unde suveranul este tată, iar supușii săi sunt copiii.

Aceasta este știința cea mai necesară pentru tineret, acesta este punctul cel mai esențial în sistemul de presupus educație! Mai ales nimeni nu trebuie să cunoască decretele statului său la fel de mult ca tineretul nobil, și cu atât mai mult față de un anumit stat militar, pentru că, simțind bunătatea legilor, va încerca să-i ocrotească atât pe ei, cât și patria cu mai mare zel.

Citind istoria, spiritul de curiozitate naturală ne face să ne întoarcem cu nerăbdare la evenimente generale, din care sufletul nostru se cufundă în plăcere și dezgust, în bucurie și disperare, privind modul în care se schimbă în marile stări sau proprietatea și soarta actorilor conducători pe rușine. a acestei lumi din noi poate face impresie. Când ne gândim la cât de mari au urcat state în cel mai înalt punct al maiestăţii lor, cum au dispărut sub propriile ruine, cum au prosperat în instituţiile interne, cum şi-au ajutat vecinii din jurul lor, cum au fost victimele răzvrătitelor intestine care i-au cufundat în abisul nenorocirii sau, în cele din urmă, cum s-au străduit să ia drepturile omenirii, după inspirația guvernului sub care se aflau — într-un cuvânt, când adormim toate împrejurările, când analizăm acțiunile și acțiunile lor. cauzele, când luăm în considerare toate căile virtuții și viciului, ajungem să cunoaștem influența lor treptată asupra fiecăruia și a tuturor în general, asupra întregului organism al statului - atunci această ecuație ne va dezvălui că toate întreprinderile, faptele și incidentele din istorie,

Toate obiceiurile, reglementările, atât civile, cât și spirituale, diversele sisteme de stat și cele legate de moravuri care apar viziunii noastre, starea însăși a statelor, începutul lor, legitimarea lor, măreția lor, șovăiala și distrugerea în sine trebuie atribuite naturii. și puterea educației. A ridicat o mică regiune ateniană la cel mai uimitor grad de măreție și glorie; a păstrat puterea uimitoare și disciplina severă a Spartei timp de șapte sute de ani și a făcut Roma venerată ca o divă a lumii întregi*. Dar înțelepciunea, virtutea, curajul și puterea Atenei, Spartei și Romei au rămas cunoscute doar de-a lungul istoriei din cauza neglijării educației.

Aceste concepte ale guvernelor nu ne convin clar că această educație produce decrete sociale și că este o consecință a acestora. Produce morală, instituie puterea, activitatea adecvată, bunăstarea oamenilor; îi împacă pe cei ce stăpânesc cu cei care ascultă, împacă patimile cu legile, decretele cu natura. Când pacea poporului se întemeiază pe bunele moravuri, insuflate prin educație, atunci temelia ei va fi solidă și de neclintit; dar dacă educația nu formează tinerețea, atunci, fără îndoială, morala este coruptă, atunci vei vedea o persoană lipsită de drepturile sale, de proprietate, furată de lăcomie.

* Romanii nu au avut o educație instituționalizată, ci au fost răsplătiți cu moravuri, o opinie comună, conducând un popor războinic la toate îmbunătățirile sale. Atât la bătrâni, cât și la tineri,

competiția neîncetată a unuia pentru celălalt în dobândirea faimei, dorința de a învinge dușmanii, de a se distinge prin fapte curajoase și mari, cele mai mici diferențe, dar în locuri mari, au fost rezultatul virtuțile cele mai elegante, mulțumirea celor mai glorioase fapte, bunele moravuri ale caracterului poporului ... Uneori laudele aduse de comandant, discursul oratorului, recompense corecte, strictețe extremă în felul oricărui fel de viață și, mai ales, exemple generale și particulare, instrucțiunile de familie au înlocuit ceea ce ar fi fost posibil să se producă cu instituții publice. educaţia la acea vreme cu cel mai bun succes.era. Roma era acea educație, școala întregului popor roman.

lăcomia și lăcomia, neputincioși, înăbușiți de mândrie, și chiar nevinovăția, asupriți de aroganță și forță.

La vechii, educația publică era aceeași pentru fiecare membru al societății. Fiul unui războinic, un general, un duhovnic, un judecător, ultima clasă a unui cetățean și un șef al poporului au fost crescuți, hrăniți și îmbrăcați în același mod. De îndată ce copilul a ajuns la vârsta de șase ani, patria l-a cerut de la părinții săi, care l-au crezut de bunăvoie. În prezent, este imposibil ca fiecare categorie de societate să fie crescută în același mod. Educația poate fi universală, dar nu la fel, publică, dar nu unică. Destul, dacă există un țăran, un meșter etc., fără a le încurca averile, învățătura morală va prescrie să îndeplinească în permanență funcții potrivite rangului lor; el îi va instrui pe toți să fie drepți, îi va învăța să convină asupra beneficiilor schimbului cu beneficiile altuia, să ajute cu beneficii reciproce, să mențină dragostea reciprocă cu aproapele, să se îndepărteze de ură, ca un viciu care distruge socialul. armonie, întrucât fiecare societate este un acord reciproc, a cărui fermitate depinde de părțile care se compun unele pe altele. Cea mai importantă instrucție pentru oameni, acceptată atât în special, cât și în general, ar trebui să constea în a face pe toți să simtă că beneficiile comune nu pot duce la o bunăstare durabilă, că este rezultatul asistenței reciproce a fiecăruia și a tuturor în general. lucru. În consecință, deși oamenii nu pot primi aceeași educație, cel puțin este posibil să-i educem în general și să-și îndrepte mintea către anumite subiecte, pentru a da un anumit grad de asemănare în pasiunile oamenilor și direcțiile sale. Nu există doi oameni care să fie complet asemănători unul cu celălalt, privind atât compoziția corpului, cât și abilitățile minții; totuși, există o asemănare generală atât în ceea ce privește acțiunile, cât și în opiniile tuturor oamenilor în general. De exemplu, două Gnshpapets nu se aseamănă între ele, dar în toată națiunea veți observa importanță, sumbru, superstiție, neglijență în muncă.

În Lacedaemon 6, educația a fost nu numai extraordinară, dar a transformat într-un fel natura umană, stimulând toate acțiunile ei. Spartanul, alungat din consiliul de 300 de membri, admiră că patria sa are cu 300 de oameni mai mult decât el, demni de împuternicirea sa; tânărul, prosternat înaintea altarului Dianei, moare sub lovituri, fără

să scoată un singur cuvânt, fără să dea un singur semn de întristare și neplăcere *; un tânăr aflat într-o luptă predestinată este mai dispus să moară decât să rămână învins; soția aduce jertfe pentru că soțul ei și-a trădat viața, salvând patria; iar mamele socotesc cu bunăstarea lor că fiii lor au căzut în bătălia de la Leuctriapus,7 în timp ce altele plâng pe cei vii care s-au întors învinși.

Trecând de la educația spartană la obiceiurile romanilor, vom vedea cât de mult au contribuit aceste moravuri pentru atât de mult timp prin vindecarea deficiențelor lor de legi, regulamente, închinare și cât de mult au răsplătit chiar și erorile acestora. Vedem, pe de o parte, cum excesul de putere parentală a fost temperat de blândețea folosirii ei; se vede combinate libertatea divorțului și nenumăratele căsătorii care s-au săvârșit neîncetat timp de multe secole, inumanitatea teribilă a legilor exemplare și compasiunea paternă pentru viața unui cetățean, tulburările dese, dar indignările care nu apar niciodată, regulile opresiunii în sistemul de guvernare și bazele de nezdruncinat ale libertății în faptele cetățenilor particulari, mândria exorbitantă a senatului și abstinența extremă a senatorilor, ura poporului față de senat și îngăduința senatului față de cearta poporului, dezgust pentru monarhie și o procură uimitoare pentru

* Toți scriitorii antici vorbesc cu uimire despre această răbdare de neînțeles pe care o aveau tinerii spartani în timpul biciuirii lor. Aceasta se făcea anual înaintea altarului Dianei, spune Xenofon, pentru ca cel care îndură aceste chinuri câteva minute, s-a bucurat multă vreme de lauda și evlavia oamenilor. Se spune că mulți dintre ei au murit sub loviturile acestei torturi fără să scoată o singură suflare.

puterea nelimitată a dictatorului. Vedem cum morala a triumfat asupra superstiției însăși. Degeaba coboară viciul sub masca unei divinități venerate pentru a fi percepută printre oamenii din paradisul său: morala îl alungă cu indignare. Vedem virtutea cinstită de Lucreția 8 într-un moment în care triumfă desfrânarea lui Jupiter, când vestala imaculată o idolatrizează pe nerușinata Venus.

Experiența însăși arată slăbiciunea legilor fără morală. Când societatea este coruptă, remediile aplicate la desfrânarea oamenilor devin o sursă bogată de corupție tot mai mare. Cenzura, hotărâtă pentru edificarea moravurilor, se transformă apoi într-o teribilă inchiziție*, într-un instrument de oprimare și răzbunare, prin care câțiva oameni atacă deschis siguranța publică. Această cenzură, în loc să extermine corupția moravurilor, o înfrânează și o răspândește. El pune un profit rușinos pe corupția publică, pe o viață disolută, pe cele mai extreme crime. În loc să rețină sufletele de la josnicie și trădare, ele umplu societatea cu informatori ticăloși, mercenari ticăloși care îndrăznesc să patroneze viciul și să persecute virtutea, care îi disprețuiesc. Într-o astfel de societate veți vedea chiar și credința însăși ca o sursă inepuizabilă de vicii și crime. Acolo, sanctuarul zeului adevărului este transformat într-o piață, unde cei răi îndrăznesc să cumpere curățirea păcatelor lor pe cheltuiala sărmanei moșteniri pe

care a luat-o de la orfan și văduvei, crezând că prin această jertfă va dobândiți pacea nevinovăției și distrugeți remuşcările viciului.

Dacă în Sparta există educație, morală fără educație la Roma, uneori educația socială fără educație și morală a avut un mare avantaj, atunci la ce succese, la ce acțiuni se pot aștepta când toate forțele combinate erau îndreptate spre obiectul binelui public !

A fost Lycurgus, prin puterea educației, în stare să formeze un popor războinic până la nebunie, un popor pe care nimeni nu-l cunoaște?

* Gitpania.

fericirea, nici puterea, nici curajul nu s-au clintit; când educația în această Sparta ar putea influența măreția sufletului și uimitoarea putere a imaginației la femei, atunci de ce nu pot fi reînviate în ele prin aceleași mijloace de sentimente la fel de înalte și generoase, făcându-le mai utile patriei lor, mai mult plăcut pentru soții și mai respectați de copiii lor? Când educația împotriva naturii putea produce o putere atât de puternică asupra oamenilor, de ce educația, care, ajutând natura, contribuind la dezvăluirea ei, nu avea aceeași putere?

Dacă virtutea a domnit la Roma în mijlocul discordiei civile și al războiului străin, între lupta neîncetată a aroganței și a libertății, a patricienilor și a poporului, a senatului și a tribunilor, sub legi instabile și guvernare variabilă, unde credința fără moralizare și închinare era depravată , atunci nu poate apărea în toată splendoarea în adâncul păcii și liniștii, într-o guvernare permanentă și bine ordonată, unde credința încearcă să înalțe moravurile și să contribuie la liniștea legilor.

Dacă rațiunea, de atâtea ori reținută, persecutată, călcată în picioare de frenezie și forță, în ciuda atâtor obstacole, a produs schimbări uimitoare în Europa, atunci ce nu se poate aștepta de la el când este încurajat și protejat de justiție, când executorii vako-yao cheamă-l după ajutor, da va da el sfințenie deciziilor lor?

Oare gradele de iluminare ne-au oferit, ca să spunem așa, puterea de a birui natura însăși și au forțat-o să acționeze conform dorințelor noastre; Există oare o mână umană puternică care poate măsura o vastă întindere de aer, controlează tunetele, îmblânzește vânturile și apele, dă plantelor și animalelor noi forțe invizibile, creând, ca să spunem așa, atât în acelea, cât și în altele noi genuri, formează noi umiditate; Dacă, într-un cuvânt, rațiunea i-a dat omului o stăpânire atât de puternică în lumea fizică, atunci de ce este imposibil să sperăm să câștigi stăpânire în lumea morală? Dacă ai putea să direcționezi marșul minții umane și să o îndepărtezi de la exercițiile deșarte, întoarce-l

complet la obiecte care beneficiază componentele sociale, atunci o astfel de înfrângere asupra lumii morale ar deveni cauza indispensabilității atât a fericirii, cât și a virtuților sociale și ar apărea atât de predominant încât nu ar mai considera-o o fantomă imposibilă. Educația publică nu poate produce decât toate aceste beneficii!

Astfel, într-adevăr, educația socială este singurul mijloc de refacere a tot ceea ce ține de adevărata iluminare, de restabilire la perfecțiune a tuturor beneficiilor, tuturor virtuților pe care ar trebui să le aibă societatea. Acolo oamenii vor învăța în ce constă această societate și care sunt esența obligațiilor sale, care, în special, este imposibil să dobândești multe educații. Aici cauza relaxării sociale, care rezultă din dezacord și diviziune, va fi distrusă. Obiceiul din copilărie de a trăi împreună în astfel de ani, în care motivele despărțirii sunt rare, rapide și convenabile, va întări uniunea comună, va învăța cetățenii să se privească unii pe alții ca părți ale unui singur corp, ca copii ai unui singur tată, ca membrii unei singure familii. Inegalitatea averilor și a moșiilor, plasate pe aceeași linie, va distruge acțiunile lor nefericite, va produce o legătură care îi va oferi pe toți în mod direct în mod egal, iar o voce puternică, vocea naturii, care anunță și amintește necontenit unei persoane de aceasta, va găsi cetățeni. care sunt mereu dispuşi faţă de ea. Copiii nu vor fi lăsați în această singurătate plictisitoare, care face sufletul gol și caracterul sălbatic; societatea fraților lor va da în avans această putere necesară, care este atât de necesară în timpul vieții. Învățând să simtă nevoia de egali, în distracții reciproce, caracteristice anilor lor, se vor obișnui să fie atenți și recunoscători; iar acest schimb neîncetat al serviciilor lor zeloase unul față de celălalt le va reînvia în suflete dragostea lor tandră pentru societate și sentimentul de dependență reciprocă între oameni. Ei vor învăța să-și încline voința față de voința celorlalți, să fie blânzi, sârguincioși, sensibili, binefăcători, urând încăpățânarea, disprețuind frenezia furiei și

Învăț să limitez limitele impulsului natural la libertate. Aici competiția va dezvălui talente, pentru că se vor acorda premii pentru merite excelente, ceea ce nu se poate face în educația acasă.

Dar oricât de mult ar trebui să fie învățământul public neexclusiv pentru fiecare membru al societății, nu se poate decât să încredințeze copiii educației unor familii private, nobile și în același timp virtuoase, oameni testați și cinstiți, unde tatăl ar trebui să fie domnul. , judecător, legiuitor, iar în aceste protecții - legile nu se mai aplică. Acolo, tatăl familiei, fiind un bun cetăţean, ducând la sfârşit muncile ridicate în folosul patriei sale, înconjurat de veri tinere 9, dacă este vreo odihnă, îşi găseşte odihna în pregătirea urmaşilor pentru slujba statului. , cu onoare și slavă să înlocuiască cuvenită; Există reguli, instrucțiuni și, mai mult, un exemplu care acționează viu asupra inimii copiilor săi? dacă își revarsă spiritul în ei și patria sa dobândește noi asociați, ca el în toate; există vreunul

din această școală, în care nimic nu ucide spiritul, nu ia abilități, nu se grăbește la pasiuni vătămătoare, nu pierde timpul consacrat alternativ muncii și învățării; din această școală, zic eu, dacă sunt tineri sănătoși, prevăzători, de acord cu conștiință și credință, și, în cursul educației vigilente, sunt protejați de toate dezastrele asociate tinereții lor; când, sub supravegherea acestor părinți, forțele slabe ale trupului sunt întărite, sufletul, îmbrăcat în splendoare, va percepe măreția, iar persoana va apărea în dizgrația acestei lumi ca un obiect celebru care atrage atenția tuturor. lui însuși; când acest prim fundament capătă o constituție puternică a trupului, fermitate a spiritului; când cel care este stabilit în regulile virtuții și eliberat de orice nedecență, se va dispus la iubire și sinceritate față de aproapele său și va compune un exercițiu care este cel mai plăcut inimii sale ; când dobândește un concept neînțelegător al virtuților, al fericirii, privindu-le nu după titluri și nu după bogăție, ci după esența lor; când, din tinerețe, râde cu dispreț de mândria arogantă și, fără ezitare, rămâne în toate

viața în osteneli și fapte de onoare este neobosită, indiferent de orice primejdii, întreprinzător, îndrăzneț, gata să îndrăznească totul, acolo unde îl cheamă onoarea, poziția, patria; când, într-un cuvânt, un tânăr, învățat să se supună părinților, învață să aibă supunere față de superiorii săi și dobândește dintr-o uniune de familie, dragoste frățească, dragoste pentru uniunea civilă, dragoste pentru patrie; când consimțământul domestic va da naștere tăcerii și consimțământului public; în sfârşit, când dedică toate sacrificiile făcute în folosul casei binelui comun al concetăţenilor săi – atunci, fără nicio îndoială, se poate miza pe învăţământul privat; dar, din cauza circumstanțelor multiple și deja menționate, acestea sunt rare și, prin urmare, pentru a menține uniformitatea instrucțiunilor, este necesar să se lase cea mai mică parte a cetățenilor învățământului familial sau privat.

Astfel, trecând prin tot felul de învățământ privat și public, înțelegând toate condițiile în general, să ne întoarcem acum la educația tineretului nobil, și mai ales a celor destinate stării de război. Dar pentru a intra decent în părțile necesare ale acesteia, să ne uităm la ce este nobilimea și ce îndatoriri are în raționamentul suveranului și al societății.

Despre nobilime

Printre noi, nobilimea se numește excelență, care se dă de obicei celor care au arătat mari servicii patriei, iar suveranii, în semn de recunoștință față de ei, îi deosebesc de alții, adică le arată mai mult respect față de ceilalți *.

* „Titlul de nobilime este o consecință a calității și virtuții oamenilor care au domnit în antichitate, care s-au remarcat prin meritele lor, prin care, transformând însăși serviciul în demnitate, au dobândit un nume nobil pentru urmașii lor”. Bună, nobili. 785 anul 10.

„Virtutea cu merit îi ridică pe oameni la rang de nobilime.

Virtutea și onoarea ar trebui să fie reguli pentru el, care prescriu dragostea pentru patrie, zelul pentru slujire, ascultarea și loialitatea față de suveran și neîncetat „inspirând să nu facă niciodată fapte dezonorabile”. Comanda Com. despre instituție nou Regulamentul nr.

Într-un alt caz, suveranul, onorând demnitatea personală a unui cetățean sau a unui războinic, dă dreptul la noblețe în acea dispoziție că destinatarul va continua acele abilități și virtuți distinctive care i-au cauzat înălțarea. Drept urmare, el anunță despre el: „Că așa și cutare, slujind în folosul patriei sale, se deosebește de ceilalți concetățeni printr-un grad remarcabil de onoare și are motive întemeiate să le ceară recunoștință . Dacă comportamentul său va corespunde acestor intenții, atunci societatea, în beneficiul său, ar trebui să-i acorde un respect deosebit.

Dar dacă cei care dețin societăți au hotărât prin lege ca titlul de nobilime să fie dat ca moștenire celor descendenți din oameni care s-au remarcat prin fapte glorioase, atunci aceasta este doar în intenția ca nobilii, având foloase preferenţiale, să poată primesc cea mai bună educație de la părinți, dobândesc reguli de onoare, sentimente mărinimoase, minte și inimă, pregătite cu grijă. De aici nu rezultă clar că nobilii, care primesc acest mare avantaj la un preț atât de mic, să simtă cât de mult sunt datori să manifeste devotament față de patrie pentru a merita vrednici de o moștenire atât de faimoasă. Că această distincție a fost făcută prin ereditate cu nicio altă intenție decât să-i reînvie în tinerețea lor încă existentă și să-i oblige să urmeze exemplul strămoșilor lor, astfel încât să respecte aceleași reguli pe care le-au respectat părinții lor, adică și-ar apăra curajos patria, ar încerca în mod constant să dobândească aceleași abilități cu care s-au marcat și și-ar susține memoria cu înțelepciune, curaj și merite excelente, căci nobilimea de la cel care o posedă necesită mai mult atașament față de patria sa decât de la alții, pentru că cu cât este mai mult de la el primește, cu atât ar trebui să manifeste mai multă gelozie și zel față de el. Și cine este mai mult în patrie să ia parte, dacă nu unul nobil? Căci proprietatea unui nobil este în măruntaiele ei, pentru care sunt inventate distincții și onoruri,

Dar, în cea mai mare parte, oamenii nobili nu încearcă să-și imite strămoșii în virtuți și ce se poate aștepta de la o asemenea noblețe? O singură corupție! Adesea vei vedea un nobil care își târăște viața prin sate, fără a acorda nici cel mai mic merit statului și în defavoarea unui cetățean harnic și a unui războinic curajos, etalându-și avantajul, căutând distincții, respect, titluri respectuoase pentru faptul că atât faptele sale, cât și originea lui sunt acoperite de obscuritate. Nu este corect ca fiecare cetățean să spună unui asemenea

nobil: „Când ai primit foloase și drepturi nobiliare de la strămoșii tăi, nu încerci să le imiti, ești nedemn de acest titlu și nu meriți moșteniți, pentru că ați uitat intenția binefacerilor proprietari că vi s-a oferit avantajul strămoșilor voștri în speranța că vă veți arăta ca ei. Atunci este cu adevărat posibil să convingi o astfel de persoană, că meritele sunt o abilitate personală, care nu se transmigrează în urmași la naștere; atunci poti sa-i spui ca ar fi mai bine sa te onoreze cu acest drept la vremea aceea, cand tu insuti il meriti, care i-ar servi altuia ca tine ca incurajare si mijloc sigur de distrugere a lauda ta ignoranta, sa te mandri. a faptelor curajoase ale bunicilor tăi, pe care nu ai încercat să-i urmezi. Onoarea și valoarea unui om, a spus Montagne, stau în inima și în dispozițiile lui. Iată adevărata lui onoare!

Mulți oameni nobili, bazați pe prejudecăți și vanitate, cred că ființa lor este semnificativ superioară celorlalți concetățeni și că substanța din care sunt creați este de un fel diferit față de ceilalți. „Cei nobili”, spune Nicole, „sunt chiar orbiti de ei înșiși până la punctul în care cred că nobilimea lor este un caracter care le este firesc”. Un alt moralist spunea: „Ce merită să luăm în considerare nobilimea, nu este altceva decât darul unui accident, demnitatea altuia”. Și chiar există ceva mai ciudat decât asta, cum să fii faimos pentru ceea ce nu este al tău? Totuși, cei care nu au altceva decât asta, nu vorbesc despre el fără să se oprească; dar toată slava este în mormintele părinţilor lor. La ce folosește un orb ca tatăl său să aibă o vedere bună?

A-și conduce familia de la unul care a slujit societatea cu laude înseamnă a fi obligat să-l urmezi.

Adevărata noblețe, spune Juvenal, este virtutea însăși. Și prin urmare, nobil fără demnitate și talente, nobil jos și târât, nobil, smerit de datoriile sale, desfrânare - într-un cuvânt, nobil fără virtute este o contradicție totală cu acest nume. Este nobil numai cel care slujește în folosul patriei sale; un om nobil este demn de venerare numai atunci când acţionează nobil. El nu merită să fie distins de mulțimea oamenilor atunci când virtuțile lui nu sunt asemănătoare cu rasa lui.

Catilina, descendentă dintr-o veche familie romană, a avut îndrăzneala să-i reproșeze lui Cicero incertitudinea originii sale. „Mărturisesc”, răspunse consulul, „că numele meu începe cu mine, dar să te temi că al tău nu se termină cu tine”.

Tuturor acestor concetăţeni nobili le pot spune din nou: „Dacă veniţi cu adevărat din sângele acestor războinici mărinimoşi care s-au devotat cândva patriei, atunci dovedeşte-ţi originea prin fapte nobile şi fă-ne astfel să ne gândim la tine, aşa cum ne-am gândit la tine. strămoșii tăi. Dacă ești descendent din binefăcătorii părinților noștri, nu-i trata pe urmașii lor cu aroganță disprețuitoare, Dacă vrei să fii respectat, merită asta cu faptele tale bune, atașament indispensabil față de legile sacre ale onoarei. Dacă sunteți membri distinși ai societății, nu deveniți complici ai celor răi, care, zdrobindu-vă totul

cu mâinile, vă vor distruge în cele din urmă avantajele, vă vor conduce la starea de oameni de rând, pe care i-ați avut inumanitate sau, ca să spunem așa, prostia de a te neglija.

Adevărata regulă a moralizării prescrie oamenilor nobili care s-au hotărât la arme, oameni nobili și înălțați la cele mai înalte grade, să se distingă prin singurele virtuți și cunoștințe care se potrivesc rangului lor. Le interzice să se complacă în comportamente josnice sau vicii care le pot asemăna cu cea mai disprețuitoare ticăloșie, întrucât noblețea ar trebui să însemne măreția sufletului, dorința este fermă și conformă.

stând să respecte drepturile sacre ale suveranului căruia îi pasă de el și îl răsplătește pe el și patria. Și considerat că fiecare dintre ei în special ar trebui să-și îmbunătățească mintea cu studii înțelepte și necesare, să fie un exemplu de puritate a moravurilor, cumpătare, dreptate, bunăvoință generală. Într-un cuvânt, instituția ordinii și împărțirea binelui între toți cei din jur. Acestea sunt reguli nobile indispensabile, fără de care nici ei, nici societatea, care așteaptă roadele de la ele, nu pot exista fericit, iar atât suveranul căruia îi slujesc, cât și cei asupra cărora au putere, vor fi dăunători. Aceasta este adevărata noblețe și, astfel, tinerii nobili din școlile înființate pentru cel mai înalt nivel de educație ar trebui pregătiți! Și dacă, după această predestinare, creșterea lor s-a încheiat, atunci se va putea aștepta ca tânărul să exprime tot ce poate fi arătat cu cinste și glorie în acțiune; apoi cu diligență rămâne să ne gândim la ce funcții publice poate fi folosit – fie în demnitatea de cetățean sau de militar.

Despre educația militară în raport cu tineretul nobiliar

Se știe că războiul a devenit necesar tuturor popoarelor, iar rasa umană trebuie să-și poarte jugul în mod neexclusiv și să îndure povara, drept urmare fiecare stat are trupe, iar arta războiului, devenită indispensabilă, a devenit indispensabilă. până la plafon, întrucât menține buna ordine și contribuie la pacea publică. [Deoarece] un militar este excelent, din moment ce încearcă să îmbunătățească pozițiile pe care starea lui le-a determinat pentru el, atunci pentru a pune un tânăr pe calea acestei demnități excelente, pentru a-l face să înțeleagă despre îndatoririle sale în grad de soldat, este necesar ca educaţia să facă din o datorie indispensabilă învăţarea copiilor ascultarea ca primă virtute militară. Pentru ca cei care sunt educați în raționamentul artei războiului să aibă această regulă cea mai importantă, aceea că cine știe să se supună, el știe

comanda. Drept urmare, este necesar ca tinerii de aici să învețe disciplina în așa fel ca și cum ar avea de-a face cu un dușman; astfel încât această școală reprezintă o mică armată; că ascultarea ar trebui

să fie primul motiv, pentru ca educația să-i îndrume spre cea mai precisă severitate și în toată importanța pe care o cere știința militară. „În general, ei trebuie să fie învățați că aparține unui ofițer și unui general să știe să conducă un război, să conducă o armată” *.

Această educație ar trebui să-i inspire fermitate și măreție sufletească, să-i învețe din cei mai blândi ani să privească moartea cu nepătimire; iar pentru a reînvia în ei această virtute mărinimă, trebuie să semăne în mintea lor simțul onoarei, dragostea pentru patrie, dorința de a câștiga respect de la concetățeni, teama de a o pierde prin purtare disprețuitoare sau neglijentă. Ea, subjugând voința copiilor, înclinațiile lor, obiceiurile rațiunii, ar trebui să împiedice mândria goală a rasei, care mărește genealogia strămoșilor ei și îi asigură pe nobil că sângele lor este mai curat decât alți concetățeni. Educația ar trebui să determine limitele irascibilității lor, cu timp să se transforme în atrocități puternice, sensibilitate „față de umanitate, chiar și în mijlocul bătăliilor să-i însoțească cu datoria. Și în acești ani, care sunt convenabil să primească tot felul de impresii, ar trebui să-i facă să simtă toate îndatoririle care sunt în raport cu ceilalți care trăiesc cu ei în societate, cum datorează respect celor care le-au făcut fapte bune, cum să a face cu cei mari și cu cei mici, cu cei bogați și cu cei săraci, cu prietenii și cu dușmanii; îndepărtează-i de lenevie, ca început al tuturor relelor și viciilor; obișnuit cu curățenia, moderația și comportamentul, necesare într-o pensiune. Și, în cele din urmă, oricât de numeroase ar fi cazurile și circumstanțele relației din cauza numeroaselor diferențe, această educație să îndrume cu atenție că ar trebui să fie drepte și benefice pentru întreaga rasă umană, că nenorocirea provocată cuiva poate

* Raționament. despre statut. Cad. crap., p. 3.

Dacă se întorc asupra lor, nedreptatea făcută unui tovarăș va fi răsplătită reciproc. Daca cineva loveste pe cineva, trebuie sa fie asigurat ca ii poate raspunde si intr-un mod reciproc. Într-un cuvânt, să-i învețe să-i trateze pe ceilalți așa cum ar dori să se trateze pe ei înșiși și să nu facă ceea ce nu vor pentru ei înșiși. Dacă cineva devine mândru de talentele sau succesele sale, să se smerească cu grijă și să simtă că un slujitor și chiar și cea mai mică persoană merită respect, așa cum a fost creat ca el.

Din aceasta rezultă că, în timp ce predau tinerilor științe, ar trebui să li se învețe virtuți, pentru că cel care a învățat limbi străine, matematică, istorie, geografie și așa mai departe, are puține cunoștințe. Dar când nu este instruit în știința moralizării, respectul față de sine, când nu este ferm în dispozițiile sentimentelor spirituale, nu este dispus să corecteze pozițiile publice cu zel patriotic și nu tinde spre binele comun cu acest dobândit. cunoștințe, atunci statul va primi puține beneficii de pe urma acestora. Într-un om fără patima de a fi devotat patriei, fără dragoste de glorie, îl vei vedea în sine doar prizonier, gândindu-se numai la sine, la propriul

folos, fără să-i pese câtuși de puțin de binefaceri, de sacrificii. către patrie, așteptată de la el. Deci, să ne străduim să insuflem adevărata iluminare în mințile tinere, să mișcăm inima și mintea către virtute și să excităm toate abilitățile spirituale către patriotism și dragoste pentru glorie. Astfel, împacând științele cu virtuțile, să pregătim tinerii pentru ceea ce ne dorim: caracterul lor va fi educat, cunoștințele lor solide și utile.

Despre administratorul principal și mentori

Dar cui ar trebui să i se încredințeze menținerea regulilor masive, care conțin atâta importanță în sine? Cine vor fi acești mandatari ai fericirii comune, restauratorii moralității, cărora le puteți încredința angajamentele prețioase ale familiilor, dar ei vor fi adevărații fii ai patriei?

Aceștia sunt, fără îndoială, cei al căror caracter

demnitate, cunoaștere a acestei poziții, respect din partea societății, onestitate binemeritată, testată, dreptate, dezinteresare, bune moravuri și angajament față de binele comun. Aceste virtuți ar trebui să ocupe un loc atât de important și nobil în rândul administratorilor principali. De la acestea nu se poate decât să se aștepte la mare activitate în predare, la afirmarea adevărului în toată puterea lui în opiniile tuturor. Numai sub îndrumarea unor astfel de mandatari, vor apărea acei profesori demni care vor conține toate abilitățile, toate calitățile necesare, convenabile pentru educația tineretului. Ei, știind că totul depinde de acești educatori, nu vor permite altfel intrarea în această celebră societate ca după cea mai strictă încercare a cunoștințelor lor, dispozițiilor, înclinațiilor, regulilor de viață. Ei nu vor permite niciunui mercenar josnic, de dragul hranei și al interesului propriu, să accepte această poziție intenționând; și, având stăpânire asupra educației, răsplătindu-i cu grijă după măsura excelenței, fără îndoială, ei vor produce în curând mentori demni să ocupe locuri atât de importante, care, fiind aleși prin intermediul instituțiilor stabilite, nu numai pe baza voinței lor, şi condus de legi, va constitui un fel de clasă respectabilă, căreia i se poate încredinţa în siguranţă educaţia tineretului, fără a împrumuta un mare număr de străini în mare parte inutile. Astfel, în toate locurile în care se înființează învățământul public, dacă există o luare în considerare, distincție și prevedere strictă a condiției, ei vor încerca ca cadrele didactice descrise, prin care să creeze între ei concurență, dorința de a folosi un astfel de loc avantajos, atâtea avantaje, și, în consecință, se poate concluziona probabil că se va forma o societate nobilă de educatori, exaltată mai presus de orice prejudecăți, creată de cei care sunt pe deplin capabili să sesizeze munca creativă. Ei vor face ca educația să nu fie înșelătoare, fermă și de neclintit. Numai prin intermediul unor astfel de educatori acest păzitor înțelept poate pune în aplicare regulile prescrise mai sus și armoniza direcția legilor cu mintea tineretului.

Și [din moment ce] educația nu se poate baza în alt mod decât pe imitație, atunci instituțiile înțelepte, care doresc să creeze oameni, nu ar trebui să se preocupe de nimic altceva decât de modul în care să conducă procesiunea acestor mentori în cel mai bun mod posibil, care ar trebui să servească drept un exemplu pentru tineret. Și deși acești oameni nu vor avea o asemănare perfectă, mulți se vor abate mult de la model, unii îl vor depăși, dar majoritatea vor avea cel puțin trăsături comune de asemănare, iar aceste trăsături vor crea un caracter social. Aducând acești mentori la acest subiect, care conține un caracter social în ei, ne putem aștepta ca toate virtuțile, componentele sociale ale unei persoane, să se nască în tinerețe.

Dar ce beneficii pot câștiga tinerii din școlile publice atunci când nu iau ca bază că selecția profesorilor excelenți, diseminarea moralității, stabilirea moravurilor ar trebui să constituie adevărată educație și că acestea sunt doar mijloace care pot contribui la utilizarea un tânăr cu beneficii; când se neglijează această primă regulă, că nu trebuie să se dorească ca binele societății să vină din tineretul educat, atunci educatorii tinerilor să fie oameni cu cunoștințe, cu moravuri blânde și cu un comportament învățat, împodobiți cu toate acele virtuți care pot sluji. ca exemplu pentru cei care sunt educați și fac o impresie asupra tuturor continuării vieții lor*, întrucât tinerii nu vor urma nimic atât de curând ca comportamentul vizibil al educatorilor lor, care îi tratează mereu**. Dar uneori consideră că deja s-a făcut suficient, când numărul lor este plin și când o procură a fost acordată oamenilor fără discernământ și testate, nu mai puțin.

* „Totul depinde de alegerea reușită a conducătorilor și a profesorilor, înzestrați cu o minte sănătoasă și neinfectați de o mufă și întuneric”. Discurs despre înființarea Corpului de cadeți.

** „Un copil este cea mai bună săpătură dintre toate, și fapte chiar mai rele. Fără știință, fără sârguință și rațiune, adoptă și repetă exact tot ce vede și aude, mai ales de la cei pe care îi iubește și îi venerează. Raţionament. despre set. Cad. co.rp.

habar n-avea despre educație; când nu urmează aceste reguli înțelepte ale lui Platon, că nu pot fi fericiți decât cei guvernați de virtuoși. Educația capricioasă, însoțită de pedanterie* și dependențe, îi va deranja pe elevi, îi va îndepărta de la învățare, va încurca și va tulbura conceptul de dreptate. Oamenii necumpătați, nerăbdători, de natură volubilă nu sunt capabili să educe tineretul.

Vedem că la cele mai bune instituții de învățământ, când nu există profesori buni, succesul așteptat nu va urma. Căci nu este încă deloc capabil de educație, ceea ce pare să-i fi dat informațiile necesare, dar când nu are aceste abilități esențiale: condescendență amestecată cu fermitate, mare răbdare, dispoziție imaculată, sentimente exaltate,

adevărată evlavie pentru Dumnezeu și acel grad de rațiune care îl face capabil să se adapteze la slăbiciunile copiilor și a prietenului care îl creează; nu ar trebui folosit pentru o poziție atât de importantă. Cel care are aceste virtuți și este înclinat spre muncă, chiar dacă a avut mintea limitată, va primi imediat cunoștințele necesare și va face tot atâtea elevi vrednici cât, fără îndoială, atât de mulți cetățeni luminați.

Privind la educatorii oamenilor de știință și ignoranți, cunoscători și neluminați, fără cunoștințe despre știința tratării copiilor, îi veți vedea cu elevii lor conducând o luptă neîncetată; indiferența, neglijența, farsele care se opun mustrărilor rușinoase, mustrărilor crude, pedepsele dese, ținând copiii în copilărie neîncetată, făcându-i sclavi, sclavi și nepermițându-i să cunoască motivul care i-a adus la școală. Veți vedea astfel de educatori predând să nu îmblânzească pasiunile, dar

* „Pedapismul este ruina reală a creșterii tinereții în general și a nobililor în special. Dacă trebuie să alegeți cel mai mic dintre cele două rele, atunci este mai bine să luați un profesor care este supus unor neajunsuri, mai degrabă decât un pedant, umflat cu învățătura lui și cu toate comportamentele la fel de insuportabile pe cât demne de râs. Raţionament. despre set. Cad. bldg.

Răscumpără, distruge-i până la pământ, privindu-le ca pe un dar deplorabil al naturii*; iar copiii, aflându-se sub o asemenea supraveghere, într-o constrângere neîncetată, văzând în mentorii lor înverșunați doar conducători care folosesc această putere pentru chinul lor, ducându-i la o umilință rușinoasă, acceptă masca ipocriziei și aceasta este consecința că în anii de inocenţa şi sinceritatea devin înşelători. Cum

* Plutarh aseamănă pasiunea cu vânturile, fără de care corabia nu poate avea direcția sa. Nu sunt altceva decât mișcări spirituale, excitate de obiecte care apar imaginației noastre. Toate pasiunile au în vedere un fel de bine, de plăcere sau de fericire, deși acestea sunt uneori false mai târziu. De exemplu, un avar la vederea unui portofel plin nu poate decât să-și exprime bucuria, pentru că este pasionat de bogăție. Voluptul, văzând o femeie bună, nu poate decât să-și dorească plăcerea, pentru că el este pasionat de plăceri. Stoicii și alți moraliști au recunoscut pasiunile ca boli mintale, care trebuie exterminate pentru pacea și fericirea noastră; până astăzi, dimpotrivă, ei cred că pasiunile sunt necesare unei persoane, care nu trebuie stinse deloc, ci ar trebui doar să-și liniștească inflamația excesivă. În caz contrar, asta va însemna că vrei să faci o mașinărie dintr-o persoană când vrei să-i distrugi pasiunea la pământ. Desigur, unele dintre ele sunt periculoase, dăunătoare și criminale, dar, dimpotrivă, există altele care sunt în sine plăcute, utile, lăudabile și nevinovate. Pasiunea pentru joc este condamnabilă, dacă obiectul ei este lăcomia ticăloasă; dar pasiunea pentru muncă este întotdeauna demnă de lăudat atunci când o persoană, răsfățându-se, are în vedere binele comun. Persoana virtuoasă nu este cea care nu are deloc patimi, ci cea care le

biruiește cu grijă și nu se lasă purtat de forța lor dincolo de limitele virtuții și ale poziției. O persoană care nu simte nici dragoste, nici invidie, nici plăcere, nici tristețe, nici speranță, nici frică, - într-un cuvânt, săvârșită de un stoic înțelept, nu este altceva decât un blocaj imobil, care nu poate fi folosit în nicio acțiune. Cum ar fi, de fapt, posibil să se educe, să educă un tânăr care nu simte predilecție pentru recompense și aversiunea față de pedepse? Și oricât de puțini oameni vor intra în studiul patimilor, ei vor vedea că nu sunt nici buni, nici răi în ei înșiși, ci acționează ca atare după folosirea făcută din ele; întrucât fiecare om se naște cu nevoi și cu dorința de a le satisface, în plus, prin capacitatea înnăscută, este dispus să simtă necazuri și plăceri, atunci când totul îl obligă să se străduiască să dobândească

ôKôpo ei s-au îndepărtat de privirea supraveghetorului lor, îi răsturnează constrângerea și se complau orbește în pasiunile lor nelimitate, de care doar frica i-a ținut înainte. Dacă tânărul elev a avut astfel de mentori, dacă a părăsit școala, atunci îl veți vedea triumfător, fiind eliberat de aservirea obșteștii educatorilor săi și îndatoririlor grele din viața școlară; și, nefiind primit o regulă fermă cu privire la modul de a apărea în societate, în plus, atunci când bogăția și dragostea nepotrivită a părinților se unesc, el va fi inevitabil pierdut și nu se va cunoaște pe sine. De ce rezultă neapărat că va fi, ca să spunem așa, exterminat într-o viață insensibilă și distrasă, el își va asuma diferența în bufonerie rușinoasă * și pasiuni violente. Trezeşte-te

la rotaţia acestuia din urmă şi îndepărtarea durerii de la sine, rezultă de aici că pasiunile sunt inerente omului, inseparabile de natura sa, consecvente cu fiinţa sa, necesare păstrării lui. Pasiunile în direcțiile lor au atât de multe tipuri diferite, încât nu se poate intra în toate aceste detalii, care sunt nesfârșite, dar este suficient să spunem că toate sunt utile, dacă sunt transformate într-un obiect bun, dacă sunt înfrânate de rațiune, dacă prin puterea acestei aspirații sunt înfrânate, oprite, stabilite sau, după împrejurări, extinse până la anumite limite. Socrate era din fire predispus la diverse vicii, precum: să se bucure de sentimentele trupești și să încânte gustul; dar prin sârguinţă neîncetată în a urmări glasul raţiunii, s-a ferit cu totul de eforturile deşarte ale înclinaţiilor sale vicioase.

* Acest lucru poate fi observat foarte convenabil că orice tânăr care are o predilecție pentru glume sau, ca să spunem așa, conversație amuzantă în detrimentul vecinului său, este în cea mai mare parte o persoană deșartă, nu a învățat nimic și rar folosită pentru funcții publice. , deoarece cea mai bună dispoziție a minții lui se îndreaptă către ceva de glumit, de a spune un cuvânt tăios. Și deși uneori simte că este disprețuit, nu este nimic de făcut, nu este nimic de schimbat și, prin urmare, reia meșteșugul unui om vesel comun și cu aceasta încearcă, măcar puțin, să se întrețină în societate, sperând să lase în urma lui numele unuia plin de viață. Dar, din păcate, acest lucru reușește foarte rar, pentru că pe lângă dorința de a fi bufon, trebuie

să ai artă din natură. Același, fiți bine învățați în școală și conceptele lui sunt mai bine educate, atunci nu se va compla niciodată cu această predilecție nepoliticosă. Vânătoarea vorbește roșu este un semn al unei persoane cu caracter malefic.

dacă nu înțelege educația pe care a primit-o ca însoțire la cele mai înalte virtuți ale sale, dacă, părăsind școala, nu-și folosește timpul liber pentru a studia legile și regulamentele guvernului, dacă nu are dorința de a dobândi cunoașterea perfectă a artei războiului - va fi zadarnică și inutilă o astfel de educație care, în loc să-i facă cinste și să beneficieze statul, nu va servi decât să-l umilească, să-l facă nefericit, vătămător și nedemn pentru totdeauna de patria sa. Atunci se poate întreba pe Seneca: care sunt esența acestor fructe, cărora creșterea înțeleaptă a promis, a furat o mare cantitate de timp necesar și ar trebui să se formeze pentru întreaga continuare a vieții?

Creșterea tinerilor presupune ca, tratându-i cu blândețe și calm, mentorii lor să aibă un comportament ferm și imobil.

Este necesar ca cei crescuți să-și recunoască pedeapsa pe care o merită, precum și răsplata pe care o primesc; este necesar ca ei să vadă cauza justă a severității și îngăduinței, căci orice severitate arătată îi va forța să-și recunoască mentorii drept tirapuri urate, iar într-un alt caz, mângâierile nepotrivite făcute vor fi acceptate de la ei ca semne de slăbiciune a îngrijitorilor lor.

Profesorii buni, având un comportament ferm și imparțial, își pot face elevii să se urmeze singuri; întrucât, văzând că tot ceea ce fac educatorii este o onoare și că cinstea însăși este respectată de ei, toate acțiunile contrare acesteia sunt disprețuitoare și intolerante, va ajunge în imaginația celor care se educă, care nu au pe nimeni în fața ochilor. dar mentorii lor, să imite pe altcineva? În acest fel, este posibil să se producă în ei un sentiment de onoare și aversiune față de tot ceea ce este nedemn de onoare. Acest lucru îi va face să respecte cu adevărat educatorii în timpul laudelor pentru fapte bune și condamnării pentru fapte rele; sau, văzând în fața lor profesori virtuoși și vrednici, vor dori să piardă pentru ei înșiși

evlavie, când în adâncul inimii lor este impresionată, să-i urmeze fără încetare*

Și, după cum se știe, toți oamenii în general, indiferent de vârsta lor, sunt în egală măsură controlați de opinie, iar imaginația lor nu este atât de lovită de esența evenimentului în sine, cât de părerea celui care vorbește despre unele acțiuni; urmând această regulă, celebrul războinic rănit, împodobit cu semne solemne, nu poate vorbi decât despre curajul și abilitățile militarilor. Judecătorul onorabil și drept să proclame dreptatea și respectul pentru legi; cetățeanul

care a slujit patria în cel mai bun mod inspiră un sentiment de dragoste și respect pentru această cauză comună a nașterii tuturor**. Și există, în

* „Dacă există astfel de profesori la corp sau la școala militară, atunci nu poate exista nicio îndoială cu privire la succesul și bunăstarea onoro; dacă, din nenorocire, asemenea oameni nu sunt de ajuns, atunci toate prescripțiile și toate eforturile de a produce bune maniere și succes vor fi în zadar. Este imposibil să produci ofițeri perfecți fără profesori locali. A stabilit Cad. Corp. - Într-o școală militară, numărul mentorilor este în mare parte ofițeri, prin urmare, alegerea lor ar trebui să fie cea mai strictă. Trebuie să încercăm să îi identificăm pe cei care ar încheia tot ceea ce constituie un ofițer cinstit și nobil, astfel încât serviciul lor să fie marcat de experiențele mai multor campanii, comportamentul lor să fie pe deplin cunoscut. Ofițerii, pe de altă parte, care tocmai au părăsit școala și, în același timp, sunt hotărâți să fie educați, sunt un rău palpabil și provoacă un rău nu mic tinerilor.

** Și cât de bune se întemeiază treptat și, prin urmare, nu este posibil să găsim, dacă nu pe toate, atunci prin munca regulilor prescrise mai sus, un număr suficient de educatori experimentați, luminați și cinstit împodobiți? Sunt mulți oameni nobili, respectabili, care au slujit cu cinste în stare militară și civilă, care pot ocupa cu folos locurile de supraveghetori superiori; există un număr suficient de școli, de unde se pot ocupa și alte locuri de îngrijitori. (Presupunând că regulile generale sunt aceleași în toate școlile.) Și cei care sunt crescuți și predați în școlile publice, s-au orientat către o materie comună, care au trecut printr-o carieră în viața civilă și, prin urmare, știu care este legătura socială constă din, pot fi mult mai bine folosite pentru funcția de supraveghere decât cele alese în alt mod. Se știe deja că trăsăturile inițiale ale educației sunt profund înfățișate în suflet și rămân de neșters toată viața. Prin urmare, în aceste veri

în general, acești mentori vor fi aleși nu din întâmplare sau capricii, așa cum se întâmplă de obicei aproape în astfel de cazuri, ci după meritul personal; dacă sunt plini de dragoste pentru aproapele lor, de bunăvoință generală față de toți oamenii, față de întregul neam uman; dacă sunt afectuoși, condescendenți, politicoși cu toată lumea și între ei, cumsecade, buni, nu sunt supuși mâniei și vehementei, atunci ne putem aștepta ca copiii, văzând astfel de exemple, să devină cetățeni desăvârșiți. Și cine poate, după aceasta, să se îndoiască de superioritatea acestor instrucțiuni față de cele predate de vreun parazit? Cine va ezita să-i lase pe acești oameni să facă acțiuni bune și salvatoare?

Zboară să se alăture școlii

A educa, a învăța un copil, a-și deschide mintea înseamnă a-l ajuta să facă teste, să le comunice pe cele pe care el însuși le-a dobândit, să-i insufle concepte, opinii, formate de el însuși. O încercare

excelentă, sau o minte mai purificată de mentori, este rezultatul exemplului lor și al confortului adolescenței, timp în care impresiile acceptabile devin de neșters. Dragostea pentru patrie, respectul față de superiori, respectul acordat oamenilor de știință și așa mai departe, se bazează în esență pe experiența acumulată din aceste subiecte, care ne-au atras atenția asupra noastră.

O persoană devine ceea ce este, fie prin acțiunea propriilor încercări, fie prin altul.

Dacă este necesar să se pună temelia caracterului social și începutul virtuților menționate mai sus, atunci o astfel de persoană care a fost obișnuită, după starea sa, la cele mai extinse poziții și la o viață activă, vorbind despre vreo întâmplare care este convenabil pentru a sugera aceste virtuți civice, poate confirma asta cu propria experiență sau dovezi evidente. Cele masculine, care nu sunt folosite în doleigny, nu pot în sufletele copiilor încă slabe și nou apărute să imprime curaj, fermitate de spirit, să dea o idee despre gloria adevărată și falsă, căci astfel de sugestii pot fi făcute numai de către cineva care a dobândit toate acestea prin experiență.

gih acestea primind; educația o face. Dintr-un bulgăre, capabil doar de simțire, dintr-o compoziție abia animată, devine cu ajutorul educației! încetul cu încetul o ființă experimentată, cunoscând adevărul și, în funcție de articulația prin care materia originară l-a determinat, arătând ulterior mai mult sau mai puțină rațiune.

În timpul copilăriei, o persoană se stabilește în obiceiuri bune sau rele, adică în acțiuni care sunt benefice sau dăunătoare atât pentru sine, cât și pentru ceilalți.

La început, bebelușul învață să meargă cu mare dificultate, dar prin puterea exercițiilor picioarelor dobândește pricepere, merge confortabil, se oprește când calea îi este blocată. În cea mai tandră copilărie, o persoană scoate un strigăt sau sunete neclare, dar încetul cu încetul limba obișnuită pronunță cuvintele și apoi învață să le comunice rapid.

În consecință, în educație și moralizare, conceptele noastre nu sunt altceva decât operațiunea obișnuinței. Dacă mentorii comunică elevilor lor cunoștințe adevărate și dacă aceste cunoștințe sunt în acord cu experiența, atunci elevii vor primi concepte solide și se vor stabili în obiceiuri decente; când cunoștințele lor sunt false, atunci compoziția, băută de copii din paharul erorii, îi va transforma în răi și nesăbuiți.

Opiniile oamenilor nu înseamnă altceva decât o combinație de concepte adevărate sau false care au devenit obișnuite pentru ei datorită puterii repetării lor în creier. Se observă din copilărie că conceptul de virtute este atașat conceptului de plăceri inofensive, de adevărata fericire, de respectul și reverența cuvenite? Dacă nu există mai târziu exemple depravate care să respingă această combinație fericită de

concepte, atunci cineva poate fi ferm convins că un copil predat în acest fel va deveni o persoană cinstită, un cetățean respectabil. Când, din cea mai duioasă tinerețe, o persoană, împrumutându-și conceptele de la educatorii săi, își va plasa fericirea în rasa sa, în bogăție, în haine, este de mirare că va deveni zadarnic, lacom, mândru?

Rațiunea în sine nu este altceva decât obiceiul de a judeca lucrurile în mod rațional și de a decide rapid ce este potrivit sau ce este contrar bunăstării noastre. Ceea ce se numește impuls moral este capacitatea de a judeca în grabă și neîncetat tot ceea ce ne este prezentat privirii. Acest impuls sau viteza de judecată provine din obișnuința dobândită prin utilizarea frecventă. În starea noastră fizică, suntem mânați de impulsul nostru către obiecte care sunt capabile să ne mulțumească simțurile; în moralizare, dimpotrivă, remarcăm un sentiment rapid de evlavie, surpriză, dragoste pentru faptele virtuoase și dezgust față de cele necinstite, pe care le recunoaștem ca o abatere de la adevărata regulă la prima vedere asupra lor.

Rapiditatea cu care acest impuls, sau senzație morală, este pus în acțiune de către oameni luminați și virtuoși i-a determinat pe mulți moraliști să creadă că această abilitate este inseparabilă de o persoană și este adusă cu el la naștere; ca în esență nu este nimic altceva decât rodul raționamentului, al obișnuinței, al învățării, arătând cum să ne folosim profitabil dispozițiile naturale, inspirând sentimente, pe care ar trebui să le avem. În moralizare, ca și în arte, gustul, sau abilitatea de a judeca bine eleganța operelor oamenilor, este o artă dobândită de știință, majoritatea oamenilor, însă, deloc cunoscută. Un om fără învăţătură, sălbatic, comun, nu are nici motivul, nici gustul moral despre care vorbim; judecă, în general, foarte rău; Mulțimea aprobă uneori cele mai mari crime ale eroilor și învingătorilor, iar cei care comit cele mai nesăbuite violențe, proclamă dreptatea ca fiind oameni grozavi. În moralizare, raționamentul și obișnuința ne determină să judecăm cu înțelepciune și în grabă și să îmbrățișăm frumusețea și urâțenia faptelor umane într-o clipă rapidă de ochi. O persoană este considerată inteligentă și rezonabilă doar atunci când alege adevăratele mijloace de a-și oferi propria fericire; este imprudent, nesimțit, ignorant, indiferent dacă ia partea opusă.

Plăcerile unei persoane nu contrazic raționamentul sănătos, dacă contribuie la furnizarea unei bunăstări solide, de preferat plăcerilor trecătoare. Acțiunile unei persoane sunt pentru totdeauna raționale, fie că contribuie la dobândirea unui bun esențial, nu se bazează pe răul altora. Un om, condus de rațiune, nu vrea, nu dorește, nu creează altceva decât ceea ce este cu adevărat util; nu pierde niciodată din vedere ceea ce îi datorează lui însuși și creaturilor care trăiesc cu el în societate. Întreaga viață a unei ființe conviețuitoare trebuie să

fie însoțită de o atenție neîncetată atât față de sine, cât și față de ceilalți.

Aceste considerații, precum și cele propuse anterior, ne fac să simțim întreaga importanță a unei bune educații; numai ea poate forma ființe raționale, virtuoase prin puterea obișnuinței, convenabile pentru a-și crea propria fericire și a promova bunăstarea celorlalți. Opinii, dorințe, pasiuni, beneficii, concepte despre bine și rău, onoare și dezonoare, viciu și virtute, le dobândim mai întâi prin educație, apoi le afirmăm prin ocolire. Dacă aceste concepte sunt adevărate, de acord cu experiența și rațiunea, devenim ființe rezonabile, oneste, virtuoase; dacă sunt false, dacă mintea noastră este plină de iluzii și prejudecăți, devenim nerezonabili, incapabili de bunăstare proprie sau reciprocă cu ceilalți.

În consecință, în timpul copilăriei, adevărata educație poate pune o bază fermă și puterea ei; şi de aceea ar aplica muncă deşartă, dacă ar dori să stabilească în regulile educaţiei pe cineva care a intrat deja în anii tinereţii sau desăvârşiţi.

Copiii trebuie să se înscrie la școală între cinci și șapte ani. Dar vor exista obiecții: de ce să începeți să predați atât de devreme? Nu se poate preda mai bine în anii mai maturi? Atunci se poate întreba în egală măsură: care vor fi acele reguli și este posibil să se dea o direcție prezumtivă atunci când copiii rămân mai mult în înrădăcinarea domestică, ceea ce întărește regulile false? Să nu-i vedem noi înșine nesimțiți

plonjând în răzvrătiți, înșelător și periculos? Dacă se spune că din copiii care sunt acceptați și deja în anii maturi, iese un număr destul de mare de bine comportați, bine crescuți și învățați, și de aici ajung la concluzia că metoda acceptată este de preferat oricărei noi introduceri, dar această concluzie va fi nedreaptă, deși este aprobată de mulți. Asemenea succese întâmplătoare nu apar pentru că metoda de stabilire este bună, ci ar trebui puse pe seama calităților și talentelor celor educați, că ar fi și mai nobile dacă ar fi adoptate reguli de educație mai fidele și mai asemănătoare. la natură, atât în raționamentul predării cât și în primirea copiilor.în timpul verilor în cauză. Cititorul își poate imagina experimentele efectuate de cei mai noi naturaliști pentru a înțelege puterea plantelor. El va vedea că mugurii pământului, merii etc., sunt acoperiți cu straturi groase de ceară, dar puterea vegetală sparge acest înveliș gros; că mugurii puternici, în ciuda obstacolelor, se desfășoară și înfloresc așa, capacele sunt lăsate naturii, deși puțin mai târziu, dar mugurii slabi și prost formați rămân pentru totdeauna sub coajă. Iată o imagine a regulilor acceptate și a consecințelor care decurg din ele.

Vedem cea mai mare parte a copiilor care au șapte ani deja pierduți în curburele iluziei; vedem copii admiși la școală de 10, 12, 14 ani și mai mult, care, nefiind educat la început, nu numai că sunt corectați cu mare dificultate, dar rămân deloc fără îndreptare, căci viciile le-au fost învățate de către ei. obicei. Mulți dintre ei, fiind corupti,

revoltă neîncetat pe profesori, iar prin exemplele lor și, mai ales, prin sfaturile lor dăunătoare, îi strică irevocabil pe cei mai mulți dintre asociații lor. Spuneam mai înainte că omul prin fire nu are nicio înclinație decisivă nici pentru virtute, nici pentru viciu; dar prin educație și învățătură, principiile virtuților se dezvăluie în el și ele îl călăuzesc spre perfecțiune, distrugând cu grijă principiile viciului. Când creșterea unui tânăr a avut o considerație neglijentă și eronată, când a fost dat

libertate deplină pentru înclinațiile sale, care au luat o impresie profundă și au acționat ca firesc, atunci este deja imposibil să le depășești. Pliul, puternic descris pe materie, nu va fi niciodată ștearsă, iar materia nu va primi forma anterioară. Și de aceea, de ce să te complați în primejdie, de ce să nu încerci să îndrepți tineretul pe calea adevărului, începând din astfel de ani, când se poate face comod și curat, și mai ales dacă se va deschide, vor fi instituții permanente, un înțelept și ghid luminat.

În discuțiile anterioare, s-a spus despre creșterea acasă, despre imposibilitatea de a o avea, dacă nu converg toate împrejurările care favorizează ea; despre învățământul public, despre avantajele ei față de casă și beneficiile pe care patria le poate aștepta de la ea, dacă se aplică proprietății și spiritului poporului; despre noblețe, despre calitățile ei, despre direcția dăunătoare a unei mari părți a nobililor de a se încrede despre originea lor; despre reguli, ce ar trebui să fie π care sunt îndatoririle lor în raport cu suveranul și societatea; despre principalii curatori ai educației, despre necesitatea de a avea supraveghetori demni, mentori, ce calități au, cum să-i aleagă și că fără astfel de supraveghetori și mentori, în cele mai perfecte instituții, nu se poate aștepta succes de la tinerii educați; că dacă educația va consta în aceleași științe, cu titlul numai de fiecare înrudit, atunci aceasta nu este educație, ci de fapt, ca să spunem așa, predare școlară; că adevărata educație constă în îmbinarea ambelor științe cu adevărata iluminare, în îndreptarea tinerilor către obiectul comun al iubirii de patrie, într-o operă cu caracter moral și național și, în sfârșit, despre anii de intrare în școală. Acum trebuie să trecem la însăși regulile moralității, sau scopul pe care vrem să-l atingem; și înainte de a începe să explorăm mijloacele care conduc la educația morală *, op

* Ceea ce ține de educație fizică, este mai bine să nu-l împrumuți, ca de la Gură. uscat. Cad. corp si din Adunarea institutiilor privind vostit. în Rusia ambele sexe sunt nobile. iar filistenii, tinerii.- Imed este moral

haideți să definim acest scop, astfel încât drumul nostru să fie convenabil și posibil prin el.

Concepte generale despre educația morală a cetățenilor acestui departament

Care a fost cursul, mai bine spus, care ar trebui să fie subiectul părții morale a învățământului acestei secții? Iată ce este de rezolvat.

Sufletul omenesc la naștere se află în aceeași stare de goliciune, ca să spunem așa, ca și trupul; habar n-are, nici dorinte; opa este imparțială față de orice, chiar și față de propriile ei nevoi. Capacitatea de a simți, de a gândi, de a dori, o are, din motivele care deschid aceste abilități, sunt în afara ei. Aceste abilități, aceste puteri nu sunt egale în toată lumea, dar toate se găsesc în fiecare persoană. Chiar în momentul în care se naște pe lume, ei fac parte din ființa lui. O persoană sălbatică poate fi înzestrată să fie ea într-un grad mai mare decât o persoană iluminată; în absenţa acestor cauze exterioare, ceea ce este necesar pentru descoperirea lor le determină, ca să spunem aşa, să rămână inactive şi fără mişcare într-una, în timp ce confluenţa cauzelor care se combină pentru a le descoperi, în cealaltă, excită toată activitatea. Newton, poate, ar fi fost doar un trăgător neînfricat dacă s-ar fi născut printre Irokoi,12 și cel mai bun trăgător dintre Irokoi ar fi fost făcut de Newtopi când se afla în aceleași circumstanțe.

Inegalitatea care există între o persoană și alta provine nu atât din inegalitatea originară dintre abilitățile de a simți, de a gândi, de a dori, cât din diferența de cauze care se combină pentru a le descoperi. Aceste motive

educație nouă, care este la fel de necesară ca și educația fizică și științifică, ne vom ocupa de ea atât acum, cât și mai târziu în această ediție; și întrucât, judecând după creațiile cunoscute în limba rusă, acest subiect este cu totul nou și convenabil pentru utilizare, el va fi distribuit aici atât cât o merită importanța. În raționamentul omului de știință, să presupunem că îl aveți pe scurt.

esența circumstanțelor în care se află o persoană; iar din aceste împrejurări, cele care provin din educație sunt principalele și, în consecință, au mai multă influență asupra unei astfel de descoperiri. Deci, obiectul educației morale în general este acela de a pregăti o confluență de circumstanțe cele mai convenabile pentru descoperirea acestor abilități, în conformitate cu scopul fiecărei persoane și cu beneficiile societății din care face parte.

Scopul acestui departament este de a fi util societății prin cunoștințele dobândite despre arta războiului. Beneficiul societății este să găsească în ei în timp de război apărători neînfricoșați, iar în timp de pace - cetățeni harnici în perfecționare - cunoașterea propriei și a poziției, entuziasmați de pasiuni, conduc în mod convenabil la virtute, la respectul pentru legi și la un sentiment de dezgust față de îngâmfare sau mândrie la care, se pare, așa cum am

menționat deja mai sus, această categorie de oameni se străduiește în mod constant.

Deci, scopul educației morale a fiecărei persoane din acest departament este de a face coincidența circumstanțelor cât mai convenabilă pentru descoperirea abilităților lor în raport cu acest scop și beneficiul societății. După ce am definit subiectul, să încercăm să luăm în considerare mijloacele.

Despre precepte și conversații morale

Regula, atât de bine explicată de scriitorul Emil 13, dar care ar fi în contradicție cu schița educației sociale, constă în îmbinarea instrucțiunii cu acțiunea și a guvernării cu experiența. Creșterea unei persoane este foarte diferită de creșterea multora. Un profesor particular, care este mereu cu elevul său, poate dispune de succes după bunul plac; le poate folosi chiar și pe cele pe care hazardul le prezintă – într-un cuvânt, poate să-l urmeze pe scriitorul lui Emil, în măsura în care este prevăzut cu iluminare, reguli de instruire, constanță. Dar un profesor public, deși înzestrat cu toate aceste calități, poate, urmând aceeași cale, să spere să obțină un asemenea succes?

În planul conturat aici, nu îi vom împovăra pe cei desemnați în educație cu asemenea griji, întrucât este foarte greu și imposibil să găsim în ei acea iluminare sălbatică de care educatoarea are nevoie după metoda lui Emil. De asemenea, este imposibil să ceri acest lucru de la supraveghetorul moral *, căruia îi este încredințată supravegherea generală a acestei părți; căci indiferent de cunoștințele, virtuțile și fermitatea pe care le asumă în el, atunci toate grijile lui pentru elevii săi nu-i vor permite să facă cu adevărat ceea ce cu mare dificultate este cu greu posibil să reușești să educă o singură persoană. Deci, suntem la

* Acest supraveghetor trebuie să fie ales (cum am spus mai înainte în nota privind alegerea profesorilor de la pagina 92 [116] din partea a doua a acestei ediții) din statul de militar, care, pe lângă faptul că este independent de toate celelalte posturi, trebuie să fie o persoană cunoscută, experimentată, venerabilă, cinstită, care cunoaște funcții militare și civile și cunoaște prescripțiile stabilite de lege pentru această educație socială. Este necesar ca el să mai aibă unul sau doi, în funcție de numărul de copii crescuți, asistenți cu aceleași abilități și talente. Alți mentori sau profesori sunt aleși din școlile publice: oameni care nu ar fi supuși niciunei josnicie, ar fi crescuți în libertatea cuvenită și nu constrângerea, gândurile erau libere, Dispoziția la servilism nu este și vorbește despre π p y y - într-un cuvânt , cum ar fi fondatorul filantropic și bine intenționat al educației le prescrie să fie, în capitolul [ve] IX din Experiența despre predare și învățare. în colecție inst. și predp. referitor la bine. si geanta. tineret, p. 239. „Pentru a realiza intenția propusă, adică pentru a produce din această instituție subiecte utile patriei, este necesar ca educatorii și toți asistenții să păstreze în inima

animalelor lor veselie, liberă. acțiuni în suflet și curtoazie plăcută, ceea ce este imposibil să fie, dacă aceasta nu se observă în întreaga societate în orice moment și la fiecare exercițiu. Este necesar să respingem tristețea și descurajarea tuturor celor care locuiesc în casă. A fi mereu vesel și mulțumit este modalitatea directă de a produce oameni sănătoși, inimi bune și minți ascuțite. Acest mod de viață este necesar pentru ei și pentru toți cei care se îndreaptă către fapte bune.” Numărul acestora din urmă va corespunde numărului de elevi, care ar trebui să depindă de ordinea în care sunt repartizați pe vârstă și pe clase. Un supraveghetor moral este obligat să stabilească toate acestea. Nu vom intra aici în alte detalii de distribuție și ne vom întoarce, repet, la o singură morală, despre care nu s-a discutat niciodată în mod specific.

suntem nevoiți să renunțăm la metoda, care se dovedește imediat a fi incorectă și incomodă pentru execuție, atunci când dorim să o extindem de la educația privatului la educația publicului. De asemenea, vom fi mulțumiți dacă vom realiza ceva care, poate, nu ne vom amesteca în planul perfecțiunilor mentale și imposibile *.

Necunoașterea taților și superstiția mamelor sunt cele care insuflă prejudecăți și reguli false de morală și credință în sufletul copiilor, există oare eroarea și viciul răspândindu-se și crescând mai mult de la dăunător la

* Pentru ca educația morală să fie perfectă și să nu fie supusă diversității nocive, s-ar părea că structurile acestei secții de tineret ar trebui conectate sau, când împrejurările nu o permit, măcar să fie apropiate unele de altele, astfel încât cu o mai bună comoditate pentru îngrijitorul principal și masturbatorii ar putea restabili uniformitatea necesară a caracterelor între cetățeni, dar să facă o greșeală în repartizarea lor pe ranguri, cărora li se pot atribui copiii cu numele de așa sau așa școală, la un rang pentru care nu au nicio dorință și sunt incapabili. În consecință, toți copiii ar trebui plasați în această școală, care să fie pregătiți atât pentru statutul militar, cât și pentru statutul civil, astfel încât un soldat pentru gradul civil și un judecător pentru unul militar să fie capabil, astfel încât patria să aibă atât în aceia și în alții nevoiași apărători egali. Stabilirea unei căi uscate. Cad. bldg. astfel stabilit. Deci, atunci când elevii din ambele state sunt în aceeași școală, atunci este necesar să existe un alt supraveghetor moral și, de asemenea, în funcție de numărul determinat de acest stat, i se vor da asistenți. Funcția lui este de a preda știința legilor și, conform regulilor acestor conversații morale, de a instrui tinerii cu exemple de virtuți civice. Această școală, fără îndoială, ar trebui să fie situată în capitală ca un loc în care este mai convenabil să găsești profesori, unde se află confluența talentelor din întreg statul, unde prezența guvernului inspiră o activitate mai mare de supraveghere a celor încredințați. cu un subiect atât de important. În marile imperii, această regulă poate avea o excepție: în ele pot fi localizate atât în capitală, cât și în alte locuri cele mai bune ale statului. Dar aceste clădiri ar trebui să fie amplasate în așa fel încât niciun obiect

extern să nu atragă atenția copiilor, pt. este posibil să se permită acest lucru, să se permită tuturor la ei intrarea și ieșirea liberă, când cel crescut pentru bine va judeca, atunci nu va mai fi nevoie de nicio prescripție, nu este nevoie de nicio regulă, întrucât toată lumea cine intră comunică pe a lui și fiecare dintre copiii absenți îi va împrumuta pe cei care se închipuie că va fi cel mai ușor de executat.

învățături primite în copilărie decât din orice altceva, de ce nu putem stabili și răspândi puterea adevărului și virtuții prin învățături care le sunt complet contrare?

De ce este imposibil să opunem adevăratelor reguli ale dreptății, carității și tuturor virtuților civile acestor erori cumulate, acestor reguli false cu care este împovărata memoria copiilor?

De ce, în loc de anumite concepte care cufundă spiritul în sclavie, nu se pot folosi pe acelea care îl fac nobil și sublim? De ce să vorbești cu un aer de dispreț, vierme pământesc, fără să spui niciodată că omul este regele naturii, atâta timp cât îi cinstește săpăturile și că va deveni cel mai urât monstru, de îndată ce se comportă rău și ticălos?

Într-un cuvânt, de ce, în loc de aceste conversații, aceste acțiuni, aceste exemple care deschid sufletul la percepția patimilor periculoase și a sentimentelor criminale, alte conversații, alte acțiuni, alte exemple nu le pot transforma în fapte folositoare și mărinioase?

Omul se naște în ignoranță, dar nu în amăgire. Când este capabil să înțeleagă greșeala, el este capabil să înțeleagă adevărul. Dar la fel cum nu toate erorile, la fel nu toate adevărurile pot fi pe deplin înțelese; în consecință, trebuie să începem cu cele mai simple și să evoluăm în grade până la cele mai complexe; altfel le vor spune copiilor cuvinte în loc de concepte. Gura va spune adevărul, când înțelegerea va înțelege greșeala. Transpirația este un inconvenient care trebuie evitat mai ales atunci când instruiți copiii.

Administratorul-șef este, fără îndoială, persoana de care trebuie să depindă toate ordinele; dar, întrucât pozițiile sale sunt complexe și lungi în discuția despre tot ceea ce ține de educație, este imposibil să-l împovărăm cu studii private, iar partea care este supusă raționamentului nostru trebuie să fie încredințată, așa cum am spus deja, supraveghetor moral. Acesta va fi cel mai important și cel mai nobil dintre birourile sale. Demnitate, glorie

pozițiile, respectul cu care va fi conectat, respectul pe care alți mentori sau educatori îl vor insufla copiilor pentru acest lider, calitățile cu care trebuie să fie înzestrată persoana căreia i se încredințează o astfel de îngrijire - toate aceste împrejurări vor da o

mare putere instrucţiunile lui şi afirmă adevărul.în toată puterea opiniei.

Timpul de predare ar trebui să fie întotdeauna dimineața, pentru că sufletul, care nu este încă cufundat în distragerile zilei, poate în cel mai bun mod să primească cunoștințele necesare și să se deda cu adevărul, cunoașterea prezentului său. Instruirea nu trebuie să dureze mai mult de jumătate de oră, pentru a nu slăbi forțele plictiselii și pentru a nu cere copiilor cea mai mare atenție, mai degrabă decât ceea ce pot aplica.

Obiectul acestei părți a educației nu este de a preda științe, ci de a preda posturi. Nu ar trebui să se preocupe aici de definiții, conform prescripțiilor. Aceasta este marea artă a supraveghetorului moral. El trebuie să ascundă tot ceea ce dă impresia, de fapt, de așa-zisa știință. El trebuie să presupună numai adevărul, care este, sau cel puțin ar trebui să fie, doar sfârșitul și singura sa consecință. Din fericire, regulile care guvernează acțiunile umane sunt la fel de clare, la fel de simple, în măsura în care eroarea și pedanteria cunoașterii, care tind să întunece claritatea, sunt sumbre, polisilabice și supuse unor îndoieli nesfârșite. Așadar, supraveghetorul moralității ar trebui să aibă întotdeauna în fața ochilor vârsta și scopul elevilor săi, să recurgă la toate mijloacele care pot stârni atenția copiilor, către care își îndreaptă discursul, pentru a-și face instrucțiunile mult mai clare, mai durabile și nu. ducând la plictiseală, folosiți în favoarea câte poate incidentele cărora au fost cauza sau martorii - într-un cuvânt, el trebuie să folosească toate acele mijloace pe care mintea, raționamentul sănătos, experiența și cunoașterea minții umane le pot inspira în copiii cărora le adresează discursul, și atunci nu va fi nimic pentru el să vă fie teamă că instrucțiunile sale nu vor avea succes.

Fac distincția între instrucție și vorbire morală. Primul trebuie predat doar un an, în timp ce ceilalți trebuie să continue pe toată perioada de învățământ. Primele reparații vor fi în conformitate cu ordinea prescrisă de legiuitor, în timp ce celelalte vor depinde de voința supraveghetorului moral, întotdeauna în conformitate cu subiectele desemnate de lege. Primele vor fi repetate în fiecare an în aceeași ordine, pentru ca copiii care sunt ulterior adoptați să le poată folosi, în timp ce ceilalți nu vor fi supuși aceleiași legi, întrucât nu trebuie așezați în aceeași ordine. Prin urmare, să luăm în considerare modul în care pot fi aranjate instrucțiunile și ce subiecte ar trebui să fie atribuite conversațiilor.

Nu face altora ceea ce nu vrei să ți se facă. Aceasta este prima regulă a moralității, a cărei interpretare și aplicare ar trebui să facă obiectul primului ordin de instruire.

Fă bine celorlalți, atât cât este posibil să faci pentru ei. Iată a doua regulă, care trebuie extinsă în a doua consecință a instrucțiunii.

Aceste două reguli, a căror explicație include toate conceptele de dreptate și caritate sau virtute, trebuie urmate de alte două reguli care semnifică dreptatea și virtutea în raport cu cetățeanul.

Păstrați legile, respectați cu sfințenie definițiile puterii supreme, apărați patria de atacurile inamicilor, de răufăcători, rebeli și rebeli. Această a treia regulă ar trebui să facă obiectul celei de-a treia consecințe a instrucțiunilor.

Oferă patriei toate beneficiile din care constă numai oportunitatea ta; nu te opri în limitele prescrise de legi, ci străduiește-te să-i faci tot binele pe care iubirea ta îl poate respira; lasă ca beneficiul ei să fie îndeplinit de legea ta supremă, singura. Iată a patra regulă, care ar trebui explicată în a patra consecință a instrucțiunilor.

În explicarea acestor ultime două reguli, legiuitorul va avea în vedere forma de guvernare în care se află și consecințele care pot apărea în aplicarea acestor reguli la cod sau la prevederile acestuia. Un subiect de mare importanță este întotdeauna dificil și, prin urmare, este necesar ca acesta să fie localizat foarte clar.

Toate cele patru tipuri de instrucțiuni ar trebui incluse în cursul moralității, în fiecare an ar trebui repetate după cum este necesar. Dar pentru ca adevărurile care se vor preda în ea să rămână cel mai bine imprimate în memoria copiilor, atunci se poate ordona celor care au terminat întregul curs să-l reia la anul împreună cu copiii care îl vor lua pt. Prima dată. În acest fel, fiecare elev va asculta de două ori la rând acest curs complet de instrucțiuni moralizatoare. În al doilea an li se va cere ceva mai mult decât în primul. La sfârșitul fiecărei zile de instruire, supraveghetorul moral va pune mai întâi unuia sau celuilalt câteva întrebări în discuția despre acest subiect. Întrebările legate de somn vor conține îndoieli pentru explicație, evenimente pentru raționament conform regulilor prescrise. Acest exercițiu, care va dura o jumătate de oră, urmat de predarea instrucțiunilor, va aduce trei beneficii în același timp. Prima va consta în îndreptarea copiilor către cea mai înaltă atenție, obligându-i să o experimenteze necontenit. Al doilea va servi pentru a-i învăța să aplice regulile generale în aventurile private și pentru a risipi orice îndoială care le poate întâlni mintea. În cele din urmă, al treilea beneficiu va servi copiilor, care au urmat pentru prima dată cursul acestor instrucțiuni, să întărească înțelegerea regulilor și adevărurilor predate în el, înaintea acelor copii care vor urma cursul anul viitor. Dacă un gardian moral, după ce a pus o întrebare, nu primește un răspuns decent, atunci el va arăta o eroare onoro, o va oferi altuia și așa mai departe, până când i se va da un răspuns adecvat. Dacă problema nu este încă rezolvată înainte de sfârșitul instrucțiunii, atunci directorul moral va face o scurtă explicație.

ttpàBiuià* de care ar trebui să depindă permisiunea evenimentului sau a evenimentului propus, iar el însuși va decide cu mai multă claritate. Copiii care nu acordă atenție ar trebui să fie pedepsiți de către gardian conform regulilor, care vor fi discutate mai jos.

De îndată ce copiii termină al doilea curs de instrucțiuni morale, atunci conversațiile morale ar trebui să înceapă cu ei, urmate de ei. Vorbitorul va fi însuși supraveghetorul moral. Toți copiii societății care au absolvit al doilea curs de instruire vor asculta, așa cum am spus, pe tot parcursul educației lor. Vor avea în continuare dreptul să vină să-i asculte chiar și după ce vor părăsi școala. Pentru acest exercițiu trebuie alocată o jumătate de oră, imediat urmând ora instrucțiunilor care urmează. Iată lucrurile care pot fi prescrise în acest raționament de lege.

Li se va da să cunoască tot ceea ce au fost învăţaţi; Adevărurile vor fi insuflate în inimile lor, dovedite anterior minții lor prin precepte morale; li se va da să înțeleagă ce este virtutea și cu ce plăceri plăcute este legată; vor afla ce înseamnă patria, ce beneficii le oferă, ce fel de dragoste și recunoştinţă ar trebui să aibă pentru ea *. Nu

* În acești ani, este necesar să se pună temelia acestor pasiuni mântuitoare, puternice și hotărâtoare de patriotism și dorința de a se slăvi cu fapte mărețe. Aici, supraveghetorul moral trebuie să-și folosească toată activitatea și să aplice marile exemple ale antichității în anii tinereții, astfel încât tinerii războinici să simtă toată puterea experienței și să știe câte armate și multe state li se datorează mântuirea minților lor mari. , posedând puterea pasiunii conducătoare a patriotismului. Toate raritățile inventate ale artei nu trebuie să atribuim nimic altceva, ca pasiunilor puternice și hotărâtoare: ele nu trebuie înțelese altfel decât sămânța unui spirit inventiv și a unui izvor puternic care transformă oamenii către fapte celebre. Printr-o pasiune puternică, desigur, un obiect atât de necesar pentru noi, încât viața noastră se face dureroasă și insuportabilă pentru noi, dacă nu-l posedăm. Asemenea pasiuni nu pot decât să ne facă să disprețuim pericolul, să chinuim, însăși moartea și să ne îndrepte către cele mai curajoase întreprinderi.

Cato14, care era încă tânăr, însoțit de supraveghetorul său, la intrarea în sălile Sillins, a observat capetele tăiate ale condamnaților, a întrebat: „Ce monstru l-a lovit pe Toli-.

este inutil să repetăm aici că atât în aceste conversații, cât și în instrucțiunile morale, un decret guvernamental trebuie să atragă întotdeauna atenția unui supraveghetor moral asupra sa.

Apoi le vor prezenta adevăruri care sunt contrare prejudecăților opiniei generale și în felul acesta vor pregăti mijloacele pentru corectarea și luminarea acesteia.

Aceste sentimente, această speranță, care pot fi insuflate cu mai multă comoditate în elevii acestui lucru

cati romani? „Silla”, i-au răspuns ei. "Cum poți! Silla i-a lovit și Silla este încă în viață? Potrivit acestuia, s-a obiectat că simplul nume de Silla dezarmează toți cetățenii. „O, Roma! - exclamă apoi Cato, - cât de jalnică este starea ta când nu ai un singur cetățean virtuos în imensitatea zidurilor tale și când nu mai poți înarma pe nimeni împotriva tiraniei, ca mușchii atât de slabi ai unui tânăr! Conform acestor cuvinte, întorcându-se către supraveghetorul său: „Dă-mi”, i-a spus, „sabia ta; Îl voi ascunde sub hainele mele, îl voi ataca pe Silla și îl voi ucide.- Cato este în viață, iar Roma este încă liberă!

Același Cato, când a fugit în Attica, forțându-l să întrebe despre el oracolul din templul lui Jupiter Amon, a răspuns: „Să lăsăm oracolele femeilor, sufletelor slabe și ignoranților”. Un om de caracter, un om independent de zei, știe să trăiască și să moară singur: își confruntă soarta cu indiferență, indiferent dacă știe sau nu despre asta.

Este necesar ca Pozharsky și Minin să fie inspirați de pasiuni puternice, să se străduiască să-l sacrifice pe primul cu viața ta, iar pe celălalt cu toate proprietățile tale pentru mântuirea patriei tale. Pozharsky lângă Moscova - înaintea trupelor și, în ciuda oricăror obstacole, disprețuind intrigile lui Zarutsky, Trubetskoy, a eliberat Moscova - Rusia de jugul polonez, de impostori. Moderația și generozitatea lui l-au forțat să refuze coroana care i-a fost adusă pe tronul Rusiei - și-a ales moștenitorul de drept împreună cu alții. Iată exemple cu care un supraveghetor moral ar trebui să-și împodobească instrucțiunile și conversațiile.

Pasiunile puternice ne scot din cazuri inevitabile, prin care oamenii sunt eliberați din cele mai disperate circumstanțe. Ei le spun ce să facă și să spună. Este necesar ca acest subiect să citeze discursul rostit de Annibal soldaților săi la bătălia de la Tizin 15 și toată lumea va simți ceea ce poate produce ura față de dușmani și pasiune pentru glorie. „Tovarăși”, le spune el, „cerul ne anunță victoria. Romanilor, nu tu, ar trebui să le fie frică. Nu există refugiu pentru cei slabi, dacă suntem învinși, vom muri fără timiditate. Ce promisiune poate fi mai sigură decât această victorie? Ce semn de protecție

departamente, trebuie copulate cu cei care pot eradica mai întâi numitul viciu al mândriei, la care expune numirea și noblețea lor. Atunci să fie explicația cea mai sensibilă a nevoii de egalitate * zeii să fie subiectul principal al conversațiilor morale poate fi mai sensibil? Ne-au pus între moarte și victorie.”

Când macedonenii, epuizați de povara războiului, i-au cerut lui Alexandru să-i dea afară, atunci măreția și dorința de glorie l-au inspirat pe acest erou cu acest răspuns mândru: „Du-te, fugi, ticălos și nerecunoscător! Lumina va fi învinsă de mine chiar și fără tine. Alexavdr va găsi supuși și războinici peste tot, oriunde găsește oameni.

Cardinalul Richelieu spunea că o persoană cu spirit slab găsește imposibilități și obstacole chiar și în cele mai neimportante întreprinderi, în timp ce cel mai curajos pare convenabil unei persoane care are un suflet puternic; înainte de aceasta, munții sunt egalați, iar înainte de celălalt, mici dealuri se transformă în munți.

De acum, repet, când fiecare impresie rămâne pentru o viață, trebuie să-i treziți pe tineri să se gândească la ei înșiși, că dacă vor fi atenți la aceste instrucțiuni și conversații; dacă cei zeloși vor fi îndreptați să investigheze adevărurile, cunoștințele și toate acele perfecțiuni prin care s-au marcat oameni mari de diferite feluri, atunci acest beneficiu va veni din aceasta, că fiecare se va gândi la sine, că va fi același, că la fel de mult va fi glorificat atunci când nu încetează să cerceteze în continuare cauzele care i-au înălțat și, prin urmare, atunci când se află în împrejurări similare, se va dovedi a fi același. Indiferent de diferența pe care o presupune natură pentru fiecare, este mai bine să ridici o persoană, să te asiguri că poate face orice, decât să-i umilești spiritul, așa cum se spune, să așezi o mândrie nobilă, exaltată, care nu trebuie să fie. distrus, dar trebuie restaurat în fiecare persoană. Și, prin urmare, nu ar trebui să spui niciodată: „Nu vei reuși niciodată împotriva cutare sau cutare, pentru că nici talentele tale, nici abilitățile tale nu corespund cu asta.” Aceasta înseamnă să cufundi o persoană în deznădejde veșnică, să-l faci pentru totdeauna timid, inactiv.

* Nu se înțelege aici această egalitate pernicioasă și arogantă, care nu recunoaște niciun superior asupra ei însăși, ci cea care pune pe picior de egalitate boierii și bogățiile pompoase cu cei săraci, acea egalitate, care dă avantaj numai meritului, în sfârșit, apoi. care egalizează drepturile fiecărui cetăţean, atât puternic cât şi slab, atât bogat cât şi sărac, în lege: că vocea lui fermă este egală cu fiecare stat şi este simţită în mod egal de toată lumea. O definire neexclusivă a tuturor condițiilor copiilor din această școală va aduce, fără îndoială, sub aceeași linie de nobil și ignobil și, în consecință, va stabili egalitatea civilă în toată puterea ei.

uman; în ele, ei le vor arăta respectul care ar trebui să fie acordat neamului lor, le vor descrie cât de disprețuitoare este aroganța și cât de josnic este să fii îngâmfat, vor învăța că puterea fără virtute și demnitatea fără merit sunt adevăratele cauze ale prostiei trufie și vor face este limpede că blândețea este semnul adevărat al exaltării.sufletul și superioritatea minții; vor discuta cu ei despre dependența reciprocă a oamenilor pe baza nevoilor reciproce *; despre recunoştinţa pe care o cer muncile obişnuite ale condiţiilor meşteşugăreşti din stat, despre teribila ingratitudine care ar trebui să trezească în copii ura faţă de cei care, cu reproş josnic, dispreţuiesc atât ostenelile, cât şi sărăcia statului lor.

Supraveghetorul ar trebui să-i instruiască pe elevi în ce constă fericirea oamenilor; că o persoană prin statul său este membru al

societății; sub această înfăţişare, el trebuie să-şi sacrifice libertatea, de îndată ce aceasta nu corespunde

♦ Cu aceste explicații, este necesar să le oferim un concept perfect în raționamentul de sine și, prin tocmai această cunoaștere, să conducă la descoperirea a ceea ce datorează unei societăți ca ei. Pentru a explica că, oricât de mare ar fi diferența dintre oameni, totul se străduiește de concert, așa cum se remarcă, să dobândească plăceri și să fugă la început. În consecință, cel mai mic raționament ar trebui să lumineze pe toată lumea despre datoria fiecăruia față de ființe, luminând cu un concept diferit, egal, sensibil, ca el, al cărui ajutor, afecțiune, respect, răsfăț sunt esențiale pentru propria sa bunăstare în fiecare moment al lui. viaţă. Și aceasta este regula pe care fiecare persoană care trăiește în societate trebuie să o aibă și să-și spună: „Sunt sensibil și totul îmi dovedește că ceilalți sunt aceeași esență ca și mine, la fel de capabili să simtă plăcere și durere, încerc să dobândește-l pe primul și fugi pe cel din urmă, în consecință ființe ca mine au aceleași dorințe și aceleași temeri. Urăsc pe cei care îmi fac rău sau se opun obstacole în calea bunăstării mele; Îi iubesc pe cei care au contribuit la propria mea bunăstare, îi cinstesc pe cei care îmi alcătuiesc o existență plăcută și, prin urmare, pentru a fi iubiți, onorati, respectați reciproc de creaturi ca mine și trebuie să avansez în folosul lor, bunăstare, făcând tot ce este posibil pentru ei. Pe aceste reguli simple și naturale un tânăr trebuie să-și pună temelia vieții.

este în favoarea binelui public; că el nu este altceva decât o parte a întregului; și în această calitate, fiecare laudă care merită virtutea sa se transformă într-o laudă publică, care este atribuită unui membru al unui corp, unei părți a unei clădiri, unei părți a unei mașini, atunci când se spune că își iau locul cu profit și efectuează. acțiunea dorită.

Dacă aceasta este relația unei părți cu întregul ei, dacă binele comun ar trebui să fie obiectul principal al persoanelor private, atunci este la fel de adevărat că fericirea persoanelor private este un mare obiect al societății civile, căci cum poate societatea, ei? Să spunem, să fii fericit când membrii săi, în special cei luați, sunt nefericiți? Că, dacă o persoană privată ar trebui să acorde atenție societății, atunci ca recompensă pentru aceasta, societatea ar trebui să-l răsplătească cu bine conform acestei atenții. Copiii ar trebui să fie învățați că primul bine pe care societatea ar trebui să-l facă membrilor săi este să hrănească în ei un angajament puternic față de sine și că statul este fericit doar atunci când este iubit de compatrioții săi; oamenii fericiți sunt cei care sunt atașați din inimă de societate, care oferă întotdeauna hrană pentru uniformitatea și generozitatea lor, care este un câmp vast pentru exercitarea talentelor lor, a pasiunilor virtuoase. Li se va da un concept în general despre regula care determină ordinea administrării oricărei puteri, că puterea administratorului ar trebui să fie asociată cu beneficiul și plăcerea pentru administrator.

Să ne extindem mai departe: există o virtute născută din simțire, comună oamenilor, dar în grade diferite, când imaginația lor începe să acționeze. Și pentru ca această virtute să poată renaște în oamenii care au cea mai mare nevoie de ea, este necesar ca sentimentul care o produce să fie emoționat cu mare grijă. Această virtute este filantropia, iar acest sentiment este compasiune. Pentru ca cei care sunt educați să știe că există oameni ca ei, care pot suferi, ca și ei, dezastre, este necesar ca imaginația lor să dobândească suficientă activitate pentru a le putea prezenta aceste imagini dureroase.

se luptă și îi aduc, ca să spunem așa, în afara lor, astfel încât să îmbine în conceptul lor același lucru ca și cel suferind. Acesta este un defect al imaginației, care îi face pe proști să se milă de cei care nu simt și îi face pe copiii slabi la minte incapabili de acest sentiment. Iată de ce se întâmplă că în cea mai mare parte oamenii nobili și bogați au atât de puțină umanitate, din moment ce nu au suferit niciodată, nu s-au gândit niciodată la ce înseamnă a suferi, stări în care este cel mai de dorit ca omenirea să trăiască, deoarece ea, posedând ei, a adus ar fi mai mult decât în alte state, beneficii! Așa este și această împărțire a cetățenilor, în care această virtute are de obicei puțină putere, pentru că sentimentul care o produce este de obicei foarte slab și nu atât de activ. Educația ar trebui să vindece nenorocirea acestei stări; trebuie să reînvie sentimentul de compasiune pentru a trezi în el virtutea filantropiei. Mai mult decât atât, conversațiile pe care le amintim pot duce la acest subiect mai mult decât orice alte mijloace. Dacă se gândesc la anii în care elevii îi pot asculta și la acei ani în care trebuie deja să înceteze să predea, vor vedea că conversațiile legate de acest subiect vor găsi imaginația elevilor în această stare de activitate, ceea ce este cu adevărat convenabil. pentru un asemenea sentiment.

Printre subiectele importante ale acestor conversații morale se numără și inspirarea copiilor, care se pregătesc de ieșire, despre îndatoririle conjugale, să le arate drepturile și funcțiile care se îmbină cu numele plăcute de tată și soț. Calamitățile cu care se asociază lipsa vicioasă a căsătoriei, indiferența rece față de această stare, entuziasmul care apare în tinerețe, plictiseala care o urmează la bătrânețe, ar trebui descrise în cele mai vii culori și, prezentând în ochii virtuoșilor lor. sotii, inconjurati de roadele duioase ale iubirii lor, in toata puterea lor pasiune, este necesar sa aratam acest lucru cu cele mai emotionale imagini*.

* Conversațiile morale cu privire la acest subiect ar trebui predate numai elevilor, ferestre-

Prezentându-le căsătoria ca fiind cea mai plăcută stare din societate*, este necesar să arătăm că este cel mai sacru, cel mai inviolabil dintre toate contractele. Fie ca toate acele motive să le impresioneze în

memoria, care să facă din el un obiect de respect pentru toți oamenii și demn de ură și osândă de toți cei care îndrăznesc să-i pângărească puritatea. Datoria inițială a taților și a soților va face parte din aceste conversații**. Prin acest cadou către nobil

chivayuschim - cursul lor de educație. Prin urmare, trebuie să existe strămoși în unele cazuri speciale. Un supraveghetor moral va dedica acestor conversații acele ore și zile care vor fi cele mai decente și în care copiii nu vor fi atât de ocupați.

* Este necesar să ne adresam acestui supraveghetor moral în raționamentul său instituțiilor căsătoriilor vechilor legiuitori, ce mijloace au fost decretate și ce pedepse și batjocuri au fost supuse celor care, în lipsă de viață, și-au condus viața. Pedeapsa pentru celibat, spune Plutarh, a constat în excluderea de la jocurile cu imnuri 16 și în faptul că erau nevoiți să meargă toți goi iarna în piața publică pentru a cânta cântece batjocoritoare împotriva celibatului. În Sparta, un singur bătrân, dincolo de pedeapsă, a fost lipsit de orice respect, de la tineri datorită bătrânilor. Un războinic în vârstă, renumit pentru curajul său, a intrat odată în adunare; tânărul care stătea lângă el a refuzat să cedeze locul lui, spunând: „N-ai fiu care să-mi cedeze scaunul lui”; iar acest răspuns îndrăzneț, în loc să stârnească murmur, a fost aprobat de aplauzele generale ale acelei conversații. Deși aceste remedii pentru parodoroză-miopie sunt indirecte, din aceasta rezultă că în vremuri era considerat cel mai important subiect. Multe evenimente din istoria Greciei ne fac să credem că aceste republici glorioase, precum Spartana și Atena, aveau instituții diferite pe acest subiect, iar una dintre ele, citată de Diodor Siculus, ne dovedește clar acest lucru. Epaminondas, rănit de moarte în luptă, era la ultima suflare. Pelopidas, apropiindu-se de el: „O, prietene,” i-a spus el, „tu mori fara sa lasi nici un copil in patria!” „Nu”, răspunse Epaminondas, las două: victoria lui Leuctra și Mantinean 17.” Fericită este acea vârstă, binecuvântată este acea țară în care nașterea copiilor este prima datorie a unui cetățean și în care un ch-elshek, care moare fără copii, are nevoie de două victorii pentru a remedia această ofensă!

** Apropo de tot ce ține de instrucțiunile morale și conversațiile cetățenilor acestui departament, să ne întoarcem la ceilalți și, fără a atinge distribuția acestora, pe scurt

elevii, în măsura în care este necesar și folositor poziției de soldat și cetățean, să adauge cunoștințe de literatură, cunoștințe de a scrie bine, explicându-și gândurile; că mulți oameni mari au considerat că este necesar la fel de mult ca orice alt avantaj. Parnasul și câmpul lui Marte sunt la fel de abundente în lauri; că, deși coroana, stropită în apele Ipokrena 18, nu este la fel de strălucitoare ca cea care este udată în sângele unui inamic neînfrânat, ci un cetățean-ostaș, a cărui minte depășește sfera cunoașterii omenești obișnuite, de câte ori mai mult excelent apare în ochii concetăţenilor împotriva celui care are virtutea lui în numărul de bătălii crede singur! Deci, să trezească în

ei o pasiune pentru literatură, pentru lectură; ei, distrându-i într-o manieră plăcută

stabilim mijloacele necesare pentru educarea tinerilor din fiecare dintre aceste state. Regulile de instruire morală și aceste conversații ar trebui să fie aceleași pentru cei care servesc societatea în general cu talentele lor, care sunt propuse pentru statele militare și civile, cu singura excepție în conversațiile morale care au legătură directă cu scopul fiecărui departament . . Cât privește separarea în care sunt incluși cei care slujesc societatea cu propriile mâini, atunci în raționamentul lor instrucțiunile morale, fără cea mai mică excepție, trebuie să fie indispensabile cu cele propuse; dar nu același lucru se poate spune despre moralizare (conversațiile, în scopul acestora nu sunt atât în instruire, cât în educarea unui caracter moral. Acest scop necesită unele diferențe de mijloace, iar aceste mijloace depind de diferența dintre scopurile aceste două departamente.Voi trece în tăcere tot ceea ce ar trebui să fie comun în alcătuirea acestor conversații, în discuția despre educația acestor două departamente și voi arăta doar diferențele dintre ele.cei care servesc societatea cu propriile mâini. sunt supuși acestui viciu al josniciei la fel de mult ca și altei mândrie. Nu există altă cale de a extermina acest viciu, precum conversațiile morale, care ar trebui prescrise de lege și constau în înălțarea sufletelor elevilor, în insuflarea în ei a conceptului lor. propria demnitate, în cunoașterea adevăratei măreții, adevăratei glorii, li se va arăta că fiecare poate dobândi totul prin darurile și virtuțile sale.peste minte și inimă. Prin urmare, principala artă a educației acestei ramuri este prevenirea

Așadar, ei vor deschide calea către adevărata lor bunăstare, vor indica diferența dintre o persoană care rătăcește pe calea sumbră a cunoașterii, compilată de obicei și longevitate, și una care, în floarea anilor săi, este ghidată de lumina adevărată de-a lungul drumului pozițiilor sale. Ei vor vedea pe unul, cu ignoranța și obiceiurile lor inveterate, cufundându-și concetățenii în diverse nenorociri, pe celălalt - ajutând omenirea suferindă de pretutindeni. Și de aceea, repet, este necesar să reînvie în ei o pasiune pentru literatură, pentru că îi va conduce la comoditatea de a cunoaște oameni în diverse stări de viață, de a pune în lumină pozițiile lor, pe care fără ajutorul ei ar trebui să le realizeze. prin mulți ani și numeroase încercări.

Conform regulilor acestor conversații morale, spune-le ce înseamnă titlul căruia le sunt atribuite; să insufle drepturile unui cetățean și ale unui soldat în raport cu pozițiile lor, și astfel să-i obișnuiască să acționeze într-o manieră cinstită și utilă în timp de război și pace, astfel încât să-și respecte mereu caracterul; să mărească puterea sufletului, dar ei pot îndura în voie tot felul de osteneli și poveri; asta este doar cu o replică fermă

provocând acestor copii o umilință dăunătoare, la care felul lor pare mereu „dispus, cinstindu-se, gustând că o persoană care se smerește în fața sa este în propriii „ochi nu capabil nici de mari pasiuni, nici de

mari virtuți; este necesar să vorbim despre harnicie, să comparăm consecințele dăunătoare ale leneviei și plictiselii cu beneficiile și plăcerile asociate muncii, arătându-le slujba pe care o datorează virtuții și respectul care îi revine unei persoane cinstite, în orice stare. el poate fi. Un cetățean nobil ar trebui descris în aceleași culori ca un conducător militar nobil și ca un judecător celebru. Calea către nemurire și glorie trebuie deschisă înaintea ultimului cetățean, precum și înaintea șefului suprem al statului. Prin urmare, morala trebuie să fie una și regulile ei sunt indispensabile. Pozițiile se pot schimba în funcție de circumstanțele în care se află oamenii; dar regulile din care pornesc aceste funcţii sunt generale şi independente de circumstanţe. Pe baza relației dintre natură și societate, ele ar trebui să fie comune celor bogați și săraci, unei persoane private și înălțate în demnitate, unui judecător și unui preot, unui conducător al poporului și unui simplu cetățean.

dacă vrei să dobândești această veselie a spiritului și o vei dobândi fără efort; că trebuie să se întoarcă constant asupra sinelui, să depășească înclinațiile care duc la plăceri, la beatitudine, care îndepărtează din poziții și ordinea militară. Atunci se va instaura obiceiul de a asculta și de a lepăda de sine, mintea va fi pregătită pentru diverse ocazii ale vieții militare, inima va fi pentru totdeauna gata să respingă încercările de depravare și vicii rușinoase, de multe ori demnitatea unui militar este urâtă. . Atunci să știe că oricine stăpânește peste patimile sale, rezistența neîncetată împotriva lor, nu va fi niciodată în pericol de a fi supus exceselor și impetuozității desfrânării, care de bunăvoie și cu plăcere suferă ostenelile și grijile vieții militare, este supus liber subordonarea cuvenită și niciodată nu se va mormăi de severitatea serviciului. Cel care își poate sacrifica propriile beneficii pentru binele comun nu va avea niciodată dorința de a le prinde de la ceilalți și, știind că viața și libertatea lui sunt în binele comun și sunt inseparabile de el, le va păstra în toate ca un gaj sacru. si insolubila. Vigoarea sufletului, care semnifică un adevărat războinic, constă în a se lepăda de sine; în măsura în care nu nesimțirea față de pericole alcătuiește caracterul său, căci el știe dinainte ce este înaintea lui să suporte în luptă, ci o hotărâre fermă și neschimbătoare de a-și îndeplini îndatoririle în ciuda tuturor obstacolelor și neconcordanțelor. Prin diverse exemple, pentru a afirma în ei ideea disprețuirii viciului, sub orice tip de ispită ar putea apărea, indicând de către ei că nu a existat un singur stat care să se poată salva, atunci când corupția, distrugerea limitelor funcției, a slăbit. disciplina și a amăgit cele 19 pasiuni pentru a fi lovite de voința direcției lor. . Și de aceea, este necesar ca tinerii să fie îndreptați către folosirea utilă a timpului, spre evitarea oricărei leneviri, care de obicei îi scufundă pe tineri în inactivitate rușinoasă, în desfrânare. Este necesar ca ei să nu creadă că știința este inutilă pentru războinici și că doar curajul le este suficient. Curaj fără iluminare

nu există altceva decât imprudență sau brutalitate. Învățătura, raționamentul, cunoașterea nu pot decât să facă o persoană utilă în slujba suveranului și a patriei, al căror sprijin și protector trebuie să fie.

După ce a spus tot ceea ce aparține rangului nobil al unui războinic, cum ar trebui să-și controleze armele, trebuie să-l faci să simtă că nu a fost folosit în niciun alt caz, ca să apere doar adevărul și patria sa; pentru ca ei să știe să aprecieze adevărata onoare, nu amestecând-o cu deșertăciunea, trufia și trufia – cu vicii rușinoase care îi pot scufunda într-un dispreț total; că adevărata onoare și curajul nu sunt niciodată eclipsate, răbdătoare, neatașate, mereu ascultătoare de rațiune, pline de generozitate; pentru ca, în cazurile de apărare a onoarei, să-și amintească acest răspuns generos al unui roman care a primit o provocare: „Mâine vom intra în luptă cu inamicul – acțiunea va determina cine dintre noi are mai mult curaj și cine este cel mai bun cetățean; Amintește-ți, prietene, că viața noastră nu ne aparține nouă, ci patriei.” În cele din urmă, ar trebui să le sugerăm și despre pozițiile care îi leagă de cei împotriva cărora ar trebui luate armele, să fie filantropici față de inamicul învins. A nu fi așa ar însemna să-l consideri pe războinic ca pe o fiară sălbatică, fie că este hotărât că el nu ar trebui să cunoască drepturile omenirii și ale naturii și mai ales dacă s-a născut într-o stare de iluminare. Că efectele armelor sunt schimbătoare și că cel care a folosit prea mult victoriile sale poate cădea, la rândul său, aceluiași dușman asupra căruia și-a săvârșit cruzimile exorbitante.

Ca urmare a obligațiilor sociale reciproce, care ar trebui acceptate de toate popoarele luminate, militarul să-și lovească dușmanii, care i se prezentau numai ca înarmați și rezistenți, și să nu se răzbune, oricât de nedrept, atât de nefolositor asupra inamic dezarmat sau peste umilul fermier. De ce este necesar să-i instruim pe tinerii nobili, odată hotărâți să fie conducători, pentru ca ei să aibă adevărata

conceptul de afaceri militare și sentimentul de milă inerent unei persoane luminate. Fie ca disciplina cea mai strictă să înfrâneze pofta nesățioasă, desfrânarea soldaților barbari și nepoliticoși și, devenind în dreptate conducători nobili, cărora cinstea ar trebui să fie un călăuzitor, să nu fie smeriți de viciul lăcomiei ticăloase și să nu devină ca aceia. mităi care sug ultima picătură de sânge dintr-un popor epuizat, după ce au plecat ororile războiului.

Aceste reguli, pe care onoarea și moralitatea le prescriu militarilor, au fost păstrate cu generozitate de Scipio, Turenne, Catinatus; vor fi păstraţi de toţi cei care preferă adevărata glorie

* Faima este rechemarea laudei sincere, spune un scriitor glorios, acord unit, susținut de uimirea generală; dar trebuie să aibă întotdeauna ca obiect utilul, cinstit și drept, nu bazat numai pe miraculozitate sau strălucire, ci pe virtute, îndreptând eforturile talanților spre fericirea popoarelor.

Știi, i-a spus Pliniu lui Traian, care este adevărata glorie a suveranului? Porțile triumfale, statuile, însăși templele și altarele sunt șterse de timp, uitarea de pe pământ le fură, dar gloria unui erou care se pune deasupra puterii sale nemărginite, care știe să o îmblânzească și să o înfrâneze, este o glorie nestingherită, care, îmbătrânind, înflorește.

În ce fel a făcut acest tânăr obraznic ca Hercule (Seneca vorbește despre Alexandru), care a căutat gloria, neștiind nici pe ale ei, nici proprietățile, nici limitele ei și care venerează virtutea ca pe o îndrăzneală fericită? Hercule nu a cucerit pentru el însuși, ci a depășit limitele lumii pentru a lupta și nu pentru a jefui lumea. Acest erou, acest dușman al răului, răzbunătorul binelui, restauratorul tăcerii pe pământ și pe mări, nu avea nevoie de victorii. Dar Alexandru, predispus la jaf din copilărie, a fost un devastator de state, un flagel al prietenilor și al dușmanilor, oferindu-și cel mai înalt bine în ascultarea primejdioasă tuturor popoarelor, care nu și-au închipuit că acest avantaj nu îi este caracteristic numai lui, ci și lui. toate animalele sălbatice.și chiar și cele mai josnice dintre animale, forțându-se să se teamă de otrava lor. Amândoi meritau faima, dar unul avea un beneficiu comun în materie, iar celălalt avea propriul său beneficiu, bazat pe răul întregii lumi cunoscute la acea vreme; şi pentru aceasta trebuie să se arate că fiecare om iubeşte adevărata slavă, ştiind, de altfel, că se poate bea la sfârşitul vieţii, ca să nu-l oprească mormântul, să nu-i poticnească duhul şi fermitatea, pentru cel ce nu dă slavă

ei citesc egoism, pasiuni exprimând de obicei un suflet slab și jos. Dragostea de bani este incompatibilă cu noblețea sau cu generozitatea, căci, în exprimarea acestui cuvânt, o persoană mărinioasă este cea care, după ce a primit de la strămoșii săi un suflet mare, nobil și ferm, sacrifică toate aceste beneficii disprețuitoare și scăzute pentru a dura și indispensabil. beneficii, care constă în dobândirea unui respect desăvârșit de la oamenii cinstiți și în atașamentul față de regulile de onoare. „Prin templul virtuții”, a spus Cicero, „se ajunge la templul gloriei”. Curajul militar este distrus de lux chiar și în stările puternice, unde un războinic își preferă fericirea gloriei. Romanii sunt săraci, dar îmbătați de slava patriei lor, au cucerit întreaga lume; îmbogățit de interes propriu, prin dragostea de bani a căzut în neînțelegeri interne; şi între timp, epuizaţi de lux, asemenea războinici invincibili au devenit ca o turmă dispreţuitoare de sclavi, tremurând sub jugul celor mai meschini şi mai dispreţuitori tirani.

Cu aceste instrucțiuni și conversații similare, tinerii „nobili, fiind călăuziți, vor ajunge la templul adevăratei glorii; urmând aceste reguli, vor fi distinși, respectați și prin aceasta își vor transmite numele posterității, făcându-se respectabili și tremurând în memoria lui.

Acestea sunt subiectele care ar trebui prescrise de lege pentru instruire și conversații morale. Exemplul ar trebui să fie în concordanță cu instrucțiunile și conversațiile.

Mai mult, cum măsoară concizia vieții sale, este un sclav al opiniei și un minut de atenție din partea lui către oameni; Cel care, zic eu, preferă slava necoaptă și trecătoare decât slava lentă și trainică, astfel nu va întreprinde lucruri mari. În scopul de a se purta în viitor, mângâiat de simpla amintire a faptelor sale, el se străduiește pentru toate veacurile la fel de puternic ca și cum ar fi nemuritor. Să-i lase contemporanii să-i refuze gloria dreaptă pe care o merită, nepoții lor i-o vor da; iar imaginația lui își imaginează numele în vremurile viitoare. Dorința de a se slăvi în posteritate este o desfătare care ne înalță, ne înalță deasupra noastră și a vârstei noastre; iar oricine o respinge este nedemn să-i simtă importanța. „A disprețui gloria”, a spus Tacitus, „înseamnă a disprețui virtuțile care o însoțesc.”

Despre exemplu

Omul este un animal imitativ. Și, de fapt, dintre toate tipurile de animale, oamenii, prin dispoziția lor fizică și o perfecțiune mai mare a sensibilității, sunt cei mai dispuși la imitarea reciprocă unii pe alții. Această imitație este un fel de nevoie, manifestată încă din copilărie, pe care educația trebuie să o folosească pentru a îndeplini subiectul pentru care natura pare să-l fi intenționat. Administratorul-șef, supraveghetorul moral și mentorii sunt modelele pe care legea trebuie să le stabilească copiilor acestei secții în schița educației pe care o propunem aici. Ar trebui să avanseze acest subiect cu exemple neîncetate de dreptate, filantropie, blândețe, condescendență, sârguință, zel pentru bine, recunoștință față de patrie, respect pentru legi. Prezența copiilor le va aminti de importanța rangului lor și îi va încuraja să arate în orice moment în acțiunile lor că decența și blândețea pe care le pot inspira puterea exemplului și a imitației.

De ce este necesar ca instructorilor să li se facă o instrucțiune specială, care să le fie comunicată și explicată de către supraveghetorul moral înainte de a le fi încredințată această funcție importantă, iar aceasta trebuie reamintită de cel puțin două ori pe lună în conformitate cu regulile prevăzute de lege. Presupunem că supraveghetorul moral este deja pe deplin versat în pozițiile sale și în acele îndatoriri care depind direct de el.

Ar trebui să se ferească să nu mustre vreodată mentorul în prezența elevilor. Dacă vreunul dintre ei se dovedește a fi nedemn sau incapabil să exercite funcția care i-a fost încredințată, atunci trebuie să sesizeze administratorul șef al educației și să aștepte ordine de la acesta.

Dacă este necesar să se facă orice modificare, atunci aceasta trebuie făcută cu toată viteza posibilă, așa cum o permit circumstanțele

intestin. Dacă comportamentul rău al profesorului este cunoscut elevilor săi, atunci excluderea sa trebuie anunțată acestora; dacă ei nu cunosc fărădelegile lui, atunci nici ei nu ar trebui să cunoască pedeapsa pentru ea *; este necesar ca ei să fie de părere că profesorul a demisionat de bunăvoie din funcție, pe care a avut un motiv just și măgulitor să o părăsească.

Administratorul educației trebuie să urmărească cu atenție comportamentul mentorilor, să observe dacă respectă instrucțiunile și să îi instruiască în cazul în care este observată o nevoie.

Obiectivul principal al instruirii în ceea ce privește mentorii este acela de a-i învăța cum ar trebui să răspundă la întrebările care le pot fi adresate copiilor despre diverse subiecte care le-ar putea stârni curiozitatea. Întrucât cel mai mare beneficiu al acestei forme de educație socială este acela de a-i elibera pe copii de influența iluziilor, astfel încât adevărul să fie mai puternic impresionat în sufletele lor, și cum să nu presupunem că mentorii au fost complet pregătiți pentru fiecare întrebare crescute de copii, pentru ca aceștia să le poată oferi copiilor ideile adevărate și drepte despre tot ceea ce le poate stârni curiozitatea – considerăm că este mai bine să preferăm tăcerea decât să le facem cu îndrăzneală răspunsurile pripite sau obscene pentru ani.

În orice moment, când studentul îi propune mentorului o întrebare care îi depășește mintea, atunci acesta ar trebui să-l sfătuiască să întrebe supervizorul moral despre aceasta și el însuși să recunoască sincer că nu este în stare să-l mulțumească. Această metodă va aduce brusc două mari beneficii: va preveni infectarea forțată a prejudecăților și erorilor și, după ce le-a dat copiilor un exemplu util de respect, care

* „Desigur, vor exista cazuri când astfel de mentori merită o mustrare și, poate, o interdicție de a fi în această casă. Acest lucru nu trebuie făcut în fața copiilor; dar pentru ca în societate să nu fie jigniţi de aceasta, să folosim o severitate moderată. Sobr. inst. și predp. kasat. adus in discutie. ambele sexe sunt bune. si geanta. tineri, p. 233.

ar trebui să aibă la adevăr, îi va învăța nu atât de mult să se rușineze de ignoranță, ci de greșeală.

Dar pentru a produce cel mai mare beneficiu din învățământul public, administratorul-șef trebuie să-i îndrepte pe toți cei care se află la această școală, precum: supraveghetori, mentori și slujitori domestici * - către acest mare subiect al egalității în tinerețe, din diverse state compuse. Ei vor contribui la aceasta prin exemplul,

comportamentul și conversațiile lor. Ei vor arăta dispreț mult mai puternic decât pedeapsa, ori de câte ori există vreo dispută între elevi cu privire la nobilimea rasei; ei vor înainta spre aceasta cu desăvârșită egalitate și uniformitate a grijilor și eforturilor, prevenind orice impresie care ar putea renaște din avantaj și diferență, evitând orice parțialitate - într-un cuvânt, vor contribui la aceasta prin toate mijloacele posibile pentru a stabili acest dorit. uniune între diferite state.

Un alt subiect pe care trebuie să-l menționăm este politețea și onestitatea comportamentului. Întrucât curtoazia este prin necesitate subiectul cel mai important al educației persoanelor desemnate să trăiască în societate, ea nu trebuie omisă din schița educației acestui departament. Trebuie să vină mai mult din exemplu decât din reguli; ar trebui să încredințeze mai mult această grijă supraveghetorului moral** și mentorilor,

* În locul propriului lor sluzhy, soldații cinstiți și bine serviți pot fi folosiți cu beneficii complete în îngrijirea copiilor: aceste locuri ar fi o răsplată și o liniște completă pentru ei, iar tinerii nu ar avea în fața ochilor exemple de corupție. „În nicio circumstanță nimeni din corpul de serviciu nu ar trebui să aibă iobagi ai servitorilor lor, că mie îmi este strict interzis în toate astfel de locuri stabilite pentru educație.” A stabilit Cad. corp., p. 74. Acești slujitori de obicei nu au nicio regulă pentru conduita lor; și, întrucât libertatea lor este nelimitată, atunci, devenind depravați, își implică stăpânii în depravare cu diverse plăcere, pentru ca ei înșiși să fie mai bine voiți. Amplasarea clădirilor, libertatea de a pleca în orice moment și acești servitori, înțeleși sub numele de unchi , sunt cauza răsturnării celor mai excelente instituții!

*♦ Pentru a reînvia această curtoazie necesară la oamenii nobili, este necesar ca principalul mandatar și moral

ca fiind mai aproape de copii și, în consecință, mai capabili să-și corecteze erorile și să le prezinte exemple prin care să se educe. Din acest motiv, una dintre cele mai importante calități ale fiecărui profesor al acestei catedre va fi această curtoazie și această onestitate în comportament, pe care ar trebui să le comunice elevilor săi prin exemplu, îndepărtându-i uniform de grosolănie și prefăcătorie. Când, urmând exemplul acestor mentori, această simplitate, această sinceritate plăcută în manierele lor, care presupun fie inocența acestei epoci, fie ultimul grad de perfecțiune în știința conviețuirii cu oamenii, reînvie la elevi, atunci ei vor intra în societate cu mai multă comoditate și vor inspira mai mult respect pentru ei înșiși în ea.și prietenie.

Cărți de lectură care ar trebui oferite elevilor acestei secții *

Vom oferi lectura de romane atât copiilor care au atins vârsta cărora li se atribuie să asculte conversații morale. Dar ce ar trebui să fie

supraveghetorii vânt se aflau într-o asemenea stare încât puteau avea întruniri în fiecare duminică de ambele sexe, la care copiii de diferite vârste, care erau invitați, erau obișnuiți cu politețe, cu politețe, cu acea umanitate (presupunând că elevii de la școală în perioada întregul curs de educație nu își părăsesc rudele), pe care nu le pot avea între ei. Ar fi bine să le ținem într-o lună astfel de întâlniri publice, unde să-și vadă liber părinții, cunoscuții și alții, să vorbească cu ei, să danseze cu toată lumea și să se obișnuiască astfel cu modul de viață secular; este necesar ca îngrijitorii să fie mereu între ei, să asculte ce spun, să asculte de la alții, care, la întoarcere, trebuie să-și corecteze greșelile, aducându-i mereu în punctul de a admite că au vorbit și s-au ocupat cu adevărat. în timpul întâlnirii; beneficiul va veni din rețea că copiii nu vor fi legați în gânduri, se vor obișnui cu franchețea și nu vor fi supuși niciunei constrângeri, știind că, indiferent despre ce vorbesc, indiferent ce fac, educatorii. nu condamna, ei vor fi îndreptați eliberându-i mereu pe calea adevărului. În consecință, nu este necesar să se facă un set de întrebări și răspunsuri pentru elevi atunci când se pregătesc să le arate publicului.

* Că citirea cărților este utilă, acest lucru este cunoscut de toată lumea, și să dovedească dacă răspândește lumină sau împiedică

Ce fel de romane sunt acestea și cât timp ar trebui să aloce unei astfel de lecturi?

Fiecare stare are miraculozitatea ei, virtuțile și faptele sale rele. În fiecare națiune, în fiecare epocă, în fiecare guvern, diferitele state ale societății sunt exemple în acest sens. Cârpele celui mai sărac cetățean și ținuta strălucitoare a nobilului acoperă adesea cele mai mari virtuți și cele mai josnice vicii. Ochiul înțelepciunii străpunge acest văl, în timp ce vederea omului de rând este orbită doar de strălucire și nu vede decât zdrențe.

Pe astfel de evenimente, prezentate nouă de istoria tuturor vârstelor, ar trebui să se bazeze romanele pe care le amintim. Marele om care este iroia acestora trebuie să fie luat întotdeauna din starea celor pentru care este rânduită citirea acestora. Arta scriitorului trebuie să constea în a prezenta cu mai mare glorie virtuțile civile și militare,

iluminarea înseamnă a te trăda la ridicol; înseamnă același lucru dacă cineva ar dovedi despre soare că strălucește sau nu produce lumină. Sunt necesare puține argumente pentru a arăta adevărul în propria sa formă. Lăsând cele mai recente filozofii să-i asigure pe semeni că iluminarea nu poate fi obținută din cărți, să oferim lectură convenabilă pentru iluminarea și înălțarea sufletului, iar în cărți ne vom strădui să găsim ajutor pentru aceasta. Dar să fim cumpătați în folosirea în sine, după spusele domnului Rousseau, căci, după cum spune el, „folosirea excesivă a cărților mortifică învățătura și nu servește niciunui alt scop decât munca ignoranților îndrăzneți”. Și de fapt, cât de mult ia cărțile de la predarea în acele școli în care biblioteca este deschisă tuturor, unde le este permis să citească tot ce le vine

în mâini, și tinerii, fiind călăuziți doar de o minte imatură, slabă , și rătăcind, ca să spunem așa, în spațiu diferite tipuri de scriitori, rareori se opresc pe baze solide și de nezdruncinat, căci chiar dacă în colecția de cărți ar exista scriitori mai buni, dar sunt mulți dintre ei între conceptele lor sau ia partea greșită. Există vreo carte de acest fel care să poată fi citită, deci într-un moment în care elevii sunt pregătiți să părăsească școala, când conceptele sunt complet dezvăluite, iar apoi cu un lider, o persoană cu adevărat luminată, cinstit pentru binele comun și lupta pentru pace. „Cărțile și predarea”, a spus Rochefucold, „ar trebui să expună rațiunea, și nu rațiunea cărților”.

dintre care oamenii din statul cern au cele mai multe șanse, să descrie cu cele mai rele culori viciile la care sunt mai susceptibili, să răspândească aceste principii de dragoste pentru patrie și pentru glorie, care sunt deja așezate în diferite imagini în suflet. a copiilor, insuflându-le această exaltare a caracterului, care se va dezvălui prin aceasta mai maiestuos, dacă nu este ocupat cu bogăția și noblețea.

Este de dorit ca subiectul romanelor să fie un eveniment aproape adevărat, sau un fictiv, dar imperfect, oriunde scriitorul îl asigură pe cititor de acest lucru. Este incredibil cât de mult ar face lectura interesantă un astfel de aranjament.

Multitudinea de scrieri bune de acest gen care sunt disponibile face mult mai convenabilă colecția de romane pe care o oferim despre preînvățământ. Beneficiul pe care l-ar produce această lectură este cunoscut de toți cei care știu cât de mult ar trebui să influențeze puterea sentimentelor morale asupra formării caracterului și asupra descoperirii pasiunilor.

Io, pe lângă romane, trebuie să culeagă în fiecare an tot felul de incidente care pot produce același efect și să le imprime în folosul elevilor; în felul acesta vor avea în permanenţă înaintea ochilor istoria deplină a virtuţilor; și deși cronologiile de acest fel sunt uneori foarte scurte, ele nu vor fi niciodată întrerupte, dacă nu se limitează la un singur oraș sau națiune, ci atunci când îmbrățișează patria și chiar rasa umană căreia îi aparțin.

Pentru aceasta lectura trebuie sa determine seara *. Cel mai bun mijloc de a oferi copiilor un exercițiu plăcut care să le îndepărteze somnul, fără a-i supune plictiselii, ceea ce

* Aici trebuie spus că la intrare copiii nu trebuie să doarmă mai mult de zece ore; Lot, pe măsură ce anii lor vor crește, este necesar ca acest timp să scadă în așa fel încât în ultimul an de studii să fie limitat la șapte ore. Pentru a reuși această scădere treptată, fără a folosi ora de trezire, care ar trebui să fie aceeași pentru toate vârstele, este necesar să se stabilească ora la care trebuie să te culci și să dormi la diferite schimbări.

trebuie evitată cu grijă în orice formă de educație socială, constă în stabilirea acestei ordini a lecturii, lăsând mereu copiii să o schimbe după bunul plac*. Aceasta va arăta noua utilitate a acestei instituții. În cele din urmă, tuturor acestor beneficii, se va adăuga încă unul: să inspire copiilor dorința de a citi și, în acest fel, să grăbească progresul instruirii.

Romanelor pot fi adăugate tragedii, care pot produce aceleași efecte ca și conversațiile morale. În același mod, se poate folosi viețile unor oameni glorioși descriși de Plutarh și să le prefere tuturor celorlalți, din motivele pe care le-a prezentat Montagne și pe care le-a explicat atât de elocvent gloriosul scriitor Emil. Alte două beneficii vor veni din această lectură. Dacă această lectură ar începe când elevii au terminat instruirea istorică, atunci ar fi foarte utilă pentru o mai bună păstrare în memorie și ar putea ajuta la lipsa generală a oricărei istorii, oricare ar fi aceasta. Pentru că istoria, fiind desemnată să reprezinte vastitatea marilor evenimente, ne descrie mai multe fapte decât oameni. Ea îi reprezintă în raport cu ei cu societatea și cu pozițiile impuse de ea, nedescriind niciodată o persoană în interiorul locuinței sale, în registrul familiei sale, printre prieteni. În descrierea vieții speciale a oamenilor, este destul de diferit. În ea, ei văd atât o persoană, cât și un erou. Ca tată, soț, prieten, judecător și general, el se prezintă sub toate aceste forme și privințe; îl poți vedea aici și la teatru și nu numai. Iată care sunt motivele și beneficiile acestei lecturi.

Despre premii

Două pasiuni, dintre care una mică, periculoasă, derogatorie, iar cealaltă - ridicarea caracterului la maiestate, la noblețe, la utilitate, provin din unul și același

* Niciun copil nu ar trebui să fie forțat să citească o carte mai degrabă decât alta. Fiecare profesor ar trebui să aibă copii diferite ale acestor colecții pentru a se potrivi cu gusturile diferite ale elevilor.

aceeași sursă. Aceste patimi sunt deșertăciunea și dragostea de glorie și provin din dorința de a fi distinși. Această dorință, semn și acțiune a publicului, excită atât pe barbar, cât și pe luminat, atât pe cel prost cât și pe cel înțelept, pe cel cinstit și pe cel cinstit; această dorință se dezvăluie aproape de la începutul vieții și care însoțește o persoană până la mormânt; această dorință produce una sau alta din aceste pasiuni, în funcție de faptul că este bine sau prost îndreptată. Este cauzată de deşertăciune la unii, de iubirea de glorie în alţii; aurește magnific carul celor bogați și încurajează războinicul neînfricat la luptă; o lovește pe Lucreția cu un pumnal; îl

incită pe Cresus să se îngâmfa cu comorile sale și aruncă mâna lui Scaevola în cărbuni aprinși 20.

Să ne gândim, deci, la modul în care folosirea recompenselor, prin promovarea succesului copiilor, poate pregăti dorința de a excela și poate produce nu vanitate, ci dragoste de glorie.

Dacă există chiar o mică discuție despre acest subiect important, atunci vor înțelege că trebuie să vină din două motive - din calitatea recompenselor și scopul lor.

Fiecare excelență este o recompensă, dar nu orice recompensă este o excelență. În învățământul privat, recompensele nu pot nici promova, nici controla dorința de a excela, deoarece în învățământul privat lipsesc materiile egalizatoare și, copiii crescuți de părinți, nu au aproape deloc mijloace care să le trezească această dorință de excelență. Aceste recompense trebuie să fie absolut esențiale, pentru că recompensele opiniei pot exista doar acolo unde opinia își are cu adevărat puterea. Dimpotrivă, în educația socială, recompensele, bazându-se doar pe o singură diferență, și atunci când sunt dirijate cu prudență, pot deveni cu ușurință obiect al dorinței, întrucât dragostea pentru excelență se trezește puternic între multitudinea și apropierea acelor oameni de la care vrei să te remarci.

Mareșalul Villaret spunea foarte des că singurele două plăceri pe care le gusta

Cele mai importante lucruri din viața mea au fost: să primesc premii la școală și să câștig.

Dragostea pentru excelență va determina calitatea premiilor în acest stil; și, întrucât acestea pot fi materiale sau recompense ale opiniei, le vom folosi doar pe cele din urmă și îi vom învăța pe copii să nu-și dorească nimic mai mult decât gloria. Vom încununa capul, de exemplu, cu o coroană de laur, dar nu îi vom oferi o rochie mai bună decât alte haine; căci acest fel de distincţie poate trezi în ei un sentiment de vanitate; să nu stabilim nici cele mai bune feluri de mâncare, pentru a nu produce tendință la lăcomie; nu-l vom scuti de exerciții obișnuite cu alte exerciții, căci o asemenea excepție va prezenta ochilor lui lenevia și pacea ca fiind plăcute.

Deci, această schiță a educației publice nu va include alte recompense, cu excepția celor care ar trebui să fie conținute în opiniile publice. Legiuitorul va avea grijă să inventeze aceste premii meritorii și să determine tăria lor relativă în funcție de tăria relativă a meritului pentru care sunt numiți. Cununa victoriei este cununa păcii; cununa care împodobeau fruntea luptătorului și cununa care distingea capul comandantului învingător aveau putere esențială egală, dar putere inegală, totuși, în opinia. Genul de merit pentru care au fost determinați le-a dat o importanță egală, iar gradul de distincție pe care l-au arătat a fost prețul lor unic. Prin urmare, ar trebui indicate diferitele tipuri de merite, pentru care ar trebui acordate

recompense diferite. Fie ca ei să-i răsplătească pe cei dintâi pentru fapte nobile, proclamând măreția sufletului și, după ce au examinat subiectele cu privire la toate părțile în care ar trebui împărțit sistemul de educație, vor stabili pentru fiecare premiu special distinșii copii; și lăsați-i să determine recompensa și subiectul într-un grad corespunzător importanței acestora; să o stabilească pentru cei care s-au remarcat în diverse exerciții privind partea fizică a educației, pentru cei care au dat dovadă de curaj și curaj, pentru cei care au salvat un tovarăș de pericolul care l-a amenințat, pentru cei care au arătat cel mai mult. atenţie şi claritate în diverse

fel de instruire, pentru cei care reușesc în știința de care s-au agățat, dar cu condiția să nu piardă dreptul la această recompensă din cauza vreunei erori deosebite. De două ori pe an, aceste premii ar trebui acordate, pentru ca frecvența să nu le reducă puterea și raritatea să nu le slăbească așteptările; ca, pentru distribuirea lor corectă, supraveghetorul moral să facă o listă cu acele subiecte pe care fiecare dintre elevi le-a meritat prin excelența sa și motivele care îl privează de răsplata sa; in sfarsit, cand vine momentul distribuirii, aceasta se va face in urmatoarea ordine.

Fie ca ei să adune toți copiii într-un singur loc. Cei care au terminat cursul de instruire morală pot fi admiși la distribuire. Pentru a preveni invidia și consecințele ei pernicioase, nu există mijloace mai eficiente decât a forța să răsplătească și să onoreze meritul celor care ar putea ei înșiși să-i arate un fel de invidie.

Cine onorează sau răsplătește o persoană merituoasă împărtășește într-un fel gloria lui, iar această părere este suficientă pentru a stinge orice sentiment de invidie din sufletul său.

După ce supraveghetorul moral va rosti un scurt discurs despre imparțialitatea perfectă a dreptății și numai îndemnurile inspirate de acești tineri judecători cu privire la respectarea posturilor acestora, el va începe prin a numi copiii care s-au remarcat în ultimele șase luni prin generoși și nobili. fapte; le va descrie meritul fiecăreia dintre aceste fapte și le va prezenta sub forma pe care o cinstește cel mai capabil, pentru a-i face să simtă puterea lor relativă. Copiii vor confirma instanța cu privire la această propunere; ei înșiși vor proclama fapta demnă de a fi încununată și vor decide și meritul relativ al altor fapte. Toate voturile vor fi exprimate în mod neexclusiv, iar majoritatea vor fi decise de instanță ori de câte ori administratorul-șef cu supraveghetor moral nu consideră că este nedrept; într-un astfel de caz ei le vor dovedi greșeala și își vor corecta judecata.

De la această primă judecată ei vor trece la alta, în măsura în care răsplătirea determinată pentru al doilea merit, şi în felul acesta vor

acţiona chiar înaintea răsplătirii unui obiect fără mare importanţă. La finalul repartizării premiilor, anunțarea acestora va fi amânată până în următoarea sărbătoare. Copiii se vor aduna într-o procesiune pregătită până la biserică. Cel care merită prima coroană va merge primul printre acest cortegiu solemn, însoțit de toți cei care s-au remarcat într-un singur subiect, dar care au talente inegale. Fiecare dintre ei îl va urma în ordinea care determină meritul faptelor.

Cel care a primit al doilea premiu va merge însoțit de colegii săi, care s-au remarcat cel mai mult, și astfel chiar până la ultimul care a primit ultimul premiu. Dacă unul dintre aceștia care s-a remarcat într-un fel de faptă mărinioasă merită o altă răsplată pentru un alt subiect, atunci va primi această nouă recompensă, dar fără a părăsi locul care i-a fost atribuit prin gradul de merit al faptei sale mărinimoase. Ultimul loc dintre cei care s-au remarcat în acest gen de fapte ar trebui să fie mai onorabil decât primul dintre cei care s-au remarcat altfel. În acest fel copiii vor fi învățați noțiuni nefalse de merit și diferitele sale grade.

Copiii care nu merită nicio distincție vor încheia această procesiune.

Intrarea în biserică ar trebui să fie liberă pentru toată lumea, iar la această sărbătoare vor fi invitați mai ales părinții. De îndată ce toată lumea se adună în templu, supraveghetorul moral va proclama numele câștigătorilor și premiile care le sunt atribuite; el, lăudând dreptatea judecătorilor juniori, va spune un scurt discurs despre respect și glorie, adevăratul merit al celor însoțitori.

În loc să facă reproșuri derogatorii celor care nu meritau nicio răsplată, îi va încuraja, astfel încât să devină merituoși de ei. Tot ceea ce poate slăbi sau distruge puterea sufletului și dăuna moravurilor tineretului ar trebui evitat cu grijă în această schiță a educației publice,

Acest rit trebuie să se încheie cu un imn demn de acest subiect, iar copiii care au primit premiul trebuie să păstreze în orice moment semnele distinctive ale meritului lor.

De la această instituție vor vedea imediat ce beneficii ar trebui să vină din ea. Tineretul va fi inspirat de o competiție nobilă, fără a-l expune pericolelor asociate de obicei cu aceasta. În acest fel, ei vor recompensa meritul și vor preveni invidia. Înălțarea și noblețea sufletească se vor stabili nu numai în această stare de oameni, ci chiar și în cei care sunt mai puțin dispuși față de ei. Conceptul de demnitate personală va câștiga mai multă putere; dorința de a excela se transformă într-o nobilă dragoste de glorie și nu într-o deșertăciune pernicioasă. Dragostea de dreptate va pronunța judecăți, iar adevăratul concept de merit și diferitele sale grade îi vor fi comunicate în mod egal. Într-un cuvânt, legătura împrejurărilor care se grăbesc să dezvăluie abilitățile morale ale tinereții nu poate fi reînviată decât din această instituție.

Despre pedepse

Pentru tineri, nu este nevoie să se facă un cod indicativ, dar toate acestea ar trebui să fie încredințate onestității și iluminării principalului paznic și supraveghetor moral; puterea lor nu trebuie limitată, deoarece motivele care o pot determina să fie folosită pentru rău sunt slabe și lipsite de importanță, calitățile cerute celor care trimit pedeapsa sunt contrare dispozițiilor sufletești care justifică această neîncredere, împrejurări care o fac incomod. sau periculos, este posibil să se facă un cod special pentru aceasta, va fi atât de frecventă încât cel mai bun mijloc în acest caz este stabilirea unor reguli generale referitoare la acest subiect și lăsarea prudenței administratorului șef și a supraveghetorului moral al îngrijirii de a promova intenția legiuitorului, fără a intra în aceste detalii, care nu numai că pot duce la confuzie, ci chiar la făcute inutile și periculoase.

Majoritatea acestor reguli ar trebui să fie mai mult negative decât pozitive. Ar trebui să vorbim mai mult despre ceea ce nu ar trebui să faci decât să explici în detaliu tot ceea ce ar trebui să faci.

Toate tipurile de pedepse corporale ar trebui interzise; nimeni nu are dreptul să pedepsească un copil în acest fel pentru nimic. Legiuitorul nu dorește ca mijloacele desemnate pentru renașterea sentimentului demnității personale să fie amestecate cu mijloacele de umilire; pentru ca cei care servesc la întărirea trupului și a spiritului să fie copulați cu mijloace care le dăunează pe amândouă – într-un cuvânt, pentru ca mijloacele alocate educației cetățenilor să fie amestecate cu mijloace convenabile pentru producerea numai a sclavilor. Experiența demonstrează că copiii care sunt obișnuiți cu bătaia își pierd de obicei forța corporală și sensibilitatea naturală, o sursă abundentă a atâtor abilități sociale; devin ticăloși, ipocriți, pretențioși, răi, răzbunători și cruzi; din copilărie sunt antrenați să simtă plăcerea interioară expunându-i pe alții la nenorocirile pe care le provoacă prin sacrificiul lor.

O altă instituție va preveni abuzul de pedepse rușinoase. La fel ca în societatea copiilor mici, la fel și în oricare alta, folosirea frecventă a acestui gen de pedepse și numărul mare al celor cărora le este aplicată, le reduce gradul și forța. Atât în aceasta, cât și în alte societăți, aceste pedepse, bazate pe o singură opinie, trebuie folosite cu prudență*; ar trebui doar numiți

* Este necesar ca orice pedeapsă să fie rară, pentru ca frecvența acestor pedepse să nu-și piardă din importanță. Orice fel de pedeapsă își pierde imediat forța atunci când devin obișnuite. Și în acest caz, puterea infamiei depinde foarte mult de moderarea utilizării acesteia. Infamia este pedeapsa opiniei comune; cu toate acestea, impresiile sale frecvente asupra opiniilor îl reduc foarte mult. Un exemplu va confirma acest adevăr. Patria este în cel mai extrem pericol. Un cetățean neînfricat se grăbește să-și apere, este expus tuturor pericolelor -

succesul îi răsplătește curajul. El se întoarce din întreprinderea sa glorioasă,

Suntem pentru crime sau fapte rele, care, prin calitatea lor, sunt condamnate prin însăși părerea lor la infamie. Regulile de prevenire a abuzului acestor pedepse sunt comune acestei societăți și altor societăți.

Pentru a respecta aceste reguli cu acuratețe, este necesar să se interzică abuzul acestui tip de pedeapsă și să se prescrie doar un efect moderat al acestuia; trebuie prezentat celor care au dreptul de a pedepsi inconvenientul de a obișnui copiii să privească cu imparțialitate la scăderea sau pierderea respectului față de asociații lor; legiuitorul le va arăta cât de mult poate stinge acest inconvenient în ei sentimentul evlaviei și propria demnitate, pe care încearcă să le insufle cu atâta grijă; op va arăta cum puteți aranja diverse pedepse de acest fel pentru a echilibra gradul

acoperit cu răni. Oamenii binecuvântează eroul, iar opinia generală îl aseamănă cu zeii. Acest pericol este reînnoit de o mie de ori. O mie de cetățeni, unul după altul, se străduiesc să apere patria și fiecare dintre ei se întoarce încununat de glorie. Mântuirea patriei aparține în egală măsură celor din urmă, ca și celui dintâi din pricina: curajul tuturor este egal. Oamenii simt că virtutea și curajul erau egale de ambele părți, dar eroismul ultimului cetățean va avea același grad de impresie în opinia generală ca și eroismul primului? Care va fi rezultatul acestui curaj, al acestor acțiuni? Cel din urmă nu va primi măsura de opinie pe care a avut-o cel dintâi, iar acesta va fi lipsit de tot ce a avut în detrimentul celorlalți.

Să aplicăm aceste reguli la dezonoare și vom vedea că, așa cum numărul mult crescut de eroi reduce demnitatea eroismului în opinia oamenilor, tot așa și numărul oamenilor dezonorați, mult crescut, va reduce reproșul; vom vedea că în pedepse, ca și în recompense, puterea opiniei scade pe măsură ce crește numărul persoanelor pedepsite sau recompensate; În fine, vom vedea că atât pentru unii, cât și pentru alții, ambele mijloace mai sus menționate vor fi insuficiente, dacă societatea nu este pregătită să primească impresii puternic în ambele cazuri, dacă există copii sau majoritatea nu știu. valoarea opiniei sau înțeleg foarte puțin despre oholm. Și, prin urmare, este necesar să se insufle atât de mult celor care sunt crescuți cu cinste și dezonoare, încât ei ar prefera cinstea vieții, moartea dezonoarei și atunci va fi posibil să fim siguri că atât recompensele, cât și pedepsele opiniei. va fi valabil.

Mi Crime care ar trebui pedepsite cu acest gen de pedeapsă; el va arăta, în cele din urmă, cum ar trebui să declare și să avertizeze marele rău, să vină de la acel puternic. Dacă un copil comite o crimă

rușinoasă și dacă aceasta este cunoscută doar de copiii care locuiesc cu el, care sunt sub supravegherea unui singur mentor, atunci ar trebui să-i facă pe copii să simtă cât de mult au nevoie să tacă în acest caz și să nu dezvăluie altora crimele camaradului lor . Pedeapsa lui în acest caz va fi severă, dar nu va fi anunțată tuturor; va fi cunoscut doar copiilor care sunt în grija unui singur profesor. Dar dacă există o crimă rușinoasă cunoscută de toată lumea, atunci pedeapsa trebuie să fie cunoscută de toată lumea, iar gardianul moral va da întreaga formă de pedeapsă, care este cerută de calitatea infracțiunii și de nevoia de a-i inspira dezgust; dar în acest caz, cel vinovat, dezonorat înaintea tuturor, nu se va pierde în raport cu virtutea? Sentimentul de răutate comis și neglijarea în opinia generală nu va distruge în el acțiunile tuturor cauzelor care l-ar putea corecta și a-l face mai bun?

Pentru a preveni acest rău, se pare că următorul remediu poate fi destul de valabil. Paznicul moral, după ce a săvârșit o pedeapsă rușinoasă, va rosti un discurs puternic despre consecințele crimei și dezastrele care urmează; în cele din urmă, întorcându-se către vinovați, îi va spune: „Dreptul pe care l-ai avut la prietenie și la respectul față de asociați, l-ai pierdut, dar întoarcerea acestuia este încă în puterea ta. Noblețea unui lucru poate distruge aroganța altuia; schimbare fericită - poate corecta răul corupției rușinoase. Când veți câștiga din nou respectul și prietenia noastră, atunci acest drept prețios va fi returnat cu aceeași admirație universală, iar eu, care prin lege sunt tatăl vostru comun, voi fi împlinitorul promisiunii pe care v-o pronunț în numele copiii mei și frații tăi. Las la latitudinea cititorului să ia în considerare avantajul care vine din pedeapsă și iertare.

Să trecem la alte reguli generale referitoare la acest subiect.

În fine, pentru ca titlul de supraveghetor moral să fie mai respectuos și pozițiile sale mai utile, ar trebui să i se acorde și dreptul de a folosi anumite tipuri de pedepse. Privarea, de exemplu, de unele alimente sau de unele distracții, dar în așa fel încât această privare să nu dureze mai mult de o zi. Administratorul-șef are dreptul de a stabili pedepsele cele mai severe atât în ceea ce privește calitatea lor, cât și continuarea lor.

Un paznic moral și mentori, atunci când este necesar să mustre sau să pedepsească, vor păstra toată calmul și răceala spiritului și nu se vor răsfăța acelor mișcări, acele aspirații, care semnifică pasiune și provin din durere. Și pentru a insufla copiilor cel mai mare respect față de adevăr și cel mai mare dezgust față de minciună, este ca și cum să nu rămână niciodată fără pedeapsă și, de asemenea, este necesar să se stabilească că cei care au dreptul să pedepsească reduc severitatea pedeapsă ori de câte ori o mărturisire sinceră urmează unei contravenții.

Lăsați calomnia să escaladeze în cel mai strict mod, ca orice acțiune care dezvăluie răutatea inimii și răutatea. Dimpotrivă, orice îngăduință ar trebui să fie arătată erorilor care decurg din ascuțime

sau din vioiciune, ca astfel de virtuți care trebuie mai mult trezite în acești ani decât distruse.

Cu tot zelul posibil, orice predilecție și nedreptate trebuie să fugă. Cei care intră cu precizie în dispoziția minții umane vor vedea în mod clar consecințe periculoase în caracterul moral al unui tânăr, dintr-un sentiment de nedreptate și acuzații cauzate de un supraveghetor moral. În educația socială, ar trebui să ne ferim totuși de acest viciu cu și mai mare grijă, deoarece cazurile de a-l face sunt mai frecvente, iar consecințele care decurg din acestea sunt mai pernicioase. Există un gardian moral sau mentori care percep că au comis nedreptate față de educator, atunci

ar trebui să repare imediat aceasta și să nu manifeste nicio opoziție în discuția privind recunoașterea greșelii lor. Supraveghetorul moral va avea grijă să respecte imparțialitatea și justiția de către mentori și îi va încuraja să acționeze conform regulii prescrise ori de câte ori fac o omisiune voluntară sau involuntară în funcțiile care le sunt atribuite.

Iată regulile generale după care trebuie dispusă folosirea pedepselor, relația dintre acestea fiind evidentă cu sistemul universal de educație morală. Să vedem acum cum sunt legate regulile de credință.

Despre credință

Vârsta care ar trebui să fie dedicată instruirii spirituale este aceeași vârstă pe care am desemnat-o noi pentru instruirea morală. În fiecare duminică, aceștia trebuie să îi urmeze pe ceilalți, iar această ultimă instrucțiune trebuie să fie încredințată supraveghetorului moral. Nimănui altcineva, zic eu, nu ar trebui să i se încredințeze o grijă deosebită, ca supraveghetor moral, ca persoană pe care puterea supremă a ales-o să-și îndeplinească funcțiile; și de ce să mărească inutil numărul de mentori și nu este mai bine ca un supraveghetor moral, care are capacitatea, arta de a preda instrucțiuni, să corecteze această poziție decât orice altă persoană care studiază alte materii.

În măsura în care copiii nu trebuie transformați în idolatri și fanatici, legiuitorul nu va rata nici un singur mijloc care le poate oferi cel mai simplu, dar mai extins concept despre Dumnezeu, excluzând cu grijă din regulile lor toate expresiile care sunt convenabile pentru a combina acest concept cu imaginile materiale. , spre care atracția minții umane în mod natural.

„Nu vă străduiți”, le va spune el, „să cunoașteți esența ființei, pe care trebuie să o adorați, ci mulțumiți-vă să știți că esența ei nu constă din nimic din ceea ce vedeți, simțiți, cunoașteți, mergeți.

ceea ce poate știi. Întrucât el este creatorul a tot ceea ce există, spațiul incomensurabil și de neînțeles separă creația de creatorul suprem. Sfârșitul și începutul nu au nimic de-a face cu el, căci el a fost și va fi mereu.

Fiind o ființă complet imaterială, el nu are nicio altă relație cu materialul, decât că el l-a creat și păstrează. În această parte a universului în care trăim, omul este dintre toate o astfel de ființă care este cel mai binecuvântată de el și care, prin tocmai acest fapt, ar trebui să aibă cea mai mare recunoştinţă pentru el.

Respectarea și dragostea față de ființa supremă cuprind o parte din îndatoririle care decurg din această recunoștință, cealaltă parte va fi să corespundă numirii pe care i-o este atribuită unei persoane. Prima consecință a acestor slujbe va fi subiectul instruirii spirituale, a doua subiectul instruirii morale.

Aproape în această ordine, supraveghetorul moral ar trebui să le ofere copiilor conceptul de zeitate și să explice pozițiile lor în raport cu acesta. Aici ordinea gândirii este mai indicată decât modul în care ar trebui să le fie predată. Supraveghetorul moral va descrie aceste concepte în adevăratul lor sens și le va face convenabile pentru fiecare epocă*.

Administrarea cultului la domiciliu trebuie să respecte regulile stabilite de supraveghetorul moral; un număr mic de rugăciuni simple și scurte, pline de reguli clare ale moralității universale, ar trebui repetate în fiecare zi dimineața și seara de către copii în prezența mentorilor. Tăcerea și importanța vor însoți această rugăciune zilnică.

* Precum instrucțiunile și conversațiile morale, așa uniform și aceste spirituale ar trebui să fie distribuite de supraveghetorul moral cu mare grijă, după gradul de exaltare a conceptelor, în raționamentul vârstei celor care sunt crescuți, pentru a nu să-și încarce memoria cu sugestii nepotrivite pentru anii lor, să nu eclipseze conceptele și, prin urmare, să nu distrugă abilitățile mentale.

Acesta este tot ceea ce generalitatea acestui semn ne permite să spunem aici, până la punctul de credință. Depinde de instituție să reînnoiască această parte a sistemului de educație morală.

Reguli generale pe care ar trebui să se bazeze educația științifică a copiilor acestei secții

Multe concepte, gânduri și opinii diferite; un mare număr de prejudecăți, provenite din ignoranță și afirmate de timp; confruntare neîncetată între chiar cei care le infirmă; imposibilitatea introducerii în învățământul public a acelei părți din măsurile utile propuse în discuția despre învățământul privat; obstacolele întâlnite din toate părțile în calea oricărui plan de transformare în raport cu acest subiect important — acestea sunt motivele care fac acest subiect atât de dificil și de complex. Trebuie să căutați un ghid în natură și

trebuie să reflectați conceptele sale la contururile sale indispensabile. Deci, să încercăm să observăm ordinea pe care o urmează în desfășurarea treptată a facultăților mentale umane și să stabilim ordinea treptată a instrucțiunilor noastre în conformitate cu aceasta. Să luăm în considerare timpul pe care îl folosește și să-l împărțim pe al nostru după această măsură. Să aplicăm instrucțiunile noastre la slăbiciunile copiilor; să ne ferim să începem unde trebuie să sfârşim; nu vom alerga unde ar trebui să meargă în liniște și nu vom pune în pericol răsturnarea clădirii atunci când va trebui ridicată și finalizată în scurt timp.

Un concept sau o impresie acceptată în suflet cu ocazia unui obiect care acționează asupra simțurilor este prima acțiune a minții; fără ea, lucrurile ar fi acţionat în zadar asupra simţurilor noastre, iar sufletul nu ar fi primit nicio cunoştinţă despre ele. Abilitatea de a înțelege este, așadar, prima [abilitate] găsită la om, este primul început al cunoașterii umane. Și astfel, aceasta va fi prima abilitate pe care o vom folosi pentru a urmări marele design al naturii în instruirea elevilor noștri.

A doua abilitate *, care apare la o persoană, este [abilitatea] de a păstra, produce și aminti prin intermediul conceptelor dobândite - această abilitate este memoria; se dezvăluie cu primul, dar nu se deschide în același timp. A dori să-l ascuți cel mai mult încă de la începutul apariției sale ar însemna să-i împiedici descoperirea; trebuie să-și atingă puterea pentru a o folosi. Câte abuzuri, erori și vicii în instruire vin din necunoașterea acestei reguli!

Imaginația este a treia abilitate, > la o persoană se dovedește; el compune și combină concepte despre lucrurile din jurul lui, sau imagini și idei despre acestea prin intermediul unui concept dobândit și stocat de memorie; le reunește, le amestecă, le unește și face din ele o compoziție, ale cărei părți sunt produse de memorie, dobândite prin a fi un concept. Această a treia abilitate este dezvăluită foarte curând; cu toate acestea, este nevoie de mult timp pentru a se deschide, deoarece are mult timp în folosirea mare a primului și deschiderea celui de-al doilea. Fără multe concepte, ideile despre care vorbim, și care sunt dobândite de ele, nu ar fi atât de mari ca număr și nu atât de des reînnoite, încât s-ar putea alege dintre ele pe cele care pot fi combinate între ele. ; iar fără descoperirea facultăţilor memoriei, varietatea conceptelor ar fi inutilă în acest raţionament, deoarece nu ar fi posibilă reînnoirea ideilor la care contribuie. De aceea grecii le numeau pe muze fiicele memoriei. Facultatea de imaginație va fi ghidată în proiectarea noastră după ordinea pe care natura și-a bazat descoperirea.

A patra abilitate umană este [abilitatea de a] raționa. Apare foarte devreme, dar este ultimul care se deschide. Apariția abilităților mentale umane nu ar trebui să interfereze cu descoperirea lor. Prima se întâmplă curând, iar ultima încet și treptat. Descoperirea capacităţii de a raţiona este

* Din aceasta reiese clar că este vorba doar de facultățile minții umane.

ultimul, deoarece acțiunile sale sunt mult mai dificile și mai complexe. Ele nu constau în combinarea și alcătuirea conceptelor de ființe materiale, care este esența imaginației, ci concepte de calități, proprietăți, relații și π-p., deja răspândite prin abstracție, ale tuturor acelor ființe care nu au nimic material și care sunt doar asemănări cu ceea ce vedem și gândim și abstracțiuni pure, adică abstracțiuni ale esențialității. Într-un cuvânt, obiectele conceptelor, care sunt consecințele acțiunilor acestei facultăți, complet diferite de ființele esențiale, nu sunt altceva decât concepte metafizice pe care le-am alcătuit, când le luăm, ca să spunem așa, de la aceste ființe tot ceea ce este esențială în ele și separăm acțiunile raționamentului nostru despre ființe de însăși ființele care le-au stârnit.

De aceea Platon, deși pentru a arăta diferența dintre om și Dumnezeu, a spus: „Creatorul dă o ființă tot ceea ce își imaginează; conceptele lui dau naştere fiinţei. Dimpotrivă, ființa creată înțelege doar prin abstracția esențialității și nesemnificația este o consecință a conceptelor sale.

Pare suficient ceea ce am spus despre acțiunile capacității de a raționa pentru a arăta că această capacitate este ultima care se deschide și, prin urmare, ultima care ar trebui folosită în această schiță a educației.

După ce au stabilit aceste reguli, să începem să le aplicăm aici, să luăm în considerare influența pe care ar trebui să o aibă asupra instrucțiunilor speciale ale fiecărui departament ulterior în care ar trebui să fie împărțit acest tânăr nobil. Să începem, așadar, prin a interpreta sistemul de educație academică care trebuie aplicat acestui departament, al cărui scop este cel mai direct legat de bunăstarea societății.

Ivan Petrovici

și NIN

CETĂŢEAN

1798

Ce este un cetățean? Oare cel care, ajuns la locul, prin viclenie si incapatanare o ocupa, pana atunci il onoreaza, atata timp cat ii poate hrani mandria si lacomia? Oare cel care, fiind rob celor mai rușinoase patimi, nu folosește decât puterea care i-a fost dată, ca să nu cruțe

bunurile și viețile concetățenilor săi? Este cel care, răsturnând legile onoarei și dreptății, ridică un monument muritor al fericirii sale pe aceste ruine deplorabile ale binelui public? Este oare cel care, convins de glasul conștiinței de viciile sau incapacitățile sale, sub pretextul iubirii prefăcute pentru patrie, fură titlurile ce ar trebui date unei virtuți luminate și modeste? Nu este acesta, în sfârșit, cu un ochi sever, o inimă insensibilă, un iubitor de sine, pentru care bunăstarea statului nu este altceva decât un nume gol și al cărui suflet, cufundat într-o nepăsare disprețuitoare, nu a simțit niciodată acest lucru? sentiment care unește o persoană cu asemeni lui? incapabil să simpatizeze cu nenorocirile, cum să se bucure de succesele patriei sale? Nu, desigur, titlul de cetățean nu aparține unor ființe care doar se degradează prin abuzuri criminale. Respinși de societate, ei nu vor lăsa în urmă nimic altceva decât dezonoare și dispreț, în

bântuindu-le viețile. Ce este un cetățean adevărat? O, tu, căruia vreau să-i prezint imaginea, ascultă! Un adevărat cetățean este cel care, după ce a fost ridicat prin alegerea comună la un grad respectuos de merit, îndeplinește cu sfințenie toate funcțiile care i-au fost atribuite. Folosindu-se de încrederea concetățenilor săi, nu cruță nimic, sacrifică tot ce este mai de preț pentru el, patriei sale, lucrează și trăiește numai pentru a aduce prosperitate marii familii, al cărei avocat este. Un judecător la fel de imparțial ca și legea, al cărei instrument este el și ale cărei decizii drepte nu au făcut niciodată lacrimi inocenței asuprite, este acea persoană care, urmând mereu calea virtuții, se dedică absolut tuturor, tulburând societatea, apoi stârnind sârguinţă, încurajând comerţul, încurajând toate artele, îndepărtându-se, avertizându-i cu vigilenţă nenorocirile sale, pe care neprevăzutul sau amăgirea le-ar putea aduce cândva asupra compatrioţilor săi. Este gardianul tezaurului statului, care, știind că gajul încredințat în grija lui, este adesea rodul unei munci grele, preferă bogăția, bazată pe tâlhărie și ticăloșie, gloria unui om cinstit și dezinteresat. El este războinicul care, ca și Curtius 1, se cufundă în abis, deschis la picioarele lui. În fine, el este cel care, fiind un tată bun, un soț tandru, un fiu respectuos, un prieten sincer și credincios, este un exemplu viu de virtuți civile cu tot respectul pentru legi și moravuri.

Iată, iată cetăţenii pe care patria îi recunoaşte drept adevăraţii copii!

LA ÎNTREBARE: CE ESTE DUMNEZEU?

1798

Nu putem defini această creatură!

Dar îl vom cinsti în tăcere: Toate mințile sunt neputincioase să pătrundă taina, Și să spună: ce este el? - trebuie să fie el însuși un zeu,

SEntiMENTELE UNUI RUS PROPRIAT ÎNAINTEA MONUMENTULUI LUI PETRU PRIMUL, CATHERINE AL DOILEA AU ELIMINAT

1798

O, voi care meritați respectul din partea întregului univers! Tu, care, lăsând splendoarea și măreția tronului, așezând coroana și purpura, n-ai disprețuit să îmbraci cele mai simple haine de meșter pentru a te repezi în țara ta departe de patrie - țări care erau atunci faimoase pentru artele, artele și științele lor, pe care lumina binefăcătoare nu le-a atins limitele încă sumbre ale stării voastre înecate în ignoranță și pe care le-ați perceput că le luminează, le înalță și le face prospere. Ce trudă, ce sacrificii, împlinirea acestei intenții salvatoare te-a costat! Dar, ghidat de binele public, nu te-ai uitat la niciun pericol, ai depășit toate obstacolele, nu te-ai cruțat. Mintea ta vastă, de acord cu virtuțile inimii tale, îmbrățișând tot ce nu contribuie decât la bunăstarea popoarelor, și pătrunzând în cele mai secrete acțiuni ale politicii, mai mult spre rău decât spre binele neamului omenesc, cu ceea ce previziune uimitoare ai reușit să-l transformi în bine, să tragi din ea acele beneficii pe care, cu toate grijile, eforturile și activitățile tale, nu ai reușit să le duci la bun sfârșit, lăsând acest lucru în secolele următoare! O, tu, cu a cărui înțelepciune Rusia este plină de fructe, Rusia, pentru care tu singur ai făcut mai mult decât a făcut toate pentru tine! Tu care nu ești nimic pentru tine

nu a păstrat, ci a împărtășit totul cu oamenii tăi, și-a atras plăcerile din plăcerile supușilor săi. Tu, care ai trăit numai pentru poporul tău și ai fost un exemplu pentru ei în toate, nu, nu numai pentru el - slujești ca exemplu pentru întreaga lume. Surprins și încântat de măreția faptelor tale, dacă mă întreb de unde, din ce sursă, se revarsă atunci cea mai curată recunoștință împreună cu lacrimi și inima îmi spune: „Pentru dragostea patriei, pentru dragostea patriei. subiectii mei.” Mare Petru! Soarele Nordului, gloria poporului rus, umbra mărinioasă, iartă slăbiciunea expresiilor mele!

SCRISORI DE LA TORJOK

[Scrisoarea unu]

1798

Stimate editor!

Recent, unul dintre prietenii mei, care locuiește în Sankt Petersburg, care iubește lectura și literatura rusă, cunoscând și afecțiunea mea pentru aceasta, mi-a trimis în dar o carte recent epuizată. Ce,

încântat fiind, am început să o citesc cu nerăbdare; si fiindca obisnuiesc sa citesc cu rationament, si nu cred tot ce este tiparit in carti, am facut comentarii la el, pe care, in timp ce va informam, va rog cu umilinta sa le puneti in jurnal, daca gasiti. este demn.

Un leac sigur pentru prejudecățile mentale L Traducere din germană de Mihail Antonovski. În tipografia Colegiului Medical de Stat, 1798.

G. autorul acestei cărți se înarmează împotriva tiparului în cel mai crud mod. Iată obiectul asupra căruia și-a îndreptat cel mai mult săgețile. Dar ca și în alegerea distanței, se pare că domnul scriitorul a fost foarte rău, și poate deloc conștient de forțele, arta și talentele sale, prin urmare, nu a reușit deloc în întreprinderea sa și nici una dintre săgețile lui nu a ajuns. scopul dorit nu a fost atins. Intoxicat cu bilă, nu cruţă pe nimeni; scriitorii nu sunt pentru el decât coruptori, seducatori și dușmani ai societății, care încearcă să semăneze în inima ei semințe de vicii și iluzii. Pe iubitorii de lectură și literatură, el aruncă în egală măsură blasfemie și abuz. Genunchi

vânzătorii sunt pentru el cei mai josnici oameni, a căror lăcomie de interes propriu este o sursă de rău moral. Într-un cuvânt, domnul scriitor nu seamănă cu un critic prudent care, văzând erorile minții umane și pătrunzând în intențiile cele mai interioare ale anumitor scriitori, care, prin strălucirea elocvenței lor, întunecând adevărul, se străduiesc să răspândească concepte false. iar învățăturile vătămătoare, într-un mod blând și condescendent dezvăluie părerile lor pernicioase și prefăcute și claritatea argumentelor sale înclină spre partea dreaptă, dar ca un despot hotărăște și condamnă tot ceea ce nu numai că este în contradicție cu modul său de gândire. Dacă Jupiter i-ar fi încredințat trăsnetul, atunci într-o clipă am vedea edificiul științelor, care a fost construit de atâtea secole, subminat. A distruge sau a distruge ceva pentru celălalt capăt, pentru a restaura sau a stabili ceva mult mai bun și mai util în schimb, înseamnă înțelepciune și filantropie; altfel există un semn de ignoranță și furie. Dar să trecem la treabă. G. scriitorul dezvăluie o ostilitate ireconciliabilă față de tipărirea cărților și, între timp, respectă științele. La pagina 40 spune: „Îmi va părea extrem de rău dacă vor crede că mă încurc în artă și păianjeni; dimpotrivă, le fac în mod solemn dreptate pe care o merită și, spunând acestea, repet că fără ei, omul ar fi o făptură mizerabilă, că povara ignoranței și a sărăciei l-a cântărit mai mult, ”și așa mai departe, și așa mai departe. Nu reiese oare din aceasta că domnul scriitorul, așa cum am spus, exaltă științele, găsește în ele cel mai mare folos și recunoaște ignoranța ca dăunătoare și provoacă cele mai groaznice dezastre. Dar să-mi permit acum să întreb: prin ce, în primul rând, s-au cunoscut științele, prin care au fost aduse în această ordine plăcută, în această comoditate cu care le vedem acum predate, ce poate mai bine? să-i salveze de causticitatea timpului și de cruzimea dușmanilor? Prin care comunicarea gândurilor de la un capăt la altul al universului a devenit cea mai ușoară, ceea ce a fost cauza succesului minții umane, prin care, întreb

eu, s-a revărsat lumina științelor, luminând valea mohorâtă. prin care oamenii rătăceau, distrugând

abaterea de la adevăr etc.? Nu suntem în primul rând datori față de toate acestea pentru invenția tiparului? Nu poate fi numit pe drept coloana vertebrală a științelor și artelor? Și așa, domnule scriitor, gloriind științele și condamnând tipărirea de cărți în vrac, se contrazice clar. Poate că respectă și preferă doar acele științe care sunt cuprinse în cărțile scrise mai degrabă decât în cărți tipărite, dar de ce nu a dovedit acest lucru în cartea lui tipărită. Și exclamă doar la pagina 9: „Imprimarea a fost inventată și puterea spiritului s-a pierdut în litere!” Parcă ar fi exclamat: s-au inventat cuțite, iar oamenii au început să se taie; s-au inventat frânghii, iar oamenii au început să se sufoce. Mare consecință!

G. scriitorul îşi va aminti cât de lentă a fost renaşterea ştiinţelor. Ce greșeli, cu ce erori au fost umpluți în timpul copilăriei; iar dacă acum îi vedem în apogeul perfecțiunii, atunci, desigur, acest lucru ar trebui atribuit mai mult libertății ștampilării. Acolo unde mintea este închisă în limite înguste, acolo unde nu îndrăznește să treacă de granițele care i se presupune, acolo va găsi mereu filozofi lingușitori, scriitori josnici și târâtori, apărând uneori opiniile cele mai absurde contrare adevărului, astfel încât să nu fie supus persecuției, de care se teme fiecare persoană. Acolo veți găsi mereu librarii sclavi desăvârșiți ai gustului publicului, nevoiți să satisfacă corupția și să se conformeze viciilor pentru a se salva de sărăcie și ruină, pe care nu este greu să le suferi în astfel de cazuri. Acolo, în sfârșit, vei vedea că erorile introduse în obiceiul timpului sunt recunoscute ca axiome incontestabile. Dar acolo unde nu există nicio constrângere asupra minții, unde științele sunt încurajate, unde talentele sunt distinse, unde patronajul îl protejează pe savant de sărăcie, acolo erorile și viciile sunt corectate insensibil, opiniile ciudate sunt respinse de rațiunea purificată, virtutea luminată, onestitatea și binele. manierele, răspândindu-și ramurile, umbrește credința, o păstrează și o fac mai sfântă. Nu trebuie decât să vă întoarceți ochii către Olanda și Anglia, ca astfel de țări, care pot fi numite pe bună dreptate refugiul celor persecutați.

necunoașterea minții, unde științele nu au obstacole, unde tiparul este complet liber, atunci vor vedea clar că obiceiurile, obiceiurile și credința în sine nu numai că nu au fost deteriorate de atâtea secole, ci, dimpotrivă, au fost întotdeauna în toată puterea lor, iar tăcerea interioară nu a fost niciodată revoltată de asta. Prin urmare, nici știința, nici tipografia nu sunt cauza relelor de care se plânge scriitorul, iar dacă cărțile rele, inclusiv un anumit număr de cele rele, sunt tolerabile între cărțile bune, atunci din același motiv pentru care oamenii răi sunt tolerabile între cele bune. : adică pentru

ca devastarea extremă să nu vină dintr-o intoleranță severă și pentru ca prin smulgerea nepăsătoare a neghinei să nu fie smuls nici grâul, iar acest lucru este în conformitate cu revelația. Și, în consecință, fiecare cetățean care ar privi indiferent la tot felul de cărți bune și rele în statul său nu este un desfrânat al patriei sale, așa cum spune autorul la pagina 49, ci este un cetățean pașnic care își cunoaște treburile, folosește cărți bune și din rău extrage ceva bun. Nu aș fi terminat și ar fi trebuit să scriu o carte de aceeași dimensiune cu a autoarei, dacă aș fi vrut să-mi fac remarcile asupra tuturor.

„Fii sârguincios în a citi descrierile faptelor și învață din ele să cunoști persoana fizică; caută-l printre popoarele care sunt încă nepoliticoși, neînvățați și necorupti” (p. 45). Ce înseamnă acest lucru? Cum poate cineva să găsească omul natural printre națiunile care sunt încă brute, neînvățate și necorupte? Dacă prin numele poporului nu înțelegem nimic altceva decât o mare societate de oameni uniți între ei, care trăiesc sub legile stabilite, oricât de crude, nedrepte și ciudate ar fi legile, apropo, atunci în loc de persoană fizică vom face peste tot. găsiți o persoană civilă. Dar mai departe: „Învățați printre ei să cunoașteți omul în sălbăticia sa, în atașamentul său față de libertate, în măreția și sărăcia lui” și așa mai departe. Un om sălbatic, sau natural, este un om care trăiește singur, fără nicio legătură cu ceilalți, nu cunoaște alte legi decât legile naturii, este ghidat doar de natura

treziri si le satisface de la sine. Prin urmare, ar fi ridicol și nesăbuit să cauți o persoană fizică în societate. Totuși, la ce folosește diligența în citirea unei astfel de descrieri de acțiune, care nu reprezintă altceva decât sălbăticia, sărăcia, cruzimea și bestialitatea omului? Iată delirul sau confuzia gândurilor sale, demne de arderea de tot pe care o dorește. Scriitorul a visat că cuvintele sale vor fi luate drept cuvinte ale unui oracol, dar nu și-a imaginat că își publică cartea în secolul al VIII-lea până la al X-lea, într-un secol în care mintea cu o subtilitate și detalii deosebite era obișnuită să intre în esența și ordinea cuvintelor și lucrurilor. Pentru a convinge o persoană să facă ceea ce îți dorești, trebuie să-l înfățișezi cu cele mai vii culori toate beneficiile, toate beneficiile, toată plăcerea; este necesar ca el sa vada clar si sa fie convins ca starea pe care i-o prezinti, fata de cea in care se afla, este incomparabil mai buna, mai avantajoasa si ii poate aduce o stare de bine de durata. Fără aceasta, nu veți obține niciodată succesul dorit și toate motivele vor rămâne în zadar. G. scriitorul are un mod cu totul special şi unic caracteristic de a privi obiectele şi pentru binele moral.

Nu istoria unui om sălbatic, care astăzi este de înțeles doar mental, ci istoria unui om civil, mai ales, trebuie să o faci cu sârguință. Căci, pentru a realiza cunoașterea regulilor reale de viață și obiceiuri; să recunoască căile întunecate ale inimii umane, să descopere prejudecățile minții, examinându-le în însăși subtilitatea lor; a da un preț puterii priceperii; pentru a indica varietatea infinită de caractere; a distinge binele esențial de accidental; să ia

în considerare instituțiile, înălțarea puterilor, direcția lor treptată către glorie și virtute, graba cu care aceste mari clădiri erau înclinate să cadă și să fie respinse; pentru a descoperi beneficiile și defectele guvernului; pentru a înțelege ce sacrifică a pozițiilor noastre în demnitatea cetățenilor și a oamenilor le cer de la noi și care sunt motivele inițiale care ne determină să le încălcăm; să-şi întocmească pentru sine regulile virtuţilor înţelepte şi generoase în

în sfârșit, pentru a simți prin exemplu și a experimenta beneficiile virtuții și răul viciului, de aceea, repet, trebuie să citești cu sârguință o astfel de istorie, să-i acorzi o atenție profundă și să o raționezi. Această știință este singura care poate servi mai bine la formarea caracterului într-o persoană civilă și o poate îndrepta către desăvârșirea virtuții, spre afirmarea simțului onoarei, bunăvoinței și onestității. Istoria va arăta exemple de mari virtuți și vicii și, astfel, poate aprinde focul înclinației de a le urma pe primele și aversiunea față de cele din urmă. Când văd cât de însuflețită dragostea pentru patrie, această primă virtute a cetățeanului, Catoni, Brutes, Curtius au disprețuit viața, gândindu-se doar la binele public, „când îl văd pe Regulus mergând la cele mai grele chinuri, ca să nu-și rupă. Cuvântul, ei îi văd pe Cyrus și Scipio, dând experimente evidente ale abstinenței și castității lor, ei văd pe toți acești vechi romani, atât de glorioși și atât de venerați universal, ducând o viață slabă, moderată, sobră; Pe de altă parte, când vor vedea fapte perfide, licențioase, risipitoare, sau cele care semnifică iubirea ticăloasă și ticăloasă de bani în unele deosebite mari și respectabile în raționamentul acestei epoci, atunci vor simți și nu vor ezita câtuși de puțin în a căror favoare ar trebui să se explice și pe cine să urmeze. Exemplele și acțiunile mărețe citite în istorie nu pot decât să facă o impresie puternică asupra inimii. În consecință, este necesar să se aplice nu la descrierea descriptivă a unui om sălbatic, ci la istoria civilă, deoarece, așa cum am spus deja mai sus, este cel mai bun mijloc pentru educarea unui cetățean și a unei persoane care slujește.

Dacă, în loc să ofere în mod arbitrar toate caietele, manuscrisele și cărțile la arderea de tot, fără nicio excepție, domnul scriitorul, în maniera caracteristică unui fanat al adevărului, ar dezvălui exact care caiete și manuscrise servesc la corupere, distrugere și prejudiciul moralității; ce cărți răspândesc iluzii

* Rollin. O modalitate de a preda și de a învăța 2.

deipya, scuturați credința, transformați științele în rău, distrugeți ordinea socială, slăviți viciul și denigrați virtutea; în sfârşit, când domnul scriitor a arătat ce măsuri trebuie luate, ce instituţii utile, pentru a vindeca astfel de scrieri, după părerea lui, au infectat moralitatea şi a distruge pentru totdeauna otrava lor, rănesc inimile puternice, -. atunci, desigur, cel mai mare scriitor ar face omenirii

un serviciu, iar posteritatea recunoscătoare și-ar păstra pentru totdeauna numele cu evlavia care este dată oamenilor zeloși care lucrează pentru bunăstarea oamenilor. Dar cum el, văzând boala chinuind organismul public, tăce în privința beneficiilor și a mijloacelor care pot servi în favoarea lui, mi se pare că din aceasta este destul de corect să tragem concluzia că nu este doar un medic inutil, ci o carte este o rețetă foarte proastă, dar că nu vede deloc acea filantropie, care, după cum spune el, l-a îndemnat să-și publice opera, fie doar o colecție de cuvinte și gânduri care se contrazic și sunt îngrămădite fără niciun fel. conexiunea și ordinea pot fi numite o lucrare.

Aceste observații pe care le-am făcut nu sunt un act de satiră sau o glorie deșartă de a fi un obiector – nu. Dragostea pentru adevăr și pentru compatrioții mei a fost cauza lor. În curând sper să vă mai trimit comentariile mele despre câteva cărți, dacă doriți doar să le puneți în jurnalul vostru, dintre care eu sunt cel mai zelos.

Cititor

Torzhok. 24 iulie zile.

[DESPRE MOARTEA LUI A. N. RADISCHEV]

1802

Deci, Radișciov a dispărut!

Prietene, este deja în sicriu!

Inima aceea care respira bine

A înțeles nesemnificația legii; Gură care a spus adevărul, vai! tăcut pentru totdeauna, Și flacăra minții s-a stins;

Acest prieten al oamenilor, acest prieten al naturii, Care din fericire a condus calea libertății, Pentru totdeauna, ne-a părăsit pentru totdeauna!

A plecat și s-a dus să se odihnească. Îl binecuvântăm cenuşă!

Care s-a jertfit atât de mult Nu pentru al său, ci pentru binele comun, Care a fost fiu credincios patriei, A fost cetățean, un tată exemplar Și a spus cu îndrăzneală adevărul, Care nu s-a aplecat înaintea nimănui, A disprețuit lingușirea până la mormânt. , - Am ceai, a trăit destul.

EXPERIENTA DESPRE EDUCATIA PRIVIND RUSIA

1804

Instrucțiunea trebuie să fie modificată în funcție de natura guvernului și a guvernului.

JA Chaptal*

Fericiți sunt acei suverani și acele țări în care un cetățean, având libertate de gândire, poate comunica fără teamă adevăruri care întruchipează binele public! 1

În ce ar trebui să constea adevărata iluminare?

Dacă creatorul lumilor, așa cum spune marele Euler, ar fi vrut să aprindă un nou luminare în spațiul nemărginit al cerului, atunci razele sale nu ar fi ajuns până la noi, ca după câțiva ani. La fel, lampa iluminării, aprinsă de mâna caritativă a unui legiuitor înțelept, nu poate mai înainte cu strălucirea ei strălucitoare să lumineze sfera morală, ca de multă vreme. Prin urmare, epocile viitoare ar trebui să servească drept oglindă pentru faptele prezente ale legiuitorului. Spiritul său creator trebuie cu siguranță să se repezi în această îndepărtare profundă, în această lume mentală și să examineze cu atenție ce influență pot avea întreprinderile sale actuale asupra triburilor viitoare.

* Educația trebuie să fie în concordanță cu natura puterii care guvernează oamenii. - Shaptal 2.

De pe vremea lui Rurik, Rusia a avut mulți proprietari. Fiecare dintre ei și-a întipărit mai mult sau mai puțin puterea, iar istoria cu suficientă acuratețe ne prezintă toate nuanțele ei, precum și grosolănia acelor vremuri. Rusia avea mulți proprietari, dar puțini conducători. A comanda și a gestiona la prima vedere pare să însemne același lucru, dar în acțiunile lor esențiale sunt foarte diferiți unul de celălalt. Este posibil să comandați statul fără a-l guverna, deoarece puterea autocrației, izvorâtă dintr-o singură voință, presupunând rareori vreun scop, depinde aproape în întregime de dispozițiile spiritului persoanei care acționează . A guverna un popor înseamnă a avea grijă de el, înseamnă a respecta dreptatea, a păstra legile, a încuraja harnicia, a răsplăti virtutea, a răspândi educația, a întări biserica, a concilia motivele onoarei cu motivele utilității - într-un cuvânt, a crea binele comun și acestui singur obiect al dorințelor unui cetățean prin regulile întocmite pentru asta, ordinea stabilită și activitatea înțeleaptă pentru a deschide drum liber pentru toată lumea. Și, prin urmare, Domițienii și Caligula au condus Roma, dar Lycurgus și Solonii au condus Sparta și Atena.

Din istoria acestor mari legiuitori se vede clar cum legile aplicate moralei si spiritului poporului, de acord cu climatul si imprejurarile locale, sunt puternice, neschimbate, puternice in a-si pastra puterea timp de cateva secole. Petru cel Mare, acest monarh nemuritor, părintele patriei, între toate grijile sale vigilente pentru folosul

poporului, înființarea Senatului, acordarea de drepturi acestei curți supreme, a arătat în mod uniform adevăratul spirit al legiuirii; iar Rusia, din această epocă foarte glorioasă pentru ea, după ce a primit un anumit fel de guvernare, a intrat în numărul puterilor monarhice europene. Geniul acestui suveran înțelept, care nu putea tolera nicio restricție, orice gradualism în formarea numai a ramurilor statale polisilabice, dar dorind să formeze brusc Rusia în tot spațiul ei, dorind

viața (Pentru a-și vedea pe a lui într-o stare de înflorire, a luat adesea astfel de măsuri pentru aceasta, care nu numai că nu au produs succesul dorit, dar mai târziu a arătat chiar și în unele cazuri contrariul. Dacă Petru cel Mare, conform înțelegerii și previziunii sale, a avut interpreți capabili, atunci, fără nicio îndoială, dacă nu un întreg, atunci cel puțin o jumătate de secol ar fi accelerat succesul în acele subiecte asupra cărora și-a extins opiniile. Dar, ca la astfel de oameni, avea o mare lipsă și trebuia să formeze ei înșuși, așadar, la scopul, gândirea, care devenise aproape universală, din păcate așezată în capul oamenilor mari și care și-a extins stăpânirea chiar și asupra însuși reformatorului Rusiei; cât de nedrept este, cât de contrar. faţă de natură, pentru fiecare popor, cufundat în ignoranţă, înseamnă încă copilăria ei, adică la o asemenea vârstă la care fiecare cetăţean, mai ales unul acceptabil, este departe de a experimenta, necunoscând nicio relaţie directă care să-l leagă de alţi cetăţeni, nici adevărate îndatoriri în judecata autorităților care le guvernează, pentru această tristă ignoranță, la fiecare pas, este supusă erorilor, care, în dreptate, nu necesită pedeapsă, ci mai degrabă necesită îndreptare. Un ignorant matur este ca un bebeluș puternic care, urmând sugestia nesăbuită a dorințelor sale, se străduiește în egală măsură la bine și la rău. Dacă vedem un om făcându-se rău, preferând răul în locul binelui, atunci trebuie să tragem concluzia că este înșelat, că imaginația lui este înșelată, că pasiunile îl atrag în beție. Dacă îl vedem refuzând o plăcere de care ar putea profita, atunci, desigur, [el] face asta cu faptul că are în vedere o plăcere a unei fericiri mult mai mare, mai lungă sau îndepărtată, pe care el, prin astfel de privațiuni. sau chiar prin răbdare pe termen scurt, primiți așteptări. Chelo

vârsta lui pp nu poate, ca să spunem așa, să se separe de ea însăși pentru un minut în viața sa; orice ar încerca, orice ar întreprinde, orice ar face – totul are ca obiect să-și livreze un bine sau să evite nenorocirea. Dacă-l vedem plângând peste urna soției, copiilor, prietenului său, necesară inimii lui, atunci îl vedem că se doliu. Nu praful rece și insensibil ne varsă lacrimile și regretul, ci plăcerea și bunăstarea, de care ne vedem lipsiți; acest sentiment dureros de privare cufundă uneori o persoană sensibilă într-un sicriu. În consecință, în toate gândurile, pasiunile, faptele sale, o persoană speră să-și găsească fericirea pe măsură ce se luminează; si de aceea

toata arta legiuitorului, care se angajeaza sa faca sapaturi pentru popor, care ramane in necunoastere, sa consta in indreptarea patimilor private catre un singur scop, incheind binele comun si caruia cele mai aspre pedepse, convenabil sa se produca. numai amărăciune în suflete, dar prin iluminare este posibil să conduci oamenii. Deci, „să luăm în considerare ce este iluminarea?

Dintre toate subiectele politice, niciunul nu îi interesează atât pe filosofi ca acesta. Câte cărți despre învățământul public s-au publicat! Fiecare filosof a ratat la rândul său să construiască un sistem și să-l ofere lumii ca fiind cel mai convenabil, cel puțin după părerea lui. Și cu adevărat, acest subiect, în importanța sa, merită cea mai mare atenție, mai ales din partea unui asemenea suveran, căruia însăși împrejurările îi avansează în dorințe de educație a popoarelor supuse lui.

Iluminarea, în sens real, acceptabilă, constă în momentul în care fiecare membru al societății, indiferent de rangul său, își cunoaște și își îndeplinește perfect îndatoririle, adică atunci când autoritățile, la rândul lor, îndeplinesc cu sfințenie îndatoririle autorității încredințate. față de ea, iar oamenii de rang inferior își îndeplinesc inviolabil datoria de ascultare. Dacă aceste două state nu își depășesc limitele, menținând un echilibru adecvat în relațiile lor, atunci iluminarea

atins scopul dorit. Sunt oameni care concluzionează despre iluminarea popoarelor după numărul scriitorilor lor; adică acolo unde sunt mai mulți scriitori, este mai multă iluminare. Potrivit acestor oameni, Franța ar trebui considerată cea mai luminată țară din lume, deoarece este mai bogată decât toate celelalte în scriitorii ei. Dar cât de departe, cu toată învățarea ei strălucitoare, ea este încă departe de adevărata educație. Căci acolo unde domnește iluminarea, acolo pacea și fericirea sunt soarta fiecărui cetățean. Dar atâta timp cât puterea abuzează de procură dată de societate, câtă vreme subordonarea nu încetează să-și depășească limitele și atâta timp cât echilibrul reciprocității civice se pierde, până atunci acea țară, chiar dacă a constat în întregime de oameni de știință și filozofi, cu greu este mulțumit de unul care este acoperit de întuneric.

Franța, după ce a făcut o teribilă inversare a transformării ei, chinuindu-și propriul pântece și însetând de sânge pretutindeni, în loc să returneze forțele necesare statului, care, potrivit ei, era în epuizare pe termen lung, în loc să-l întărească și să dea. totul o temelie solidă, a chemat în ajutorul ei imaginar înțelepții lor, care, apărând în persoana legiuitorilor, sau mai bine zis, distrugători, distrugând instantaneu toate fostele decrete de stat, pe aceste triste ruine au pus temelia construirii constituției lor, așa că mult îngrozitor ca efect și seducător în reguli; experiența a arătat cât de proastă a fost această temelie, cât de ușor a fost să o răsturnăm, căci lotul patriei lor este deja în mâinile unui străin.

Consiliul Legislativ francez, în alcătuirea propriei acestei constituții, pe care a prezentat-o poporului la 24 iunie 1793, a mers destul de departe de subiectul de față. Poate că unii îmi vor spune că nu ar fi putut fi altfel și că în astfel de circumstanțe există de obicei astfel de consecințe. Adică vor să-mi spună că toată revoluția a fost întreprinsă pentru Bonaparte, să-l ridice pe tronul Burbop, să-i dea titlul de împărat și

pentru a da mult mai multă putere decât ar putea exercita vreodată regii Franței. Sunt de acord că Franța nu a neglijat să facă nimic pentru gloria primului consul; ce a făcut pentru propria ei glorie, nu văd.

Dar, întrucât starea actuală a Franței este consecința constituției ei revoluționare, care, după ce a aprins flacăra luptei în chiar inima Franței, și-a aruncat scânteile distructive chiar și în interiorul granițelor altor puteri, nu va fi, prin urmare, inutil să luăm în considerare cum starea oamenilor, cunoscută pentru învăţătura şi iluminarea lor, nu putea decât să pună bazele legilor pe care ar trebui să se sprijine siguranţa şi fericirea generală.

Această constituție a lor conține mai multe raționamente metafizice decât adevăruri simple, inteligibile. Și, prin urmare, nu este de mirare că oamenii nu au putut înțelege cuvântul, deoarece acesta a depășit înțelegerea lor. Este îndoielnic că legiuitorii înșiși au înțeles bine acest lucru atunci când au luat ca bază a acestei constituții, mai întâi, drepturile omului, apoi libertatea, apoi egalitatea și în final proprietatea, ca și cum din aceste drepturi expirau deja. Ce contradicție izbitoare! Ce absurditate chiar în temeiul legilor! Acești legiuitori ai metafizicii, dorind să tragă săpături dintr-o sursă naturală, i-au atras din imaginația lor.

Sunt drepturile omului în vreun fel în concordanță cu drepturile unui cetățean și ce drepturi poate avea un om natural, care poate fi înțeles doar intelectual? Omul sălbatic, sau firesc, care trăiește singur, fără nicio legătură cu ceilalți, este ghidat doar de alte impulsuri sau nevoi ale naturii, pe care el însuși le satisface. Atâta timp cât rămâne în această stare, el nu este în niciun fel diferit de alte animale. În consecință, un om firesc, având numai nevoi, nu poate avea niciun drept, căci însuși cuvântul înseamnă deja efectul unor relații, al unor condiții, al unor donații, în schimbul cărora se obține această garanție generală a bunăstării private. Omule, pz

Trecut din măruntaiele naturii în măruntaiele societății, din acel moment a început să recunoască drepturi care îi erau până atunci necunoscute și care diferă la fel de mult de nevoile sale inițiale, cât se deosebește el însuși de un cetățean. Fiecare om poate deveni cetățean, dar un cetățean nu poate deveni om. Trecerea primului din

starea sălbatică în societate este în concordanță cu scopul naturii, în timp ce trecerea celuilalt de la comunitate la sălbăticie i-ar fi contrară. Omul firesc, în fiecare moment al vieții, caută să se păstreze, iar acest sentiment nu-l părăsește nici o clipă. Dimpotrivă, un adevărat cetăţean este gata să se sacrifice în orice moment şi îi pasă nu atât de propria sa păstrare cât de păstrarea patriei sale.

Din care se poate vedea clar cum drepturile imaginare ale omului se opune drepturilor unui cetățean. Cât de mult duce la distrugere un sistem care se străduiește să răspândească astfel de drepturi, seamănă spiritul discordiei, aprinde un foc general și, scuturând însăși temelia regatelor care au fost construite de atâtea secole, le răstoarnă în cele din urmă.

Din sămânța acestei prime legi a lor a fost obligat să crească într-un pom al libertății, din care fructele, fermecătoare în aparență, conțin o otravă secretă, care, prin puterea biruinței sale asupra puterii rațiunii, aprinde imaginația. , produce acea furie și furie, în care doar Franța ar putea da exemple care ar trebui să fie trăsături sângeroase în analele lumii reprezentărilor.

Acesta este genul de lumină care trebuiau să arunce acești legiuitori asupra acelor săpături de care depindea nu numai fericirea prezentului, ci și a generațiilor viitoare! Gândindu-se să depășească natura însăși, care le părea deja prea simplă, ei, contrar rațiunii, au vrut să insiste că în acest mod visător vor atinge fericirea oamenilor, pe care o presupuneau. Dar nu, această cale aleasă de ei este o prăpastie îngrozitoare, care nu va înceta niciodată să cuprindă oamenii și care nu va duce niciodată la ușile templului, unde domnește adevărul, care respinge astfel de legi.

Gândul lor despre libertate nu este un gând complet metafizic? * Acceptând natura omului, prost înțeleasă de ei, ca bază a deciziilor lor fundamentale, ei nu încetează însă în celelalte privințe să-și dea nume de cetățeni, impunându-le, fără îndoială, obligații mult mai mari. decât drepturile lor imaginare ale omului, care nu duc decât la revolte și ceartă.

Dacă ar fi studiat cu mare atenție natura umană, ar fi văzut că libertatea, acest idol pe care îl îndumnezeiesc, nu este altceva decât fantoma imaginației lor înflăcărate și care nu a fost niciodată soarta unei persoane, în orice stare s-ar afla. Dacă urmărim un om în adâncurile pădurilor dese și din această locuință groaznică îl aducem la stadiul vieții publice, atunci vom constata că în ambele cazuri el nu poate avea libertatea pe care și-au asumat-o, deoarece în primul este complet dependent de nevoile sale naturale, iar în al doilea, de legile sociale.

Dacă există o persoană care rămâne într-o stare sălbatică, chinuită de foame, încearcă să ia hrană de la altul, atunci, bineînțeles, face acest lucru involuntar dintr-un sentiment care îl mișcă spre propria conservare, din îndemnul lui. nevoi, iar puterea în acest caz nu este

altceva decât un instrument dat de natură pentru a le satisface. Dacă o persoană nu ar avea deloc nevoi, atunci nu ar avea nevoie de forță, care până atunci rămâne inactivă, atâta timp cât sentimentele sunt tăcute, altfel se trezește odată cu ele. Și, prin urmare, starea de sălbăticie, așa cum o definesc mulți filozofi, nu este dreptul celui puternic, ci nevoia celui puternic, căci dreptul, așa cum am arătat deja mai sus, nu poate fi combinat cu starea unui om sălbatic. şi care nu s-ar deosebi în niciun fel de drepturile unui urs, un lup şi altele.animale, controlate de puterea impulsurilor naturale.

În același mod, o persoană, intrând în societate, acceptând titlul de cetățean, renaște, ca să spunem așa,

* A se vedea articolul 6. Constitutions des principaux états de l'Europe, et des états-unis de l'Amérique; volumul cinci, opera celebrului scriitor De la Croix4, pagina 329.

și primește o viață nouă. Văzându-se într-un cerc de oameni ca el, care au aceleași dorințe, sentimente, nevoi și pasiuni, la fiecare pas a început să le cunoască influența asupra sa, relația cu ei, să simtă că fericirea lui este inseparabilă de ei; iar această nevoie, pe care a început să o găsească în ei, arătându-i că alții care sunt egali în el pentru bunăstarea lor au o nevoie, i-a deschis întreaga sferă a posturilor sale. Aceste poziții au produs legi, legile i-au impus legături de dependență, iar o persoană din cercul comunității, între oameni, a devenit și mai puțin liberă decât era în starea sa primitivă.

Dar acest lucru nu este suficient. Acești legiuitori, pentru a-și arăta constituția în toată desăvârșirea ei, au inclus în temelia ei egalitatea, care îi costă atât de mult sânge și distruge orice drept de proprietate. Acesta este cu adevărat un fruct demn al pomului libertății plantat de ei! Spiritul anarhiei, care a amestecat toate statele civile, parazitismul corupt armat împotriva virtuții, lenea împotriva harniciei, voința de sine împotriva ordinii, a încălcat drepturile sacre de proprietate și, în cele din urmă, a înecat sentimentele inimii, s-a răzvrătit împotriva lui Dumnezeu însuși. , respingând sfintele altare și temple ridicate pentru a slăvi măreția sa și în care nefericitul și-a găsit singura mângâiere.

De unde au cerut această egalitate, acest diavol al discordiei? * Nu găsesc acest pi în istoria secolelor trecute, pi în adâncurile naturii. Care este cel mai fericit popor, în opinia lor, a fost condus de anarhie? Când natura, în copilăria societăților umane, a dat exemple ale acestei egalități, care le-a îmbătat sufletele? Nu, dacă ar fi vrut să urmeze natura, atunci, desigur, ar fi învățat că aceasta nu este egalitatea lor dezastruoasă, ci că inegalitatea forțelor umane a unit și păstrează oamenii. Din acest motiv, cei mai neputincioși s-au unit unul cu celălalt pentru a-și proteja pe ai lor

* Vezi articolul 3. De Vacte constitutionnel; volumul 5, țări-323, comp. De la Croix.

atacurile celor puternici și prin acordul forțelor lor private constituiau o forță comună, sau, ceea ce este la fel, o lege care trebuia să mențină echilibrul general în acestea și să prevină orice abuz asupra lor. În consecință, societățile au apărut din inegalitatea forțelor umane, săpăturile au apărut din societăți, bunăstarea civilă și fermitatea au început să depindă de legi.

Aceste investigații, se pare, sunt suficiente pentru a arăta cât de pernicios, antisustenabil este un astfel de sistem, îndepărtat de adevărata iluminare, de un scop direct, care ar trebui să cuprindă cea mai mare beatitudine a celui mai mare număr de oameni*. Aceste investigații le-am considerat cu atât mai necesare, cu cât privesc subiecte foarte importante, atât în raționamentul legiuitorilor, cât și al popoarelor. Cei dintâi pot vedea de la ei cât de profundă considerație necesită toate reglementările nou introduse, cât de mult este necesar să se conformeze spiritului poporului și să le cruțe prejudecățile. Popoarele, la rândul lor, își vor da seama cât de dezastruos este acest tip de guvernare, cât de magnifice sunt drepturile din care a fost compusă constituția revoluționară a Franței, cu toate acestea, după cum a confirmat experiența, nimeni în esență nu le-a folosit, că spectrul libertății și egalității, după care francezii urmăreau, trăgându-i în abisul nenorocirii, au dispărut și, în cele din urmă, se vor convinge că toate averile, de la fermier până la monarh, sunt necesare, deoarece fiecare dintre ele este nimic mai mult decât o verigă care alcătuiește lanțul de stat. Este periculos să tăiați acest nod social; dimpotrivă, prin toate mijloacele este necesar să încercăm să-l păstrăm. Și, prin urmare, va depinde deja de înțelepciunea legiuitorului să insufle în fiecare dintre aceste state nevoia de dependență reciprocă, de a stabili limite pentru fiecare dintre ele, de la care ar fi groaznic să plecăm, de a determina fiecare stat al drepturilor sale, să-și prescrie atribuțiile și să poată folosi mijloace pentru prevenirea abuzurilor.

* Un astfel de scop, spune Beccarius, trebuie să aibă cu siguranță toate legile. Raționament [despre crimă} și pedeapsă].

leniya, asupra căreia rău intenția și egoismul pot invada. Din care rezultă că societatea trebuie să-și mențină inegalitatea de stări, se cere ca fiecare dintre ele să aibă același grad de iluminare, sau nu? Iată ce este de rezolvat.

Rusia, fiind o putere monarhică prin natura guvernării sale, tocmai din acest motiv are o nevoie mai mare de inegalitatea averilor, în măsura în care îi servește drept sprijinul cel mai ferm. Deci, dacă inegalitatea averilor are o importanță atât de mare pentru stat, atunci de aici rezultă că fiecare stat civil trebuie să fie în mod necesar alcătuit din oameni cu adevărat vrednici, experimentați și bine intenționați, cunoscuți de societate la fel de mult pentru bunăvoința

lor. , atât pentru abilitățile și zelul lor. Altfel, cercul funcțiilor civile, fiind lipsit de forțele cuvenite pentru a-l pune în mișcare, se va opri de fiecare dată, va primi șocuri puternice, iar în cele din urmă soarta întregii societăți va trebui să depindă de întâmplare. De aceea distribuirea posturilor publice trebuie efectuată cu toată prudența posibilă. Experiența ne învață prea mult că în acest caz orice parțialitate, deși oferă unele beneficii private, dar pe de altă parte provoacă cel mai mare prejudiciu întregii societăți. Chiar prin acest lucru se naște lipsa de respect pentru moșiile civile, care ar trebui venerate și, deși această lipsă de respect nu se dezvăluie limpede, ci se ascunde în adâncul inimii, cu toate acestea nu încetează să aducă dispreț, și aceasta de multe ori chiar ură. Iată focul ascuns sub cenușă! De aceea inegalitatea averilor devine o povară insuportabilă, împovărătoare, revoltă mințile și deseori rupe nodul social.

Oricât de diverse sunt reglementările de stat, cu toate acestea, toate se străduiesc pentru acest singur subiect, adică pentru conservarea proprietății și securitatea personală a unui cetățean. / Nu există persoană (cu toate acestea, el este crud și nedrept

Liv nu a fost) care nu ar admite și nu era sigur în inima lui că proprietatea este temelia justiției, izvorul tuturor legilor civile, sufletul comunității și că ea este păstrată în măsura în care siguranța personală a cetățeanului. Care este scopul diligenței, muncii pentru a dobândi o moșie în care viața și moartea fiecăruia sunt stabilite prin sorți; unde o singură voință violentă a unui pașă este suficientă pentru a submina fericirea și a lipsi de proprietatea multor cetățeni cinstiți? Totul acolo, fiind acoperit de obscuritate, nu numai că distruge cele mai bune abilități, stinge spiritul binefăcător al harniciei și industriei, dar chiar, înjosind însăși demnitatea omului, ține oamenii, parcă, în întunericul temnițelor, unde doar cei se aud gemete jalnice ale nefericiţilor şi se aud sunete de lanţuri grele.lor. Stăpânirea violenței și a ignoranței nu tolerează niciun drept: oricine este fie tiran, fie victimă. Türkiye este o dovadă clară în acest sens. Violența și ignoranța, constituind natura guvernului ei, neavând nimic sacru pentru ei înșiși, distrug cetățenii reciproc, fără a înțelege victimele, motiv pentru care soarta sultanului și soarta ultimului cerșetor sunt în egală măsură supuse atât furiei lui. primul și voința celuilalt. Într-o stare atât de nefericită, popoarele și conducătorii se îngroașă de obicei, când noaptea întunecată a ignoranței stă în ochii rațiunii și raza luminii nu îi sparge. Când un geniu nu îndrăznește să-și întindă aripile pentru a urca în satul adevărului cu un zbor rapid și caracteristic. Când, în loc de unanimitate, în loc de o procură comună, care ar trebui să cimenteze legătura vieții civile, dezacordul, neîncrederea și frica împart oamenii între ei. Un patriot luminat va regreta soarta unor astfel de popoare și va spune în inima lui: dar cu adevărat, nu numai țările sunt prospere, unde puterea guvernului, întemeind puterea guvernului pe prudent, filantropic și cu scopul societăților civile. , reguli agreabile, își stabilește cea mai importantă lege, că, cu cât un cetățean este mai sigur de securitatea și proprietatea sa, cu atât devine mai prudent, activ, mai fericit, deci util.

este mai devotată statului ei. Atunci dragostea pentru patrie este acel scut de diamant, împotriva căruia nu pot rezista nici tunetele năprasnice ale dușmanilor, nici planurile insidioase ale ticăloșilor, nici furtunile răzvrătirii. Todda, după ce a aprins sufletele cetățenilor, îi îndeamnă la acele fapte mărețe și minunate pe care citind istoria, ne minunăm și le admirăm. Nu există pasiune care să înalțe mai mult abilitățile spirituale, să fi fost mai abundentă în virtuți, în donații, în mari exemple. Prin ea, statul devine teribil din exterior și prosperă în interior. Artele, artele, păianjenii își iau tâmplele. Legile își găsesc în ea cea mai fidelă gardă, tronurile monarhilor sprijinul cel mai solid. Deci, dacă dragostea de patrie, această pasiune atât de salvatoare pentru societate, este hrănită și întărită de înțelepciunea legilor care protejează proprietatea și securitatea personală a cetățeanului, atunci fiecare guvern luminat ar trebui să încerce pe cât posibil să o trezească în inimile cetățenilor și să aibă în vedere nu bunăstarea doar a unui anumit număr, ci a tuturor oamenilor fără excepție, căci bunăstarea statului este cunoscută prin splendoarea curților, nu prin splendoarea curtezanilor și a nelimitatului. puterea nobililor, ci prin bunăvoința guvernării și starea poporului./ Proprietatea! lege sfântă! sufletul hostelului! izvorul legii! mama abundentei - si a placerilor! Acolo unde ești respectat, unde ești inviolabil - există doar o țară binecuvântată, există doar un cetățean calm și prosper. Dar tu fugi de sunetul lanțurilor! Eviți sclavii. Drepturile tale nu pot exista nici în sclavie, nici în anarhie, pentru că locuiești doar în tărâmul legilor. Apropie! Acolo unde nu ești, nu poate exista dreptate.

Cum stă, de neînțeles, o clădire publică unde nu are o fundație adecvată, unde drepturile de proprietate sunt încălcate, unde justiția este cunoscută numai pe nume și unde este dobândită mai mult prin bani sau patronaj decât executată ca lege? Acolo totul este învăluit în obscuritate, totul depinde numai de caz. Un moment - și clădirea publică nu este

va deveni. Un moment - și ruinele lui vor anunța dezastrele oamenilor.

Rusia! Toate gândurile mele, toate dorințele mele se străduiesc pentru tine! Dragă patrie! Ce sentiment cel mai plăcut umple inima, întorcându-se către tine! Ce gânduri încântătoare le naște vastitatea ta în imaginația care te contemplă! Sceptrul tău îmbrățișează jumătate din lume, multe popoare te supun, toate comorile naturii sunt cuprinse în adâncul tău. Binecuvântată Rusia! Gloria ta tună în mijlocul trofeelor tale, sabia ta este groaznică pentru dușmanii tăi. Catherine, (captivată de eroismul tău, a încercat să te înalțe! Și-a atins scopul. Pădurea de lauri foșnește în jurul tău. Dar furtunile militare s-au potolit, îngerul păcii a acceptat sceptrul, și dulcea tăcere, însoțită de bucurie și fericire, reînvie astăzi inimile copiilor tăi. Dragă

patrie „Și Alexandru îți pregătește slavă, slavă adevărată, demnă de acest virtuos monarh. El dorește educația ta, dorește să extindă sfera abilităților tale morale, dorește asta sub sepia. de lauri și măslini, păianjeni și artă înfloresc, iar motivul acesta, acest dar ceresc, este dragostea înflăcărată pentru patrie, această primă virtute a cetățeanului, fără să tremure, străduindu-se cu toată libertatea spre binele comun, trasează schițele fericirii naționale . Având talente sub acoperirea sa înaltă, îi încurajează cu atenția, cheamă pe toți la virtute, dând un exemplu în ea.în cele din urmă, dorind să insufle moravurilor cu adevărata iluminare, care este temelia, beatitudinea și puterea regatelor, intenționează să dea strălucire deplină spre gloria pe care ai dobândit-o prin armele tale.

Ce rus, văzând astfel de griji ale monarhului său, văzând o asemenea dorință de bunătate, o asemenea dragoste pentru patria sa, va fi atins până în adâncul inimii și nu se va aprinde de căldura zelului pentru tot ceea ce doar intenționează geniul său. Când exemplul virtuților strălucește pe tron, atunci impresiile făcute de acesta sunt mult mai puternice decât înmormântarea însăși, căci legea operează numai în momentul în care

cere ca cazurile; exemplul, fiind constant în ochii noștri, ne servește ca o lecție neîntreruptă și excită simțurile să-l urmărească. Oamenii cu aspirație îi imită întotdeauna pe cei pe care îi consideră necesari pentru fericirea lor. Dar cine poate avea mai multă influență asupra bunăstării generale decât suveranul? Prin urmare, a conduce oamenii la virtute prin intermediul unui exemplu în această putere supremă este, fără îndoială, calea cea mai de încredere și mai sigură.

Rusia include patru tipuri de condiții. Primul este agricol, al doilea este burghez, al treilea este nobil și al patrulea este spiritual. Dintre aceste patru stări, doar cea agricolă apare într-o față pasivă, în măsura în care, pe lângă îndatoririle de stat, pe care le impune și la care trebuie să se supună cu siguranță, pentru că tot ce se cere fermierului în folosul statului este atât cât. necesar, la fel de mult și just. Orice altă cerință este deja rea, pentru aversiune pentru care legiuitorul trebuie să-și folosească toată activitatea. Cum este posibil ca soarta celei mai utile clase de cetățeni, de care depinde puterea și bogăția statului, să constea în puterea nelimitată a unui anumit număr de oameni care, uitând în ei oameni ca ei, oameni care îi hrănesc? și chiar să le satisfacă mofturile, uneori se comportă mai rău cu ei decât cu vitele pe care le dețin. Gând groaznic! Cum poți fi de acord cu scopul societăților civile, cum poți fi de acord cu justiția, care ar trebui să servească drept bază? Marea Ecaterina nu a putut simți nevoia să corecteze acest abuz, când în înțeleptul ei Ordin, plin de profunde sentimente ale omenirii, ea a cerut * pentru a „evita cazurile, pentru a nu duce oamenii în captivitate (cuvinte divine!), Dacă nu necesitatea extremă va atrage și apoi nu pentru propriul interes, ci pentru beneficiul statului; totuși, spune ea, chiar și asta se întâmplă aproape foarte rar.

* Capitolul XI, § 253, pp. 97.

Legile, continuă ea, pot stabili ceva util pentru proprii sclavi ai proprietății.

De asemenea, „ar fi foarte necesar”, spune ea, „să prescrie prin lege proprietarilor de teren să dispună de taxele de schimb cu mare considerație” și așa mai departe.**

Apoi adaugă că „agricultura nu poate înflori acolo unde nimeni nu are nimic al lui” ***.

Sunt trăsături demne de inima sensibilă a unui legiuitor înțelept! Iată adevărata bază pentru construirea civicului! Acolo unde nu există proprietate, acolo, desigur, nu poate exista această activitate dătătoare de viață, acest suflet al corpului social. Acolo unde nu există proprietate, acolo toate reglementările există doar pe o singură hârtie. Acolo unde nu există proprietate, acolo cercul acțiunilor sociale abia se mișcă, totul pare epuizat, trist, mort și, deci, nefericit. În cele din urmă, acolo unde nu există proprietate, unde nimeni nu se poate bucura în siguranță de roadele muncii lor, acolo chiar motivul unirii oamenilor este distrus, acolo nodul care ar trebui să țină societatea împreună este deja rupt și viitorul, care curge din starea actuală a lucrurilor, marchează un nor negru, o furtună teribilă care se închide.

Deci, cel mai important subiect care trebuie să-l ocupe acum pe legiuitor este acela de a prescrie legi care să determine proprietatea statului agricol, care să-l protejeze de violență – într-un cuvânt, să-l facă inviolabil. Când astfel de legi își vor primi ființa, atunci va veni doar timpul prezent pentru a insufla în această stare drepturile, îndatoririle sale. Atunci numai cu succes va fi posibil să-l inspirăm cu beneficiile care rezultă din harnicie; atunci numai într-un mod sigur se va putea lega fermierii de pământ ca sursă a plăcerilor și bunăstării lor. Atunci numai cu persuasivitate se poate începe să-i educe, să le deschidă calea către adevărata iluminare,

* Capitolul XI, § 261, pp. 98.

** Capitolul XII. § 270, ci)ran. 101.

*** Capitolul XIII, § 295, pp. DAR.

care ar trebui să-și arunce asupra lor lumina sa vindecătoare și benefică, care nu va mai contrazice, ci va corespunde beneficiilor așteptate de la ea.

„Sunt țări”, spune marea Ecaterina, „în care în fiecare cimitir sunt cărți publicate de guvern despre agricultură, din care fiecare țăran poate folosi instrucțiuni în nedumerirea lui”*.

Țări prospere! De ce nu pot spune același lucru despre propria mea țară? Nu, Rusia nu este încă în această poziție. Căci acolo unde guvernul se ocupă de instruirea fermierilor în comerțul lor, acolo, desigur, s-a copt mai întâi de înființarea proprietății lor. „Acest lucru se bazează pe o regulă foarte simplă”, spune acest monarh înțelept, „căci fiecare persoană are mai multă grijă pentru a lui decât pentru ceea ce îi aparține altuia și nu depune niciun efort cu privire la ceea ce poate să se teamă că altul are cu el. va lua" **.

Dar, așa cum nu este nimic imposibil pentru un asemenea suveran, care, arzând de dorința de bine, se îngrijește cu vigilentă să-l răspândească, pentru un asemenea suveran, care, numai prin marile sale intenții, și-a câștigat deja nemurirea. Nu, nimic nu este imposibil pentru Alexandru. O inimă care bate numai pentru binele patriei, ale cărei calități virtuoase sunt descrise în manifestul din 5 martie 18035 privind permiterea țăranilor să-și cumpere proprietarii de pământ, va găsi, desigur, modalități atât pentru a eradica abuzurile de putere ale proprietarii de pământ asupra țăranilor lor și să stabilească și să protejeze proprietatea acestora din urmă. În acest sens, consider necesar să explic ce înțeleg prin proprietate) și prin drepturi asupra acestei proprietăți a lor.

Având în vedere starea actuală a lucrurilor, motivul, experiența, propriile noastre legi și reglementări guvernamentale vor fi ghidurile mele în acest caz.

* Mandat, capitolul XIII, § 302, terenuri. 111.

** Mandat, capitolul XIII, § 296, terenuri. 110.

„Înainte de cucerirea regatelor Kazanului și Astrahanului”, spune domnul Boltin6, „țăranii din Rusia erau toți liberi și se puteau muta dintr-un loc în altul după bunul plac. Ei plăteau apoi impozite nu de la suflete, nu de la curti, nu de la moșii, ci din pământ arabil; cine deținea mai mult pământ a plătit mai mult și a dobândit el însuși mai mult; leneșul, lucrând mai puțin pământ, plătea mai puțin, avea mai puțin avantaj și era mai puțin capabil să-și satisfacă capriciile. Pământurile aparțineau fie coroanei, fie nobilimii; cei care s-au instalat pe ele trebuiau să plătească suveranul după stabilire, iar proprietarul după condiție.

Latifundiarul nu putea cere sau solicita nimic de la țăranii săi în plus față de ceea ce era condiționat sau prescris de lege, sau stabilit prin obicei, dacă nu dorea să rămână fără țărani și fără venituri. L pentru ca din trecerile intempestive ale țăranilor din loc în loc să nu existe restanțe și confuzii în încasarea impozitelor de stat și în munca moșierilor să se oprească, s-a legalizat o perioadă a anului și anume toamna, pe de Sfântul Gheorghe, pentru transferul lor în alt loc;

au fost prescrise reguli cu privire la modul de trecere și ce să plătească pentru curte către proprietarul în vârstă.

Kholopi erau, de asemenea, oameni liberi și slujeau în robie și în zbor; și numai captivii și copiii erau sclavi; și așa cum și aceștia erau sub același nume cu primul, atunci, spre deosebire de unii dintre ceilalți, primii erau numiți slujitori, adică slujitori prin obligație, iar cei din urmă - iobagi vechi, sau plini, adică tribali. , sau iobagi. Starea primului a intrat de bunăvoie de la oameni liberi, cumva: de la străini, de la filisteni, de la copiii boierilor și de la alte trepte, cu excepția țăranilor, și, înțelegându-se asupra unei plăți, s-au dat înregistrări ca să poată sluji până la moarte. a celui căruia îi consemnează a dat, sau pentru câțiva ani: primul a fost numit robie, iar ultimul - zburător. Un iobag complet, sau generic, putea fi vândut de către proprietar, donat și dat ca zestre pentru fiica sa; iar iobagul slujitor nu era puternic decât celui căruia s-a angajat de bunăvoie ca slujitor, după moartea sa, paki-ul său a devenit liber.

Pentru a-i extermina pe vagabonzi, paraziți și pe cei care nu doreau să fie membri utili ai patriei, era interzis proprietarilor de pământ să ia în slujba lor oameni liberi fără obligația unui scris și atestat într-un loc judiciar; în caz contrar, moşierii au primit ordin să nu dea instanţă unor asemenea oameni, chiar dacă o astfel de persoană, după ce l-a jefuit, a fugit: nu-l ţine fără robie.

Ei au înțeles atunci că libertatea nu este dată omului în alt fel, pentru a o folosi spre bine și folositor patriei și lui însuși, că, având grijă de propria-i bunăstare, să nu uite ceea ce fiecare. datorează patriei sale. Pentru cei care au uitat această datorie, legea le amintea; dar nevoia i-a obligat să se supună. Un om liber ar putea avea hrană fără a se identifica cu vreo clasă de stat; și intrând într-una dintre ele, a trebuit să se supună îndatoririlor acelei societăți, din care a acceptat titlul și a devenit membru. Fiecare grad era obligat la o poziție specială, serviciu, bunăvoință față de stat și semenii săi; oameni leneși, paraziții nu erau toleranți cu nimic.

Proprietarii, nemulțumiți de puterea menționată asupra iobagilor legați, au început să-i compare cu iobagii completi; dar ei, nevrând să se lase înrobiți, s-au opus unei asemenea pretenții din partea moșierilor lor și, strânși, au înaintat o petiție țarului Vasily Ivanovici Shuisky, plângându-se de asuprirea libertății lor de către proprietarii de pământ. Țarul Vasily Ivanovici a ordonat prin decret ca prizonierii să fie doar sclavi și să slujească iobagii ca înainte - în robie și în fugă. Sclavii au rămas în această stare până la recensământul pe cap de locuitor, în care erau plătiți în mod egal cu țăranii, după cum se va spune mai jos.

Totuși, voi reveni la primul meu discurs despre țărani: cum le era interzis să se mute dintr-un loc în altul, apoi fiecare trebuia să rămână în locul unde s-a stabilit pentru totdeauna, copiii și urmașii lui. Stabiliți pe pământurile moșierilor au început să fie puternici

față de moșieri nu singuri, ci față de ei înșiși, ca iobagii, dar pe pământ, neavând voința ei.

părăsi. Interzicerea trecerii i-a întors pe proprietari în favoarea lor și le-a extins puterea asupra țăranilor; au început să-i oblige să plătească cotizații mai mari și să ceară de la ei muncă inutilă. Țăranii, fiind legați, nu îndrăzneau să le refuze nici pe unul, nici pe altul, ca să nu fie onorat pentru neascultare, împotrivire, răzvrătire; pentru că legea, care le-a luat voința de a merge, nu a prescris măsura lucrării și îndatoririlor lor. Înțelegerea greșită a limitelor puterii moșierului și supunerea țărănească a produs la început multe dispute, plângeri și indignări; dar moșierii, fiind mai deștepți și mai bogați, au știut să interpreteze legea în favoarea lor și să facă vinovați pe țărani. Cu toate acestea, mai târziu, în vis, proprietarii de pământ au avut puterea de a-și vinde țăranii și lacheii strânși ca vitele și de a transplanta, ca copacii, din loc în loc. Legea care interzicea ca țăranii să fie sclavi a interzis acest lucru. Numai în acest fel țăranii se deosebeau de sclavi, că stepele erau mai înalte decât vite și copaci. Această distincție există de mult timp, presupunând un fel de limită a puterii moșierului asupra țăranilor și a acestor avantaje față de lacheii completi. Țăranii erau vânduți, ipotecați, dați în zestre, lăsați ca moștenire copiilor (adică patria) numai cu pământ; nu îndrăzneau încă să-i despartă de pământ și să-i vândă pe rând. Puterea proprietarilor de pământ asupra țăranilor locali era și mai mică; nu se putea vinde acestea, dar era imposibil să le ipoteci, deoarece moșiile erau date în loc de salariu după moarte, și nu ereditar și în proprietate. Primul motiv de vânzare unul câte unul le-a oferit proprietarilor un set de recruți din numărul de curți 7, a arătat modul în care aceștia pot fi despărțiți de pământ și de familii unul câte unul. Decretul de comparare a moșiilor cu patriile și, la scurt timp după aceea, recensământul pe cap de locuitor, care, fără deosebire între soldați și plini, erau plasați pe același salariu ca și țăranii, confirmau pretenția proprietarului de a atribui aceeași putere asupra ambelor. După aceasta, au început să-i transforme pe iobagi în țărani, iar țăranii în iobagi, să-i despartă de familiile lor și, în cele din urmă, să-i vândă spre retragere de către familii și unul câte unul. Din acel vrs-

Proprietarii de pământ au început să fie astfel de conducători asupra moșiei și vieții țăranilor și lacheilor lor, care, conform vechiului zakop, erau doar peste un singur captiv. Nu există nicio lege care să-i facă pe țăranii proprietari de pământ personal iobagi; obiceiul, introdus încetul cu încetul, de a-i transforma direct în slujitori cu încălcarea articolului 9 în această privință și de a le vinde separat sub numele de servitori a fost la început tolerabil, slăbit, interpretat greșit, transformat în cele din urmă în lege prin lungă durată. -utilizare pe termen.

... Ca un țăran fără moșier, așa nu poate fi un om liber fără proprietate. Proprietatea este proprietatea libertății, întrucât subordonarea este relativitate față de putere, față de superiori. Deși bătrânii noștri țărani erau liberi, tot aveau moșieri. Erau liberi după starea lor, dar erau numiți țărani după starea lor, după rangul lor. Prin dreptul libertăţii lor se puteau muta din loc în loc, iar prin datoria rangului lor erau obligaţi să se supună, la supunere, să plătească o anumită datorie celui pe al cărui pământ stăteau. Toate terenurile au fost și sunt deținute de stat sau posesorii: proprietarul de pământ stabilit pe pământ de stat este suveranul. Nu existau astfel de terenuri pe care locuitorii să fie excluși de la plata impozitului pe teren. Țăranii, de drept de libertate, aveau proprietăți de același fel ca și țăranii de stat acum; constă dintr-o avere mobilă, în care au putere completă și independentă de la cine au. După ce a plătit ceea ce era decretat prin lege, tot ceea ce a dobândit prin munca lor a rămas în sporul proprietății lor. Terenul era proprietatea proprietarului; iar roadele muncii și meșteșugurilor sunt proprietatea țăranilor. Proprietatea amândurora era ocrotită prin lege: țăranul nu se putea îndepărta înainte de scadență și fără a plăti cele prevăzute de lege pentru bătrâni și posesivi; iar moșierul nu putea să ia prea mult de la el și nici să-l țină împotriva voinței lui. S-a spus destul pentru a arăta că bătrânii țărani ruși, fiind liberi, aveau stăpâni și aveau proprietăți, având pământ; moşierii deţineau ţăranii, având

autoritățile i-au făcut sclavi, au primit cotizații de la ei, nu au putut să-i jefuiască.

... Țăranul și iobagul erau atunci două stări ale ființei, diferite una de alta în toată relativitatea lor; unele dintre ele au fost ulterior distruse, în timp ce altele mai există. Pe vremuri, principala diferență dintre iobagi și țărani era că primii erau sclavi (adică iobagi completi) și nu plăteau taxe. Diferențele care există sunt esența: oamenii din curte nu au curți, nu fac exerciții în agricultură și meșteșuguri, trăiesc nedespărțit cu stăpânii lor, își corectează toată munca, funcțiile, faptele, mănâncă, se îmbracă, sunt întreținute de proprietar.

... Sub numele de oameni numerici, sunt iobagi, dar țăranii au înțeles. Tătarii au început să facă numere. Baskak-ii lor, toți cei care locuiau în case, aveau pământuri, meșteșuguri, venituri, după ce i-au rescris, i-au impozitat și din cauza acestui calcul și impozitare, au început să-i numească oameni numerici. Dar cei care aveau case, meșteșuguri, proprietăți, ce sunt sclavii, nu erau incluși în acest recensământ, nu plăteau niciun impozit, iar numărul lui n era necunoscut, de aceea, nu puteau fi numiți numerici. Iobagii lor s-au dus la razboi cu proprietarii numai pentru a-i proteja si a-i sluji; iar de la oamenii numerici, adică de la țărani, au luat în serviciu dintr-o sută de gospodării, dar la un om în armătură, pentru salariu și întreținere. Din cauza țăranilor liberi din loc în loc de tranziție, ei au fost nevoiți să facă un recensământ în fiecare an. Din cărțile de recensământ se știa câți țărani în ce județ, deci, se știa și câți oameni din ce județ urmau să iasă la slujbă, care se duceau la timp la

locul de adunare după portul lor. Nobilii, toți fără excepție, trebuiau să meargă la slujbă, iar cine nu se prezenta o perioadă de timp, cei din liste erau înscriși în plasă, iar după aceea erau lipsiți de moșii. Câți lachei ar fi trebuit să aibă moșierul cu el, nu a existat nicio legalizare în acest sens; fiecare lua cu el cât a putut sau cât a vrut, asta depindea de averea și voința lor. Iobagii lui Pașa în război sub conducerea proprietarilor lor au trimis la fel

pozitia ca sub vechii cavaleri scuturii lor sunt ècuyer'bi. Dintre boieri, această postare a fost trimisă de cunoscuții și copiii boieri; primii erau de obicei nobili, iar ultimii erau oameni liberi, printre care se numărau și nobili și prinți apatrizi.

Nu reiese din asta că toată lumea poate vedea cât de excelente erau reglementările de stat care existau pe vremea strămoșilor noștri în acest subiect. Cum prețuiau omenirea, cum apăreau proprietatea și păzeau siguranța cetățeanului, cum erau egalați în lege iobagul, țăranul, proprietarul, cum erau respectate drepturile fiecăruia dintre ei, cum legea menținea un echilibru în îndatoririle reciproce ale acestor moșii și, în cele din urmă, modul în care a fost menținută ordinea în toate părțile. Cele mai bune hotărâri! Te-ai schimbat odată cu vremurile, ai fost urmat de alții care nu doar aduc onoare epocii noastre iluminate, ci umilesc umanitatea. Este cu adevărat condamnabil să apelăm la sursa inițială și să tragem din ea legile care au constituit cândva fericirea poporului rus și de care este acum lipsit? În Rusia suveranul este legiuitorul; poate face ce vrea; și ce monarh a găsit obstacole în a face bine? Să îndepărtezi cătușele din popor, să-i întorci pe oameni în omenire, pe cetățeni către stat, este o astfel de binecuvântare care îi face pe regi nemuritori, îi aseamănă cu o zeitate și impune posterității un tribut de recunoștință, care, în schimbul căilor lor, le ridică altare.

Dacă comparăm starea țăranilor adevărați cu starea celor din vechime, atunci ce diferență izbitoare găsim între ei! Aceștia erau liberi, iar pașai erau sclavi; aceia aveau proprietate, dar pașai nu o au, pentru că legea nu o protejează; aceia aveau drepturile lor, iar paşaşii sunt lipsiţi de ele. Sunt de acord că starea unora dintre ei, aparținând unor proprietari conștiincioși și iubitori de dreptate, nu este atât de rea; că sunt mulțumiți de soarta lor în comparație cu alții, își uită robia și își binecuvântează proprietarii de pământ. Dar pe de altă parte, câți sunt cei care sunt în cea mai dezastruoasă stare, în

își târăsc zilele în deznădejde și își blestemă viața și stăpânii. <J1 a face față acestui rău și a reda fermierului demnitatea lui stă în puterea guvernului. Proprietari! dați-mi voie să vă întreb: este cinstit să trădăm ostenelile, grijile, soarta țăranilor către o incertitudine teribilă, către frica constantă de privare de achizițiile lor? Spune-mi, nu pentru asta trăim în societate pentru a ne oferi

reciproc asistență, securitate reciprocă, pace și fericire reciprocă? Uită-te la tine - vei vedea că sunt aceiași oameni ca și tine; iar când mormăi împotriva nedreptății care ți-au fost făcute, când ești gata să te răzbuni pe cel care îți încalcă proprietatea și când consideri că roadele muncii tale sunt dobândirea ta inalienabilă, atunci țăranii, care au același lucru. sentimentele din fire ca și tu din fire, sunt demne de condamnat, când se plâng de cruzimea unor proprietari inumani, strigă împotriva nedreptății care îi privează de roadele celei mai grele munci și industrii pe lângă impozitul care le este impus. ? că fără ea, legile nu pot avea un temei, de aceea, ar fi în zadar să începem să le întocmim fără a o aprobare. În cele din urmă, având proprietatea recunoscută, nu mai este posibil să privați țăranii de drepturile asociate acesteia. Deci, luați în considerare ce ar trebui să conțină π din ambele?

Țăranii deținători de pământ sunt acum în așa situație încât nu au nicio proprietate, cu excepția celor mai mari osteneli pe care le depun pentru a dobândi lucruri pe care, cu toate acestea, nu le pot numi proprii, pentru că ei înșiși, fiind proprietatea stăpânului, nu sunt la toți siguri de ei înșiși. Acest abuz teribil al puterii moșierilor asupra țăranilor lor, / această putere exorbitantă asupra lor de către proprietarii de pământ, această sclavie în care îi țin / această târgâială inumană pe care o duc, umilește Rusia în fața tuturor puterilor europene atât de mult încât este imposibil de spus fără regret spiritual acest adevăr. Trist, foarte trist pentru un rus,

iubindu-și patria, să vadă în ea faptele care au loc numai în patria negrilor, a căror soartă nefericită, totuși, a luminat Anglia, în ciuda târgurilor lor profitabile, vrea să o ușureze mai bine, vrea să piardă toate beneficiile pe care le are. primește prin ea, mai degrabă decât să meargă împotriva naturii , împotriva drepturilor omenirii, atât de mult venerate și acceptate de ea ca bază a tuturor decretelor ei. Acesta este cu adevărat un act prin care Anglia va dobândi glorie nemuritoare și care va fi păstrat în analele lumii ca exemplu de filantropie. Sensibilitatea monarhului nostru, atent la toate, s-a alarmat în egală măsură când a văzut că alături de animale sunt publicate spre vânzare vite și oameni. El a distrus instantaneu acest obicei ticălos 10, un obicei nedemn de domnia sa. Rusia! Ce trebuie să fie pentru tine amiaza acestei domnii, când zorii ei sunt atât de frumoși!

Proprietatea, fiind de două feluri - mobilă și imobilă, le-a cauzat politicienilor nu mici probleme atunci când au argumentat ce fel de proprietate ar trebui acordată țăranilor care nu au? * La mine, având în vedere împrejurările prezente, aș dori ca țăranii stăpânului să aibă măcar bunuri mobile în așa fel încât, plătind proprietarilor de pământ ceea ce li se cuvine, să poată deja cu totul de bună voie, fără teamă, eliminați această proprietate și asigurați-vă că deja nimeni nu le poate lua. În consecință, proprietatea adormită nu numai că trebuie să fie ereditară și inviolabilă, dar proprietarul de pământ nu trebuie să-și asuprească câtuși de puțin țăranii în acelea.

* La întrebarea pusă în 1766 de la Societatea Economică Liberă: ce este mai util societății, pentru ca țăranul să dețină pământ sau numai o moșie mobilă și cât de mult ar trebui să se extindă drepturile sale asupra cutare sau cutare moșie - domnul Bearde de la Bay , doctor în drepturi ecleziastice și civile din Aachen, a trimis ca răspuns la eseul 11, pe care această societate i s-a acordat un premiu de 100 de medalii de cervonny și aur, și care conține într-adevăr tot ceea ce este doar informații profunde, raționament amănunțit și dragoste pentru umanitate, înfățișat într-un stil plăcut, pentru a produce puternic. Vezi Proceedings of the Free Economic Society, 1768, partea a VIII-a.

achiziții pe care doresc să le facă din nou. Pentru a asigura acest lucru, este absolut necesar să se acorde țăranilor posibilitatea de a păstra această proprietate a lor *, iar această ocazie este dreptul prin care țăranul, nu numai în cazul violențelor făcute de stăpânul său asupra sa. moşie, poate recurge la legi şi cere ocrotirea lor, dar care să se extindă asupra a tot ceea ce moşierii le cer contrar legilor, precum şi la toate actele inumane pe care le suportă pe nedrept de la unii. Proprietarii buni și onești nu ar trebui să fie supărați de acest lucru. Legile nu sunt instituite pentru bine, căci dacă toți oamenii ar fi buni și cinstiți, atunci nu ar fi deloc nevoie de legi, singurele necesare pentru a înfrâna oamenii nebunești și răi. Aceasta este ceea ce vreau să spun prin proprietatea țărănească și drepturile țăranilor asupra acestei proprietăți a lor. După ce i-a pus bazele în acest fel, oricât de insuficientă și limitată ar fi, cu toate acestea, va produce ulterior mari beneficii. Primul pas va fi urmat de altul. Decretele înțelepte și timpul vor răspândi acest principiu, care, chiar la apariția lui, va alunga deznădejdea din locuințele agricole, curajul va înviora sufletele țăranilor, harnicia le va trezi activitatea în ei, încrederea în sine le va da o nouă putere, și bucurie, umplându-le inimile, într-un zâmbet vesel înfățișat pe fețele lor mohorâte.

În consecință, negăsind nicio posibilitate de a acorda țăranilor drepturi în discuția despre proprietate și garanție, pe care le-am indicat mai sus, în mod uniform și la emiterea de legi, pe acest subiect necesare acestora**, să presupunem că legile sunt deja

* Ar trebui să fie în animale, păsări, produse, obiecte de artizanat, unelte pentru diverse locuri de muncă pe care le folosesc și alte articole de uz casnic; De asemenea, aici ar trebui să aparțină conace, clădiri umoristice și alte clădiri dependente de ele. În ceea ce privește imobilul, mijloacele de dobândire a acestuia sunt indicate în manifestul imperial, din 5 martie 1803.

** Cum, deci, să procedez la elaborarea acestor legi și ce măsuri trebuie luate pentru aceasta - toate acestea nu sunt treaba mea, treaba guvernului. Am încercat din partea mea

există că influența salutară a acestora se răspândește deja asupra tuturor și, după ce ne-am asumat acest lucru, să trecem la iluminare și să ne gândim în ce ar trebui să constea ea în raport cu statul agricol și altele.

Pentru a atinge scopul dorit în cel mai sigur mod, pentru ca această singură întreprindere filantropică să fie încununată cu succes neîndoielnic, trebuie pusă în prealabil o bază solidă pentru aceasta. De ce nu pot găsi modalități mai bune decât să stabilesc pentru fiecare dintre aceste patru stări ale statului mai întâi principalele sale virtuți, care ar trebui să servească drept focar al iluminării sale și din cercul din care nu ar trebui să plece, căci dacă zel și zel nu încetați să însoțiți împlinirea acestor virtuți, atunci societatea va aduna din belșug roadele dulci ale acestora și beneficiile care ar putea veni dintr-o astfel de instituție vor apărea în deplina lor splendoare.

Și de aceea găsesc harnicia și sobrietatea virtuțile cele mai potrivite pentru o stare agricolă, slujirea și onestitatea pentru un filistean*, dreptatea și mereu gata să se jertfească în folosul patriei pentru o nobilă și, în cele din urmă, evlavia și comportamentul exemplar pt. o stare spirituală.

Aceste virtuți le consider excepționale pentru aceste moșii. În ceea ce privește celelalte calități morale, ele trebuie să fie comune tuturor statelor, căci cu cât stăpânirea bunei morale se extinde asupra tuturor cetățenilor, cu atât mai multă prosperitate.

doar pentru a arăta nevoia de securitate și proprietate a țăranilor, cu care sunt asociate nenumărate beneficii de stat; stabilește în ce trebuie să constea această proprietate și în ce măsură trebuie să se extindă drepturile țăranilor. Imposibilitatea urlatoare de a emite instituții și reglementări adecvate pentru aceasta va dispărea doar când ne uităm la starea bătrânilor țărani ruși, care în acest raționament aveau toate reglementările și legile necesare; iar când citim cele mai frumoase porunci făcute recent țăranilor din Livland pentru a le asigura proprietățile, drepturile și bunăstarea lor.

* Prin aceasta mă refer în general la clasa de mijloc a oamenilor din Rusia.

statele sunt mai ferme și marchează perfecțiunea guvernării lor.

Deci, din sistemul de învățământ pe care îl propun, se vede că acesta tinde doar să-i facă pe cetățeni virtuoși dinainte, apoi deja luminați *. Pentru a pregăti rușii pentru Rusia, și nu străinii, pentru a pregăti fii folositori pentru patrie, și nu astfel de oameni care ar detesta ceea ce este nativ și disprețuiesc propria lor limbă. Nu, astfel de oameni nu sunt demni să fie numiți ruși, nu sunt demni să se împodobească cu gloria asociată cu acest nume. Inima unui rus ar trebui să fie plină de mândrie nobilă. Rusul trebuie să-și simtă superioritatea față de toți cetățenii țărilor străine; căci el este

membru al unui asemenea stat, care are jumătate de lume și care-l are ca monarh pe Alexandru. Sunt sigur că, dacă Rusia primește educația ei adecvată, adică atunci când puterea ei fizică va corespunde forței ei morale, atunci această putere va stabili prosperitatea lumii întregi.

Trebuie să ne gândim acum ce beneficii poate aduce sugestia virtuților pe care le-am propus. Voi începe această investigație în aceeași ordine în care le-am indicat mai sus.

Rusia, după poziţia ei locală, fără nicio contradicţie, cere cea mai preferenţială atenţie şi încurajare în raport cu agricultura, de a cărei îmbunătăţire şi succes depinde starea de înflorire a acestei puteri. Dar așa cum agricultura nu poate înflori decât prin harnicie, prin harnicie, care dă viață, putere și putere corpului de stat, atunci pentru aceasta este necesar să încercăm pe cât posibil să insuflem această virtute în fermieri, să le inspirăm acea harnicie. le poate aduce abundență, mulțumire și prosperitate. Cu toate acestea, experiența zilnică este de asemenea

* În acest caz, sunt exact de aceeași părere cu domnul Virey, care, publicând lucrarea sa: De G Education publique et privée des François, a descoperit multe adevăruri foarte utile referitoare la educație, care pot face lumină asupra celor care se ocupă cu acest subiect.

ne învață că sârguința fără sobrietate este aceeași cu un trup fără suflet, că aceste virtuți se susțin și se păstrează reciproc, că una nu poate exista fără cealaltă. De asemenea, se știe că nimic nu este atât de dăunător pentru o persoană ca necumpătarea, deoarece ea, slăbind corpul, scufundă bătrânețea, epuizarea în prematur și scurtează viața. Necumpătarea, deși produce niște plăceri trecătoare, dar mai târziu aduce nenorociri de durată. Un exces de vin îl face sălbatic pe cel care se complace cu el, incapabil de muncă, împiedică reflecția, distrage atenția de la îndeplinirea posturilor, îl face neglijent, inutil, disprețuitor și adesea însoțește cele mai teribile crime. Prin urmare, pe cât de mult este necesar să insufleți fermierilor dorința de harnicie și să-i încurajăm la aceasta, nu mai puțin este necesar să le insuflem beneficiile unei vieți sobre și aversiunea față de beție, care, provocând propria lor nenorocire. , răspândește răul în întreg statul. Aceste motive, mi se pare, sunt suficiente pentru a ne asigura că sârguința și sobrietatea, virtuțile atât de necesare acestei clase de cetățeni, trebuie să fie strâns legate între ele. Ce rus, care iubește patria sa, poate privi cu indiferență imaginile triste care îi apar în ochi! Cum poate el să ascundă sentimentele dureroase care îi umplu inima! Nu, este datoria lui sfântă să le revarsă înaintea bunătății monarhului său. Niciun gând, nicio observație referitoare la beneficiile statului nu trebuie să-i fie ascunsă, căci toate minutele vieții unui rus ar trebui să fie donații neîntrerupte pentru binele Rusiei, pentru fericirea patriei sale.

Priviți la sătean, care, înconjurat de familia lui, se grăbește la templu pentru a aduce un sacrificiu din inimă către Dumnezeul atotdarnic, care a trimis la el o recoltă abundentă. Vezi ce bucurie

strălucește pe chipul lui, cum se reflectă în copiii săi mici, care sunt înaintea lui. Vezi cum își grăbește pașii când se apropie de templu. Dar! .. Ce schimbare bruscă! .. Ochii lui părăsesc templul și se repezi spre altul

obiect goy, lângă yogo situat! Îi vede pe mulți dintre tovarășii săi, dintre care unii întind mâinile spre el cu exclamații, alții se îndreaptă grăbiți spre el. Gândurile lui sunt întreținute, sentimentele reverente din inima lui sunt reduse la tăcere, stăpânirea exemplului triumfă asupra lor; își urmează camarazii, și ușile, nu spre templul adevăratului * Dumnezeu, creatorul lumilor pe care le vedem, ci spre sălașul zgomotos și mizerabil al lui Bacchus deschis, unde înaintea idolului interesului propriu în extazul nesimțit ei. plătiți tribut în detrimentul muncii lor, sănătății și pe cel mai de preț dintre toate, în detrimentul moralității înseși!

Un astfel de spectacol, fără îndoială, merită atenția guvernului. Pentru aceasta, conținând în sine răul fizic și moral, contrar marelui scop al adevăratei iluminări, necesită ca măsurile cele mai utile să fie luate în acest raționament. Un scriitor celebru din secolul al XIII-lea spune că „guvernarea este stabilită pentru a întări moralitatea; de îndată ce îl contrazice, atunci devine inutil și își pierde puterea asupra inimilor.

Serviciul și onestitatea ar trebui să fie virtuți speciale pentru starea comerciantului. Experiența confirmă nevoia de ele. Englezii și olandezii, care servesc drept exemplu pentru toate popoarele comerciale, respectă funcționalitatea ca sufletul comerțului. Acolo unde se observă prăbușirea, succesele sunt pesimiste. Prin aceasta, comerțul obține o mișcare sigură și fermă, funcționalitatea formează caracterul său. Rusia, al cărei comerț începe să iasă din copilărie, prin cosirea primelor afaceri comerciale căutând alianță și prietenie, dovedește astfel atât bogăția produselor sale, cât și influența pe care o are asupra țărilor străine. În consecință, este foarte necesar ca clasa comercianților rusi să aibă un adevărat spirit comercial, hrănit și întreținut doar de această funcționalitate comercială și care începe să dispară în același timp de îndată ce își pierde activitatea. Dar utilitatea fără onestitate, precum și onestitatea fără utilitate, nu pot exista în mod corespunzător.

zhet. Negustorul, fie că nu este cinstit, este mereu pe marginea prăpastiei. Onestitatea generează doar încrederea necesară comerțului. Cuvântul unui comerciant cinstit este luat drept capital în numerar. Dar onestitatea este cea mai de dorit pentru că ea rezistă cel mai puternic acelor încălcări josnice, la care doar interesul și dezonoarea ticăloasă se pot lupta. Acestea sunt motivele care cer ca aceste virtuți să fie inculcate statului mic-burghez, care să le considere sacre pentru sine și să se împodobească cu ele.

Viciul principal al clasei noastre de negustori este că comercianții nu au deloc această, ca să spunem așa, asistență reciprocă și nu încearcă niciodată să se întrețină în accidente. Dimpotrivă, bogații, văzând eșecul și soarta iminentă a săracului, nu numai că nu-i vor da o mână de ajutor, ci și se grăbesc să-l asuprească pentru a profita de nenorocirea lui.

Comercianții care au devenit destul de bogați detestă să fie negustori. Această stare pare deja scăzută pentru ei. Ei vor să fie nobili. Ciudată dorință! Cu toate acestea, își doresc acest lucru și îl doresc pentru că nu îl consideră imposibil pentru ei înșiși. Și cu adevărat, își ating scopul, primesc ranguri și devin nobili. Dar cum rămâne cu acești noi nobili? Ce vor spune despre ei înșiși? În loc de răspuns, vor arăta un brevet, vor arăta o scrisoare de noblețe și o sută sau două sute de mii de ruble, pe care le-au scos odată cu renașterea lor din masa capitalului comercial comun. Ce merit! Dar care este rezultatul unor asemenea fapte bune care le-au fost aduse? Comun. Domnilor nobilii negustori, trecând dintr-o viață activă și harnică într-un stat, după părerea lor, mult mai strălucitor, devin paraziți, oameni leneși și inutili. Ei trăiesc fără funcții publice și, neștiind responsabilitățile asociate cu acest nou titlu, le sustrage în orice mod posibil, completându-și astfel nesemnificația în această moșie.

Rangurile și demnitatea nobilă nu pot fi onorate cu o recompensă decentă pentru averea unui comerciant. Aceste insigne de onoare ar trebui să aparțină numai celor care

care se află în serviciul civil sau militar. Fiecare categorie de oameni ar trebui să aibă propriile sale avantaje. Și de aceea, atunci când distincțiile care există în gradul de comerciant nu sunt suficiente, în acest caz legiuitorul poate stabili altele care să îi corespundă. Drepturile cetățenilor, fără îndoială, ar trebui să fie toate egale, dar avantajele lor nu pot fi aceleași. Unul dintre obiectele principale ale legislației este acela de a face pe fiecare membru al publicului să iubească statul în care se află; pentru ca negustorul, meșterul, fermierul etc., în îndeplinirea cu râvnă a slujbelor lor, dându-și toată gloria, să fie siguri că buna purtare, un nume cinstit și virtuțile nu au grade de distincție, ci necesită respect egal din partea tuturor.

Să luăm acum în considerare beneficiile virtuților atribuite stării nobilimii, care sunt dreptatea și mereu gata să se sacrifice în folosul patriei. Cele mai mari îndatoriri! Cât de sacru trebuie să fii pentru o inimă cu adevărat nobilă! Fiecare pas pe care îl faci este un pas către virtute, fiecare trăsătură a ta ține inima și rămâne în ea pentru totdeauna. Nobili! Cât de strălucitoare este diploma ta! De ce avantaje excelente vă bucurați în societate față de ceilalți cetățeni! Monarhii ți-au încredințat cel mai de preț angajament: ți-au încredințat oameni ca tine, membri ai societății ca tine! Această milă este mai presus de umanitate. Arată-te demn de asta! Măreția sufletului ar trebui să fie podoaba ta. Pune-l pe el, fii mândru de el - aceasta este mândria care

ți se poate îngădui numai ție, căci curge din sursa cea mai nobilă, din înălțimea sufletului. Nobili! Iubește dreptatea, observă-o, lasă-l să fie sentimentul tău cel mai binevoitor în raționamentul celor supuși ție. Să știi că distanța care se află între tine și ei desparte doar două inimi, că natura nu își pierde niciodată stăpânirea și că a ta trebuie să-i cedeze mereu! <Să știi că pacea lor este fericirea ta, fericirea lor este gloria ta, dragostea lor pentru tine este nemurirea ta! > 14

Dreptatea, spune Pitagora, este sarea vieții. Și cu adevărat, păstrează totul, salvează totul de daune; face atât persoana, cât și proprietatea altora inviolabile și sacre pentru noi. Numai omul este stăpân pe sine; pentru siguranța lui trăiește în societate. În consecință, societatea trebuie să asigure bucuria de sine de către fiecare dintre membrii săi, să asigure folosirea liberă a drepturilor sale legale și posesia lucrurilor pe care le dobândește prin harnicie și industrie. Din care rezultă că nicio putere de pe pământ nu are dreptul de a priva o persoană de libertate, < (excluzând criminalii) > 15, care nu este altceva decât capacitatea de a lucra pentru fericirea cuiva conform dreptății; nici proprietatea, prin care se înțelege tot ceea ce numai o persoană are sau își asigură prin grija, talentele, agilitatea sa. Omul dobândește drepturi juste asupra tuturor acelor lucruri care, pentru a deveni ceea ce sunt, necesitau folosirea facultăților sale personale. Opera lui îl contopește, ca să spunem așa, cu lucrul pe care și-a dat osteneala să-l formeze, să-l îmbunătățească, să-l facă util, cel puțin pentru sine, cel puțin pentru alții. Fără securitate, fără libertate, fără proprietate, societatea devine complet inutilă pentru noi, iar viața civilă ne este benefică doar pentru că protejează aceste drepturi de nedreptate și violență. Justiția este fundamentul prosperității publice și private; oamenii sunt vicioși și nefericiți doar pentru că sunt nedrepți; toate virtuţile morale se bazează pe dreptate.

La fel, de la cine să ceară suveranul, de la care patria să ceară mai multe servicii, mai multe donații, dacă nu de la un nobil, dacă nu de la unul care se bucură de cele mai excelente avantaje în societate și asupra căruia se revarsă nenumărate favoruri din partea tron? A fi pregătit în fiecare clipă să-și aducă viața în folosul patriei, să-și pună ca scop principal iubirea pentru binele comun, să înstrăineze și să distrugă tot ce i se opune și să alimenteze în piept această căldură nobilă, aceasta. căldura, care servește drept sursă a oricărei măreții.

multe fapte, care triumfă de-a lungul timpului însuși, nu se răcește din secole și care, fiind în fapte mărețe, împodobind lumea, își comunică instantaneu puterea, se aprinde instantaneu în inimile sensibile și patriotice - acestea sunt sentimentele, acestea sunt sfintele. funcții, a căror îndeplinire nobilul și rangul său, și monarhul și patria.

Dar un asemenea nobil care, prin rasa sa, și nu prin numărul de servicii făcute de el patriei, își dovedește superioritatea; un asemenea nobil care, în demnitatea strămoșilor săi, și nu în a lui, își aprovizionează toată celebritatea; un astfel de nobil care, închizându-se în sine, urandu-se adevărul, batjocorind virtutea și având un suflet ticălos, crede că prin averea lui are dreptul de a-i respecta pe ceilalți pentru sine - un asemenea nobil contrazice complet acest titlu, dovedește ignoranța sa disprețuitoare, vanitatea și aroganța lui arogantă. Un astfel de nobil este nedemn de a fi numit nobil, nedemn de a fi împodobit cu această distincție, nedemn de a se bucura de drepturile asociate unui titlu nobiliar. Dar din nefericire <la noi, ca și în altă parte>, sunt aproape mai mulți nobili de acest fel, adică nobili după nume, decât nobili pe inimă sau prin merit spiritual. Aşa se explică deja necesitatea virtuţilor desemnate de mine pentru starea nobilimii, cu atât mai mult cu cât, după influenţa pe care o au asupra destinelor care îi aparţin, adică asupra majorităţii poporului, poate, dacă numai , să fie îndreptat către justiție și gata să se sacrifice în folosul patriei, este mai de încredere și mai sigur să promoveze intențiile binefăcătoare ale monarhului.

În sfârșit, rămâne de luat în considerare: de ce ar trebui să fie evlavia și comportamentul exemplar virtuțile predominante pentru o stare spirituală?

Acesta este de netăgăduit că cel căruia i se încredințează slujba sacră de a propovădui Cuvântul lui Dumnezeu, care este obligat să fie mentor în credință, să învețe virtuțile evanghelice, fără de care nu este în niciun caz posibil să se îndeplinească în mod corespunzător funcții civile. ; cel a cărui gură vorbește trebuie să fie înțelepciune. măreție, bunătate și altele divine

proprietățile creatorului atotputernic, care formează sufletul și inima unui creștin; cel care ar trebui să conducă turma care i-a fost încredințată pe calea virtuții, să-și îngrijească bunele maniere, să o întărească în credință, să o avertizeze în nedumeririle ei, să-i explice că religia aduce adevărata fericire unei persoane - într-un cuvânt, unul a cărui demnitate și îndatoriri necesită atât de multe cunoștințe și virtuți pentru a le inspira altora - cu siguranță trebuie să fie el însuși plin de evlavie, trebuie să fie el însuși de bună purtare, pentru a influența oamenii și mai mult prin exemplul său decât prin învățături.

După ce au determinat astfel virtuțile fiecăreia dintre cele patru clase principale de stat, după ce s-a dovedit beneficiul necesar de a inculca fiecare dintre aceste virtuți și, prin urmare, a pregătit o fundație solidă pe care ar trebui să fie ridicată clădirea maiestuoasă a iluminismului civil, toată lumea din aceasta poate vedea clar. că atunci când toate aceste stări sunt atât de diferite, sunt atât de diferite între ele în esența lor, atât de diferite în virtuțile lor, atunci, fără îndoială, ar trebui să fie deja diferite unele de altele atât în grade cât și în forma iluminării lor .

Ghid pentru educația principalelor clase de stat din Rusia, care sunt agricole, mic-burgheze, nobile și spirituale

Educația civilă ar trebui să aibă ca scop principal să ofere tuturor cunoștințele necesare pentru a-și îndeplini în mod decent funcțiile pentru care este chemat în societate.

Dar, așa cum aceste poziții nu pot fi aceleași, deoarece societatea cuprinde diverse clase de cetățeni, de aici rezultă că fiecare membru social ar trebui să aibă o educație corespunzătoare statului în care se află, meseriei în care își desfășoară activitatea și tipului de viata pe care o conduce.

Să aruncăm privirea asupra componenței unui popor numeros, din care toți membrii sunt uniți între ei

stare generală, vom vedea că toți cetățenii din ea ocupă locuri de folos public și că un guvern care este cel mai bine aranjat, că cei mai fericiți oameni sunt acela în care fiecare cetățean este în locul lui, în care niciunul dintre ei nu este uitat, unde sunt respectate poziții în toate gradele și unde guvernul, îngrijindu-se de toate, ține ordinea în toate părțile și protejează drepturile fiecărei categorii de cetățeni.

Acceptând aceasta ca bază și convins că iluminarea nu trebuie să fie aceeași pentru toți cetățenii, rămâne acum să stabilim în ce anume ar trebui să constea, în discuția condițiilor pe care le-am menționat mai sus? Voi începe în ordine de la acestea și, fără a intra în toate detaliile, voi indica doar cele mai importante reguli care pot servi ca bază pentru alcătuirea acelor cărți care vor trebui pregătite pentru predarea uniformă în școli și educația morală pentru cetățeni. .

Virtuțile pe care le definesc pentru fiecare dintre aceste moșii trebuie stabilite ca motto-uri pe toate reglementările morale care vor trebui publicate pentru ele.

Si de aceea:

1) Sârguința și sobrietatea să fie motto-ul de pe carta numită pentru școlile agricole.

2) Dar, ca atare, statutul nu trebuie publicat în niciun alt scop, ca mijloc cel mai convenabil de a servi pentru adevărata iluminare - fermierul, apoi de aici rezultă că prima cunoaștere a fermierului ar trebui să constea în cunoașterea lui. „Rang și pozițiile lui. Căci ce poate fi mai aproape de el decât el însuși? De ce este necesar să se determine în primul rând:

3) Ce este un fermier?

4) Câte clanuri de fermieri există?

5) Ce înseamnă ele în stat?

6) Ce este un stat?

7) Cum se numește?

8) Ce fel de guvernare are?

9) După ce a arătat că este monarhic, sau autocratic, trebuie să determine:

10) Ce este un monarh sau suveran?

11) Care este puterea supremă?

12) Care sunt autoritățile sau autoritățile încă stabilite în Rusia?

13) Prin ce mijloace acţionează ei?

14) Cunoașterea acestor autorități de comandă este necesară fermierilor, deoarece aceștia se află în relații neîntrerupte cu aceștia. Unii prescriu, alții execută.

15) De aici vin îndatoririle reciproce: îndatoririle, puterile și îndatoririle de subordonare.

16) Ce sunt amândoi?

17) Cine poartă îndatoriri publice trebuie să aibă și obiceiuri proprii.

18) Prin urmare, fermierul nu trebuie să fie privat de drepturile care îi aparțin.

19) Este necesar să se determine ce este un drept și în ce ar trebui să constea.

20) Dar după cum dintre toate drepturile civile primul și cel mai sacru este dreptul de proprietate, de aici rezultă că fermierul trebuie să aibă proprietate, că proprietatea sa trebuie să fie inviolabilă și ocrotită de lege.

21) Aici trebuie spus: ce este legea și cui aparține puterea de a le prescrie?

22) Ce este proprietatea și cum se dobândește?

23) După ce au determinat astfel obligațiile, drepturile și proprietatea fermierilor, este necesar, în primul rând, să le inspirăm beneficiile și fericirea asociate unei vieți harnice și sobru.

24) În fine, întrucât nicio morală nu poate exista fără religie, atunci pentru aceasta este necesar să se dea fermierilor un concept pur despre Dumnezeu, despre credința și pozițiile unui creștin.

Acestea sunt regulile cele mai importante, pe care le consider suficiente pentru întocmirea unei carte pentru educația morală a cetățenilor acestei moșii.

Potrivit acestui statut, ar trebui să se predea lectura (prin atribuirea acestei funcții preoților parohi), ceea ce va aduce beneficii duble, căci studentul conform acestei reguli nu numai că va învăța să citească, ci cu siguranță va învăța acele funcții pe care cândva era obligat. să poarte în societate, el va ști ce este.există și la ce este destinat. În consecință, se formează insensibil din partea moralității.

Școlile parohiale ar trebui să fie deschise tuturor, indiferent de vară sau vârstă.

Să ne gândim acum în ce ar trebui să constea doctrina fermierilor.

Întrucât soarta fermierilor este să lucreze și să cultive pământul, din care fructele în creștere hrănesc fiecare condiție a oamenilor, de aici rezultă că singurul lor scop ar trebui să fie agricultura, care până atunci nu va ajunge la o stare de înflorire, până atunci nu își va atinge perfecțiunea, până când guvernul din partea sa nu își va folosi toată atenția, beneficiile și încurajările sale.

Deci, când agricultura este singurul scop al fermierului, este destul de firesc ca predarea lui să nu fie îndreptată către nicio altă materie, ca către o materie care este cea mai potrivită acestui scop. Într-un cuvânt, fermierul trebuie învățat cum să cultive.

Agricultura, ca toate științele, are propriile reguli: poate fi îmbogățită prin experiența tuturor popoarelor; și în zadar ar fi să ne așteptăm ca din momentul în care cunoștințele ne pot livra, pentru că obiceiul în munca de câmp, metodele folosite, transmise din generație în generație, înlătură chiar și ideea de îmbunătățire.

De ce oamenii cunoscători ar trebui să exploreze fără prejudecăți, să experimenteze fără pasiune și să ofere fără frenezie tot ceea ce agricultura poate prezenta în termeni de descoperire și îmbunătățire. Pentru a convinge fermierul neîncrezător și prejudiciat, este necesar să-i arăți consecințele care au apărut în urma experimentelor, este necesar să vadă clar și să fie convins că ceea ce îi oferi tu, înainte de ceea ce

deja este obișnuit să urmeze, incomparabil mai bun, mai convenabil și mai profitabil. Acesta este singurul mod de a distribui mijloace utile, al căror succes va fi fără îndoială.

Educația acestor școli agricole sau parohiale ar trebui să fie la fel de simplă ca subiectul lor.

Și, prin urmare, consider două clase suficiente pentru a le compila. Prima clasă va fi subiectul mecanicii rurale, adică clădirile rurale și toate uneltele mecanice care pot servi în folosul și facilitarea agriculturii.

Clasa a II-a va avea ca subiect proprietățile și cultivarea pământului, de asemenea proprietățile și conservarea semințelor, conservarea fructelor, lucrul pajiștilor naturale și artificiale, drenarea mlaștinilor, defrișarea terenului pentru a-l face potrivit. pentru agricultura arabilă și, în final, educația, aducerea animalelor într-o stare mai bună și arta de a trata.

Dacă predarea acestor discipline se adaugă la predarea citirii, scrisului și a primelor etape de aritmetică, așa cum este prescris în capitolul II la paragraful 32 din regulile preliminare ale învățământului public, și atunci când aceasta, ca și regulile pe care le-am propus de mai sus pentru întocmirea cartei morale, vor fi aduse într-o ordine sistematică pentru cea mai convenabilă învățătură, atunci cetățenii acestei moșii vor primi toate mijloacele necesare pentru luminarea lor. Statul din aceste hrănitori universale își va găsi în cele din urmă adevărații fii, care, având o inimă formată prin legitimitate și o minte formată prin învățătură, își vor îndeplini îndatoririle în mod corespunzător, își vor sluji patria cu folos, hrănind recunoștința în sufletele lor față de monarh, pentru ei la copt.

Reguli care guvernează iluminarea statului mic-burghez

Micii burghezi, constituind clasa de mijloc a oamenilor din Rusia, profitând de libertatea lor, nu sunt clasați printre fermieri și nici printre nobilimi. Stat de la cetăţeni

Multe se pot aștepta la bunătate de la acest stat, doar dacă primește o direcție decentă, adică atunci când guvernul își îndreaptă atenția asupra lui și îl pune în acel grad de folos public de care este încă atât de departe.

Filistenii au atâta nevoie de educație morală cât au nevoie de predarea științelor care aparțin titlului lor. În consecință, este necesar și ca aceștia să pregătească o carte morală, punând pe ea motto-ul virtuților care le-au fost atribuite și care să cuprindă în multe privințe regulile pe care le-am propus mai sus pentru carta agriculturii cu singura diferență că regulile care vor ghida întocmirea prezentului statut, se vor aplica cât mai aproape de starea acestora. De exemplu, acestea pot avea următorul conținut:

1) Filistenii trebuie sa stie in primul rand ce este un filistin.

2) Ce loc ocupă el în stat?

3) Care este esența acesteia în raționamentul stării de datorie?

4) Ce drepturi și privilegii îi sunt acordate în ea?

5) Ce trebuie să observe pentru a le păstra și ce să evite pentru a nu le pierde.

6) De asemenea, comerciantul este obligat să cunoască toate reglementările interne, deoarece aceasta este partea cea mai importantă a posturilor sale.

7) Chiar și dragostea pentru patrie și pentru binele public ar trebui să fie cel mai prețios sentiment al sufletului său. În acest caz, nemuritoarea Mipip îi poate ghida pe filisteni pe calea care duce la aceste obiecte cele mai nobile *.

8) Este necesar să se încerce să trezească în filisteni dragoste pentru starea lor, pe cât posibil să-i lege de ea, și pentru ca dobândirea de avere să nu dea naștere la ei dezgust pentru rangul lor, ca unul dintre experimentele arată,

* Istoria mărturisește că Minin, însuflețit de dragostea pentru patrie, și-a sacrificat toată proprietatea și viața pentru a o salva.

că aproape toți negustorii care s-au îmbogățit detestă să fie negustori și găsesc în toate felurile posibile modalități de a face, dacă nu ei înșiși, atunci copiii lor, nobili.

9) Este necesar să le inspirăm că adevăratele virtuți nu stau în titluri, ci în onestitate și dezinteres, fără de care niciun titlu nu poate proteja de dezonoare și dispreț.

10) După ce au definit drepturile, privilegiile și îndatoririle mic-burghezului în raționamentul statului, este necesar să-i arătăm ce datorează în raționamentul aproapelui său ca membru al societății ca el.

11) De ce instruirea în religie ar trebui să facă parte din cartea morală.

12) În fine, pe cât posibil, este necesar să se încerce să se stabilească în filisteni, care se dedică rangului de negustor, virtuțile care le sunt atribuite, adică slujirea și onestitatea, a căror împlinire nu poate decât să le afirme gloria. și bunăstarea lor.

Regulile SIP, după părerea mea, sunt necesare pentru pregătirea unei hărți care să fie morală pentru comercianți, care poate servi și

orășenilor, care s-au dedicat diverselor meșteșuguri, arte și arte. Căci acest lucru este incontestabil, că cel din urmă meșter trebuie să cunoască cu siguranță atât drepturile și obligațiile în judecata statului, cât și îndatoririle schimbului în judecata aproapelui său și că bunătatea și sârguința sunt astfel de virtuți fără de care el nu pot dobândi atât prosperitate, cât și fericire. Totuși, publicarea acestui statut va fi de folos universal, pentru că părinții care își învață copiii să citească în casele lor îl vor prefera, desigur, față de toate celelalte cărți, care, în mod necesar, sunt acum folosite de ei pentru predarea lecturii, și, prin urmare, până când copiii lor sunt trimiși la școli deja prin aceasta vor pregăti jumătate din munca dorită.

Subiecte educative pentru filistenii care s-au dedicat rangului de negustor

Ar fi în zadar să calculăm beneficiile pe care statul le primește din comerț. Pentru oricine, însă

nimeni nu s-a ocupat de acest gen de subiect, sunt palpabile. Comerțul poate fi onorat prin elementul comun tuturor popoarelor, căci nu există națiune care să nu-l trimită mai mult sau mai puțin. Rusia, atât în stăpânirea sa vastă, cât și în bogăția produselor sale naturale, ocupând primul loc între toate puterile lumii, prin aceasta însăși „cere ca guvernul, la rândul său, să folosească cea mai mare atenție posibilă pentru îmbunătățirea această ramură a statului atât de importantă. Dar, din moment ce succesul comerțului depinde de gradul de educație al cetățenilor care îl produc, și că nicio instituție cea mai utilă, nicio intenție a legiuitorului fără această educație nu poate fi îndeplinită în mod corespunzător, aceasta explică deja necesitatea înființării unui astfel de şcoli, care să servească mai ales pentru educaţia morală.şi predarea negustorilor ştiinţele, titlul lor cuvenit. Într-un cuvânt, înființarea de școli comerciale este la fel de necesară pentru Rusia ca și comerțul în sine.

La paragraful 6 al capitolului I din regulile preliminare pentru învățământul public, se desemnează în fiecare oraș de județ să fie cel puțin o școală județeană; în consecință, nu există un număr definit de aceste școli și că ar putea fi mai multe. Din partea mea, consider că este foarte util ca în unele orașe, în funcție de situația locală și de starea locuitorilor lor, să se înființeze două școli, dintre care într-una să predea filisteni, diverse feluri de meșteșuguri, arte și arte dedicate. pentru ei înșiși, iar în celălalt, ar fi instruiți doar cei care se defineau drept negustori. Iar acesta din urmă, prin însăși esența sa, va constitui deja o școală de negustor, sau comercială.

Ordinea predării în aceste școli poate fi următoarea:

În prima dintre acestea, adică în școala mic-burgheză, care ar trebui să fie formată din două clase - inferioară și superioară -, este necesar să se predea în clasa de jos:

1) Lectură rusă, caligrafie.

2) De asemenea, citirea și caligrafia limbii locale, cum ar fi poloneză, germană, tătară etc.

3) Gramatica tuturor acestor limbi.

4) Prima parte a aritmeticii.

5) Cunoașterea privată a Imperiului Rus.

6) Reducerea și principalele epoci ale istoriei Rusiei.

7) Introducere în istoria și geografia lumii.

În clasa superioară:

1) A doua parte a aritmeticii.

2) Geometrie și trigonometrie.

3) Cunoștințe matematice și fizice ale globului.

4) Fizica.

5) Istorie naturală și tehnologie.

6) Cunoștințe practice utile pentru industria locală și nevoile regiunii.

În a doua școală, adică cea comercială, pe lângă disciplinele menționate mai sus, trebuie să predați:

1) Lectură, caligrafie și gramatică engleză.

2) Algebră.

3) Conturi de comerciant de toate felurile.

4) Contabilitate simplă și dublă.

5) Istoria comerțului și navigației, cunoașterea comerțului și a mărfurilor și, în sfârșit,

6) Reducerea tuturor cunoștințelor umane și dieteticii 16.

Dacă nu este nevoie de două școli în orașele de județ, atunci toate disciplinele menționate mai sus pot fi predate într-o singură școală, amenajând predarea lor pentru un număr decent de clase, prin care atât artizanii, cât și comercianții vor primi toate mijloacele necesare. pentru iluminarea lor.

Este util de remarcat aici că voința acordată profesorilor din unele școli de a-și urma propria metodă de predare și că lipsa cărților care ar trebui publicate în mod deliberat de către guvern pentru a ghida profesorii într-un

predarea științelor într-un mod diferit – toate acestea nu numai că nu pot produce succesul așteptat de la școli, dar chiar privează pe cineva de speranța de a le vedea în puterea lor cuvenită. Căci, deși există astfel de profesori pe ale căror virtuți și abilități se poate baza, totuși, cei mai mulți dintre ei sunt aceia cărora nu se poate încredința alegerea arbitrară a autorilor pentru a-și ghida predarea în materie. Aceasta este treaba guvernului, care are în mâinile sale toate mijloacele necesare pentru aceasta și care este obligat să încerce să publice cărți clasice, conform cărora profesorii să predea, respectând, de altfel, cât mai multă unitate în metodologie și reguli. .

Să trecem acum să ne gândim în ce ar trebui să constea iluminarea nobililor.

Guvernul a acordat în orice moment cea mai mare atenție acestei clase de stat. Dintre toate instituțiile care i-au fost benefice în folosul nobililor, nu au fost lăsate cele care nu puteau servi decât pentru iluminarea lor. Corpuri și școli erau deja înființate pentru nobili, când toate celelalte state civile au fost uitate de guvern și au rămas în întunericul nesemnificației lor. În cele din urmă, timpul, care își extinde stăpânirea asupra tuturor, transformă totul, văzând nedreptatea care a asuprit atâta vreme rangul inferior al cetățenilor, ținându-i în cea mai profundă ignoranță, s-a răzvrătit împotriva lui și, dorind să stabilească bunăstarea Rusiei. , i-a acordat Alexandru, acest monarh blând, filantropic.care abia urcase pe tronul strămoșilor săi – și deja geniul iluminismului curge în jurul spațiului granițelor rusești, trece dintr-un stat în altul și le luminează pe toate cu lumina sa binefăcătoare. .

Nobilii, fără îndoială, au nevoie de iluminare mai presus de toți ceilalți, deoarece patria trebuie să-și găsească în ei atât vitejii apărători, eroi iscusiți și virtuoși, cât și

proprietari și judecători înțelepți, onești, corecți. Dar prin ce mijloace le pot fi insuflate aceste calități necesare? Numai prin educație, răspund.

Dacă ne uităm la instituțiile care există astăzi pentru educația tinerilor nobili, vom vedea că majoritatea sunt departe de subiectul de față. Toată educația se limitează la învățare, prin urmare, tineretul învață, nu este educat. În unele corpuri, efortul principal este făcut pentru ca copiii să poată face rapid un pistol, mărșăluiesc bine; și cu aceasta, cu o rigoare nemăsurată, se ocupă mai mult cu predarea decât

cu predarea științelor cele mai esențiale, care trebuie să-i educe și să-i pregătească pentru ocuparea cu demnitate și cinste a acelor locuri în care sunt obligați să intre după absolvire. din corp. Acest exercițiu mecanic constă din toate tacticile predate în corpus. De ce oricine poate judeca cât de convenabile sunt tactici de acest fel pentru a produce ofițeri și generali pricepuți.

Instruirea autorităților cu privire la educația tinerilor nobili trebuie să fie aleasă de guvern în cel mai strict mod. Căci ce poate fi mai prețios decât un angajament care conține prosperitate privată și publică! G. Bestuzhev, în cartea sa intitulată „Experiența educației militare în tineretul relativ nobil”, a conturat foarte amănunțit atât sistemul de educație morală și de predare a acestei categorii de cetățeni, cât și virtuțile care ar trebui să împodobească șeful și pe toți cei care au supraveghere asupra elevilor. Această carte este foarte utilă, mai ales pentru un guvern căruia îi pasă de învățământul public, fără de care statul nu poate fi nici puternic, nici fericit. Această carte mi-a înlesnit foarte mult munca, deoarece cuprinde aproape tot ceea ce este necesar doar pentru a întocmi o carte morală pentru nobili, precum și toate materiile educaționale necesare acestora; de ce nu este necesar ca aici să prescriu în mod deliberat regulile necesare alcătuirii acestei reguli și metode de predare pentru tineretul nobil. G. Bestuzhev a publicat

a rezolvat deja perfect întrebarea în ce ar trebui să constea într-o carte iluminarea nobililor. Voi nota doar următoarele:

Corpul, fiind singurul loc în care nobilii încearcă cel mai mult să-și trimită copiii, prin urmare, ei înșiși cer ca acestea să fie înființate în așa fel încât în ele să fie pregătiți nu numai oameni capabili de serviciu militar, ci și civil. Este necesar ca un ofițer să fie atât un războinic priceput, cât și un judecător cunoscător. Experiența cotidiană ne dovedește cât de mare rău vine din momentul în care ofițerii eliberați din corp, după ce au servit câtiva ani, intră în serviciul public, neavând cunoștințe adecvate nici în treburile civile, nici în legi, nici în reglementările interne. Este trist să numărăm nenorocirile care sunt consecința obișnuită a acestei ignoranțe a lor! Adesea, ocupând cele mai importante funcții guvernamentale, în loc să-l protejeze pe nevinovați, să salveze pe cel asuprit pe nedrept, ei nu numai că nu știu să-i acorde ajutorul potrivit, ci devin și un instrument al morții sale perfecte. Acest lucru se întâmplă pentru că, fiind ei înșiși în ignoranță, sunt nevoiți să recurgă la cunoștințele străinilor, să le încredințeze treburi pe care ei înșiși ar fi trebuit să se ocupe, iar acești oameni, numiți secretari, pe a căror conștiință nu se poate baza mereu, nu lipsesc. din partea lor, încetul cu încetul, să folosească pentru rău procura pe care o dă și, în funcție de nevoile lor, să-și însuşească chiar puterea asupra superiorilor săi, completând astfel nenorocirea unei întregi provincii.

Este suficient pentru a simți nevoia de a îmbunătăți educația, în corpul existent. Predarea jurisprudenței trebuie cu siguranță să facă parte din ea, în special predarea legilor naționale, a reglementărilor

de stat și a administrării cauzelor civile. Un ofițer astfel crescut, deși a fost adus în situație

* Experiență de] educație militară] în ceea ce privește] tineretul] nobil].

cu toate acestea, el va fi oricum in locul lui, isi va indeplini onorabil functia, iar societatea isi va gasi oricand in el cel mai util membru. Totuși, nu ar trebui să pară ciudat tuturor când nu se poate intra în nicio stare - nici învățat, nici artistic, nici artizan - fără a trece prin toate gradele care duc la aceste trepte și fără a arăta prin experiență propriile merite și arta. Oamenii sunt încadrați în funcția publică fără nicio discriminare, fără nici un proces, sunt premiați cu grade, potrivit cărora sunt uneori obligați să ocupe locurile cele mai importante, neavând alte abilități, decât că știu să citească și să semneze. Nume. Este posibil după aceasta să fii surprins că serviciul public nu are demnitatea cuvenită, nu este respectat și că mulți fug din senin, doar temându-se să nu cadă sub comanda unor asemenea oameni care nu merită respect, ci dispreț . Funcția publică în materie este aproape mai importantă decât oricare alta, deoarece, având ca scop structura internă a statului, care instaurează pacea și prosperitatea poporului, prin urmare, ea însăși necesită cel mai cinstit, mai virtuos, mai luminat. și oameni harnici.

/ De ce, în acest raționament, consider că este foarte util când, pe lângă cea situată aici, se vor înființa încă trei școli de cadeți, cu faptul că se dorește doar ca nobilimea să existe fără a pierde drepturile ce i-au fost acordate de legi. Dintre aceste trei școli Junker, este posibil să se înființeze una la Moscova sub jurisdicția Senatului, o alta la Kazan și o a treia la Vilna sub autoritatea administratorilor districtelor în care se vor afla. Înființarea acestor școli ar trebui să fie exclusiv pentru nobilime și pe aceeași bază ca și școala locală, cu singura diferență că este prescris să accepte copii nu mai mici de paisprezece ani și deja pregătiți în cunoștințe de bază; dar să fie permis admiterea copiilor de la șapte până la nouă ani în școlile pe care le propun, chiar dacă nu sunt altceva.

nu erau oameni de știință, dar au început să predea din ziua în care ph-ul a fost determinat în școală.

Mulți oameni bine intenționați au simțit de multă vreme nevoia de instituții de acest fel; este palpabil în special pentru părinții care doresc să-și conducă copiii în serviciul public; dar, neavând mijloace pentru aceasta, sunt siliți atât împotriva voinței lor, cât împotriva înclinației și capacității copiilor lor de a-i trimite în corp, care au ca obiect pregătirea ofițerilor pentru serviciul militar.

Ordinea disciplinelor din aceste școli pe care le propun trebuie să fie în concordanță cu scopul înființării lor.

Iată tot ce am considerat necesar să ofer în legătură cu iluminarea nobililor; În sfârșit, să vedem ce trebuie făcut în discuția despre iluminarea clerului,

Dacă ne imaginăm doar subiectul pentru care sunt numiți clerul, sau dacă ne imaginăm funcțiile pe care sunt obligați să le dețină, ne imaginăm ce respect cer pentru rangul lor și ce putere au în opiniile poporului, atunci aflăm că Guvernul nu este încă pentru făcut. Căci câți astfel de preoți sunt care, în loc să aibă o iluminare cuvenită, rămân în cea mai pernicioasă ignoranță, în loc să dea exemplu atât în virtuțile spirituale, cât și în cele civice, se complac în patimi rușinoase și astfel dau naștere altora la o viață dezordonată și depravare . Într-un cuvânt, ar trebui turma să încredințeze astfel de calități păstorilor? Acesta este comportamentul slujitorilor care ar trebui să aibă biserica? Sfințenia religiei și fermitatea altarelor ei trebuie păstrate prin astfel de preoți? Desigur că nu. Guvernul, la rândul său, este obligat să dedice toată atenția posibilă educației clerului, care este atât de importantă în esența sa.

În consecință, regula morală pentru rangul preot dovedește necesitatea acesteia. Această carte, pe care evlavia și comportamentul exemplar,

aceste virtuti numite clerului ar trebui puse ca motto, poate fi intocmita precum statutele pe care le-am propus mai sus, cu singura diferenta ca regulile care vor ghida alcatuirea acestui statut trebuie sa corespunda in intregime scopului preotilor. .

În ceea ce privește metoda de predare în seminarii, singurele locuri în care oamenii sunt pregătiți pentru o stare spirituală, ea necesită o oarecare desființare și îmbunătățire. De ce să predați păianjenii în latină, dar nu în limba maternă? Acest obicei demult înființat îngreunează foarte mult progresul predării, căci un elev care nu cunoaște perfect limba latină (și ce trebuie să o cunoască perfect?) nu va cunoaște niciodată corect păianjenul predat de profesor în această limbă. De asemenea, care este scopul predării limbilor moarte? Nu ar fi mai util în locul lor să predea limbi care sunt mai des folosite și care au primit, ca să spunem așa, dreptul de cetățenie în toată Europa. Dar cu atât mai mult îmi doresc ca domnilor profesori, în loc de flori retorice prea împrăștiate, în loc de stil sunet, care, ascunzând claritatea gândurilor cu eroarea sa, să producă plictiseală sau râs, pe cât posibil să observe că elevii, când compun predici , a încercat să le scrie în cel mai simplu, clar și pentru toată lumea într-un stil inteligibil, amintindu-le că nu trebuie să vorbească oamenilor de știință, ci oamenilor și că toată elocvența lor ar trebui să constea în arta de a atrage atenția lor. ascultătorii pe ei înșiși și prin adevărurile pe care le pronunță, produc în ei impresia dorită. De ce este necesar ca știința recitării să facă parte din predarea seminarului?

Totodată, nu pot să nu observ cât de mult trebuie să ia guvernul propriile măsuri în discutarea definiției unui conținut decent pentru preoți. În acest fel, s-ar distruge obiceiurile rușinoase, peiorative, care sunt complet în contradicție cu importanța preoției, cum ar fi, de exemplu, la sărbătorile anuale majore, adică la Nașterea lui Hristos,

la învierea luminoasă a lui Hristos și a altora, preoții nu ar mai avea nevoie să meargă din casă în casă și să adune pomană; motiv pentru care ele apar adesea doar sub formele cele mai urâte, care dau motive de a crede că guvernul nu numai că ar tolera, ci chiar ar aproba asemenea obiceiuri.

După ce am propus astfel un sistem de educație universală în raport cu Rusia, îmi rămâne să rezolv ultima, dar destul de importantă întrebare: ce poate contribui cel mai mult la iluminare, adică prin ce mijloace se poate trezi și hrăni acest spirit de activitate, care este atât de necesar pentru ca toate statele de stat să-și îndeplinească îndatoririle reciproce??

Cel mai important mod de a face acest lucru este încurajarea. Guvernele înțelepte, atât din trecut, cât și din prezent, ne demonstrează în ce măsură se extinde puterea de depășire a acesteia. Încurajarea scoate oamenii din nepăsare și descurajare, dă naștere vigoare, produce competiție și mișcă sufletul la fapte utile și mărețe. Acolo unde abilitățile și virtuțile sunt încurajate, acolo unde virtuțile sunt respectate în mod corespunzător, acolo pigmeii calcă pașii giganților, acolo imposibilul devine posibil, geniul adormit se trezește și ceea ce, dat fiind timpul, ar fi nevoie de câțiva ani pentru a realiza, cu ajutorul lui. încurajarea, se încheie curând și obține succes. Într-un cuvânt, acolo unde guvernul răsplătește munca, încurajează talente, încununează cu glorie faptele patriotice, patronează artele, artele și științele, acolo se vor naște întotdeauna patrioți, artiști, oameni de știință și filozofi.

Dar într-o stare care este încă, ca să spunem așa, în tinerețe, în care doar începuturile sunt vizibile în toate, încurajarea este cea mai necesară într-o astfel de stare. Iar guvernul, care a ales-o ca mijloc de a-i îndruma pe oameni pentru a-i îmbunătăți în subiectele cu care se ocupă, a ales, fără îndoială, cea mai sigură cale de a accelera succesul dorit în acest sens.

Unii suverani luminați pot simți nevoia de iluminare populară și, în consecință, cunosc beneficiile produse de încurajare. A returna drepturile rațiunii celor persecutați și constrânși, a-l elibera de legăturile impuse lui de ignoranța răutăcioasă, este caracteristic doar înțelepciunii. Fericiți sunt acei suverani și acele țări în care un cetățean, având libertate de gândire, poate comunica fără teamă adevăruri care conțin binele public!

Între specia filantropică și cea mai bine intenționată, cel mai amabil monarh al nostru în folosul patriei, ele se dezvăluie cel mai strălucit în înființarea ministerelor, 17 mai ales în înființarea Ministerului Educației Publice, care poate fi numit cu adevărat un copac, iar altele ramurile lui.

De ce, având în vedere instituțiile reale în ceea ce privește educația populară, voi spune că numai prin încurajare se poate compensa o deficiență prea palpabilă în limba noastră, atât în cărțile clasice, cât și în alte cărți. În acest scop, guvernul trebuie să desemneze un registru al cărților pe care le consideră pentru prima dată cele mai utile pentru traducerea în limba rusă și să anunțe tuturor celor care practică literatura că cea mai bună traducere a acestor cărți desemnate va fi acceptată de guvern și demn de răsplată. În felul acesta, nu numai că vom vedea în curând în limba noastră cele mai necesare nouă și cele mai bune opere ale scriitorilor străini, dar guvernul poate chiar și prin aceasta să reînvie gustul pentru tot ce este elegant și să-i dea direcția dorită.

Așadar, înființarea ministerelor a avut ca scop ca, prin împărțirea statului în opt părți principale, să faciliteze prin aceasta administrarea fiecăruia dintre ele și să le dea tuturor mișcarea cea mai ușoară, comodă, sigură și fermă, înțelegând că fiecare departamentul încredinţat miniştrilor trebuie ca obiectul său să conţină tot ceea ce îi aparţine, apoi, luând ca bază aceasta, nu pot decât să observ aici că toate teatrele publice, atât cât în esenţa lor, atât

iar în importanţa lor trebuie să fie cu siguranţă sub jurisdicţia Ministerului Educaţiei Publice.

Nu voi intra într-un studiu detaliat al beneficiilor și daunelor produse de teatre. Asta m-ar îndepărta de subiectul meu. Toată lumea știe că ambele depind în totalitate de natura guvernului, de direcția pe care o dă teatrelor și de autoritățile cărora le încredințează. Voi spune doar că teatrele, cu grijă prudentă, pot avea nu mai puțină influență asupra succesului învățământului general, precum școlile care se înființează pentru aceasta. Aceasta demonstrează că ele constituie o ramură a învăţământului public. Aș vrea să se înființeze teatre în unele provincii, încredințând conducerea acestor oameni unor oameni cu adevărat luminați, cunoscători în această artă și dispuși spre binele național. De aceea, pentru aceasta, este necesar să se asigure și întreținerea actorilor, dintre care majoritatea, trupa locală de componente, au nevoie chiar și de cele mai necesare nevoi. Nevăzând nicio încurajare pentru ei înșiși, dimpotrivă, fiind mult mai mici decât actorii străini și având un preț foarte mic în opinia generală, nu numai că nu sunt entuziasmați de concurență, dar chiar își pierd spiritul, care le dezvoltă abilitățile.

Ca rus care își iubește patria, voi spune că este imposibil să ne uităm la starea în care se află teatrul nostru național fără cel mai sensibil

regret. Nu voi ascunde faptul că mi-aș dori mai degrabă ca teatrul rusesc, cu toate deficiențele lui, să fie preferat tuturor celorlalte teatre și ca cei mai buni dintre actorii și actrițele noștri față de cei mai buni dintre actorii și actrițele franceze să nu fie de două ori. , apoi cel puțin egal.cu ei a primit un salariu. Înțeleg acest lucru și în relație cu cei mai buni dansatori ai noștri și cei mai buni dansatori ai francezii locale. Oricum ar fi, dacă se poate spune ceva împotriva ei, atunci, desigur, se pot spune mult mai multe în favoarea ei. Un astfel de ordin va servi ca o mare încurajare pentru actorii ruși, Securitatea condiției lor îi va scoate din descurajare,

dorinta lor de a se depasi reciproc si astfel, punandu-i pe calea gloriei, le va da un suflet nou pentru viata teatrala.

La principalele neajunsuri ale teatrului nostru se mai adaugă o altă lipsă de piese demne de a fi prezentate și corespunzătoare scopului acestei instituții. Publicul murmură împotriva acestui neajuns, iar în acest caz murmurul lui este just. Căci dacă luăm în considerare ce cauzează această deficiență, vom vedea că nu există un administrator special care să privească, ca să spunem așa, starea morală a teatrului. Dar, întrucât teatrul nu este altceva decât școala moravurilor, așadar, tot ce ține de ordinea teatrală economică poate rămâne în poziția sa actuală și sub direcția actuală; ceea ce ține de numirea pieselor care ar trebui prezentate, de alegerea pieselor care trebuie alocate pentru traducere în limba noastră și prin aceasta să satisfacem neajunsurile suferite de teatrul rus în acestea, de asemenea să acordăm propriilor noștri subiecte pt. compunând piese de teatru, încurajându-i că totul Cântecele prezentate de ei și aprobate de guvern nu vor rămâne fără o recompensă vrednică - atunci, fără îndoială, supravegherea tuturor acestor lucruri nu poate fi încredințată nimănui cu mai multă dreptate și decentă decât ministrului Educație publică. Căci cine poate acţiona mai bine şi mai în consonanţă cu formele de guvernare?

În sfârşit, în concluzie, îmi rămâne să spun: când toate părţile principale ale statului vor fi astfel aduse în ordinea potrivită, când vor primi fermitatea şi puterea lor caracteristică, atunci statul va reînvia în tot spaţiul său, armonie în toţi membrii săi. va reînvia acest spirit național, care în oglinda secolelor va înfățișa caracterul fostului guvern, prin urmare, va reprezenta epoca prosperității în Rusia și domnia înțeleaptă a lui Alexandru.

UMAN

1804

Oglinda Adevărului Etern,

A fi din toate vizibile este o mamă comună, Bounty este o sursă nesfârșită, În care trebuie să căutăm fericirea, Natura! Iluminează-te

Mintea mea, acoperită de ceață, Și deschide calea în adâncul misterelor. Inspirat de înțelepciunea ta, Fără frică, mintea mea luminată

Va urma adevărul celor sfinte.

Oh Adevăr! Spiritul meu este viu

Avântându-te în satele tale;

În spatele sentimentului, sentimentul se va naște din nou, Toate gândurile îmi ard.

Revarsați curaj în inimă, alungați deznădejdea, timiditatea, răsturnați încărcătura de cătușe din minte.

Întâlnesc deja privirea ta pură, primesc un alt suflet

Și omul este gata să cânte.

Cea mai bună creație a naturii

Îmi întorc versul către tine!

Mă străduiesc pentru tine atenția mea,

Ești mai frumoasă decât toate celelalte ființe.

Ce echivalez cu tine,

Îți disting doar darurile

Și sunt surprins de tine.

De îndată ce ai venit pe lume,

Și lumea a fost instantaneu supusă,

După ce te-au primit ca regele lor.

Tu ești regele pământului - ești regele universului, deși nimic nu se compară cu ea.

Deși ești singurul praf aprins,

Dar gândul lui este grozav!

Dacă întreprinzi ceva, universul ascultă, Dacă creezi, acceptă orice acțiune, Tu nu vezi obstacole în nimic. Tu controlezi natura

Tu porunci totul cu putere cu ea Și îi scrii legea.

Orice aș privi, toată inima mea se bucură.

Oriunde mă întâlnesc cu faptele tale, Și fiecare obiect îmi spune, Cu mâna întipărită: Că tu ești creatorul universului Și că numai stepă goală Natura ar sta fără tine, Asemenea vederi nu s-ar arăta, Pe care le văd în fața mea. .

Unde foșneau pădurile mohorâte Și raza soarelui nu pătrundea, Unde șerpi cumpliți șuierau Și groaza muritoare sălășluia, Natura scotea strigăte, Ferocitate unde respirau animalele, - Acolo văd prietenie, iubire, văd câmpurile, împovărate de seceriș, Câmpuri, turme de sânge, Natura, renaște din nou!

Pe flăcări vâscoase, de nepătruns, Unde creștea doar mușchi cenușiu, În deșerturi sălbatice și sterpe, Unde moartea și-a avut propriul tron, Tu aranjezi totul ca pe un zeu, Tu nu cunoști imposibilitățile, Tu construiești sate, apoi orașe, Tu ridici împărății puternice. , Canalizezi ape curate pe care le conduci Și construiești cheiuri, corăbii.

Din haosul lucrurilor discordante Chemând ordinea cu tăcere,

Ai pătruns până la fundul prăpastiei apei,

Unde bis-er dragă

Istorg pentru decor.

Dar pentru a îndeplini fapte mărețe, ți-ai arătat generozitatea:

Deschizând măruntaiele pământului, Îndepărtând metalul strălucitor,

Bogăție vărsată în întreaga lume.

Ce minte este slabă, umilită Îndrăznești să dai numele unui vierme?

Acela-i un nenorocit sclav, prizonier, Care n-a avut sentimente: În lanțuri grele, coborând Și cu adevărat egalând viermele, Zdrobit de mână tare, Întâi a mărturisit întristare, Apoi veacul a rămas în aceste gânduri: Că omul este numai. un vierme al pământului.

Departe, gând josnic! Sunteți asemănător doar cu sufletele sclavilor ticăloși,

Ale cărui veacuri nobile gând Nu a luminat întunericul minților.

Când raționează sclavul? El țese doar iluzii,

nu cunosc niciodată natura.

II numai ce-i sacru, La care este silit să-l forţeze Întotdeauna este condus.

În ce spațiu văd teribilul Sclav din Om,

Unul este ca soarele pe un cer senin, celălalt este la fel de posomorât ca pământul.

Unul este totul, celălalt nimic. Când și-a știut poziția de sclav, a întrebat natura, a considerat:

Cine este nenorocirea tuturor vinei lui? –

Atunci cu aceeași mână Ar fi smuls lanțurile pe care le pusese.

234

Biblioteca „Runivers”

Acceptă binecuvântarea mea, Constructor-om! Accept.

M-am glorificat în creația ta

Nu totul este al tău.

O, ce măreț ești, Când părăsești pământul Și te înalți în duh în nori; Privind peste abisul aerului, Peruns, dispreţuind tunetele, Tu porunci să te supui elementelor.

Tu porunci - și direcția furtunilor ia desemnată de tine.

Ai măsurat cursul planetelor atârnate deasupra capului tău. Am numărat stelele care din eter Își aruncă lumina în spațiul lumii, În care totul respectă legea ta. Ești conectat cu natura prin soartă: trăiești pentru ea, ea trăiește pentru tine.

Cine ți-a arătat arta

Ne înfățișăm în sunetele pasiunii? Ori umple sentimentul de încântare, Apoi brusc ne faci să plângem? Să înțeleg vârfurile magice, Să pătrundă în legile naturii, Să dezvăluie obiectul misterios, Să înțeleg eternitatea tăblițelor Și ce au creat zeii, Să înfățișeze în muzică?

Intrând în vastul tău cerc de fapte, văd: ai dat semne discursurilor,

El a dat gândurilor un corp, o culoare dorită Și un mod de a vorbi ochilor.

De la un capăt al universului

De cealaltă parte a lumii îndepărtate, ai dezvăluit mijloacele de comunicare Înțelegerea, simțirea, dorința.

Și cunoașterea timpurilor prezente

A trăda veacurile viitoare.

Cine ți-a dat toate perfecțiunile cu care strălucești?

Care a arătat calea fericirii

Și trăsăturile de virtute? Care a servit paharul mângâierii

Împotriva durerilor, durerilor, Pot să te întâlnesc?

Cine ți-a împodobit calea cu flori

Și vărsă râuri de bucurie

Doar un sfânt în brațele prieteniei?

Cine te-a făcut să onorezi dreptatea mai mult decât viața?

Cine te-a instruit să ai milă și ți-a poruncit să faci bine?

Care a aprins un foc sacru în inimă, Această flacără este curată, prețioasă, Prin care trăiește cetățeanul,

Ceea ce îi alcătuiește sufletul.

Dragostea pentru Patrie hrănește

Și fermitatea spiritului dă?

Spune-mi în sfârșit: de ce putere ești inspirat de sus, Că ești învățat să creezi totul cu atâta înțelepciune în lume?

Spune-mi... Dar tu zici ca răspuns, Că nu dobândești ființe, Din ceruri care ar coborî, Ai fost informat de nevoile tale, Ți-ar fi învățat poziții.

Și adus la perfecțiune.

Ești din vina ta, omule! Ce naiba văd? După ce ai dobândit înțelepciune de unul singur prin munca și experiența ta, ai trecut abisul obstacolelor,

Ți-ai îmbunătățit soarta, A ajutat sărăcia naturală, A transformat severitatea în bunătate, A influențat iubirea, generozitatea în inimi - Ești pe pământ, că Dumnezeu este pe cer!

SPERANŢĂ

1805

Speranţă! Ce ești tu?

Aruncă-ți lumina asupra mea, Spune: ești un vis gol, Sau o rază de foc rătăcitor?

Acum te văd sub coroane, Acum printre peșteri, între păduri, Cu pumnal, cu flacără în mâini;

Apoi deodată plină de încântare

Vă văd printre hore zgomotoase, În haine vesele, în flori...

Pe chipuri diferite pari, Adeseori ascunzi scopul pasiunilor: Păstrând gândul criminalilor în criminali, Îi ridici la tronul regilor. Tu l-ai inspirat pe Sixt Acceptă privirea bătrânului aplecat, Să găsească cheia porților paradisului; Găsește – cu suflet trufaș Ia putere, cruce sfântă – Și lumea e gata să-i slujească.

Altul, ademenit de tine, Vise de a sta pe tron;

Deja oamenii, indignați de el, poartă nori de rău peste tot,

La fel de brusc, în urmărirea acestei furii, Cade sub o lovitură fatală, Întins pe eșafod;

Rulouri tăiate cu capul

Flux, sânge negru fumează. Speranță! Deci culoarea ta se estompează!

Nelegiuitul trăiește după tine

Ca un om plin de bunătate;

Numai conducându-i într-un mod diferit, le dai un alt fruct să mănânce. Din două începuturi vii, Tu aduci binele și răul cu tine, Fiind împerecheat cu dorința;

Numai prin el te cunoaștem, Dacă e dorință - nădăjduim, Și fără el, ce ești singur?

Nu ești nimic dacă nu există dorință. Dar ce fel de muritor este acela?

Care dintre oameni nu este plin de vise,

Oare unul dintre ei nu a făcut lanțuri?

În dorințe, nu cunoaștem bariere,

Sperăm în imposibil, Ne place să ne amăgim pe noi înșine, Fără nevoie chemăm adesea, Să fim numai cu tine – ne dorim, Ne lipsește viața fără tine.

Mă voi uita la un pa sclav în lanțuri, Că un secol în robie trage o viață, La o văduvă în gemete, Că o moarte slăbănog seamănă;

Degeaba unul în lanțuri de fier, Altul în zadar în chin în lacrimi, mă întreb:

Ce îi ține în viață pe acești oameni nefericiți? Speranţă! Ei așteaptă zile senine, Și viața le este dulce prin tine.

Dar ce este în ființa ta? Dați roade adevărate?

Sub un văl dens acoperitor, Tu doar înșeli neamul muritor.

Oh, dacă cineva cu o mână ostilă

Am rupt capacul magiei de la tine Și ne-a dezvăluit nouă!

Apoi, sub ochii noștri,

Ca într-o oglindă, ne-am maturizat, Și fiecare s-a recunoscut în tine!

Tu ești o oglindă a dorințelor noastre, nu este nimic esențial în tine:

De la ei accepți începutul, Nimic pe cont propriu.

Nu ești nimic, ca o continuare a Dorințelor și angajamentelor noastre Neîmplinite.

Dar cine va rămâne în urmă dorințelor?

În egală măsură, speranța nu se va lipi de de oameni nefericiți pentru a seduce!

DUMNEZEU

oda 1805

Contemplând sistemul lumii,

Mă minunez de structura sa:

Mă minunez, ca soarele, strălucind de un secol, Nu epuizat, mâhnire.

Într-o coroană, contopirea luminilor, Lumina mea slabă a ochilor este sumbră.

Dar cine a pus un ochi pe lume

Acest ocean de frumusețe și binecuvântări?

Cine l-a pus purpuriu În raze aglomerate de foc?

Cine conduce cursul planetelor?

Cine a dat lunii culoarea argintie?

Cine sunt stelele de pe firmament în timpul nopții luminate?

Cine a înființat acest Ordin minunat, de natură neschimbătoare?

Se străduiește pentru scopul tuturor lui - Este posibil ca scopul să fie fără voința cui?

Acolo unde este ordine, există voință,

Care-l păzește: De această minte secretă depinde partea întregului univers;

Dar este posibil pentru mine să cunosc această minte, Ce ar putea crea lumea după bunul plac?

Mi-am întrebat inima – și am găsit soluția în sentimentele mele.

Este posibil ca tot ceea ce văd în creație să fi fost orb la întâmplare?

Dar care este cazul acestui orb?

Numai cuvintele fără sens sună goale.

Dar dacă cazul ar putea fi de așa natură încât să producă această lume, atunci trebuie de asemenea să fim de acord că acest caz nu este primul. Și este posibil ca cel puțin un caz să se fi născut fără cauze?

Cum se poate numi cnynáeM, Unde văd obiectul creației? Prin propria noastră experiență știm

Că o întreprindere nu se poate, fără voință, bine sau rău, să se realizeze.

Există, a devenit, în secret, înțelegerea că lumea este controlată de aceasta. Toată confuzia a dispărut!

Există o voință, chiar dacă creatorul este invizibil. Este vizibil prin acțiune, Toată creația este înzestrată cu ea.

Dar care dintre muritori pătrunde

În esența voinței sale, Deși, totuși, simte minunat efectul ei? Este la fel de imposibil pentru noi să înțelegem ființe voința divinității.

O, tu, pe care nu-l înțeleg,

Dar în cine îl cinstesc pe creatorul de lumi!

Pe cine numesc dumnezeu

Deși eu însumi nu te văd, dar bunătatea ta îmi este vizibilă

Universul este plin de faptele tale.

Ce aud: strigătul îmi străpunge urechile! Voi asculta murmurul, geamătul oamenilor.

Isi ridica mainile spre cer, Leah ii curge lacrimile din ochi.

Altul, nu degeaba 6efláM al sfârșitului, Dă vina pe creator în disperare!

„De ce, de ce mă pedepsești? - Emite în întristarea lui. - Tu distrugi copiii care mi-au fost dat,

Ce mi-a costat sângele:

În care mi-am imaginat că am sprijin, Tu mi-l iei apoi.

Deja împovărat cu bani,

Nenorocitul îi târăște zâmbind; Admirat de această pradă, râde de slăbiciunea mea.

Și necruțând părul cărunt, Le suge sângele - în ochii mei!

Peste tot aud doar gemete!

Popoarele mormăie împotriva Creatorului: „Până când vei pune atrocități pe tron sub umbra unei coroane? Și sub scutul razelor lor Să cruțe pe cei insidioși, asuprirea binelui?

La acest strigăt, bolțile cerești s-au cutremurat instantaneu, îngrozitor,

Și în spațiul întregii naturi - Mai puternic decât tunetul - au răsunat aceste cuvinte sacre:

„O, omenire! Asculta:

Poștă murmurul pe care îl ridici

Și să-mi dai necazurile de vină?

Care este mizeria pe care o găsești?

Transmite acum în fața mea:

Nu este soarele și razele,

Nu este luna pe care o vedem în noapte?

Ce schimbare vedeți în sistemul lumii? Ridica;

Aruncă o privire la Univers,

Privește toate planetele căii,

Ce am atârnat peste tine;

Care este tulburarea minții tale?

Sau cea greșită merge în ordine

Cursul anului?

Au încetat copacii să mai înflorească primăvara, sau vara nu a dat naștere semințelor,

Ce se coace în toamna aurie, Sau nu e covor pe câmp iarna?

Sau zilele tale pentru a salva

Am trimis câteva cadouri?

Sunteți chiar puține flori în câmpul plăcerii?

Oriunde ai pune piciorul - Acolo crește spinul înțepător, rău!

Transmite împreună toate națiunile,

Ce - iubindu-te - nu am dat?

În pântecele naturii vizibile vei găsi totul pentru tine.

Toată fericirea ta este numai în ea;

Ești propria ta vină!

O, oameni buni! Sunteți din vina Necazurilor tolerabile dintre voi!

Dacă sângele orfanilor curge ca un râu Dacă nu există dreptate deloc Și esența ticăloșiei fără număr, Atunci ai tăi nu sunt treaba mea!

Unde este experiența, unde este bunul simț, Ce ar trebui să te ghideze? Îți vor arăta calea corectă

Pe care trebuie să-i urmeze.

Numai sub scutul lor sacru vei găsi rădăcina relelor tale.

Doamne, dătătorul de milă! Tu, prin care-mi păzesc viața, Părinte al ființelor și creatorul lor, Privește această jertfă de sentimente: Până se stinge focul duhului, Auzi glasul meu recunoscător!

ODA JUSTITIEI

1805

Dreptatea este fundamentul tuturor virtuților sociale.

Holbach 1

Fericirea muritorilor, sprijinul regatelor, Frica ticăloasă, scutul nevinovat, Tu, a cărui privire tremură Viciu, deși este încununat cu o coroană.

Voi, care nu faceți chipuri, La fel de cruțați, pedepsiți în egală măsură Sclavii, nobilii și regii;

Tu, fără de care zeii înșiși ar face-o

Nu ar fi venerat de zei

Și nu aveau altare.

O, dreptate! Păstrează doar rasa muritorilor. Oriunde ai fi, acolo, cu sufletul liniștit, mănânci rodul muncii tale.

Unde ești - acolo proprietatea este sacră,

Îngrădit ferm de tine, se bucură în inimile cnácrnHBbix.

Peste tot este un râu de aur

Comorile curg cu tine Și bucuria se vede pe frunte.

Oriunde te-ai afla, acolo domnesc legile, Unde omul este mereu onorat, Acolo tronurile sunt tari în temelii, Și calea către adevăr nu este

blocată. Acolo, adevărul umblă fără frică, Se apropie de toți fără sfială, Și cu mâna lui curată Smulge masca invidiei, Înșelăciunea, răzbunarea dezvăluie Și pare intenția lor cea rea.

Oriunde te-ai afla, toată lumea se bucură de drepturi egale acolo. Acolo, peste rasă și ranguri, meritele au prioritate.

În dispreţul tuturor este lingușire josnică, strălucirea exterioară nu este în respect, Ei nu-i onorează demnitatea.

Bogat cu suflet ticălos Nimic înaintea sărăciei cinstite;

Binele este mai presus de tot ce este acolo.

Unde te afli - nu se aude nici un strigăt al orfanilor nefericiți, abandonați;

Toată lumea are nevoie de ajutor este servit, oamenii nu se încremenesc.

Acolo fermierul nu se teme, Ca să fie lipsit de violență în sudoarea fructelor culese. Admiră, privind câmpul, Văzându-și viața fericită în el, Binecuvântează-ți acoperirea.

Unde ești tu - acolo războinicul disprețuiește Pericolele și viața lui.

Voi muri! El exclamă încântat: „Voi muri pentru țara mea!”

Nu voi regreta niciodată viața mea

2A4

Biblioteca „Rune și credință”

Deși am o soție și copii; Dacă cad din vrăjmașii mei Și nu voi mai fi, - Atunci legea nu-i va uita, Dreptate este pentru ei.

Oriunde te-ai afla, există Geniul Iluminării, Dezvăluind amăgirile pernicioase cu razele sale de înțelepciune, Conduce oamenii pe calea dreaptă. Știința are temple acolo, Artele, artele se maturizează, Comerțul îi face pe oameni bogați.

Acolo spiritul creator al libertății, Pătrunzând în misterele Naturii, de de sute de ori adună fructele.

Suflet al păcii și al ordinii, Izvorul tuturor faptelor mărețe!

Tu formezi spiritul eroismului, nemurirea este soarta ta.

O, dreptate! Nepermis

Vă vom descrie așa cum ar trebui; Ești un zeu între oameni! Natura într-o zi roșie de primăvară Nu ne încântă cu sine, Când nu vedem razele tale.

Unde nu ești acolo, totul plânge, Totul geme, moartea se cheamă la sine; Peste tot arde focul vrăjmașiei, iar sabia ascuțită taie victimele. Acolo, sângele curge în pâraie peste tot, Părinții în lupta împotriva fiilor, Fiii merg împotriva taților. Natura însăși se plânge acolo, Drepturile sunt luate Oamenilor, Și tigrii pasc mieii acolo.

Unde nu ești, toți sunt nefericiți, De la fermier până la rege,

Legile sunt adormite și tăcute, Fiecare trăiește acolo numai pentru sine.

Nu există rudenie, unire, credință, Acolo se văd doar exemple ticăloase, Viciile șuieră și ustură.

Nu există beneficii să fii bun, cinstit, Să fii un prieten sincer, nemăgulitor, Acolo Socrate bea paharul morții [2].

Unde nu există tu - nu există nevinovați, Acolo pier toți în succesiunea lor;

El era acum victima celor puternici, iar mâine lotul puternic al răului Conduce la eșafodul însângerat.

Acolo conștiința și bunul simț nu sunt suficient de puternice pentru a-și pronunța vocea. Popoarele trăiesc acolo fără scop, Pentru care au vrut să trăiască;

Cearta arde în fiecare oră.

Dar dacă s-ar întâmpla, Că lumea va cădea de pe axa ei, Universul se va cufunda în haos, Și soarele va aprinde globul pământului, - Atunci această zi fatidică a Naturii Atunci se vor întâmpla numai neamuri, Când te ascunzi de ele!

DESPRE! Mai bine să se piardă lumea, Şi nu se va mai naşte muritor, Decît să trăiască în asemenea 6efláx!

Nu, nu, trăiește pentru totdeauna cu noi, Păstrează lumea aceasta, păstrează oamenii, Da, sceptrul tău împletit cu flori Va face fericirea zilelor noastre! Adunați laolaltă toate popoarele, Copii unei Naturi, Sub umbra puterii voastre;

Stăpânește asupra întregului univers

Și inspiră această lege sfântă:

Că nu există fericire fără tine!

Vasili Fedorovici

MALINOVSKI

Biblioteca „Runivers”

DIN Jurnal

1803

Sankt Petersburg 21 mai 1803

Belozerka, 27 iulie 1799

Neajunsurile scrisului din această carte pot fi răsplătite cu o descriere în ea a deficiențelor Rusiei și a mijloacelor de a ajuta împotriva lor.

Rusiei lipsesc oameni

» »legi,

» »iluminarea,

» »generali vechi.

Legile sunt în curs de traducere; Universitățile și colegiile sunt atribuite iluminării.

Lipsește un spirit comun. Fără spirit, corpul este mort, în consecință, iar legile și educația nu sunt perfecte. Un spirit comun va da naștere unui astfel de guvern în care societatea are parte.

Lipsesc bunele maniere în capitale și chiar în orașele de provincie.

Lipsită de frica de Dumnezeu

» adevărul în instanțe.

Despre desfrânare și lux.

Mai multe instrucțiuni și îndemnuri. Citirea Cuvântului lui Dumnezeu.

Acum este momentul cel mai favorabil pentru a corecta soarta Rusiei.

Monarhul este dispus spre bunătate, nu avid de putere, nu arogant, nu își disprețuiește supușii, nu va regreta că a împărtășit puterea cu societatea, având dragoste și respect pentru partea sa.

Exemplul Franței este teribil pentru orice corectare, dar exemplul Franței arată în același timp pericolul de a aștepta răul împotriva voinței pentru a produce o schimbare prestabilită dincolo de așteptări.

Cu toate acestea, exemplul Franței este un om de năuci, care este folosit de rea-voință pentru a se îndepărta de la toate întreprinderile bune.

Fără îndoială, Rusia trebuie reușită să fie unită. Dar nu împiedică ca acesta să fie limitat de la săvârșirea spontană a răului. Întreabă-l pe blândul monarh dacă va regreta că s-a despărțit de această putere a țarilor ruși de a tăia și spânzura, biciui și trimite în Siberia fără discernământ bine și greșit, dintr-o singură supărare sau defăimări viclene. Să aibă puterea de a ierta, a condescende și a ierta, argumentând cazuri care sunt de neînțeles legii generale inexorabile a pedepselor.

Puterea asupra trupelor sale, puterea executivă civilă îi este inalienabilă. Nimic nu va împiedica punerea în aplicare a măsurilor urgente necesare spațiului Rusiei.

Dar adunarea administratorilor din societate să judece după aceea toate acțiunile miniștrilor săi: nobilii vor deveni mai atenți, trebuind să răspundă atât suveranului, cât și poporului. Cei care sunt incapabili sau răi nu vor rămâne puternici mult timp și cei buni nu vor fi alungați.

Marea împărăteasă[1] a dat exemplu și instituție pentru alegerea persoanelor de încredere.

Da, acești deputați vor fi chemați din nou. Ei vor decide în comitetele lor care legi în ce parte sunt mai demne de Rusia și vor lua în considerare toate diviziunile cu întregul. Cum poate un singur cap să proceseze toată legislația unui mare imperiu.

Acești deputați formează o adunare nevariabilă, schimbându-și alegerile după patru ani. Toate treburile publice sunt supuse judecății lor, toate

impozitele și rechizițiile vor fi hotărâte de aceștia și, aprobate de suveran, sunt efectuate.

Atunci se va naște un spirit comun. Publicul va fi preocupat nu de fleacuri și fleacuri, ci de fapte și judecăți despre conducători și faptele lor.

Atunci se va naște dorința de o părere bună, de respect, realizată prin virtuți și virtuți. Atunci va exista o rușine generală și o teamă de viciu, pentru a îndura reproșul chiar înainte de condamnarea de către lege.

Mită ticăloasă în instanțe va fi înspăimântată, alungată de reducerea tuturor procedurilor judiciare.

Supunerea, această mutilare a legii ruse, va fi înlocuită cu noblețea spiritului.

24 mai

Între timp, guvernul rus de astăzi este un despot sau aristocrație, lord-nobil. Monarhul este tânăr și neobișnuit, nobilii își corectează puterea și voința în numele suveranului.

Se înființează Consiliul 2, în el curg toate treburile - militare, terestre, maritime, spirituale, civile, economice, împărțite în secretari sau expediții. În acest Consiliu au fost hotărâte și determinate toate interesele importante ale statului.

Dar dacă s-a întâmplat ceva rău, nimeni nu a răspuns exact. Și gloria binelui, de asemenea, fiind împărțită, nu a trezit o participare activă.

S-au gândit să împartă treburile între membri și să încredințeze fiecăruia o autoritate specială cu o autoritate cuvenită, pentru ca, în omisiune, nimeni să nu se scuze de străinătatea lui, fiecare să se aducă la partea lui, dedicându-i toată atenția.

Și așa au apărut miniștrii afacerilor externe, interne, militare, terestre, maritime, judiciare, trezorerie, comerciale și academice.

Nu există doar un slujitor spiritual, dar este de la sine înțeles că ar trebui să fie mitropolitul local.

Adevărat, această instituție seamănă cu una franceză. Și sunt miniștri de interne. și militarii, și așa mai departe, poate s-a luat o probă de la ei.

În Consiliu, toate părțile diferite ale guvernului converg din nou la un moment dat și convin asupra unei structuri comune - acest lucru este bine.

Dar și Senatului i s-a dat puterea să urmărească faptele miniștrilor și să le ceară socoteală despre faptele lor. În plus, Senatul a primit noi avantaje și o putere mai mare. Dar încercările nereușite de a obiecta la decretul privind serviciul pe termen lung al nobililor din rangurile inferioare și mustrarea primită pentru aceasta au oprit toate celelalte idei ale acestui corp respectat. Ministrul-senator poate emite mai ușor comanda cea mai înaltă decât să convingă și să-i convingă pe toți senatorii cu părerea sa. Deci, datorită naturii iubirii de sine, ar trebui să se aștepte ca părerea lui să fie întotdeauna o poruncă, sau va cădea; Senatul însuși a căzut și în opinia publică atunci când s-a făcut public că argumentele sale se limitau la unele cazuri de decrete vechi. Așadar, rămâne vechiul Senat, principala instanță a litigiilor, trăgând pe rând de foarte mult timp, cu epuizarea petiționarilor, stricat de circulație și cadouri către secretari.

Acestea nu sunt atât de leneși și de lux. Ei stau nopțile la afaceri și preiau decrete pe alocuri.

Există senatori care sunt harnici și cu experiență în procedurile judiciare; dar cazul guvernării de stat – ar fi de dorit să vezi un mare om ca senator. Derzhavin este întreprinzător, îndrăzneț și înflăcărat de fermitate, și-ar dori să fie așa, dar atâta timp cât ministrul se mulțumește să comandă Senatul. Fie că știe sau nu, cineva încasează mită de la el, precum și de la bunul ministru al Comerțului.

Dar acest rău este ineradicabil în Rusia sub forma guvernării ei, în creșterea ei, a lipsei de mândrie adevărată, căreia îi este rușine de veniturile mai mici decât moderarea cheltuielilor; este mai bine, spun ei, să mergi într-o trăsură vândută pentru litigiu decât să mergi sincer.

Guvernul îi obligă chiar să ia mită numind mulți judecători cu cele mai insuficiente salarii. Guvernul tentează onestitatea lăsând-o în sărăcie.

Să fie mai puțini funcționari și mai multe salarii - de cinci ori. Și după - cinci mii de mile, primul care o ia. Dar cruță-l pe cel care dă fără să vrea. Această lege susține mita, se fac în prealabil condiții scrise despre împărțirea profitului. Un anume guvernator al provinciei nu profita de nimic si certa si certa pe judecatori, dar nu-l poate potoli, pentru ca treaba lui nu sunt legi si instante, ci un pistol: nu stie unde sa-i prinda pe vinovati.

De ce să împovărească astfel de oameni cu chin și o povară a conștiinței?! Acesta este obiceiul. În Rusia, toată lumea poate fi. Și guvernanții, tot din armată adesea, primul - cazul 4, al doilea - gradul, și apoi - demn!

Pe vremuri, ei i-au cerut suveranului să se hrănească cu voievodatul, acum merg la fel.

Guvernatorul fie o ia el însuși, fie îi dă libertatea de a o lua: în toată Rusia, așa este, cu excepția unora care îmbină diligența și experiența cu onestitatea.

Guvernatorul este important. În capitală, miniștrii și senatorii sunt judecați aici etc., totul este un singur guvernator - soarta marii regiuni depinde de el și, în consecință, de întreaga Rusie, de grija sau neglijența, ignoranța sau cunoștințele lor și așa pe.

Desigur, prin legătură și cunoștință, el este un prieten al tuturor celor bogați și al oamenilor săraci - care îi ține seama de geamătul în tot imperiul!

O cerere către împărat și o notă către guvernator.

Se întâmplă ca șefii să vorbească deschis împotriva cruzimii proprietarilor de pământ, dar minciunile îi vor înfrâna! Ei înșiși le este frică și iau în considerare accidente și legături la tribunal și în capitală.

Marele necaz al Rusiei. Șansă și patronaj. Nu costă nimic să privezi un loc, doar nobilul a vrut. Dacă nu există nicio șansă și patronaj, cu o simplă utilitate și onestitate nu vei sta mult.

Mare judecător al popoarelor, uită-te la statul Rusiei, desfrânarea în capitala ei, asuprirea și neadevărul în depărtare îți irită mânia dreaptă, dar ai răbdare și te îndrumă pe calea cea bună.

Oamenii sunt într-un grad scăzut suprimat de superstiție, ignoranță, sclavie, privându-se de ultimele forțe care se răspândesc.

beţie rătăcitoare. Fiecare tavernă din sat este o epocă a bunelor maniere și a abundenței sale.

Viticultura - ruina statului!

După ce ai băut când oamenii se vor răzvrăti și vor distruge legăturile violente ale sclaviei!

Este necesar să ne gândim în avans la eliberare: sclavia este incitarea la revolte și revolte.

Există un decret de eliberare pentru o răscumpărare cu acordul proprietarului de pământ 6. Sunt destul de mulți țărani bogați și nobili risipitori. Dar ca să nu se certe, unii vor cere mult demitere, alții vor regreta că au dat.

Nu ar fi mai bine să se stabilească prin lege prețul de cumpărare și închiriere a terenului și să-l legitimeze hotărâtor astfel încât oricine îndeplinește condițiile specificate să fie eliberat fără respect pentru acordul proprietarului terenului.

Nobilii sunt atât de obișnuiți cu sclavii încât se gândesc: fără ei nu vor exista țărani, altfel li se oferă o nouă bancă care să le ajute cu tot felul de nevoi și datorii. Conform calculului: 100 de suflete au fost cumpărate pentru 10 mii [mii] de ruble, răscumpărarea este de 30 mii [mii] ruble, venitul anual pentru închirierea terenului este de 500 de acri - 1000 de ruble. Deci, zece la sută în scădere (sic), și cu capitalul încă cel mai fidel venit de 1.500 de ruble.

Deși există suficienți țărani pentru care este ușor să plătiți 300 de ruble pe cap de locuitor, dar, în general, acest preț este mare și împovărător pentru un țăran sărac și familial - este mai bine să adăugați prețul pentru închirierea pământului.

Mulți proprietari vor dori să păstreze pământul stăpânului lor; obișnuiți cu economie și fiind pricepuți în ea, își pot păstra

pământurile în folosul societății. Mai mult, nu va fi nimic de făcut pentru alții la țară fără agricultură.

Pune zile de lucru în loc de bani pentru angajare, dar este greu să judeci un fost sclav cu un stăpân, va spune el, merge prost să angajezi muncitori. Prețul muncii, prețul pâinii și prețul pământului vor fi în echilibru.

Legislația trebuie să aibă grijă să nu introducă în Rusia, ca și în alte țări europene, țărani fără pământ, care în Germania sunt numiți oameni mărunți, iar în Anglia colibe (cottageri), pentru că

că, în afară de colibă și grădină, nu au nimic. Această schimbare a avut loc acolo de la creșterea impozitului pe teren. Cei care nu puteau să-l plătească și-au vândut pământurile și s-au transformat de la proprietari la muncitori rurali sau s-au împrăștiat în orașe și s-au grăbit la cultivarea fabricilor și a lucrarilor de ac, de atunci având propria lor epocă.

Rusia, în spațiul ei, are o nevoie - nu doar un beneficiu - în cultivarea pământului, de preferință tuturor celorlalte industrii, care, împreună cu comerțul, ar trebui menținute într-o atitudine moderată față de încurajarea agriculturii, având-o drept singurul lor obiect, doar pentru ca proprietarii să aibă unde să-și vândă produsele.

Cine iubește virtutea și patria ar trebui să se străduiască să pună capăt sclaviei. Strica temperamentul rusului. Această aroganță, irascibilitate și josnicie totală și servilism provin din creșterea, trăirea și tratarea cu sclavii. Victime gata ale furiei, prin ascultarea lor neîmpărtășită le hrănesc pe amândouă și, în raport cu stările, ne învață să ne comportăm la fel unii cu alții. Cea mai mare furie, tratament dur, abuz obscen și răbdare a subordonaților - de la rădăcina sclaviei domestice. O persoană este obișnuită, pe de o parte, cu o voință nelimitată, pe de altă parte, cu smerenia și ascultarea oarbă. Voința de sine și frica sunt roadele sclaviei.

Această diferență în tratamentul superiorilor cu străinii subordonați și ruși se datorează faptului că ei sunt obișnuiți să-i vadă ca niște sclavi. Valetul este un sclav, iar secretarul este fratele său conațional. Mintea profundă cunoaște această tranziție sau transfuzie de gânduri.

2 august. zi onomastică

Rușii sunt nedrepți, violenți, asupritori cu o inimă bună din această supunere oarbă și răbdare de netrecut a sclavilor.

La convocarea deputaţilor

Rusia este grozavă, dar nu este organizată, nu are cod, este guvernată din întâmplare și din abuz

prea vizibil este considerat pentru a emite un decret. Răul rămâne la rădăcină.

Este necesar să se adune deputați pentru a lua în considerare neajunsurile și abuzurile întregului imperiu, pentru a sfătui cu privire la beneficiile acestora și pentru a elabora un guvern de încredere și legi indispensabile în concordanță cu aceasta. Altfel, Rusia va pieri, guvernată de ordine temporare care se distrug reciproc; în orice se poate vedea fie indiferență excesivă și neglijență totală, fie grabă și zel extreme; faptele rapide sunt fragile, inutile.

• Adunarea deputaților este un mijloc sigur de a ajuta toate relele și neajunsurile. Va pune o bază sigură pentru prosperitatea generală.

Este 1) inofensiv, 2) legal și 3) necesar.

1. Exemplul Franței este nedemn de menționat: acolo suveranul a adunat involuntar deputați, neavând mijloace de a ajuta la datoriile și neajunsurile extraordinare ale veniturilor sale, aici - din pură generozitate și dorință de bine comun.

2. Această adunare este legitimă, pentru că ceea ce a fost odinioară licit în Rusia, unde voința suveranului este legea Rusiei și tot ce se poate face prin voința celui care domnește este legitim.

3. Necesitatea acestei întâlniri dovedește lipsa legislației și imposibilitatea de a o livra Rusiei în toată perfecțiunea fără complicitate generală.

Când nou-anticipatele zakopy vor fi publicate fără o complicitate comună, Rusia le va găsi insuficiente în timp și va suferi, în mod necesar, inconvenientul unei schimbări. Și atunci această clădire va cădea cu un zgomot și pericole) îi va zdrobi pe cei din jur.

Rusia a fost destul de luminată chiar și în adunarea anterioară a deputaților, dar acum se află în cel mai fericit mijloc. Peste o jumătate de secol nu va fi atât de îndepărtat de imitația generală și, între timp, pot apărea exemple proaste.

Acum, cea mai periculoasă Franță este un bun exemplu de ordine și fermitate a guvernului.

Răspunsul binecunoscut al ministrului la încetinirea elaborării legilor de către comisie spune: „Legile nu sunt acțiunea unei singure autorități, ci acțiunea prudenței, justiției și ordinii”.

Dacă ar fi fost de ajuns să porunci crearea legilor, atunci acestea ar fi fost întocmite de mult; dar vedem în același răspuns că Rusia a

încercat în zadar acest mod de viață de aproape o sută de ani întregi și rămânem până astăzi cu aceeași carte a Codului, în care sunt scrise legile „nu pentru cetățeni liberi. , ci pentru sclavi”.

Prin urmare, dacă legile nu sunt întocmite printr-o singură comandă, atunci nu există alte mijloace decât sfaturi generale despre ele.

Legea este o expresie a voinței generale și pentru ca noua legislație să nu fie întocmită ca vechiul cod numai pentru sclavi, este necesar să se invite în toate modurile întregului stat să participe la crearea prosperității sale; și atunci vor exista legi ale acțiunii, prudenței, dreptății și ordinii. Când sunt alcătuite sub supravegherea unui ministru, ele vor fi întocmite și executate prin acțiunea unei singure autorități.

Comisia de redactare a legilor 6 nu va pierde nimic de către adunarea deputaților. Ea va continua să „se angajeze în extrase și compararea materialelor”. Deputații nu se vor amesteca în această lucrare, dar reflecția neobosită va fi facilitată de sfaturi generale. O minte este bună, dar două sunt mai bune decât atât.

Ministrul este acum obligat să-și urmeze mentalitatea unică în tot ceea ce privește întinderea nemărginită a Rusiei, apoi va găsi angajați demni îmbogățiți cu informații cu experiență, apoi, în considerarea acestora, „vor apărea uniformitatea și legi bune, care nu sunt prin o singură autoritate, dar din propria voință toată dragostea”.

Ceea ce omul alege din propria voință, el iubește.

„Necesitatea ne obligă să apelăm la cele mai bune coduri europene”, se arată în replica ministrului, și menționează unul din Prusia și altul necunoscut. După comoditatea acestor împrumuturi

va fi pentru legislația rusă. Dar pentru a decide fără greșeală, întrucât aceste legi împrumutate sunt convenabile pentru obiceiurile și obiceiurile rusești, trebuie mai întâi să verifice, să asculte prin deputați părerea oamenilor pe care îi reprezintă, dacă aceasta sau alta lege străină este potrivită. Fără această testare și încercare, noile legi vor fi un act de putere și nu de prudență.

Justiția și ordinea cer să cunoască opinia generală, să asculte motive contrare și să acționeze în conformitate cu această considerație.

Fiecare proprietar își construiește o casă, după cum are nevoie; dar marele edificiu al legislației, care îmbrățișează bunăstarea întregului imperiu, trebuie să fie ridicat fără cunoștințe și complicitate comune?

Legislația pentru popor „ar trebui să se conformeze întotdeauna moralității sale”: pentru a cunoaște cu exactitate oamenii împrăștiați pe marea întindere a Rusiei și pentru a-i determina moralitatea în momentul actual al legislației, este necesar să o vedem și să o auzim în adunarea plenipotențiarilor săi.

După cele două capitale nu ar trebui să judeci moralitatea rușilor: a-i cerceta și a cunoaște modul real de a gândi și a determina moralitatea este la fel de dificil și lent ca o colecție de legi. Chiar dacă ar alege cei mai pricepuți oameni în cunoașterea naturii umane, atunci fiecare în felul său ar descrie starea locuitorilor; deputații fiecărei provincii vor da un mod sigur de a cunoaște modul real de gândire al oamenilor și gradul de moralitate a acestora, fiind ei înșiși asemănări vii ale celor care au trimis.

Dar, pe scurt, statutul fără complicitatea legiuitorilor, fără sfaturile și prezentarea acestora, este mai dezastruos decât lipsa actuală a legilor. Este mai bine ca rușii să mai trăiască câtiva ani în templul lor dărăpănat și să aștepte cel mai fericit moment când ei înșiși [c] pot începe o nouă clădire solidă cu un sfat comun.

„Legile civile bune sunt cea mai mare binecuvântare pe care un suveran o poate oferi poporului său.” Împărăteasa Ecaterina a II-a, simțind deplina forță a acestui adevăr, numai războaiele i-au distras atenția

intenție binefăcătoare, dar promulgarea Ordinului Comisiei și convocarea deputaților care au avut loc până în zilele noastre rămân un fundament de încredere și indispensabil al legislației ruse pentru marenos și binefăcător împărat Alexandru, pentru respectul și dragostea pe care le păstrează față de acesta. ea, pentru a-și desăvârși gloria și prosperitatea întregii Rusii, va oferi acestui monarh să ofere acesta este cel mai mare bine pentru poporul său.

Ordinul Comisiei și convocarea deputaților sunt fundamentele esențiale ale legislației, înscrise în minte și întipărite în inima fiecărui iubitor de patrie și fiu credincios al Rusiei. Orice zidire care nu este în concordanță cu marea temelie este nedemnă de ea. Nu este suficient că „o mașină uriașă, prin natura ei, merge liniștit și încet”, dar este imposibil să ne așteptăm să se întâmple în conformitate cu semnul înțelept, când este dragat din alte materiale sărace de către alți constructori care au pornit-o.

Când toate legile străine sunt adunate și oferite fiilor Rusiei în limba lor, atunci se formează în capul lor și, amestecate cu gândurile naționale, în măsura în care pot fi în concordanță cu ele, vor fi acceptate, atunci rușii se vor adapta. străinii pentru ei înșiși, în măsura în care este convenabil, și în locul incomodului vin cu al lor. Apoi vor apărea avocații lor învățați, așa cum se găsesc în stările iluminate.

Comunicarea gândurilor va da naștere rațiunii și cunoașterii, deoarece impactul fierului de cremene aruncă scântei, astfel încât aceste studii sociale dezvăluie adevărul.

Inscripție la cea mai amplă convingere despre ședința deputaților.

Începutul și întemeierea societăților pentru binele comun. Originea puterii.

I. Legislativ și II. Executiv.

I. Temporar, dar pentru urgențe și schimbări în starea poporului și pentru veghea păstrării legii, continuă.

II. În raport cu alte popoare și supușii acestora, politice și judiciare.

1. Comanda și controlul forțelor militare.

2. Proceduri judiciare.

I. Legi pentru popor și ele sunt stabilite: el însuși nu își poate dori rău.

II. Război și pace pentru oameni și ei vor decide și vor produce.

III. Li se plătesc taxe și folosirea lor este încredințată conducerii executivului cu raport.

8 august

Mare insultă la adresa rușilor să-i considere incapabili să-și elaboreze propriile legi! Până acum, renumiți doar în Europa pentru curajul și victoriile lor, ei vor arăta prin legislație cât de mare evlavie merită pentru darurile minții lor rapide și înțelegerii subtile.

Gloria poporului cere această mare experiență și cui este dragă, va dori cu râvnă să întoarcă ochii Europei către compatrioții săi care creează legislație; iar cel ce-și cunoaște poporul nu se va teme că celebra lui adunare se va face de rușine.

Ei gândesc în zadar - frica este principala motivație a rusului: faptele sale neînfricate demonstrează contrariul. Gelozia îi este cea mai caracteristică, entuziasmat de ei, din bunăvoință îndură greutățile și pericolele. „În public, chiar și moartea este roșie”, spune rusul. „Trăiți împreună și muriți împreună”, a spus el. De aici, această îndrăzneală, care este numai particulară și obișnuită oamenilor, duce chiar la rău, deoarece din lipsa unui obiect demn se transformă într-unul inutil și nedemn.

Poporul rus, în persoana plenipotențiarilor săi, să fie unit, participând la treburile publice, când gelozia lui, îndreptându-se spre subiectul cel mai demn, va surprinde Europa cu marile și rapide succese eroice.

Lăsați străinii să vorbească despre condiția socială inițială - este doar ideal, rușii își pot baza drepturile mai sigur pe contemplarea minții lor. Ca și copiii, erau sub tutelă, mici

personal de la sclavi, la vârsta perfectă cer să intre în moștenirea lor și să o gestioneze ei înșiși: cine le va refuza? După ce lege vor rămâne în veșnicie grijă? Ce au greșit? Când sunt prost guvernați, atunci vor fi pedepsiți cu privarea de propriul guvern.

13 august

Pentru a înnobila poporul rus, pentru a-și arăta rațiunea1 înaintea lumii întregi și pentru a-l convinge de ei înșiși, este necesar să-i dea lucrarea legiuirii.

Glasul poporului, glasul lui Dumnezeu. 19 august

eu

Domnind primăvara, reînvie-ți patrie Rusia ca ea; fiii ei te iubesc, ei așteaptă cu nerăbdare prosperitatea lor de la tine, nicio supărare nu le-a răcorit inimile; Plini de nădejdea ei, ei vă cer, mare suveran, să-i adunați pentru a stabili legi de încredere. Arată lumii încrederea ta în dragostea lor și grija ta paternă pentru bunăstarea lor. Respingeți nedemn de voi, filantropic, monarh blând, îndoială, pentru a alege mandatari din întregul imperiu și bucurați-vă de dragostea și zelul întregului popor - recunoștința pentru onoarea lor să participe la legislație nu va face decât să sporească loialitatea și ascultarea.

Consiliul trebuie să se distingă de acțiunea sa. Guvernul este limitat, dar acțiunea sa este liberă.

Netelbladt: Guvernul nu crește sau scade din vastitatea sau micimea zonelor.

„Suveranul nu este un înger” – Petru cel Mare a deschis această recunoaștere universală, specifică doar spiritului, specifică spiritului.

„Suveranul a observat suficientă iluminare în rândul poporului său pentru a cunoaște prețul bunului public, ne-a dat ocazia să punem pe măsură datoria curții supreme, deci, prosperitatea posibilă și durabilă a imperiului.”

Senatul s-a bucurat de revenirea așteptată a privilegiilor și drepturilor sale, iar unul dintre membrii săi a produs în grabă din noul decret așteptat posibila și durabilă prosperitate a imperiului. Dar Senatul, în esența sa, este doar curtea principală a imperiului;

dar din întoarcerea dreptului și avantajului său nu urmează nici prosperitatea posibilă, nici cea durabilă a imperiului; aceasta necesită o altă instituție, similară parlamentului superior și inferior britanic; adevăratul Senat este ca doar vechiul parlament al Parisului. El este la voia suveranului și este obligat să o îndeplinească fără îndoială, dând exemplu de ascultare față de locurile subordonate.

Dar între întreg poporul și suveran există o obligație specială și a o pune pe măsură este într-adevăr același lucru cu a stabili prosperitatea posibilă și durabilă a imperiului.

Această datorie reciprocă este legea; depozitul său este o colecție de persoane autorizate. Numai ea poate, în funcție de circumstanțele și cerințele cazului, să explice, să disemineze și să se schimbe cu acordul general al suveranului.

Prin contactul direct cu poporul, plenipotențiarii au toată puterea acesteia, poporul vorbește prin gura, obiecția lor este obiecția poporului. Aici voința este cuplată cu forța. Dar Senatul nu se bazează pe nimic. Se atârnă de voința suveranului și, când cade în spatele lui, se va prăbuși și se va prăbuși.

Senatorii sunt motivați de premiile suveranului, plenipotențiarii - de dragostea și respectul poporului. Întrucât este mai nobil decât acestea, plafonul și faptele, rangul, panglicile și moșiile, deșertăciunea și interesul propriu nu pot produce acele fapte și virtuți care surprind dragostea patriei și gloria.

Rusia tinde să treacă în aristocrație; Consiliul, sau mai bine zis membrii săi, miniștrii, au acum multă putere fără nicio autoritate specială, dacă nu atât de multă putere ca sub Petru al II-lea și începutul domniei împărătesei Anna.

Este imposibil să forțezi monarhul să participe la afaceri mai mult decât își dorește el și, prin urmare, este imposibil

se poate lua și marea putere celor apropiați, pe care le-o dă, nebizându-se pe sine din cauza lipsei de experiență sau dorind să aibă mai multă odihnă și timp liber.

Când suveranul Rusiei face totul el însuși, nimeni nu îndrăznește să se amestece în guvern, dar când suveranul decide să-și reducă puterea și să permită altora să participe cu adevărat la guvern, atunci singura întrebare este, cu cine este mai bine să împărtășească aceasta. Seminobilii și medii nu sunt nimic înaintea suveranului însuși, au dreptul să se egaleze cu primii nobili și, atunci când au o mare putere, atunci le este permis să dorească complicitatea, căci între ei există egalitate în lor. familie, bogăție și chiar avantaj, mai ales în rațiune și virtuți personale; ei îl acceptă pe suveranul însuși ca intermediar și, din moment ce pot face mai mult bine fără niciun interes și răsplată, dar numai pentru dragostea patriei și a gloriei, atunci chiar motivele le oferă un avantaj.

Pe lângă faptul că permite suveranului însuși să participe la guvernare, un alt drept la aceasta este alegerea generală, conform dovezilor zelului pentru binele comun și a capacității de a-l promova.

Acest drept este la fel de solid și adevărat ca și cel cu care suveranul însuși onorează subiectul puterii sale în așteptarea binelui comun; suveranul are grijă de băutură conform îndatoririi și îndatoririi sale, și întreaga societate - prin impuls natural, deoarece acesta este un drept inalienabil, de neșters al poporului și un mijloc de a satisface grija naturală a lui însuși.

Comunicarea directă a Împăratului Suveran cu Senatul a fost oprită și de aceea, conform mărturisirii sale prealabile, s-a transformat într-un corp slab, spiritul indiferenței a pus stăpânire pe membrii săi; iar prima lovitură a fost dată de un puternic apărător al drepturilor Senatului, când și-a asumat așa-zisa putere protectoare și când numai prin el Senatul a început să aibă relații cu suveranul.

Ministerul separă suveranul de acel Senat și i-a încălcat drepturile, de exemplu, Senatul prezintă candidați pentru funcția de guvernator, iar ministrul îi înlocuiește și

noi decrete ale suveranului fără voinţa şi informarea Senatului determină. Istoria Senatului de pe vremea lui Petru I arată distrugerea alternativă a puterii sale de către instituțiile Consiliului sau Cabinetului. „Împărăteasa Elisabeta a ridicat Senatul la nivelul său anterior, distrugând prin intrigile unora dintre noile guverne compuse cu încălcarea ordinii de guvernare, care au slăbit justiția și au crescut omisiunile în treburile statului”.

Senatul nu se laudă în zadar cu avantajele sale în timpul domniei acestei împărătese, binefăcătoare lui și poporului. Chiar i-a dat socoteală în treburile importante ale statului. În prezentarea Senatului către actualul împărat despre drepturile și avantajele sale, se menționează un lucru: „să oprească și să stârpim răul fără denunțare și petiție asupra anumitor împrejurări cunoscute de Senat. Fiecare senator, în conștiința sa curată, trebuie să-și imagineze răul care se întâmplă în stat și nelegiuiți, cunoscuți de el, fără nicio parțialitate.

Acest drept este atât de mare încât a făcut Senatul ca Parlamentul britanic, fiecare membru al căruia are dreptul de a raporta tot felul de abuzuri pentru a le eradica și, prin urmare, fiecare membru are dreptul de a-și pune propunerea în lege, dacă se adoptă cu majoritate de voturi.

Lăsați Senatul să consulte în arhivele sale secrete, el va găsi acolo un drept nemenționat încă în prezentarea sa de a se amesteca în treburile politice ale suveranilor în discuția despre pace și război; în măsura în care prin el se dau ordine de recrutare a trupelor, atunci a fost odată onorat cu un asemenea decret, care, prin exemplul său, îl

împuternicește să întrebe suveranul pentru ce motiv se comandă recrutarea. Împărăteasa Elisabeta, cu mult înainte de a declara războiul prusac, a informat Senatul cu privire la motivele acestuia și abia după ce Senatul a certificat că sunt minuțios a ordonat să fie colectat numărul menționat mai sus de recruți. Secretul de stat este păstrat cu respectul cuvenit, diferit de cel exterior cu care se laudă în timpul împăratului. Ecaterina a II-a, când a venit la ea în calitatea sa de a rosti discursuri lăudabile! În fiecare

anul nou sau la încheierea fiecărei păci, neștiind de ce a fost încălcat sub blânda și sincera Elisabeta. Senatul era guvernul suprem, mijlocul dintre suveran și popor. Imaginați-l în două poziții: în primul rând, cu importanța examinării cauzelor războiului prusac și a comanda armelor convinse de aceștia, iar apoi pregătindu-se să o felicite pe împărăteasa cu pacea suedeză, când o preocupare este de a închide frica trecută a capitalei. și rușinea de a te lăsa prins într-o asemenea greșeală .. .

Agricultura nu este suficientă. Sunt multe terenuri goale - populația lor este împiedicată de faptul că stăpânii lor au capturat, cine ia pământul pentru sine îl va cultiva. Măsura de a da terenuri goale este de 12 mii de acri, dați câte 30 de acri fiecare oamenilor care lucrează cu adevărat...

„Monarhul înțelept (Petru cel Mare), deținând puterea legislativă în persoana sa, deoarece, în ceea ce privește spațiul și compoziția Rusiei, ar trebui să existe pentru totdeauna, exclusiv și nelimitat în persoana monarhului domnitor, a stabilit locul suprem. , dându-i toată puterea executivă.”

Spațiul și componența Rusiei necesită putere executivă în persoana monarhului, dar puterea legislativă este o carte permanentă și indispensabilă pentru coexistența oricărui popor, conform proprietăților și obiceiurilor sale speciale și contururilor mentale. Acest amestec de două autorități, diferite în esența lor (cum știe ultimul student în jurisprudență), amestecă toate legile cu voința unică a suveranilor și dă naștere unei stări de ilegalitate a celei mai severe autocrații turcești, căci acolo Alkoranul este considerat. mai presus de voinţa sultanului, şi la noi care cu cuvântul sfânt va păstra puterea monarhului ! Luarea satelor din mănăstiri a oferit prilej de folosire a acestei arme și a stârnit cea mai vie participare a clerului care se ocupa de ea.

Păstorii luxoși și magnifici ai poporului au tăcut când a venit timpul să se despartă de averea lor, pe care o foloseau pentru rău, bând șampanie, iar încălzitoarele vorbesc și le udau în băi. Arsenie singur s-a înarmat cu puterea de a scrie, nevinovat în conștiință, a părut îndrăzneț și a suferit. Siberia a adăugat la acest număr drept de eroi

ai adevărului și dragostei patriei, care au suferit în deșerturile ei împreună cu ticăloșii și monștrii omenirii.

„Dacă vreunul dintre oameni a dobândit în mod privat dreptul de a determina persoana căreia ar trebui să i se încredințeze guvernul, nu rezultă încă din faptul că dreptul de a stabili legile fundamentale îi este potrivit”.

„Deși puterea legislativă este în puterea conducătorului suprem, totuși, supușii își pot prescrie legi pentru ei înșiși în treburile lor, întrucât astfel de legi nu sunt nici intacte, nici siguranța republicii și sunt inferioare legile prescrise de supremul. conducător, ei nu sunt contrare.”

Netelbladt; Artă. 275

2 octombrie

Pe măsură ce o grămadă de sânge impur se adună într-un singur loc, corupția Europei a fost dezvăluită în Franța. Anterior, duminica era deja uitată, apoi au fost aduse decenii. Bonaparte, la fel ca al doilea Alexandru, a înșeuat un cal nestăpânit, ascunzându-și umbra de el. Consulul pentru trei 3 (sic) a apărut pe un cal etern, o călătorie bună pentru el, dar vrea să restaureze lumea prin cucerire. După Cartagina, va fi acceptat pentru alții. Capul tăiat este vindecat, iar oamenii se minunează și urmează urmele fiarei.

28 octombrie

De la gloriosul Bonaparte fiii Rusiei vor striga, despărțiți de tații, mamele, soțiile și copiii lor:

șaptezeci de mii de recruți. Nu uita de titlurile săracilor tăi!

Ecaterina a II-a nu a comis legislație; temelia sa uriașă, glorioasă pe dinafară, nu avea nicio afirmație proprie. Ea s-a bazat pe mintea ei, și nu pentru bunăstarea oamenilor, ci pentru propria ei glorie pe care a creat-o, gloria ei chemată la sine demnă de mândrie și strălucirea minunii omenești. Tunetul victoriilor, mângâierea oamenilor de știință au completat cea mai mare parte a propriei ei măreții construită în mintea ei.

Gloria umană se îndreaptă spre locul în care este îndreptată atenția. Distruge adevărul și subminează înțelepciunea care îi oprește zborul.

Libertatea este adevărată, ca și gloria, în înțelepciune.

Dar cine promite libertate este el însuși sclav al patimilor; vai de poporul care îl va asculta și va fi înșelat. Cearta, crimele, rebeliunile și execuțiile sunt un exemplu al Franței. Cu această libertate, profesorii înșiși vor fi tirani, favoriți ai poporului și victime ale predilecției lor.

Dar dragostea de adevăr și judecată, cu care se realizează adevărata libertate față de Dumnezeu, este în răbdare și blândețe. Iluminarea poporului, credința și frica de Dumnezeu. Pe conștiință se dă judecata credincioasă, sfințită anterior prin credință, în lipsa primei, a doua este frica omenească.

Adevărata libertate nu rezistă autorităților consacrate și nu rezistă răului fără proces, dar instanța de la Dumnezeu recunoaște dreptul, pe baza voinței sale. Dacă autoritățile greșesc, ele rezistă în așteptarea judecății inevitabile de la Dumnezeu. Judecata lui Dumnezeu are loc în mod invizibil în tot universul. Domnul, adăpostul nenorocitului și ajutătorul de timp în necazuri, nu-i părăsește pe cei ce-L caută.

6 noiembrie

În această zi timp de șapte ani în această dimineață nu a existat un țar în Rusia. Ecaterina a II-a încă respira, fiul ei Paul I nu îndrăznea să accepte puterea tuturor și numele împăratului. Pe 7 noiembrie au început să depună jurământul, când cel mare a răcit și nu a mai suflat. Pe 8 noiembrie, Paul și-a sărbătorit-o pe a lui

procesiune. În ajunul acestei zile, 5 noiembrie, a lovit-o. Dar toată ziua și curtea însăși i-a recunoscut numele și puterea până dimineața. Abia acum rușii s-au trezit fără țar. Dumnezeu este regele lor. Ieri primul îngheț a fost de vreo opt grade și râul devenea. Acum este și mai frig, dar apoi, pe 8 noiembrie, au început gerurile și a devenit Neva însăși. Și acum înainte de lac timp de o săptămână, și prima zăpadă în noaptea de 1 noiembrie, iar după-amiaza gheața a mers ...

Vasili Vasilievici POPUGAEV

ODA PRIVIND CAZUL PERMISIUNII FACUT DE CONSILIU PENTRU PASUL SOCIAL CONTRAT

opera gloriosului filozof genevan Rousseau, supusă examinării de către cenzori

1799

Bucură-te Parnasul, stropește muzele, Arătați Helikonul strălucitor, Și harpe de dulci uniri Sună solemn, - Gloria va mătura pe aripi Lumea mai departe până la capăt, Nestingherit țesut lauri Din inimile cele mai recunoscătoare.

Rose, nu vă interzic

Genii grozave de citit

Nu ai limite

Pe ei într-o potecă curajoasă să îndrăznești, Deschide-ți (calea) spre iluminare, Ce a pavat Petru cel Mare;

Amphictyon 1 - judecata minții

În îngustă nu a inclus.

Rousseau, respect peste tot

Talentele tale sunt date

Și tip geniu rapid

Al tău este onorat în limitele limbii ruse.

Mințile mari nu au obstacole

Legi înțelepte rusești Ei încearcă să-și păstreze gloria.

FERICIRE

[1801]

Fericit cel ce disprețuiește aurul, Râde de fast, cinstește, Evită bogățiile uriașe, Nu se duce la casele nobililor!

Care sunt mândri de mângâierile sibariților Onorează disprețul aurit Și din vederi înfățișate modeste Recunoaște inima de șarpe.

În plăcere nobilului stăpân Care face rușine să se mângâie, Din respect pentru familie, rangul Nefericitului în veghe.

Dar într-un cerc liniștit locuiește Familii, dragi și dragi, Și mai multă fericire nu știe Cum să fie în brațele celorlalți.

Înălțimea nu ne ocrotește, bogățiile lui Krezovoi nu ne feresc de necazuri, Și regele pe tron este descurajat, Și săracii trăiesc fericiți.

ODA PRIVIND CAZUL O NOI COMPOZIȚII A ACADEMIANULUI GENERAL] LEPEKHINA 1801

Încoronat încă cu părul gri,

Onorat de bătrânețe, minte,

Lepekhin! Soț, iubitul meu, Tu înmulți slava ta tunet!

10 -464

Mai multă natură în explorare

A petrecut un secol de viață nemuritor, În zilele glorioase ale pâlpâirii tale,

Ai spus noi adevăruri!

Arzând de cunoaștere cu dragoste, Inspirat de dorința de glorie,

Ca Marte în câmpuri încununate cu sânge, Înconjurat de lauri nemuritori,

Așa luptând în câmpul adevărului, Încă al tău în amurgul zilelor tale, Înviorând cu ardoare a inimii, Tu străluciți pe cărările cunoașterii!

O, bătrâne, cu adevărat venerabil, Cunoașterea este un adevărat erou!

O, minte mare, incomparabil, când se va sfârși munca ta? Destul în templul lui Apollo, Destul ai tunat, Pentru gloria rușilor - Helikon, Pentru binele comun - produs.

Este timpul ca eroul să se odihnească

E vremea să depui sabia luptei, Cu capul de laur plecat, Să trăiești în pace, într-o lume liniștită!

Dar nu - în lucru, neobosit,

Vrei să-ți petreci viața, Să-ți dedici restul vieții științelor ramurii tale iubite.

Și Phoebus era la orizont

Surprins de toată Europa, vrei să te scufunzi în Ponte,

Zori stacojii strălucitoare!

Strălucește și fii faimos, dragă soț, Divi totuși, divi-te,

Până când raza cerului se estompează, Până când geniul tău se va ascunde.

O PRETENȚIE DE PRIETENIE

[1801]

Prietenie! Darul neprețuit al raiului, Dulce nectar al acestei vieți, Geniul lumii, al întregului univers, Dumnezeirea sufletului meu!

Coborâți din cercurile eterice, Coborâți în cercul pământesc – Să vă auzim vocea în vânturi tăcute marshmallow.

În venele noastre focul se va revărsa, Inima va reînvia de moarte, Focul se va potoli din teribila bătălie, Va împăca Mielul cu lupul, Mândria - monstrul asupririi - Va fi nimicită înaintea ta, Pacea și liniștea vor fi stabilit în toate făpturile vii.

Un sclav nu se va trânti înaintea stăpânului său, Lanțurile grele vor fi distruse, Răul se va risipi ca fumul. Cresus va auzi gemetele săracilor, El va asculta pe orfan Și nenumărate milioane Să-i adune numai pentru bine. O țară fericită va înflori Locuri de Arcadia de aur, Laur verde și măslin Țes o alianță cu ei.

Prietenie! Darul neprețuit al raiului, Mângâietorul acestei vieți!

Coborâți în această lume muritoare, Dă pace întregului univers.

SORTĂ [1801]

O, un decret ciudat al sorții, O minunată întorsătură a fericirii! Nevinovatul suferă în asuprire, ticălosul trăiește confortabil.

Unul-și închide ochii în lacrimi, În tristețe, în suspine, se ridică, Petrece nopțile doliu, Viața atrage în muncă diabolică; Altul adoarme pe trandafiri, Bogății în belșug și cinste, Socotește ani de bucurie, Și durerea nu cunoaște decât prin oameni. Unul, fiind o adevărată virtute, Ajutor pentru cei ce suferă în necaz, Un nenorocit, binefăcător orfan, Trage viața în lanțuri împovărătoare, Lipsit de adăpostul părintelui, Departe de iubita lui soție, Amânat de ferocitatea sorții rele, Îndoit în muncă. sub stâlp; Altul, jefuind milioane, Cuprinzând toată lumea cu sânge, Naruipa toate drepturile, legile, Ascultă lire linguşitoare, Cu greu se laudă lui Dumnezeu, Capul, stăpânul muritorilor a tuturor, Iar înăuntrul sălii strălucite, Mulţumit, adormă. printre conforturi! Speranțe ne hrănesc în zadar, Adevăritatea nu trăiește în lume, Aici cei neștiutori sunt mai des cinstiți, Și cei buni, înțelepți vărsă lacrimi; Coroanele lui Cromwell primesc,

Neroenii sunt un sceptru de aur, Camillus este trimis în exil, Dionii sunt plătiți cu moartea rea. Zeița oarbă a fericirii Dă totul oamenilor ocazional, Jucându-se cu soarta unui muritor, Din cupa se revarsă peste

marginea Bogăției, cinste, evlavie, Unde aude doar bubuitul oamenilor, Și în aceeași clipă îi adună. cu mâna ei.

Această lume este un loc de încercări, Unde un muritor se luptă cu un val de Patimi, de dorințe rebele, Se hrănește singur dintr-un vis;

Unde înțelepții se usucă degeaba

În dorința de a trăi numai pentru oameni, El suspină de nenorocirile vecinilor Săi și geme în legături - ca un ticălos!

FERICIREA ACESTEI VIEȚI

[1801]

De ce să căutăm bogățiile, avem nevoie de ele?

Strălucirea lor este doar o falsă glorie, Farmecul lor este o otravă muritoare. Liniste sufleteasca unita

Există fericire în această viață, o singură virtute ne încântă aici.

Înaltă onoare, glorie - Esența lumii este un zvon gol, Sunt mai mulți prin moștenire, Nu este adevărat să obțineți. Monarhi, aici tunând Înaltul lor rang, Simt aceeași întristare, Aceleași poveri pe care le poartă.

În această lume este imposibil să fii complet fericit; Suntem adesea captivați de ceva care servește la rău. Doar el este prosper, Care se mulțumește cu soarta. Și, nedorind titluri, El trăiește în pace.

FERICIREA ACESTEI VIEȚI

[1803]

Muritor! A fi fericit

Nu căuta mari onoruri

Nu da aceste straluciri false

Orbește-ți sufletul!

Urmați direcția stâncii!

Într-o furtună, curge nava ta -

Râzi de vârtejuri de aspirație, Lasă vântul să-ți rupă vela!

Dacă un val se rostogolește în depărtare, ce te va înghiți cu el?

Degeaba zbuciuma muritorii! — Nu o va întoarce înapoi.

Moartea este rea, dar răul este instantaneu!

Instant - lovitura ei este făcută;

Viața este o binecuvântare variabilă, Acum tronul, iar mâine - captivitate!

Acum în bucurii, bucurii,

Trăim în fericire deplină, Mâine timpul nu mai este în râs Cheltuim - vărsăm lacrimi! Acum suspinăm pentru iubita, Apoi gemem pentru rudele noastre, Și de o sută de ori chemăm Moartea într-un asemenea chin. Bine! Ce fel de vreme rea te amenința cu o nenorocire malefica? Furios, spumant, apă

Viața te va priva instantaneu;

Dar pentru lumea asta, numai repede, Întotdeauna vrei să geme! Poate că elementele disputei Și inofensiv se opresc - Vântul fericit va sufla, Și duce la țărm - Și necazul tău va trece, Și nenorocirea va trece!

De ce, cu un oftat gol al Vieții, să fie agravată povara, Dacă soarta nu poate fi îndreptată prin grijă și suferință?

Dar de ce încercăm să atragem atât de mult către noi? Este mai bine să te bucuri de viață, Dacă curge numai pe calea părții de aur, Părțimea orașului printre laude? Omule, caută pacea, Fericit - dacă ai câștigat-o.

LA PRIETENI

[1803]

Prieteni! Urmărind un vis, Pentru umbra fantomelor goale, Pentru cinste - falsă deșertăciune - Nu există decât soarta celor ignoranți! Să strălucească de avere, ordine, Să smulgă în arhivele strămoșilor, Să fii mândru de titluri, ranguri, Să te îneci în fericirea satrapului! Lasă-i să se străduiască singuri

În asta găsesc fericirea; Lăsați lingușitorii să se înghesuie în jurul lor Și să încerce să le înșele urechile. Înțeleptul privește zâmbind La titlurile de glorie, sunetul este gol,

Onoare, preferă totul

El este inima și sufletul păcii!

El vede fericirea, fericirea
În cercul prietenilor, rudelor tale,
Bucuria are un gust perfect
În faptele celor buni numai unul.
El disprețuiește aurul lui Cresus;
Attil este o sabie groaznică;
În lauri sângeros nu vrea
În triumf printre oameni curge.
Nu așteaptă laudele piitilor lingușitori,
La moarte - un mausoleu mândru;
Despre binele comun al neglijenților
El strigă soarta și - regi!
El vede: și tronuri de aur
Cădeți, învins de soartă
Sceptrul și coroana tiranului
Nu-i vor împăca cu o parte rea!
Dimitrie, înconjurat de paznici,
Nero în camerele de aur
Cădeți din gloata furioasă
Și pieri din cauza faptelor rele.
Nu vom fi fericiți pe lumea asta
Caută printre onorurile zgomotoase,
Nu-l vom vedea în mov, Bliss este în puterea de a livra!
Dar vom fi mereu pregătiți
Pentru a ușura soarta nefericiților,
Pentru adevăr, chiar purtați cătușe,
Vărsă sânge pentru binele comun.
Onoare și posesie de aur

Și puterea dată nouă de soartă,

Trebuie doar să dăm naștere dorinței

Pentru a împăca pe nefericiți cu o parte rea,

Dă judecată adevărată celui puternic, nu asupri pe cel asuprit

Și virtutea persecutată

Protecție-ajutor la depunere.

Dar dacă soarta nu ne-a lăsat să gustăm această Fericire, suntem mulțumiți de titlul de cetățean,

Nu vom căuta onoruri! Lasă-l pe ignorant să se caute pe sine În spatele foliei de scăpare a onorurilor - Înțeleptul nu se bate de asta; Cu Camillus în coliba lui El trăiește în sânul păcii, Când îl cheamă la sine, Patria vede în el un erou, Nu culege lauri prin înșelăciune.

CĂTRE CONCEȚĂȚENI

1806

Peste tot se aude zgomotul certarii! Trâmbița militară bubuie. Vrăjmaşul încăpăţânat se năpusteşte asupra noastră, Înaintea lui zboară moarte cumplită.- Ridică-te, copii ai slavei răsunătoare, Ridică-te, ruşi, maiestuoase! Deja dușmanul, în mândria lui, dispune de soarta regatelor, Îți amenință libertatea!

Tu, Ross, te desparti de ea?

Îți este străin să-ți înclini gâtul mândru Sub jug, Soarta nemților e nefericită Și rușinoasă să împarți lanțul? Iubire sfântă pentru patrie, stârnindu-te la o ispravă, va dispărea cu adevărat înaintea vrăjmașului?

Este posibil ca tu, care ai îngrozit universul, să fii un dușman deșartă, îl voi ucide, nu poți să-l disprețuiești tunetul?

Cât timp în urmă, încununat de glorie, Suvorov i-a lovit pe galii?

A trecut mult timp de când adversarul L-a călcat în picioare a lăsat loc victoriei?

S-au schimbat rușii? Când le-au fost frânte inimile, Când s-a auzit glasul gloriei?

Nu, rușilor, îmbrăcați-vă cu armură, Ca norii furtunosi năvăliți! „Galiul nu te-a uitat încă.

Țarul te cheamă pentru protecție, Te cheamă să mântuiești Patria;

El îi instruiește pe mâna ta Inamicilor universului să lovească. Știe să vă iubească, rușilor, Nu-și cruță viața pentru voi; Arătându-i dragostea ta, Acceptă amenințător arma Și mănâncă slavă curată Căci Patria a vărsat tot sângele!

Eroii antici au înviat! Gazdele lor vor curge repede, vor începe bătălii sângeroase, rușii vor câștiga victoria.

fii ruși! Fii cu voie bună, Înflăcărează-te de exemplul strămoșilor tăi, Vrăjmașul, umflat cu forța, va cădea! - Don au fost trimiși dușmani ai întunericului, rușii Pozharsky au fost eliberați, iar Petru l-a aruncat pe Karl în praf.

Iar voi, urmașii acestor eroi, străduiți-vă să culegeți laurii! Lasă isprăvile rușilor să fie tare Pentru totdeauna gloria se va repeta!

Nu este pentru noi să ne închinăm sub jug, Nu este pentru noi să ne supunem Rusiei străine, Nu! Este mai bine să gusti moartea în luptă. Cel Atotputernic, biruind adevărul, Înspăimântând pe tiranii răi, Dușmanii te vor ajuta să zdrobiți.

DESPRE BUNĂSTAREA CORPURILOR POPORULUI

[1801-1802]

Rara temporum felicitate, ubi sentire quae lis, et quae sentias, dicere licet.

Tac., histo: cap. 1.1

Draga cititorule!

În această lucrare, Autorul îndrăznește să vă prezinte o discuție generală despre bunăstarea popoarelor, bazată pe patru puncte principale: influența iluminismului asupra guvernării, fermitatea legilor și constituțiilor, echilibrul claselor populare și, în final, comerţ; în prima din această carte sunt discuții pe primele două subiecte, în al doilea - pe următoarele. Subiectul este important, dar poate că puterea lui este insuficientă? Favoare!

Despre influența iluminismului asupra guvernului

Mulți scriitori cunoscuți pentru iluminarea lor au scris despre guvernare. Au deschis diverse căi către fericirea popoarelor. Cine, citindu-l pe Platon, Montescu, Filangieri, nu vede posibilitatea bunăstării oamenilor? Dar, uitându-se la popoarele înseși, [care] nu vede contrariul - nu vede calamitatea, asuprirea acestor suverani de către despotism, apoi conducătorii lor, apoi, în sfârșit, aceasta este în republică, executorii legii. ?

Sunt toate speculațiile filozofilor false? Este posibil ca timp de atâtea secole, când iluminarea își aprinde flacăra peste tot, când mințile creatoare strălucesc peste tot, geniul rasei umane să nu pâlpâie?

Este posibil, repet, ca o serie atât de mare de secole, petrecute în activitate și gândire, să nu fi dezvăluit un singur adevăr – unde este acest nod gordian?

Adevărul nu mai este în multe privințe un mister. Filosofii ne-au oferit multe informații utile. Deci, adevărul nu este împlinitor, iluminarea este inutilă!

Nu! Iluminarea este raza soarelui în întuneric, adevărul este mai de preț decât aurul pentru fericirea noastră! Fiecare persoană iluminată este o dovadă de netăgăduit în acest sens.

Care Dionisie este mai fericit decât înțeleptul? Cel dintâi dintre bogății, din belșug din tot ceea ce numai aerul, pământul și apa pot produce, geme sub povara guvernării, care îl deprimă, îl înconjurăm cu lingușitori, înșelându-l în fiecare minut, îl tulburăm în fiecare minut cu pompozitatea curții, și adesea în fiecare minut tremurând - nu știe, ce pace! Celălalt, în mijlocul mizeriei, la adăpostul cumpătării pașnice, în dulcea comuniune cu natura, materia înțelepciunii, gustă din fericirea cerului, bucuria nevinovată a mamei naturi comune - lasă slava tunătoare după moarte.

Deci, dacă adevărul face fericirea celor înțelepți, de ce nu îi face pe oameni fericiți? De ce nu încearcă popoarele să devină ca cei înțelepți? Aici este secretul.

De pe vremea romanilor și grecilor, am văzut mulți oameni de știință, mulți oameni grozavi, dar am văzut vreodată un popor iluminat în întregime, un popor care să aibă grijă de propria sa bunăstare, să trimită mijloacele care ar putea? alcătuiește fericirea și nenorocirea, cântărește perfecțiunile și imperfecțiunile tablei sale? Nu!

Toate popoarele din Europa, în general, nu sunt altceva decât o mulțime oarbă, necugetată, ignorantă de propriile interese și preocupată doar de bunăstarea personală, și nu de bunăstarea publică. Câțiva oameni privați se gândesc la bine, la beneficii, la mijloacele fericirii publice. Câțiva, dar cei mai mulți dintre ei se străduiesc să-și asuprească mai mult concetățenii, să se gândească mai mult la bunăstarea lor personală și familială, uitând de oameni și de beneficiile lor.

Istoria recentă și cea veche mărturisesc că toate popoarele sunt supuse aceluiași lot, unele mai mult, altele mai puțin.

S-a observat întotdeauna că acele popoare cărora natura nu le era atât de favorabilă, având mai multe nevoi, rafinându-și mintea, îndrumat, ca să spunem așa, prin natura însăși către iluminare, un spirit inventiv, reînviat în ele de nevoie, au răsplătit natura. Acele popoare care au devenit mai luminate în integritatea lor au avut întotdeauna o guvernare mai bună, au fost întotdeauna mai fericite, iar ororile despotismului fie au făcut mai puțin furie, fie au încetat curând. Un exemplu în acest sens sunt fenicienii, care au trăit pe pământul cel mai sterp și nisipos, dar prin ingeniozitatea spiritului lor, renaște în ei prin natura însăși, prin ingratitudine pentru ostenelile lor, au reușit în cele din urmă să facă din țara lor cea mai bogată și mai bogată. comercial în întreaga lume cunoscută atunci; iar domnia lor a fost cea mai bună din lumea de atunci, gemuind de ignoranță și asuprire. Un alt exemplu îl dau egiptenii, care au trăit în Egipt, care este înecat în fiecare an, și care au ajuns în sfârșit să cunoască inundațiile periodice ale Nilului și au folosit acest fenomen teribil al naturii în favoarea, făcându-și câmpurile fertile prin aceeași viitură. , și călăuzindu-se de același potop, cunoscând știința măsurării - geometria, care a ridicat astfel de monumente, care și astăzi uimesc dacă nu prin frumusețe, atunci măcar prin arhitectura lor îndrăzneață, mărturisind măreția străveche a acestui popor și artificialitatea lui. !

În vremurile moderne vedem același lucru! Care pământ este mai sărac decât Anglia? Ce națiune este mai luminată decât englezii? Ce stat are un stat intern mai solid decât Marea Britanie? Starea pământului a făcut poporul luminat, iluminismul a confirmat bunăstarea lor politică, a făcut guvernul moderat și înțelept, iar poporul și toate gradele sale fericite.

Deci, exemplele antice și moderne ne spun că iluminarea integrității oamenilor este calea spre fericirea lor; de ce să fii surprins că, având autori atât de glorioși, atât de mari filosofi, popoarele europene sunt în barbarie!

Mulți au scris și scriu - devin nemuritori, dar unde? În birourile oamenilor de știință. Întrebați fermierul oricărui pământ care vă place despre un filozof a cărui faimă tună de secole, întrebați despre el - el se va uita la tine și va spune: „Nu-l cunosc!” Întrebați despre asta de la un locuitor al orașului, un comerciant, un negustor și adesea un nobil și un nobil, dacă nu se numără printre oamenii de știință, sau măcar cei care își însușesc acest nume și veți primi același răspuns. Anglia, singura Anglia se deosebește prin aceasta de celelalte popoare. Adevărat, deși și acolo numele filozofilor și învățăturile lor sunt necunoscute oamenilor, măcar ei își cunosc guvernul, cel puțin în jurnalele lor se poate vorbi despre politică fără teamă și oamenilor nu le este interzis să se adune în piețele publice, judecă. parlamentul, regele și afacerile externe ale regatului; în loc de faptul că în alte state aceasta ar fi considerată o crimă – o insultă la adresa puterii

supreme. Parlamentul englez și regele nu consideră deciziile lor ca fiind infailibile; un ministru obișnuit, un simplu jurnalist au dreptul să arate o greșeală, să vorbească, să scrie despre ea. Poporul și guvernul se bucură de descoperiri și guvernul este desăvârșit!

Așadar, nu ar trebui să învinovățim filozofii că nu au dezvăluit clar adevărul, ci conducătorii cărora nu le pasă de iluminarea poporului și consideră educația dăunătoare pentru binele poporului.

Marea Catherine a simțit acest adevăr! Și-a îndreptat atenția către oameni și a vrut să arunce peste tot o rază binefăcătoare de iluminare! La chema ei, au apărut școli populare care singure i-au putut da numele de mama patriei. Prin aceste instituții, regatul ei a dat poporului maturitatea veacurilor, terra tibí levis sit2, praf sacru!

Dar, spunând acestea, trebuie să adaug, oricât de utilă a fost o astfel de instituție, oricât de mari ar fi succesele iluminismului, revărsate de ea, dar obstacolele, la început mici și lipsite de sens, ulterior reținute, rețin și vor reține beneficiu la care ar trebui așteptat!

Prejudecată și un concept fals al onoarei, împrăștiate în toate clasele poporului și, în sfârșit, sclavia

cel mai important membru, fermierul, a pus o fortăreață invincibilă pentru educația populară!

Vrem să-i facem fericiți pe concetățenii noștri, recunoaștem că iluminarea este o rază divină – există o cale către binecuvântarea noastră, spre binecuvântarea oamenilor! – și definim iluminarea doar asupra noastră, asupra anumitor clase de oameni doar selectate, orice altceva trebuie să rămână în întuneric – cât de nedrept este asta. judecată! Egoism! Chiar vor ei să guverneze oamenii, așa cum ei guvernează animalele fără sens pe care omul le-a înrobit lui însuși? Oare chiar pentru asta se adună oamenii într-o stare socială, pentru a fi înrobiți, pentru a sluji și sclavi acestor clase alese! Să mă trântesc în fața unui pumn de oameni care se consideră iluminați!

Dar chiar dacă acest lucru ar fi adevărat, atunci nici atunci iluminarea nu ar trebui să fie respinsă! Un cal înham, deși supus voinței ispravnicului pentru binele său (nu pentru ea), nu este lipsit de lumină! Ochii ei nu sunt închiși! Nu este legat pentru binele călărețului! Dacă este furioasă, inflamată, ea îl va conduce pe călăreț spre mila aspirației ei, îl va expune pericolului de a fi mutilat, rupându-și un braț, un picior, dar și în acel moment animalul, din dragoste pentru propria viață , nu-l va atrage în abis sau în râu, unde ea și el trebuie să fi pierit inevitabil dacă ar fi fost legată la ochi!

Dar o astfel de comparație este groaznică! Ofensează umanitatea! Omul, mai ales oamenii, nu ar trebui să fie sclavi. Unindu-ne în societate, ne propunem bunăstarea, dar poate un sclav să fie bunăstare?!

Desigur, istoria și experimentele oamenilor de știință naturală ne învață că este posibil să stingem sentimentele unei persoane într-o oarecare măsură, pentru a-l face să uite situația sa tristă în starea cea mai supărătoare, forțându-l, ca să spunem așa, să nu trăiască, ci a vegeta ca o plantă, pentru a aduce o persoană într-o astfel de stare , astfel încât să fie legată de un loc, să-l priveze de voința sa, să înece sentimentul din el - adică să-l aducă în starea de plantă, o substanță fără suflet (și atunci este mai bine să rătăcim prin păduri

cu fiarele sălbatice decât să fie printre oameni) și în această amorțeală a simțirii să-l considere fericit.

Dar să ne îndreptăm privirea către propria noastră istorie. Epoca jalnică a moru-ului care a răvășit atât de îngrozitor la Moscova nu a fost încă ștearsă din memoria noastră! Toată lumea știe cea mai sângeroasă scenă a acestui3, dar o voi repeta. Nebunia oarbă a sfântului a anunțat printre oameni că pe Porțile Barbarelor se află o imagine care dă mântuire în adevărate dezastre. Oamenii, neluminați și, în consecință, capabili de tot felul de superstiții, se adună din toate părțile, ferm convinși de ajutor! Comorile se revarsă din toate părțile! Confluența oamenilor și relațiile obișnuite într-un astfel de caz din circulația banilor produc consecințe teribile: o boală la fel de lipicioasă precum se înmulțește ciuma, iar oamenii într-o frenezie fanatică vorbesc despre miracolele vindecării.

Înțeleptul episcop milostiv a vrut să oprească răul: duce icoana și banii adunați la mănăstire, ceea ce a contribuit la răspândirea infecției! Mulțimea oarbă acceptă un astfel de act ca un sacrilegiu. Ea devine furioasă și tânjește să se sature cu sângele mandatarului pentru binele ei, se străduiește pentru casa lui - mănăstirea unde a scăpat, sparge templul, unde a stat înaintea altarului Celui Atotputernic și s-a rugat pentru mântuirea lor, și cu greu, la cererea lui, se opune să nu-l aducă ca jertfă furiei din interiorul templului, ci iese la ei și plătește cu viața pentru mântuirea tigrilor nestăpâniți ai fanatismului. Toată Moscova este în revoltă și, cu vărsarea îngrozitoare a propriului sânge, cu greu își vine în fire; acestea sunt ororile ignoranței oamenilor, dar cine citește istorie vede o mie de astfel de exemple.

Cine nu admite că un orb are mai multe șanse să fie înșelat de o persoană ambițioasă decât de una luminată? Toate revoluțiile mărturisesc acest lucru. Care popor, împins în agitație, este mai îngrozitor: este ceea ce acționează orbește, nu este iluminat, sau ceea ce urmează o anumită direcție, este iluminat?

Din toate acestea rezultă că există iluminare într-o stare educată. Numai despotismul caută ignoranța în rege, căci iluminarea este în contradicție cu sclavia.

Oriunde se află oamenii în sclavie și, în consecință, în barbarie, toate nenorocirile sunt posibile și toate dezastrele sunt posibile, dar sclavia despotică nu este nimic în comparație cu sclavia feudală. Ea nu numai că îndepărtează de iluminare, ci și îneacă toate sentimentele omenirii; scufundă atât stăpânul cât și sclavul în ignoranță! Primul devine tiran, uitându-și umanitatea, celălalt în umilință pierde toate sentimentele, toate spiritele bune, iar în ambele senzațiile de sublim – virtutea – sunt distruse! Unul, folosirea nemărginită a puterii, se întinde în cele din urmă la tiranie, își pierde sensibilitatea și compasiunea pentru nenorocirile aproapelui său, [celălalt] devine neîncrezător în toate, tremură peste tot și, cu amorțeala disperării, așteaptă momentul să ia. răzbunare pe chin. Nu există în el nici sentiment familial, nici social, gândul că însuși rodul muncii sale sângeroase nu-i aparține, distruge în el însăși harnicia - această sămânță a stărilor.

Acolo unde există sclavie, nu există patriotism, diferența de interese va da naștere unui singur interes propriu. Acolo, un filozof nu are voie să fie prieten cu omenirea, dar poate un filosof să fie acolo? Semințele virtuții cad acolo pe piatră, spinii viciului nu găsesc decât pământ decent!

Să ne îndreptăm privirea către epocile feudale ale Europei, ce era atunci Franța, ce era Germania? Ignoranța și fanatismul au făcut furori în ei; în propria lor ţară, popoarele şi-au vărsat izvoarele sângelui lor; dar lumina mângâietoare a iluminării va fi revărsată – iar ignoranța va fi distrusă, legile vor înflori și fericirea popoarelor! Din când în când totul se apropie de egalitate, de această stare fericită a naturii umane! Prin egalitate legală, în care unei persoane i se permite să facă tot ceea ce nu dăunează bunăstării publice și unde, ca o fiară, nu se poate înfuria împotriva propriului soi, indiferent de statutul și rangul ei, indiferent de ce drepturi și virtuți el poseda! Dar o asemenea egalitate nu poate exista decât în rândul unui popor luminat, capabil să vadă beneficiile legilor, capabil să simtă influența lor benefică asupra lor înșiși! Un orb se supune brusc chiar și acolo unde le vede pe ale lui

distrugere, distrugerea proprie, apoi persistă cu ferocitate acolo unde, odată cu împlinirea de bunăvoie a legii, ar urma bunăstarea nu numai a lui, ci și a urmașilor săi.

Despre iluminarea poporului și consecințele ei

A spune că iluminarea este singurul mijloc de atingere a fericirii popoarelor nu este suficient; cuvântul „iluminare” în general este atât de însemnat și, cât de mult se vorbește despre el, atât de diferit înțeles, încât consider că este de datoria mea să-mi anunț părerea despre iluminare, mai ales a poporului!

Mulți oameni consideră adesea ca iluminare cunoștințele de limbi, științe, în mare parte abstracte - matematice, fizice, verbale; și, în

sfârșit, mulți cred acest lucru în cunoașterea obiceiurilor seculare, în lectura generală de romane, poezii etc. Toate astfel de opinii despre iluminism, deși nu sunt false, sunt cel puțin parțial nedrepte; o astfel de cunoaștere ne oferă o iluminare relativă sau particulară. Dar o persoană care trăiește în societate trebuie să-și cunoască scopul ca cetățean, scopul societății, legătura sa cu întregul - într-un cuvânt, trebuie să cunoască legătura politică privată și publică și toate schimbările în echilibrul acesteia, bazate pe fermitatea și imobilitatea decretelor universale.

Dacă mi s-ar fi arătat o întreagă națiune de matematicieni, fizicieni etc., nu i-aș fi considerat niciodată luminați! Pentru a numi un astfel de popor nu este suficient să ai cunoștințe în termeni abstracti: ele sunt utile în stări când sunt incluse în anumite clase doar cunoscute; dar iluminarea poporului, dacă vizează bunăstarea lui politică, nu este determinată numai de aceasta! Științele sunt utile și chiar necesare în unele părți ale poporului, dar întregul ei trebuie să aibă cunoștințe politice și filozofice despre drepturile și bunăstarea lui!

Un popor care trăiește sub stăpânire despotică, care este condus fără propria sa influență asupra soartei sale, numai prin voința anumitor clase, este

acceptând orbește puterea unuia, ceea ce este guvernul turc, nu are nici cunoștințe și trăiește în ignoranță! Și mai puțin luminat este acel oameni care sunt supuși stăpânirii feudale! Dacă astfel de popoare ar avea cei mai mari fizicieni, matematicieni etc., cu toate acestea, aceste popoare nu ar putea fi numite iluminate.

Pe vremea lui Nero, Roma învățase oameni glorioși, mari! Dar oamenii nu erau luminați. Spartanii nu au produs un singur om de știință sau artist, glorios pentru creațiile lor, dar oamenii cunoșteau legile lui Lycurgus, legile patriei lor - cunoșteau drepturile privind cetățenii și suveranii, iar oamenii aveau iluminare politică, iar oamenii au fost fericiți!

În cea mai mare parte, judecăm în mod fals despre iluminarea națiunilor; Îl onorăm aproape întotdeauna pe cel mai luminat care ne arată mai multă strălucire, dar de multe ori ne înșelim în asta: numai artele, științele și victoriile nu sunt dovada iluminismului popular!

Italia a produs întotdeauna pentru noi exemple de artă; în Italia am văzut lucrări grozave despre drepturile matematicienilor civili, profundi etc., dar era ea cu adevărat luminată? Este ea luminată acum? Nu! În adâncul mănăstirilor sale s-au format inchiziții monstruoase, ororile așa-ziselor curți sacre de către fanatici! S-au aprins focuri de tabără pentru credință, s-a vărsat sânge uman într-o perioadă în care în pântecele mănăstirilor erau scrise tratate importante despre chestiuni învățate și alte subiecte utile, păcatele se vindeau în numele capului bisericii, drepturile omenirii erau înăbușite, când creațiile nemuritoare erau schițate despre drepturile civile și amenințate cu chinuri infernale groaznice nu numai pentru crime, ci și

pentru virtuți, dacă nu erau în favoarea bisericii, iar cei mai mulți profesori bisericești cu fervoare fanatică au repetat despre predestinare 5 și prin aceasta. s-au contrazis, expunându-se ignoranței și înșelăciunii.

La începutul secolului trecut, Suedia a surprins Europa: înnebunitul Karl, repezindu-se după gloria sfărâmatoare a lui Alexandru, cu o mână de războinici, a tremurat tot Nordul, a răsturnat și a dat regilor mai puternici.

lor, mai degrabă decât ale lui, popoarelor, le-a exterminat cu un număr mic de zece ori armate mari! Dar patria sa - pământul lui - a fost epuizată, oameni, bani, pâine - totul a fost irosit în afara patriei, Suedia slab populată a devenit și mai devastată, lipsa constantă a tuturor a sporit din ce în ce mai mult dezastrele acestui stat, ultimul argint și aurul este unul dintre cele mai importante izvoare ale prosperității politice - a trecut dincolo, iar pentru a străluci doi-trei ani cu strălucirea efemeră a cuceririlor, Suedia a ajuns într-o asemenea stare într-un timp atât de scurt încât dintre primele puteri europene , care până atunci era venerată, a devenit printre cele mai slabe!

Dar Prusia! De îndată ce nemuritorul Friederick, îngrozit de despotismul până atunci existent în patria sa, s-a angajat să introducă în ea iluminarea politică, alcătuind o carte de legi și arătând cetățenilor prin propriul exemplu drepturile cetățenilor și suveranilor, încheindu-i pe amândoi în cadrul prudent. limite, Prusia a renăscut! Un sentiment care s-a revărsat în inima poporului, egalitatea civilă și fermitatea legilor, i-a dat o nouă forță - a aprins în inimile locuitorilor săi patriotismul, care dă statelor mai multă putere decât milioane de trupe angajate. Acest patriotism din timpul războiului de șapte ani a arătat un miracol al curajului și a arătat lumii o faptă nemaiauzită - o bucată de pământ și o mână de oameni au rezistat celor mai puternice patru armate!

Miltiade, cu zece mii de greci, înflăcărați de independența lor, care iubeau legile și patria lor, a învins 100.000 de mercenari perși conduși de mândru Datam; Leonidas, cu trei sute de spartani, a decis: este mai bine să mori glorios la Termopile decât să vezi milioane de sclavi intrând solemn în patria sa.

Grecia este vechea patrie a libertății! Grecia, unde cetățenii au trăit mereu sub influența înțeleaptă a legilor, unde cetățenii s-au bucurat întotdeauna de drepturile cetățenilor până când tiranii au furat guvernul, a dat un exemplu de eroism!

Lăsați cei care citesc istoria să-și amintească de acel timp groaznic când toată Grecia era, ca să spunem așa, inundată

dușmani, când sabia teribilă a perșilor îi amenința cu exterminarea generală și sclavia, când totul a căzut înaintea ororii barbarilor, ce au făcut atenienii? Au fost de acord să se supună, au fost de acord să schimbe dulce liniște sub umbra binefăcătoare a legilor și a egalității, cu toate ororile războiului și primejdiile care îi amenințau, cu sclavia, care promitea smereniei restabilirea tăcerii? Nu! Așezați pe corăbii, atenienii au convenit să privească mai bine cu calm când barbarii le devastau orașul, dădeau foc locuințelor părinților lor și transformau totul în cenușă. Dar ce au făcut perșii? Au ars totul, au distrus totul, dar legile grecilor, scrise adânc în inimile lor, i-au distrus, și-au stins dragostea de independență? Nu! Sătui de furie, au fost nevoiți să părăsească acest pământ sacru – iar grecii s-au întors în locul în care se afla orașul lor; Atena a înflorit din nou și din nou a devenit teribilă pentru perși. Unde domnește spiritul armoniei, sentimentul existenței sociale, unde fiecare cetățean știe că respectă legile în folosul său, unde știe că legile patriei sale nu sunt făcute după voința unui singur despot, ci sunt scrise. de cetățeni înțelepți, acolo unde el știe, că poporul este un singur conducător suprem, că cei care guvernează nu sunt altceva decât executorii voinței sale, paznicii fericirii sale, că sunt cetățeni aleși, cunoscuți pentru virtutea întregului popor – și aceasta nu este înșelată – acolo vedem doar această fermitate a existenței sociale!

Deci, toate acestea dovedesc că fermitatea statului nu constă în trupele sale numeroase, nu constă în sunetul victoriilor sale, ci în fericirea cetățenilor, în atașamentul lor față de pământ, legi și guvernare.

Dar această afecțiune nu poate exista într-un guvern despotic, într-un guvern dependent de voință și intrigi; cele mai bune legi aflate în mâinile conducătorilor despot fie se transformă în rău pentru oameni, fie rămân inactive. Despotul nu știe ce este dragostea pentru patrie, nu știe care este legătura cetățenilor; el se uită la ei din partea propriului beneficiu; dacă este judecător, își caută propriul avantaj în lupta cetățenilor, dacă este lider își bazează onoarea pe ascultarea lor.

dragoste; Dacă are în mâini comori publice, se gândește doar la mijloacele de îmbogățire - dacă într-o astfel de domnie există cel mai înțelept și filantropic suveran, ai tot zelul posibil să-ți faci poporul fericit - toate eforturile lui vor fi zadarnice. , toate ostenelile lui sunt pierdute! El va dori să dea legi ferme care să-i protejeze pe toți cetățenii în mod egal și care ar fi un frâu pentru opresori în atrocități. Dar are în preajma lui oameni care caută doar propriul folos, care nu cunosc dragostea pentru patrie, încremeniți în inimile până la lacrimile nefericiților, rușinos de jos în fața celor mai înalți, cu obrăznicie aroganți înaintea celui mai jos! El îi va instrui să tragă legi fără să le cunoască, căci pentru un suveran îi este mai greu să recunoască oamenii decât pentru o persoană privată și va fi înșelat; aceste legi, cu care vrea să protejeze independența

cetățenilor și să le stabilească fericirea, nu vor face decât să instaureze tirania dușmanilor poporului și să-i sporească dezastrele! El va dori să restaureze spitale pentru săraci, spitale, cămine de învățământ, școli etc. Dar aceste spitale vor fi o groază pentru cei care vor intra în ele, dar aceste spitale vor fi temnițe, dar căminele educaționale vor fi locuri de suferință pentru creaturi nevinovate. , dar aceste școli nu vor servi pentru iluminare, fiind un loc de confluență a oamenilor needucați, în consecință, răspândirea viciilor, o răspândire în care mentorii înțelepți nu-i pot pune piedici, pentru că nu va exista. În aceste școli nu se poate aștepta încurajare, iar acolo unde nu există încurajare, talentele sunt greu de dezvoltat acolo; sumele care se vor întoarce la aceasta vor fi jefuite! Cel mai bun virtuoz nu poate cânta armonic pe un instrument dezacordat.

Singura modalitate de a face poporul fericit este să-i luminezi, să le arăți beneficiile, beneficiile legilor, beneficiile unui guvern bine ordonat, drepturile civile și inviolabilitatea fiecărui stat; să-i facă pe fiecare cetățean să simtă că guvernul urmărește numai beneficiul său propriu, numai beneficiul public, că legile îl protejează de voința celor puternici, că nimic nu le poate încălca acțiunile și, așa cum săracii sunt supuși severității legilor dacă le rup, la fel și toate celelalte fără retragere, ce

indiferent de statutul și rangul său, indiferent de puterea și bogăția pe care o deține, că suveranul nu este conducătorul statului, care poate dispune de el după dorința sa, ci că este un instrument de legi, primul interpret al acestora. poporul, primul slujitor al patriei, că el este doar primul cetățean și că nu se află pe tron pentru bunăstarea lui, că nimeni nu poate fi opresorul poporului și că poporul trebuie să respecte legile și izvoare (conducători) pentru propria lor fericire. Apoi, când întreaga integritate a poporului simte acest lucru, când toată lumea știe că între puterea legilor, puterea suveranului și popor, există o condiție pentru bunăstarea poporului – numai atunci, repet, statul își poate [considera] existența fermă, atunci legile își pot avea forța, căci vor fi cunoscute întregului popor, atunci numai statul nu se va teme nici de un dușman intern, nici extern, căci va avea tot atâtea trupe. ca cetățeni și nu va avea nevoie de mercenari. La cea mai mică tulburare a liniştii sale, fiecare cetăţean se va înarma, ştiind că aceasta îi protejează libertatea, propria bunăstare, că apără legile şi conducătorii care îi sunt binefăcători. Atunci faptele uimitoare ale grecilor vor fi privite nu ca un miracol, ci ca o consecință naturală a patriotismului!

Despre legătura necesară dintre legi și educație

Toate popoarele luminate, după cum vedem din istoria lumii întregi și a tuturor secolelor, atâta timp cât sunt neluminate, trăiesc sub stăpânire despotică! Motivul pentru aceasta este următorul: o persoană neluminată de obicei gândește puțin! Dorințele, gândurile și nevoile sale sunt determinate; Acest lucru este dovedit de Kafir, care locuiește la marginea Africii, care prevede atât de puțin, gândește atât de puțin, că adesea din bună fire sau dintr-un alt motiv își dă

mâncarea altuia, fără să-și imagineze că nu mai are nimic pentru cină. la amiază, patul lui, coliba lui, uitând că [în] seara să petreacă noaptea sub cerul liber. În așa

sau persoane asemănătoare cărora să se gândească la dreptatea legilor, cărora să le scrie sau să le vorbească despre avantajele și dezavantajele guvernării.

Cel înfometat de putere poate lua cu ușurință în stăpânire acest popor, iar ei îl vor asculta, neștiind el însuși cum s-a întâmplat și cu ce drept; și cum totul într-un astfel de popor depinde de întâmplare și intră ușor în obicei și timpul face totul sacru - cel mai rău! - atunci descendenții unor astfel de popoare în ascultare devin și mai orbi - părinții lor nu au schimbat acest lucru, iar acest motiv le este suficient.

Dar, întrucât orice acțiune oarbă este supusă frecventelor confuzii și tulburări de mai mult sau mai puțină importanță, acest lucru îi face pe acești primi conducători să dea decrete pentru a preveni acest lucru și pe aceasta se întemeiază ceva asemănător legilor, dar nu legilor. Diferența dintre astfel de decrete este aceeași ca între bine și rău, căci aceste decrete, având doar proprietarul personal sau privat alt folos, și nu generalul, nu binele popoarelor, pentru că în tinerețea unor astfel de domnii sunt stăpâniți. de către despoți, venerându-se în rândul lor rândul suveranilor numiți de sus, care, auzind de la cei din jur în mod constant că voința lor este legea și că binele lor este binele poporului, dispun de toate după voința lor și fac nu cunosc și nu pot cunoaște binele oamenilor, din moment ce cei din jur sunt sclavi, iar sclavii nu pot fi nici cetățeni, nici patrioți: sunt gata să lingușească, gata să-i asigure că sângele vărsat de milioane este o faptă mare, că ei sunt chipul lui Dumnezeu, trimis de sus etc., când își văd beneficiul în ea. Să ne uităm la proprietarii țărilor orientale! Unul poruncește soarelui să răsară și să apune, iar oamenii ignoranți tremură ca nu cumva să-i privească de ziua lor; celălalt le dă semn domnilor pământești să guste din mâncarea cinei, părăsind coliba după o masă săracă care abia i-a potolit foamea! Pentru toți nu le costă nimic într-un minut să-și îmbrățișeze amanta, să-și echivaleze favorita cu ei înșiși și, în următorul - să-și scoată capetele de la amândoi fără a mai lua în considerare. Dar în natură un scop și o măsură sunt atribuite tuturor; când ultimul se împlineşte şi

oamenii, fie devenind mai luminat, fie obosit de dezastre, își vor cere drepturile, atunci legile revin!

În acest moment, acțiunile sunt duble, și deci [duble] și consecințe; Dacă decretele despotice în orbire sunt considerate legi și afirmate cu o oarecare corecție, atunci calamitățile nu s-au încheiat, ci au devenit și mai grave! Astfel de decrete, nu bazate pe prudență, ci pe

capriciile despoților și ale favoriților lor, nu sunt altceva decât un amestec de contradicții, care, după ce au primit numele de legi, autorizează tirania nu numai a conducătorilor supremi, ci și a celor mai de jos. ; iar despotismul va trece în cel mai mic stat și tot ce va avea umbra puterii va tiraniza cu nepedepsire și în virtutea legilor. Atunci este mai bine să nu ai legi decât să le ai, căci atunci când nu există legi prin care un judecător să-și poată acoperi atrocitățile, atunci el este obligat să urmeze firul, care acționează adesea în inima unui tiran, și îl conduce la adevăr, fie prin frica unei puteri superioare, fie prin speranță, apoi prin propria sa convingere interioară, iar el, neavând sprijin în crimă, în nehotărâre alege în cele din urmă adevărul! Dar dacă poporul sau conducătorii lor sunt luminați, atunci ei vor respinge toate decretele despotismului, vor lua în considerare condiția lor politică și își vor conforma legile cu aceasta.

Cu toate acestea, numai astfel de legi nu sunt suficiente, din fericire pentru oameni; legile sunt o putere moartă, sunt ca un instrument muzical care necesită un virtuoz pentru a produce tonuri armonice! Ei, pentru a face fericirea popoarelor, au nevoie de conducători înțelepți. Și pentru ca ei să fie printre oameni, este nevoie de iluminare. O persoană luminată poate simți doar că binele oamenilor este binele lui! Cu toate acestea, nici celei mai luminate persoane (lăsând întrebarea cum să o găsească) nu i se poate încredința o putere nelimitată, iar cea mai luminată persoană este o persoană; în ciuda tuturor virtuților și virtuților personale, el are slăbiciunile lui! Este necesar ca oamenii să se uite la dreptatea faptei sale, iar pentru ca el să se uite, este necesar să poată vedea - să fie

luminat ca să-și cunoască legile și drepturile. Acolo unde oamenii nu sunt așa, acolo adesea cel mai bun conducător, chiar și împotriva voinței lui, se transformă într-un despot!

Despre aplicarea legilor

S-a mai spus că doar legile nu sunt suficiente pentru bunăstarea oamenilor. Acestea nu sunt altceva decât inima popoarelor educate, care, pentru a anima trupul, are nevoie de un lichid decent care să se reverse peste toate curbele sale cele mai subtile și să se deplaseze în direcția mișcării sale – sângele; pentru a le pune în acțiune este nevoie de oameni care să fie capabili să pătrundă în toate subtilitățile lor cele mai detaliate, să le urmeze direcția și să le anime.

Nu toți oamenii sunt capabili de o astfel de acțiune, la fel cum nu toate lichidele ne pot însufleți inima; ei trebuie să fie pregătiți pentru asta, iar educația este principalul mijloc pentru asta! Ecaterina a II-a, care la începutul domniei sale s-a străduit atât de mult să răspândească în popor spiritul egalității populare și civile, a adunat deputați din toată vastitatea imperiului ei pentru a restabili legile; pentru executarea dreptății, ea a dat dreptul tuturor claselor

de popor să participe la judecată și fiecărui stat să caute dreptatea în sine.- O intenție frumoasă, mare, demnă de Catherine!

Dar am văzut și în domnia ei strălucită, în ciuda întregii înțelepciuni a decretelor ei, legile erau adesea invalide, slăbiciunea nevinovată a criminalului asuprit și bogat, care deseori le ținea pasul; am văzut că bietul fermier a căutat în zadar dreptate împotriva voinicului moșier care l-a asuprit, în ciuda faptului că existau instanțe în care erau prezenți egalii săi, care, în baza legilor, puteau preveni abuzul. Nu! Ecaterina a II-a a prevăzut toate acestea! Ea știa că zece victime nevinovate au pierit împotriva uneia salvate; ea știa că pentru a-i conduce la dea

sensibilitatea, educația populară era necesară, cel puțin la manageri, și asta îi lipsea! Dar Ecaterina a II-a a trăit nu numai pentru timpul ei - privirea ei s-a extins în viitor; după ce a înființat aceste instituții și a fondat școli publice în vastitatea posesiunilor ei, ea a făcut o schiță ușoară a viitoarei măreții naționale; moștenitorii ei, dacă vor să urmeze calea gloriei, calea binefăcătorilor popoarelor, a regilor-cetățeni, vor dezvolta un sul al marilor ei planuri în toată vastitatea lor - și adevărul va triumfa!

Deși în timpul domniei sale, nefericita a văzut un sprijin nu foarte ferm în legi, ceea ce se datorează adesea confuziei, neînțelegerii sau opusului acestora, pe care ulterior le-a lăsat să-și trimită și să-și proceseze moștenitorii, apoi incapacității judecătorilor de a aprofunda. în sensul legii și adevărul problemei din cauza ignoranței, că ea a asigurat răspândirea educației, lăcomia și predilecția judecătorilor, pe care i-a numit pentru a corecta spiritul poporului, patriotismul și ugh. 'tiyu sensibilitatea, care ar trebui reînviată din marea relație a cetățenilor, când iluminarea îi va lumina cu o flacără binefăcătoare!

La înființarea instanțelor zemstvo, ea știa că țăranul asuprit, prin dezastru și chiar sclavie, nu-și putea apăra foarte ușor semenii împotriva unui asupritor puternic, atât din cauza neluminării lui, cât și a sărăciei condiției sale, dar ea a prevăzut și că, de desigur, dacă cazul nu a pus piedici, trebuie să aibă loc acea iluminare, oferindu-i informațiile necesare pentru aceasta și învățându-l să simtă că este cel mai util membru al societății și, în consecință, insuflându-i spiritul de mândria, îl va scoate din asuprire, insuflându-le demnitatea și capacitatea de a ocupa acest loc care va face din acest scaun de judecată sacru și îngrozitor pentru hoții trădători și sângele!

Convocându-i pe deputați, ea nu spera la sfaturi prudente de la Kamchadal și Buret, dar a vrut să le dea o lecție, a cărei putere o vor simți atunci când geniul își va arunca asupra lor lumina benefică!

Când legile se răspândesc și toată lumea le cunoaște nu numai istoric, ci filosofic și

Într-adevăr, atunci când drepturile omenirii, drepturile cetățeniei, sunt înscrise în inima fiecăruia și când iluminarea îl învață să judece viitorul clar și concludent din trecut, atunci vom urca în intenția Ecaterinei a III-a.

Dar pentru a realiza acest lucru este necesar ca cunoașterea să se răspândească în oameni, ca cunoașterea istoriei, a moralității, a drepturilor civile să devină o necesitate în starea cea mai de jos! Atunci nu va fi necesar să guvernăm statul într-un mod fraudulos, fiecare, după capacitatea sa, va alege un loc și o persoană în stat și în îndeplinirea îndatoririlor sale își va depune gloria, pentru că va vedea beneficiul și căldura patriotismului și a umanității îi va arde în inima. Atunci lipsa abilităților nu va bulversa armonia guvernării, căci, neorbit de falsă ambiție, fiecare se va strădui să trăiască nu pentru locul său, nu pentru beneficiile lui, nu numai pentru o scurtă perioadă de viață fizică, ci în beneficiul său. a concetăţenilor – pentru veşnicie!

DESPRE SOLIDITATEA CONSTITUȚIEI ȘI A LEGILOR

Despre influența legilor și a constituției asupra corpului politic

Fermetatea unei societăți politice depinde de două lucruri: de constituție sau decret de stat și de legi. Ordonanțele de stat, sau constituția, animă legea, legea susține constituția; primul este izvorul, al doilea este mecanismul colosului politic! Pentru ca ei să acționeze în conformitate cu scopul, este necesar ca ei să fie în concordanță cu dispensa lor, este necesar ca oamenii, care sunt substanța acestui colos politic, să fie pregătiți pentru asta!

Statele despotice, după cum vedem în antichitate, nu aveau nici constituție, nici legi, ci erau conduse orbește de voința conducătorilor, de obiceiuri și, în cele din urmă, de credință, de care preoții au abuzat aproape întotdeauna, nu erau ferme în temelia lor și orice

un minut aproape de a cădea. Necunoașterea poporului și asuprirea în care se aflau, nu puteau da maselor sociale echilibrul în toate părțile sale, pentru a menține liniștea numai de aceasta necesară! Oamenii aveau doar putere fizică, care consta în masă; politic, ca să spunem așa, totul era concentrat într-o singură persoană a domnitorului, care nu numai că nu dădea echilibru întregului corp politic al poporului, dar încă înclina întotdeauna preponderența puterii politice, care, fiind în mâinile unuia. persoană, aproape întotdeauna neluminată, slabă și superstițioasă, a condus poporul prejudecăți și sugestii ale preoților și favoriților, oameni care sunt orbi și căutând mereu doar propriul interes; iar acest lucru a distrus foarte des și curând echilibrul colosului și a antrenat o supărare generală și chiar

căderea. A fost nevoie de un Pigmalion, de un Cambise pentru a distruge cele mai glorioase două stări ale antichității – fenicianul și egipteanul, care, deși erau mai luminați, erau conduși despotic în spiritul vremurilor! Același lucru s-a întâmplat și cu republicile, dacă preponderența puterii politice era mai mult în mâna poporului decât a domnitorilor. De câte ori au fost atenienii aproape de distrugerea lor, doar pentru că poporul a vrut să despoteze!

Istoria recentă ne prezintă aceleași exemple! Când a fost stăpânirea turcească liniștită și cât de puțin i-a costat vecinii să o pună la un pas de prăpastie de mai multe ori. Cuvintele unui mufti mituit, un vizir, sunt suficiente pentru a-l orbi pe sultan, a scufunda întregul stat în dezastre teribile.

Natura în toate acțiunile urmează aceleași legi. Colosul politic este foarte asemănător cu colosul mecanicii; aceleași cauze care tulbură pacea în mecanică o perturbă în politică și așa mai departe, iar celălalt colos rămâne calm până când echilibrul se prăbușește și legătura care leagă părțile se păstrează intactă!

Acele state în care atât forțele fizice, cât și cele politice ale poporului sunt împărțite în toate părțile masei proporțional, adică care iau măsurile necesare pentru a menține puterea fizică a poporului în limite și împreună.

o sută politică, împărțind și pe una și pe cealaltă după toate clasele trupului poporului, într-una mai mult, în alta mai puțin – pot spera la fermitatea existenței lor.

Despre legătura şi fermitatea republicilor

Republicile sunt guverne ale căror afaceri publice sunt conduse de voința multora! - și unde guvernul este acum în mâna poporului, apoi în unele clase alese. Diverse cazuri contribuie la formarea unor astfel de plăci, în care este nevoie de atât de puțină cercetare, atât de puține beneficii.

Republicile în general sunt guvernate inițial de obiceiurile și deciziile unor clase de cetățeni, sau ale unui întreg popor! Dacă rămân pe o astfel de fundație pentru o perioadă lungă de timp, atunci fermitatea lor este nesigură, deoarece, deoarece se bazează pe judecățile unor oameni care sunt mereu schimbători și nu au un sprijin ferm, este evident cât de aproape este clădirea, întinsă pe atât de slab. fundații, este să cadă!

Fiecare societate conține două forțe: fizică și politică, apoi predominanța pe partea forței politice, după ce a efectuat opresiune, iar pe partea fizică - indignare și vărsare de sânge, foarte ușor să faci asta!

Republica Novogorodskaya, în ciuda întregii sale fermități, în ciuda tuturor forței sale teribile, a fost supusă constant tulburărilor

interne și, fiind, ca să spunem așa, într-o luptă neîncetată, a căzut în cele din urmă victima echilibrului nestabilit al acestor două forțe.

Pentru a menține aceste două forțe de luptă în echilibru, fiecare trebuie să fie închisă în propria sa sferă de acțiune, trebuie să stabilească limite rezonabile pentru ambele, astfel încât suma acțiunii ambelor forțe să fie pacea socială - o constituție fermă în concordanță cu este nevoie de poziție și legi înțelepte. Republica Novogorodskaya nu avea asta: era condusă de vamă, iar în cazuri de urgență, de judecățile adunărilor populare; şi întrucât ambele nu se bazează întotdeauna pe prudenţă, iar acestea din urmă conţin adesea mai mult zgomot şi

neliniștea decât adevărul, atunci pacea nu este întotdeauna rezultatul lor și, dimpotrivă, mai devreme sau mai târziu, având o fundație instabilă și instabilă, duce la cădere!

Republicile grecești Atena și Sparta, fiind mai luminate, cunoscând necesitatea unei constituții și a unor legi mai ferme, nu prezintă atâtea tulburări interne ochilor noștri; dar în prima, legile nu erau respectate atât de strict, iar guvernul nu avea propria sa rezoluție fermă, iar puterea politică a societății fie a trecut în mâinile conducătorului, apoi a poporului, iar acest lucru a tulburat liniștea guvernarea și funcționarea legilor. În al doilea, Lycurgus, definind totul prin legi prudente și unind voința poporului și a domnitorului direct în acțiunea zakopului, animat de o constituție solidă, de educație socială care a educat cetățenii și i-a obișnuit cu spiritul de guvernare încă din tinerețe. , ne arată o ordine exterioară uimitoare și o armonie!

Dacă în vreun guvern aceste două forţe nu sunt dispuse astfel încât forţa fizică să menţină politica, iar cea politică fizică, în limitele adecvate; Dacă perturbarea forțelor echilibrului depinde doar de șocul general al colosului, atunci guvernul speră în fermitatea lui. În caz contrar, este întotdeauna supus unui șoc și entuziasm neașteptat, așa cum este caracteristic guvernelor despotice! Pentru o republică, dacă forțele ei nu sunt în relație adecvată între ele și dacă puterea politică este mai mult decât ar trebui să fie în mâinile unei clase, atunci poporul are un guvern despotic! Atenienii, prin întemnițarea lui Miltiade, expulzând pe Aristide, ne-au arătat că poporul era tiranic, iar moartea lui Socrate prin verdictul judecătorilor a arătat că conducătorii au abuzat de puterea lor. Acest lucru rezolvă ghicitoria inconstanței stăpânirii Afipiene. Spartanii, nepermițând regelui lor să ia masa în special cu familia sa, dând un exemplu despre cât de strict au respectat guvernul, ei împreună ne explică pe ce se baza pacea interioară a guvernului lor.

Roma, care se numește republică, nu a fost niciodată una, sau dacă a fost, atunci pentru o perioadă foarte scurtă de timp. El

a fost mereu asuprit fie de la patricieni, care stăpâneau poporul prin senat, fie de la împărații lor, care aproape întotdeauna furau puterea cu forța, fie de la legiunile lor, care dădeau domnitori poporului pentru bani și îi răsturnau! Eroarea principală a tuturor republicilor antice este că legiuitorilor lor nu le păsa câtuși de puțin de fermitatea constituției. Solon, după ce a dat legile atenienilor, în loc să arate prin propriul său exemplu cât de mult este necesar să se respecte decretele publice, de îndată ce au fost publicate, a părăsit patria, crezând că absența lui i-ar învăța pe atenieni să le respecte - M-am inselat! Mai prudent ar fi ca tot poporul atenian, alesndu-l ca pe cei mai intelepti ca sa-si traga legile, ar ramane in patria si, cu prezenta lor, ca sa spunem asa, sa-si sfiinteze harnicia si inviolabilitatea, pentru cinstirea pe care o avea poporul. pentru că înțelepciunea lui s-ar revărsa chiar și asupra celor mai multe legi care le-au fost date; mai mult, cum putea fi sigur că nu vor avea o deficiență, fiind doar scrise de el; se putea intampla foarte usor sa aiba astfel de erori care sunt cunoscute de timp si pe care, daca ar fi prezent, ar fi usor de corectat, dar nu era acolo, oamenii au vazut neajunsurile si in indecizie, nevazand mijloacele schimba neajunsurile legilor, a dat orbește puterea tiranilor! Atunci venerația pentru înțelepciunea salinei a fost exterminată, iar el, care s-a întors și a văzut dezordinea generală, pentru reproșurile aduse tiranilor și oamenilor cu privire la întrebarea ce l-a făcut atât de obrăzător, cu greu i s-a iertat răspunsul: „Bătrânețea mea. "

Dar în Sparta, legile și constituția, fiind încredințate cetățenilor din copilărie și ținute sub supravegherea directă a regelui, care era supus acelorași legi și avea un singur drept să mențină legile și constituția, ne arată cât de benefică influența ale amândurora asupra fericirii cetățenilor. Această republică ar mai exista, dacă iloții, care îi învață pe cetățeni să fie despoți, nu le-ar strică moralele și, prin aceasta, nu ar slăbi legile.

În general, se poate spune, având în vedere istoria republicilor, că aceste guverne solicită cetățeni care au mai multă iluminare politică decât altele, că

nu trebuie și nu pot fi foarte mari, iar spiritul de cucerire nu este caracteristic republicilor adevărate, ci doar guvernelor despotice.

Dacă luăm în considerare cu un ochi strict, atunci nu am văzut încă guverne cu adevărat republicane, căci în toate republicile antice menționate, domnea spiritul partidelor, care se deosebeau de despotism ca unu și zece; și deși au fost vremuri pentru unii în care legile și constituția, fiind în relație cuvenită între ele, păzeau liniștea și fericirea cetățenilor, dar împrejurările, mereu schimbătoare, cereau din când în când o schimbare a constituției și a legilor; si din moment ce acest lucru nu a fost prevazut in mod corespunzator, si, mai mult, nu au incercat sa faca asemenea decrete care sa fie in concordanta cu schimbarea imprejurarilor si a timpului, schimbarea legilor si a

guvernului, apoi multi oameni ambitiosi, care au supus beneficiul general al patria la cea privată, a bulversat sistemul de guvernare și, furând puterea supremă, au devenit asupritori.cetățeni!

S-a făcut o omisiune foarte importantă și chiar o eroare între multe decrete utile ale diferitelor republici, care ar fi putut constitui o prosperitate temporară a guvernării! Toate republicile, cele mai educate, și-au considerat decretele și legile odată făcute perfecte, nu s-au copt să ia măsuri de precauție care să se grăbească treptat să ia în considerare și să corecteze neajunsurile guvernării, ceea ce s-a făcut cândva, a rămas în mijlocul schimbării generale, neschimbat pentru totdeauna ; si de aceea, fiind la un moment dat buni si in concordanta cu binele public, dupa expirarea timpului, cand s-au schimbat imprejurarile, au devenit insuficiente si chiar contrare scopurilor lor!

Cele mai noi republici ale Italiei au neajunsuri și mai mari decât prima, dar împreună au propriile lor perfecțiuni. Aceste regiuni mici, deși constituie fericirea cetățenilor lor prin formarea lor internă pașnică, nu au o bază solidă și, în cea mai mare parte, tind spre despotism. Clasa nobililor, sau patricienilor, are toată puterea în mâinile lor, iar cetățenii au doar calm și supunere. Dar acesta ar fi totuși ho-304

pomo, dacă patricienii au urmat în conducerea treburilor direcția pe care autoritățile lor o dau zakopy, constituție și virtuți; Din păcate, autoritățile colosale ale popoarelor puternice din jur îi suprimă cu despotismul lor, iar aceste republici slabe, fără patriotismul Atenei și al spartanilor și fără trupe în spatele gardurilor invincibile ale Alpilor, tremură și se supun.

Republica Olandeză, având un spirit mai solid al poporului, arată multe virtuți republicane, iar guvernul acestui popor ar putea fi în stare să facă acest stat ferm, dar spiritul comerțului, fiind pasiunea principală a acestui popor, îi dirijează toate aspirațiile la un punct exclusiv, și nu încearcă să-și facă deciziile imobile și independente; şi de aceea acest stat a fost mereu supus jugului casei austriece şi al Franţei!

Despre monarhie

Când s-au format mari societăți politice, când experimentele au învățat că guvernele republicane, prin încetineala zgomotoasă a deciziilor lor și prin comunicarea lentă a voinței poporului de la o limită la alta, în agitația lor au fost ușor supuse unor mari dezastre externe și interne și chiar distrugeri. , apoi unele popoare, încercând să-și armonizeze guvernarea prin imensitatea granițelor și numărul mare de membri, pentru a răsplăti încetineala rezultată din ultimele două motive, au luat-o pentru a lua decizii mai repede și a nu suferi de accidente externe și interne, pentru a-și combina forțele într-o singură persoană.

Această putere, nefiind definită la început, a pus popoarele pe o constituție militară! Ea a dat statului o viteză uimitoare în acțiuni

și, concentrând puterea poporului în voința domnitorului prin ascultare oarbă, a făcut acțiunile popoarelor chiar în cădere.

Atunci i-au văzut pe despoți, înarmați cu toată puterea puterii poporului, cărora nimic nu i-a putut rezista,

Care, obișnuiți în propria lor stare să nu vadă rezistență la puterea lor gigantică, unind în cele din urmă puterea poporului în voința domnitorului prin ascultare oarbă, au făcut acțiunile popoarelor în chiar căderea lor grabnică!

Atunci au văzut despoți înarmați cu toată puterea poporului, cărora nimic nu le-a putut rezista, care, obișnuiți în propria lor stare să nu vadă rezistență la puterea lor gigantică, au început în sfârșit să ceară același lucru de la popoarele cele mai slabe, nesubjugate. Atunci Genghis Hans, Alexandru, Xerxes s-au răzvrătit! Apoi sângele omenesc a curs ca un râu, apoi fierul și focul au umplut universul de groază, iar sângele înnebuniți, năvălind după dafinul sângeros al învingătorilor, au devenit flagelul rasei umane. Dar, în același timp, s-au ridicat și suverani înțelepți, care, neorbiti de gloria zgomotoasă a victoriilor, și-au concentrat toată puterea puterii asupra bunăstării interne a guvernului și a popoarelor care și-au recunoscut autocrația! Monarhii și filozofii s-au revoltat, îngroziți de izbucnirile violente ale despotismului. Monarhi ale căror inimi tremurau la vederea nenorocirilor umane! – care, în mijlocul splendorii măreției lor, prin norul întunecat de tămâie al lingușirii care plutea în fața ochilor lor, au văzut că sunt oameni, că supușii lor erau oameni! - Marcus Aurelius, Petra, Catherine rose! Au pus sabia sângeroasă a victoriilor în vagin și au luminat națiunile! Le-au dat legi și constituții potrivite cu fericirea lor, iar imperiile lor, binecuvântate de geniu, au prosperat, iar popoarele, bucurându-se împreună de fericirea și pacea republicilor, au devenit iute, puternice și puternice în a respinge dezastrele externe și interne!

Dar, cu toate acestea, și până în zilele noastre popoarele suferă adesea de jugul despoților - și încă din când în când tiranii îi asupresc pe cei slabi cu o mână de fier - apar genii binefăcători, revarsă pacea și liniștea din paharul de aur al iluminării. , dar duhurile furtunoase ale răutății zboară și ele și revarsă toate ororile tiraniei asupra umanității necăjite! Deci, pe ce se bazează instabilitatea monarhiei? Unde se află sămânța influenței lor dezastruoase și binefăcătoare asupra națiunilor? Considera.

Toate guvernele monarhice care au existat până acum au avut o singură eroare, la fel ca și republicile. Nu aveau legi și constituții ferme. Puterea politică, fiind toate direct în mâinile unui singur suveran, și, prin urmare, aruncând poporul de activitate liberă, pentru puterea sa fizică, conformându-se direct cu înclinația și schimbarea

politicului, care este totul în mâinile lor, face poporul numai un instrument al faptelor lor bune sau rele; şi cum asemenea guvernări, aruncând un popor de activitate, sting în acelaşi timp în el raza binefăcătoare a luminii, în consecinţă, răspândind ignoranţa, provoacă întotdeauna mai mult rău decât bine, atunci statul se apropie încetul cu încetul de căderea sa!

Adevărat, mulți mi-ar putea obiecta că Roma nu a fost niciodată atât de dependentă de o singură persoană, ca pe vremea lui Augustus, și că toată puterea ei politică a fost la îndemâna acestui suveran, iar Roma nu a fost niciodată într-o stare atât de înfloritoare ca la de data asta.! Sunt de acord. Dar cine nu admite că este nevoie de un singur Nero pentru a distruge în doi-trei ani opera mai multor Augusti, produse de-a lungul secolelor! Mai mult, dați-mi voie să vă răspund dacă augustii sunt la fel de frecventi ca și neroii! Dar eroarea nu constă în faptul că suveranii au putere deplină - acest lucru nu numai că nu este dăunător, dar este totuși util! - dar in faptul ca popoarele nu stiu cand si in ce caz ar trebui sa actioneze aceasta putere, ci in faptul ca aceasta forta politica rezida numai in ea, popoarele nu au nicio influenta asupra ei, ca nu dispun a forței lor fizice după reguli cunoscute, ferme, indispensabile, dar, legat la ochi, duc la mila întâmplării, la sugestia unui capriciu!

În zonele mari populate, alegerea unui lider nu numai că nu dăunează bunăstării lor, dar este și salvatoare, pentru că prin aceasta oamenii vor evita multe războaie interne, care se pot întâmpla foarte ușor dintr-o diferență în chestiuni de îndoieli. , și se vor pune într-o poziție rapidă defensivă și ofensivă; în vremuri de calm, puterea acestei persoane preeminente, fiind mereu imparțială și cu speranța profitului, nu putea fi mutată la nedreptate, apărând

separă pe cei slabi de cei puternici, supraveghează respectarea legilor, activitățile guvernanților, imparțialitatea - într-un cuvânt, dă întregului colos politic viteza necesară, direcția necesară, acuratețea necesară în mișcare. Dar atunci, abia atunci, repet, când această putere acţionează după reguli cunoscute, precise, neschimbate!

Despre separarea puterilor a corpului politic

Orice regiune, republică sau stat, dacă recunoaște că scopul existenței sale este binele cetățenilor, este obligată să aibă o constituție care să păstreze pacea interioară și fericirea, care, punând un obstacol în calea opresiunii și limitând puterea fizică și politică în anumite limite, ar împărți aceea și alta în întregul organism public în proporție cuvenită.

Constituția este primul izvor care se întoarce și, ca să spunem așa, animă toate părțile statului; este în el acel lanț sistematic de canale și vase care formează fiecare corp organic, pentru a da direcția necesară curgerii sucurilor și pentru a pune în acțiune primul principiu al vieții – inima. Ea, fiind întocmai în acord cu esențialitatea corpului ei, dacă oamenii desemnaţi să acţioneze conform

acestuia sunt pregătiți pentru aceasta, le arată calea adevărată și exactă pe care trebuie să urmeze până la dificilul labirint al legilor, să pătrundă în toate lor. subtilități și animați-le; ea, menținând în anumite limite acțiunea tuturor autorităților civile, deschizându-le un pasaj acolo unde sunt utile bunăstării publice, la fel cum canalele și vasele corpului înfrânează fluxul de sânge în acele direcții în care acțiunea organismului este. nu este necesar pentru organism! Într-un cuvânt, constituția este prima și principala organizare internă a corpului, care, împreună cu inima – numai legile, pot constitui fermitatea unei societăți politice!

Dar o constituție, și legile în locul ei, sunt benefice pentru popoare numai atunci când sunt în conformitate cu propriile ei

stvam și nevoile acestuia. Orice națiune, dacă dorește să-și dea legi ferme și o constituție, nu trebuie să-și însuşească în nici un fel legile și constituțiile altor popoare, mai ales fără nicio considerație, ci, aprofundând în evenimentul său politic, să-și aranjeze propria constituție și legi în conformitate cu aceasta; decretele publice ale altor popoare ar trebui să fie exemple pentru el, și nu firul Arianei!

În egală măsură, nu ar trebui să considerăm decretele noastre și constituția noastră, odată scrisă, ca decrete indispensabile și perfecte! Ele pot fi bune în momentul în care le facem, dar circumstanțele se schimbă, iar legile și constituțiile, care înainte ne făceau bunăstarea, vor servi drept ruină.

Corpul societăților este ca corpul lucrurilor însuflețite: are tinerețea, bărbăția și bătrânețea; la fel cum în lucrurile animate structura internă a canalelor și vaselor se schimbă odată cu vârsta, tot așa și structura internă a societății politice este supusă schimbării.

Aceasta este eroarea care a existat până acum în toate societățile politice antice, republici și monarhii! O eroare care există în toate cele mai perfecte plăci din prezent. În general, toate noile societăți politice au două puteri politice în consiliul lor: de supraveghere sau de comandă și executivă! Prima este aproape întotdeauna în mâinile suveranilor sau societăților compuse din primele clase, în cea mai mare parte din familii nobiliare, care împreună prescriu legi și respectă punerea lor în aplicare.

Unele dintre guverne, cum ar fi englezul, au dat cea mai mare parte a puterii politice suveranului și au echilibrat puterea fizică a poporului subordonându-i armele terestre și maritime, lăsând o parte importantă din ea parlamentelor și senatelor, care au puterea executivă principală, au înființat un departament special al colegiilor populare, format din diviziile inferioare ale poporului, cărora li se încredințează dreptul de a proteja oamenii de asuprire și de a sugera despre nevoile lor! Aceste guverne

pot fi onorate ca fiind cele mai perfecte care au existat până acum, pentru că fiecare parte a guvernului se echilibrează reciproc prin faptul că toate sunt legate printr-un singur lanț de legi și constituții.

Dar, după cum am spus deja că legile și constituțiile sunt supuse modificării, și întrucât acestea sunt prima legătură a societăților politice, atunci cu o schimbare în ele, dacă regatul de stat nu are un al patrulea corp legislativ în special, care ar avea dreptul de a respecta forța acțiunilor decretelor de stat și care ar consta din membri aleși din două clase - nobilii și poporul - sub supravegherea directă a guvernului suveran și suprem, fără de care nu se poate baza foarte mult pe fermitatea sa. - acest organism politic, înlocuind deciziile mai invalide cu altele, cele mai utile, ar apăra societatea de multe tulburări interne, de despotism, și poate de o cădere prematură.

Despre Iluminare și demnitatea personală a managerilor

S-a spus deja că educația este prima primăvară a bunăstării publice, este primul mijloc care poate pune legile în acțiune și susține constituția, dar asta nu este suficient! Pentru ca colosul politic să ne arate un joc complet de echilibru, astfel încât acțiunile sale să fie precise și în concordanță cu direcția, atunci pentru aceasta avem nevoie nu doar de oameni luminați, nu doar de oameni educați, ci cu experiență, ci de cei care au dovedit deja. prin activitatea lor, râvna pentru binele comun și talentele lor capacitatea de a domni, cei care, neavând încă participare la treburile comune, au atras atenția concetățenilor cu meritele lor! Pentru că oamenii cărora le este încredințat binele societății trebuie să-i fie cunoscuți, iar pe lângă iluminare și zel arzător de a face bine, ei trebuie, pentru a-și atinge scopul de a avea încrederea societății, să fie recunoscuți de societate!

Imperiul Roman, după ce a dat puterea supremă senatului său, a subjugat milioane de locuitori, propriii săi

cetățeni către patricieni, care singuri aveau dreptul să stea în acest guvern, ca să spunem așa, al lumii! - a făcut o mare greșeală. Interesele patricienilor și cetățenilor s-au împărțit cumva. Primii, având puterea în mâinile lor, au încercat să o răspândească din ce în ce mai mult, al doilea, neavând nicio speranță de a participa la guvernare, a adăpostit dușmănie și ură față de ei și s-a răzvrătit de îndată ce au găsit ocazia; Neronii și Caligula au profitat de această luptă veșnică și au asuprit poporul cu Senatul, Senatul a fost nevoit să tremure de popor și legiuni.

Patriotismul orb al acestei republici este a doua vină a acestui dezastru! Romanul avea dreptul la cetățenie, romanul putea gestiona afacerile provinciilor, participa la guvernare - într-un cuvânt, un număr mic de locuitori ai orașului Roma aveau dreptul la forța executivă și protectoare a legilor. Locuitorii provinciilor, ca popoare subjugate, supuse jugului, au trebuit să slujească ca sclavi în fața unui pumn de cuceritori aroganți ai lumii!

Ar fi fost mai prudent dacă romanii ar fi mâncat fără să fie orbiti de asta. printr-o himeră a patriotismului, în corpul senatului lor au unit nu numai patricieni, ci cetățeni pe care întregul popor i-a recunoscut drept vrednici și a căror așezare nu mai depinde nici de voința senatorilor, nici [de] puterea împăraților, ci asupra alegerii cetățenilor!

Toate senatele și toate parlamentele sunt tribunale, în care trebuie să intre nu dreptul la naștere, ci virtuțile cunoscute de toți cetățenii; ei trebuie să fie aleși nu dintre cetățenii unui oraș, ci din întregul corp de stat, dintre cetățenii tuturor provinciilor, pentru că acestea includ treburile tuturor provinciilor și toate diviziunile și subdiviziunile civile și, în consecință, aceasta îi obligă să cunoașteți nevoile ambelor!

DESPRE EDUCAȚIA POLITICĂ ÎN GENERAL 1804

Toate popoarele din antichitate, spre a căror existență politică istoria a obligat să se întoarcă ochii posterității, care, prin fermitatea existenței lor și puterea de

propovăduită printre contemporani, ne arată începutul principal al acestei educații publice, rădăcina prosperității naționale. Un exemplu izbitor îl vedem la spartani, care au adoptat ca primă regulă educația copiilor în informarea despre legile și obiceiurile civile, în cercul public. Imaginea acestei educații este atât de cunoscută încât voi găsi că este de prisos să o despart pentru cititor. Dar acest exemplu, îmi vor spune ei, este un exemplu pentru republici și, în plus, pentru un singur oraș, care nu poate fi comparat niciodată când vine vorba de imperii precum sunt acum europene și mai ales Rusia. Fara obiectii. Dar să luăm drept exemplu imperiul antichității și, în plus, destul de extins; să-și amintească de creșterea tineretului persan – de creșterea lui Cirus. Dar chiar și atunci ei îmi vor spune: situația actuală în cercurile politice, morale și comerciale s-a schimbat atât de mult încât toate exemplele de antichitate trebuie luate în considerare pentru noi, dacă nu complet pierdute, atunci cel puțin de puțină aplicabilitate, că luxul este acum. sufletul și viața Europei, că comerțul este primul izvor al iluminismului, susținând luxul, că însăși schimbarea moralei ambelor sexe și a tuturor statelor civile ne obligă să lăsăm exemplele antichității, să luptăm pentru fundamentul prosperității. a Europei și să caute o piatră solidă a iluminării sale, pe care să devină un călcâi ferm și instabil, în propria sa istorie. Nici la aceasta nu există obiecții. Dar mă voi întreba: s-au schimbat principiile comune care stabilesc legătura dintre societăți și inimile

umane? Nu este prietenia și astăzi o legătură între societăți și unitățile lor, nu este armonia un izvor puternic care acționează întotdeauna corect în toate problemele? Dacă acest lucru este adevărat, atunci unde se pot stabili prietenia și armonia, dacă nu în copilărie și într-o comunitate de egali; ca nu în ani, în polițist, deși o persoană nu este capabilă să urmărească o minte sănătoasă, dar în care înclinațiile inimii îl afectează puternic și în care toate amintirile plăcute sunt atât de puternic impresionate în mintea noastră încât nici măcar bătrânețea. îl poate șterge; în care suntem atât de capabili să acceptăm tot ce este plăcut, în care inima noastră este așa

convenabil pentru formarea tuturor legăturilor drăguțe. Mai ales că atunci este încă departe de prejudecăți și îndatoriri – oricât de inutile și dăunătoare, cu natura existenței reale a societăților inseparabile – această etichetă, acest fast! Dacă acest lucru este adevărat, atunci unde și cum își poate stabili fermitatea societatea, dacă nu prin legătura și afecțiunea reciprocă a cetățenilor, care nu se poate obține nicăieri altundeva, cu excepția educației publicului. Scopul și mijloacele de existență ale statelor antice și ale noii sunt complet diferite, dar legătura este una și aceeași. Societățile antice sunt, în raport cu cele noi, la fel cu cele needucate pentru popoarele mature. Cei dintâi, aflându-se la începutul existenţei, deci, neînfiinţaţi încă pe deplin, trebuiau, pentru a-şi menţine existenţa fragilă, să ocupe cetăţenii cu obiecte puternice – război, pentru a-i feri de tulburările interne; și de aceea toate statele antice și-au bazat propria putere pe distrugerea vecinilor lor. Acum este exact invers: popoarele s-au obișnuit de ceva vreme cu societatea, nevoile reciproce le-au legat, iar bunăstarea statului necesită bunăstarea statelor vecine - acesta este avantajul pe care îl avem față de cei din vechime. , un avantaj incontestabil.

Deci, dacă afirmarea publicului este bunăstarea celor mai noi state, există o legătură între nevoile care stau la baza publicului și beneficiile acestuia, atunci de ce, pentru a da acestei conexiuni o tensiune mai mare, să nu o afirmăm pe înclinaţiile inimii, de a nu lega popoarele cu amintirile dulci ale copilăriei, transmise reciproc.

Este adevărat că educația publică din copilărie insuflă în inimile noastre atâtea virtuți grațioase, cu cât contribuie la dezvoltarea forței mintale și corporale, de aceea, dacă se neglijează supravegherea strictă a drepturilor, permite răspândirea puternică a viciilor, care, ca un flacără care găsește hrană bogată între copiii mici și arzătoare, devorează brusc multe generații și o răspândește la multe altele. Acest punct este unul dintre cele mai importante, unde ochiul legiuitorului și al executorilor săi ar trebui să fie cel mai mult

previziune. Moravurile bune la cetățeni sunt mai necesare decât iluminarea în sine, dar fără iluminare moralele bune sunt rare. Cel

puțin nu au o direcție utilă. Mulți susțin că educația în familie păstrează puritatea moravurilor și integritatea inimii tinere - nimic nu este mai adevărat, dar numai atunci când copiii au părinți virtuoși, luminați, iar acest lucru este atât de rar încât, atunci când vine vorba de integritatea oamenilor, nu este acceptat pe postul principal... Dar să presupunem că, dacă ar fi invers, atunci chiar prejudecățile familiale sunt suficiente pentru a denatura cea mai prudentă moralitate.

Chiar și atunci când iluminismul era lotul integrității popoarelor, educația în familie nu poate decât să-i învețe pe oameni să fie tați buni, soți, rude, dar niciodată cetățeni perfecți. Egoismul este destinul tuturor oamenilor și – poate nu numai necesar, ci și util în unele privințe – îi va înstrăina întotdeauna de sentimentul societății. Pentru că oamenii crescuți în familii se consideră a nu fi de nici un folos societății, obiceiul de a beneficia de beneficii sociale îi face să fie un bine discret, care este revărsat asupra lor printr-o legătură neprețuită a beneficiilor civice; ei văd aceleași condiții în toate și nu se gândesc câtuși de puțin câte secole și cât efort al geniilor a costat natura pentru a forma o legătură a unei comunități binefăcătoare și deci prin ce sacrificiu îi obligă pe toți să beneficieze de ea.

O educație socială, o astfel de educație, îndreptată către un scop moral, făcându-l pe cetățean să simtă încă din fragedă copilărie că societatea de stat are grijă de bunăstarea lui, că îi face nu mai puțin bine, dar și mai mult, ca și părinții înșiși, pentru fostul îi arată numai beneficii familiale, polițiștii se bazează ei înșiși pe beneficii sociale, în timp ce o astfel de educație îi arată toată numirea pe care o datorează concetățenilor săi pentru beneficiile pe care uniunea lor le revarsă asupra lui. Și aceasta afirmă în el un simț al patriei.

Această educație publică, pe lângă direcția morală, necesită o alta, a bld-ului public.

Statalitatea unei direcții necesare - una politică, explicând fiecăruia motivul îndatoririlor sale față de societate, corupându-și binele, indisolubil legat de aceste îndatoriri în beneficiul său și învățându-l mijloacele de a servi societatea cu un beneficiu mai mare pentru cetățeni și pentru el însuși. , și împreună îi urăm cu toată ardoarea dragostei fericire filială și prosperitate.

O astfel de direcție poate exista numai atunci când statul face ca o regulă indispensabilă, fermă, să facă știința drepturilor sale necesară tuturor statelor cetățenilor fără excepție; astfel încât să intre în educație, pentru orice parte de cunoaștere ar fi; și că acest lucru este adevărat, este suficient să spunem că acest lucru este recunoscut ca fiind cel mai important lucru de către Catherine. Opa a vrut ca cartea legilor să fie o carte manuală în primele clase de educație civică.

Despre educația publică publică și influența acestuia asupra educației politice

În capitolul precedent, educația publică este recunoscută ca fundament al legăturilor civice și servește ca un mijloc de încredere pentru răspândirea iluminării politice în rândul oamenilor. Dar cititorul se poate întreba: cum are influența și care sunt mijloacele necesare pentru aceasta? El va spune dacă nu sunt necesare aceleași [mijloace] ca și cele ale strămoșilor, adaugă că vede dificultatea de a uni copiii din toate stările într-un singur loc și mai ales de a-i păstra într-un singur fel. Desigur, acest lucru este parțial adevărat, anticii aveau două feluri de guverne: fie complet despotice, fie libere, adică populare; erau opuse unul față de celălalt în sistem și, prin urmare, se aflau la extreme, iar extremele sunt similare. Un stat despotic are întotdeauna frica ca suport principal; ea, ca o mare agitată de cetățeni, acum se ridică brusc, apoi se coboară brusc și, prin urmare, în ea nu pot apărea diviziuni civile ferme în state; şi de aceea nu se poate naşte prejudecăţile

donium, cu o diferență de stări conectate; un nobil nu va uita niciodată statul și càMoroul unui cetățean de jos, căci mâine din înălțimea măreției poate cădea până la cel mai de jos grad și este întotdeauna gata să fie un satrap luxos și moderat Ir 1 și trufaș ca un sibarit și umilit. ca ultimul sclav; într-o astfel de guvernare, însăși viciile îmbină beneficiile poporului, iar favoritul fericirii, văzând fragilitatea ei, nu va disprețui niciodată că fiul său este crescut împreună cu fiul unui cetățean sărac și necunoscut, pentru că nu știe ce soartă îl așteaptă pe fiul său. În Turcia, printre simplii ieniceri, sunt cunoscuți chiar și copiii marilor viziri și de aceea chiar raționamentul le încredințează pregătirea copiilor pentru toate condițiile; și, prin urmare, în Persia, sub stăpânire despotică, nobilii nu au considerat nepotrivit să crească copii în școlile publice generale.

În guverne cu totul libere, care sunt republicile antice în care nu existau clase de nobilime și doar vocea poporului distins, și renașterea și, în consecință, meritul și demnitatea (căci, spune Filanjie-ri2, poporul le vede mereu acestea: ei). știi că unii și alții au fost adesea în război și mereu fericiți și alege un general; el știe că unul și altul au avut funcții publice, a fost întotdeauna drept și alege un judecător), o diferență de stări și prejudecăți, legate de ele, nu poate fi format; nobilul nu va uita niciodată înainte de a disprețui educația publică pentru fiul său, vede că frivolitatea poporului și cu demnitate îi joacă lotul, neștiind dacă fiul său o va avea, va găsi prudent să-l pregătească pentru toate condițiile. ; și ce duce la asta mai mult decât o educație socială, care învață mereu moderația și chiar sărăcia? Și, în consecință, dacă iluminarea este asociată cu ea, ea este capabilă atât de starea de nobil, cât și de simplu cetățean. Acesta, apropo, este unul dintre motivele pentru care spartanii au considerat util să crească copiii în mod egal și împreună.

Cele mai noi imperii nu sunt așa. Toate sunt amestecate, mai mult sau mai puțin: ambele guverne sunt unite în ele; luxul, nevoile crescânde, îi face pe nobili să se gândească la bogăție; legea puterilor europene

prețuiește proprietatea atât de sfânt încât analele Europei, cel puțin în ultimele două secole, nu au arătat nici măcar un exemplu de vreun suveran care să privească un subiect nedrept de ea. Acest lucru oferă cetățeni bogați, în special cei nobili, iar ei, pe baza proprietăților lor, cresc copii în cea mai mare parte pentru averea lor. Aceasta implică prejudecăți ale nobilimii, mândrie de rasă și dispreț pentru clasele inferioare. Ele formează spiritul nobilimii și seamănă în clasele civile reciprocă, ca să spunem așa, antipatie. În Franța, sub vechea domnie, disprețul nobilimii față de oamenii de rând a crescut într-un grad uimitor; nobilul a considerat că este cea mai mare rușine nu numai să intre în orice legătură cu un simplu cetățean, ci chiar să fie în același loc [cu el]; în Germania, pe vremea lui Iosif al II-lea, nobilimea cerea ca poporul să aibă chiar locuri de înmormântare speciale. În Anglia, un scriitor celebru a constatat că talentul nemuritor al autorului și creațiile sale erau condamnabile pentru nobilimea sa.

Marea Ecaterina, care, împreună cu Petru cel Mare, a contribuit atât de mult la înființarea unui nou guvern monarhic mixt în Rusia, a prevăzut cu înțelepciune și trebuie să prindă în ea împărțirea statului cetățenilor, pe baza nemuritorului Montesquieu. 3, necesar; ea a prevăzut, de asemenea, prejudecățile care au contribuit ulterior la distrugerea puternicei monarhii Bourbon, și a avertizat că: legea nemuritoare, care îl privează pe nobil de toate drepturile la respect și chiar de o voce în societatea nobiliară, dacă nu merită un statut nobiliar. în serviciul de stat, civil sau militar, a îndreptat mintea nobilimii nu spre onoarea rasei, ci spre serviciul patriei; și întrucât această cale nu este blocată niciunui stat, nobilimea, după ce a învățat să respecte serviciul, a învățat să respecte împreună și demnitatea în toate statele. În zilele noastre, în societățile noastre, nu se mai întreabă dacă este nobil, dacă strămoșii lui se extind până la strămoșul Noe etc., ci se întreabă cu ce demnitate i-a respectat patria meritele.

Unii dintre provincialii noștri în gardurile lor de stepă sunt mândri de noblețea lor în fața țăranilor. Tuturor nobililor educați demni le este rușine să pună acest lucru în demnitatea lor. Slavă Ecaterinei, nemurirea numelui ei! ..4

Așadar, când geniul Ecaterinei a avut o influență atât de fericită asupra moravurilor noastre cu hrisoavele ei înțelepte, monarhii, moștenitorii ei, își vor păstra legile și mai ales pe cel despre care se spune ca un altar.

Dar unde este depozitul? în învățământul public. Adevărat, este imposibil să-i educi pe toți dintr-un imperiu atât de vast într-o singură societate și mai ales să-i sprijinim, căci să presupunem că

iluminarea nobilimii, acum atât de răspândită, va permite tinerilor nobili să studieze împreună cu mic-burghezii. , dar bogatul nu va fi niciodată de acord ca fiul său să se mulțumească cu aceeași mâncare aspră cu care se mulțumește fiul unui cetățean obișnuit, iar statul uneori nu poate da pentru toată lumea; dar există prejudecăți în rândul popoarelor și claselor pe care legiuitorii trebuie să le respecte, mai ales atunci când sunt de așa natură încât încălcarea acestora poate avea consecințe mult mai grave, iar abandonul nu atrage prejudicii vizibile. Acesta din urmă este unul dintre acestea. În consecință, fără să-l atingă, puterea supremă o va face cu înțelepciune dacă, după ce a făcut necesară educația, îi obligă pe toți cetățenii să trăiască după bunul plac, dar să fie luminați în aceleași locuri recunoscute și aprobate de guvern.

Alexandru, înțeleptul nostru monarh, declarând solemn că va conduce sceptrul Rusiei după inima și legile Ecaterinei, a făcut un pas important, punând în articolul de învățământ prima lege că nimeni nu ar fi acceptabil în serviciul public dacă nu a terminat știința la universitatea din raionul său: acum ne așteptăm ca această lege nemuritoare să fie extinsă la toate școlile pentru toate statele, fie că negustorul, meseriașul, meșterul și alți industriași nu pot intra în drepturile statului lor până când aceștia dobândesc informațiile necesare în școlile mici pentru aceste state.

Despre gradualismul școlilor și luarea în considerare cu această gradualitate a subiectelor politice ale educației

Pentru formarea imitației generale și a competiției la disciplinele de învățământ, gradualitatea claselor și a școlilor în sine este recunoscută ca necesară de către toată lumea. Toate sistemele noii educații sociale se leagă între ele printr-un lanț mai mult sau mai puțin de neîntrerupt. În opinia mea, lanțul acestei gradualități trebuie respectat cu maximă strictețe, notele școlilor publice trebuie să fie o dată pentru totdeauna bine notate. Elevii din școlile inferioare nu ar trebui să fie transferați în școlile superioare altfel decât prin alegerea cea mai strictă a profesorilor sau profesorilor acelor școli în care ar trebui să intre. Adevărata diferență de merit și imparțialitate va fi legată de aceasta, căci pentru a merge la o școală superioară, va fi într-adevăr necesar să dobândești suficiente cunoștințe în cele inferioare, deoarece examenul nu va fi efectuat de acei mentori de la care ei studiate și care, din cauza împrejurărilor, pot fi uneori părtinitoare, dar străini, cărora studenții nu vor fi cunoscuți din nicio parte și care, prin urmare, se vor uita doar la meritele celor luați în considerare și, în plus, la menținerea lor. propria onoare îi va inspira să aleagă în favoarea celor mai demni.

Dar acest subiect pentru acest raționament este oarecum străin; deci, presupunând că mă voi extinde mai mult într-o altă lucrare, voi începe să mă gândesc la subiectele politice pe care le propun. Fiecare cetățean trebuie să cunoască relațiile și obligațiile care îl leagă de societate: obiceiurile, legile și drepturile sunt prima și principala legătură între societățile politice și politică; Aceste trei lucruri

sunt necesare pentru fiecare stat de cetățeni. Obiceiuri învățăm din circulația cotidiană și, în consecință, acestea nu ar trebui să constituie o materie în învățământul public. Dar legile și drepturile, nefiind atât de comune, și, mai mult, asemănarea relațiilor civile reale necesită în ele diverse rafinamente și o direcție filozofică, pentru a cărei îmbrățișare

trebuie acordată o atenție deosebită; în consecință, această parte necesită exercițiu încă din copilărie, când mintea noastră nu este încă distrasă de obiecte și nevoi străine. Deci, în predarea finală a tuturor școlilor care sunt recunoscute ca suficiente pentru anumite clase (căci nu trebuie să presupunem că toate statele trebuie neapărat să-și finalizeze studiile la universități, acest lucru ar trebui lăsat la voința tuturor, cu excepția celor care de fapt se numesc în serviciul public), este necesar ca cursul legilor, adaptat gradului școlii și nevoilor elevilor, să fie subiectul cel mai important, întrucât fiecare cetățean trebuie să-și cunoască drepturile în cercul civil. Acolo unde aceasta este învăluită în incertitudine, cetățeanul nu se poate bucura de libertate și liniște civilă; neștiind unde, când și cum ar trebui să acționeze, el trăiește mereu între frică și speranță și, prin urmare, starea lui este o stare dureroasă; el tremură mereu când acţionează, neştiind dacă acţiunile lui sunt în concordanţă cu voinţa legilor. Însuși numele legilor, care în orice societate bine organizată ar trebui să fie pronunțat de cetățeni cu tandrețe și mândrie din inimă, fiind acoperit pentru el de un văl misterios de obscuritate, devine înspăimântător pentru el și este pronunțat de el cu un fior interior. Înseși locurile de guvernare, cărora le este încredințată ținerea legilor, devin pentru el un loc în care intră mereu fără tragere de inimă și cu pas timid, căci îi apare gândul că, poate în neștiință, a călcat legile pt. care pedeapsă i se pregăteşte în ele. Atunci cetăţenii din guvern nu văd un patronaj mai binefăcător, după un judecător sever, a cărui sabie este mereu scoasă şi loveşte pe cei care apelează la dreptatea lui pe neaşteptate şi înainte de a cunoaşte motivul.

Într-un astfel de cerc civil, între astfel de cetățeni, un judecător, dacă, din păcate, acest loc este ocupat de un răufăcător, poate înfuria și asupri cu ușurință concetățenii, poate face cu ușurință dreptatea însăși coruptă și, în același timp, unde să caute bunăstarea și securitatea civilă. ?

Într-un guvern bine organizat, este necesar ca legile să fie cunoscute tuturor, ca fiecare cetăţean, căzând în infracţiuni, să ştie ce lege a călcat înainte de a-i fi anunţată de judecător; este necesar doar ca judecătorul să-i demonstreze că a încălcat legea deja cunoscută de el și că însăși maxima să fie cunoscută de cetățeanul vinovat înainte ca acesta să audă vocea executorului legilor care îl condamnă.

Despre necesitatea cunoştinţelor istorice pentru educaţia socială

Este recunoscut de toți că minți mari și extraordinare se găsesc în toate statele și în toate națiunile. Dar adesea și aproape întotdeauna se nasc la momentul nepotrivit, în locul nepotrivit; impulsul, obiceiul specific acestor genii, îi atrage spre scopul și cercul acțiunilor care le sunt atribuite; nenorocire dacă statul, patria acestor genii, stă pe așa picior, încât cercul acestor acțiuni este determinat de state și unde o minte extraordinară, cu toată tensiunea ei, face eforturi zadarnice pentru a se înălța în locul destinat ei. prin natura însăși; atunci însuși impulsul lui soi, cea mai extraordinară minte a sen, se îndepărtează de calea care i-a fost atribuită și îi inspiră dorința de a respinge ceea ce îl împiedică în cursul său. Dacă este de așa natură încât puterea lui este suficientă și circumstanțele au succes, atunci el depășește obstacolele și transformă erorile. Dar dacă este adevărat opusul, atunci încercările zadarnice trezesc revoltă și neliniște în stat și servesc fie la moartea primului, fie a ultimului.

Fericit este statul care își pregătește componența politică pentru influența binefăcătoare a minților extraordinare. Catherine este nemuritoare! Nu pot să nu mă întorc către tine când mă uit la fiecare pas care este important pentru bunăstarea oamenilor. Sunteți primul dintre toți legiuitorii Europei care au deschis calea acestor minți să domnească și tuturor statelor din patrie, în care numele vostru se va îmbina cu numele binefăcătorilor săi, genii păzitori, chiar și după secole.

Astfel, acest legiuitor incomparabil, aprobând domnia smetana a imperiilor europene în Rusia, prevăzând și împiedicând prejudecățile claselor populare, împreună cu o singură lege, care deschidea calea tuturor condițiilor în slujba patriei, a înlesnit și el. acțiunile naturii însăși, cu fiii săi extraordinari transformând și perfecționând bunăstarea popoarelor; cine poate spune în Rusia că talentele și abilitățile patriei sale au fost respinse? Nimeni! Unele exemple, fiind foarte rare, nu infirmă propoziția generală. Sim Catherine a dat secole prosperității și existenței Rusiei. Prin aceasta, ea și-a justificat dorința declarată solemn ca oamenii ei să fie cei mai fericiți din cercul pământesc.

Dar să revenim la subiectul nostru. Pentru ca aceste genii să acționeze în conformitate cu direcția generală, este necesar să le arătăm din exemple vechi, noi și prezente, care a fost cursul acțiunilor popoarelor în general și cum au acționat mințile extraordinare care le-au precedat spre bine. a patriei lor; și ce altă știință poate arăta asta, cu excepția istoriei, mai ales politice, a popoarelor.

O istorie scrisă în spirit filozofic, și nu ca cronicile, care arată doar o serie de evenimente și generații, dar sugerând nu numai cazuri și schimbări extraordinare în popoare, ci împreună cauzele tuturor notelor unor întâmplări demne și motivele care fac oamenii extraordinari se străduiesc pentru scopul acțiunilor lor – există o știință adevărată, care în învățământul public, în toate ramurile ei,

trebuie să fie necesară, nu ca să fie cu adevărat necesară pentru toți cetățenii. Nu, dacă o luați în general, atunci este util cetățenilor din cauza unei singure morale, pe care întotdeauna este mai bine să o predați mai ales cu exemple extrase în mod deliberat. Un cetățean care nu se desemnează să slujească în guvernarea patriei sau într-un alt departament care necesită un efort puternic al spiritului, nu are nevoie de el; o persoană obișnuită intră întotdeauna într-un cerc deja pregătit, nu se gândește niciodată să-l înmulțească sau să-l schimbe, doar îl folosește

beneficii, pentru a-și asigura averea prin intermediul lor și a le oferi copiilor și familiei lor. Dar oamenii extraordinari au nevoie de ea pentru a-și modera impulsul neliniștit, străduindu-se dincolo de limita acțiunii posibile, care deseori se distruge pe ei înșiși sau pe oamenii printre care s-a născut, pentru a le arăta prin exemple ale faptei în sine, acel mare. mintea nu poate realiza totul, că întreaga rasă umană merge după aceleași legi până la un anumit punct și că tot ceea ce natura îi cere este să confere acțiunii generale a naturii o anumită tensiune necesară. Onaya îl va învăța răbdarea cu Fabius, activitate înțeleaptă și, împreună, subjugarea necesității cu Socrate și Cato, donația spre binele comun cu Decius și compatriotul nostru Hermogene și așa mai departe. Acela are nevoie și chiar are nevoie de istorie; dar în măsura în care verile copilăriei sunt dedicate învăţăturii, acea perioadă în care geniile înseşi se deosebesc foarte puţin de oamenii obişnuiţi, este necesar ca acestea să nu fie neglijate, ca această ştiinţă să fie făcută comună tuturor cetăţenilor.

Despre istoria ca subiect al educației politice

S-a spus deja că istoria nu este o știință pentru starea de spirit a minții obișnuite, este o știință care formează eroi, este un panteon de oameni glorioși, popoare glorioase și virtuțile lor în folosul rasei umane, depozitând fapte mărețe. pentru imitarea şi competiţia sufletelor capabile să simtă binele public şi să aprecieze adevăratul merit. În măsura în care această știință nu trebuie să cuprindă lucruri obișnuite, ea nu trebuie să cuprindă nimic care să nu servească la înălțarea inimii sau la inspirarea virtuților. Nu include genealogii magnifice, nu i se cere ca să arate obiceiurile curților, istoriile lor secrete, seria neîntreruptă de moșteniri etc. Trebuie să ne arate un lucru grozav. Mă îndoiesc chiar că era necesar să descriem slăbiciunile din ea, mă îndoiesc că viața tiranilor și faptele lor ar trebui să aibă loc în ea. Un exemplu de tiran

poate produce altul, poate învăța o inimă feroce sau slabă să tiranizeze.

Dar unele cazuri private nu sunt suficiente pentru istorie; trebuie să sesizeze cauzele care au întemeiat fericirea statelor, cauzele care le

împiedică să cadă și le păstrează integritatea. Trebuie să arate cum și de ce au înflorit regiunile, cum au acționat guvernul și legile pentru binele public, ce legi și ce fel de guvern a aranjat bunăstarea oamenilor, cum s-a răspândit iluminismul în state, care a fost cursul, în ce direcție a luat-o. da poporului și ea însăși a primit.

Într-un cuvânt, istoria ar trebui să fie o oglindă a faptelor mărețe, care, parcă într-o imagine, le-au prezentat animalelor de companie ale nemuririi modele de imitare și mijloace pentru a atinge gloria pe care și-au presupus-o, sau a o depăși! Este necesar ca tânărul erou, asemenea unui sculptor sau pictor care se uită la un tablou al lui Rafael sau al lui Correggia, să recunoască în el trăsăturile și umbrele care pot face lucrările sale nemuritoare. Aceasta ar trebui să fie istoria predată tinerilor în învățământul public; dar acest lucru nu este suficient: ar trebui să fie scurt și clar, să conțină tot ce este necesar și nimic de prisos; trebuie chiar adaptat la gradul școlii în care este predat și la starea elevilor cărora le este repartizat. În școlile desemnate pentru comerț, această parte a poveștii trebuie tratată cu precizie; în ea ar trebui să fie oferite cu mai multă amploare decât alte departamente, incidente și afaceri ale popoarelor comerciale și ale persoanelor care s-au distins în ea. În școlile militare, istoria popoarelor războinice și a eroilor de război ar trebui să ocupe locul principal și așa mai departe. Dar, în general, în orice astfel de curs, schița generală a întregii istorii nu trebuie uitată, căci se poate întâmpla cu ușurință ca cel care se numește negustor mai târziu să devină soldat, ministru; că cel care se numește soldat, intră ulterior în starea de negustor și pentru aceasta educație să-l pregătească pentru toate. Modul obișnuit de a scrie istoria este foarte insuficient pentru predare în general.

școlile publice nu sunt deloc capabile. Toate istoriile noastre sunt fie foarte extinse, fie foarte scurte; și în amândouă s-au eliberat multe trăsături de forță, dintre care multe nu servesc deloc la educație și, în cele din urmă, chiar și o mulțime de astfel de trăsături care pot da tineretului fie un exemplu prost, fie să înșele de pe calea adevărată. Istoria necesită un stilou grozav, și poate un erou, pentru a desena un stilou! Este absolut necesar ca istoricul să simtă pe deplin întreaga valoare a faptei mărețe, este necesar ca stiloul său să ardă cu căldură din inimă atunci când descrie ceea ce a servit la ridicarea bunăstării popoarelor, că a vărsat lacrimi, descriind calamitățile omenești.

Vedem câteva exemple pentru istorie la sfârșitul popoarelor antice ale lui Tacitus și unii dintre greci. Dintre cei mai noi scriitori, aproape un Gabbop 5 poate fi menționat.

Leveques, Massons, Roullier6 nu trebuie să atingă dalta sacră a istoriei; cei care îndrăznesc să defăimească pe cei mai mari oameni și monarhi - Petru și Ecaterina, trebuie să se îndepărteze de templul istoriei, trebuie să fugă departe de el, acoperindu-și fețele cu un văl de nepătruns, pentru ca lumina să nu le vadă rușinea. . Ei pot scrie romane, des histoires scandaleuses (ne bucurăm că în limba noastră nu

există un termen pentru a exprima acest gen de scriere), dar și atunci pentru pătratele în care se găsesc asemenea lor.

Istoria de acest fel își poate îndeplini scopul și, fiind un obiect necesar educației, nu va permite să piară nicio persoană extraordinară; îi va îndrepta pe fiecare spre propriul său scop, îi va arăta fiecăruia mijloacele de a-și controla impulsul, îl va învăța pe cel înflăcărat să ia în considerare ardoarea cu împrejurările, să-l învețe să aștepte timpul și să-l folosească fără tulburări puternice care să-i supere pe toată lumea.

Concluzie didactică

în învăţământul public din alte ramuri ale ştiinţei

Toate științele se contopesc unele cu altele, toate științele formează un lanț, sunt inseparabil legate între ele.

ing. Așadar, în toate școlile în care se presupune că se predă învățământul civil final, toate ramurile cunoașterii umane trebuie neapărat predate, dar, repet, ca și în materie de legi, în concordanță cu starea cetățenilor și calitatea școlilor. . În unele școli, nu doar o prezentare superficială, ci chiar și o prezentare generală istorică a acestora este suficientă.

În școlile superioare și universități, aceste ramuri ar trebui predate mai pe deplin, dar două materii, despre care îmi iau libertatea de a discuta în acest scurt eseu, ar trebui predate în toată amploarea lor; ramurile științelor abstracte - matematice, fizice și altele - ar trebui distribuite între facultăți, deoarece cunoștințele abstracte sunt atribuite doar anumitor clase, în timp ce istoria și npasá sunt necesare atât pentru un om de știință, ca soldat, cât și pentru toată lumea, indiferent. în ce stare civilă poate fi.

Desigur, nu există nicio obiecție, judecător, soldat și cetățean și așa mai departe, se întâmplă adesea ca cunoașterea să fie necesară în cutare sau cutare informație abstractă, dar trebuie să fie proporțională cu starea lui, așa cum am spus deja. Dezvoltarea deplină a științelor abstracte ar trebui lăsată în seama celor care se atribuie în mod special stării de om de știință.

DESPRE BUNĂSTAREA SOCIETĂȚILOR OAMENILOR

PARTEA ÎNTÂI

1807

Prezentarea principalelor începuturi ale eseului

În acest eseu îmi propun să expun, în primul rând, cauzele și cursul publicului, principiile legilor și calitatea imaginii instituțiilor guvernamentale sau „formele acestora și, în sfârșit, primele și principiile generale. a comertului.

În al doilea rând, voi încerca să arăt influența iluminismului asupra societăților statale, asupra legilor și guvernului, scopul, măsura și calitatea educației, pe care legiuitorii ar trebui să le aibă în vedere pentru a face din el un mijloc și, ca să spunem așa, cel mai parte importantă a scării prosperității statului.

Acest subiect va forma a doua secțiune, sau a doua parte a lucrării.

În al treilea rând, care ar trebui să fie măsura filantropiei legilor statului, gândindu-ne apoi la tipurile de reglementare juridică înțeleaptă, partea vigilentă a guvernului și, în final, economia statului.

Să precizez pe scurt principiile pe care cred că se va baza bunăstarea organelor și societăților statului, aceste componente, atât în ansamblu, cât și în unități-părți, în măsura posibilităților mele, dacă timpul liber și circumstanțele îmi permit , Voi folosi ulterior hărnicia pentru a-mi intensifica forța pentru a dezvolta mai detaliat acest, ca să spunem așa, schița generală a subiectului meu.

După ce a arătat astfel diviziunea principală a acestei lucrări pentru o mai mare claritate pentru cititor, urmează conținutul cel mai detaliat al părților.

Prima parte

Prima secțiune a acestei părți conține principiile socialității și dovezile că omul este condus la ea de natura însăși. Acesta constituie primul capitol al secțiunii. Cel de-al doilea își propune să demonstreze că o persoană din viața socială simte necazuri, durere, boală la celălalt capăt, astfel încât, îndemnat de ei, corpurile să treacă dintr-o stare mai puțin fericită la o stare mai fericită.

În al treilea capitol, socialitatea rasei umane este împărțită în trei trepte sau trepte. În primul pas, forța este acceptată ca principiu al publicității și al legilor; în al doilea, beneficiul bogăției; al treilea pas ca atare, care nu este încă început de neamul uman; prin urmare, nevăzând consecințele începuturilor sale, pe care s-ar putea întemeia o speculație fermă, mă mărginesc la propunerea generală că, la a treia etapă, filantropia ar trebui să intre în componența societății mai mult decât așa cum a făcut parte din precedenta. rânduri ale societăţilor.

A doua secțiune a primei părți va conține gândurile mele cu privire la componența statului și legile. În aceasta voi încerca să arăt inseparabilitatea scopului care leagă aceste două ramuri ale dreptului. În patru capitole, această separare a componentelor, după ce au

conturat în primul relațiile ambelor în general, voi atinge influența celor din urmă asupra monarhiei în capitolul al doilea; al patrulea va avea un subiect aparte al constituţiei în raport cu imaginea constituirii autorităţilor statului. A treia ramură a acestei părți va fi comerțul, sau comerțul, adică corelarea nevoilor reciproce ale popoarelor.

În cele patru capitole ale acestei lucrări, prezentând în primul în general scopul și împărțirea acestui subiect în esența sa, în al doilea voi vorbi despre comerțul, sau comerțul, al popoarelor vechi și noi, având în vedere poziția acestora, în a treia - despre influența și importanța ei în componența Angliei și Franței, în a patra voi lua în considerare Rusia din această parte. Aceasta va încheia prima parte a lucrării mele,

A doua parte

Subiectul celei de-a doua părți va fi iluminarea. Pentru că are în esență două intenții în minte:

1) educația cetățenilor în așa măsură încât toată lumea să vadă scopul numirii sale;

2) educarea oamenilor de știință în vederea răspândirii și îmbunătățirii cercului cunoașterii umane;

atunci această parte va fi două secțiuni. Prima secțiune se va încheia în cele cinci capitole ale sale: în primul - scopul educației civice în raport cu sistemul marilor state europene; în al doilea - influența educației publice sau publice asupra societății de stat și a unor părți ale acesteia; în a treia - împărțirea și treptatitatea persoanelor și învățăturile civilului; în al patrulea - importanţa predării istoriei în învăţământul public; al cincilea va încheia toate acestea cu o trecere în revistă generală a repartizării celorlalte materii necesare studierii cetățeanului.

A doua secțiune, având în vedere să arate mai ales măsurile pe care statul trebuie să le ia pentru formarea unei secțiuni de cetățeni învățați, a cărei ocupație va fi educarea și perfecționarea cunoștințelor umane, se va încheia în capitolele sale:

în primul, cum și de la ce fel de cetățeni ar trebui să pregătească statul statul oamenilor desemnați pentru cunoașterea abstractă;

în al doilea - cum, în acest scop, statul ar trebui să folosească sistemul de învățământ;

în al treilea - cum ar trebui să-și aleagă elevii sistemul de educație pentru cunoașterea abstractă;

în al patrulea - modul în care sistemul de educație în general ar trebui să stimuleze competiția și să-i ghideze pe educatorii înșiși în gradul de locuri;

în a cincea se vor suprapune principii în general, pe baza cărora este necesară formarea unor societăţi învăţate pentru perfecţionarea cunoştinţelor utile.

A treia parte

A treia parte va consta din trei secțiuni. Despre filantropie ca bază a reglementărilor de stat în general și echilibrul reciproc al claselor de fed și fed.

În această parte a lucrării, influența filantropiei va fi luată în considerare în două privințe: în raport cu întregul - statul și în raport cu particularul - cetățenii.

Primul subiect va cuprinde următoarele cinci capitole inițiale: primul va demonstra că filantropia este o măsură a siguranței, prosperității și însăși durata existenței organelor de stat; al doilea va arăta influența pe care ar trebui să o aibă filantropia asupra legilor și guvernului; a treia - măsura acesteia în uz în serviciul general al civililor; a patra, îndatoririle pe care statul ar trebui să le impună cu privire la această secesiune; al cincilea va conţine o expunere generală a acestor principii aplicabile Rusiei.

Dar, în măsura în care fermitatea prosperității statului se bazează pe prosperitatea departamentelor civile private, buna intenție a decretelor de stat cere ca legile care stabilesc legături civile reciproce să coacă nu numai despre întreg, ci și despre părți; pentru ca aceştia din urmă, având în vedere asistenţa şi întărirea foloaselor comunului, au avut împreună în vedere asistenţa şi întărirea foloaselor private.

Deci, mergând mai departe, extind filantropia statului la integritatea proprietăților civile private și a unităților de părți care le alcătuiesc; în acest scop, în capitolul al șaselea, propun guvernului, prin exemple de participare filantropică, să inducă cetățenii în persoana moșiilor și unităților acestora la asistență reciprocă în extreme și nenorociri; în al șaptelea am expus în detaliu măsurile aplicabile în acest caz; în al optulea - tipuri de utilizare a sumelor, în cazul în care spiritul de filantropie civilă se extinde atât de mult încât donațiile voluntare depășesc măsura necesarului real de asistență.

cercetare; în al nouălea și ultimul, va vorbi pe scurt despre educație din tipurile de filantropie și compasiune. Ultimul capitol se va

încheia cu o trecere în revistă generală a reciprocității relațiilor dintre clasele de cetățeni care se hrănesc și se hrănesc, și bilanțul acestora ca începuturi ale economiei de stat.

CARTEA UNICĂ

Începuturile de bază ale publicului

[capitolul unu] Prezentarea începuturilor în fața publicului

Rasa umană nu trece brusc de la starea sălbăticiei la public, nu se supune brusc acțiunii hotărâte și, ca să spunem așa, calculate a legilor sale. Primul început al acesteia este o stare sălbatică (solitară), o stare complet simplă și în concordanță doar cu nevoile sale fizice. În această eră, el recunoaște o singură lege a nevoii și oportunitatea de a o satisface, o singură putere a forței. Frica este moralitatea lui.

Filangieri respinge poziția unor filozofi care susțin că starea sălbatică este complet naturală și așa cum se dorește să fie fericită pentru el; el este corect. Desigur, starea sălbatică nu este exclusiv naturală, iar omul nu este destinat să fie fericit în această stare.

Adevărat, un om în stare sălbatică cunoaște numai nevoi fizice și le satisface cu ușurință; satisfacerea acestor nevoi este fericirea lui. Dar să luăm partea inversă: omul sălbatic nu simte lipsuri? Este posibil ca ferocitatea elementelor, la care este supus constant, și pericolul constant din atacurile inamicului, să nu poată fi invocate drept preț al dezastrelor, pentru care primește plăcere?

Dar, mai spune Filangieri, societatea s-a născut cu omul. Statul sălbatic este mai mult distrugerea societății decât începutul acesteia; în această din urmă poziție s-a înșelat, dacă prin aceasta nu se înțelege doar anumite cazuri. Cu toate acestea, o astfel de situație

ființa mea este întotdeauna nedreaptă față de ființa mea. Distrugerea societății ne poate arăta o stare de sălbăticie, dar asta dovedește la fel de puțin că o stare sălbatică este doar o consecință a distrugerii societății, pe cât și-ar dori oricine să demonstreze că un corp descompus chimic la începutul său arată doar consecințele. de descompunere, și nu începuturile sau părțile constitutive ale corpului.

Aceasta este părerea mea despre public. Rasa umană este un întreg complex; acest întreg complex necesită anumite legi morale pentru a intra în plină desfășurare și armonia acțiunii sale. Acest punct este limita posibilei perfecțiuni și fericiri a rasei umane. Aici, binele trebuie să depășească în mod incomparabil răul. Dacă acesta din urmă este complet distrus la un moment dat, apoi înapoi în punctul opus, acest lucru trebuie să se întâmple primului. Gradul de distanță a rasei umane de fericirea destinată acesteia conține o cantitate proporțională de rău și bine. Când rasa umană se apropie de punctul de perfecțiune, cantitatea de bine crește, răul scade, se întoarce înapoi.

Prin urmare, în starea sălbatică, la cel mai de jos nivel al socialității, răul întrece binele și este nedrept să invidiezi sau să lăudăm această stare. Dovada că un om în stare sălbatică nu este fericit este educația publicului. Această stare ar fi de nesuportat fără acea amorțeală a sentimentelor, pe care natura înțeleaptă o dă oamenilor intenționat pentru a-i face capabili să îndure onoro.

capitolul doi. De nevoi și beneficii reciproce care decurg din acestea în general și în special

Slăbiciunea și puterea fizică, slăbiciunea și puterea morală, sunt cauzele motivante ale relațiilor și asistenței reciproce, care conduc oamenii la unire; distribuția inegală a nevoilor, care se află în lucrările naturii și artificialitate, este al doilea motiv.

Prima produce o conexiune de stat; a doua este o uniune, sau mai bine zis o relație comercială, și împreună ambele contribuie la îmbunătățirea stării privatului și generalului în toate ramurile cetățeniei, în consecință, ambele conduc de la o stare de singurătate la una publică, de la o stare de suferință la unul fericit.

Dar de ce definesc atât de afirmativ nefericirea unei persoane într-un loc solitar, adică sălbatic, de stat și fericirea în public? Desigur, o persoană este desemnată să lupte pentru public pentru a fi fericit. Adevărat, publicul, oferind mijloace de satisfacere a nevoilor reciproce ale oamenilor, reînvie pentru ei atât noi dorințe, cât și noi înclinații și, prin urmare, în nemulțumire față de ele, noi nenorociri, care adesea îl tulbură în imaginația sa mai mult decât în realitate, despre care oamenii sunt într-o stare sălbatică.n-ar putea nici măcar să aibă concepte; dar, pe de altă parte, li s-a dat previziune, urmând cu strictețe că pot, dacă nu întotdeauna, atunci cel puțin aproape întotdeauna, să le evite; când, dimpotrivă, într-o stare sălbatică, neavând capacitatea de a prevedea aproape nimic, o persoană cunoaște răul doar atunci când îl simte deja și, în consecință, nu îl poate evita. El suferă de foame, pentru că nu are mijloace de a găsi mâncare dinainte; expus la severitatea vremii rea, negăsind un adăpost de încredere; suportă insulte, răni, moartea însăși din lucruri însuflețite și neînsuflețite, incapabil să evite sau să prevină lovitura.

Dar natura, prin chiar aceste calamități, conduce o persoană spre societate, trezește în el imaginația și mentalitatea încă odihnitoare, încetul cu încetul, îi arată o stare mai bună și mai fericită și, luminând, îi dezvăluie o lume nouă și frumoasă - ideală. , precum și fericirea ideală, prin care se bucură în speranță.

Starea civilă, prin complexitatea relațiilor sale, facând nevoile existenței umane mai complexe, în mod firesc, așadar, ar fi mai agravantă decât starea unui om sălbatic, căci acesta din urmă are doar nevoi fizice, primul atât fizic, cât și moral. ; dar drept recompensă această bandă

acesta din urmă, având prin intermediul lor o imaginație emoționată și o minte educată, are mijloacele de a prevedea și de a preveni multe lucruri, care în cursul obișnuit al lucrurilor sunt necesare, având adesea un efect dăunător, care se întâmplă pe neașteptate, dar adesea utile cuiva. care, având în vedere cursul treburilor, se pregătește pentru aceasta și mai întâi ia măsurile corespunzătoare.

Pe de altă parte, o persoană sălbatică, ca o persoană needucată, în ciuda micii nevoi ale ei, nu le poate prevedea și cu atât mai puțin capabilă să ia măsuri pentru a evita răul, cu fiecare nevoie fizică ea simte o lipsă și nu o satisface până când ea experimentează neplăcutul unei lipse, determinându-l să caute satisfacție. Dacă într-un minut simte nevoie și găsește satisfacție, atunci aceasta din urmă este produsă numai întâmplător și, în consecință, rar; al doilea nu poate fi împiedicat decât întâmplător în satisfacerea nevoilor.

Dar, îmi vor spune, într-o stare civilă o persoană găsește atâtea nenorociri încât nu poate nici să prevadă, nici să vindece. Răspund: natura într-o stare civilă lasă în acest scop o oarecare cantitate de rău, astfel încât, împins de nenorociri, să caute mijloace de a-și îmbunătăți starea atât în mediul privat, cât și în cel public, pentru că rațiunea îi arată că bunăstarea publică are o influență. asupra binelui său privat.

O persoană, fiind cândva dirijată de îndemnurile nevoilor, se străduiește pentru public, la prima etichetă își caută doar propriul beneficiu în raport cu fizicul; pe al doilea - satisfacerea acestor nevoi si in acelasi timp ambitie, o noua nevoie nascuta din concurenta fortei si egoismului fiecaruia, un izvor care face ca omul sa se straduiasca putin cate putin spre folosul comun. La a treia etapă, când raționamentul său a fost dezvoltat în întregime prin experiență, când mintea lui îmbrățișează obiectele clar, când privirea fidelă a geniului său îi arată în mod abstract un punct îndepărtat de folos comun, ca o combinație a binelui comun, el tinde spre binele comun, exclusiv spre beneficiile comune. Aceste trei grade le găsim în fiecare componență a societăților.

capitolul trei. Aproximativ trei grade de formare a societăţilor

Societățile politice în formarea lor încheie trei principii. Primul început este puterea. Oamenii, care au experimentat dezavantajele unui stat solitar - cei mai puternici pentru a profita de cei mai slabi, cei mai slabi pentru a se opune celor puternici sau a fi sub protectia lor, contribuind la beneficiul lor - se unesc in societati.

Aceste societăți, în funcție de calitatea locației lor, sunt împărțite în două feluri. Pentru cei care locuiesc într-un pământ bogat în

lucrări. Se îndreaptă către industria naturală, pescuit, creșterea vitelor și agricultura arabilă. Aceste societăți sunt pașnice în componența lor politică, iar războiul lor, dacă îl duc, este defensiv. Prin urmare, aceste societăți sunt de obicei slabe. Dar cei care trăiesc pe un pământ care este fie sterp, fie incapabil să-și întrețină locuitorii cu produse, ei iau un picior ofensiv și trăiesc prin „război și jaf altor popoare cele mai bogate - acestea formează popoare militare, cuceritori. Primele societăți în formarea lor, chiar și atunci când sunt conduse de o singură persoană, sunt întotdeauna mai aproape de guvernarea republicană decât despotică. Principalele legi ale acestor societati sunt: inviolabilitatea vointei fiecaruia, atunci cand aceasta nu interfereaza cu beneficiile publice si private ale altor cetateni; inviolabilitatea și libertatea de acțiune în același sens; sfințenia condițiilor și proprietății, legal formate și dobândite.

Toată puterea politică a acestor societăți este îndreptată exclusiv către păstrarea acestor legi în afara și în interiorul statului. Societățile de alt fel, precum cele ale popoarelor cuceritoare, sunt întotdeauna mai aproape de dominația despotică decât republicană. Primele necesită condiţii sociale pentru educaţia lor; cei din urmă, dimpotrivă, au puterea ca motiv principal.

Mințile îndrăznețe și îndrăznețe dobândesc primatul pe baza dreptului celor puternici în cercul concetățenilor lor și, subjugându-i mai întâi voinței lor, extind același drept asupra societăților apropiate sau îndepărtate din jur. Legile acestor societăţi: mai degrabă supunere faţă de autoritate şi

împreună, siguranța și inviolabilitatea vieții, condițiilor, moșiilor, atâta timp cât guvernul este patron. Aceste societăți au fost primele care au inventat împărțirea statelor civile în grade, primele care au folosit puterea ambiției ca ghid.

Acțiunile politice ale acestor societăți, în funcție de o singură voință, sunt întotdeauna rapide și neașteptate în consecințe și, prin urmare, adesea încununate cu succes și își ating scopul.

Aceste societăți perturbă liniștea și echilibrul timpului lor. Cu propriile beneficii în minte, atacă alte state, duc război și aproape întotdeauna triumfă. Apoi sistemul lor de guvernare se schimbă; făcându-i pe alții sclavi și afluenți, cei care dețin puterea își găsesc propriul avantaj sau, mai bine zis, se văd nevoiți să slăbească legăturile concetățenilor, care, după ce au răsturnat odată povara care îi împovăra, încearcă în cele din urmă să o distrugă complet, interioară. apar ceartă și șovăieli, și totodată cauza care a servit ca formare a societății, ea răstoarnă și distruge; vacilările interne slăbesc legăturile popoarelor cucerite, care, asumându-și drepturile, completează căderea asupritorilor.

Dar odată cu incidentul, fenomenul existenței politice a societăților antice a luat sfârșit. Societățile popoarelor cuceritoare, îmbogățite

de Danemarca și de jefuirea altor popoare, se cufundă în lux; luxul necesită arte, arte, într-un cuvânt, industrie, sau mai degrabă comerț în sensul cel mai larg al cuvântului. Cei de-a doua, restituindu-și drepturile, se molipsesc de viciul bogăției, prin jefuirea asupritorilor primiți, despotismul îi molipește în egală măsură de ambiția primelor societăți, dar industria intră în principiul principal al acestora.

Deci, iată al doilea principiu care păstrează societățile în forma lor actuală. Cu toate acestea, primele principii în acțiunea lor nu sunt distruse, ele doar slăbesc în concordanță cu schimbarea societăților. În ele rezidă separarea statelor civile și direcția către ambiție. Influența puterii nu își pierde puterea, dar bogăția, răspândită peste toate clasele, o moderează.

Luxul, rafinarea moravurilor, înmoaie caracterele crude ale popoarelor militare, slăbește fidelitatea și acuratețea acțiunilor legilor punitive; puterea de influență a acestora în guvern scade, iar abuzurile sunt gata să cuprindă societatea. Dar opinia și morala comună, formate în toate diviziunile populare, susțin puterea guvernului și a legilor. Cetățenii, cunoscând luxul și, în același timp, nepăsarea vieții de acasă, nu au deja acea înclinație arzătoare pentru război, pe care o arată societățile popoarelor învingătoare.

Între timp, ambiția, deși supusă beneficiilor luxului, nu permite înșelarea gloriei victoriilor să fie exterminată în minte. Însăși beneficiile o fac uneori necesară și, prin urmare, statele, eliberând cetățenii de starea de război, îi obligă pe unii dintre ei să fie mereu gata să protejeze beneficiile comune. Visele eroismului învingătorilor care încă rămân îi obligă pe cetățeni să se supună de bunăvoie unei asemenea cereri a guvernelor. Se formează trupe, la început temporare, ulterior indispensabile. Starea de război continuă să ofere primele avantaje civile; dar luxul are nevoie să încurajeze artele, meșteșugurile și altele asemenea; încurajarea necesită beneficii, necesită beneficii. Artiștii, artizanii, comercianții intră în competiție, iar avantajele militare sunt moderate, sau mai bine zis împărțite.

În această eră a cunoașterii și a științei, născută cu prima dezvoltare a mentalității oamenilor, și-au răspândit ramurile; formează morala, religia, stabilesc limitele drepturilor private și generale, duc legile spre scopul binefăcător al binelui comun, înflăcărează geniile cu gloria eroilor filantropiei, iar spiritul războiului adoarme în popoare. Totuși, locul populației popoarelor, abundența, neajunsurile alimentează spiritul războiului. Inegalitatea bogăției oamenilor va da naștere concurenței, predominanța comerțului, abundența de produse și alte beneficii care promovează luxul, zguduie echilibrul popoarelor, iar războiul este folosit ca mijloc de calmare.

Dar popoarele bogate în lucrări de artificialitate, prelucrându-și propriile lucrări ale naturii, cu seducția amânătoare a victoriilor, camere de dragoste;

popoarele după locație sărace, văzând toate avantajele lor în comerț, determinate de nevoie, se agață din ce în ce mai mult de el. Văzând sărăcia pământului, ei caută bogăția, o dobândesc, încearcă să o înmulțească din ce în ce mai mult, nu se mulțumesc cu comerțul, bazat pe avantajele bogăției lor, cer putere asupra altor popoare, uită că averea lor este condiționată, că alte popoare au substanțial, cer supunere, aprind războaiele spiritelor, cuceresc alte națiuni sau cad sub jugul lor. Dar într-un caz sau altul, ei sunt întotdeauna învinși, chiar și atunci când câștigătorii. Alții înving, apar conflicte interne, bogăția privată dă naștere ambiției private, slăbește ascultarea față de legi și guvern; cearta se înmulțește, apare ceartă intestină, cei învinși profită de dezordine și căderea este inevitabilă.

Bogățiile condiționate - argint, aur etc., devenite prada altor popoare, distrug echilibrul necesar pentru menținerea prețului lor - scade, iar aceste bogății își pierd scopul scopului lor. Vibrații noi.

Sim, se pare, acest pas al publicului ar fi trebuit să se încheie. Dar cunoașterea, îmbogățită de timp și experiență, își atinge desăvârșirea, ei răspândesc cosmopolitismul filantropic în inimile oamenilor, iar un nou pas al societăților cu adăugarea acestui principiu va dezvălui existența unor societăți, desigur, mai filantropice, mai pașnice. și, în consecință, mai fericit.

CARTEA A DOUA

Influența legilor și a componenței statului asupra societății politice

Capitolul întâi. Despre influența legilor și a constituției asupra organului de stat

Fermetatea organului de stat depinde de două motive: de constituție sau de compoziția statului și de legi. Componența statului sau constituția,

animă legea; legea determină domeniul de aplicare al constituţiei. Prima este forma, a doua este cantitatea de mișcare sau calculul acțiunii mașinii politice.

Pentru ca acțiunea să fie conformă cu intenția, este necesar ca calculul acțiunii să fie în conformitate cu calitatea substanței și forma de aranjare care produce acțiunea să fie conformă cu calculul.

În mod similar, într-o mașinărie politică, pentru ca calculul acțiunii sale - legile să aibă forța lor, este necesar ca acestea să fie în concordanță cu calitatea substanței mașinii lor, adică oamenii care compun politica politică. corp, iar forma de organizare, sau structura

statului care pune legile în acțiune, este în concordanță cu spiritul acestora.

Statele despotice, așa cum vedem în antichitate, nu aveau nici constituții, nici legi, ci erau conduse orbește de voința conducătorilor, obiceiuri și, în cele din urmă, credința, de care preoții au abuzat adesea, nu erau ferme în temelia lor și erau aproape fiecare. minut până la cădere. Ignoranța oamenilor în care se afla, nu putea da masa socială de echilibru în toate părțile, pentru a menține liniștea atât de necesară. Poporul avea doar puterea fizică a maselor, puterea politică consta nelimitat într-o singură persoană a conducătorului. Neluminarea din acea vreme și ignoranța grosolană și superstițioasă au dat între timp o influență puternică perfidiei preoților de sub auspiciile credinței. Beneficiile acestor din urmă au deseori deranjat echilibrul mașinilor politice ale antichității și chiar le-au distrus la bază. Viclenia unui favorit ambițios și viclean, care știa să-și prindă conducătorii în plasă, care știa să-l orbească, a jucat lotul acestor stări. Curajul, întreprinderea și viteza învingătorului, care a intrat la granițe și în capitala statului, l-au făcut ușor suveran. Poporul, care nu și-a simțit existența civilă, pe care o pot dezvolta doar legi înțelepte și o structură statală bine intenționată, a devenit cu ușurință un instrument și o victimă a celui care i-a înfipt sabia în măruntaiele lui. A fost nevoie de un Pigmalion, un Cambis pentru a distruge cele mai glorioase două stări ale antichității - fenician și egiptean, care

deşi erau mai luminaţi, dar în spiritul vremii erau conduşi despotic.

Același lucru s-a întâmplat și cu republicile, dacă preponderența puterii politice era mai mult în mâna poporului decât a domnitorilor. De câte ori atenienii au fost aproape de distrugere numai pentru că poporul dorea să despoteze.

Istoria popoarelor moderne ne oferă aceleași exemple. Când stăpânirea turcească era calmă – și cât de puțin costa vecinii să-l pună la un pas de abis de atâtea ori! - cuvintele unui mufti mituit, un vizir, sunt suficiente pentru a-l orbi pe sultan și a cufunda întreg statul în dezastre groaznice.

Acele state în care puterea fizică și politică este împărțită proporțional între toate părțile masei, adică care iau măsurile necesare pentru a menține puterea fizică a oamenilor în limite și include puterea politică într-un anumit mod de acțiune prin afirmarea înțeleptei. legile civile și statale și punerea lor în aplicare tocmai prin componența statală corespunzătoare - acele popoare nu pot decât să spere la stabilitatea existenței lor.

capitolul doi. Despre legătura şi fermitatea republicilor

Republicile sunt state ale căror afaceri publice sunt conduse de voința multora și unde guvernul este acum în mâinile oamenilor, acum al anumitor clase alese. Diverse cazuri contribuie la formarea unor astfel

de consilii, în care este nevoie de multă cercetare, ceea ce ar conduce neapărat la concizia prezentării acestor principii.

Republicile sunt în general guvernate la început de obiceiurile și deciziile, acum ale unor secțiuni ale poporului, acum ale întregului său. Dacă rămân mult timp pe o astfel de fundație, atunci fermitatea lor este nesigură, deoarece, pe baza judecăților multor oameni neluminați, care iubesc schimbarea și nu pătrund niciodată în temelii, este evident că clădirea, întinsă pe astfel de suporturi slabe, este aproape de cădere.

Fiecare societate, așa cum am menționat deja, conține două forțe - fizice și politice. Preponderența din partea forței politice, care a produs opresiune, iar din partea forței fizice - indignarea, face ca întregul colos să se scuture, să se scuture la bază și să distrugă.

Republica Novogorodskaya, în ciuda întregii energii a patriotismului ei, a toată forța ei teribilă, era într-o constantă oscilare internă și, prin urmare, a devenit în cele din urmă o victimă a echilibrului neafirmat al acestora.

Pentru ca aceste două forțe de luptă să fie menținute în echilibru, fiecare trebuie să fie închisă în sfera sa de acțiune și trebuie stabilite limite prudente pentru ambele, astfel încât suma acțiunii ambelor să producă liniște socială. O structură de stat bine intenționată și săpăturile pot produce una singură.

Republica Novogorodskaya nu avea acest lucru, era condusă de vamă, iar în cazuri de urgență - de hotărârile adunărilor populare; și întrucât primele nu se bazează întotdeauna pe prudență și binele comun, în timp ce cele din urmă conțin adesea mai mult zgomot și entuziasm decât adevăr, pacea nu este întotdeauna rezultatul acestora. Dimpotrivă, mai devreme sau mai târziu duce la o cădere de-a lungul unui fond de ten instabil și tremurător.

Republicile grecești Atena și Sparta, fiind mai luminate în integritatea lor, cunoscând nevoia unei constituții și legi mai ferme, nu prezintă ochilor noștri atâtea tulburări și tulburări interne. Dar, în primul, săpăturile nu au fost respectate atât de strict, consiliul de conducere nu avea o componență indispensabilă care să-și măsoare și să-i ghideze acțiunea, iar puterea politică a societății, trecând fie în mâinile conducătorilor, fie a poporului, a încălcat liniștea guvernului și funcționarea legilor; în al doilea, Licurg, definind totul cu săpături prudente, şi unind voinţa poporului şi a domnitorilor direct în acţiunea lor, inspirându-le o constituţie de încredere, pe care învăţământul public a înrădăcinat, ne arată o ordine exterioară şi o armonie uimitoare.

Dacă în vreun guvern aceste două forţe nu sunt dispuse în aşa fel încât forţa constrângerii fizice

trăit în limitele propriu-zise ale politicului, iar politicul fizicului; dacă perturbarea echilibrului lor depinde numai de șocul general al mașinii și nu de părțile sale, atunci guvernul se poate baza pe fermitatea sa; în caz contrar, este întotdeauna supusă fluctuațiilor și distrugerii neintenționate, așa cum este caracteristic guvernelor despotice.

În republici, dacă aceste forțe nu sunt în relație adecvată între ele și dacă puterea politică este mai mult decât ar trebui să fie în mâinile unei clase, atunci statul are un guvern despotic. Atenienii, prin întemnițarea pe Miltiade, expulzând pe Aristide, au arătat că poporul era tiranic, iar moartea lui Socrate prin verdictul judecătorilor a arătat că conducătorii au abuzat de puterea lor. Aceasta rezolvă enigma inconstanței guvernului atenian. Spartanii, nepermițând regelui lor să ia masa în special cu familia sa, dând un exemplu despre cât de strict respectau decretele, împreună cu acest exemplu explică pe ce se baza pacea internă a guvernului.

Roma, care se numește republică, nu a fost niciodată una, sau dacă a fost, atunci pentru o perioadă foarte scurtă de timp. A fost mereu asuprit fie prin patricieni, care conduceau poporul prin senat, fie prin generalii lor, care aproape întotdeauna furau puterea cu forța, fie prin legiunile lor, care dădeau domnitori poporului pentru bani și îi răsturnau.

Eroarea principală a tuturor republicilor antice este că legiuitorilor lor nu le păsa de fermitatea constituției. Solon, după ce a dat atenienilor legi, în loc să arate prin propriul exemplu cât de mult este necesar să se respecte decretele publice, de îndată ce au fost date de el, a părăsit patria, gândindu-se că absența lui îi va învăța pe atenieni să le respecte. , și s-a înșelat. Mai prudent ar fi fost când tot poporul atenian l-a ales ca cel mai înțelept să tragă legi, să rămână în patrie și cu prezența lui, [ca să zic așa]. consacră sârguința și inviolabilitatea acestora; căci veneraţia pe care o aveau poporul faţă de el s-ar extinde chiar şi până la legile pe care le-au emis. Mai mult, cum putea fi sigur că aceste legi, doar le scriu

sanie, nu avea defecte? Se putea întâmpla foarte ușor să existe în ele astfel de erori, care sunt cunoscute de timp și pe care, dacă ar fi prezent, nu ar fi greu de corectat. Dar nu a fost așa, oamenii și-au simțit lipsurile și, în nehotărâre, nevăzând mijloacele de a le îndrepta, a dat orbește puterea tiranilor. Atunci venerația pentru înțelepciunea Solopovei a fost distrusă, iar el, care s-a întors și a văzut frustrarea generală, pentru reproșurile la adresa tiranilor și a poporului, la întrebarea ce-l făcea atât de obrăzător, abia a fost răspuns: „Bătrânețea mea”.

Dar în Sparta, legile și constituția, fiind încredințate cetățenilor încă din copilărie, fiind ținute sub supravegherea directă a regelui,

care este subordonat acelorași legi, care avea un singur drept să mențină constituția și legile, arată cât de benefică este influența celor doi asupra bunăstării cetățenilor.

Această republică ar mai exista dacă iloții, obișnuind cetățenii să fie despoți, nu le-ar fi corupt morala și, prin urmare, nu ar fi slăbit legile.

În general, se poate spune, având în vedere istoria republicilor, aceste guverne necesită cetățeni care au mai multă iluminare politică decât în alte guverne. Ei nu trebuie și nu pot fi foarte mari, spiritul de cucerire nu este caracteristic republicilor adevărate, ci doar guvernelor despotice.

Dacă ne uităm la asta cu un ochi sever, atunci nu am văzut încă guverne cu adevărat republicane, pentru că în toate republicile antice menționate a domnit spiritul partidelor care, în loc de autocrația unui singur om, a adus autocrația partidelor. Dar dacă au existat astfel de vremuri pentru unii în care legile și constituția erau în proporție adecvată și, prin urmare, păzeau pacea și prosperitatea cetățenilor, atunci acest lucru s-a întâmplat doar pentru o perioadă scurtă de timp. Circumstanțele, mereu în schimbare, cereau din când în când modificări ale constituției și legilor. Acest lucru nu a fost pregătit corespunzător și nu a fost luat în alcătuirea măsurilor de stat, ceea ce ar fi în concordanță cu schimbarea circumstanțelor; timpul face totul sacru, cel mai rău,

atunci guvernele de tot felul se străduiau să cadă rapid.

capitolul trei. Despre legătura și fermitatea monarhiei

Când s-au format mari organe de stat, când experiența a învățat că guvernele republicane erau ușor supuse lenții zgomotoase a deciziilor lor și comunicării lente de la o limită la alta a voinței oamenilor în entuziasmul lor! mari dezastre externe și interne și chiar distrugeri, apoi unele popoare, încercând să-și coordoneze guvernarea cu vastitatea limitelor și numărul mare de membri, pentru a răsplăti încetineala rezultată din ultimele două motive, pentru a-și lua deciziile mai repede și nu suferă de cazuri interne sau externe, s-au angajat să-și unească forțele într-o singură persoană. Luxul și ambiția, desigur, au avut o mare influență.

Această putere, nedeterminată la început de opinia generală, a pus popoarele într-o constituție militară. A conferit statului o viteză uimitoare în întreprinderi și prin aceasta a accelerat cursul politic al acestor organisme atât în succes, cât și în declin.

Atunci au văzut despotismul, înarmat cu toată puterea forței populare, căruia nimic nu i-a putut rezista; am văzut despoți care, în starea lor, nevăzând nicăieri forța lor gigantică drept un obstacol, au cerut în cele din urmă același lucru de la popoarele cele mai slabe aflate în afara controlului lor. Atunci Xerxes, Alexandras, Chipgis Khans s-au

răzvrătit; atunci sângele omenesc curgea ca un râu; apoi fierul și focul au umplut universul de groază, iar sângele înnebuniți, năvălind după teribilul laur al victoriilor, au devenit flagelul rasei umane. Dar apoi au văzut și suverani înțelepți care, neorbiti de gloria zgomotoasă a victoriilor, și-au îndreptat toată puterea spre bunăstarea interioară a guvernării și popoare care și-au recunoscut autocrația; filosofi-monarhi s-au răzvrătit, îngroziți de impulsurile furtunoase ale despotismului, ale căror inimi s-au cutremurat la vederea dezastrelor

oameni, care în mijlocul splendorii măreției lor, prin norul întunecat de tămâie al lingușirii, au văzut că sunt oameni; s-au revoltat Marcus Aurelius, Petra, Friederike, Catherine! Au pus o sabie sângeroasă în vagin și au luminat popoarele, le-au dat legi și constituții după fericirea lor, iar imperiile, de care au beneficiat, au prosperat, iar popoarele, bucurându-se împreună de fericirea și încrederea în liniștea legitimă a republici, a devenit o reflectare a inamicului, intern și extern, avertizând că toate dezastrele sunt rapide, rapide și puternice. Acestea sunt avantajele și dezavantajele guvernelor monarhice. Dar dacă monarhii s-au transformat în despoți, dacă unii au vărsat sângele cetățenilor, dacă alții au adus fier și foc în măruntaiele vecinilor iubitori de pace, atunci nu trebuie să recunoaștem drept consecință principiile autocrației.

Cel mai rău om nu va dori rău altuia, dacă acesta din urmă nu intră într-un concurs pentru beneficiile sale; și chiar mai mult decât aceasta va face, dacă beneficiile acestuia din urmă contribuie la beneficiile sale. Iată o propoziție simplă, pe baza căreia se poate dovedi influența benefică a guvernelor monarhice.

Cetăţenii unui stat monarhic nu intră într-o competiţie pentru beneficiile suveranului lor; bunăstarea cetățenilor este legată de binele lui, iar eu întreb pe baza acestui lucru: poate un suveran, în propria sa direcție, să ureze rău supușilor săi? Desigur, se poate întâmpla ca suveranul, prin acţiunea puterii sale, să reţină uneori în unele părţi cursul prosperităţii popoarelor, sau să-i dea o direcţie nu atât de utilă. Dar acesta nu va fi niciodată rezultatul voinței. El este fie greșit, fie înșelat.

Acesta este punctul în care o constituție bine intenționată trebuie să-și susțină voința. Legea fundamentală pe baza căreia fiecare stat, oricare ar fi el, este obligat să-și ridice constituția este: Oamenii cărora li se încredințează executarea legilor și, prin urmare, se apropie de suveran trebuie testați onestitatea, iluminarea și experiența.

Trebuie menționat că aceste trei calități, pentru a face o alegere bine intenționată, nu trebuie să fie întotdeauna

rup la o persoană. Suveranul poate vedea iluminarea, cunoștințele unui funcționar, dar nu poate vedea în detaliu experiența sa, necesară locului, poate judeca ceva mai mult despre asta. Când puterea unui funcționar de stat poate, dacă este abuzată, să aibă un efect negativ asupra cetățenilor, este necesar ca la alegerea acestuia să ia parte cei care, prin actul sexual, cunosc inima și acțiunile celui care este ales.

Bunătatea compoziției statului ar trebui să fie de așa natură încât suveranul, în toți cei care i se prezintă pentru conducerea oricărei părți a statului, să aibă încredere în onestitatea și experiența sa în conformitate cu locul pe care această persoană l-a ocupat anterior și calitatea o alegere reprezentativă, astfel încât nu trebuie decât să compare abilitățile mai multor oficiali reprezentați pentru a-i confirma pe cei mai demni; astfel, repet, că suveranul, intrând în sanctuarul legilor și în toate celelalte guverne supreme, în fiecare membru care constituie acest loc, vede adevăratul fiu al patriei și că gura care se deschide pentru a da sfaturi monarhului este întotdeauna gura înțelepciunii însăși, a filantropiei și a dreptății.

capitolul patru. Despre compoziția statului mai ales

Compoziția statului, așa cum s-a spus deja de multe ori, este primul resort care se rotește și, ca să spunem așa, animă toate părțile corpului statului; este în el acel lanț sistematic de canale și vase care formează ființe organice pentru a da direcția necesară curgerii sucurilor și a pune în acțiune primul principiu al vieții - inima, care în corpul statului sunt legi. Ea, fiind socotită întocmai la calitatea corpului ei, și prin forța ei proprie formând membri capabili să acționeze în direcția ei, le oferă un adevărat fir - experiență, ghidat după care pot urma toate căile dificilului lavirinth al lui. statute și pătrunde în toate subtilitățile legilor și însuflețì-le. Ea uder

acțiunea autorităților civile trăiește în anumite limite, deschizându-le o cale unde este utilă pentru bunăstarea publică, la fel cum canalele și vasele organismului țin fluxul de sânge în acele direcții în care acțiunea sa nu este necesară organismului. . Într-un cuvânt, constituția este singurul mijloc de încredere, care, împreună cu legi înțelepte, nu poate decât să creeze bunăstarea organismului de stat.

Fiecare popor, sau mai degrabă fiecare guvern, dacă înseamnă o constituție bine intenționată și legi înțelepte, nu ar trebui în niciun fel să-și însușească legile și constituțiile altor popoare; dar, luând în considerare ființa sa politică, în conformitate cu aceasta, aranjează-și constituția și stabilește legile. Decretele publice ale altor popoare ar trebui să fie doar exemple pentru el, și nu firul Arianei.

În egală măsură, nu ar trebui să-și ia decretele, odată formate, drept imuabile și perfecte. Acestea pot fi bune în momentul în care sunt făcute, pe măsură ce timpul trece și circumstanțele se schimbă;

circumstanțele schimbate fac adesea ca acea constituție și acele legi care au întemeiat odată bunăstarea statului să fie incompatibile cu binele general și chiar pernicioase.

Corpul societăților este ca corpul naturii organice: are copilăria, tinerețea, bătrânețea; Așa cum în aceste corpuri canalele interne și vasele de formare se schimbă odată cu vârsta, tot așa și formarea politică a societăților în aceste perioade este supusă schimbării.

Eroarea care a existat până acum în toate societățile politice antice, republicile și monarhiile, care există în toate guvernele cele mai perfecte ale vremurilor prezente, constă în faptul că statele în componența autorităților lor nu aveau un organism special care să fie neîncetat. să fie ocupat numai cu luarea în considerare și schimbarea legilor cu împrejurările în schimbare și spiritul poporului și păzit neîncetat, pentru ca principiile benefice ale legilor, fără fragmentare și aplicabilitate corespunzătoare, să nu rămână fără acțiune, în detrimentul comunității. și bunul privat.

CARTEA A TREIA

Despre comert si industrie

Capitolul întâi. Prezentare generală a comerțului și industriei

Comerțul, sau industria în general, este unul dintre cele mai importante izvoare care stabilește legătura societății, îi susține existența morală și politică și acționează puternic asupra iluminării sale. Dar acest lucru este nesatisfăcător. Este sursa principală, furnizând oamenilor foarte ușor toate nevoile; sursa din care curge tot ceea ce este necesar pentru bunăstarea statelor în ceea ce privește conținutul privatului și al publicului în avans. Sprijină exclusiv statul până la un anumit grad de putere și este mijlocul cel mai sigur de a deschide calea oamenilor către o mai mare prosperitate și putere de stat.

În nicio epocă, sau în nicio parte a lumii, un stat nu ar putea avea dreptul la respect politic, dacă această ramură a puterii sociale nu a fost cultivată cu succes de către o parte a cetățenilor, dacă poporul nu a dobândit împuterniciri, dacă calculele lor nu erau cele mai precise și în concordanță cu timpul, dacă toate recenziile (speculațiile) sale comerciale nu s-au bazat pe profitul momentan, ci ferm din toate timpurile și, în sfârșit, dacă beneficiile sale nu erau strâns asociate cu beneficiile alte popoare.

Comerțul este mama bogăției oamenilor, fără de care prosperitatea societăților nu poate exista, mai ales în prezent. Un popor aflat în sărăcie nu a fost niciodată și nu poate fi respectat. Bogăția nu va da decât să nască liniștea și asigurarea statelor și unităților, aceste componente. Liniștea și securitatea vor da naștere iluminării, care nu poate fi într-un popor asuprit de sărăcie. Soarta unui astfel de popor este cea mai întunecată, cea mai rușinoasă ignoranță. Sărăcia este

sursa inevitabilă a tuturor viciilor și corupției în rândul oamenilor. Nevoia, care bântuie cetățenii în toate condițiile, îi obligă să recurgă la toate mijloacele posibile,

promițând chiar și o mică ușurare, iar aceasta, nefiind și neputând fi pe bună dreptate luminată, îi conduce pe un drum care nu este întotdeauna permis și îi obligă să recurgă la mijloace care nu sunt întotdeauna sincere. Un popor care trăiește în sărăcie prezintă întotdeauna ochilor noștri o imagine a unui despotism teribil și a unei neliniști neîncetate. În ea vedem toată ferocitatea posibilă a nenorocirii, opresorul rasei umane. Nu fermitatea statelor, prima manifestare a sărăciei naționale, cufundă cetățenii într-un fel de agitație convulsivă a pasiunilor, asemănătoare cu ceea ce se află de obicei oamenii când stau pe o fundație șubredă sau se află la marginea unui abis. care îi amenință cu o cădere în fiecare minut.

Fără comerț, un singur popor nu poate exista. Natura, după însăși poziția popoarelor în raport cu moralitatea și nevoile, care le leagă prin legături reciproce, dând unele beneficii unuia, altora, le-a pus într-un punct care le încurajează să intre în legături reciproce.

Oamenii cei mai favorizați de natură, având în pământul său toate beneficiile necesare nevoilor sale fizice, cel mai abundent dintre acestea este cufundat în inactivitate și într-un fel de stupoare a nepăsării și, prin urmare, cade în ignoranță.

Activitatea și iluminarea celorlalte popoare le oferă mijloacele de a triumfa asupra lor, până când în cele din urmă acesta este trezit din somn. Dar apoi alții sunt deja într-o astfel de stare încât pot rezista concurenței beneficiilor sale. Acesta intră în comerț și, luminandu-se încetul cu încetul, triumfă la rândul său, devine lider, industrie.

Când în sfârșit atinge cel mai înalt grad de bogăție, forță și primat, atunci, nevăzând fericirea adversarilor săi, se complace din nou în nepăsare și activitate, infectându-se de lux. Cei slabi se ridică și triumfă din nou. Acesta este începutul fluctuațiilor generale care ridică și coboară popoarele.

CAPITOLUL DOI. DESPRE COMERCIALIZAREA ÎN DRVVNIH și a noilor companii

Toate popoarele din antichitate, după gradul de putere, ne prezintă o avere comercială mai mult sau mai puțin însemnată. Adevărat, nu toate stările antichității ne arată existența lor și mijloacele măreției lor în comerț. Într-o expunere generală a începuturilor publicului, am arătat motivele acestui lucru. Dar s-a observat în general că numai regiunile comerciale ale lumii antice aveau o stare de calm și nu atât de supuse tulburărilor generale. Cartagina, Fenicia, Siria ne pot prezenta o imagine a celei mai solide prosperități și conexiuni civile,

mai degrabă decât ceea ce le-a transmis spiritul de cucerire care a hrănit popoarele militare ale grecilor, romanilor, tătarilor, hunilor.

Războiul în unele cazuri este și un fel de comerț, dar numai bazat pe opinii false (speculații), pe câștig temporar, inconsecvent și chiar opus beneficiilor altor popoare și ale propriilor. Așadar, spiritul cuceririi statelor stabilește întotdeauna un punct mai mult sau mai puțin îndepărtat, ajungând la care popoarele trebuie să vină de la spiritul celui mai înflăcărat și chiar violent eroism la cea mai izbitoare inactivitate, de la măreția celui mai uimitor până la cel mai uluitor. umilirea celor mai rușinosi.

Popoarele din antichitate au fost atrase de cucerire de două motive: speranța dobândirii bogăției și ambiția. Speranța dobândirii bogăției era sperată de cei care aveau nevoie de ea în timpul educației, pentru a ajunge mai repede la nivelul abundenței și prosperității celorlalți și, în final, a o depăși. La fel sunt romanii, grecii. Ambiția - cei care aveau mijloace de subzistență chiar și fără război, dar fiind loviți de sunetul victoriilor altor popoare și simțind aceeași energie în ei înșiși, simțindu-și puterea, s-au repezit în competiție și, la rândul lor, au triumfat și au pierit.

Chiar aceste popoare, stând cândva pe piciorul biruitorilor, pe cât au fost stimulate de glorie, atât de speranța de a dobândi mari bogății, căci se simt

acea bogăție, care era suficientă în timp de pace, era insuficientă în timp de război.

Seducția gloriei militare pentru multe popoare ale antichității și-a avut originea într-o singură sursă, din care decurge industria popoarelor moderne. Dar direcția greșită nu duce la adevăratul scop. Națiunile învingătoare au triumfat asupra celor mai comerciale; romanii au lovit Cartagina cu armele - fenicienii au căzut sub sabia învingătorului; dar naţiunile învingătoare au căzut la rândul lor. Fenomenul existenței politice a lumii antice s-a întâmplat și vedem consecințele.

Au căzut popoarele comerciale - fenicieni, sirieni, cartaginezi. Sabia cuceritorului triumfător le-a devastat regiunile, a pus mâna pe o parte din averea lor; popoarele s-au împrăștiat, au salvat rămășițele moșiilor lor în alte țări, departe de cuceritorii lor, au format noi regiuni și au pus astfel prima piatră a industriei celor mai noi [poporuri].

Cuceritorii, precum perșii, stârnind ambiția grecilor, au căzut în mâinile lor; grecii, cufundați în lux, consecința bogăției lor, amintindu-și de gloria, i-au entuziasmat pe romani cu insolență și bogății și au căzut din sabia eroilor Italiei. Romanii, epuizați de lux și și-au pierdut energia și puterea, au arătat lumii același exemplu. Romanii au cucerit întreaga lume; atâta timp cât [foștii] cuceritori i-au ocupat și le-au alimentat ambiția, câtă vreme prada popoarelor le-a

oferit mijloace de subzistență și lux, ei s-au bucurat de existență politică. Dar era o limită. Au cucerit lumea întreagă și au jefuit-o; popoarele jefuite nu le-au putut aduce bogăție, iar conducătorii romani și-au îndreptat ochii de interes propriu asupra concetățenilor lor. Luptele interne au apărut și i-a divizat pe romani. Cei învinși, profitând de neliniștea lor interioară, s-au răzbunat în cele din urmă pe învingători. Măreția romanilor a dispărut, gloria lor s-a stins, bogăția s-a prăbușit, iar monumentele de eroism și lux s-au transformat în ruine! Patria eroilor și a iluminării ne-a descoperit patria sclaviei și a ignoranței. S-a împlinit profeția lui Horațiu - mox daturos progeniem vitiosiorem h Să interpretăm consecințele. popoarele

comercialii, coruptii, si-au pastrat activitatile, popoarele militare au fost corupte de lux, au cazut in inactivitate si au prezentat lumii o stare de sclavie umilitoare si ignoranta.— Cuceritorii lumii! Iată soarta ta.

Noile popoare, formate din rămășițele lumii antice, există mai mult în spiritul comerțului decât al războiului; o industrie care ne animă ne promite o prosperitate mai mare. Beneficiile reciproce fac ca bunăstarea reciprocă să fie necesară pentru ei, iar istoria modernă ne arată rareori exemple de distrugere a statelor. Forma de guvernământ se schimbă, industria popoarelor este vie. Splendoarea Europei, care a lovit Franța cu zece ani de calamitate și abia a eliberat-o în prezent de oscilări interne, sperăm că va atrage atenția guvernelor altor popoare și o va proteja de consecințe similare, și poate chiar amare.

capitolul trei. Anglia și Franța în relația lor comercială

Industria Angliei, favorizată de poziția cea mai naturală a acestui pământ și, ca să spunem așa, fidelitatea comercială înnăscută a oamenilor și îndrăzneala recenziilor comerciale, au ridicat acest pământ sărac la nivelul bogăției și prin natura sa. abundența oamenilor, care l-a plasat nu numai printre primele puteri, și cele mai bogate. Cu industria unică a locuitorilor săi, a depășit aproape ca bogăție (pozitiv, toate statele europene.

Bogățiile și luxul acestei insule, sporite în mod deliberat, încredințează spiritul de cucerire domniilor acestei insule. Nu vreau să dau vina pe Anglia, dar ochiul atent al unui politician, nu știu dacă mă pot îndoi că acest stat nu a contribuit prea mult la revoluția franceză; nu s-a scurs entuziasmul din recenziile sale comerciale, a cufundat Europa într-o emoție convulsivă și a pătat-o cu sângele a milioane de cetățeni. Se știe cât de mult dezastrele sale au întărit Europa, cât de mult

și-a răspândit comerțul cu milioane. Se știe că mândria și lăcomia ei au încălcat puterea exclusivă a mărilor.

Dar măreția Angliei este înșelătoare, orbirea o poate costa scump. Existența lui depinde de calcule, bogăția ei - de întreprinderile curajoși, care sunt întotdeauna periculoase; o greșeală și ea a căzut. Este foarte probabil ca această tensiune, [a spune așa], a tuturor eforturilor ei, care a acoperit-o cu lauri și bogății, să fie ca lumina unei lămpi care se stinge. Păcat dacă acest pământ, atât de necesar pentru Europa, își pregătește propria distrugere cu propria sa orbire. Somnul este inevitabil și foarte aproape când Anglia își va continua cursul de acțiune.

În situația actuală, nu există o singură putere care să nu fie ofensată de ignominia ei. Nu vorbesc de Franța, Spania, Portugalia - și-a extins insolența asupra celor mai prietenoase puteri din nord. Campania lui Nelson în Marea Baltică 2 a aruncat un ochi de dispreț asupra Danemarcei, Suediei, Rusiei. Nelson a încălcat dreptul Danemarcei, recunoscut de toată Europa, trecând cu o mână înarmată prin Sound; dar Danemarca l-a întâmpinat cu tot curajul eroismului teuton și a cerut un armistițiu fără nicio rușine. Cu rămășițele sau, mai bine, cu epavele flotei sale, știind că flota rusă era închisă în gheață, a avut îndrăzneala lașă să se apropie de țărmurile Reval cu dictonul caracteristic insolenței britanice: „Ia apă”. Dar, desigur, ar fi murit după gloria lui, îngropat la Sound, dacă Alexandru iubitor de pace, care a luat asta pentru o acțiune de febră politică, care chinuia Anglia de câțiva ani, nu ar fi iertat-o cu generozitate.

Dar oricum ar fi, politicienii Europei ar trebui să-și dorească ca seducția Angliei să dispară, ca ea să-și îndrepte privirea spre poziția ei, care este foarte umilă, și să renunțe cu umilință la planurile ei îndrăznețe; încât ea se recunoaște doar ca un pământ comercial, și nu stăpânitoarea lumii sau a mărilor, care în situația actuală este toate la fel.

Deci - Anglia este nevoie pentru Europa, pământ care are mai puține mijloace de întreținere proprie nu este

dacă ceea ce este necesar proporțional cu populația sa, are multe mâini neocupate și, prin urmare, pentru a da locuri de muncă celor inactivi și pentru a realiza revânzarea europeană, care ar trebui să fie întotdeauna în mâinile popoarelor care nu pot spera beneficiile produselor naturale, trebuie să fie de preferat să se angajeze în alte comerț și industrie în general, căci ea are multe mâini deștepte, care, după ce s-au apucat de ramura industriei, vor aduce Europei mai multe beneficii decât poate orice alt popor.

Regiunile bogate în produse naturale, când sunt făcute direct comerciale, dăunează libertății politice a Europei din două motive. În primul rând, angajând majoritatea locuitorilor lor în speculații, ei vor lua multe mâini de pe pământ, care nu pot fi răsplătite . În al doilea rând, fiind îmbogățit ca Anglia în metale și imaginându-ți ca ea să fie conducătorii lumii, acest lucru este ușor de realizat. Un pământ bogat în comerț, produse naturale și, în sfârșit, bine populat, nu este

greu să supui alte popoare jugului. Comerțul exclusiv al Franței și Rusiei ar fi periculos pentru libertatea Europei; conform Angliei, cu toate planurile ei vaste, este dificil să fii cuceritorul lumii. Europa o poate pedepsi cu război și fără război. Lasă-i interzicerea pentru un an, pentru doi, ea adăpostește - și Anglia a pierit. Dar dacă uitarea Angliei s-a întins deja într-o asemenea măsură încât îi este greu să intre în limitele care i-au fost atribuite de natură fără tensiuni puternice, atunci Europa va trebui să părăsească această zonă, oricât de importantă din punct de vedere al vieții politice, soarta care o amenința. Desigur, căderea Angliei ar fi foarte palpabilă pentru Europa, cel puțin pentru o vreme. Dar Europa are în vedere alte două regiuni, care, nefiind atât de populate, se află între timp în aceleași împrejurări cu Anglia în poziția lor, adică au mai multe mâini decât pământuri capabile să întrețină locuitorii acesteia. Vorbesc despre Suedia și Danemarca.

Asa de! Aceste două state, fiind pe un pământ nu atât de recunoscător ca toate celelalte europene

puterilor, pot apela cu succes la comerț pentru a-și supune locuitorii, care suferă în sărăcie și nu au cu ce să-și folosească mâinile. Olanda în poziția sa actuală nu mai poate fi un teren comercial benefic pentru Europa; devenind provincie a Franței, va fi un canal prin care această republică deja puternică poate deveni complet comercială, iar Europa trebuie atunci să tremure în așteptarea consecințelor jalnice.

Dar filozofii politici ar fi deplâns căderea Angliei. Cum poate să dispară un asemenea stat, care, cu constituția sa, cu toată imperfecțiunea ei, surprinde vremurile prezente și ar surprinde antichitatea. „Ar trebui să fie mângâiați. Exemplele istoriei dovedesc că zonele comerciale nu pierd. Anglia poate înceta să mai existe în apropierea Europei, dar flotele ei le vor arăta cetățenilor din regiunea ei din America. O nouă Anglie va fi fondată în America, nenorocirile vor corecta deficiențele constituției și ale legilor ei. Experiența îi va învăța pe englezi să nu depășească limitele destinației naturii, iar noul stat ne va arăta într-o altă lumină fenomenul mai minunat al unei puteri comerciale cu o constituție, legi și politici mai perfecte.

capitolul patru. Despre Rusia și comerțul ei

Rusia, luată în general, nu este direct o putere comercială. Comerțul de revânzare în special nu ar trebui să intre în sistemul său de tranzacționare. Trebuie să dea ceva popoarelor care nu au mijloace de existență atât de bogate.

Teren cu aproximativ 4.000.000 de verste pătrate și aproape același număr de locuitori, pământ care abundă în toate tipurile de produse posibile, vegetație, animale fosile etc. - un astfel de teren ar trebui să-și îndrepte în special toată atenția către comerțul intern și să anime fabricile și fabricile sale. produse.lucrări proprii. Comerțul

extern al acestora ar trebui să fie în cea mai mare parte în mâinile altor popoare comerciale, dar nu în mâinile unui privat.

Rusia, din cauza diferenței de climă, are astfel de locuri care sunt locuite și locuitorii cu greu pot exista, deoarece produsele locale ale naturii sunt insuficiente pentru hrana lor și, prin urmare, aceste locuri necesită industrie și meșteșuguri în sprijin; are astfel de locuri, care, deși bogate în produsele lor, dar datorită contiguității lor cu popoarele asiatice, se pot angaja mai profitabil în comerț cu ele - pentru aceste locuri trebuie făcută o excepție, deoarece prin această natură o introduce într-un fel în comerţul de revânzare în afara statului. Referitor la aceste subiecte, este necesar ca ea să înceapă în beneficiul Europei comune și al ei privat astfel de comerț), pentru a le livra în Europa mai profitabil decât alte popoare, deși comerciale prin însăși natura lor, datorită călătoriei lungi, sunt foarte scumpe de livrat. Totuși, comerțul exterior, în special revânzarea lucrărilor, în care sunt angajate regiunile comerciale ale Europei, trebuie să fie în afara industriei sale. Luxurile pregătite de producătorii de terenuri exclusiv comerciale sunt consecințele unei mari abundențe de mâini inactiv; Rusia nu are mâini inactiv și, prin urmare, oricât de mult efort va depune pentru a le înrădăcina în patria noastră, lucrările vulturului vor fi întotdeauna secundare.

Dar luxul, mi se va spune, este necesar pentru starea actuală a statelor. Asta este adevărat. Opa este chiar necesară pentru a ocupa mâinile degeaba ale popoarelor comerciale ale Europei, căci folosul comun este legat de propriul folos și le va primi mereu pentru produsele sale necesare, dacă dorește să cunoască prețul lor. și să le îmbunătățească cultivarea.

Desigur, dacă va continua să desfășoare o meserie la fel de disproporționată cum a fost până acum, va pierde foarte mult. Dar adevărata iluminare să acorde atenție acestui lucru, perspicacitatea ei să dea direcție comerțului nostru, conform bilanțului nostru, Rusia, obiectele vulturului nu vor fi atât de scumpe.

Un avantaj important pentru Rusia: Rusia se poate descurca fără bunurile de lux ale popoarelor comerciale; ei nu se pot descurca fără ele.

Andrei Sergheevici

KAYSAROV

Biblioteca „Runivers”

LA ELIBERAREA SERURILOR ÎN RUSIA 1806

Am ales pentru studiul nostru un subiect foarte important și cu adevărat demn, în reflecțiile la care s-au străduit mințile sofisticate

ale oamenilor învățați, căci va fi vorba despre libertatea oamenilor – nu despre acea libertate fanatică pe care acum câțiva ani a călcat-o cu cruzime. totul dumnezeiesc și omenesc și a pătat sângele nelegiuirii pământului într-un spațiu mare, [nu despre acea libertate], câștigând pe care popoarele care l-au căutat și-au pus asupra lor lanțuri noi și mult mai grele - despre acea libertate vom vorbi . , care singur este demn de acest nume, care servește în mod miraculos la aducerea de prosperitate oamenilor, care înalță sufletele și îi înnobilează, care sporește fertilitatea câmpurilor, creează belșug și favorizează în orice mod posibil prosperitatea fabricilor și comerțului. Într-un cuvânt, dar libertatea pe care, după cum știți, o au aproape toate popoarele Europei și Doamne ferește ca patria noastră să fie în curând fericită!

Deși aproape tot ceea ce am de discutat în acest tratat a fost deja spus de multe ori, și nu numai în vremurile moderne, ci și cu mulți ani în urmă, cu toate acestea, în patria noastră nu este încă cunoscut pe scară largă, ceea ce este confirmat de multe dovezi. Ce? În timpul domniei lui Alexandru I însuși, în care natura părea să intenționeze

nu a reușit să dea un exemplu de umanitate desăvârșită, a apărut o persoană excepțional de nerușinată - dacă ar fi demn să fie numit cu acest nume - un anume proprietar livonian \ care susținea că sclavia ia naștere în mod natural, că este în concordanță cu principiile rațiunii umane, și că, astfel, iobăgia în Rusia este legi justificate ale naturii și ale legii. Mai departe, acest om eminamente „uman” a mers până acolo încât a lăuda dreptul agrar cu totul neîngrădit, iar pentru a-l păstra și a-l apăra, a sfătuit să apeleze la ajutorul armatei și a celor mai crude mijloace*. Asemenea discursuri sunt destul de demne de un negustor englez lacom care s-a răzvrătit împotriva emancipării sclavilor din cauza unei ticăloase pasiuni pentru profit, dar nu sunt deloc potrivite pentru un cetățean rus și, în plus, în secolul al XIX-lea! Din tot ce s-a spus, este suficient de clar că am avut toate motivele să-mi aleg compatrioții, rușii naturali, ca subiect al tuturor acestor cercetări.

II

O persoană se naște liberă și nimeni nu are dreptul să fie stăpân pe altul, le spune clar tuturor. Romanii înșiși, deși au păstrat o multitudine de sclavi, nu s-au îndoit deloc de validitatea acestei afirmații, care decurge direct din instituțiile aceluiași drept roman, care afirmă clar că, în virtutea dreptului natural, toți oamenii au fost mai întâi. născut liber ** Totuși, omule, cel care intră în societate se lasă lipsit de această libertate într-o anumită măsură pentru a obține în acest fel cota sa de noi avantaje și o supune vreunei puteri supreme, și această cedare voluntară a o anumită cotă din dreptul său ar trebui să lege fiecare societate cu cele mai puternice legături. Dar dacă societatea care

* Frankfurter Kayserlich Reichs-Ober-Postamts-Zeitung, N. 16, vom J. 1804 Rusia lui Storch sub Alexandru I.

** § 1, Inst, de jure naturali gentium et civ,

lipsit de toată libertatea în general, ar trebui numit nefericit, atunci mult mai nefericit ar trebui considerat astfel, căruia membrii nu vor să renunțe nici la cea mai mică parte din acest dar ceresc pentru binele public și în orice caz [doar] să-și exprime dreptul lor și voința lor, motiv pentru care aceste legături sunt rupte omul se întoarce la starea naturii și nimeni nu va nega că din acest motiv au apărut războaie generale. Și câte dezastre s-au întâmplat din cauza libertății false sau imaginare în Europa, am aflat, cu cel mai mare regret, nu cu mult timp în urmă. Credem că acum nimeni nu va îndrăzni să nege că societatea deschide singura cale pentru ca oamenii să ajungă la prosperitate. Întrucât există doar acest singur mijloc de a atinge prosperitatea, nu este greu de înțeles că societatea trebuie organizată în așa fel încât să fie cât mai ușor pentru fiecare să atingă scopul pe care [societatea] și-a stabilit pentru sine. Se recunoaște de multă vreme că bunăstarea cetățenilor ar trebui să reprezinte primul și ultimul capăt al statului*; este ușor de observat că numai acest nume are un mare sens 3. Într-adevăr, toată lumea înțelege că, pe lângă securitatea personală și a bunurilor, conceptul de bunăstare include și cultura și educația spirituală. Și nu este clar pentru oricine se gândește puțin la asta, ce îndatoriri apar și sunt impuse suveranului sau puterii supreme în urmărirea acestui scop! Ce împiedică mai mult atingerea acestui scop decât sclavia? De aceea, cel mai glorios poet grec a vorbit excelent, intenționând să înfățișeze sclavia într-un mod adecvat; că în ziua în care un om devine sclav, Jupiter îi ia jumătate din suflet. Pentru o persoană care a fost pusă într-o asemenea stare, asuprită și chinuită de tiranie, în care orice speranță de izbăvire din lanțurile care îl cântăresc este complet pierdută, la început își plânge soarta cu lacrimi ascunse, apoi după un timp slăbește treptat în spirit, devine plictisitor și își pierde orice sensibilitate, despre nimic.

* Comparați cel mai glorios Schlozer2 din Staatsrecht, p. 17.

nemaiputând să gândească, până când în cele din urmă, pe măsură ce [să îndure] robia devine din ce în ce mai grea, el, adunându-și iarăși curajul, din jugul apăsător începe să găsească mijloace prin care intenționează să-l răzbune pe aspru tiran pentru lacrimile și bocetele sale. .

III

Și cu cât gândul mai profund caută să pătrundă în originea sclaviei, căutându-și sursa cea mai veche, cu atât mai probabil, înaintea tuturor celorlalte, mi se pare teoria care duce la concluzia că violența și înșelăciunea au dat naștere acestui rău blestemat. Căci nu poate exista

nicio îndoială că, conform legii războiului, adică prin forță, oamenii liberi sunt transformați în sclavie, care, fiind învinși și căzând în puterea inamicului, sunt nevoiți să cumpere viața cu prețul. a libertății și că, fără îndoială, bogații [acţionează] pe nedrept, când, profitând de nenorocirea oamenilor asupriți de lipsă și aduși într-o situație deznădăjduită, îi transformă în iobăgie. Cu toate acestea, dacă încercăm să investigăm dacă iobăgia în Rusia își datorează originea unuia sau altuia, atunci va fi destul de dificil să decidem în cele din urmă acest lucru, deoarece, după cum ni se pare, cu greu ar fi putut apărea prin violență dacă nobilii noștri dețin. moșii nu atât prin dreptul învingătorilor, câte în virtutea cetăților comerciale - totuși, majoritatea își urmăresc originea fie de la tătari, fie de la germani și polonezi.

Dar, indiferent de situație, am decis să facem un studiu detaliat al acestui lucru în altă dată, dar aici va fi suficient să cităm opinia excelentului nostru profesor, gloriosul Schlozer, care spune că pe vremea marelui țar rus Ivan Vasilyevici, poporul rus de multe milioane era liber. Întrucât această opinie se bazează pe codul de legi al suveranului menționat, așa-numitul Sudebnik, la care se referă *, atunci noi, urmând exemplul său,

♦ Al'lgemeines Staatsrecht, n. 62.

angajat în găsirea de locuri înrudite; și că munca noastră nu a fost în zadar, cel puțin acest pasaj puțin cunoscut arată pe deplin, care de aceea ar trebui citat aici *.

„Și țăranii să refuze din volost în volost și din sat în sat o dată pe an: cu o săptămână înainte de zilele de toamnă ale Sfântului Gheorghe și o săptămână după zilele de toamnă ale Sfântului Gheorghe. Iar bătrânii plătesc curți: pe câmp pentru o curte o rublă și doi altyns, iar în sat, unde la zece mile de pădurea conacului, pentru o curte cincizeci și doi altyns. Și pe care țăranul trăiește pentru care de un an, dă drumul; si plateste un sfert din curte. Și va trăi doi ani, dar va pleca și plătește o jumătate de curte. Și va trăi trei ani, dar va pleca, și plătește 3 sferturi din curte, și va trăi 4 ani, și va plăti toată curtea, o rublă și 2 altyn etc., etc.

De aici nu este greu de concluzionat că țăranii noștri, care, așa cum se spune în acest cod, nu sunt nicăieri alocați pământului, au fost liberi. Dacă cineva ne opune că de la același „Sudebnik” este prea clar că sub Ivan Vasilevici însuși au existat sclavi, să știe că aici vorbim despre țărani, și nu despre acei oameni care de obicei erau numiți iobagi și cărora li s-au împrumutat bani. din oameni nobili au devenit sclavii lor**. Cu toate acestea, nu-i includ printre sclavii noștri, pentru că același Ivan Vasilyevici a avut grijă ca suma datoriei pentru care a fost posibil să se încheie o înțelegere cu ei să nu depășească 15 ruble de argint *** și cred că aceasta în principal pentru a nu cădea în sclavia veşnică. Desigur, acești oameni nu pot fi comparați cu iobagii noștri și chiar cred că de aici rezultă că copiii lor, născuți înainte de sclavie, au rămas liberi, iar cei luați prizonieri în război

și care se întorceau din captivitate și-au găsit libertatea la întoarcerea la fosta lor. stat.

* „Cartea de judecată a țarului și marelui duce Ivan Vasilevici” (la Sankt Petersburg, 1768, ediția lui Semyon Bashilov), p. 89 și urm.

** A se vedea Sudebnik, p. 77 și urm.

♦ Vezi Sudebnik, p. 78.

Este adevărat că cele mai vechi legi rusești, cunoscute sub denumirea de „Adevărul Rusiei” și promulgate de marii Duci Iaroslav și Izyaslav, menționează și sclavi (iobagi), dar cred că aici nu vorbim despre locuitorii naturali ai Rusiei. , dar despre cei luați în prizonieri în război, făcuți sclavi, din moment ce se știe că în vechime rușii se luptau mult cu pecenegii, khazarii, bulgarii, grecii etc.

Cu toate acestea, aceste antichități ale noastre sunt încă învăluite într-o astfel de obscuritate, încât ar fi o prostie dacă cineva ar dori să afirme ceva cert despre originea sclaviei în poporul nostru.

IV

Astfel, iobăgia nu se bazează pe nicio justificare legală. Acum să vedem dacă este posibil să aducem argumente adecvate și drepte care să ceară desființarea acestui obicei ilegal și barbar de folosire a iobagilor și alungarea lui completă din stat.

Dar, în primul rând, deja din legea și cerințele bine-cunoscute și imuabile, care sunt inerente naturii și caracterului oricărui stat, rezultă poziția că interesele private ale cetățenilor individuali trebuie să cedeze celor naționale și publice, prin urmare, trebuie păzit cu grijă pentru ca interesele private ale proprietarilor de moșii să nu prejudicieze cele naționale și publice.

Mai mult, este necesar să vedem cât putem de bine ca nicio stare de om să nu fie lăsată să fie îmbogățită cu prețul unui rău altuia.

Acestea sunt cele mai importante două reguli care trebuie respectate în orice stat bine organizat și, pornind de la aceasta, trebuie să dovedim cât de nedrept și de neprofitabil este întregul sistem feudal și cât de mult beneficii va primi statul din restrângerea și completarea acestuia. distrugere. Dar pentru a evita orice interpretare greșită, ar trebui mai întâi

doar pentru a vă aminti că nu vom vorbi aici despre libertatea civilă.

Cu toate acestea, chiar și pe baza declarației celui mai glorios] Montesquieu și alți oameni învățați care s-au ocupat mult de subiecte politice, se poate afirma direct că libertatea este capacitatea de a face tot ceea ce nu este contrar legilor * 5. De unde rezultă că include posibilitatea de a dobândi lucruri și orice fel (dispoziție a acestora, în continuare, că nimeni nu este obligat să-și dea nimănui lucrurile, dacă acest lucru nu este prescris de legi sau dacă noi înșine nu am fost de bunăvoie de acord să asigurăm [proprietatea] noastră față de cineva. După aceea, chiar și o persoană cu mintea îngustă va înțelege că pentru ea [libertatea] se referă în primul rând la securitatea persoanei și la proprietatea pe care o deținem.

Toate acestea par a fi exprimate de englezi în două cuvinte: libertate și proprietate. Din această definiție a libertății cred că rezultă evident că ea poate avea loc nu numai în republici, ci și în monarhii, și chiar, ceea ce la prima vedere este izbitor, în monarhii mult mai mult. Pe de altă parte, în republici indivizilor nu li se acordă aproape deloc libertate. Se poate cita ca exemplu Polonia, pe care Süssmilch o menționează și cu această ocazie **. În acele vremuri când aceasta din urmă era republică, unsprezece douăsprezece din întregul popor rămâneau cei mai nenorociți sclavi și doar o doisprezece se bucura de libertate. Franța de astăzi este, de asemenea, reputată a fi o republică. Dimpotrivă, am recunoscut Marea Britanie ca monarhie, în care, totuși, întregul corp de cetățeni a câștigat libertate și securitate. Deci, ce ne împiedică să avem un loc și pentru libertatea personală?

* Montesquieu, Esprit des loix, L. XI, p. III. Zusâtze zu déni Bedenken ûber die Frage: wie dem Bauernstande Freiheit und Eigenthum in den Lãndern, wo ihm bevdes fehlt, verschaffet werden konne (Frankfurt und Leipzig, 1771, 8°, p. 6)e

** Süssmilch, Die gottliche Ordnung in den Verãnderungen des mensohlichen Geschlechts. P. I, p. 557 [Süssmilch, Ordinea divină în schimbările care au loc în rasa umană, Partea I, p. 557].

știri? Dar acum că am definit libertatea, să trecem la care este subiectul nostru.

V

Agricultura susține existența tuturor celorlalți concetățeni. Prin însăși natura sa, dă totul un început vital și nu depinde de nimic, dimpotrivă, totul depinde de el. Totuși, pentru dezvoltarea și perfecționarea lui ulterioară, este de dorit și chiar se cere urgent ca niciun lanț de legi, consacrate prin prescripție și obiceiuri, să-l îngăduie, astfel încât cei care cultivă pământul să se bucure atât de libertate, cât și de dreptul de proprietate. Pentru începutul oricărei lucrări, continuarea și finalizarea cu succes a acesteia depind de starea de spirit în care este începută. Iar dacă un plugar, care lucrează la cultivarea unui câmp, suspină și se întristează, dacă își udă cu lacrimi brazda pământului arabil, în care se exprimă întristarea

sufletului său, atunci pământul însuși pare să simpatizeze cu tristețea lui, și aceasta. marea mamă îi răsplătește sudoarea și lacrimile. De fapt, atunci când un iobag lucrează în folosul său la cultivarea unui câmp, el face asta pentru a-și păstra și întreține existența mizerabilă și familia. Dacă, de dragul stăpânului său, atunci fiecare bob, oricât ar fi, seamănă în pământ cu blestem! Și se pare că pământul însuși, pătruns și atins de aceasta, intră într-o conspirație cu el, ca un prieten. O astfel de persoană are o cicălărie, obosită și epuizată de surmenaj și muncă excesivă, abia târând cu plugul. Degeaba o îndeamnă mâna unui șofer nemilos înarmat cu un flagel, când spiritul și trupul s-au obișnuit deja suficient cu chinul. Dar dacă proprietarul consideră că este profitabil să primească ceea ce a fost zdrobit sub bici, în locul întregii recolte abundente, și dacă este convins că a primit cel mai mare venit, atunci statul suferă un prejudiciu considerabil din aceasta.

Și chiar dacă un iobag s-ar strădui cu cea mai mare sârguință să-și cultive bucata de pământ, ar avea suficient timp pentru această muncă? Amenda

se ştie că toată munca rurală este stabilită şi determinată pentru un anumit timp, din care cea mai mare parte iobagul trebuie să o folosească pentru a-şi cultiva ogorul stăpânului său. Prin urmare, tocmai când vremea este cea mai propice acestei ocupații, el este nevoit să o folosească pentru a ară câmpul stăpânului, a comprima grâne pe el și a le pune în grânare. Dacă vine vremea rea, atunci i se permite să aibă grijă de el: să arat, să culeagă etc. Stăpânul său nici nu se gândește că căldura care îi usucă boabele în spice provoacă aceleași pagube câmpurilor iobagilor săi și că ploile, cei care aduc pierderi câmpului său, pregătesc același dezastru pentru câmpurile iobagilor săi și le iau ultima speranță de a-și menține existența mizerabilă.

Spre deosebire de tot ceea ce am descris atât de pe scurt aici, cât de diferit arată țăranul, mânat de conștiința că este liber! Acesta intră în câmpul lui cu un cântec și, se pare, aproape dansând. Caii săi sunt puternici și termină repede munca pe care ar trebui să o facă, și chiar și pământul însuși își deschide pântecele pentru a primi semințe și răsplătește frumos. Și cu greu, cred că există un asemenea campion al iobăgiei care îndrăznește să conteste ca contrazice adevărului această imagine a doi țărani - un iobag și unul liber. Lasă-l să se uite doar la marginile ambelor și apoi să încerce să nege că au un aspect complet diferit! Și acum vom arăta acest lucru mai clar printr-un exemplu luat din unele dintre rezultatele pe care contele (de) Bernstorff le-a rezumat atât de atent pentru concetățenii săi, pe care danezii și toți muritorii care știu despre meritele sale nemuritoare, îi consideră demni de amintire veșnică. . Căci acest om mai uman, care le-a dat țăranilor săi dreptul de proprietate și i-a eliberat de îndatoririle de corvée, aici a arătat clar ce conține în sine conștiința libertății *.

* Lãndliches Denkmal des Grafen Johann Hartwîg Ernst Bernstorff, von seinen Bauern errichtet. Copenhaga, 1784, 8°, p. 8, 15, 16.

Înainte de eliberare, recolta a fost: secară * însăși - 3

(orz 4

ovăz 2z

După eliberare; secara in sine = 8J orz 9 i

ovăz 8

Astfel, profitabilitatea moșiei a crescut cu 17.698 taleri pe an.

De ce, întreb eu, există o asemenea diferență în numere? Da, desigur, pentru că țăranul, care avea acum mai mult timp liber, a început să se gândească la cum să-și facă ogoarele mai cultivate și mai fertile, la care nu se gândise până acum.

Toate aceste mijloace, la care se gândește mintea lui încordată, se îndreaptă către agricultură și, prin creșterea prețului produselor, încearcă să-și creeze bunăstarea proprie și a familiei. Și întrucât crede că singura sursă a tuturor prosperității este câmpul său, se străduiește să-l facă mai fertil, aplicând tot felul de metode.

Rusia, care poate fi numită pe bună dreptate grânarul natural al întregii Europe, să nu uite niciodată că aurul și argintul ei nu se află în minele siberiene, ci în câmpurile sale. Căci când vom avea din abundență secară, grâu, in, cânepă etc., atunci vor curge către noi surse inepuizabile de bogăție. Și deși toate imperiile Europei au limita lor, dincolo de care puterea lor dispare, și chiar și Galia însăși se află într-un punct de cotitură, totuși, forțele Rusiei, pe care Europa deja tremură, pot crește și extinde în lățime în măsura în care limitele puterii sale nu vor acoperi cel mai ascuțit ochi.

VI

Întrucât principala bogăție a fiecărui stat constă în poporul însuși, nu este, credem, cu greu

cineva va contesta faptul că în acel popor, care este mai numeros, se găsesc mai multe mijloace pentru a atinge o mai mare bunăstare. Cât despre suverani, după cum se știe, aproape peste tot este de mult obiceiul ca suveranii să prețuiască mai ales oamenii și mai ales să încerce să crească populația, cu excepția celor care, induși în eroare de învățăturile religioase loiale, credeau că este mai bine ca ei să nu aibă deloc.nici cetăţeni decât să-i aibă pe cei cu care clerul lor nu este de acord.

Din timpuri imemoriale, nobilii și-au imaginat și că puterea și culoarea națiunii sunt concentrate în ei, dar ultimii douăzeci de ani

au dat o mulțime de dovezi că puterea și culoarea națiunii este întregul popor, iar nobilii au fost recunoscut ca fiind aproape lipsit de valoare și complet dependent de oameni. Oamenii, în schimb, ar trebui să-l aprecieze mult mai mult pe cel care aduce beneficii societății decât pe cel care, ca o dronă, este angajat în consumul muncii altora. Cine nu va înțelege că primul loc în rândul poporului ar trebui să aparțină țăranului, care, în funcție de cine, asigură hrana tuturor! El însuși ar avea mereu de unde să trăiască, dacă nu ar fi piedici, și tot ce produce el cu truda sa sârguincioasă este printre cele mai necesare lucruri pentru restul, ca să nu-și piardă sub nicio formă bitul.

Și cu cât plătiți mai mult tribut acestei clase vrednice, cu atât sunteți mai nedumerit că suveranii o țin legată de cătușele iobăgiei, știind că în bunăstarea și prosperitatea ei se află bunăstarea și bunăstarea întregului stat. .

Întrucât țăranii constituie aproape trei sferturi din populația totală de pe pământ*, este clar ca ziua că creșterea numărului de locuitori se datorează în principal lor. Dar pentru cea mai mare creștere și înmulțire a populației, fiecare stat ar trebui să facă eforturi deosebite și să aibă grijă

♦ Süssmilch, 1. p., P. I, p. 417.

înlăturând toate obstacolele în calea asta. Și care poate fi cel mai mare obstacol decât atunci când țăranii, cum este cazul Rusiei, sunt lipsiți de libertate și proprietate? Întrucât densitatea populației depinde de natalitatea și de starea de sănătate a părinților, este nevoie de un corp puternic și sănătos pentru a produce urmași, precum liniștea sufletească și absența grijilor; dar ce din aceste condiții necesare vom găsi la un iobag, al cărui trup este epuizat și epuizat de neîncetat și suprasolicitare, slăbit de hrana slabă și dăunătoare și al cărui suflet, abătut de durere, este îngreunat de gânduri de sărăcie și neajunsuri. Acest om nefericit blestemă ziua în care s-a născut și se păzește cu grijă să nu-și crească propriul soi. Un exemplu viu în acest sens îl găsim în Holstein, unde locuitorii unui district au fost mânați la o asemenea disperare de cruzimea brutală a stăpânilor lor, încât au decis să refuze complet să se căsătorească și să o ducă la îndeplinire. Dacă există exemple similare în orice zonă rusă, este mai bine ca Becero să-i întrebe pe nobilii noștri despre asta.

VII

Pentru a crește populația, este necesar ca numărul căsătoriilor să crească. Cu toate acestea, este bine cunoscut cât de mult păcătuiesc și în ce măsură acţionează fără lege cu statul în această privinţă specială. Eu însumi, îmi amintesc, în patria mea am auzit despre moșieri cu inima dură și vicleană care au împiedicat în orice mod posibil căsătoriile iobagilor lor și am văzut în patria mea multe fete care au fost nevoite să rămână celibate până la treizeci sau chiar patruzeci de ani. ani, pentru că stăpânul lor nu le-a lăsat să

iasă.căsătorit. Și acum să ascultăm afirmațiile prudente și complet corecte ale lui Süssmilch *: „Experiența arată că sexul feminin are anumite limite pentru naștere și rar se întâmplă ca după cincizeci de ani mama să nască în siguranță.

♦ Süssmilch, 1. p., P. I, p. 185.

copii. Dacă o fată de numai treizeci de ani se căsătorește, atunci ea rămâne capabilă să dea copii numai timp de 12-15 ani, în timp ce ar putea fi douăzeci și cinci. Dar, fără să ne oprim asupra unor calcule ulterioare, întrebăm doar: este necesar ca cineva care are puterea deplină să caute măsuri împotriva acestei voințe de sine pernicioase și fără lege și nu este el într-adevăr suficient de puternic pentru aceasta? Într-adevăr, în mâinile tale, cel mai uman și cu adevărat mare Alexandru, supremul legiuitor, sunt atât puterea, cât și oportunitatea, cu care vei face mai fericiți pe toți nenumărații oameni încredințați protecției tale și nu putem doar să sperăm, ci și să fim sigur că ești cu inima curată ne dorești bunăstarea, binele și prosperitatea perfectă, pentru realizarea cărora va trebui să înlături multe obstacole.

VIII

Un alt motiv care împiedică fertilitatea conjugală în Rusia este obiceiul căsătoriei prea devreme pentru bărbați. Am văzut foarte des băieți de doisprezece ani căsătoriți, la ordinul stăpânilor lor, cu femei în vârstă de douăzeci și cinci de ani sau mai mult. Pentru a explica acest lucru, trebuie doar să ne amintim că iobagii din Rusia sunt obligați să lucreze la câmp numai atunci când sunt căsătoriți. Cine nu înțelege cât de mult rău provoacă asta statului? Acesta este tocmai motivul pentru care yupopti și devu iikit se ofilesc și devin epuizați atât de devreme, de ce conviețuirea în sine se dovedește a fi atât de neproductivă. Deci, în Kamchatka, fetele de 13-14 ani încearcă deja să se căsătorească, așa că de ce este surprinzător dacă această țară are o populație atât de rară! * Privește natura: un copac, un animal dă fructe coapte și abundente când natura le interzice? Dar dacă acționați contrar naturii și forțați un copac să rodească prematur prin mijloace artificiale, atunci

* Storch, Rusia unter Alexandru I, P. VI, p. 416.

pot, întreb eu, să se compare aceste fructe cu cele pe care natura le vrea la timp? Sămânța acestui fruct va fi suficient de capabilă de reproducere? Și cât timp va da roade un astfel de pom? Dar, deși toate acestea sunt binecunoscute, totuși, cei care sunt călăuziți de lăcomie nu acordă atenție la nimic și provoacă cele mai mari pagube acelei stări.

IX

Mai sus (§ VI) am spus deja că pentru a asigura cea mai mare creștere a populației din stat este necesar să se înlăture tot ceea ce împiedică căsătoriile. Cu toate acestea, nu ne putem opri aici; iar pentru a-și desăvârși munca în toate privințele și a-și îndeplini datoria până la capăt, cel care stă la cârma puterii trebuie să manifeste și o grijă maximă pentru asistență, asistență și creșterea numărului de căsătorii * Și nu poate fi nimic mai important. pentru el decât facilitarea căsătoriei între țărani, care reprezintă nu numai cea mai numeroasă clasă din stat, ci și cea mai potrivită pentru a produce urmași, pentru cine se remarcă prin puritatea moravurilor, trupul său nu este slăbit de lux și efeminație; și mai departe, întrucât soția și copiii țăranului participă la munca socială (și nu pot cheltui bani, așa cum este cazul soțiilor și copiilor nobililor), atunci, în sfârșit, țăranul are nevoie doar de puțin întreține familia **. Dar este evident că este zadarnic să dai sfaturi despre căsătorie dacă cineva nu câștigă suficient pentru a-și întreține soția și viitorii copii. Cel mai glorios Justi7 și alți bărbați care au înțeles acest lucru au sfătuit căsătoriile să fie încurajate prin anunțul de bonusuri. De asemenea, am constatat că odată ce regele francez Ludovic al XIV-lea, printr-un edict promulgat în 1666, a stabilit un anumit bonus pentru tatăl a 12 copii ***, dar deși această măsură nu este în niciun caz

* fusti, Staatwirthschaft (Leipzig, 1748), P I. p. 170.

*♦ Oeder, Bedenken über die Frage etc., p. 13.

**♦ Sûssmbilch, 1. c. PI p. 455.

dăunătoare, dar este evident că este de puțin efect acolo unde unii își câștigă cu greu subzistența slabă, în timp ce alții se tăvălesc în lux incomensurabil. Dar la noi lucrurile stau cu totul altfel. Aici este suficient să ai grijă ca munca fermierului să nu fie împiedicată și să nu i se ia sau să fie diminuat ceea ce a dobândit prin sudoarea frunții. Ce creștere [de populație] va obține Imperiul Rus din asta, dacă și acum, chiar înainte de emanciparea iobagilor, populația crește anual cu peste 500.000!

X

Deja din faptul că acest popor se distinge prin drepturi nealterate (mă refer aici la popor în același sens ca în § VI), cumpătare și reținere și, ca urmare, puterea corpului și forțele necheltuite, ar trebui să sperăm pe bună dreptate că , în ciuda îndoielilor bărbaților cu experiență din arhivele noastre consistorial * natalitatea [la noi] poate fi ridicată la cel mai înalt nivel. Totuși, pentru a crește populația, natalitatea în sine nu este suficientă, ci trebuie avut grijă să îngrijim și să hrănești cu grijă urmașii pentru a-i educa și conserva. Ce contează că iobagii noștri pot da naștere la mulți copii, dar câți dintre ei, se întreabă, ajung la adolescență? Căci sărăcia și nevoia părinților sunt de așa natură încât nou-născuții sunt complet

lipsiți de îngrijirea necesară. Nu este, așadar, de mirare că aceste flori, abia înflorite, se ofilesc și mor în curând. Apropo, cu această ocazie,

*Conf. Hamburger Correspondent, 1806, No. 48 (Compară The Hamburg Correspondent, unde se spune că în Rusia sunt cu 568.469 de nașteri mai multe decât de decese. Aici nu pot decât să-mi doresc ca în patria noastră să se facă un recensământ al oamenilor, la fel cum în Suedia, atâta timp cât suveranul nu știe numărul supușilor săi, el nu va putea ști despre adevăratele forțe ale statului său.Cât de mult folosește numărul poporului, gloriosul meu profesor și patron Piletzer are bine. arătat în Teoria statisticii (Theorie der Statistik), pp. 67 și urm.

Nu.

Marele englez Smith citează ca exemplu Scoția, în care 18 din 20 de copii mor, ruinați de sărăcie*

Dar uită-te cu mine în ce necaz în care sunt iobagii noștri, cu cât de amar se chinuie cu cei pe care i-au adus pe lume și cum sunt crescuți! Gândiți-vă doar că părinții, nevoiți să efectueze cea mai grea muncă de câmp pe picior de egalitate cu vitele, își lasă copiii acasă, unde roiesc pe un pat de paie între animale domestice și buze uscate (de vreme ce mama care le hrănește lipsește de multă vreme). timp) plângând pentru mamă, care, abia întorcându-se după o muncă îndelungată, obosită și complet epuizată, le dă un sân, secat de nevoie și de muncă grea. În felul acesta, un copil, bătut în noroi, chinuit de foame și lipsit de tot ce este necesar, ajunge la adolescență și începe imediat să ducă o viață și mai „bună” – în pădure, pe câmp, în aer liber, suferind și chinuit de ploaie, căldură, zăpadă, îngheț puternic și tot felul de vreme rea, iar dacă după toate acestea trupul tânăr nu se sătura de o viață atât de aspră, atunci iese o persoană demnă de a fi numită rusă. Așadar, să-i mulțumim lui Dumnezeu că poporul nostru rămâne puternic, puternic și sănătos, deși nu atât de mult încât să nu fie supus infirmităților omenești și să nu sufere deloc de afecțiuni (deși nu atât de multe și nu atât de numeroase ca cele ale nobilimii).). Dacă ar ști cineva ce fel de tratament, ce fel de medicamente există printre iobagi pentru a scăpa de boli! Dar dacă aș vrea să-mi amintesc doar ce am văzut și am auzit, ar fi prea mult!

XI

Toți studenții de istorie vor fi probabil de acord că nu a existat niciodată un imperiu ale cărui granițe s-au întins atât de departe și de lat ca Ros.

* Smith, Inquiry into the nature and causes of the wealth of nations, a zecea ediție, Londra, 1802, P. I, p. 120

imperiul Siysk, pentru care nici măcar „o emisferă nu este suficientă”.

Cu atât mai trist este că numărul de locuitori este departe de a corespunde mărimii acestui stat; şi acest lucru îl văd corect suveranii noştri, care tocmai din acest motiv, din 1762, au chemat la sine colonişti din ţări străine, al căror număr până în anul al treilea al secolului nostru a crescut la 46.000 *. Deși nu respingem deloc această metodă de creștere a populației, căci știm bine ce beneficii obțin poporul nostru din ea, credem totuși că ar fi mult mai semnificativ dacă coloniile ar fi formate din înșiși locuitorii naturali ai țării. . Aceasta însă nu poate avea loc decât după emanciparea țăranilor. Nu sunt nicidecum unul dintre cei care vorbesc împotriva unei asemenea generozități și îngăduință a împăraților ruși, care nu aprobă faptul că se acordă privilegii coloniștilor străini 9, dar aș dori să atrag atenția asupra a ceea ce poate decurge din aceasta. și ce semnificație poate avea. Căci, vă puteți imagina cu ce ochi se va uita un rus natural la un străin căruia i-au fost acordate privilegii la care el însuși nici măcar nu îndrăznește să se gândească? Este clar că de aici se naște invidia și ostilitatea unuia față de altul, [care este] cel mai periculos rău pentru stat. Pe de altă parte, dacă poporul rus are libertate, străinii înșiși vor fi într-o poziție mai bună. Nu mă refer la costurile pe care statul le cheltuiește cu băutura

* Mier. Raportul Ministrului Afacerilor Interne8 pentru 1803 și „Rusia...” a lui Storch, partea VI, str. 49. Mare laudă și mulțumire lui Alexandru I și numeroșilor săi prieteni, care au arătat că suveranul, căruia îi pasă de bunăstarea și fericirea poporului și pentru că ishchiggaeiMiOimu ca providența, ar trebui să se îngrijoreze cel puțin de modul în care se face. Conștiința necurată a celor care, din cauza administrării proaste a bogăției și a forțelor statului, urmăresc în principal profitul privat, se teme de lumina zilei; împăratul rus și miniștrii săi, acționând deschis, nu ascund nimic de la discuția publică. Prevăzum că nu este prea departe vremea când ceea ce este interzis în așa-zisele republici, ca o monedă falsă, se va răspândi în toată Europa din capitala Imperiului Rus.

străini și care, judecând după rapoartele Ministerului Afacerilor Interne, se ridică la 6 milioane de ruble. Știu foarte bine, mi se poate obiecta că banii cheltuiți pe asta se întorc la aceeași sursă din care provin, dar acest argument nu mi se pare convingător. La urma urmei, dacă locuitorii lor locali, nefiind atașați de pământ, ar forma o colonie, atunci de cât de puțin ajutor ar avea nevoie de la stat! Apoi, dacă într-un loc al statului numărul locuitorilor a crescut în așa măsură încât nu au suficient pământ pentru hrană, ei înșiși vor decide în mod voluntar să se stabilească într-un alt loc unde sunt concentrați mai puțini oameni și unde, din acest motiv , câmpurile rămân necultivate. Astfel, nu va fi necesar să se emită decrete prin care să poruncească locuitorilor să se mute în locuri noi, căci, atrași de câștigul personal, ei înșiși se vor strădui cu sârguință pentru locuri noi care să le promită mai mult profit.

În raportul ministrului de interne pe anul 1803 sunt date două exemple relevante și demne de menționat. În primul rând, despre provincia

Smolensk, unde numărul locuitorilor a crescut atât de mult (din câte știu, acest lucru a atras atenția guvernului încă din anul 85 al secolului trecut *), încât nu era suficient pământ pentru a hrăni oamenii. în această provincie, motiv pentru care s-a luat hotărârea de a reloca două mii cinci sute de țărani în Caucaz și s-a dus la îndeplinire. Adevărat, cel mai ilustru conte din raportul său a remarcat că astfel de strămutări sunt pline de multe neplăceri, dar dacă țăranii se mută de bunăvoie pe alte pământuri, ei vor considera acest lucru un fleac. Același nobil, pe care poporul rus l-a onorat cu titlul de ministru, menționează cazul din provincia Caucaz, când 132 de familii, cu permisiunea guvernului, au mers în regiunea Irkutsk, la granițele Chinei și cred că că [au făcut asta] în principal pentru motivul pentru care sperau să primească pentru ei înșiși ema-

* i „Raport...” și lucrările indicate, p. 37.

Loy beneficiază de viitorul comerț cu chinezii. Și nu și-au schimbat intenția, deși li s-au îndreptat spre ținuturi mult mai fertile din provincia Saratov și din Novorossia, unde își puteau face bunăstarea. De asemenea, credem că nu trebuie să ne temem că această relocare va cauza prejudicii statului, deoarece în provincia Saratov și Novorossia există deja o abundență de colonii, în provincia Irkutsk există o lipsă foarte mare de oameni, iar cei puțini care locuiesc acolo duc o imagine semi-nomada.viata. Și faptul că nu au fost sfătuiți [să meargă la] această nouă colonie ar trebui să fie și mai puțin de temut, deoarece se știe că acolo obțin recolte de secară de la sine-șapte, și de ovăz - de la sine-zece *, dar în 1802. a fost scos din Rusia în China pentru 1.476.289 de ruble de blănuri**, cele mai multe dintre toate tipurile de animale purtătoare de blană sunt prinse în acele locuri. Credem că aceste exemple dovedesc corectitudinea concluziei noastre că oamenii, atașați de pământ, aproape fără niciun efort al guvernului, se vor muta de bunăvoie pe pământurile necultivate ale statului, iar acest lucru nu va costa nimic pe guvern. sau foarte putin. Cu toate acestea, tocmai această chestiune a coloniilor ar trebui considerată, fără îndoială, una dintre cele mai dificile și care merită să fie investigată în modul cel mai amănunțit. Chiar și această întrebare - unde este cel mai bun mod de a invita coloniști în Rusia - este foarte importantă, dar o lăsăm fără să luăm în considerare ca nu are legătură directă cu subiectul nostru.

XII

Este de la sine înțeles că pentru dezvoltarea industriei fabricii sunt necesari mulți muncitori. Dar de unde vor veni, dacă provin din clasa țărănească? Cu toate acestea, acest lucru nu se poate întâmpla înainte, când este nasol.

* Neut, Versuch eipeg vollstăndigen geographîsch-topogra-phischen Encyclopédie des Russischen Reichs. Gõttingen, 1796, 8°, p. 117 mp

** „Comerțul de stat în 1802 în diferitele sale forme” 10, sau de Storch „Rusia...”, etc., partea IV, p. 285

Vie, după ce a primit libertatea, va crește în număr atât de mult încât mulți vor fi de prisos care pot părăsi ocupația agriculturii. Acești țărani vor trece la munca manuală (de unde și numele de „manufactură”) și vor intra în fabrică *. Fabricile înfloresc numai atunci când prețul mărfurilor manufacturiere este același cu prețul mărfurilor străine, iar produsele în sine sunt de aceeași calitate ca și cele străine. Mai mult, cu cât sunt mai puțini oameni a căror forță de muncă poate fi folosită și cu cât salariile lor sunt mai mari, cu atât prețul articolelor de fabricație este mai mare și, prin urmare, calitatea lor suferă și nu pot fi vândute la un preț real ** Nu pot decât să menționez aici despre care pentru dezvoltarea fabricilor în Rusia a început să ia măsuri în 1763. Și anume, coloniștilor străini care intenționau să înființeze fabrici li s-a dat de stat dreptul de a cumpăra liber sate și, după cum știți, cu iobagii care le locuiesc ***. Nu merită să vorbim dacă această măsură trebuie considerată excelentă. Căci, desigur, dacă un iobag, și nu un om liber, este angajat într-un fel de muncă într-o fabrică, atunci, din moment ce o face împotriva voinței sale, se poate aștepta rezultate bune de la aceasta? Toată lumea va fi ușor de acord cu mine dacă aș spune că în acele state în care oamenii sunt atașați de pământ, există multe obstacole în calea dezvoltării fabricilor, ceea ce se vede foarte clar din tabelele statistice ale contelui Rumyantsev11, acel cel mai înțelept ministru al Comerţ. Atragem atenția și asupra faptului că acele sate în care sunt înființate fabrici sunt extrem de sărace, din moment ce locuitorii lor sunt tăiați de terenul arabil.

XIII

Pentru dezvoltarea fabricilor este necesar ca luxul **** să crească în rândul oamenilor într-o anumită măsură. Dar deși o găsim chiar mai mult decât ar trebui,

* Oeder's Bedenken usw,, p. 28.

** Smith, Investigarea naturii etc. P. I, p. VIII.

*** Manifest, 1763, 22 iulie.

**♦* Busch, Von dem Geldumlauf. P. I, p. 270 mp

printre nobilii noștri, dar în acest caz nu ajută la nimic, deoarece consumă în principal produse străine. Fără îndoială, acel lux este util statului, care ne încarcă fabricile cu comenzi și muncă. Acest lux ar trebui să se bucure de majoritatea populației și, în consecință, de oamenii de rând. Totuși, același popor nu a ieșit din starea de sclav în care ei cred că dacă ai suficientă hrană pentru a menține o existență, atunci aceasta este o viață excelentă. Prin urmare, atâta

timp cât nu avem un astfel de lux care să fie util statului, orașele noastre de provincie vor fi considerate orașe doar cu numele *.

XIV

Atunci când poporului rus i se acordă libertate, comerțul se va dezvolta și el într-un mod complet nou. Deja acum datele privind exportul și importul de mărfuri (balanțele comerciale) din al doilea an al secolului nostru au arătat, în comparație între ele, că statul a primit 6.747.665 de ruble de profit, iar în anul următor 11.590.968 de ruble**. Dar dacă aceste mărfuri exportate constau în cea mai mare parte din materii prime, atunci de ce nu în viitor, când agricultura se va transforma, să nu exporte produsele pe care pământul natal le produce, nu sub formă de materii prime, ci prelucrate într-un mod de artizanat și fabrică. De ce să nu facem comerțul nostru mai activ decât pasiv? Totuși, acest lucru nu se poate întâmpla dacă țăranul nu are libertate și dreptul la proprietate privată.

XV

Iobăgie împiedică, de asemenea, circulația privată a banilor și transferul acestora din mână în mână și, prin urmare, așa cum este evident pentru toată lumea, i se face pagubă.

* Busch, 1. p. PI, r. 275 mp

** Vezi Tabelele Alteței Sale senine Contele Rumyantsev, Ministrul Comerțului în Rusia, de Shgorkh „Rusia...”, etc., Partea a IV-a, p. 301; Partea a VII-a, p. 379.

stat. De fapt, tot ceea ce un iobag dobândește lucrând în sudoarea sprâncenei, el ascunde și ascunde de ochii stăpânului său. Oamenii de știință străini cred că acest lucru se face numai în Siberia, pentru fiecare rus este bine cunoscut că aproape nu există o singură regiune în Rusia în care țăranii să facă fără a ascunde bani. Câți bani au fost retrași din circulație din cauza asta! Chiar și această metodă de a ascunde banii în sine trebuie considerată mai dăunătoare decât dacă banii ar fi scoși din stat, ceea ce, după părerea mea, în unele țări, fără un motiv suficient, este descurajat. Din aceasta se mai întâmplă că, din moment ce s-au retras mulți bani din circulație, oamenii [care au nevoie de numerar] sunt nevoiți să plătească o dobândă incredibilă, încât se poate spune că cel care ia zece la sută în Rusia are conștiință, pt. este de obicei taxat de la doisprezece la douăzeci. Ce prejudiciu i se face statului ca urmare a unui interes atât de mare! Unde, cu atâta lipsă de numerar, se poate gândi să construiască noi fabrici, când chiar și cele care sunt într-o oarecare măsură celebre sunt distruse și cad treptat în decădere. Cert este că mărfurile devin mai ieftine acolo unde, din cauza deficitului lor, banii sunt evaluați prea scump. Acolo unde se întâmplă acest lucru, acolo mărfurile sunt, desigur, de calitate scăzută. Inutil să spunem, ce daune aduse agriculturii și ce prejudicii aduse oamenilor etc., rezultă din asta.

XVI

Preocuparea de a ridica oamenii la un nivel mai înalt de dezvoltare și cultură, de a induce și încuraja oameni capabili la orice fel de activitate, această cu adevărat divină și cea mai plăcută dintre grijile lui Alexandru o voi aduce, mă tem foarte mult, roade incomparabil mai puține. decât se așteaptă toți cei care iubesc cultura din asta. Căci iobăgia, împărate, singura se opune tuturor ostenelilor, eforturilor și grijilor tale vigilente, iobăgia, repet, distruge și distruge roadele tuturor cu atâta grijă și înțelepciune pentru-

gândit de tine pentru a promova bunăstarea poporului tău. Adevărat, există oameni în poporul nostru care, la fel ca Demidov, împărtășesc preocupările sale sacre cu suveranul, deoarece de obicei, cu cât nobilul este mai bogat, cu atât este mai cult și, dimpotrivă, cei care au doar douăzeci de țărani îi tratează mai crud și nepoliticos, căci se tem că iobagii nu ar dobândi superioritate asupra lor, întrucât ei înșiși [oamenii] sunt ignoranți. Ce combinație favorabilă de circumstanțe trebuie să fie pentru ca Kulibin, Starov și alții ca ei să apară! Cât de des cel mai excelent talent, înăbușit de condiția de iobag, rămâne în obscuritate și nu poate apărea! Adevărat, cu o sută de ani în urmă, poporul rus a arătat că nu era deloc lipsit de forță sau de ascuțimea minții; dacă va dobândi libertatea, atunci, desigur, cheltuielile cheltuite cu educația sa se vor plăti de o sută de ori în cel mai scurt timp posibil. Atunci numai marele nostru împărat va primi o răsplată cu totul demnă pentru eforturile sale.

XVII

Mai departe, dacă justiția, ca și instanța, aparține celor mai înalte legalizări, atunci de ce, ca și celelalte, nu îi protejează [țăranii] de orice violență și fărădelege și nu le garantează siguranța? De ce proprietarilor li se permite, fără a aștepta verdictul instanței, să supună iobagii la torturi și pedepse? Dacă proprietarii nu sunt lipsiți de un astfel de drept, atunci trebuie de așteptat ca oamenii să fie eliberați într-o zi de legăturile unui astfel de obicei.

XVIII

Permiteți-mi acum să spun câteva cuvinte despre soldați. Războinicul rus, al cărui curaj ferm și invincibilitate au devenit faimos în toată Europa și Asia, este, după cum știți, un fost iobag care s-a alăturat libertății abia după ce a luat armele.

Dar nu ar fi mult mai bine dacă s-ar fi obișnuit deja cu libertatea? La urma urmei, atunci, desigur, ar fi depus mai mult efort pentru a înmulți gloria. N-ar sări mai devreme în luptă dacă ar ști că luptă pentru libertatea și casa lui? Însăși perioada de serviciu militar îi

va fi mai ușoară dacă știe cu siguranță că la întoarcere își va vedea din nou casa și pământul, iar gândul de a se preda inamicului nu îi va intra niciodată în minte. Fără îndoială, un rus care este pătruns cu o dragoste absolut excepțională pentru patria-mamă nu va servi niciodată ca mercenar într-o armată străină, chiar dacă este alungat cu forța de recrutori.

XIX

Acestea sunt motivele care m-au determinat să ajung la concluzia că iobăgia în Rusia trebuie abolită complet. Bineînțeles, dacă va fi nevoie, nu îmi va fi greu să dau multe alte lucruri, dar, cred, și asta este de ajuns pentru a face clar cât de mult rău aduce orice dependență de sclav. Mă simt cu atât mai amar cu cât prevăd câte atacuri furioase îmi sunt pregătite, căci știu bine că în țara mea mulți se opun acestui lucru; dar, fiind ferm convins de adevărul și dreptatea cauzei, pentru care trebuie să lupt nu atât pentru mine, ci pentru întreaga omenire, am oferit din nou acest subiect spre o considerație cuprinzătoare oamenilor de știință, pe care, din partea mea, nu am vrut nici să-l înfrumusețez cu împodobiri verbale rafinate, nici să înmoaie, împrăștiind flori de elocvență – într-un cuvânt, a hotărât să renunțe cu totul la modul retoric de a picta cu cele mai strălucitoare culori, cea mai nefericită soartă a lui. iobagii din lumea sublunară, geme sub jug, luptă cu foamea severă și murind în chinurile torturii. Căci am scris pentru aceia dintre compatrioții mei judicioși care preferă adevărul nevoiat, am scris pentru a arăta cât de mult folos ar veni patriei ca urmare a desființării iobăgiei și ce mari beneficii.

o aduce proprietarilor de pământ. L-am citat deja ca exemplu în acest sens pe contele Bernstorff, ale cărui venituri din moșie au crescut după ce a eliberat țăranii, cu 17.698 taleri pe an (§ V). Permiteți-mi să folosesc un alt exemplu în același scop, care este dat de cel mai faimos om de știință englez Jung *. Potrivit autorului numit, a auzit de la prințul polonez Massalsky că, după eliberarea țăranilor, veniturile sale din moșie au început să crească enorm. Vorbind în mod special despre Rusia, el garantează că proprietarilor noștri li se va garanta și un venit sigur, dacă doar se demnează să decidă asupra emancipării țăranilor**. Căci, așa cum nu este greu de înțeles, esența problemei constă, în ultimă analiză, în faptul că niciunul dintre proprietarii mai bogați nu a încercat să realizeze un astfel de experiment în practică. Dacă cineva o face într-o zi, sunt ferm convins că mulți dintre cei care au fost până acum în strânsoarea prejudecăților înrădăcinate îi vor urma exemplul. Dar să auzim acum ce spun unii adversari ai emancipării țăranilor.

XX

În primul rând, ei spun în apărarea moșiei lor că „acei oameni care sunt acum iobagi nu erau liberi înainte, prin urmare, nu există nimeni.

* Aritmetică politică, care conține observații asupra stării actuale a Marii Britanii etc. de Arthur Young, Londra, 1774, p. 204.

** Ibid., p. 202 și următoarele — „Permiteți-mi să subliniez în primul rând înrobirea completă a țăranilor în anumite părți ale Germaniei, în Danemarca, Polonia și Rusia. În toate aceste țări, țăranii au fost priviți ca vite până în ultimul moment și au fost transmise de la proprietar la proprietar împreună cu pământul pe care trăiau...

Nu există nicio îndoială că astfel de proprietari de pământ și-ar crește foarte mult veniturile dacă ar răsturna acest sistem, declarându-și țăranii liberi și închiriindu-le ferme, sărându-i pentru a se angaja în skotoinodsitv și cultivarea pământului cât mai bine. Multe avantaje vor decurge dintr-un astfel de management ... populația moșiei va crește semnificativ și, deoarece această creștere va avea loc în legătură cu creșterea bogăției și a industriei, aceasta, la rândul său, va duce la formarea unei noi piețe, unde accesul va fi nestingherit etc. d.

care un temei vrednic, ca să li se dea libertate. Dimpotrivă, ți s-a spus pe bună dreptate cum s-a întâmplat în acele vremuri când acești nefericiți au căzut sub jugul sclaviei, erau în simplitatea dupii și, prin necugetare, au fost ademeniți [în ea] de înșelăciune și viclenie din partea lor. a nobililor; de altfel, puterii supreme nu era suficient de clar cât de important era ca libertatea țăranilor să fie păstrată intactă și intactă. Așa a fost cu adevărat!

Magnus ab integro saeclorum nascitur ordo.

Jam redit et Virgo; redunt Saturnia regna;

Jam noua progenies cáelo demittitur alto;

tuus iam regnat Apollo!

[Se naște din nou marea ordine a veacurilor.

Fecioara vine din nou, vine regatul lui Saturn. Din nou din cerurile înalte este trimisă o nouă flacără.

... Apollo este deja la putere.

Vergiliu, Bucolica, Egloga IV, Art. 5 — „10. Traducere de S. Sherinsky. M.-L., 4933, p. 37.]

Alte vremuri cer alte moravuri, căci vremea aceea a venit deja, ziua în care noua ordine a lucrurilor cere, cere, prescrie a strălucit deja ca o stea norocoasă. Ochiul atent al puterii supreme prevede deja importanța libertății oamenilor, care înșiși au devenit acum mai prudenti. Dar aceiași adversari șoptesc din nou că „i-am moștenit pe acești iobagi de la străbunicii noștri prin drept de moștenire”. Așa că gândește-te la datoria ta și întoarce-i în statul căruia îi aparțin. „Strămoșii răpitorilor noștri în război s-au transformat în sclavie”. De unde ai astfel de afirmații nefondate? În ce cronică, care scriitor

spune asta? Trimiteți dovezi autentice. „Strămoșii străvechi ai iobagilor s-au vândut”. Ei bine, și-au exprimat și ei liberul arbitru cu privire la starea viitorilor lor descendenți? * „Și iobagii înșiși nu vor să fie liberi”.

* Atașamentul față de pământ (glebae adscriptio), care se aplică tuturor generațiilor, este o încălcare gravă a celor mai sacre drepturi naturale ale omului. Vezi Schlozer, Dreptul public general, p. 61.

Scapă cu acest argument ticălos, care, chiar dacă ar fi de o mie de ori adevărat (căci am auzit cu urechile mele de la țăranii noștri că le pasă foarte puțin de libertate), dar nu e clar că nu contează! Căci tocmai aceasta este consecința deplorabilă a unei lungi șederi într-o stare de sclavie, când toate simțurile unui sclav sunt tocite și el este făcut indiferent față de orice libertate, astfel încât are nevoie din nou de excitare și încurajare pentru a deveni din nou capabil să lupta pentru libertatea lui *. „Le deținem de drept, pe care nimeni nu are dreptul să le anuleze sau să le distrugă”. Nu este adevărat, statul are cel mai mare drept asupra lor, care ține atât de bunăstarea ta, cât și de bunăstarea iobagilor și este convins că pentru binele comun va fi util să acorde țăranilor libertate, ceea ce dacă nu o fac. primiți de la voi, împăratul va trebui să-și folosească dreptul și puterea.

Nu este greu de prevăzut că proprietarii vor obiecta la aceasta și la multe altele, dar spun dinainte că toate acestea sunt ușor de dezlegat și infirmat.

XXI

Dacă aș fi vrut să studiez în detaliu și să consider metoda prin care această emancipare a țăranilor ar trebui să fie realizată, atunci ar fi o lucrare zadarnică, deoarece deja înainte împăratul găsise această metodă cu înțelepciunea sa inerentă și finalizarea cu succes a ceea ce s-a făcut pentru agricultură în Livonia, a arătat clar că cel care a fost lipsit de lumină de multă vreme ar trebui să se obișnuiască treptat. Grozav, desigur, ar fi o nebunie să dai frâu la douăzeci de milioane de iobagi. Acest. ar fi ca și cum aș pune cea mai ascuțită armă în mâinile celor slabi la minte și violenți. Cei mai prudenți cred că nobilii ar trebui să-și trimită fiii în țări străine și, cel mai bine, la universități, unde vor primi cunoștințe și vor înțelege perfect.

♦ Staatsanzeigen al lui Schlozer, Banda III, p. 407.

diferența care există între iobagii noștri și țăranii străini. Deși nu cred că acest mijloc ar trebui neglijat complet, nu corespunde tocmai scopului său. Eu însumi cunoșteam câțiva fii din cele mai cunoscute familii, care mi-au fost colegi la universitate, care, la câțiva ani

după ce au trăit în străinătate, nu erau în totalitate simpatizanți cu emanciparea iobagilor. Cred că ar fi mult mai oportun să nu se trateze cu atâta indiferență creșterea copiilor în patria lor și dacă copiii adolescenți ar fi trimiși la gimnaziile publice, unde ar absorbi principii utile statului. Astfel, ca să ne rezumam la un singur exemplu, voi spune că statul, evident, ar trebui să atribuie un merit deosebit universității științifice, care înflorește la Moscova, și pensiunei Nobile aflate sub jurisdicția ei [faptul] că ideile umane au început să apară. răspândit mai mult în rândul nobilimii. Pentru ca să fim ferm convinși că, dacă Dumnezeul atotputernic ascultă cu bine cele mai înflăcărate rugăciuni a atâtor milioane - propriile și străine - și dăruiește cu bunăvoință lui Alexandru o viață lungă și fericită, atunci acest monstru teribil care a ieșit din abis. al iadului va fi complet exterminat de geniul bun al omenirii.

IIRIL OZHENPE

DIN ISTORIE

„SOCIETATEA LIBERĂ A IUBITORILOR DE LITERATURĂ, ȘTIINȚE ȘI ARTE”

V. V. Popugaev

CUVĂTOR DIN ZIUA ADUNĂRII EXTRAORDINARE, 15 iulie 1802

În sfârșit, anul s-a încheiat, prieteni! Societatea noastră există, iar în această zi foarte fericită nu ne vom întemeia moșia, ci vom sărbători momentul fericit al unirii noastre - fericiți! Astfel, prieteni, am aflat din propria experiență cât de mare beneficiu ne-a adus această comunicare reciprocă a informațiilor noastre, îndoielile noastre; dar împreună am ajuns să cunoaștem multe dintre dificultățile asociate cu aceasta! De câte ori ambiția falsă a unor membri nevrednici a pregătit distrugerea acestui cerc, dar l-am ferit să cadă și am câștigat. Nu există cei care au îndrăznit să ne tulbure liniștea, care au vrut pe ascuns să primească acea glorie care a prefăcut intenția noastră în nimic, care a vrut să fie Herostrat, dar templul Prieteniei noastre era mai bine păzit decât templul lui Dianin!

Adevărat, nava noastră a fost puternic bătută de o furtună - din mulțimea care în această zi a anului trecut a început să formeze societatea, văd câteva! 1 Născut, Volkov, Kras!sovsky - asta e tot ce a mai rămas din acel elan. Dar nu ne-am pierdut inima, prieteni! Am regretat doar orbirea celor care ne-au părăsit! Ceea ce s-a întreprins a rămas ferm și am sperat nu la cifre, ci la sârguință și talente. Dar, vai, ce am spus nu a fost totul! Destinele au fost încântate să-l înstrăineze pe iubit

angajat al nostru Born! 2. Asta ne-a supărat! Curând însă, cercul nostru a fost întărit de un membru demn al lui Vostokov și ne-am făcut curaj - datorăm asta zelului domnului Shubnikov!

În acest cerc restrâns, activitatea noastră a reînviat! Exercițiile și raționamentele noastre, care aveau ca scop educația reciprocă, au crescut odată cu zelul nostru și am avut mereu un presentiment că vor exista oameni care vor cunoaște valoarea clasei noastre! Au fost găsiți și am văzut atât de mulți membri demni printre ei!

Să binecuvântăm această faptă, să binecuvântăm momentul care ne-a influențat simțul adevărului în inimile noastre și să ne facem datoria noastră sfântă să o căutăm și să ne desăvârșim în ea!

Ce poate fi mai frumos decât o clasă de tineri care luptă spre îmbunătățirea reciprocă și uniți pentru binele comun într-un cerc de prietenie.

Dar prietenii mei! Fie ca anul să nu fie la fel de furtunos ca cel trecut, să ne ardă focul Prieteniei în inimile, să ne străduim să intensificăm toate forțele activității noastre – iar în continuare vom vedea roade minunate.

V. V. Popugaev

ISTORIA SOCIETĂŢII IUBITORILOR DE LITERATURĂ, ŞTIINŢE ŞI ARTE

Societatea, la începutul formării, și-a deschis ședințele sub denumirea de „Societatea Prietenească a Iubitorilor de Fine” la 15 iulie 1801.

Primii membri ai acestei societăți au fost domnul Popugaev și domnul Born, care au prezentat prima idee a societății, și domnul Dmitriev, Volkov, Krassovsky, care sunt încă printre membrii societății.

Societatea a ales literatura, știința și arta ca subiect de studiu și, în acest sens, și-a propus două obiective principale:

1. Îmbunătățirea reciprocă în aceste trei ramuri ale facultăților umane.

2. Progresul spre perfecţionare proporţional cu abilităţile cuiva în aceste trei ramuri.

Societatea de comunicare pune prietenie și armonie; iar drept urmare a ales ca epigrafe: Concordia res parvae crescunt, discordia magne dillabuntur1; pentru a-și păstra ordinea internă și a-și revizui studiile, societatea a numit adunări generale extraordinare la fiecare trei luni; pentru ținerea unui jurnal, a hotărât titlul de secretar al societății, pe care l-a făcut electiv, iar continuarea acestei funcții a numit pentru prima dată trei luni.

Întâlnirea din 15 iulie a fost deschisă cu discursuri ale domnului Popugaev și domnul Born.

În primele trei luni societatea a avut 9 întâlniri. În acest timp, domnul Popugaev a fost ales secretar.

Pe 30 august, un membru al societății, domnul Born, a părăsit societatea pentru o perioadă pentru călătoria pe care o întreprinsese prin Rusia Mică.

Pe parcursul acestor trei luni au fost prezentate societății 8 piese în proză și câteva versuri. Piese în proză prezentate:

1. Despre poezie, op. domnule Popugaeva.

2. Un articol despre teatru, op. Dmitrieva.

3. Traducere despre tragedia engleză a domnului Krassovsky.

4. „Discursuri „despre literatura spirituală în Rusia” de domnul Krassovsky.

5. Serile lui Socrate și Apolodor, Op. domnule Popugaeva.

6. „Negro”, op. domnule Popugaeva.

7. Belisarius murind în închisoare, op. orașul Krasoovsky.

8. Discurs juridic despre sacrificarea copiilor, trad. domnule Popugaev.

Pe parcursul acestor trei luni, societatea a fost mărită de domnul Şubnikov, care a fost admis în ea după traducerea fizicii lui Voltaire.

După aceste trei luni, societatea l-a ales ca secretar pe domnul Volkov. Această așezare a continuat

până la 1 martie, din cauza diverselor confluențe interne care nu au permis societății să înceapă o revizuire generală a activității lor și să aleagă un nou secretar.

La şedinţa din 24 noiembrie [1801], s-a stabilit, pentru o mai mare comoditate, ca societatea să fie împărţită în două şedinţe: 1) o întâlnire de literatură şi ştiinţe; 2) pentru managementul activităților sociale și angajarea exclusivă în ceea ce privește cunoașterea abstractă. Aceasta din urmă a însemnat înscrierea unui statut public.

În acest timp au avut loc 26 de întâlniri. Societatea a crescut:

1) G. Vostokov în materie de arte și literatură.

2) G. [Paul] Ivanov Ì din punct de vedere al literaturii şi

3) G. Yakovlev J de cunoștințe montane.

4) G. Repnin din punct de vedere al artei picturii istorice.

5) G. [Andrei] Ivanov, membru al Academiei de Arte în pictură istorică.

6) G. Kovanko din punct de vedere al literaturii ruse.

Activitățile societății au constat în citirea lucrărilor rusești și a literaturii străine, în special a lucrărilor domnului Renal.

În acest moment au intrat mai multe piese de teatru în versuri și proză.

Piese în proză prezentate de:

1) „Despre legiuitorii care se numesc profeți”, tradus de domnul Dmitriev.

2) „Istoria negrului”, op. domnule Popugaev.

3) „Despre influența iluminismului asupra legilor și guvernării”, op. IG. Popugaev,

4) Capitolul 123 al traducerii din Volpey („Ruine”), trad. domnule Popugaev.

5) Traducere din Dobanton „On Man” de domnul [Pavel] Ivanov.

6) „Despre mândrie”, trad. Dmitrieva.

7) Discurs despre culorile curcubeului, op. domnule Popugaev.

Pe 9 martie, un membru al societății, domnul Dmitriev, a plecat la Tobolsk.

Pe parcursul acestor șase luni, societatea, luând în considerare activitățile sale și propunându-și publicarea unora dintre piesele sale poetice sub titlul „Rolul muzelor”, l-a ales secretar pe domnul Born, care se întorsese până atunci din călătorie.

La ședința din 9 mai, societatea a crescut cu trei membri:

1) G. Izmailov.

2) G. Ostolopov.

3) G. Oleşev.

Ulterior, a fost mărită de domnul Yazykov. Toți acești membri au ales literatura în studiile publice.

Între multe lucrări poetice prezentate în aceste trei luni, au intrat în proză următoarele:

́I) Extras din [a 7-a] scrisoare a lui Platon [către Diol] filozoful grec, trad. din germană, domnul Borna.

2) „Spartanii”, op. domnule Popugaeva.

3) Romanul „Amalia”, publicat ulterior cu unele modificări sub numele „Eugene”, domnul Ostolonov.

4) Prima experiență din scrierile domnului Rumfoord, trad. Borna.

5) Despre tragedia engleză, tradus. domnule Krassovsky.

6) Traduceri ale unor pasaje din Stolberg de domnul Born.

7) „O experiență periculoasă” de August Lafontepa, traducere de domnul Yazykov.

Pe parcursul acestor trei luni, societatea a publicat prima carte a sulului muzelor.

Al doilea an de societate

Prima lună de la 15 iulie până la 15 august

Cursul acestui al doilea an de existență a societății a fost început printr-o ședință extraordinară din 15 iulie, unele dintre

acum pentru totdeauna în această zi ar trebui să fie și să servească pentru o revizuire generală a activităților publice din toate părțile.

În această ședință extraordinară a fost aprobată o ordonanță publică, în baza căreia a numit să acționeze.

Principalele articole ale acestei decizii:

1) Egalitatea voturilor tuturor membrilor prezenți.

2) Îndeplinirea corectă a atribuțiilor de membru.

3) Excepție în caz de neexecutare.

4) Alegerea anuală a secretarului.

5) Revizuirea publică a eseurilor primite.

6) Împărțirea societății în două ședințe în cazul unui număr mare de membri.

7) Sesizarea membrilor societății în cazul publicării oricăror lucrări.

8) Apartenenţa exclusivă a sumei sociale la societate.

9) Acceptarea în societate numai pe baza lucrărilor și traducerilor prezentate, iar de la artiști - pe opere de artă.

Luna aceasta societatea a avut patru ședințe ordinare sâmbăta la ora 18.00.

În aceste întâlniri, ei s-au angajat, ca de obicei, în lectura operelor prezentate în versuri și proză către societate.

Piesele prezentate în proză sunt următoarele:

1) Comedia „Căsătoria prin sorți” Oleshev.

2) Comedia „Egoismul și dragostea de aproape”, refăcută din franceză de domnul Yazykov.

3) Un roman, tradus din Lafontaine, „O experiență periculoasă”, domnul Yazykov.

4) Discurs despre limbajul uman, op. domnule Popugaev.

5) „Insula pustie” („L'isola disabitato”), tradus din italiană de domnul Ostolopov.

6) „Discurs despre crime și pedepse” de Bekaria, traducere de domnul Yazykov.

Societatea, respectând scopul autorului și al traducătorului, și-a propus următoarele întâlniri de tratat

mai ales cu această traducere și, exprimându-și recunoștința membrului său, i-a cerut să depună acest eseu suveranului; dorința societății a fost împlinită, iar literatura rusă s-a îmbogățit cu această prețioasă lucrare pentru statut, tipărită pe cheltuiala Majestății Sale Imperiale.

La ultima întâlnire, au fost luate în considerare recenziile domnului Vostokov cu privire la atribuirea societății la lucrările poetice prezentate societății.

Din 15 august până pe 15 septembrie

În această lună, societatea a avut patru întâlniri.

Sunt prezentate mai multe poezii și proză. Proză: „Prinți armeni”, tradus de domnul Sudakov din franceză.

În toate aceste întâlniri, societatea s-a angajat de preferință în citirea traducerii operei lui Bekarpi.

La ședința din 30 august, societatea a primit un nou membru în cercul său - domnul Kamenev, consilier comercial în Kazan. A intrat cu prezentarea a două mici cântece poetice:

1) „Contele Gleikhep”, tradus din dimensiunea germană rusă.

2) Thunderbolt - în aceeași dimensiune. Ambele piese merită atenție pentru netezimea stilului lor.

La o ședință din 7 septembrie, societatea a primit o veste plăcută că Excelența Sa, șemalezul curții Alteței Sale Imperiale Vitoftov, a prezentat Majestății Sale Imperiale prima carte a Sfilului de Muze. Societatea a acceptat această veste cu o plăcere cu atât mai mare că acest singur om cunoscut pentru sentimentele sale patriotice a făcut acest lucru fără nicio căutare din partea societății. Drept urmare, sa adresat secretarului său domnului Vostokov cu o scrisoare de mulțumire.

La această întâlnire, un membru al societății, Kovanko, printr-o scrisoare, a cerut să fie eliberat de atribuțiile sale de membru din cauza obstacolelor în calea funcției sale și a cerut să rămână corespondent, ceea ce a fost acceptat de societate.

Din 15 septembrie până pe 15 octombrie

Întâlnirile au continuat în aceeași ordine. Erau cinci.

Sunt prezentate 13 piese în versuri și 7 în proză.

d) „Cu privire la mecanismul de guvernare”, trad. Vostokova.

2) „Despre dreptul feudal”, capitolul 1, 2, 3, soia. domnule Popugaev.

3) „Familie nefericită, știri”, op. domnule Popugaev.

Lectura a continuat:

1) Traducerea op. Bekaria [g.] Yazykova.

2) Traducere „prinți armeni”.

3) Traducerea lui August [o sută] Lafo [ntepa] „Opafiy]

experiență” Yazykov.

La o ședință din 20 octombrie, a fost propusă și aprobată o rezoluție privind cenzura internă a societății, pe baza căreia membrii Vostokov, Krassovsky, Volkov, Bori, Ostolopov și Yazykov au fost aleși pentru un an ca cenzori.

În aceste întâlniri s-a citit o trecere în revistă a compozițiilor poetice.

A doua lună de la 15 octombrie până la 15 noiembrie

In aceasta luna au avut loc 4 sedinte: 3 ordinare si una de cenzura a societatii.

Trei colecții obișnuite au inclus 9 piese în versuri și proză.

1) „Despre monarhie".

2) „Cu privire la separarea puterilor în organul politic".

3) „Despre educația managerilor" de domnul Popugaev.

4) „Ceva despre traducerea cuvântului egoism" de domnul Vostokov.

5) „Despre dragostea pentru patrie", trad. din Mably, Yazykov.

La ședința din 2 noiembrie s-a hotărât începerea publicării cărții a II-a a Sugarului Muzelor, iar pe 3 noiembrie a fost programată o ședință de cenzură, care dintre piesele societății a ales piesele din Școlarul Muzelor, cartea a 2-a. .

La întâlnirea din 9 noiembrie, domnul Yazykov a fost prezentat societății ca membru al orașului Artsybashev, care a lipsit din Kazan, care a fost acceptat.

39B

Biblioteca „Runivers"

A treia lună 15 noiembrie - 15 decembrie

În acea lună au avut loc 5 ședințe ordinare, în care au fost prezentate 30 de piese în versuri și proză.

Proză:

1) Două cărți de traducere din prima parte a „De l'esprit do loix" de domnul Yazykov.

2) „Despre mândrie".

3) Câteva cântece de la Herman și Dorothea, trad. Borna.

4) „Despre dezastrele oamenilor", trad. Născut.

5) Primele două capitole din Tacit, trad. Papagal[eva].

6)   Viața lui Howard, extrase] din Bourne.

La ședința din 16 noiembrie, cercul societății a fost înmulțit prin intrarea în societate a domnului Pnin, reprezentat în acest oraș de Popugaev conform odei relatate de domnul Pnin, „Visul”.

La aceeași întâlnire, societatea l-a eliberat pe membrul Oleshev de la relațiile sexuale cu el, la cererea sa.

La ședința din 23 noiembrie, domnul Ermolaev, care locuiește la Sankt Petersburg conform eseului pe care l-a depus, a fost primit ca corespondent.

La o ședință din 30 noiembrie, societatea a numit opera nemuritorului Montesquieu să fie tradusă. Drept urmare, a fost desemnat un comitet special pentru a compara traducerile dintre cei cărora li s-a făcut această misiune. Acesta a fost orașul Yazykov, orașul Volkov, orașul Vostokov, orașul Born și orașul Popugaev. Această traducere, fiind începută, a fost abandonată pentru o vreme din cauza unor circumstanțe interne.

La ședința din 14 decembrie, societatea l-a acceptat pe domnul Vronchenko drept corespondent pentru eseul depus.

La această întâlnire a participat pentru ultima dată domnul Brinken, care pleca la Tiflis. Societatea i-a făcut o ofertă de a oferi informații despre acest loc, pe care au acceptat-o.

În această lună s-a continuat lectura lucrărilor și traducerilor prezentate luna trecută, cu care lectura nu s-a încheiat,

Din 15 decembrie până pe 15 ianuarie

În această lună, societatea a avut patru ședințe ale ședinței ordinare și celei de-a 5-a ședințe semestriale extraordinare, pe 15 ianuarie, pentru a revizui executarea hotărârii sale și întregul desfășurare a activităților publice.

Prezentat în proză:

1)   „Despre Spiritul Legilor”, cartea întâi, trad. Domnul Yazykov (a doua lectură).

2)   „Proclamație către Republica Păianjen”, trad. Borna.

3)   Planul general al statutului, cu [och.] domnul Popugaeva.

4)   a) Despre balanța locuitorilor orașelor și fermierilor.

b)   Despre căderea agriculturii și consecințele acesteia.

c) Despre meșteșuguri și arte în legătură cu Esporto, cu [vs.] domnul Popugaev.

La ședința din 21 decembrie, societatea l-a acceptat pe profesorul extraordinar Sevastyanov ca membru obișnuit al Academiei de Științe în domeniul istoriei naturale.

În ședința din 28 decembrie, domnul Lingvistică a prezentat societății prima încercare de statut, pe care îl redactase din rezoluții publice. Citirea acestui proiect este programată pentru 15 ianuarie în cadrul unei ședințe publice semestriale extraordinare.

De la 15 ianuarie până la 15 februarie

În această lună, societatea a avut o ședință semestrială și trei ordinare. Ne-am angajat să citim traducerea domnului Popugaev, prima parte a lucrării lui Filangieri „Despre statutul legilor”.

În toate aceste întâlniri au fost primite încetul cu încetul note despre proiectul domnului Yazykov.

Din 15 februarie până pe 15 martie

În această lună, societatea a avut patru ședințe ordinare. Notele privind statutul societății au continuat. G. Yazykov a atașat a doua parte a statutului, care are opinii filantropice, dar de data aceasta

plecat, deși această societate a acceptat cu recunoștința cuvenită) acestui demn membru, care a arătat sentimente atât de excelente ale omenirii.

La o întâlnire din 1 februarie, membrul Popugaev, în discursul său, a cerut societății să deseneze un proiect pentru construirea unui monument pentru Pojarski, Minin și Germogen, luând ca bază că costurile pentru acest monument au fost alocate dintr-o donație voluntară de cetăţenii.

La ședința din 8 februarie, membrul Bori a răspuns discursului domnului Popugaev, imaginându-și că este imposibil ca societatea în situația actuală să se oprească asupra acestui subiect; a vorbit totuşi cu laude despre zelul domnului Popugaev. Un membru al orașului Yazykov a propus societății orașului Cernevski, care locuiește în Kazan, ca membru al societății, care a fost acceptat la această întâlnire.

La aceeași întâlnire, artistul-sculptor Terebenev a fost propus ca membru în materie de artă de către membri - artiști ai societății, domnul Ivanov (Andrei) și domnul Vostokov; acceptate de societate.

Din 15 martie până pe 15 aprilie

Societatea a avut cinci ședințe în această lună: 3 ordinare și două extraordinare. A continuat lectura notelor privind statutul public.

La ședința din 15 martie, prof. Glinka din Dorpat a fost propus de domnul Popugaev ca corespondent al societății și a fost acceptat de societate.

La o ședință din 29 martie, domnul Popugaev a fost propus ca membru al Societății de un membru al Comitetului Medical și Filantropic, domnul Timkovsky, doctor în medicină, și acceptat de societate.

La aceeași întâlnire, la propunerea unui membru - artistul Terebenev, arhitectul orașului Galberg a fost acceptat ca membru pentru arte.

La ședința din 31 martie, după citirea finală a statutului și numirea semnării acestuia într-o ședință extraordinară din 2 aprilie, un membru al societății, domnul Volkov, a citit o scrisoare a profesorului Sevastyanov al Academiei de Științe, membru al societății, prin care a cerut să fie eliberat din relațiile cu societatea, invocând motive pentru care el, fiind membru a trei societăți învățate, necesită

multe ocupații, se găsește insuficient pentru a participa la a patra; societatea, urcând <în dreptatea argumentelor, l-a eliberat după bunul plac de la relaţiile cu el şi a ordonat secretarului să-l scoată din lista membrilor.

• Într-o ședință extraordinară din 2 aprilie, în vederea semnării statutului și a alegerii unui deputat la administratorul raionului, Excelența Sa Nikolai Nikolayevich Iovosiltsov, orașul Popugaev a fost ales în rândul deputaților, căruia i s-a încredințat o scrisoare din partea societate către Suveranul Împărat și un statut pentru prezentare Excelenței Sale. Intenția deputației a fost să ceară permisiunea pentru deschiderea legală a ședințelor publice.

În timpul strângerii voturilor, un membru al societății, domnul Born, a dat următorul vot: „Părerea mea este să nu mă supun decât în momentul hârtii împăratului nostru suveran, să mă scot și să fiu supus cerințelor lui. publicului, mi se pare inutil pentru noi . Lasă-i să acorde atenție societății încetul cu încetul. Poate că am delir, dar asta este părerea mea.”

Această opinie, susținută de voturile domnului Volkov și Popugaev, a fost respinsă cu majoritatea de voturi.

Din 15 aprilie până pe 15 mai

În această lună, societatea a avut trei întâlniri. În aceste ședințe, societatea s-a ocupat de preferință de articole suplimentare privind ordinea internă a activităților sale și numirea cercului de acțiune al societății, cenzură și posturi publice.

15 mai - 15 iunie

În acest timp au avut loc trei ședințe ordinare. Lectura Filangieri a continuat.

La o ședință din 11 iunie, un deputat al societății, domnul Popugaev, membru și cenzor al societății, a raportat că statutul a fost predat Excelenței Sale Nikolai Nikolaevici; la cererea domnului Popugaev, pentru a-i întări votul, în deputați au fost aleși orașul Born și un membru, artistul Ivanov, cărora li s-a dat dreptul de a-i alege până la încheierea cauzei.

Din 15 iunie până în 15 iulie

În această lună au avut loc trei ședințe ordinare și o ședință anuală, pe 15 iulie au fost prezentate mai multe opere literare de mici dimensiuni.

Întâlnirea din 15 iulie a fost deschisă cu discursuri ale domnului Popugaev și Born. Deputații societății au fost informați printr-un proces-verbal de acceptarea favorabilă a statutului public de către Excelența Sa și de încurajare în mijlocirea Suveranului Împărat. Ca cenzori au fost aleși domnii Yazykov, Born, Vostokov, Volkov, Radișciov, Popugaev. G. Vostokov a fost confirmat din nou ca secretar al societății.

DIN „O SCURTĂ ISTORIE A SOCIETĂȚII IUBITORILOR DE ȘTIINȚE, LITERATURĂ ȘI ARTE”

[Adăugare la „Istoria Societății” de V. V. Popugaev]

... Au înscris 16 opere literare mici în versuri și proză.

În ședința din 12 august au fost aprobate articole adiționale statutului privind ordinea interioară, exercițiile și atribuțiile membrilor, în special cenzura și președintele, numit conform noii carte.

A doua luna

Citiți „Raționamentul despre cerșetori” de domnul Izmailov.

A continuat lectura operelor lui Filangier, traducerea domnului Popugaev.

În ședința din 3 septembrie, societatea a informat, printr-o scrisoare a domnului Yazykov, aflat în acel moment la Moscova, despre decesul membrului său, domnul Kamenev, care a urmat la 25 iulie.

luna a treia

Pe lângă unele mici, au intrat:

În versuri: „Pevislad și Zora”, compoziții ale domnului Vostokov.

Proză: „Elogiu către Ecaterina a II-a”, tradus din italiană de domnul Ostolopov.

luna a patra

Citește printre altele „Despre iluminismul politic în general”, Op. domnule Popugaeva.

Călătoria lui Peyrouse, tradus de domnul Born.

La o ședință din 7 noiembrie, s-a anunțat societatea de la deputații publici domnii Popugaev și Born, trimiși administratorului districtului Sankt Petersburg, că au plăcerea de a auzi din buzele Excelenței Sale [Novosiltsev] anunţul permisiunii regale pentru deschiderea deplină a societăţii şi că deci societatea va primi o adeverinţă scrisă de la mandatar.

A cincea luna

La ședința din 28 noiembrie, Societatea a primit următorul certificat de la administratorul districtului Sankt Petersburg: că are voie să-și deschidă adunările la Sankt Petersburg sub numele de Societatea Liberă a Iubitorilor de Literatură, astfel încât să existe nu este nimic contrar legilor și regulilor decenței din el.

Sankt Petersburg, 26 noiembrie 1803.

Drept urmare, societatea a început să-și deschidă complet ședințele și să-și pună în aplicare noua carte, conform căreia ședințele ordinare erau numite la fiecare două săptămâni. În comisia publică de cenzură au fost aleși cinci membri: domnii. Născut, Limbi, Lupi, Vostokov și Papagali; din aceeași, domnul Born a fost ales președinte, iar domnul Vostokov a fost ales secretar.

luna a sasea

Printre operele literare care au intrat în această perioadă sunt remarcabile:

1) „Despre înaltele arte plastice”, op. domnule Popugaev.

2) Despre iakuti, știri istorice culese din surse sigure, op. orașul Ostolopova.

luna a saptea

Un nou membru a fost admis în societate – domnul Kryukovskii, care și-a prezentat traducerea Despre economia politică, op. Herenschwand.

Cenzura publică, luând în considerare operele literare disponibile în societate, a făcut o alegere dintre ele pentru a fi plasate în prima parte a periodicului.

luna Osmoy

Pe 12 martie, domnul candidat Tims a fost acceptat ca corespondent al societatii, mai ales pentru corespondenta cu academiile straine.

În ultimele patru luni ale celui de-al treilea an social, societatea a continuat să se ocupe mai ales de treburile interne, pe care împrejurările le impuneau. La întâlnire s-au citit și lucrări literare mari, precum:

1) „Convorbirile lui Focion”, creația lui Mabliev, traducere de domnul Ostolopov.

2) „Despre fermitatea spiritului”, din Seneca, traducere de domnul Popugaev.

3) Continuarea experimentului „Despre înaltele arte plastice”, în (i-ty-uri capitole, cuprinzând: Despre literatură în general, Despre poziție, Despre proză, Despre literatura rusă etc., lucrările domnului Popugaev.

4) „Svetlana și Mstislav”, o poveste de dragoste străveche în două cântece, compoziții ale domnului Vostokov.

În ziua de 15 iulie 1804 a început al patrulea an de existență a societății. În această zi, ca de obicei, societatea a avut o ședință extraordinară, deschisă cu un salut din partea Președintelui.

Au urmat apoi discursurile cenzorilor Popugaev și Vostokov.

S-au audiat rapoarte asupra sumei și diverse propuneri, privind ordinea internă, dintre care unele au fost aprobate.

Secretarul societății a prezentat o listă cu operele literare care au intrat în anul III, din care se vede că au intrat 43 de lucrări în versuri și 20 în proză.

Apoi, când cenzura de anul trecut și-a dat raportul asupra conducerii, societatea a început să aleagă cenzorii și președintele pentru al patrulea an.

Cu majoritate de voturi au fost aleși în cenzorii domnilor. Vostokov, Born, Yazykov, Radishchev și Sudakov.

Dintre acești cinci cenzori, domnul Radișciov a fost ales președinte; dar întrucât a respins această poziție de la sine, invocând propriile sale motive respectate de societate, acest titlu a fost din nou atribuit domnului Born, care avea majoritatea de voturi; Vostokov a fost ales secretar în unanimitate.

NOTE

Lucrările unor educatori ruși de seamă de la sfârșitul secolului al XVIII-lea-începutul secolului al XIX-lea sunt incluse în această ediție. aranjate în ordine cronologică.

Textele, de regulă, sunt reproduse din manuscrise păstrate în arhivele statului sau din primele lor ediții. Se păstrează toate trăsăturile lingvistice caracteristice ale originalelor; ortografia și punctuația sunt date după reguli moderne.

Textele au fost pregătite și verificate de V. I. Kozeruk, V. E. Viktorova și L. B. Svetlov. V. P. Buzhinsky și T. V. Yaglova au luat parte la reconciliere. Note întocmite de L. B. Svetlov.

Inserările editoriale și traducerile cuvintelor străine care lipsesc în original sunt date între paranteze drepte.

P. I. CH E L i SCH E V

Pyotr Ivanovich Chelishchev s-a născut la 14 august 1745 într-o familie nobiliară, tatăl său a fost a doua garnizoană majoră Voronezh. În ianuarie 1762, Chelișciov a fost admis în Corpul Paginilor, unde, probabil, a început prietenia sa cu A. II. Radișciov. În 1766, Chelișciov și Radișciov, împreună cu câțiva tineri nobili, au fost trimiși să studieze la Universitatea din Leipzig. În 1770, Chelișciov s-a întors în Rusia. În serviciu, el nu a reușit prea mult și până la începutul anilor 90 ai secolului al XVIII-lea. pensionat cu gradul de Maior II. Din materialele de investigație în cazul lui A. N. Radișciov, reiese clar că Ecaterina a II-a l-a considerat pe Chelișciov implicat în publicarea Călătorii de la Sankt Petersburg la Moscova. Deja în primele zile ale investigației, ea a scris despre acest lucru: „[Există] un zvon în oraș că Radișciov și Shchelishchev au scris și tipărit acea carte în tipografia casei, vom afla mai bine examinând-o”. Spunând în „Remarcile” sale despre „Călătorie” că Revoluția Franceză a decis să definească Radișciov în Rusia drept „primul său ascet”, Ecaterina a II-a a subliniat imediat: „Cred că Șchelișciov este aproape al doilea”. Cu toate acestea, suspiciunile ei nu au fost confirmate, iar Cheliitsev, se pare

Cred că nici măcar nu a fost interogat în acest caz. Dar, fără îndoială, a simpatizat cu ideile iubitoare de libertate ale lui Radișciov.

În mai 1791, a întreprins o călătorie prin regiunile de nord ale Rusiei, ale cărei impresii le-a descris în detaliu în însemnările sale. Pe lângă aceste note, se cunoaște o singură operă literară, care a aparținut lui Chelishchev, o traducere a cantatei dramatice Feliza, Mutter der Võlker (Felida, Mama Națiunilor), apărută la Sankt Petersburg în 179 * 3.

În general, despre Chelișciov au venit informații biografice foarte slabe. Se știe că viața lui nu a avut succes. Așa că, deja la o vârstă înaintată, a fost nevoit să-i ceară lui Alexandru I protecție împotriva persecutorilor săi, care îi luaseră bunurile și mijloacele de trai. În martie 1806, el și-a încheiat petiția către țar cu următoarele cuvinte: „Sunt ruinat, calomniat, un fiu al patriei torturat și loial, Peter Chelischev”.

Chelișciov a murit la 25 septembrie 1811 la Sankt Petersburg.

JURNAL DETALIAT AL CĂLĂTORIEI MELE

Publicat pentru prima dată la Sankt Petersburg în 1886 sub titlul „Călătorie prin nordul Rusiei în 1791”. Extrase din jurnalul lui P. I. Chelishchev sunt date conform acestei ediții.

Chelishchev a intenționat să-și publice el însuși jurnalul, ceea ce poate fi văzut dintr-o serie de corecții și completări făcute de autor în copia scriitorului a operei, precum și din faptul că unele materiale ilustrative, cum ar fi un portret al lui Lomonosov și o hartă din locurile sale natale, au fost gravate și tipărituri ale gravurilor corespunzătoare sunt lipite în manuscris, iar aceste gravuri sunt cunoscute numai din aceste tipărituri care au ajuns până la noi.

Jurnalul lui Chelișciov conține nu numai cel mai bogat material istoric și etnografic, ci și un element critic semnificativ: el condamnă arbitrariul administrației țariste, licențialitatea clerului, superstițiile religioase, situația greșită a maselor etc. Caracteristic că în judecățile sale critice Chelișciov reușește uneori să se ridice la o înaltă patetică civilă a lui Radișciov. Acest lucru demonstrează fără îndoială că autorul Jurnalului de călătorie a experimentat o anumită influență a ideilor și stilului literar din Călătoria lui Radișciov de la Sankt Petersburg la Moscova.

1 Palat numea țăranii care lucrau pe pământurile atribuite direct curții regale; economic - țărani care au aparținut anterior de mănăstiri, iar din 1764, după secularizarea pământurilor bisericești, au intrat efectiv în proprietatea statului; acești țărani erau responsabili de un departament special de „economie”.—48.

2 Galiot - o mică navă comercială. - 48.

3 Ei fac un mod deliberat, adică turnează oțel cu întărire specială, cu care sunt „așezate” sau sudate lamele de tâmplărie și alte unelte. - 50.

4 Colecție de renegați, adică schismatici. - 52.

6 pânză Pakola - o țesătură grosieră țesută din câlți de in și cânepă - 5p.

G Iată semnătura H. II. Popovsky sub portretul lui M. V. Lomonosov. Pentru prima dată această semnătură a fost tipărită în prima carte a lucrărilor lui Lomonosov, publicată în 1757 de Universitatea din Moscova sub titlul „Culegere de diverse lucrări în versuri și proză”, ed. 2 cu adaosuri - 64.

7 Krechatim au fost numiți vânători de țărani cu păsări de pradă - girșoimi. - 66.

8 Kuteinik - porecla batjocoritoare a unui slujitor al bisericii. - 69.

9 niriberieni, adică locuitori din Nürnberg. - 72.

V. V. P A S S E K

Vasily Vasilievich Passek s-a născut în 1772 în Ucraina, nu departe de Volcansk, în familia unui proprietar bogat. Passek a fost un om bine educat pentru vremea lui, deși nu a primit o educație sistematică. La o vârstă fragedă, de la 13 ani, a început serviciul militar. La începutul anilor 90 ai secolului al XVIII-lea. Passek a călătorit în străinătate. A citit mult, în special literatură pe probleme filozofice și socio-politice.

În 1794, Passek a fost arestat la Kremenchug, unde a fost implicat în experimente chimice pentru a găsi un nou aliaj metalic pentru baterea monedelor, intenționând să ofere acest aliaj guvernului. Când poliția a inspectat bunurile lui Passe, cazul lui a luat o întorsătură politică. Au găsit două exemplare ale „Călătoriei de la Sankt Petersburg la Moscova” a lui A. N. Radishchev și poezii îndreptate împotriva autocrației și iobăgiei. Passek a fost recunoscut ca un criminal politic periculos, iar Expediția Secretă a avut grijă de el. Anchetatorii au încercat să afle de unde a luat Passek cartea lui Radișciov. El a spus: „Am citit de la Prințul Potemkin versiunea tipărită a Călătoriei lui Radișciov de la Sankt Petersburg la Moscova și, prin urmare, nu am considerat-o printre cărțile rezervate (interzise.—L.S.) ... Cele mai multe dintre manuscrise au fost cumpărate de mine pentru un câteva ruble după moartea mea principele Potemkin la purtătorul din târgul din Iași ”(TsGADA, GA, p. VII, d. 2846, l. 133).

Passek a slujit efectiv în timpul războiului turcesc (1788-1790) în cartierul general al comandantului șef al trupelor ruse, Potemkin, căruia, după cum se știe, Ecaterina a II-a i-a trimis unul sau două exemplare din Călătoria lui Radișciov, deoarece era evident că autoarea în multe locuri a denunțat-o nu numai pe împărăteasa, ci și pe favorita ei. Este probabil ca copia lui Potemkin din Journey să fi fost sursa copiilor scrise de mână găsite la Passek. Grefierul Camerei Trezoreriei Mogilev, atras în același dosar, П. P. Simonovich a mărturisit că, la instrucțiunile lui Passek, „a copiat versuri absurde și o binecunoscută

carte interzisă” (ibid., fol. 187). Passek însuși a copiat și individul

pasaje din Călătorie: un mic fragment din capitolul Spasskaya Polest, copiat de el, se păstrează în dosarul de anchetă. Citirea și difuzarea cărții lui Radișciov a fost principalul motiv pentru a acuza Passek.

Până la arestarea sa, Pasoek cunoștea deja merite militare - a participat ca voluntar la atacul asupra lui Ismael, pentru care a fost promovat la gradul de maior și premiat. Datorită acestor împrejurări și mijlocirii procurorului general al Senatului Samoilov, Passek a fost grațiat și trimis să slujească într-unul dintre regimentele provinciale fără dreptul de a intra în Sankt Petersburg și Moscova. Dar la scurt timp după moartea Ecaterinei, în decembrie 1796, Passek a fost din nou arestat sub suspiciunea că a complot împotriva lui Paul I și că a distribuit cărți interzise printre ofițeri. De data aceasta, Passek a fost închis fără judecată sau anchetă din ordinul lui Paul I în cetatea Dinayund (Dvina), unde a petrecut mai bine de patru ani într-o cazemată umedă și rece. Eliberat după urcarea lui Alexandru I, Passek a fost din nou capturat în 1802 și acuzat de o tentativă „la securitatea patriei și a suveranului” și apoi, după mai bine de doi ani de închisoare, prin decizia Senatului, a fost lipsit de noblețe, premii și ranguri și exilat în Siberia, de unde el și familia sa numeroasă au fost întorși abia la sfârșitul anului 1825. Iar la întoarcerea sa din Siberia, Passek nu a rămas dincolo de bănuieli. În dosarele de anchetă referitoare la revolta decembriștilor, există denunțuri ale provocatorului Sherwood că Passek și membrii familiei sale au întreținut legături „criminale” cu mulți decembriști condamnați și rudele acestora. V. V. Passek a murit în jurul anului 1830.

Soarta familiei Passek este descrisă cu sinceritate de Herzen în prima parte a Trecutului și gândurilor. Necazurile acestei familii sunt descrise în detaliu și în memoriile lui T.P. Passek, soția fiului lui Passek, Vadim Vasilievici, scriitor și etnograf („Din ani îndepărtați”, vol. I-III. M., 1906).

V. V. Passek a lăsat memorii curioase sub titlul „Un fragment din viața lui Vasily Passek, scris de el însuși în Sf. necesită stabilirea egalității tuturor cetățenilor în fața legii și punerea în aplicare a unei serii de reforme de stat. În special Passek a acordat multă atenție procedurilor judiciare. El a subliniat direct că justiția de atunci avea un caracter de clasă și încalca drepturile „inculpaților care nu aparțineau nobilimii”.

În timp ce era încă în închisoare, Passek a întocmit un plan de eliberare a țăranilor de sub iobăgie și, în testamentul său, a ordonat eliberarea iobagilor care îi aparțineau.

O serie de lucrări ale lui Passek nu au ajuns până la noi. În închisori, în special în cetatea Dinayund (Dvina), a început să scrie cartea filosofică „Aforism” și a alcătuit mai multe proiecte politice și economice: „Despre inducerea pripită a justiției”, „Despre cea mai bună analiză a domesticului.

picioare” (despre îmbunătățirea raselor de animale), „Un extras din regulile învățământului public”, „Despre îmbunătățirea caselor de învățământ, spitalelor, penitenciarelor și a altor instituții și diseminarea acestora”. Aceste proiecte nu au supraviețuit.

[CATHERINE II]

Publicat pentru prima dată în colecția „Din istoria filozofiei ruse a secolelor XVIII-XIX” (Moscova, 1952) și în cartea lui D.S. Babkin „Procesul Radishchev” (M.-L., Academia de Științe a URSS, 1952) . Textul din această ediție este reprodus conform manuscrisului păstrat în Arhiva Centrală a Statului de Acte Vechi (fond al fostei Arhive de Stat, p. VII, d. 2846, l. 46).

Poezia este un acrostic. Literele majuscule ale primului rând din fiecare strofe formează numele „Catherine”.

[Libertate]

Publicat pentru prima dată în colecția „Din istoria filozofiei ruse a secolelor XVIII-XIX” (Moscova, 1952) și în cartea lui D.S. Babkin „Procesul Radishchev” (M.-L., Academia de Științe a URSS, 1952) . Textul din această ediție este reprodus după manuscrisul păstrat în TsGADA (GA, r. VII, d. 2846, l. 49).

Poezia este un acrostic „Barbara”.

[RESPING, O LIBERTATE!]

Prima dată publicată în cartea lui D. S. Babkin „The Radishchev Trial” (M.-L., Academia de Științe a URSS, 1952). Textul este reprodus conform listei stocate în TsGADA (GA, r. VII, d. 2846, l. 51).

Poezia este una dintre edițiile odei scrise de V. V. Passek sub influența directă a odei „Libertatea” a lui Radișciov.

[Respinge, o, LIBERTATE! (opțiune)]

Publicat pentru prima dată în colecția „Din istoria filozofiei ruse a secolelor XVIII-XIX” (Moscova, 1952) și în cartea lui D.S. Babkin „Procesul Radishchev” (M.-L., Academia de Științe a URSS, 1952) .

Textul este reprodus conform listei stocate în TsGADA (GA, r. VII, d. 2846, l. 47).

Poezia este o versiune mai completă a odei scrise de V. V. Passek în cinstea libertății.

A. F. BESTUZHEV

Alexander Feodosevich Bestuzhev (1761-1810) - ofițer de artilerie, scriitor și educator la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul

secolului al XIX-lea, tatăl decembriştilor Nikolai, Alexandru, Mihail şi Peter Bestuzhev şi scriitorul A. A. Bestuzhev-Marlinsky.

În 1789, în timpul războiului ruso-suedez, a luat parte la bătălia de la Seskar, unde a fost grav rănit, în urma căreia s-a retras şi a început activităţi literare şi educaţionale.

Împreună cu I. Pnin, A. F. Bestuzhev a publicat în 1798 Jurnalul St. Petersburg, care a jucat un rol important în promovarea ideilor filozofice şi socio-politice avansate în timpul domniei lui Paul I.

Jurnalul St. Petersburg a fost publicat doar un an şi a încetat să mai existe, probabil din cauza condiţiilor dificile de cenzură şi a circumstanţelor financiare nefavorabile. A publicat o serie de lucrări ale lui Pnin, Bestuzhev şi alţii care au predicat idei educaţionale democratice. Aici au fost tipărite şi traduceri din lucrările gânditorilor progresişti din Europa de Vest , precum capitole din „Sistemul naturii" şi „Moralitatea universală" ale lui Holbach, „Ruinele" lui Volnay, din lucrările economistului şi avocatului italian Berry şi altele. în esenţă, a fost singurul organ al gândirii sociale ruseşti de la sfârşitul secolului al XVIII-lea care a reuşit să apere concepţiile progresiste în perioada de severă cenzură.

Λ. F. Bestuzhev a deţinut şi diverse funcţii administrative şi economice (era şeful biroului contelui A. S. Stroganov, directorul şef al fabricilor de tăiere şi bronz de la Ekaterinburg etc.). Cunoscut şi ca colecţionar de minerale, picturi, arme etc.

DESPRE EDUCAŢIE

Pentru prima dată, tratatul pedagogic al lui A. F. Bestuzhev a fost publicat în 1798 în Jurnalul Sankt Petersburg. În unele numere ale revistei, tratatul poartă titlul „Despre educaţia militară a tinerilor relativ nobili". Există dovezi de la un contemporan al lui A. Izmailov despre coautoritatea lui I. Pnin în scrierea unui tratat (vezi Jurnalul de literatură rusă, partea a III-a, p. 100).

Tratatul este dedicat în principal educaţiei studenţilor din instituţiile de învăţământ militare închise. Totuşi, autorul putea ocoli şi premisele teoretice generale ale pedagogiei, în legătură cu care şi-a exprimat multe puncte de vedere progresiste atât asupra pedagogiei, cât şi pe un plan larg filozofic şi sociologic. Următoarea împrejurare este, de asemenea, destul de caracteristică: instituţiile de învăţământ militare închise erau accesibile numai copiilor nobilimii, în timp ce Bestuzhev a susţinut ca acestea să devină accesibile copiilor de toate clasele.

Ulterior, tratatul a fost retipărit într-o formă semnificativ revizuită, în special în 1803 şi 1807. În acest volum, tratatul este publicat conform ediţiei din 1798. Ultimele trei capitole („Scurte schiţe ale educaţiei învăţate", „Instrucţiuni în ultimii şase ani",

„Despre riturile eliberării generale și modul în care o stabilim”). sunt omise în această ediție.

1 Bestuzhev, în concepțiile sale filozofice, pornește din binecunoscutele presupoziții senzaționaliste ale lui Locke și ale materialiștilor francezi din secolul al XVIII-lea. despre faptul că nu există idei înnăscute și că conștiința copilului este o „arziere curată”, pe care doar împrejurările vieții își lasă amprenta, formând un caracter uman.- 83.

2 Aceasta se referă, fără îndoială, la Locke, cu care autorul argumentează în mod repetat în viitor.— 84.

3 Aceasta se referă la căderea vechii dinastii persane a ahemenidelor, ai cărei reprezentanți Cirus cel Bătrân și Cirus cel Tânăr (secolul VI î.Hr.) au purtat războaie de cucerire neîngrădite, care i-au dus la moarte.— 85.

4 Înviat - reținut, opus. - 88.

5 Adică Platon.— 88.

8 Lacedaemon (Sparta) — statul grec antic, unde, conform legendei, a fost adoptat cel mai sever sistem de creștere a copiilor.— 98.

7 Vezi nota. 17.-98.

8 Lucreția - în istoria romană, un simbol al unei femei cinstite, bine comportate. Lucrezia este soția patricianului Lucius Tarquinia Collatinus. Dezonorată de fiul țarului Tarquinius Mândrul Sextus, ea s-a străpuns cu un pumnal, forțându-și anterior fratele și tatăl să jure răzbunare pe violator. Actul ei, conform legendei, a provocat o răscoală la Roma și a provocat depunerea împăratului și înființarea unei republici. - 99.

9 Letorasl - un tânăr. - 102.

10 Aceasta se referă la „Carta nobilimii”, publicată de Ecaterina a II-a în 1785 și care definește drepturile și obligațiile nobilimii.— 103.

11 Ordinul Comisiei privind stabilirea unui nou Cod a fost emis de Ecaterina a II-a în 1767, când această comisie s-a întrunit. Lucrările Eo au fost în curând întrerupte în legătură cu discursurile unui număr de deputați progresiste (Ya. P. Kozelsky, G. S. Korob'in, I. Chuprov, A. Maslov, I. Zherebtsov și alții) împotriva extremelor sclaviei feudale. și arbitrariul proprietarului și alte tulburări ale sistemului autocratic-servist. Profitând de izbucnirea războiului cu Turcia la începutul anului 1768, Ecaterina a II-a a dizolvat comisia —103.

13 Irokois (Iroquois) - un trib indian din America de Nord, care se distinge prin arte marțiale și curaj. - 123.

13 Aceasta se referă la celebrul roman „Emile, sau 0 Educație” de Jean-Jacques Rousseau (1762).-124.

14 Cato Uticus (95-46 î.Hr.) - om politic roman, republican sever și implacabil. - 131.

15 Bătălia de la Tisino – bătălie de lângă râul Tinino (218 î.Hr.) în timpul celui de-al doilea război punic, în care Hannibal i-a învins pe romani conduși de Publius Scipio.–132.

16 Jocuri imnale - concursuri de poeți, aranjate în Grecia Antică în cinstea muzei poeziei Polyhymnia.–137.

17 Aceasta se referă la înfrângerea spartanilor de către trupele comandantului grec Epaminondas la Leuctra (371 î.Hr.) și Mantinea (362 î.Hr.).–137.

13 Parnasul este domeniul poeziei; în mitologia antică, Parnasul este un munte sacru în care trăiau muzele. Câmpul lui Marte este un câmp de luptă, Marte este zeul războiului. Ipokrena–un izvor de pe Parnas, ale cărui ape au adus inspirație poetică.–138.

19 Tăiați-vă - străpungeți, grăbiți-vă. - 140.

21 Scaevola, Mucius - legendar erou roman; după încercarea sa nereușită asupra regelui etrusc Porsena, potrivit legendei, și-a pus mâna dreaptă pe focul altarului în semn de dispreț față de tortura cu care l-a amenințat Porsena - 151.

И. II. π II И II

Ivan Petrovici Pnin (1773-1805) a fost fiul nelegitim al nobilului Ecaterinei, prințul N. V. Repnin (Pnin este numele de familie trunchiat Re-Pnin). Pnin a studiat la Internatul Nobililor Liber de la Universitatea din Moscova (1782-1787), iar apoi la Corpul de Artilerie și Cadeți Ingineri. După absolvirea corpului, Pnin a primit gradul de insigne în 1789-1790. participarea la războiul ruso-suedez. La începutul anului 1797, Pnin a părăsit serviciul militar și s-a stabilit la Sankt Petersburg. În locul lui A.F. Bestuzhev, care probabil îi era familiar din corpul de cadeți, unde acesta din urmă a servit ca educator, Pnin publică în 1798 Jurnalul Sankt Petersburg.

1 1801, la scurt timp după asasinarea lui Paul J, Pnin intră din nou în serviciul public - ca funcționar al Consiliului de Stat.

În acest moment, cunoștința personală a lui Pnin cu A. II. Radishchev, care a avut ocazia să se întoarcă la Sankt Petersburg și a fost înscris în Comisia de elaborare a legilor. Nu există nicio îndoială că Pnin a făcut cunoștință cu scrierile revoluționare ale lui Radișciov - „Călătorie de la Sankt Petersburg la Moscova”, oda „Libertate” și altele chiar mai devreme și au experimentat impactul lor semnificativ.

Poezia „Despre moartea lui Radișciov” rămâne un monument al cunoștinței personale a lui Pnin cu Radișciov.

La sfârșitul anului 1802, Pnin a devenit apropiat de „Societatea Liberă a Iubitorilor de Literatură, Știință și Arte” și a fost ales membru titular al acesteia. În iulie 1805 Pnin a fost ales președinte al societății. Cu toate acestea, Pnin nu a participat activ la activitățile sale.

La începutul anului 1803, Pnin a părăsit serviciul în Consiliul de Stat și a fost înscris ca expeditor în departamentul noului înființat Minister al Învățământului Public, unde a slujit până la mijlocul anului 1805.

Pnin a murit la 17 septembrie 1805, neavând timp să-și ducă la bun sfârșit multe dintre planurile și lucrările sale.

Perioada de glorie a activității literare a lui Pnin se referă la ultimii ani ai vieții sale – 1802-1805. În 1804, Pnin își publică lucrarea principală, Un Eseu despre Iluminare cu privire la Rusia. O încercare de a publica a doua oară tratatul a eșuat din cauza interzicerii cenzurii. În aceiași ani, Pnin a colaborat activ la Severny Vestnik, Jurnalul de literatură rusă, Jurnalul pentru uz și plăcere, a pregătit publicarea noii reviste Narodny Vestnik și a lucrat la tratatul Despre incitarea la patriotism (manuscrisul nu a fost conservat).

CETĂŢEAN

Articolul a fost publicat pentru prima dată în St. Petersburg Journal, 1798, partea a II-a, iulie, pp. 215-218, fără semnătură. I se atribuie lui Pnin pe baza conținutului său ideologic datorită asemănării cu o serie de prevederi exprimate în tratatul „Experiența iluminismului cu privire la Rusia”, precum și datorită trăsăturilor stilistice.

1 Curtius, Mark - Tineretul roman. Potrivit legendei, în 362 î.Hr. e. s-a aruncat în abis pentru a salva Roma de la dezastru iminent.–168.

LA ÎNTREBARE: CE ESTE DUMNEZEU?

Prima dată publicată în St. Petersburg Journal, 1798, partea a III-a, septembrie, p. 93, nesemnată.

SENTIRI DE RUS,

VERSAT ÎNAINTEA MONUMENTULUI LUI PETER PRIMUL, LUI CATHERINE AL DOILEA

Prima dată publicată în St. Petersburg Journal, 1798, partea a IV-a, noiembrie, pp. 148-150, nesemnată.

SCRISORI DE LA TORJOK

(litera unu)

Prima dată publicată în St. Petersburg Journal, 1798, partea a III-a, septembrie, pp. 16-31; Partea a IV-a, octombrie, p. 38-42; noiembrie, p. IZ-122; decembrie, p. 295-303.

Titlul „Scrisori de la Torzhok” este probabil o păcăleală literară, găsită de obicei în jurnale din secolul al XVIII-lea. Jurnalul Sankt Petersburg nu avea corespondent la Torzhok. Cu toate acestea, acest titlu, așa cum au subliniat cercetătorii, a fost important, deoarece mărturisește fără îndoială legătura dintre articolele publicate și Călătoria lui A. N. Radishchev de la Sankt Petersburg la Moscova. Exact

la capitolul „Torzhok”, care s-a ocupat de libertatea presei și de exprimare, au fost atinse aceleași întrebări ca și în articolele „Jurnalului Saint-Petersburg”. Unii cercetători au sugerat chiar că Scrisorile din Torzhok îi aparțineau lui Radișciov. Cu toate acestea, această presupunere nu a fost confirmată.

Articolele sunt atribuite lui Pnin pe baza coincidenței unui număr de prevederi cuprinse în ele (de exemplu, despre perioada infantilă a vieții omenirii, despre importanța tiparului etc.) cu prevederile propuse de acesta. în alte lucrări.

1 Vorbim despre opera scriitorului mistic german Karl Eckartshausen (1752-1803) „Un leac sigur pentru prejudecățile minții. Pentru cei cărora le aparține aceasta.”—171.

2 Rollin, Charles (1661-1741) - istoric și profesor francez, autor de Istorie antică și istorie romană. - 176.

LA MOARTE [RADISCHEVA]

Prima dată publicată în jurnalul „Mesagerul rus”, 1858, XVIII, carte. 2, p. 426, în memoriile fiului lui A. II. Radișciov - Pavel Alexandrovici. Scrisă în legătură cu moartea tragică a lui A. II. Radishchev 12 septembrie 1802

Există o presupunere că poemul face parte dintr-o mare odă a lui Pnin care nu a ajuns complet până la noi. Acest lucru este indicat de strofa tradițională odică din zece versuri, pe care Pnin o folosea de obicei în majoritatea odelor sale.

EXPERIENTA DESPRE EDUCATIA PRIVIND RUSIA

Publicat pentru prima dată la Sankt Petersburg în 1804 ca o ediție separată. Cartea, potrivit lui Pnin însuși, a primit aprobarea lui Alexandru I, care a sugerat autorului să o completeze cu considerații asupra chestiunii țărănești și să o republiceze pe cheltuiala vistieriei. După ce a făcut aceste completări, în noiembrie 1804 Pnin și-a depus lucrările la nou-înființat Comitetul de cenzură. La 2 decembrie a aceluiași an, Comisia de Cenzură a luat în considerare

eseul și nu numai că a interzis publicarea celei de-a doua ediții a Eseuului despre Iluminism, dar a decis să retragă exemplarele nevândute ale primei ediții din librării. Această decizie a fost luată pe baza unei revizuiri extrem de nefavorabile a cenzorului, care a constatat că Ptin „adună un nor negru deasupra capului Rusiei și, ca un profet de rău augur, prefigurează prăbușirea fundațiilor sale”, că „se revoltă împotriva drepturile proprietarilor de pământ și le reproșează că și-au însușit pe nedrept puterea asupra țăranilor „și se străduiește să” aprindă mințile, să aprindă patimile în inimile unei asemenea clase de oameni precum țăranii noștri” etc.

Pe o foaie separată, lipită în copia de arhivă a „Experienței asupra Iluminării”, se află o notă făcută de cineva: „Lucrarea a fost reținută de suveran. Transferurile sunt prezentate în

cenzura 18 noiembrie 1804; a fost interzisă tipărirea în 1818”. Ultima frază se referă la încercarea nereușită a prietenilor lui Pnin de a publica un Eseu despre Iluminism în 1818.

Ediția completă a celei de-a doua ediții a „Experienței despre Iluminism” a fost publicată abia în 1934 în cartea „Ivan Pnin, Opere”. O copie a ediției din 1804 a tratatului, cu inserții scrise de mână extinse realizate de Pnin pentru a doua ediție care nu a văzut lumina zilei, este păstrată în Arhiva Centrală de Stat a Actelor Antice din Moscova. Textul din această ediție a fost verificat cu această ediție.

Adăugările scrise de mână făcute de Pnin sunt cuprinse între paranteze oblice, notele cenzurate restaurate sunt între paranteze unghiulare.

1 Epigraful este preluat din textul tratatului însuși (vezi p. 229).— 179.

2 Chaptal, Jean-Antoine (1756-1832) - chimist și om politic francez, participant la Revoluția Franceză. - 179.

3 Aceasta se referă la Napoleon Bonaparte, un corocan de origine.— 183.

4 Delacroix, Jean Vincent (1743-<1832) - avocat francez - 186.

5 Aceasta se referă la decretul din 20 februarie 1803 (publicat la 5 martie) privind „cultivatorii liberi”, care permitea proprietarilor de pământ să elibereze țăranii în libertate cu alocarea obligatorie a pământului spre răscumpărare sau cu titlu gratuit. Țăranii care și-au primit testamentul în temeiul acestui decret urmau să formeze o pătură socială specială a așa-numiților cultivatori liberi. Pnin a supraestimat semnificația acestui decret. În timpul întregii domnii a lui Alexandru I (1801-1825), pe baza unui decret, au fost eliberate aproximativ 50.000 de suflete masculine.—195.

α Pasajul din cuvintele „Înainte de cucerirea regatelor Kazanului și Astrahanului” (p. 196) și care se termină cu cuvintele „... printre

care se aflau și nobili și prinți apatrizi” (p. 201) este un citat. din volumul II al operei istoricului Ivan Nikitich Boltin (1735-1792) „Însemnări despre istoria Rusiei antice și prezente de către orașul Leclerc” (Sankt Petersburg, 1788).-196.

7 Recrutarea din numărul gospodăriilor a început să se facă sub Petru I conform decretelor sale din 17 decembrie 1717 și 29 octombrie 1720—198.

8 Un decret care compara moșiile cu patriile a fost emis în 1627 în timpul domniei lui Mihail Fedorovich. El a asigurat nobililor dreptul de a deține moșiile binemeritate.- 198.

9 Aceasta se referă la articolul „Codul consiliului” din 1649, care stabilea drepturile proprietarilor-iobagi.—199.

10 Aceasta se referă la decretul din 28 mai 1801 privind interzicerea publicării reclamelor în reviste academice despre vânzarea iobagilor fără pământ.— 203.

11 Eseul înaintat de Bearde de l'Abey la concursul anunţat prin ordinul Ecaterinei a II-a „Free eco-

societatea comică” din 1766, a fost un proiect extrem de moderat pentru desființarea treptată a iobăgiei printr-o serie de măsuri preliminare, în primul rând „educative”, pentru „pregătirea” țăranilor pentru libertate. Din acest motiv, eseul lui Bearde a fost distins cu premiul. Pnin și-a supraestimat în mod clar meritele.—203.

13 Regulamentul asupra țăranilor din provincia Lifland, emis la 20 februarie 1804, nu i-a eliberat pe țărani de sub puterea moșierilor, ci le-a atenuat într-o oarecare măsură poziția. Iobagilor li s-au acordat și unele drepturi personale, de exemplu, dreptul de a se căsători liber, de a aloca recruți etc. - 205.

13 Adică, probabil, Holbach.— 208.

14 „Această linie a fost marcată de cenzor” (notă, scrib).— 210.

15 „Cenzurat de cenzor” (notă, copist). - 213.

16 Dietetica - știința menținerii sănătății, condițiile de viață care afectează sănătatea și măsurile care previn bolile. - 221.

17 Prin decretul din 8 septembrie 1802 au fost create opt ministere: 1) forțele militare terestre, 2) forțele militare navale, 3) afaceri externe, 4) justiție, 5) afaceri interne, 6) finanțe, 7) comerț, 8) învăţământul public.- 229.

UMAN

Prima dată publicată în Jurnalul de literatură rusă, 1805, partea I, p. 38. Editura revistei II. P. Brusilov a oferit poemului o notă: „Îți mulțumesc sincer că ai trimis această odă”.

După cum a stabilit de V. N. Orlov (vezi colecția „Poety-radishchev-tsy”, 1935, p. 773), cenzorul a exclus din manuscris ca contrazice învățăturii religioase și dogmelor bisericești rândurile 175 (după expirare) - 180.

Din memoriul cenzorului către Comitetul de Cenzură se vede că acesta a propus fie darea afară, fie schimbarea acestor rânduri. Pnin l-a preferat pe primul. S-au păstrat informații că Pnin a făcut apel împotriva deciziei Comitetului de cenzură (vezi Russkaya Starina, 1894, vol. 82, p. 67).

SPERANȚĂ

Prima dată publicată în Journal for Use and Pleasure, 1805, partea a III-a, p. 149. Editura A. II. Varentsov a furnizat poemului următoarea notă: „Pentru livrarea acestei piese, îmi fac datoria să-mi exprim sincera recunoștință față de compozitor”.

DUMNEZEU

(Oh da)

Prima dată publicată în Journal for Use and Pleasure, 1805, partea a IV-a, p. 181. Editura A. II. Varentsov

a furnizat poeziei o notă: „Cred că cititorii imparțiali care dețin originale sau copii ale unor lucrări demne de amintirea lui Pnin vor scuza ușoarele corecturi pe care le-am făcut în această odă și în unele poezii publicate anterior în jurnalul meu; o ambulanță, desigur, nu i-a permis să privească cu atenție înapoi la monumentul vieții sale.

ODA JUSTITIEI

A fost publicată pentru prima dată ca o ediție separată la Sankt Petersburg în 1805. Apoi, în același an, a fost publicată (deja după moartea lui Pnin) de două ori: în Journal for Use and Pleasure, Part II, p. 198, și în Journal of Russian Literatura, partea a III-a, p. 67, ca una dintre cele mai bune, după editori, poezii demne de a încununa amintirea lui Pnin.

„Oda justiției” se învecinează strâns, în conținutul său, cu tratatul lui Pnin „Un eseu despre iluminism cu privire la Rusia”.

1 Epigraful odei este preluat din Politica naturală a lui Holbach (om. Holbach, Opere alese, vol. 2. M., 1963, numărul 126).- 243.

2 Acuzat de activități antiguvernamentale, filozoful grec Sokirat, prin verdictul celei mai înalte curți ateniene - Areopagul - a băut o ceașcă de otravă. - 246.

V. F. MALINOVSKII

Vasily Fedorovich Malinovsky s-a născut în 1765, la Moscova, în familia unui preot, care provenea, ceea ce era un eveniment extrem de rar, dintr-o veche familie nobiliară. După ce a absolvit Facultatea de Filosofie a Universității din Moscova în 1781, Malinovsky a fost numit arhivar al Arhivelor de Stat din Moscova, iar în 1782 a fost transferat la Sankt Petersburg în funcția de secretar al șefului Colegiului de Afaceri Externe, contele Osterman. . O bună cunoaștere a limbilor vechi și noi, în special a englezei, i-a permis lui Malinovsky să se angajeze în activități diplomatice. În 1811, Malinovsky a devenit directorul instituției nobile de învățământ, înființată atunci, Liceul Alexander Tsarskoye Selo.

Malinovsky a murit la Sankt Petersburg la 23 martie 1814.

Malinovsky și-a început activitatea literară ca student la Universitatea din Moscova. Moștenirea sa literară a fost păstrată în principal în manuscrise. Din lucrările sale publicate, pe lângă „Discursul asupra păcii și războiului” (1803), trebuie menționată traducerea „raportului generalului Hamilton emis statelor americane în 1791 privind beneficiile fabricilor în raport cu comerțul și agricultura” (1807).) și articolul „Pacea generală”, publicat în revista „Fiul patriei” în 1814. În 1803, Malinovsky a început să publice revista săptămânală „Serile de toamnă”, dar în curând a apărut

nimic nu s-a oprit. Au fost publicate în total opt numere ale revistei.

De asemenea, este cunoscută nota lui Malinovsky despre eliberarea țăranilor, întocmită în 1802 și prezentată ministrului proprietății de stat de atunci, contele Kochubey.

S-au păstrat manuscrisele lui Malinovsky, în care a analizat chestiuni religioase și estetice.

DIN Jurnal

Prima dată publicată în revista Voice of the Past (1915, octombrie, pp. 247-264).

Intrările din jurnal completează semnificativ ideile despre concepțiile socio-politice ale autorului „Discursuri despre pace și război”. Jurnalul este dat în această ediție într-o formă oarecum prescurtată.

1 Se referă la convocarea Comisiei pentru elaborarea unui nou Cod. - 250.

La 30 martie 1801, Alexandru I a creat așa-numitul „Consiliu Indispensabil”, care avea funcții pur consultative, doar „puterea imaginației”, așa cum se spunea despre el în decretul împăratului. „Consiliul indispensabil” a existat până în 1810, practic inactiv, întrucât „monarhul blând” nu a acordat nicio atenție deciziilor și decretelor sale. Malinovsky, în 1803, a înțeles natura pur ostentativă a activităților „Consiliului indispensabil” și a evaluat critic această întreprindere a lui Alexandru I. - 251.

3 Concomitent cu crearea ministerelor, Senatul a fost reorganizat. El a fost chiar înzestrat cu dreptul de a prezenta regelui obiecții la decretele care erau contrare legilor. Cu toate acestea, chiar la prima depunere de către Senat a unei obiecții la decretul privind serviciul obligatoriu de 12 ani a nobililor cipului de subofițer, Alexandru I și-a exprimat nemulțumirea față de Senat și a subliniat că astfel de declarații nu pot fi decât făcută în raport cu legile emise în domniile anterioare.- 252.

4 Șansă - aici în sensul protecției. - 253.

5 Aceasta se referă la decretul privind „cultivatorii liberi” din 20 februarie 1803 - 254.

6 După dizolvarea Comisiei de întocmire a unui proiect al noului Cod în 1768, în curând a fost creată o Comisie pentru elaborarea legilor.- 257.

V. V. POPUGAEV

Despre Vasily Vasilyevich Popugaev (c. 1779-1816), s-au păstrat puține informații biografice. S-a născut în familia unui artist care a slujit într-o fabrică de tapiserii. A studiat „conținutul de cazeină” la gimnaziul Academiei de Științe, de la care a absolvit în 1797. Certificatul care i-a fost eliberat indică faptul că Popugaev „a studiat latină, franceză și germană cu succes, în ultimii doi ani în mod deliberat.

a reușit și în engleză și italiană, iar prin propria practică în toate acestea se poate îmbunătăți și mai mult. Mai mult, cu diligență și succes lăudabile, a practicat matematica pură, istoria, geografia, fizica și mineralogia. La examenele anterioare, în schimb, am fost premiați cu cărți, ne-am comportat respectabil și am meritat de la domnii. lauda și aprobarea profesorilor.

■După absolvirea gimnaziului, Popugaev a ocupat o vreme funcția de „cititor” în cenzura de la Sankt Petersburg și, în același timp, a predat limba și literatura rusă la școala germană din St. Petru la Petersburg. În decembrie 1802, „din cea mai înaltă ordine”, Popugaev a fost numit să slujească în Comisia de elaborare a legilor. Această numire a avut loc ca urmare a prezentării a două manuscrise lui Alexandru I: „Un experiment asupra influenței iluminismului asupra guvernului și a legilor” și „Despre fermitatea legilor”. În 1804,

Popugaev a tradus și i-a prezentat lui Alexandru lucrarea avocatului italian Gaetano Filangieri (probabil „Știința legislației”). În 1811, Popugaev a fost demis din comisie „de cel mai înalt ordin”. În 1812-1816. a servit în Expediția Comunicațiilor. Popugaev a murit, potrivit unor surse, la Tver în 1816.

S-au păstrat foarte puține opere literare ale lui Popugaev, deși se știe că a scris un număr semnificativ de poezii, povestiri, precum și articole de filosofie, sociologie, pedagogie, jurisprudență etc. Dintre lucrările tipărite, povestea „Insula Aptekarski , sau Dezastrele iubirii” (1800) trebuie să fie indicată , o colecție de poezii „Minutes of the Muses” (1801), un tratat „On the Welfare of Folk Societies” (1807, publicat anonim). Lucrările lui Popugaev au mai fost publicate în colecția Scroll of Muses (1802-1803), în jurnalul Iubitorul de literatură (1806), în colecția Thalia sau în colecția de diverse noi lucrări în versuri și proză (1807) și în colecția Periodic. ediție” (1804). O idee despre operele literare ale lui Popugaev este dată de materialele arhivei „Societății Libere a Iubitorilor de Literatură, Științe și Arte”, din care reiese că, pe lângă cele deja enumerate, „Pe Poezie”, „Serile lui Socrate și Apolodor”, „Discurs juridic asupra măcelării pruncilor” au fost citite la întâlniri „(traducere), capitole din „Ruinele” din Volnay, „Discurs despre perfecționarea lentă a guvernelor”, „. Discurs despre limbajul uman”, „Despre dreptul feudal” (traducere), „Despre separarea puterilor în corpul politic”, „Planul general al statutului”, „Despre echilibrul locuitorilor și fermierilor”, „Despre participarea”. al fermierilor”, „Discurs despre reprezentanții monetari ai muncii acumulate în metale prețioase și bancnote”, etc. Toate aceste lucrări nu au ajuns la noi.

Popugaev a fost unul dintre organizatorii „Societății Libere a Iubitorilor de Literatură, Științe și Arte”, creată la Sankt Petersburg în 1801, și a deținut o serie de posturi alese în aceasta.

În societate, Popugaev, ca și Pnin, a fost cel mai proeminent reprezentant al unui grup de scriitori și publiciști cu minte democratică, a luptat activ împotriva elementelor moderat-liberale conduse de D. I. Yazykov. Această luptă s-a încheiat cu înfrângerea lui Popugaev și a asociaților săi. În 1811, Popugaev a fost expulzat din Societatea Liberă. Odată cu plecarea sa, societatea și-a pierdut semnificația ca asociație de scriitori și publiciști progresiste și a devenit treptat o organizație pur literară cu interese profesionale înguste, foarte departe de sarcinile urgente ale modernității politice.

Critica literară pre-revoluționară l-a ignorat complet pe Popugaev ca scriitor și personalitate publică. Studiul operei și activităților sale este un merit al criticii literare sovietice.

ODA PRIVIND CAZUL PERMISIUNII FACUT DE CONSILIU PENTRU PASUL SOCIAL CONTRAT

Prima dată publicată în colecția „Poets-radishchevtsy”, 1935, pp. 278-279. La un moment dat, oda a fost interzisă de cenzură pentru

publicare. Autograful a fost descoperit de criticul literar V. N. Orlov în colecția scrisă de mână „Procesul verbal al muzelor", stocată în Arhivele Academiei de Științe a URSS. Oda a fost scrisă în legătură cu faptul că consiliul de cenzură de la Sankt Petersburg a permis să circule în Rusia ediția franceză a tratatului lui Jean-Jacques Rousseau Contractul social.

1 Amphiction - asociații aliate ale triburilor și regiunilor grecești antice, create pentru sărbători comune și soluționarea diferitelor probleme și dispute religioase și politice. - 271.

2 Versetul este omis din original.–272.

FERICIRE

Prima dată publicată în colecția „Procese verbale ale muzelor", 1801, p. 12.

ODA PRIVIND CAZUL OPEREI NOI A M[Sr.] ACAD[EMIK] LEPEKHIN

Publicat prima dată în colecția „Procesele verbale ale muzelor", 1801, p. 30. Scris cu ocazia apariției în 1801 în limba rusă a volumului al VI-lea al „Istoriei naturale generale și private" de naturalistul francez Georges Buffon. Volumul 6 a apărut la aproape zece ani după volumul 5 din cauza interzicerii cenzurii în anii 90 ai secolului al XVIII-lea. Lucrarea lui Buffon conținând „filozofii arzătoare care nu sunt de acord cu tradițiile Sfintei Scripturi".

Din procesul verbal al ședinței „Societății Libere a Iubitorilor de Literatură, Științe și Arte" din 15 decembrie 1803, se poate observa că Popugaev și-a propus să atârne în societate un portret al lui Lepekhin, în semn de respect.

O PRETENȚIE DE PRIETENIE

Prima dată publicată în colecția „Procese verbale ale muzelor", 1801, p. 40.

SORTĂ

Prima dată publicată în colecția „Procese verbale ale muzelor", 1801, p. 42.

FERICIREA ACESTEI VIEȚI

Publicat prima dată în colecția Poeții Radișciov, 1935, pp. 279-280. Autograful poeziei se regăsește și în V. II. Orlov în colecția scrisă de mână „Procesul verbal al muzelor" stocată în Arhivele Academiei de Științe a URSS.

FERICIREA ACESTEI VIEȚI

Prima dată publicată în colecția „Scroll of the Muses”, 1803, carte. II, p. 62. Această poezie este a doua, mai completă versiune a poeziei tipărite mai sus sub același titlu.

La prieteni

Prima dată publicată în colecția „Scroll of the Muses”, 1803, cp. II, p. 47.

CĂTRE CONCEȚĂȚENI

Publicat pentru prima dată în jurnalul Vestnik Evropy, 1806, partea XXX, K 24 (decembrie), p. 280, semnat „-va”.

Apartenența acestei poezii lui Popugaev a fost stabilită pe baza proceselor verbale ale ședințelor „Societății Libere a Iubitorilor de Literatură, Păianjeni și Arte”, din care se reiese că „Către Concetățeni” a fost citită de autor. la 12 ianuarie 1807. A fost scrisă în legătură cu trimiterea în noiembrie 1806 a armatei ruse în Germania pentru a-i ajuta pe aliații Rusiei să lupte cu Napoleon.

DESPRE BUNĂSTAREA CORPURILOR POPORULUI

Publicat după un manuscris păstrat în departamentul de manuscris al Institutului de Literatură Rusă a Academiei de Științe a URSS (Casa Pușkin) din Leningrad (cod: p. Il, on. I, Nr. 326). Publicat pentru prima dată.

Manuscrisul este una dintre versiunile originale ale tratatului „Despre bunăstarea societăților populare” publicat în 1807, în care Popugaev, la cererea cenzurii, a fost nevoit să facă o serie de modificări care atenuează acuratețea politică a multora dintre ele. declarații.

Manuscrisul sub un titlu ușor modificat – „Experiența asupra influenței iluminismului asupra guvernării și legilor și asupra fermității legilor” – a fost prezentat de autor în 1802 lui Alexandru I cu o dedicație: „Alexandru I! Celui mai binefăcător dintre monarhi!”

1 „În rare momente fericite, poți vorbi deschis ceea ce gândești și simți.” Tacit, Istorie, cap. I.-282.

2 „Fie ca pământul să se odihnească în pace” (lat.). - 285.

3 Aceasta se referă la revolta ciumei de la Moscova din 1771 - 287.

4 Plătește cu viața - în timpul unei revolte din Mănăstirea Donskoy, mitropolitul Moscovei Ambrozie Zertis-Kamensky a fost ucis. - 287.

5 Predestinare–predestinare divină.–290.

6 În războiul de șapte ani din 1756-1762. Trupele Rusiei, Angliei, Austriei și Franței au luat parte împotriva Prusiei. - 291.

7 Aceasta se referă la victoria strălucită a grecilor sub comanda lui Miltiade asupra perșilor la Maraton în 490 î.Hr. e. Și celebra bătălie de la Termopile din 480 î.Hr. e., când regele spartan Leonid cu trei sute de războinici a luptat eroic împotriva forțelor superioare numeric ale perșilor.- 291.

8 Aceasta se referă la Comisia convocată în 1767 pentru a elabora un nou Cod. - 297.

DESPRE SOLIDITATEA CONSTITUȚIEI ȘI A LEGILOR

Manuscrisul este, de asemenea, una dintre variantele tratatului „Despre bunăstarea societăților populare”, care se poate observa din numeroasele repetări.

Manuscrisul este tipărit conform listei păstrate la Institutul de Literatură Rusă al Academiei de Științe a URSS (Casa Pușkin) din Leningrad.

PRIVIND EDUCAȚIA POLITICĂ ÎN GENERAL

Prima dată publicată în colecția „Periodic”, 1804.

1 Ir - scârțâit, personaj din poemul epic al lui Homer „Odiseea” (vezi Cantul XVII).- 316.

2 Filangieri, Gaetano (1752-1788) - publicist italian, autor al tratatului în mai multe volume „Despre legislație” (1780-1788) .- 316.

3 Montesquieu a susținut că în societate ar trebui să existe întotdeauna o împărțire a puterii și a moșiilor. - 317.

4 Treci; probabil în condiţii de cenzură.- 318.

6 Gibbon (Gabbon), Edward (1737-1794), istoric englez, autor al cărții The History of the Decline and Fall of the Roman Empire.— 325.

6 Leveque, Pierre-Charles (1737-1812) - istoric francez, autor al „Istoriei Rusiei”. Masson, Karl (1762-1807), istoric francez, autor al cărții Memorii secrete în timpul domniei Ecaterinei a II-a și Paul I. Ruler, Claude Carloman (1735-1791) - scriitor și istoric francez. - 325.

DESPRE BUNĂSTAREA SOCIETĂȚILOR OAMENILOR

Prima dată tipărită ca o ediție separată în Sankt Petersburg în 1*807 (la tipografia marină) anonim.

Manuscrisul tratatului a fost aprobat de cenzori pentru tipărire la 27 august 1805, după numeroase modificări aduse acestuia de către autor, întrucât există o notă pe spatele paginii de titlu a cărții.

1 „Odrasle lui Paşa va fi şi mai răutăcioasă” (Horace. Poly, lucrări adunate. M.-L., Academia, 1936, p. 102).-351.

3 Aceasta se referă la conflictul anglo-rus din 1801, când escadrila engleză sub comanda amiralului Nelson a întreprins o demonstrație armată împotriva Rusiei, invadând apele teritoriale ale acesteia. - 353.

A. S. KAISAROV

Andrey Sergeevich Kaisarov s-a născut în 1782 în familia unui proprietar de pământ din provincia Saratov. În 1795 a intrat la Universitatea din Moscova. Cu toate acestea, Kaisarov nu a studiat mult timp la universitate. În 1796, a fost obligat, probabil la insistențele părinților săi, să devină sergent în Regimentul de Gardă Semyonovsky. În 1799, Kaisarov s-a retras cu gradul de căpitan de stat major și s-a întors la Universitatea din Moscova. Starea la universitate a fost de mare importanță pentru formarea viziunii despre lume a tânărului. Aici, mișcându-se în cercul tinereții progresiste, s-a împrietenit cu oameni atât de celebri precum frații Turgheniev (fiii directorului Universității din Moscova I.P. Turgheniev; unul dintre ei, N.I. Turgheniev, a luat parte activ la mișcarea Decembristă), A F. Merzlyakov (mai târziu profesor la Universitatea din Moscova), poetul V. A. Jukovsky și alții.

În 1801, Kaisarov a luat parte la activitățile „Societății literare prietenoase” - o asociație educațională a studenților Universității din Moscova. La întâlnirile acestei societăți, Kaisarov a ținut o serie de discursuri: „Despre faptul că opinia faimei depinde de modul de educație”, „Despre faptul că mizantropii sunt considerați pe nedrept inumani”, etc., în care sa umanist. opiniile educaționale au fost exprimate în mod viu. În aceleași discursuri, a existat o divergență fundamentală în înțelegerea scopurilor și obiectivelor activității sociale între Kaisarov și mulți membri ai societății, ca urmare a căreia a durat tot.

câteva luni. Din scrisorile fraților Turgheniev care au ajuns până la noi, reiese că unii membri ai societății, în special Andrei Kaisarov și frații săi, au considerat inutilă activitatea societății, întrucât în ea se manifestau sentimente masonice (I.P. Turgheniev). , unul dintre inițiatorii creării societății, a fost un francmason zelos) și, prin urmare, și-a propus sarcini literare abstracte, înguste.

În 1802, Kaisarov, împreună cu Alexandru Ivanovici Turgheniev, a fost trimis în Germania la Universitatea din Göttingen. Aici Kaisarov a studiat jurisprudența și istoria, și-a arătat interesul pentru cultura slavilor de vest și de sud. În 1804, împreună cu A.I. Turgheniev, a

întreprins o lungă călătorie prin Cehia, Moravia, Serbia și alte țări slave, studiind limbile și literatura, monumentele istorice etc.

În 1804, Kaisarov a publicat prima sa carte, Mitologia slavă, în germană la Göttingen (a fost publicată de două ori în rusă, în 1807 și 1810). Cu toate acestea, interesele socio-politice au prevalat asupra acestui entuziasm pentru istoria slavă, iar Kaisarov și-a început lucrările la o disertație despre emanciparea iobagilor din Rusia. În 1800, a susținut această disertație la Facultatea de Filosofie a Universității din Göttingen și a primit titlul de doctor în filozofie.

Teza lui Kaisarov a fost una dintre manifestările gândirii sociale rusești și și-a pus mari speranțe în — în cuvintele lui Pușkin — „zilele lui Alexandru sunt un început minunat”. Deși Kaisarov nu și-a stabilit niciun obiectiv revoluționar și, ca educator nobil, a căutat eliminarea iobăgiei de sus, disertația sa nu a putut vedea lumina zilei în Rusia țaristă.

Kaisarov s-a întors în Rusia abia la începutul anului 1809. În 1810 a fost ales profesor la Universitatea Derpt (Tartu) la catedra de literatură rusă și limba rusă.

Kaisarov a fost influențat nu numai de iluminismul nobil al secolului al XVIII-lea, ci, într-o anumită măsură, și de ideile anti-iobăgie ale lui Radișciov, „Călătoriile sale de la Sankt Petersburg la Moscova” (pentru mai multe detalii vezi „Universitatea din Moscova și dezvoltarea of Philosophical and Socio-Political Thought in Russia”.M ., Universitatea de Stat din Moscova, 1957, pp. 80-95).

Un interes considerabil este discursul „Despre dragostea pentru patrie” rostit de acesta la 12 noiembrie 1811 la universitatea din Derit.

Când a început Războiul Patriotic din 1812, Kaisarov s-a oferit voluntar pentru armată și a murit la 15 mai 1813 în bătălia de lângă orașul german Găinau.

Pe lângă aceste lucrări, Kaisarov este și autorul multor lucrări literare, ambele publicate (Mitologia slavă, Göttingen, 1804; ed. rusă 1807, 1810) și încă în manuscris.

DESPRE LANSAREA SEREWS ÎN RUSIA

Pentru prima dată, „Dissertatio inauguralis philosophico-politica de manurnitttendis per russiam servis” a fost publicată în latină la Göttingen în 1806. Este publicată pentru prima dată în limba rusă. Traducere din latină II. A. Penchko.

Titlul complet al disertației lui Kaisarov este următorul: „Disertație inaugurală filozofică și politică [adică solemnă] pe tema eliberării iobagilor din Rusia, care, cu acordul tuturor membrilor celei mai glorioase facultăți filozofice, pentru concursul cu cel mai înalt titlu în filozofie, a fost depusă prin procedura stabilită pentru a fi luată

în considerare de către oamenii de știință Andrei Kaisarov din Moscova, membru al Societății de fizică Göttingen, 3 mai 1806.

Disertația a fost dedicată împăratului Alexandru I și i-a fost prezentată de prietenul lui Kaisarrva, AI Turgheniev, funcționar al Ministerului Educației Publice. S-a păstrat o scrisoare a lui A. I. Turgheniev, în care sunt raportate detalii. „De la Kaisarov am primit disertația lui”, i-a scris Turgheniev prietenului lor comun K. Ya. Bulgakov la 20 iulie 1806, „prin șeful său (II. îl va primi pe doctorul meu sau al nostru cioburi (așa se face în glumă Turgheniev A. Kaisarova). numit - L. S.) un inel, pe care mi s-a ordonat deja să-l dau.

Ca epigraf, Kaisarov a luat următoarele cuvinte ale economistului englez Arthur Jung, care sunt caracteristice subiectului pe care l-a atins: „Este imposibil să explicăm pe deplin toate avantajele pe care țăranii le primesc din libertate, care, printre altele, este cea mai mare încurajare nu numai pentru agricultură, ci și pentru arte, industrie, comerț și într-un cuvânt, manifestarea a tot felul de harnicie în stat.

(A. Jung, „Aritmetica politică”, cap. I, sec. I).

1 În 1803, la Sankt Petersburg, a fost publicată o broșură a baronului Voldemar Ungern-Shterenberg în germană: „Este acordarea libertății țăranilor din Livland plănuită de unii nobili în concordanță cu legea de stat a Rusiei? Reflecții despre Landtag din Riga în 1803. Kaisarov a făcut cunoștință cu declarațiile lui Ungern-Sterenberg din cartea lui Storch „Rusia în timpul domniei lui Alexandru I”, pe care le citează în mod repetat în disertația sa.—

360.

3 Istoricul german August Schlozer a fost profesor la Universitatea din Göttingen, unde Kaisarov și-a ascultat prelegerile. Cunoscând prost istoria Rusiei, Schlozer, cu ajutorul studenților ruși care studiau la Göttingen, a strâns materiale despre istoria Rusiei. A. I. Turgheniev relatează despre aceasta în memoriile sale (vezi „Journal MISh”, 1910, iulie, p. 193).—

361.

3 Kaisarov se referă la etimologia cuvântului latin republică (respublica—stat), care constă din două cuvinte: res—afaceri și publica —oameni, societate, adică literalmente înseamnă o afacere la nivel național.—361.

* Aceasta se referă la cuvintele lui Homer din poemul „Odiseea” (Canto XVII, versurile 322-323):

Zeus The Thunderer, când o persoană se cufundă în ziua sclaviei, atunci jumătate din cele mai bune părți îi sunt luate

(traducere de P. A. Shuisky, Sverdlovsk, 1948, p. 243).—361.

5 Montesquieu, în tratatul său Despre spiritul legilor, afirmă acest loc după cum urmează: „Libertatea este dreptul de a face tot ceea ce este permis de legi, iar dacă un cetățean ar putea face ceea ce interzic aceste legi, atunci nu ar avea libertate; întrucât același lucru ar putea fi făcut de alți cetățeni.” Montesquieu se referă la cuvintele filozofului și oratorului roman. - 365.

6 Botanistul și călătorul german Georg Eder este autorul cărții Suplemente to Reflections on the Question of How the Peasant Estate could dobing Freedom and property in Countries Where It Are One of the Others (Oeder).—365.

7 Justi, Johann (n. n. - 1771) - profesor la Universitatea din Göttingen, unde Kaisarov și-a ascultat prelegerile. - 372.

G „Rapoartele ministrului de interne” au fost publicate în „Jurnalul Sankt Petersburg” (1804-1809) - organul oficial al guvernului. - 376.

9 Guvernul rus a acordat privilegii semnificative coloniștilor străini. Începutul domniei lui Alexandru I a fost marcat și de o serie de decrete relevante. Deci, prin decretul din 9 mai 1802 „Cu privire la regulile de primire și plasare a coloniștilor străini”, moșierii aveau voie să primească și să stabilească străini pe pământurile lor numai acordându-le acestora și urmașilor libertatea și libertatea deplină de a se muta din de la un proprietar la altul (vezi. „ Culegere completă de legi, vol. 27, nr. 20259). Decretul din 20 februarie 1804 a confirmat privilegiile acordate coloniștilor străini în secolul al XVIII-lea și a dat o serie de altele noi: scutirea de tot felul de taxe pe 10 ani, de la furnizarea de recruți etc. (vezi PSZ, vol. 28, nr. 21163). Știind că astfel de legi au provocat nemulțumiri și indignare destul de înțelese ale iobagilor, Alexandru I, printr-un decret din 9 mai 1802, a dispus să se ia măsuri speciale pentru ca privilegiile acordate străinilor să nu fie folosite de țăranii ruși, ca urmare. dintre care s-a propus „să se ia toate măsurile de precauție necesare pentru ca în acest fel, țăranii aparținând proprietarilor ruși... nu au folosit această permisiune pentru filistinism și strămutare pe alte meleaguri sub numele de coloniști străini. După cum puteți vedea, Kaisarov a argumentat deschis cu aceste decrete ale lui Alexandru I. - 375.

10 Această carte a fost publicată la Sankt Petersburg în 1803 de către Colegiul de Comerț ca raport oficial despre comerțul exterior al Rusiei.—377.

11 Aceste tabele statistice au fost preluate de Kaisarov din cartea „Comerțul de stat în 1802 în diferitele sale forme”, care a fost un raport al ministrului comerțului, c. Rumyantsev. - 378.

Aplicație

DISCURS PENTRU ZIUA ADUNĂRII EXTRAORDINARE

Publicat pentru prima dată în colecția „Periodic”, Sankt Petersburg, la tipografia marină, 1804.

1 Popugaev sugerează aici contradicțiile (în acest sens trebuie înțelese cuvintele: „Corabia noastră a fost puternic bătută de o furtună”) care au apărut încă de la începutul organizării „Societății Libere a Iubitorilor de Literatură, Științe și Arte”. ” (inițial se numea „Societatea Prietenească a Iubitorilor de Fine”). Fondatorii săi au fost absolvenți ai gimnaziului de la Academia de Științe I. M. Born, V. V. Popugaev, V. V. Dmitriev, A.]'. Volkov, V. I. Krassovsky și M. K. Mihailov. - 389.

2 La scurt timp după organizarea societății, Born a părăsit Sankt Petersburg într-o călătorie în Ucraina și s-a întors abia în mai 1802 - 389.

ISTORIA SOCIETĂŢII

Prima dată publicată în colecția „Periodic”, 1804.

Publicarea „Istoriei Societății iubitorilor de literatură, științe și arte” a dat naștere unei grave ciocniri între autorul acesteia V. V. Popugaev și D. I. Yazykov și N. A. Radishchev (fiul lui A. 11. Radishchev), care erau cenzori interni ai societatea. În octombrie 1804, Yazykov și Radishchev au raportat că „Scurta istorie” a fost întocmită extrem de neglijent, cu un număr mare de erori și conținea „cuvinte jignitoare” adresate unor membri ai „Societății Libere”. Dar principala acuzație la adresa lui Popugaev a fost că „Istoria” a fost întocmită de el, în opinia cenzorilor, fără precauția politică cuvenită. Popugaev a subliniat că „Societatea Liberă” la întâlnirile sale discuta despre traduceri ale operelor interzise ale scriitorilor și gânditorilor revoluționari francezi Reynal și Volnay. „Ce va gândi guvernul despre noi când va afla că suntem implicați în principal în astfel de scrieri, care altfel sunt interzise?” au scris cenzorii. Yazykov și Radishchev au propus distrugerea Istoriei societății, scrisă de Popugaev, și „în publicarea lucrărilor filozofice și politice, fiți foarte atenți să nu expuneți societatea la un răspuns la guvern”.

Analizând declarația cenzorilor la o ședință a „Societății Libere” din 22 octombrie 1804, s-a dovedit că Popugaev a avut timp

să prezinte trei exemplare ale „Periodicului” lui Alexander J, Ministrul Educației Publice П. 13. Zavidovsky și tovarășul ministru M. J1. Muravyov. În explicația sa, Popugaev a subliniat că unele erori din Istoria pe care a scris-o nu au fost corectate în timp util din cauza neglijenței cenzorilor, care și-au neglijat îndatoririle publice. În ceea ce privește traducerea „Ruinelor” lui Volney, Popugaev s-a justificat spunând că primele trei capitole ale cărții, care au fost discutate în „Istorie”, nu conțin nimic dăunător. „Aceasta sunt doar

gândurile unui filozof sensibil despre schimbarea treburilor umane în ruine: aceste trei capitole sunt scrise cu un stilou magic și, nevinovat fiind, merită să fie în limba noastră”. În același timp, Popugaev s-a referit la faptul că aceste capitole fuseseră deja publicate în Jurnalul cenzurat al lui Pnin din Sankt Petersburg.

Întâlnirea „Societății Libere” ia instruit pe Λ. X. Vostokov să facă corecturile necesare și să retipărească „Istoria” corectată. Textul „Istoriei” lui Popugaev a fost decis să fie scos din colecția „Ediția periodică”, iar trei exemplare aduse lui Alexandru, ministrului Educației Publice și prietenului său ar trebui să fie solicitate înapoi sau declarate inutilizabile și invalide. În noiembrie 1804, Vostokov a prezentat o „Scurtă istorie” revizuită, care a fost tipărită și inserată în copiile „Periodicului”. Cu toate acestea, chiar și în forma corectată, Scurta istorie a provocat aparent critici serioase din partea unora dintre membrii Societății Libere și, prin urmare, un an mai târziu, în noiembrie 1805, s-a decis distrugerea completă a nefastului Periodic. Este curios că în unele exemplare supraviețuitoare ale „Ediției periodice”, reprezentând o mare raritate bibliografică, se regăsesc ambele povești despre „Societatea Liberă”: originalul și corectat de Vostokov.

Această ediție publică textul original al Istoriei. Discrepanțele semnificative cu textul „Scurt istoric” sunt notate între paranteze drepte.

1 „Faptele mici sunt întărite prin înțelegere, cele mari sunt distruse prin dezacord.”— 39L

INDEX NUMELE

* Alcătuit de A. N. Golubev.

Biblioteca „Rune și credință”

INDEX SUBIECTULUI

* Alcătuit de A. N. Golubev.

CONŢINUT

A. F. BESTUZHEV

I. P. PNIN

ILUMINATORII RUSII, (de la Radishchev DB Decembrists). Lucrări colectate și două volume. T. 1-2. M., „Gândirea”, 1966 (filozof, moștenire)

T. 1. 1966. 440 p.

1F(S) Editor K). K. Mitin Design realizat de artistul V. V. Maksin Editor artistic L. A. Kulagin Editor tehnic I. I. Nogina

Corector T. S. Pastuhova

Predată platoului la 6 octombrie 1965. Semnat pentru tipărire la 22 ianuarie 1966. Format hârtie 84x108 | / v2, Ne 1. Foi de hârtie 6.875. Foi tipărite 23.1. Fișe contabile și de publicare 21.35. Circulatie 17 000 :>kz. Al 1611. Pret 1 rub. 55 k. Ordinul M 464. Ediție cu abonament.

Editura Thought - Moscova, V-71, Leninsky Prospekt, 15. Tipografia Moscova Ne 20 a Glavpoligrafprom al Comitetului de Presă din cadrul Consiliului de Miniștri al URSS. Moscova, 1 Riga per., 2.